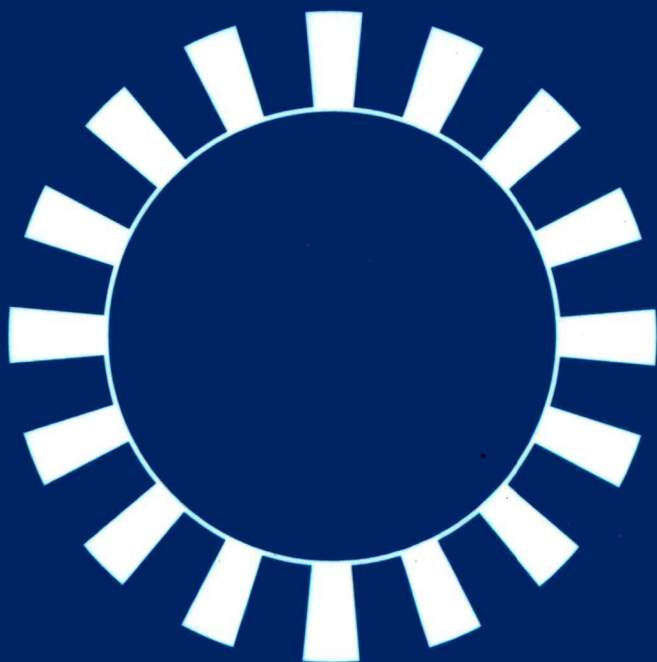

MÉSZÁROS EDIT - RAISA ŠIRMANKINA

ERZA - MORDVIN – MAGYAR SZÓTÁR

studia uralo-altaica

Redigunt

Á. BERTA
P. HAJDÚ
T. MIKOLA
A. RÓNA-TAS

UNIVERSITAS SZEGEDIENSIS DE ATTILA JÓZSEF NOMINATA

Hibajegyzék

266. oldal 1. hasáb utolsó sorában **služams** helyett **služamo**

282. oldal 2. hasáb 3. szócikke helyett:

šormadića író

šormadićan írói, író-; **šormadićan vejsenđ'avks** íróegyesület

347. oldal 1. hasábjára helyesen:

vel't'amo (be)takarás, (be)borítás, (be)fedés, letakarás,
eltakarás; (fn) takaró, terítő; tető, fedő

Mészáros Edit — Raisa Širmankina

ERZA-MORDVIN — MAGYAR SZÓTÁR

Szeged
1999

Készült: a "Felsőoktatási Programfinanszírozási Pályázatok"
támogatásával

Lektorálta: Svetlana Motorkina, a JATE Finnugor
Nyelvtudományi Tanszékének erza-mordvin lektora

Számítógépes szövegszerkesztés, tördelés: Dr. Mészáros Edit

Nyomdai munkák: Gold Press Nyomda Szeged
Felelős vezető: Illés Mihály

© JATE Finnugor Tanszék 1999

ELŐSZÓ

Ez a szótár az első erza-mordvin – magyar szótár. Mordvin tankönyvekhez kapcsolódóan már jelentek meg Magyarországon kisebb mordvin szójegyzékek, illetve egy önálló moksa-mordvin szójegyzék. Az *Erza-mordvin – magyar szótár* összeállításában segítségünkre voltak más erza-mordvin szótárak is: elsősorban a három eddig megjelent erza-mordvin – orosz és egy erza-mordvin – finn szótár. (Az anyaggyűjtéshez és -feldolgozáshoz használt fontosabb szótárak és egyéb források jegyzékét lásd alább.)

A szótár összeállításakor arra törekedtünk, hogy a leggyakrabban használatos szavak mellett a ritkább, de ősi (uráli, finnugor, finn-permi, finn-volgai alapnyelvi, közmordvin) eredetű szavak minél nagyobb számban bekerüljenek a szótár szóanyagába, ugyanakkor az orosz eredetű szavak közül csak a leggyakrabban előforduló, alapszókinsbe tartozó, illetve a módosult hangalakban átvett szavakat vettük bele a szóanyagba. Praktikus okokból – hogy az egyetemi hallgatók számára megkönnyítsük az erza-mordvin nyelv tanulását – a nyelvészeti terminológia körébe tartozó szavakat is közöl a szótár.

A szótár előkészítő munkálataiban részt vettek Bencsik Edit PhD-ösztöndíjas, valamint Kurucz Éva és Vas Adrienn egyetemi hallgatók. Bencsik Edit a kézirat véleményezésével is segítette munkánkat. Szépfalusi Péter több erza-mordvin szó magyar jelentésének tisztázásához nyújtott segítséget rajzaival. A szótárat Svetlana Motorkina kolléganő lektorálta. Munkájukat ezúton is köszönjük. Végül köszönetet mondunk mindazoknak, akik a szótár megjelenését valamilyen módon elősegítették.

Szeged, 1999. február

Mészáros Edit, Raisa Širmankina

A FELHASZNÁLT FONTOSABB SZÓTÁRAK ÉS EGYÉB FORRÁSOK

Aichele, Dietmar – Golte-Bechtle, Marianne: *Mi virít itt? Virágkalauz.* Gondolat, Budapest 1991. 34-429.

Aleškina, R. A. – Buzakova, R. N. – Cygankin, D. V.: *Erzjan' kel'se sjormadoman', kortamon', puntuacijan' luvtno.* Tipografija "Krasnyj Oktjabr". Saransk 1995. 30-41.

- Blamey, Marjorie — Fitter, Richard:** Vadvirágok. Gondolat, Budapest 1987. 14-255.
- Buzakova, R. N.:** Tikšen' valks. Mordovskoj knižnoj izdatel'stvas', Saransk 1996. 7-136.
- Csapody Vera — Priszter Szaniszló:** Magyar növénynevek szótára. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest 1966. 19-285.
- Erdődi József — Zaicz Gábor:** Erza-mordvin szójegyzék. Tankönyvkiadó, Budapest 1974. 9-115.
- Grey-Wilson, Christopher — Goaman, Victoria:** Kerti virágok. Gondolat, Budapest 1990. 14-244.
- Heikkilä, Kaino (összeáll.):** H. Paasonens Mordwinisches Wörterbuch 1-4. Suomalais-Ugrilainen Seura, Helsinki 1990., 1992., 1994., 1996. 1-2703.
- Jávorka Sándor — Csapody Vera:** Erdő-mező virágai. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest 1955. 31-156.
- Jolsvay Alajos — Steinmann Henrik — Szily Ernő:** A magyar állatvilág szótára. Natura, Budapest 1977. 19-311.
- Juhász Jenő:** Moksa-mordvin szójegyzék. Akadémiai Kiadó, Budapest 1961. 23-205.
- Juhász József — Szőke István — O. Nagy Gábor — Kovalovszky Miklós:** Magyar értelmező kéziszótár. Akadémiai Kiadó, Budapest 1978. 1-1544.
- Keresztes László:** Chrestomathia Morduinica. Tankönyvkiadó, Budapest 1990. 133-156.
- Koljadenkov, M. N. — Cyganov, N. F. (szerk.):** Erzjansko-russkij slovar'. Gosudarstvennoe izdatel'stvo inostrannyh i nacional'nyh slovorej, Moskva 1949. 9-268.
- Mészáros Edit:** Erza-mordvin nyelvkönyv kezdőknek és középfeladókknak. Marija Imajkina közreműködésével és anyagainak részbeni felhasználásával. JATE Press, Szeged 1998. 211-233.
- Mészáros, Edit:** Slovoobrazovatelnye suffiksy glagola v erzjanskom jazyke. Studia Uralo-Altaica 42. Szeged 1999. 37-178.
- More, David — Fitter, Alastair:** Fák. Gondolat, Budapest 1986. 28-241.
- Mosin, M. V. — Bajuskin, N. S.:** Ersämordvan oppikirja. Suomeksi kääntänyt ja toimittanut sekä sanaston laatintu Eino Koponen. Suomalais-Ugrilainen Seura, Helsinki 1983. 155-188.
- Niemi, Jaana — Mosin, Mihail:** Ersäläis-suomalainen sanakirja. Erzjan'-finnen' valks. Turun yliopiston suomalaisen ja yleisen kielitieteen laitoksen julkaisuja 48. Turku 1995. 1-205.
- Serebrennikov, B. A. — Buzakova, R. N. — Mosin, M. V. (szerk.):** Erzjan'-ruzon' valks. Erzjansko-russkij slovar'. Russkij jazyk, Digora, Moskva 1993. 27-804.
- Ščemerova, V. S.:** Erzjan'-ruzon' valks. Russko-erzjanskij slovar'. Mor-

dovskoj knižnoj izdatel'stvas', Saransk 1993. 10-178.

Širmankina, R. S.: Frazеologičeskij slovar' mordovskih (mokša i erzja) jazykov. Mordovskoe knižnoe izdatel'stvo, Saransk 1973. 13-222.

Širmankina, R. S.: Frazеologijan' valks. (Kemekstavoz' merevksen'). Mordovskoj knižnoj izdatel'stvas', Saransk 1998. 10-213.

TUDNIVALÓK A SZÓTÁR HASZNÁLATÁHOZ

Az *Erza-mordvin* — magyar szótár latin betűs átírásban közli az erza-mordvin szavakat. Ennek elvei megegyeznek a *Mészáros Edit: Erza-mordvin nyelvkönyv kezdőknek és középfeladókknak* c. nyelvkönyvben alkalmazott és ismertetett hangjelölési elvekkel. (Erre vonatkozóan lásd Mészáros 1998: 8-13., 259-260.) Ezen elveken kívül elsősorban az összetett szavak helyesírásában és a morfématükröztető elv megvalósításában az új, 1993-ban kialakított és 1995-ben publikált (Aleškina 1995) helyesírási normákat követtük.

Latin betűs hangjelölésünk az itt lefektetett normáktól (Aleškina 1995: 30) eltérően következetesen megkülönbözteti az **n** — **ń** fonémákat, és e különbséget a **k**, **g**, **č**, **ž** hangok előtt is jelöli (pl. **keńkš**, **pińge**, **peńč**, **ińže**). Zárójelben azonban az ilyen esetekben közöljük a cirill betűs átírásnak megfelelő formát is (**kenkš**, **pinge**, **penč**, **inže**). (Erről bővebben lásd Mészáros 1998: 11.)

Annak érdekében, hogy a szótár a korábbi helyesírással lejegyzett szövegek fordításához is könnyen használható legyen, más esetekben is zárójelben közöljük a régebbi helyesírású vagy a cirill betűs írásnak megfelelő alakokat. Így — ott ahol volt ilyen — megadjuk az összetett szavak különírt alakját, ha ez hangalakilag eltér az egybeírttól: pl. **ved'zaraz** (**ved' saraz**), de pl. a **pandočama** esetében a különírt formát (**pando čama**) nem adjuk meg, mert hangalaki eltérés nincs. Megjegyzendő, hogy összetett szavakban a zöngés mássalhangzót követő **č** betű helyén a magyar **dzs**-nek megfelelő hangot kell ejteni (pl. **ked'čel'ke**).

A morfématükröztető elv szerint írt szavak után zárójelben következnek a régebbi helyesírású alakváltozatok: pl. **kužt'ems** (**kušt'ems**).

A szaranszki helyesírási normáktól (Aleškina 1995: 31) eltérően az orosz eredetű szavak helyesírásában nem az orosz írást, hanem a kiejtést követjük, az ilyen esetekben is zárójelben magadva a cirill betűs írásnak megfelelő alakot: pl. **kińiga** (**kńiga**).

Az olyan szavak, amelyek egymás töváltozatai, vesszővel elválasztva követik egymást (pl. **kaštomo**, **kaštom**; **meńd'ams**, **meńd'ems**).

Alakváltozatok, illetve helyesírásukban eltérő alakok esetében a

könnyebb megtalálhatóság kedvéért utalásokat (→) is alkalmazunk ott, ahol az alakváltozat vagy a helyírásbeli változat a fő alaktól ábécérendje szerint távolabb esne (pl. **sańd'ams** → **sańd'ems**; **l'ećt'ams** → **l'ed'st'ams**).

Az olyan esetekben is → jel utal más szócikkekre, ahol egymással összefüggő, de külön lexémának tekinthető szavakról van szó (pl. **gumboldoms** → **kumboldoms**).

A képzős alakokat, minthogy ezek új szótári szavak, külön szócikkekbe soroltuk (pl. **sur** – **surks**).

Az összetett szavakat többnyire abban a szócikkben adjuk meg, ahová előtagjuk szerint tartoznak. Kivételt azok az összetett szavak képeznek, amelyeknek hangalakja úgy módosult, hogy az előtag és az utótag találkozásakor hangkiesés történt. Ilyenkor az összetett szó külön szócikkben következik, de előtagjuknál → jellel utalunk az összetartozásukra (pl. **val'ma** → **val'malks**). Az olyan összetett szavak is külön szócikket alkotnak, amelyekhez további szókapcsolatok, kifejezések, példák tartoznak.

A szócikkekben helyenként ragozott alakokat is megadunk. Ilyenek például a vocativusi (pl. **ava: avaj**) vagy a (**hogyan?** kérdésre válaszoló) módhatározói formák (pl. **mazij: mazijste**). Megjegyzendő, hogy ezeket az erza-mordvin – orosz szótárak külön szócikkekbe sorolják, minthogy az orosz nyelvészet szerint (a magyartól eltérően) ezek nem ragozott, hanem képzett alakok. Ebben a szótárban a ragozott (pl. módhatározói) alakok, vagy ragos névmások akkor kerültek külön szócikkbe (a könnyebb áttekinthetőség kedvéért), ha velük alkotott szókapcsolatok, kifejezések, példák megadását is szükségesnek tartottuk. A ragozott alaknak a ragozatlannal való összetartozására az ilyen esetekben is → jel utal.

A szótár használatának megkönnyítésére irányult az a törekvésünk, hogy (ahol azt szükségesnek éreztük) az erza-mordvin szavak jelentését szókapcsolatok, kifejezések, sőt mondatok megadásával is megvilágítsuk.

Szótárunkat – reményeink szerint – a teljesen kezdő nyelvtanulók is könnyen használhatják. Nem kell például az igék jelentése és a nyelvtan ismeretében következtetni az igenevek és igéből képzett főnevek jelentésére, mivel ezek is nagy számban megtalálhatók a szótárban.

A szófaji és a stílusrétegek szerinti utalásokkal takarékosan bánunk. Ott, ahol az erza-mordvin szó és magyar jelentésének szófaja megegyezik, nem adunk szófaji besorolást. Ahol a magyar jelentésű szó homonima (pl. **hét** (fn, szn), **nem** (fn, msz), befejezett melléknévi igenevek és múlt idejű igealakok), feltüntetjük a szófaji hovatarozást. Szükségesnek tartottuk ezt ott is megadni, ahol ez nehezebben következtethető ki (például olyan erza-mordvin szavak esetében, amelyek határozószók és névutók egyaránt lehetnek).

Az erza-mordvin szavak jelentését hasonló stílusminősítésű magyar szóval igyekszünk visszaadni (pl. **P'abams zabál**). Csak akkor utalunk

stílusminősítésre, ha a magyar jelentés ezt nem tükrözi (pl. **mamams** (gyer) iszik).

Köznyelvi szavak mellett a különféle szakszókincsbe tartozó szavak is megtalálhatók a szótárban. Ezek előtt rövidítés utal a szó hovatarthatóságára. Például a növénytani szakszavakra a **(növ)**, az állattaniakra az **(áll)** rövidítés. Eme utóbbi két kategóriában a latin nyelvű, tudományos nevet is megadtuk, egy esetben pedig (magyar elnevezés és fellelhető latin hiányában) körülírást és az orosz megfelelőt közöljük.

A magyar megfelelőt nélkülöző szavakhoz általában magyarázatot, körülírást adunk: pl. **pulaj** "pulaj" (erza hátsó kötény).

A szófaji, a stílusminősítésre vonatkozó és a szakjelzet-rövidítések, valamint a szótárban alkalmazott egyéb rövidítések és jelek jegyzéke alább következik.

Nem alkalmazzuk a szótárakban szokásos ~ jelet a szavak ismétlődő előfordulásának rövidítésére, mert az ismétlődés sok esetben ragozás során módosult alak (lásd pl. az **ušodoms** szó szócikkét). A magyar jelentések megadásakor viszont a / jel alkalmazásával utalunk arra, ha egy szó kettő vagy több másikhoz egyaránt tartozik (pl. **elkezdett/megkezdett munka**).

Az erza-mordvin szavakat szótári alakjukban (a főneveket alanyesetben, az igéket főnévi igenévi alakjukban) adjuk meg. A magyar jelentésekben viszont az infinitívus helyett — a magyar szótárírási hagyományoknak megfelelően — az igék kijelentő mód, jelen idő, egyes szám 3. személyű alakja szerepel.

Vannak olyan erza-mordvin szavak is, amelyek csak szókapcsolat(ok)ban szerepelnek. Ezeket úgy adjuk meg, hogy az önállóan nem szereplő szó után kettőspont, majd a szókapcsolat következik (pl. **od'i: od'i jalga**).

Szótórunkkal nem törekedtünk, nem is törekedhettünk teljességre. Az itt közölt szóanyag természetesen tovább bővíthető. A szótár jelen formájában kb. 10 000 erza-mordvin szót tartalmaz.

RÖVIDÍTÉSEK ÉS JELEK

(anat)	anatómia
(áll)	állattan
(átv)	átvitt értelmű/értelemben
(csill)	csillagászat
(fn)	főnév
(gyer)	gyermeknyelv

(h ign)	határozói igenév
(hsz)	határozószó, határozósói értékben használt szókapcsolat
(ksz)	kötőszó
(mat)	matematika
(mn)	melléknév
(mn ign)	melléknévi igenév
(msz)	módosítószó
(nġ)	névmás
(növ)	növénytan
(nu)	névutó
(nyelv)	nyelvtudomány
(orv)	orvostudomány
pl.	például
(szn)	számnév
(tex)	textilipar
vhogyan	valahogyan
vhol	valahol
vhonnan	valahonnan
vhová	valahová
vki	valaki
vmi	valami
vmilyen	valamilyen
/	változatok, variánsok elkülönítésére szolgál (egy szóból álló változat esetén szóköz nélkül, több szóból álló változat esetén szóközzel)
→	lásd!, lásd még!
(valamilyen erza-mordvin szó)	a régi helyesírás vagy a cirill átírás szerinti alakváltozat

AZ ALKALMAZOTT ERZA-MORDVIN ÁBÉCÉREND

a, b, c, ć, č, d, d', e, f, g, χ, i, j, k, l, l', m, n, ŋ, o, p, r, ř, s, ś, š, t, t', u, v, z, ź, ž

A

a (ksz) de, azonban, hanem, ám, pedig, mégis; hát, ugyan; meg, és; **mon tujan, a ton kadovat** én elmegyek, te pedig maradsz; **majeń pe uš, a jakšamo** már május vége van, mégis hideg van; a **koda l'e-met'?** hát téged hogy hívnak?; **t'e-se t'ejt'erńe, a toso ćorińe** itt egy kislány, ott meg egy kisfiú

a (msz) nem (tagadószó egyes igei alakok, valamint névszók előtt); a **mol'an** nem megyek; a **mon mol'an** nem én megyek; a **pokš** nem nagy, kicsi; a **mežeks** nincs miért; a **mežeń kise** semmiért, semmiségekért; nincs mit

abeššiv (nyelv) abessivus

ablat'iv (nyelv) ablativus

abum hiába; nagyon, nagyon jó

abungadoma megdöbbenés, meghökkenés, zavartság, zavarodottság, fejvesztettség; **abungadoma sajiže** megzavarodott, elvesztette a fejét

abungadoms meglepődik, megdöbben, meghökken, megzavarodik, zavarba jön, elveszti a fejét; **apak ućo abungadoms** összezavarodik, váratlanul zavarba jön

abungadož (mn ign) meglepődött, megdöbbsent, meghökksent, megzavarodott, fejét vesztett; (h ign) meglepődve, megdöbbsenne,

meghökksenne, megzavarodva, fejét vesztve; **abungadož lomań** megzavarodott/fejét vesztett ember

abungavtoms meglep, megdöbbsent, meghökksent, zavarba hoz

acamgov december

acamgovon decemberi

acamo (szét)terítés, leterítés, beterítés; megágyazás; (meg)vetett ágy; teríték; → **acamgov**; → **acamgovon**

acamopel' teríték

acamot-vel'kst (meg)vetett ágy

acamot-vel't'avkst (meg)vetett ágy; **acamot-vel't'avkst anokstams** ágy vet, megágyaz

acams (szét)terít, leterít, beterít; megágyaz, ágyat vet, megvet (fekhelyet), fekhelyet készít

acavks (meg)vetett ágy; teríték; **lovon acavks** hótakaró

acavoms szétterül, elterül

acaž (mn ign) szétterített, leterített, beterített, megágyazott, megvetett (fekhely); (h ign) szétterítve, leterítve, beterítve; megágyazva, megvetve (fekhely); **lo-paso acaž moda** levelekkel borított föld; **ćev'teste acaž tarka** puhán megvetett ágy

acor-ucor ügyetlenül/sután/eset-
lenül való megkaparintás kifeje-
zésére szolgáló onomatopoetikus
szó; gyorsan, hamarosan

acírjadoma elkeseredés, lehan-
golódás, elkedvetlenedés; elkese-
redettség, lehangoltság, levertség,
kedvetlenség, ingerültség

acírjadoms elkeseredik, lehan-
golódik, elkedvetlenedik, felinger-
li/felizgatja magát; **pek acírgadiń**
nagyon elkeseredtem

acírgadoz (mn ign) elkeseredett,
lehangolódott, elkedvetlenedett;
(h ign) elkeseredve, lehangolód-
va, elkedvetlenedve; elkesere-
detten, lehangoltan, leverten,
kedvetlenül

acírgal'ema elkeseredés, lehan-
golódás, elkedvetlenedés; elkese-
redettség, lehangoltság, levertség,
kedvetlenség, ingerültség

acírgal'ems elkeseredik, lehan-
golódik, elkedvetlenedik, felinger-
li/felizgatja magát

acírgal'iea ingerlékeny

acírjavtoms elkeserít, lehangol,
elkedvetlenít; felingerel, felizgat

ad pokol; **adbotmaks** (**ad pot-
maks**) a pokol feneke

adoń pokoli

ad'a gyere!

ad'erams karcól, vakar, kapar

ad'eravks karcolás

ad'erđ'ams megkarcól, összekar-
col; levakar, lakapar, lehánt

ad'erđ'až (mn ign) megkarcolt,
összekarcolt, levakart, lakapart,
lehántott; (h ign) megkarcolva,
összekarcolva, levakarva, laka-
parva, lehántva; **ad'erđ'až ked'**
megkarcolt/összekarcolt kéz

aga aha!

aj jaj!

ajd'amo (el)gurítás, (oda)görge-
tés

ajd'ams elgurít, odagörget; (el)-
kerget, kikerget

ajel' nyeregheveder, hasló

ajerks kellemetlen, kínos; metsző
(szél)

ajgems eltol, félretol, odébb tol,
arrébb tol; elmozdít, elmozdul; **ve
tarkasto ajgems** az egyik helyről
arrébb tol

ajgor csődör

ajgstamo (**ajkstamo**) eltolás, fél-
retolás; elmozdítás; megközelí-
tés; eltolódás, félretolódás; el-
mozdulás; közeledés

ajgstams (**ajkstams**) eltol, félre-

tol; elmozdít; megközelít; eltolódik, félretolódik; elmozdul; közledek

ajmel'd'ema szédülés; ingás, tá-molygás, dülöngélés; **ajmel'd'ema mařams** szédülést érez

ajmel'd'ems szédül; inog, tá-molyog, dülöngél; **převeň ajmel'd'it'** szédülök, kavarog a fejem

ajmel'gadoms elszédül, meginog; **převt'ne ajmel'gadst'** elszédültem

ajutko nincs mikor, nem ér rá, nincs idő; **moňeň ajutko vastovoms** nincs mikor találkoznom, nincs időm / nem érek rá találkozni

akkuzat'iv (nyelv) accusativus, tárgyeset

aksordamo krákogó köpés

aksordams krákogva köp egyet

aksorgadoma felbőszülés

aksorgadoms felbőszül

aksorks köpet, turha, slájm

aksořamo krákogó köpködés

aksořams krákogva köp/köpköd

aksoříca krákogva köpő/köpködő

aksun szeszélyes, bogaras, hóbor-

tos, kiszámíthatatlan; hisztis; makkas, konok, csökönyös; esendhaborító, rendbontó, garázda; **aksun ejkaks** hisztis gyermek

aksunči szeszély, hóbert

aksungadoms szeszélyeskedni/hisztizni kezd; botrányt okoz

aksungal'ems szeszélyeskedik, hóbertoskodik, kiszámíthatatlanul viselkedik, hisztizik

aksungal'íca szeszélyeskedő, hóbertoskodó, kiszámíthatatlankodó, hisztiző

akšaldo lóca alól; **akšaldo l'íšems** a lóca alól előjön/kibújik

akšalga lóca alatt (mozgásban)

akšalks lóca alatti hely

akšalo lóca alatt; **akšalo kiřd'ems** a lóca alatt tart

akšalov lóca alá

al tojás; **pišverek al** lágytojás; **verek al** nyers tojás; **al čulgoms** tojást feltör; **alt'uza** tojássárgája; **alašo** tojásfehérje; **allukš** tojáshéj

alamgadoma (le)csökkenés, (meg)kisebbedés, kisebbé válás; apadás; **ved'eň alamgadoma** apadás, apály

alamgadoms (le)csökken, (meg)kisebbedik, kisebbé válik, kisebb

lesz; (le)apad

alamńe kevéske, pici, némi; kevéskét, picit; **alamńe maksoms** kevéskét/picit ad; → **alamńed'e**; → **alamńes**; → **alamńeška**

alamńed'e kicsit, picit, picikét; **alamńed'e muńńems** egy kicsit/picit/picikét leszid/megdorgál

alamńes egy kicsit (időre), egy kis időre/ideig; **alamńes lotkams** egy kicsit / egy kis időre megáll

alamńeška egy kicsit, egy picit, egy picikét

alamo kevés, csekély, nem sok; keveset, nem sokat; **t'even'alamo** nem sok dolgom van; **alamo kortan** keveset beszélek; → **alamodo**; → **alamos**; → **alamoška**

alamodo kicsit, kissé; **alamodo čamordoms** kicsit sántít/biceg

alamolgadoma (le)csökkenés, (meg)kisebbedés; (le)apadás

alamolgadoms (le)csökken, (meg)kisebbedik; (le)apad

alamolgal'ems csökken, kisebbedik; apad

alamoń-alamoń apránként; **alamoń-alamoń sašt'** apránként jöttek

alamos egy kicsit (időre), egy kis időre/ideig; **učok alamos várj** egy

kicsit!; **alamos sut'amoms** egy kicsit / egy kis időre elszundít/elbóbiskol

alamoška egy kicsit, egy kissé, egy keveset; **amol'd'ak alamoška ved'** meríts egy kis vizet!; → **alamoškado**; → **alamoškas**

alamoškado kicsit, kissé

alamoškas egy kicsit (időre), egy kis ideig

alamoškińe egy kicsit, egy picit, egy picikét

alaša ló, paripa; **tarč alaša** csökönyös ló, tüzes paripa; **alašańt'langs nokstams** nógatja a lovat; **alašańt' prás novta putoms** felkantározza a lovat

alašań ló-; **alašań keńže** lópata; **alašań vij** lóerő

alće alsó; **alće pejzalaske** alsó állkapocs, állsont

aldo (hsz) alulról, letről; (nu) alól; **aldo sajt' końov** alulról/letről vegyél papírt!; **čvtońt' aldo tujíńek** a fa alól indultunk; **val'maldo** az ablak alól

alga (hsz) alul/lent (mozgásban); (nu) alatt (mozgásban); **alga l'ivtńi narmuńes** lent száll a madár; **ved' alga ujems** víz alatt úszik; **val'malga** az ablak alatt el (mozgásban); → **algapanar**

algaks alom

algañzej angolkór

algapanar alsóing

alijams tojik, tojást rak

alijíca tojó; alijíca saraz tojó tyúk

alka alacsony; sekély (víz); mély (hang)

alkači alacsony termet/növés; alacsony/sekély vízállás

alkalgadoma (le)csökkenés, (le)apadás

alkalgadoms (le)csökken, (le)apad, alacsonnyá/sekélylé válik; l'ejse ved'eš alkalgadas a folyóban a víz leapadt

alkaža kissé alacsony

alkiñe alacsony; sekély (víz); mély (hang); alkiñe lomañ alacsony ember; alkiñe pit'ñet' alacsony árak; alkiñe ved' sekély víz; alkiñe vajgel' mély hang; → alkiñeste

alkiñeste alacsonyan, alacsonyra; sekélyen, nem mélyen; alkiñeste t'ejéz kudo alacsonyra épített ház; alkiñeste sokams sekélyen szánt

alkiñgadoma (le)csökkenés, (le)apadás

alkiñgadoms (le)csökken, (le)a-

pad, alacsonnyá/sekélylé válik, alacsony/sekély lesz; kudoš alkiñgadas a ház alacsonnyá vált; pit'ñet'ñe alkiñgadost' csökkentek az árak

alkiñgadož (mn ign) (le)csökkent, (le)apadt, alacsonnyá/sekélylé vált; (h ign) lecsökkenve, leapadva, alacsonnyá/sekélylé válva

alkiñgavtoms (le)csökkent, leszállít, mérsékel; pit'ñet' alkiñgavtoms leszállítja az árakat

alkiñgavtož (mn ign) (le)csökkentett, leszállított, mérsékel; (h ign) lecsökkenve, leszállítva, mérsékelve

alkiñka kissé alacsony

alks alj, alap, alsó rész; alom; matrac, derékalj; kaštomalks kályha/tűzhely/kemence alatti rész, kályha/tűzhely/kemence alja; kemalks csizmatalp, a csizma talpa; keñžalks körömalja, körömszálka; mastoralks föld alatti üreg/helyiség, pokol; modalks föld alatti üreg/helyiség, pokol; pandalks hegyalja, hegyláb, a hegy lába; pekalks a has alja, altest; pil'galks talp; pñalks az ágy feje/fejrése; párna, vánkös; val'malks az ablak alatti hely

alks-pñalks ágynemű

alkuks valóban, igazán, tényleg, csakugyan; alkuks ul'ñit' toso?

valóban/tényleg ott voltál?

alkuksči valóság, igazság, érvényesség

alkuksčiń valóságos, igazságos, érvényes

alkuksoń igazi, valódi, valóságos, tényleges; **alkuksoń éora** igazi férfi; **alkuksoń éramo** való élet

allat'iv (nyelv) allativus

alo (mn) alsó; (hsz) alul, lent; (nu) alatt; **alo etaž** alsó szint; **alo ašt'ems** alul/lent áll; **sudo alo motkod'ems** az orra alatt dűnnyög/motyog; **čuvtońt' alo** a fa alatt; **val'malo** az ablak alatt

aloń tojásos, tojás-

alov (hsz) le, lefelé; (nu) alá; **alov prams** leesik, lehull; **alov uskoms** lehúz; **pandalov** a hegyről lefelé; **ežem alov putoms** pad alá tesz; **pil'galov** a lába alá; **val'malov** az ablak alá; → **alovbandt**

alovbandt a lejtőn/domb-
ról/hegyről le; **alovbandt ki-
řakstoms** legurul a lejtőn/domb-
ról/hegyről

altamo (meg)ígérés; ígéret

altams (meg)ígér, (fel)áldoz,
(rá)szán; **vad'ra éramo altams**
szép életet ígér

altaž (mn ign) (meg)ígért, (fel)-

áldozott, (rá)szánt; (h ign) (meg)-
ígérve, (fel)áldozva, (rá)szánva;
ejkakštneńeń altaž kíńiga gyer-
mekeknek szánt könyv

altima halászháló

aluž barát, szerető, kedvese vki-
nek

al'a¹ férfi, legény, fiatalember; vi-
téz, hős; **paro al'a** jó vitéz; **al'aj**
fiatalember! (megszólítás)

al'a² még, még ... is; sőt; **ton al'a
t'esat?** te még itt vagy?

al'algadoma férfivá válás, felnőt-
té válás (férfié)

al'algadoms megfémfiasodik, fér-
fivá válik, felnőtté válik (férfi)

al'algadož (mn ign) megfémfiaso-
dott, férfivá vált, felnőtté vált
(férfi); (mn) fémfias, felnőtt, érett
(férfi); (h ign) megfémfiasodva,
férfivá válva, felnőtté válva (férfi-
ről)

al'ińe legényke

al'ks lágyék

al'me erő, hatalom

al'ńe sógor (a férj öccse)

al't'ńamo megsavanyodás, meg-
poshadás, megromlás (ételé)

al't'ńams megsavanyodik, meg-

poshad, megromlik (étel); **jamoš**
al't'ňas a leves megsavanyo-
dott/megposhadt

al't'ňaz, **al't'ňez** (mn ign) megsava-
nyodott, megposhadt, megrom-
lott (étel); (h ign) megsava-
nyodva, megposhadva, megromol-
va (ételről); **al't'ňaz kaša** megsava-
nyodott/megromlott kása

al't'ňica savanyodó, poshadó,
romló (étel)

amazij csúnya, rút; **amazij korta-**
mo csúnya beszéd; → **amazijste**

amazijci csúnyaság, rútság

amazijste csúnyán, rútul; **ama-**
zijste kortams csúnyán beszél

ambamo dorgálás, korholás,
szemrehányás

ambams dorgál, korhol, ócsárol,
becsmérel, szemrehányást tesz

amol'amo mérés, merítés, me-
rítgetés, meregetés

amol'ams mer, merít, merítget,
mereget; **veňčste ved' amol'ams** a
csónakból meri/meregeti a vizet

amol'd'amo (meg)merítés

amol'd'amopel' merítőkánál, me-
rítőedény

amol'd'ams (meg)merít; **amol'-**
d'ak alamoška ved' meríts egy kis

vizet!

amol'ica¹ alkalmatlan, nem meg-
felelő, nem alkalmas, elfogadha-
tatlan

amol'ica² (mn ign) merő, merítő;
(fn) merítőkánál, merőkánál;
kotró (edény, gép); **ved'eň amol'i-**
ca vízmerő, vízmerítő

amzordamo szorítás; harapás

amzordams magához szorít; meg-
harap

anamaz gonosz szellem/lélek/e-
rő/hatalom; **veň anamaz** éjszakai
szellem/kísértet

anams kér, koldul; **anak**, **meže**
mel'et' kérj, amit akarsz!

anda násznagy

andiča (meg)etető, tápláló, eltar-
tó

andoma (meg)etetés

andomapel' étel, eledel, élelem,
ennivaló, táplálék, koszt, abrak

andoms (meg)etet, táplál, enni
ad; **ejkakš andoms** gyermeket e-
tet/táplál; **iňže andoms** enni ad a
vendégnek

andoms-šimd'ems (meg)etet-
(meg)itat, megvendégel, vendé-
gül lát; **paršt'e andoms-šimd'ems**
jól megvendégel

andovks táplált, eltartott

andovkst (étel)maradék

andož (mn ign) (meg)etetett, táplált; jóltáplált, jóllakott; (h ign) (meg)etette, táplálva; **andož ejkakš** táplált/jóltáplált/jóllakott gyermek

andož-šimd'ež (mn ign) megetett-megitatott, megvendégelt, vendégül látott; (h ign) megetette-megitatva, megvendégelve, vendégül látva; **andož-šimd'ež jalgat** megvendégelt / vendégül látott barátok

angl'ičan (fn) angol; **kavto angl'ičant** két angol

angl'ijań (mn) angol; **angl'ijań kel'** angol nyelv

angordamo (meg)karmolás, (meg)karcolás; **psakań angordamo** macskakarmolás, a macska karmolása

angordams megkarmol, megkarcol; **ked' angordams** megkarmolja vkinek a kezét

angordavks karmolás, horzsolás, karcolás

angořams karmol, karcol

angořavks karmolás, karcolás

ankstams megharagszik

ankšema (jég)lék; **l'ejse ankšema** lék a folyó jegén

anok kész; **jarsamopel'eš anok** az étel kész; → **anoksto**

anokči kész volta vminek, készenlét, készülség; **anokči javol'avtoms** készülséget jelent be

anokstamo (el)készítés, előkészítés, (ki)képzés, (fel)készülés; **t'evs anokstamo** munkához készülés/készülődés

anokstamoči (el)készítés, előkészítés, előkészület, kész volta vminek, készenlét

anokstamopel' előkészítő/előállító eszköz/szerszám/kellék

anokstams (el)készít, előkészít, készül; **lambamosto anokstams** édesen/édesre készít/főz

anokstavks készítmény, készlet

anokstavoms készül

anokstaž (mn ign) (el)készített, előkészített, (ki)képzett; (h ign) elkészítve, előkészítve, (ki)képezve; **anokstaž jarsamopel'** elkészített étel

anokstića (el)készítő, előkészítő, kiképző

anokstńema készülés, készülődés

anokstńems készül, készülődik.

készenlétben tart

anoksto készen, készenlétben; készre; **anoksto ašt'ems** készen áll, készenlétben van; **anoksto t'e-jems** készre csinál

ańd'amo legény; féleszű, félkegyelmű

ańel'amo kényeztetés, becézés

ańel'ams (el)kényeztet, becéz; kínálgat, jól tart; **ejkakš ańel'ams** gyermeket kényeztet

ańel'atoms kényessé/fínyássá válik

ańel'íca kényeztető, becéző

ańel'kaj elkényeztetett (pl. gyermek), kedvenc, libling; **ańel'kaj t'ejt'erka** elkényeztetett/kedvenc kislány

ańel'ks elkényeztetett, kényes

ańiška (növ) ánizs (Pimpinella anisum)

ańšak csak, csupán; **ańšak siń** csak most jöttem/érkeztem; **t'e ańšak labordoma** ez csak fecse-gés; **avol' ańšak ..., ...-jak/-gak/-kak** nemcsak ..., hanem ... is

ańšakoń pillanatnyi, hirtelen, felelőtlen, állhatatlan; **ańšakoń kortamo** felelőtlen beszéd

apak (hsz) nem (határozói igene-

vek tagadószava); **apak ańše** nem gondolkodva, gondolkodás nélkül, meggondolatlanul; **apak fat'a** észrevétlenül; **apak keńgel'e** hazugság nélkül, őszintén; **apak űejavo** láthatatlanul; **apak pel'e** nem félve, bátran; **apak učo** váratlanul

apargadoma (el)romlás, (meg)romlás, rosszabbodás; zavar, meghökkenés, elkeseredettség

apargadoms (el)romlik, megromlik, rosszabbodik, súlyosbodik; zavarba jön; szétzilálódik; elkeseredik, lehangolódik; **jožom apargadš** a közérzetem/hangulatom elromlott

apargal'ems rossz állapotban/zavarban van; kesereg

apargavtoms (el)ront, rosszabbít, súlyosbít; zavarba hoz; szétzilál; elkeserít, lelohaszt

aparkstomoms (el)romlik, megromlik, rosszabbodik, súlyosbodik; zavarba jön; szétzilálódik; elkeseredik, lehangolódik; **jožom aparkstomš** a közérzetem/hangulatom elromlott

aparkstomtoms (el)ront, rosszabbít, súlyosbít; zavarba hoz; szétzilál; elkeserít, lelohaszt

aparo kellemetlenség, baj, nyomorúság, szerencsétlenség; rossz, kellemetlen, bosszantó

aparoči rosszakarat, rosszindulat

aparon: **aparon** **aršića** rosszakaró, rosszindulatú

apel'ića bátor, merész; **apel'ića lomañ** bátor ember

apkaž kelés, tályog, furunkulus

aprel' április; **aprel'ste** áprilisban

aprel'eñ áprilisi

apt'uk buta, ostoba, bolond

ara vajon, -e, tényleg, valóban, csakugyan; **ton ara ežit' soda?** tényleg/csakugyan nem tudtad?

arakšnoms lesz/válik vmivé

arams lesz/válik vmivé

arasz (msz) nem, nincs; **jutkočim arasz** nincs szabadidőm; **t'evem arasz** nincs dolgom; **arasz mel'em** nincs kedvem; **ul'i — arasz?** van-e?; **araszť** (msz) nem, nincsenek; **araszel'** nem volt; **kijak araszel'** kudoso senki sem volt ott-hon; **araszel't'** nem voltak

araszči nincstelenség, szükség, szűkösség, hiány, hiányosság, fogyatékoság, ínség

aravoms kerül vhová, találja magát vhol, odacseppen, odakerül, ott terem vhol; van, létezik, elhelyezkedik, berendezkedik

aravtnema (fel)állítás, (el)helyezés, (el)rendezés

aravtnems (fel)állít, (el)helyez, (el)rendez; **karšo aravtnems** szembeállít, szembehelyez

aravtoma (fel)állítás, (el)helyezés, (el)rendezés, kitűzés, odatűzés

aravtoms (fel)állít, (el)helyez, (el)rendez, kitűz, odatűz; **karado-karšo aravtoms** szembeállít; **vešeñ ikel'e aravtoms** mindenk elé helyez

araz szükség, hiány, hiányosság, haszontalanság; **jarmakoñ araz** pénzhiány

arazči nincstelenség, szükség, szűkösség, hiány, hiányosság, fogyatékoság, ínség

arazeñ jelentéktelen, szükségtelen, felesleges, haszontalan; **arazeñ t'ev** felesleges/haszontalan dolog

arazi vajon, -e, tényleg, valóban, csakugyan; **arazi son kortasz t'e-d'e?** tényleg/csakugyan beszélt erről?

ardića futó, rohanó, vágatató, száguldó

ardoma utazás, futás, rohanás, száguldás, vágta

ardoms utazik, fut, szalad, rohan, vágat, száguld; **Ruzajevka** jonov

ardoms Ruzajevka felé utazik; **tandadož** **ardoms** ijedten/ré-
mülten fut/szalad; **kopolso** **ar-**
doms vágat, vágázik, nyargal,
vágatva száguld; **kuťakstněž** **ar-**
doms vágatva száguld, vágat;
lašt'e/l'išmese **ardoms** lovagol;
šanče **ardoms** vágat, lovagol

ardož futva, rohanva, vágatva,
vágatában; **ardož tujems** futva/ro-
hanva távozik

ardtněma, **artněma** utazgatás,
futkosás, szaladgálás, rohangálás,
száguldozás; **l'išmese** **ardtněma**
lovaglás

ardtněms, **artněms** utazgat, fut-
kos, szaladgál, rohangál, szágul-
dozik; **viřga-pakšava** **ardtněms**
erdőn-mezőn futkos/szalad-
gál/rohangál/száguldozik; **l'iš-**
mese **ardtněms** lovagol

ardstoms utaztat, száguldva/vág-
tatva visz/repít

armot'ks forradás, heg, sebhely,
kinövés, bűtyök, dudor

art hímzés, kivarrás

artića festő, mázoló, rajzoló

artněma¹ festés, mázolás; hímzés,
kivarrás; boeskorfonás

artněma² → **ardtněma**

artněms¹ (be)fest, (be)mázol;
(ki)hímez, kivarr; boeskort fon;

er'va kodamo t'usso artněms min-
denféle színekkel (be)fest/(be)-
mázol

artněms² → **ardtněms**

artokšnoms (be)fest, (be)mázol;
(meg)rajzol

artoma (be)festés, (be)mázolás

artomapel' festék, máz

artoms (be)fest, (be)mázol;
(meg)rajzol; **jakšt'ereste** **artoms**
pirosra/vörösre fest/mázol

artovks festmény, mázolmány,
rajz

artovoms (be)festődik, (be)má-
zolódik

artož (mn ign) (be)festett, kifes-
tett, bemázolt; (h ign) (be)festve,
kifestve, bemázolva; **artož tuvor**
festett asztal

arvo mézital; **med'arvo** mézital,
nektár

aržijamo (ki)cisorbulás

aržijams kicsorbul; **pejel'eš** **ar-**
žijaš a kés kicsorbul

aržijavtoms kicsorbít

aržijaž (mn ign) kicsorbul; (h
ign) kicsorbulva; **aržijaž pel'uma**
kicsorbult kasza

aržo kicsorbulás, csorbaság; forradás, heg, sebhely; **aržoš kuvonzaš** a seb begyógyult/behegedt

aržov csorba; forradásos, heges, sebhelyes; **aržov čama** sebhelyes arc

aržovgadoms kicsorbul, csorbává válik

arňema tisztelet, megbecsülés, tiszteletben tartás

arňems tisztel, (meg)becsül, tiszteletben tart

arňića tisztelő, becsülő

aršema gondolkodás, gondolkozás; gondolat; jókívánság; **domka aršema** mély gondolat; **durakoň aršemat** ostoba/bolond gondolatok; **paroň aršemat** jókívánságok

aršems (el)gondol, kigondol; gondolkodik, gondolkozik, töpreng; kíván, óhajt; **Ńinado aršems** Nyinára gondol; **eš potmova aršems** magában gondol; **son arši sovams** gondolja, hogy bemegy; **be óhajt menni**; **lamo aršín t'ed'e** sokat gondolkodtam ezen

arševems elgondolkodik, elgondolkozik, gondolataiba merül; végiggondol; **veše aršemat'ne arševšt'** mindent végiggondol

arševks elgondolás, kitalálás, elképzelés, eszme

aršež (mn ign) (el)gondolt, kigondolt, meggondolt, kívánt, óhajtott; (h ign) gondolkodva; meggondoltan, megfontoltan; **aršež t'ev** kigondolt/meggondolt/kívánt/óhajtott dolog; **siře lomañeš aršež baši** az öreg ember gondolkodva/meggondoltan/megfontoltan beszélget/társalog

aršića gondoló; gondolkodó, gondolkozó, töprengő; kívánó, óhajtó; **aršića tonavtñića** gondolkodó diák; **aparoň aršića** rosszakaró, rosszindulatú

asatiks szükség, hiányosság, fogyatékoság, elégtelenség; **pokš asatiks** nagy szükség

asatoma szükség, hiányosság, fogyatékoság, elégtelenség

asatoms hiányzik, nem elég/elegendő; **koštoš asati** nem elég a levegő

ašava¹ menyecske, fiatalasszony

ašava² nagy fatál

aško iga, hám (lószerszám); tekercs; fészek

aškodoms felteker, körülteker, beteker, becsavar, begöngyöl; befog (lovat); elrejt, eldug

aškondams fészket rak, fészkel, tanyázik

aškordams felteker, (fel)csévé, (fel)gombolyít; körülteker, becsavar, begöngyöl; bepólyál, bebugyolál; **suřekesak aškordams** cérnát/fonalat gombolyít

aškordavks gombolyag, spulni; **suřeń aškordavks** egy spulni cérna, fonálgombolyag

aškořams (fel)teker, (fel)csévé, (fel)gombolyít, motollál, (be)pólyál, (be)bugyolál

ašnaza fehéres, sápadt, halvány, halovány, fakó; **ašnaza pel't'** fehéres/halvány felhők

ašnaza-jakst'ere halványpiros, fakópiros; **ašnaza-jakst'ere pal'a** halványpiros/fakópiros ing

ašnaza-ožo halványsárga, fakósárga; **ašnaza-ožo paća** halványsárga/fakósárga kendő

ašnaza-piže halványzöld, fakózöld; **ašnaza-piže t'ikše** halványzöld/fakózöld fű

ašnaza-seń halványkék, fakókék; **ašnaza-seń meńel'** halványkék/fakókék ég

ašnaza-t'uža halványbarna, fakóbarna

ašo fehér; szőke; **ašo końov** fehér papír; **ašo kši** fehér kenyér; **ašo ked'** fehér kezű úriember, piszkos munkát kerülő ember, munkakerülő; **ašo nupoń** (növ) rénszar-

vaszuzmó, rénzuzmó (*Cladonia rangiferina*); **ašo nimil'av** (áll) káposztalepke (*Pieris brassicae*); **ašo pango** (növ) vargánya, ehető/közönséges tinóru (*Boletus edulis*); **ašo pša** cickafark, (növ) közönséges cickafark (*Achillea millefolium*); **ašo pša ceća** kamilavirág; **ašo rivež** (áll) sarkiróka (*Alopex lagopus*); **šel'meašo** szemfehérje; → **ašosto**

ašoći fehérség

ašola fehéres, sápadt, halvány, halovány, fakó

ašoldića fehérlő, fehérben játszó; **ašoldića pandopřat** fehérlő hegycsúcsok

ašoldoms fehérlik, fehérben játszik

ašolgadoma elfehéredés, kifehéredés, fehérre válás; kivilágosodás; derengés, virradat, hajnalodás, hajnalhasadás; **ašolgadomalongo** virradat, hajnal, hajnalhasadás

ašolgadoms elfehéredik, kifehéredik, fehérre válik; elsápad; kifakul; kivilágosodik, megvirrad

ašolgadož (mn ign) elfehéredett, kifehéredett, fehérre vált, elsápadt, kifakult, kivilágosodott, megvirradt; (h ign) elfehéredve, kifehéredve, fehérre válva, elsápadva, kifakulva, kivilágosodva, megvirradva; kivilágosodván, vir-

radatkor, hajnalban; **št'ínek ašol-**
gadož hajnalban/virradatkor kel-
tünk

ašolgal'ems (el)fehéredik, (ki)-
fakul, virrad, hajnalodik

ašolgavtoma (ki)fehérítés

ašolgavtoms (ki)fehérít

ašolk: **ašolk merems/mol'ems/**
t'ejems (el)fehéredik, (ki)fehére-
dik

ašolt: **ašolt merems/mol'ems/t'e-**
jems (el)fehéredik, (ki)fehéredik

ašosto fehéren, tisztán, rendszeren,
takarosan, tisztázatban; fehérre,
tisztára; **ašosto maksoms mekev**
tisztán ad vissza; **ašosto šl'ams**
fehérre/tisztára mos

ašt'ekšnems áll/van/tartózkodik/
található vhol; **ozado aš-**
t'ekšnems elüldögél vhol

ašt'ema elhelyezkedés, helyzet,
tartózkodás; kiállítás, védelem, tá-
mogatás; **čín ašt'ema** napforduló;
kizeń čín ašt'ema nyári napfor-
duló; **t'el'eń čín ašt'ema** téli
napforduló; **mad'ež ašt'ema** fek-
vés, fekvő helyzet; **ozado ašt'ema**
ülő helyzet; **št'ado ašt'ema** állás,
álló helyzet; **št'ako ašt'ema** he-
nyélés, naplopás, munkakerülés;
kiń-but'i kise ašt'ema valakiért
való kiállítás, valaki érdekeinek tá-
mogatása; **ašt'ema tarka** tartóz-
kodási hely; → **ašt'emgov**; → **aš-**

t'emgovon

ašt'emgov június

ašt'emgovon júniusi

ašt'ems¹ áll/van/tartózkodik/ta-
lálható vhol; **alo ašt'ems** alul/lent
áll; **anoksto ašt'ems** készen áll,
készenlétben van; **kiń-but'i kise**
ašt'ems kiáll valakiért; **komado**
ašt'ems meghajolva/hajlottan áll;
kumaža langso ašt'ems térden
áll, térdel; **mad'ež ašt'ems** fek-
szik, fekvő helyzetben van; **mala-**
so ašt'ems közel áll/van; **ozado**
ašt'ems ül, ülő helyzetben van;
tuvor ekšese ozado ašt'ems asz-
talnál ül; **pil'ge langso ašt'ems**
(meg)áll a lábán; **pul'žado aš-**
t'ems térden áll; **št'ado ašt'ems**
áll, álló helyzetben van; **št'ako aš-**
t'ems henyél; **tajmazkadož aš-**
t'ems döbhentén/dermedten áll

ašt'ems² kerül vmennyibe; **oroš**
ašt'i pek pit'nejste a bunda na-
gyon sokba kerül

ašt'eń: **ašt'eń čokšne** késő este

ašt'evems elidőzik vhol; kiáll
vkiért

ašt'ića álló, lévő; betegápoló; **ma-**
laso ašt'ića közel álló/lévő

ašt'iks felesleges

atava sarjú

atna buta

at'a apó, öregember, atya; férj;
jokoldića at'a sánta öregember;
šeržev at'a ősz / ősz hajú öreg-
ember; **jakšamat'a** (**jakšamo a-**
t'a) Téliapó, Mikulás; **at'at'ešt'e**
zászpa, (növ) fehérzászpa, ördög-
rokolya (*Veratrum album*); → **a-**
t'amar; → **at'amareñ**

at'aka hím (emlős), kan; **at'aka-**
kiska kan kutya; **at'akaovto** hím
medve; **at'akaverǵiz** hím farkas

at'akš kakas

at'akšoñ kakas-

at'algadoms öregemberré válik,
megöregszik (férfi)

at'amar meggy, cseresznye; **at'a-**
marčuvto meggyfa, cseresznyefa;
(növ) meggy (*Cerasus vulgaris*),
cseresznye (*Cerasus avium*)

at'amareñ meggyes, cseresznyés,
meggy-, cseresznye-

at'amarks meggyfa, cseresznyefa;
(növ) meggy (*Cerasus vulgaris*),
cseresznye (*Cerasus avium*)

at'añ apókás, öregemberes

at'at-babat öregember és öreg-
asszony; házastársak, házaspár;
erašt'-ašt'ešt' **at'at-babat** egyszer
volt egy öregember és egy öreg-
asszony

at'at-seřd'at ősz, előd

at'avt após (a férj apja)

aukstamo hahózás, hahókiáltás

aukstams hahót kiált

aukstñems hahózik

ava nő, asszony; anya; **šabrañ** **ava**
szomszédasszony; **t'iriñ** **ava** szü-
lőanya, édesanya; **urñića** **ava** sira-
tóasszony; **avaj** anyám! (megszó-
lítás); **avat'ešt'e** zászpa, (növ) fe-
hérzászpa, ördögrokolya (*Verat-*
rum album); **avarož** (növ) anya-
rozs (*Claviceps purpurea*)

avaka nőtény (emlős), szuka; **a-**
vakakiska nőtény kutya, szuka
kutya; **avakapsaka** nőtény macs-
ka; **avakaverǵiz** nőtény farkas

avaksči házasság/házasélet (nő-
é); anyaság

avakš nőtény (madár), tyúk; **a-**
vakšnarmuñ madár nőténye

avakške tyúkokcska

avañ női, nő-, asszonyi, asszony-;
anyai, anya-; **avañ mazij vajgel'**
kellemes női hang; **avañ sime** nő-
nem; **avañ baslavamo** anyai
áldás; **avañ el'e** anyai öl, az anya
öle; **avañ večkema** anyai szeretet;
avañ jondo anyai ágon

avañks piszkos, szennyes; **avañks**
ked'get' piszkos/mosatlan edény;
avañks oršamopel' piszkos/
szennyes ruha; → **avañksste**

avańksçi tisztátalanság, piszkosság

avańksste piszkosan, csúnyán, nem tisztán; **avańksste** sórma-doms csúnyán ír

avařćt'ems → **avařd'st'ems**

avařd'ema sírás

avařd'ems sír; **řikse** **avařd'ems** zokogva sír; **urso** **avařd'ems** keservesen sír, zokog; **vajgel'se** **avařd'ems** hangosan sír

avařd'ež sírva; **avařd'ež tuš** sírva távozott

avařd'ića síró; **avařd'ića vajgel'** síró/síránkozó hang

avařd'st'ems (**avařćt'ems**), **avařst'ems** megríkat, sírásra fakaszt/készítet

avařgadoms elsírja magát, sírva fakad; **sastińe** **avařgadoms** hal-kan/csendben elsírja magát

avařgan bógőmasina

avařkšńema siratás; **svad'baso** **avařkšńema** lakodalmi siratás

avařkšńems sír, sírdogál, (el)sirat; **lužańasto** **avařkšńems** bánatosan sírdogál

avařkšńića (mn ign) sírdogáló, sirató; **avařkšńića od'írva** sírdogáló menyecske

avařst'ems → **avařd'st'ems**

avat-ćorat anya és fia, anya a fiával

avat-t'ejt'ert' anya és leánya, anya a lányával

avavt anyós (a férj anyja); **šed'ej-mařića** **avavt** együttérző/tapintatos anyós

avcor ügyetlenül/sután/esetlenül való megkaparintás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó

avcork ügyetlenül/sután/esetlenül való megkaparintás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó

avcor-uvcor ügyetlenül/sután/esetlenül való megkaparintás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; gyorsan, hamarosan

avgust augusztus; **avguststo** augusztusban

avgustoń augusztusi

avid'eń anyukámék; **avid'eń sakš-nošt'** anyukámék (meg)jöttek

avid'et' anyukádék; **avid'et' tukš-nošt'** anyukádék elmentek

avkstamo vakkantás; **kiskań** **avkstamo** a kutya vakkantása

avkstams vakkant; **kiskal'evkseš** **avkstaš** a kiskutya vakkantott

avne sógornő (a férj húga)

avoldamo intés, legyintés, lendítés; lendület, lengés, ingás

avoldams int, legyint, lendít; letöröl, lesöpör, lever; **přaso avoldams** fejével int

avoldavks lendítés, legyintés; **ked'eň avoldavks** kézlegyintés

avol-uvol imbolygás/dülöngélés kifejezésére szolgáló onomatopetikus szó; **avol-uvol jakams** imbolyogva/dülöngélve jár, támo-lyog, tántorog

avol' (msz) nem (tagadószó névszók és kötő módú igék előtt); **avol' od** nem új/ fiatal; **avol' mon** nem én; **avol' aňsak ...**, **...-jak/-gak/-kak** nemesak ..., hanem ... is; **avol'iň sa** nem jönnek/jöttem volna

avol'ams integet, lenget; **ked'se avol'ams** kezével integet

avtobus autóbusz

avtobusoň autóbusz-; **avtobusoň lotkšema tarka** autóbusz-megálló

avtordamo (meg)karmolás; megkaparintás

avtordams megkarmol; bekap, megkaparint, elcsíp

avtordavks karmolás

avtor'ams karmol; elkap, elcsíp

avt'ema (ki)nyitás

avt'ems (ki)nyit, (ki)tát; **kurgo kel'ejste avt'ems** nagyra kitátja a száját

avt'eň (mn ign) (ki)nyitott, (szét)tárt, kitárt, (ki)tátott

avt'ež (mn ign) (ki)nyitott, (szét)tárt, kitárt, (ki)tátott; (h ign) (ki)nyitva, (szét)tárva, kitárva; **avt'ež kurgo** (ki)tátott száj

avt'něms (ki)nyit, (ki)nyitogat, (ki)tát; **kurgo avt'něms** tátja a száját

avuňa kévésgabona-szárító, szárítópajta

azargadoma feldühödés; veszettség; dühöngés, tombolás

azargadoms megveszik, veszettség tör ki rajta; feldühödik; elgennyesedik; **keřavksoš azargadš** a vágás elgennyesedett

azargal'ems dühöng, tombol

azargadož (mn ign) (meg)veszett, feldühödött; (h ign) megveszve, feldühödve; **azargadož kiska** feldühödött/veszett kutya

azarš veszett; dühöngő, tomboló; **azarš kiska** veszett kutya

azaršči veszettség; dühöngés,

tombolás; **azaršćis** **sams** dühbe jön/gurul, felbószul

azdoma tétlenkedés, lézengés; tétlenség, henyélés, naplopás

azdoms tétlenkedik, lézeng, lebzsel, cselleng, lődörög

azgońd'ema csavargás, kóborlás, kószálás, lézengés

azgońd'ems csavarog, kóborol, kószál, lézeng, lebzsel, cselleng, csámborog, lődörög, őgyeleg, ténfereg; **viřga-pakšava** **azgońd'ems** erdőn-mezőn kóborol/kószál

azgun csavargó, naplopó, mihaszna

azguńd'ića csavargó, kóborló, kószáló, lézengő, lebzselő, csellengő, csámborgó, lődörgő, őgyelgő, ténfergő

azoma (meg)ígérés, megfogadás; ígéret, fogadalomtétel

azoms (meg)ígér, megfogad, fogadalmat tesz

azor gazda, házigazda; tulajdonos; úr; **došuž** **azor** gondos gazda/házigazda; **taštića** **azor** takarékos/gondos gazda; **kudazor** házigazda; → **azorava**

azorava gazdasszony, háziasszony; tulajdonosnő; úrnő; **kudazorava** / **kudoń** **azorava** háziasszony

azoravaksći gazdasszony/háziasszony volta vkinek

azorksći gazda volta vkinek

azorkstams gazdává válik; gazdálkodik, gazdaságot vezet

azoroń gazda-, tulajdonosi

azovks-šudovks elátkozott, megátkozott

ažo rajta!, menj! **kol'i** **mol'at**, **ažo!** ha akarsz, menj!

ažija kocsirúd, páros rúd

B

baba nagymama, anyó, öregasszony, vénasszony; feleség; **babaj** nagymama! (megszólítás)

bababej ünnepnapot követő női mulatság

babań öregasszonyos, vénasszonyos; **babań paća** öregasszonyos kendő; **babań kize** vénasszonyok nyara, indiánnyár; **babań palaks** (nőv) gyöngyajak (Leonurus cardiaca); **babań pešt'e** füge, fityisz; **babań pešt'e névt'ems** fügét/fityiszt mutat; **babań pićipalaks** (nőv) gyöngyajak (Leonurus cardiaca)

babińe anyóka

babuška bábaasszony

- bačka** pópa
- badul** merítőkánál
- bagordamo** (meg)fogás, (meg)markolás
- bagordams** megragad, elkap, kikap/kiragad vhonnan; **koňovoňt' kíń-but'i ked'ste bagordams** valaki kezéből kikapja a papírt
- bagordavks** nyaláb; **t'ikšebagordavks** egy nyaláb széna
- bagorams** összegereblyéz; **t'ikše bagorams** összegereblyézi a szénát
- baχad'ema** durrantás, pukkantás
- baχad'ems** durrant, pukkant, dörrent
- bajaga** harang; **ovtoń bajaga** (növ) harangvirág (Campanula)
- bajagań** harang-; **bajagań čavoma** harangütés, harangszó; **bajagań gajgema** harang csengése, harangzúgás; **bajagań kel'ne** harangnyelv
- bajagińe** harangocska, csengettyű; **bajagińes d'il'eńd'i** csilingel a csengettyű
- bajge** csepp, buborék, hólyag; **bajgeń pes** az utolsó cseppig
- bajgema** csepegés
- bajgems** csepeg, csepereg; **pižemeš bajgi** az eső csepereg
- bajgeń-bajgeń** cseppenként; **bajgeń-bajgeń nuřgems** cseppenként folyik
- bajgijamo** felhólyagosodás
- bajgijams** felhólyagosodik, hólyagos/buborékos lesz
- bajgińe** cseppeske, buborékocská, hólyagocská, kis csepp/buborék/hólyag
- bajt'ak** meglehetősen, jócskán, jó sokat; **bajt'ak savs učoms** jócskán / jó sokat kellett várni
- bakalda** vízzel teli gödör/verem
- baklan** lusta, naplopó
- baksordamo** (meg)karmolás, (meg)karcolás; megkaparintás
- baksordams** megkarmol, megkarcol; megkaparint
- baksork:** **baksork sajems** vmi után kap, megkaparint
- baksorams** karmol, karcol, kapar; **keńkš baksorams** az ajtót kaparja
- baksoríca** karmoló, karcoló, kaparó; **keńkšeń baksoríca katka** az ajtót kaparó macska
- balakír** cserépkorsó, cserépköcsög; **lovso marto balakír** tejeskö-

csög

balduz sógornő (a feleség nővére/húga)

bal'aga virág; **ovtoń** bal'aga hóvirág; (növ) kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*); **ved'bal'aga** (növ) fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*)

bal'agińe virágoeska, kis virág

bal'aska korlát, karfa

bal'čan porcelán

bal'čanoń porcelán-; **bal'čanoń** ked'ge porcelánedény

bal'gadoms ráakaszkodik, rácsimpaszkodik, nekítámaszkodik

bal'u-bal'u tente-tente, esicsíja (a csecsemő elaltatására szolgáló onomatopoetikus szó)

bal'za sógor (a feleség öccse)

bamkad'ema kopogtatás; **keńkš** bamkad'ema kopogtatás az ajtón

bamkad'ems megüt, megver, megcsap; **mokšnaso** bamkad'ems ökölrel megüt

bangovtoma (meg)ütés, (meg)csapás; **užerese** bangovtoma fejszecsapás

bangovtoms megüt, megver, ráver, megcsap, rácsap; **palkaso**

bangovtoms bottal megüt/megver

bańa fürdő

barlak szűzföld

bařa nöstényjuh, nösténybirka

bařa-bařa juh/birka hívogatására szolgáló onomatopoetikus szó

bařaka bárány, barika

baslavamo (meg)áldás; **avań** baslavamo anyai áldás

baslavams megáld, áldást oszt

bastil' gyom, gaz, dudva

bařamo beszélgetés, társalgás, megbeszélés, eszmecsere

bařams beszélget, társalog, beszélgetést/megbeszélést/eszmecserét folytat; **vejke vejke marto** bařams egymással beszélget/társalog; **siře lomańeš ařež** baři az öreg ember gondolkodva/meggondoltan/megfontoltan beszélget/társalog

bařića beszélgető, társalgó; beszélgetést/megbeszélést/eszmecserét folytató; **mařaviksste** bařića hangosan beszélgető

bašt'rik nyomtató súly, sajtó, prés (széna, szalma, kender stb. összenyomására használják)

baška (hsz) külön, egyedül; (nu) kívül; **baška šormadoms** különír; **baška eřams** egyedül él, külön lakik; **baškaera** egyedüllett; **t'e d'e baška** ezenkívül

bazar piac, bazár; **ńed'l'aćin bazar** vasárnapi piac

bažamo akarat, kívánság, vágy, óhaj; **vijev bažamo** erős akarat/vágy

bažams akar, kíván, óhajt, vágyik, szeretne; **bažan morams** énekelni szeretnék; **bažan t'even t'ejeme** dolgozni szeretnék

bažića akaró, kívánó, óhajtó, igénylő, jelentkező

bel'amo fehérités

bel'amopel' fehéritőanyag

bel'ams kifehérit, kimeszel, bemeszel

beřakadoma leromlás, lesoványodás, lefogyás

beřakadoms leromlik, lesoványodik, lefogy

beřakadož (mn ign) leromlott, lesoványodott, lefogyott; (h ign) leromolva, lesoványodva, lefogyva

beřakške hitvány, vézna, gebe, satnya, nyápic, csenevész; **beřakške l'išme** vézna/gebe ló

beřań rossz, hitvány; vézna; **beřań jožo** rossz hangulat/közérzet; → **beřańste**

beřańći rosszság, hitványság, rossz volta vminek; véznaság

beřańgadoma megromlás, elromlás, leromlás, rosszabbodás, rosszabbá válás

beřańgadoms megromlik, elromlik, leromlik, rosszabbodik, rosszabbá válik; **jutkoćim beřańgadš** az anyagi helyzetem elromlott

beřańgadož (mn ign) megromlott, elromlott, leromlott, rosszabbodott, rosszabbá vált; (h ign) megromolva, elromolva, leromolva, rosszabbodva, rosszabbá válva

beřańste rosszul; **beřańste udoms** rosszul alszik

beřaža hitvány, vézna, gebe, satnya, nyápic, csenevész

beřema (fn) öl, nyaláb; **beřemas gabordams** ölbe kap

beřt'ad'ems felöklel, megbök, dőf egyet

beřt'-beřt': beřt'-beřt' jutams/mol'ems cammog, battyog

beřaka dühöngő, örvöngő, tomboló, megszállott; csintalan, szilaj, vadóc

beřamo dühöngés, örvöngés, tom-

bolás; csintalankodás, csínytevés

bešams dühöng, örjög, tombol; csintalankodik, rakoncátlankodik; **čokšneň peřt' bešams** egész éjszaka tombol

bezařd'ema megvetés, lenézés; tolakodás, molesztálás

bezařd'ems megvet, lenéz, semmibevesz; elege van vmiből/vkiből, megun; tolakodik

bezařd'ež (mn ign) megvetett, lenézett, semmibevert, megunt; (h ign) megvetve, lenézve, semmibevéve, megunva, tolakodva; megvetően, lenézően; unalmasan, untatóan; tolakodóan, molesztálóan; unottan; **bezařd'ež vanoms** megvetően néz; **bezařd'ež jar-sams** unottan eszik

bezařd'eževems szeszélyeskedni kezd

bezařks unalmas, untató, tolakodó, molesztáló, bosszantó; **přa-bezařks** tolakodó fráter

bežgun szeplő

bežgunijams kiszeplesz, beszeplősödik, szeplős lesz

bežgunov szeplős; **bežgunov čama** szeplős arc

bibe (gyer) lábacská, kis láb

bibl'iot'eka könyvtár

bigel'd'ema szeszélyeskedés, huncutkodás, csintalankodás; szeszély, huncutság, csintalanság; **ej-kakšoň bigel'd'ema** gyermeki huncutság/csintalankodás

bigel'd'ems szeszélyeskedik, huncutkodik, csintalankodik

bijñema zümmögés, zúgás; **pil'ese bijñema** fülzúgás

bijñems zümmög, zúg; **pil'eseň bijñi** a fülem

bil'et jegy

birdad'ems elpazarol, elherdál, kihajít

bizakadoma zümmögés, dongás

bizakadoms zümmögni/dongani kezd; **ukskat'ne bizakadst'** a darazsak zümmögni/dongani kezdtek

bizaksamo összekócolás, felborzolás, összezilálás

bizaksams összekócol, felborzol, összezilál; **čert' bizaksams** összekócolja a haját

bizaksaz (mn ign) összekócolt, felborzolt, (össe)zilált; (h ign) összekócolva, felborzolva, összezilálva

bizmoldoma nyüzsgés, hemzsegés, sürgölődés, tüsténtkedés, sürgésforgás

bizmoldoms nyüzsög, hemzseg, polyog, sürgölődik, tüsténtkedik, sűrög-forog; **kotkudavtne bizmoldit'** a hangyák nyüzsögnek

bizmolgadoma nyüzsgés, hemzsegés

bizmolgadoms nyüzsögni/hemzsegni/sürgölődni kezd; **kotkudavtne bizmolgadit'** a hangyák nyüzsögni kezdtek

biznema zümmögés, dongás; **mekšeñ biznema** méhzümmögés

biznems zümmög, dong; **mekševel'eš bizni** a méhraj zümmög

bižnema megsavanyodás, megerjedés, összemelés (tej); → **bužnema**

bižnems megsavanyodik, megerjed, összemegy (tej); **lovsoš bižni** a tej összemegy; → **bužnems**

bižnéž (mn ign) megsavanyodott, megerjedt, összement (tej); (h ign) megsavanyodva, megerjedve, összemelve (tejről); **bižnéž lovso** aludttej; → **bužnéž**

bižnovtoms eldob, kihajít, félredob, félrevet

blagoj dühös, mérges, haragos; gonosz; feldühödött, ádáz; **blagoj kiska** feldühödött/harapós kutya; **blagoj varma** erős/csipős szél; → **blagojste**

blagojgadoma feldühödés

blagojgadoms feldühödik, megharagszik, megmérgesedik, dühbe gurul

blagojste dühösen, mérgesen, haragosan; gonoszul; dühödten; **blagojste vanoms** dühösen/mérgesen néz

blaušt'amo rikácsolás

blaušt'ams rikácsol; **veřgavajgel't'** **blaušt'ams** hangosan rikácsol

blauška fatányérka, fatálacska

blud'amo vándorlás, kóborlás, bolyongás, barangolás, csavargás

blud'ams vándorol, kóborol, bolyong, barangol, csavarog; lop

blud'ića vándorló, kóborló, bolyongó, csavargó; kóbor; **blud'ića katka** kóbor macska

bluzka blúz

bl'id'a tál

bl'id'īne tálka, kistányér, csészعالj

bobka barka (nyírfáé, fűzfáé)

bobo mumus

bočka hordó; **ved'eñ uskšema** **bočka** vizeshordó

bočkań hordó-; **bočkań t'ejića**
kádár, bodnár, pintér

bod'a nagypapa, öregapó; **bod'aj**
nagypapa! (megszólítás)

bod'ań apókás, öregapós

bod'ińe apóka, öregapó

bojar bojár, földesúr, nagybirto-
kos; **bojarava** bojárasszony, e-
legáns nő

bojaroń bojár-, földesúri, nagy-
birtokosi; **bojaroń čvto** bodzafa,
(növ) bodza (*Sambucus*); **bojaroń**
umařina galagonya, galagonya-
bokor, (növ) cseregalagonya
(*Crataegus oxyacantha*)

bojka élénk, eleven, fürgé, gyors;
bojka čorińe elevenen kisfiú; **boj-
ka kortamo** gyors beszéd; → **boj-
kasto**

bojkaći élénkség, elevenesség, fűr-
geség, gyorsaság

bojkasto élénken, elevenen, fűr-
gén, gyorsan; **bojkasto tujems**
gyorsan távozik

boka oldal, szél, irány

bokas (hsz) oldalra, mellé; (nu)
oldalára, mellé; **bokas št'ams**
mellé áll; **užo, toń bokas mol'an**
várj csak, melléd megyek!

bokaso (hsz) oldalt, a közelben;
(nu) oldalán, közelében; **bokaso**

ašt'ems oldalt / a közelben áll;
kudo bokaso ašt'ems a ház olda-
lán/közelében áll

bokasto (hsz) oldalról, a közel-
ből; (nu) oldaláról, mellől; **bo-
kasto tujems** elmegy a közelből;
čvto bokasto tujems elmegy a fa
mellől

bokav (hsz) arrább, félre, oldalra;
(nu) felé; **bokav čalgams** félreáll;
toń bokav jutams feléd halad

bokava (hsz) mellett/mentén el,
félre; (nu) mellett/mentén (moz-
gásban); **bokava jutams** félrevo-
nul, elvonul/elhalad vmi mellett;
sonze bokava jutams mellette ha-
lad

boldordoma felkavarás, felrázás

boldordoms felkavar, felzavar,
felráz (folyadékot), megkotyogtat,
meglötyögtet

boldork csobbanás kifejezésére
szolgáló onomatopoeitikus szó

boldořams (fel)kavar, (fel)zavar,
(fel)ráz (folyadékot), megko-
tyogtat, (meg)lötyögtet; **ved' bol-
dořams** vizet kavarr/lötyögtet

bolona kinövés, bűtyök, dudor,
daganat

bońt'ad'ema (meg)lódítás, (meg)-
bökés

bońt'ad'ems meglódít, megbök

borbo egres, egresbokor, (növ)
kertiegres (*Ribes grossularia/uva-*
crispa)

bošan pufók, dagadt; **bošan peke**
pufók has/hasú

bot halászáskor a víz felkavarásá-
ra használatos bot

botad'ema (meg)ütés/(meg)csa-
pás (halászáskor a víz felkavará-
sára használatos bottal)

botad'ems megüt, megcsap (ha-
lászáskor a víz felkavarására
használatos bottal)

botams csobogtatja a vizet (ha-
lászáskor a víz felkavarására
használatos bottal)

botmoždoma cuppogás

botmoždoms cuppog

botnoma rotyogás, bugyborékolás

botnoms rotyog, bugyborékol

botořamo (össze)keverés, (össze)-
kavarás

botořams (össze)kever, (össze)ka-
var; **rakšańeń jarsamopel'** **bo-**
tořams ennivalót kever össze az
állatnak/lónak

botpřa ebihal

botpulo ebihal

bot'eńijamo (meg)dagadás,
(meg)duzzadás, (fel)dagadás, fel-
duzzadás

bot'eńijams megdagad, megduz-
zad, feldagad, felduzzad, felszívja
magát vízzel

břiza fodor

břizams befodroz, kifodroz, fod-
rot csinál

budolma kinövés, bütyök, dudor
(fán)

bux puff! (leesés/elesés hangját
kifejező onomatopoeitikus szó);
bux praś puff, lesett!

buxad'ema durrantás, pukkantás

buxad'ems durrant, pukkant,
dörrent; **ružijaso** **buxad'ems**
fegyverrel durrant

buxajems durrantgat, pukkantgat

buj határ, határvonal; cél; **bujś**
pačkod'ems célba ér

buje nemzedék, nemzetség, törzs;
eřzań buje erza nemzetség/törzs

bujkstamo (fel)dagadás, (meg)da-
gadás, (meg)duzzadás, (fel)puf-
fadás

bujkstams feldagad, megdagad,
megduzzad, felpuffad, felszívja
magát vízzel; **ksnavtne bujksťaś'**
a borsó megduzzadt / felszívta

magát vízzel

bujkstavoms feldagad, megdagad, megduzzad, felpuffad, felszívja magát vízzel

buka bika, ökör

bukakstñems szökdécsel, makacsodik

bukakstoms szökdél, megmaka-csolja magát

bukañ bika-, ökör-

bukva betű; **pokš bukva** nagybetű; **viška bukva** kisbetű

bukvař ábécéskönyv

buldom kinövés, bütyök, dudor (fán)

buldordoma csobogás, csobbanás, loccsanás, bugyborékolás, lubickolás

buldordoms csobog, csobban, loccsan, bugyborékol, lubickol; **ekšel'ícat'ne ved'señt' buldordit'** a fürdőzők a vízben lubickolnak

buldor-galdor csobbanás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó

buldork csobbanás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; **son buldork ved'eñt'eñ** zsupsz, a vízbe esett

buldořams (fel)kavar, (fel)zavar, (fel)ráz (folyadékot), megkotyogtat, (meg)löttyögtet; **ved' buldořams** vizet kavar/löttyögtet

bul'-bul' bugy-bugy (bugyogás/bugyborékolás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó)

bul'ëom szemmel láthatóan, nyilván, nyilvánvalóan; **t'e, bul'ëom, sonze mel's tukšni** ez neki nyilván tetszik

bul'kad'ema buggyanás

bul'kad'ems buggyan

bul'kajema bugyogás, bugyborékolás

bul'kajems bugyog, bugyborékol

buñk puff! (leesés hangját kifejező onomatopoetikus szó)

bupstamo mormogás, mormolás, dörögés

bupstams mordul, mormog egyet, dörög egyet

burnoma zúgás (gépé), korgás

burnoms zúg (gép), korog

buřa vihar

buřaškadoms hóvihar támad; **ëokšne buřaškadš** este hóvihar támadt

buto mintha, akár

butorgadoma megizzadás, leizzadás

butorgadoms megizzad, leizzad, izzadni kezd; **pšid'eńt' ovše butorgadiń** a melegtől teljesen leizzadtam

butorgadož (mn ign) (meg)izzadt, leizzadt; (h ign) megizzadva, leizzadva

butořamo felzavarás, megkavarás, felkavarás, kavargatás

butořams felzavar, megkavar, felkavar, kavargat, összekeverget

butra üledék, lerakódás, sűrűje/zavarosa vminek

butralgadoms felzavarodik, zavarossá válik, zavaros lesz; **ved'eš butralgadš** a víz zavaros lett

butrav üledékes, zavaros, szutykos, szennyezett; **butrav ved'** üledékes/zavaros víz

but'i ha; **but'i sat** — sak ha jönnél, gyere!

buvala régen; **buvala t'e ul'ńeš** ez régen volt

buvamo csicsikálás, alukálás

buvams csicsikál, alukál; **ška buvams** ideje csicsikálni

buvnoma süvítés, fűtyülés, zúgás, búgás (pl. szélé, bogaré)

buvnoms süvít, fűtyül, zúg, búg (pl. szél, bogár); **unžaš buvni** zúg a bogár

buvoldoma ingadozás, habozás, bizonytalankodás, határozatlanság; idegeskedés, nyugtalanság, izgatottság

buvoldoms ingadozik, habozik, bizonytalankodik, határozatlankodik; idegeskedik, nyugtalankodik, izgul, aggódik

buzmoldoma nyüzsgés, hemzsegség, sürgölődés, tüsténtkedés, sürgés-forgás

buzmoldoms nyüzsg, hemzseg, polyog, sürgölődik, tüsténtkedik, sűrög-forog; **sukstne buzmoldit'** a férgek nyüzsgnek/hemzsegnek

buzmolgadoms nyüzsgögni/hemzsegni/sürgölödni kezd; **kotkudavtne buzmolgadit'** a hangyák nyüzsgögni kezdtek

buzńema megsavanyodás, megerjedés, összemenés (tejé); → **bizńema**

buzńems megsavanyodik, megerjed, összemegy (tej); **lovsoš buzńni** a tej összemegy; → **bizńems**

buzńež (mn ign) megsavanyodott, megerjedt, összement (tej):

(h ign) megsavanyodva, meg-
erjedve, összemelve (tejről);
buznéz lovso aludtfej; → biznéz

C

copad'ema, capad'ema megraga-
dás, elkapás, megkaparintás

copad'ems, capad'ems megragad,
elkap, megkaparint

copad'ež, capad'ež (mn ign) meg-
ragadott, elkapott, megkaparin-
tott; (h ign) megragadva, elkap-
va, megkaparintva

copamo lebegés

copams lebeg

cvet'amo virágzás, virulás, virítás,
nyílás (virágé); cécañ cvet'amo vi-
rágnyílás

cvet'ams virágzik, virul, virít,
nyílik (virág); cécat'ne cvet'it' a
virágok nyílnak

Ć

ćabol a pelyvának a magtól való
elválasztására használt hosszú ág

ćad széngáz, füstszag

ćaxamo nyerítés, nyihogás, viho-
gás, rőfögés; l'išmeñ ćaxamo a ló
nyerítése

ćaxams nyerít, nyihog, vihog, rő-
fög; l'išmeš kardazso ćaxi a ló az
udvaron nyerít

ćak alig; ćak pačkod'in alig
érkeztem meg

ćak-ćak alig-alig

ćakskadoms elege lesz; son
ćakskadš elege lett

ćakskavtoms zaklat, gyötör, ter-
hére van; jovtñemaso ćakskav-
toms a mesélésével/mondandó-
jával zaklat

ćambavtoms megárad, kiönt, el-
önt, eláraszt (víz)

ćambavtož (mn ign) megáradt,
kiöntött, elöntött, elárasztott; (h
ign) megáradva, kiöntve, elöntve,
(víz által) elárasztva

ćamkad'ems cuppant

ćamkamo csámcsogás, cuppogás;
tañt'ejste ćamkamo jóízű csám-
csogás

ćamkams csámcsog, cuppog; tur-
vaso ćamkams az ajkával cuppog

ćanav fecske, (áll) füstifecske
(Hirundo rustica)

ćankad'ems csörömpöl, zörget

ćap csatt! (csattogás kifejezésére
szolgáló onomatopoetikus szó);
ćap ćapad'ize užereñt' csatt, le-

csapta a fejszékét

éapad'ema → éapod'ema

éapad'ems → éapod'ems

éapamo csattogás, tapsolás

éapams csattog, tapsol

éapod'ema, éapad'ema (meg)ütés, (meg)csapás, odacsapás, rácsapás, lecsapás; **užerese éapod'ema** fejszecsapás

éapod'ems, éapad'ems megüt, megcsap, odacsap, rácsap, belecsap, lecsap; **mokšnaso éapod'ems** ököllel megüt; **éap éapad'ize užerent'** csatt, lecsapta a fejszékét

éapord'ikše (éapof' t'ikše) kakukkfű, (növ) keskenylevelű/északi kakukkfű (*Thymus serpyllum*)

éar mennydörgés hangját kifejező onomatopoetikus szó; éppen, pontosan; → éarso

éarad'ema dörgés, csapás; **puřgińeń éarad'ema** mennydörgés, vilámcsapás

éarad'ems dörög, dörren; (meg)csap (ostorral, korbáccsal); **maraviksste éarad's puřgińe** hangosan dörgött az ég (a mennydörgés)

éarad'evems odacsapódik, nekiü-

tódik, nekiütközik, beleütközik

éarad'ezevems eldördül, dörögni/zörögni kezd

éaraxman jégeseő

éarka borospohár, pálinkáspohár, kupica

éarnoma dörgés, recsegés, ropogás, nyikorgás; mennydörgés; **puřgińeń éarnoma** mennydörgés

éarnoms dörög, dübörög, recseg, ropog, nyikorog

éarnovtoms eldördül, dörren, dörrent

éarnoź dörögve, recsegve, ropogva, nyikorogva

éarso dörgéssel, dübörgéssel, recsegéssel, ropogással; dörögve, dübörögve, recsegve, ropogva; **éarso éarni puřgińe** az ég (a mennydörgés) erősen dörög

éat recsegés/ropogás/kopogás/csikorgás hangja; csikorgó; **éat jakšamo** csikorgó hideg

éatad'ems recseg, ropog, kopog, csikorog; megüt, megcsap, odacsap, rácsap, belecsap, szétcsap, szétver; **užerese éatad'ems** fejszével odacsap/szétver

éatnoma recsegés, ropogás, kopogás, pattogás, csikorgás, nyikorgás; **ejeń éatnoma** a jég recse-

gése/ropogása/csikorgása

átnoms recseg, ropog, kopog, pattog, csikorog, nyikorog

átor recsegés/ropogás/kopogás/pattogás/csikorgás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; → **átorso**

átor-átor recsegés/ropogás/kopogás/pattogás/csikorgás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; recsegéssel, ropogással, kopogással, pattogással, csikorgással, nyikorgással; recsegve, ropogva, kopogva, pattogva, csikorogva, nyikorogva, dérrrel-durrall

átordoma recsegés, ropogás, kopogás, pattogás, csikorgás, nyikorgás; **čuvtoň átordoma** a fa recsegése/ropogása

átordoms recseg, ropog, kopog, pattog, csikorog, nyikorog; **eješ átordi** a jég recseg/ropog/csikorog

átorks recsegés, ropogás, kopogás, pattogás, csikorgás, nyikorgás; **taradoň átorks** faág recsegése

átorso recsegéssel, ropogással, kopogással, pattogással, csikorgással, nyikorgással; recsegve, ropogva, kopogva, pattogva, csikorogva, nyikorogva; **átorso paloms** ropogva ég

éca virág; **éca**kuvta virágcsokor,

bokréta; **écaňil'ks** a virág szára, virágszál

écaň virág-; **écaň cvet'amo** virágnylás; **écaň čine** virágillat; **écaň med'** virágméz

écav virágos; **éca**v luga virágos rét

écaňe virágocska, kis virág

éca egész, teljes, ép, sértetlen; **éca čisl'it'el'noj** (mat) egész szám; → **écaňek**

écaňek egészen, teljesen, teljeséggel, tökéletesen; egészben; **écaňek topavtoms** teljesen betölt, tökéletesen teljesít/megvalósít/kielégít; **écaňek ňil'ems** egészben lenyel

écakovej rubel; **kavto éca**kovojt' két rubel; **vešemeze kolmo éca**kovojt' összesen három rubel

écaepka cserép, cserépedény, cserépfazék

écakova templom, székesegyház

écakovaň templomi, templom-

écal'akadoms gyommal borítódik, gyom növi be, elnyomja a gaz a növényt

éca'verk csütörtök; **éca**'verkste csütörtökön

éca'verkeň csütörtöki

čibid'ems becsap, megtéveszt

čičavka (növ) lencse (*Lens culinaris*); → **čičavka**

čičavkañ lencse-; **čičavkañ jam** lencseleves; → **čičavkañ**

čičiga rúd, karó, pózna; **čičiga peznavtoms** rúdat/karót/póznát leszúr

čičina rúd, karó, pózna, pálcá **kuvaka** čičina hosszú rúd

čid'ardića kibíró, elviselő, eltűrő, kitartó, ellenálló, szívós

čid'ardoma kibírás, elviselés, eltűrés, kitartás, ellenállás; állhatatosság, ellenállóképesség, szívósság; **keme čid'ardoma** szilárd ellenállás

čid'ardoms kibír, elvisel, eltűr, kitart, ellenáll

čid'ardovks állhatatosság, ellenállóképesség, szívósság, szilárdság, stabilitás

čixel'd'ema vihogás, kuncogás

čixel'd'ems vihog, kuncog

čij vonítás, nyüszítés, vinnyogás, szűkölés; csipogás hangját kifejező onomatopoeitikus szó

čij-buj; **čij-buj meřems** cseng/zúg (fül)

čijñema vonítás, nyüszítés, vinnyogás, szűkölés; csipogás; nyivákolás, nyöszörgés

čijñems vonít, nyüszít, vinnyog, szűköl; csipog; nyivákol, nyöszörög; **kiskal'evkse čijñi** a kiskutya nyüszít/vinnyog

čijñića vonító, nyüszítő, vinnyogó, szűkölő; csipogó; nyivákoló, nyöszörgő

čikñema csipogás; **čipakañ čikñema** a kicsirke csipogása

čikñems csipog

čil'čad'ema spriccelés, fröccsenés

čil'čad'ems spriccel, fröccsen; **ved'se čil'čad'ems** vízzel spriccel

čil'd'ordoma csillogás

čil'd'ordoms csillog

čil'ed'ema csicsergés, csiripelés, csivitelés; cirpelés; **narmuñeñ čil'ed'ema** madárcsicsergés

čil'ed'ems csicsereg, csiripel, csivittel; cirpel; **oźaztne čil'ed'it'** a vererek csiripelnek/cshivitelnek

čil'ed'ića csicsergő, csiripelő, csivitelő; cirpelő; **čil'ed'ića narmuñ'evks** csicsergő/csiripelő/cshivitelő madárfióka

čil'iga száraz vessző/gally; zšombék

čil'igaj (áll) bībic (Vanellus vanellus)

čil'ik-pul'ik balalajkán/harmonikán való játszást kifejező onomatopoeitikus szó

čil'im pipa

čil'kad'ema spriccelés, fröccsenés

čil'kad'ems spriccel, fröccsen

čil'kajema spriccelés, fröcskölés

čil'kajemka (fn) spriccelő, fröcskölő (növény szárából készült játék)

čil'kajems spriccel, fröcsköl; ved'se čil'kajems vízzel spriccel

čil'ńema játszadozás, feltűnősködés, kényeskedés, kacérkodás, hízelkedés, sivalkodás; mařaviksste čil'ńema hangos sivalkodás

čil'ńems játszadozik, feltűnősködik, kényeskedik, kacérkodik, hízelkedik, sivalkodik

čimbel'd'ema, čimboldoma csillogás, ragyogás

čimbel'd'ems, čimboldoms csillog, ragyog

čimbel'se kedvesen, édesen; čimbel'se pejd'ems édesen nevet

čimboldoma → čimbel'd'ema

čimboldoms → čimbel'd'ems

čind'erdamo, čind'erđ'ema bereteszelés

čind'erdams, čind'erđ'ems bereteszeli; keńkš čind'erdams bereteszeli az ajtót

čind'er retesz, tolózár

čind'erđ'ema → čind'erdamo

čind'erđ'ems → čind'erdams

čind'erđ'ež (mn ign) bereteszelt; (h ign) bereteszelve; čind'erđ'ež keńkš bereteszelt ajtó

čipad'ema (meg)ütés, (meg)verés, (meg)csapás, ráütés, ráverés, rácsapás

čipad'ems megüt, megver, megcsap, ráüt, ráver, rácsap

čipajems üt, ver, csap

čipaka csirke, csibe, kiscsirke

čipakań csirke-, csibe-, kiscsirke; čipakań sivel' csirkehús

čipel'd'ema fodrozódás (vízé), pislákolás (pl. csillagé), pislogás, kacshintás

čipel'd'ems fodrozódik (víz), pislákol (pl. csillag), pislog, kacshint

čipel'ńams meggyógyul, felgyógyul, felépül

ćipirkaj disznóparéj, (növ) szőrös disznóparéj (*Amaranthus retroflexus*)

ćipovka (fn) csörgő, csengettyű, harangocska; (mn) magas/vékony/csilingelő (hang); **ćipovka vajgel'** magas/vékony/csilingelő hang

ćipuškac kirepedezés, seb

ćipuškav kirepedezett, repecskes, sebes; **ćipuškav pil'ge** kirepedezett/sebes láb

ćipuškijams kirepedezik, kisebesedik; **pil'geñ ćipuškijašt'** a lábam kirepedezett/kisebesedett

ćirej kelés, tályog, furunkulus, fekély; **ćirejlopa** útifű, (növ) nagy útifű, útilapu (*Plantago major*)

ćireñ-ćireñ apránként, apródonként

ćirk reccs! (anyag szakadását, hasadását kifejező onomatopoetikus szó); **ćirk sézems** reccs, szétzakad

ćirkad'ema sercintés (gyufáé)

ćirkad'ems sercint (gyufát)

ćirkad'evems sercen (gyufa)

ćirkun (áll) tücsök (*Gryllus*); **pakšacćirkun** (áll) szöcske (*Tettigonia*)

ćirñema visítás, sivalkodás; cirpelés; cincogás; **tul'evkseñ ćirñema** malacvisítás

ćirñems visít, sivalkodik; cirpel; cincog

ćirñež visítva, sivalkodva; cirpelve; cincogva

ćirñića visítő, sivalkodó; cirpelő; cincogó; **ćirñića tul'evks** visítő malac

ćitordoms csillog, villog, ragyog, fénylik, szikrázik, tükröz

ćit'er: **ćit'er meřems** csillog, ragyog, fénylik, szikrázik, tündöklés

ćit'erđ'ema csillogás, ragyogás, fénylés, szikrázás, tündöklés

ćit'erđ'ems csillog, ragyog, fénylik, szikrázik, tündöklés

ćit'erks bozót, az erdő sűrűje

ćit'ñema csillogás, ragyogás, fénylés, tündöklés, csillámlás; **toloñ ćit'ñema** a tűz ragyogása

ćit'ñems csillog, ragyog, fénylik, tündököl, csillámlik

ćivća somkóró, (növ) orvosi somkóró (*Melilotus officinalis*)

ćivt'erđ'ema csillogás, villogás, ragyogás, tündöklés; pislogás, pislákolás; **šel'meñ ćivt'erđ'ema** a szem csillagása/ragyogása; **t'eš-**

t'én **ćivt'erd'ema** csillagragyogás;
→ **ćivt'ordoma**

ćivt'erd'ems csillog, villog, ragyog, fénylik, tündöklük; pislog, pislákol; → **ćivt'ordoms**

ćivt'erd'ež csillogva, villogva, ragyogva, tündökölve; pislogva, pislákolva; **ćivt'erd'ež palit' t'ešt'et'ne** csillogva/ragyogva/tündökölve égnék a csillagok; → **ćivt'ordož**

ćivt'erd'ića csillogó, villogó, ragyogó, fénylő, tündöklő; pislogó, pislákoló; **ćivt'erd'ića t'ešt'e** ragyogó/fénylő/tündöklő csillag; → **ćivt'ordića**

ćivt'ordića csillogó, villogó, ragyogó, fénylő, tündöklő; pislogó, pislákoló; **ćivt'ordića eřekšija** csillogó higany; **ćivt'ordića t'ešt'e** ragyogó/fénylő/tündöklő csillag; → **ćivt'erd'ića**

ćivt'ordoma csillogás, villogás, ragyogás, tündöklés; pislogás, pislákolás; **šel'meň** **ćivt'ordoma** a szem csillogása/ragyogása; **t'ešt'et'ne** **ćivt'ordoma** csillagragyogás; → **ćivt'erd'ema**

ćivt'ordoms csillog, villog, ragyog, fénylik, tündöklük; pislog, pislákol; → **ćivt'erd'ems**

ćivt'ordož csillogva, villogva, ragyogva, tündökölve; pislogva, pislákolva; **ćivt'ordož palit' t'ešt'et'ne** csillogva/ragyogva/tündö-

kölve égnék a csillagok; → **ćivt'erd'ež**

ćivt'ork csillogást, villogást, ragyogást, tündöklést kifejező onomatopoetikus szó

ćoćaňa hegyes; **ćoćaňasto** hegyesen

ćožad'ema (meg)ütés, (meg)verés, (meg)csapás, ráütés, ráverés, rácsapás, rávágás

ćožad'ems megüt, megver, megcsap, ráüt, ráver, rácsap, rávág; **lokšoso** **ćožad'ems** ostorral/korbáccsal megcsap/rácsap

ćožadjems üt, ver, csapkod, vagdalkozik; **lokšoso** **ćožadjems** ostorral/korbáccsal csapkod

ćokaňžuro ár (szerszám)

ćoko bojt, rojt

ćokordamo → **ćokordoma**

ćokordams → **ćokordoms**

ćokordića éneklő, daloló (fülemüle, csalogány)

ćokordoma, **ćokordamo** éneklés, dalolás (fülemüléé, csalogányé); **ćokovoň** **ćokordoma** csalogánydalolás

ćokordoms, **ćokordams** énekel, dalol (fülemüle, csalogány); **ćokov** **ćokordi** csalogánydalol

éokov¹ bojtos, rojtos

éokov² (áll) fülemüle, csalogány (Luscinia megarhynchos); éokov éokordi csalogány dalol

éokovoň fülemüle-, csalogány-; éokovoň éokordoma csalogánydalolás

éolak alkalmatlan, semmirekellő, tehetségtelen, ügyetlen, hitvány, silány, hanyag; éolak ava ügyetlen/hanyag nő; → éolaksto

éolakčiči alkalmatlanság, tehetségtelenség, ügyetlenség, hitványság, silányság, hanyagság

éolaksto tehetségtelenül, ügyetlenül, hitványan, silányan, hanyagul; éolaksto važod'ems ügyetlenül/hanyagul dolgozik

éomara galuska

éora férfi; fia vkinek; alkuksoč
éora igazi férfi; od éora fiú, legény, fiatalember, fiatal férfi; moň kavto éoran két fiam van

éorabaj kisfiú, legényke

éoraň férfi-; éoraň panar férfiing; éoraň sime hímnem

éoriňe fiú, fiúcska, kisfiú

éot szám, számolás

éotamo (meg)számolás, összeszámolás, összeadás, összegzés

éotams (meg)számol, összeszámol, összead, összegez

éotavks összeg, summa, végeredmény eredmény

éotaž (mn ign) (meg)számolt, összeszámolt, összeadott, összegzett; (h ign) (meg)számolva, összeszámolva, összeadva, összegzve

éotiča számoló

éotmar cséphadaró karja, buzogány, bunkósbót, furkósbót

éotor recsegés/ropogás/csikorgás hangját kifejező onomatopoeitikus szó; → éotorso

éotor-éator recsegéssel, ropogással, csikorgással, recsegve, ropogva, csikorogva; recs-recs!

éotordoma recsegés, ropogás, csikorgás

éotordoms recseg, ropog, csikorog

éotork recsegés/ropogás/csikorgás hangját kifejező onomatopoeitikus szó; recs!

éotorso recsegéssel, ropogással, csikorgással; recsegve, ropogva, csikorogva; éotorso pořems ropogtatva rág

éučka fűrt, barka

éúčov fűrt, barka

éúčovov fűrtös, barkás

éúdavks tünemény, látomás, lát-
szat, illúzió, rém, kísértet, fan-
tom; veń éúdavks éjszakai láto-
más/kísértet

éúdavoms tűnik, rémlik, dereng.
látszik, hallatszik; t'e éúdavś mo-
neń nekem úgy tűnt/rémlett

éuχad'ema tüszszentés

éuχad'ems tüszszent

éulkat harisnya

éur állj!, ne tovább!

éurams (varázslattal) megvéd/
megóv/védelmesz/oltalmaz; (va-
rázslattal vmi rosszat, gonoszat)
elhárít

éurka tuskó, rönk, tönk; fajankó,
tökfílkó; tumoń éurka tölgyfa-
tuskó

éurkstamo megállás, abbahagyás

éurkstams megáll, abbahagy

éutor-éator recsegés/ropogás ki-
fejezésére szolgáló onomatopoe-
tikus szó

éut' alig, kissé, egy kicsit, majd-
nem, szinte

éut'-éut' alig-alig

éut'ked'e alig, egy picit, egy csep-
pet, egy szemernyit, icipicit; éut'-
ked'e sodams alig/icipicit tud

éut'kes egy kicsit / egy cseppet
(időre), egy kis/rövid időre/ide-
ig; éut'ket' ućok várj egy ki-
csit/cseppet!

éut'ket' egy kicsi, egy csepp, egy
szemernyi, icipici, apró; egy ki-
csit, egy cseppet, icipicit; éut'ket'
kajak kicsit / egy cseppet önts!

éut'kińe egy kicsi, egy csepp, egy
szemernyi, icipici, apró; egy ki-
csit, egy cseppet, icipicit; éut'kińe
makst kicsit / icipicit adj!

Č

čaci szülő, születő, termő, termé-
keny; čaci mastor szülőföld; čaci
tarka szülőhely

čacića szülő, születő, termő, ter-
mékeny; újszülött; čacića kov
termő/termékeny hónap

čack (hsz) szét, széjjel; ketté,
kétfelé, félbe; (nu) át, keresztül;
čack šeźńems széttép, széjjeltép,
szétszaggat, széjjelszaggat; čack
síńd'ems széttör, kettétör; čack
javoms kettősz; viřeń čack mo-
l'ems az erdőn keresztül megy

čackov szét, széjjel; ketté, kétfelé,
félbe; čackov kajams széttönt,
kétfelé önt

čačk-pačk szét, széjjel; keresztül-
kasul; **čačk-pačk načkoms** esu-
romvizes lesz, teljesen átázik,
bőrig ázik

čačo arc, orca, ábrázat, kinézet,
arculat, külső megjelenés; **mazij**
čačo szép arc

čačoma (meg)születés, világra
jövetel; **čačoma** **či** születésnap;
čačoma ije születési év

čačoms (meg)születik, világra
jön; (meg)terem; megjelenik, fel-
tűnik, megmutatkozik, létrejön,
keletkezik, támad, fellép; **ods ča-
čoms** újjászületik

čačož (mn ign) megszületett, vi-
lágra jött; újszülött; (h ign) meg-
születve, világra jöve; **ańsak ča-
čož ejkakš** újszülött gyermek

čačtíca szülő nő, gyermekágyas
asszony; **čačtíca ava** szülő nő,
gyermekágyas asszony

čačtnems szül, világra hoz

čačtoma (meg)szülés, gyermek-
szülés, világrahozatal; **ejkakšoń**
čačtoma gyermekszülés

čačtoms (meg)szül, világra hoz;
termel, előállít, létre hoz; **ejkakš**
čačtoms gyermeket szül

čadikov április

čadikovoń áprilisi

čadived' ár, árvíz

čadoma (ki)áradás, megáradás;
kifutás (folyadéké); **ved'eń čado-
ma** a víz áradása/kifutása

čadoms (ki)árad, megárad, kiönt;
kifut (folyadék); **lakamsto ča-
doms** forráskor kifut

čadovtoms eláraszt, kifuttat /
hagy kifutni (folyadékot); **il'ak**
čadovto lovsońt' ne hagyd kifutni
a tejet!

čaχma kocka, négyzetrács

čaχmań kockás, négyzetrácsos;
čaχmań kodst kockás szövet

čaχra virág; **ašo čaχra** fehér virág

čakalka (fn) kopogtató (eszköz);
čakalkaso **čakams** kopogtatóval
zörget

čakamo (meg)kopogtatás, (meg)-
veregetés, (meg)zörgetés, be-
zörgetés

čakams (meg)kopogtat, (meg)-
vereget, (meg)zörget, bezörget;
čakalkaso **čakams** kopogtatóval
zörget

čakića (meg)kopogtató, (meg)-
veregető, (meg)zörgető, bezör-
gető; **veń čakića** éjszakai kopog-
tató (őr)

čakš fazék, edény; **sovońeń čakš**
cserepfazék, cserepedény

čalgamo (rá)lépés, (rá)taposás, letaposás, összetaposás; lépcső, lépcsőfok, a létra foka; taposó, pedál, lábtartó

čalgamot (fn) lentiloló (gép)

čalgams (rá)lép, (rá)tapos, letapos, összetapos; tilol, ványol; **pi'ge langš čalgams** lábára lép/tapos

čalgavks lépés, járás, menés; (fn) nyom, lábnyom; **čalgavkst ma-řavit'** lépések hallatszanak; **staka čalgavks** nehéz/nehézkés járás; **pi'gečalgavks** lábnyom; **veřgizeň čalgavks** farkasnyom

čalgavt lépés, járás, menés; (fn) nyom, lábnyom

čalgšems (čalkšems) lép, lépked, lépdel, lépeget, tapos

čama arc, orca; ábrázat, kinézet, arculat, külső; **aržov čama** sebheyles arc; **mazij čama** szép arc; **mastorčama** táj, tájék, vidék, terep; **šel'mečama** arc, arculat, ábrázat; → **čamaumař**

čamaks álarc, maszk

čamaumař arc, orca; **čamaumař langa pl'ešt'ad'ems** arcul csap/legyint

čamdoma kiürítés; **ked'geň čamdoma** az edény kiürítése

čamdoms kiürít

čamdož (mn ign) kiürített; (h ign) kiürítve

čamoms kiürül, megürül, megüresedik, üressé válik, üres lesz; **kudoš čamš** a ház kiürült / üres lett

čamordiča sántító, sántikáló, bicegő; **sánta**

čamordoma sántítás, sántikálás, bicegés

čamordoms sántít, sántikál, biceg; **alamodo čamordoms** kicsit sántít/biceg

čamož (mn ign) kiürült, megürült, megüresedett; (h ign) kiürülve, megürülve, megüresedve; **čamož tarka** megüresedett hely

čando váltságdíj, kiváltási összeg

čangamo fecsegés, locsogás, csevegés, tereferé

čangams¹ fecseg, locsog, cseveg, tereferél

čangams² lefekszik, eldől, ledől

čaňšt' boldogság, szerencse

čaňt' áldás; **t'et'aň-avaň čaňt'** szülői áldás

čaňt'amo (meg)áldás

čaňt'ams megáld

čapaks tészta; **orgań čapaks** élesztős tészta; **čapaks čovordams** tésztát gyúr; **čapaks ičems** tésztát dagaszt/gyúr; **čapaks kepšt'ams** tésztát keleszt; **čapaksoš** **kepet'et'š** a tészta felemelkedett/feljött/megkelt; **čapakspař** dagasztóteknő

čapaksoń tészta-; **čapaksoń čovordamo** tésztagyúrás

čapamo savanyú; keserű, keserűség; **čapamo lovso** savanyú tej; **čapamo rizks** keserű bánat; **šed'e-jeń langs valovš čapamo** a szívet elöntötte a keserűség

čapaškadoma (meg)savanyodás, besavanyodás

čapaškadoms megsavanyodik, besavanyodik; **lovsoš čapaškadš** a tej megsavanyodott

čapavtoma (meg)savanyítás, besavanyítás; **lovsoń čapavtoma** tej-savanyítás, a tej megsavanyítása

čapavtoms (meg)savanyít, besavanyít

čapavtož (mn ign) megsavanyított, besavanyított; (h ign) (meg)savanyítva, besavanyítva; **čapavtož lovso** savanyított tej

čapića ácsoló; ács; **kudoń čapića** ács

čapo rovátka, rovás, bevágás, barázda

čapoma ácsolás, rovátkolás, bevágás; **kudoń čapoma** házácsolás

čapoms ácsol, rovátkol, bevág; **čočkosto kudo čapoms** gerendából házat ácsol

čapož (mn ign) ácsolt, rovátkolt, bevágott, barázdált; (h ign) ácsolva, rovátkolva, bevágva, barázdálva; **čapož kudo** gerendából ácsolt ház

čapšt': čapšt' mefems/mol'ems savanykás ízű; **lovsoš čapšt' meři** a tej savanykás ízű

čara (áll) pézsmacickány (Mygale moschata)

čarakadoma forgás, keringés, pörgés, kavargás

čarakadoms forogni/keringeni/pörögni/kavarogni kezd; tánra perdül; elszédül, eltájolódik; **přam čarakadš** elszédültem

čarakavtoms megforgat, megpörget; tánra perdít, elszédít, megszédít

čaramka pörgettyű, bűgőcsiga (gyermekjáték); **čaramkaš d'irńi** a bűgőcsiga zümmög/zúg

čaramo forgás, keringés, pörgés, sürgés-forgás, táncolás; **kudoso čaramo** otthoni sürgés-forgás; **ved'eń čaramo** örvény

čaramo-vel'amo kavargás, sür-

gés-forgás, forgolódás, sündör-
gés, tüsténtkedés

čarams forog, kering, pörög, sü-
rög-forog, táncol, körtáncot jár,
forgolódik, sündörög, tüsténtke-
dik; hancúrozik; húzódozik, ker-
tel

čarams-vel'ams kavarog, sűrög-
forog, forgolódik, sündörög, tús-
téntkedik

čaraz-vel'až kavarogva, sűrögve-
forogva, forgolódva, sündörögve,
tüsténtkedve

čari kerék; čarit'ne lakordit' a
kerekek nyikorognak

čar koč'ems → čar kod'st'ems

čar kod'ema megértés, felfogás,
kitalálás, (meg)sejtés; értelme-
zés, fogalom; találékonyság; lov-
nožén čar kod'ema az olvasottak
megértése; vejke čar kod'ema egy
fogalom

čar kod'ems (meg)ért, felfog, ki-
talál, megsejt, rájön; eřva meže
čar kod'ems mindent (meg)ért

čar kod'evems érthető; čar kod'e-
vi? érthető?

čar kod'ež (mn ign) megértett,
felfogott, kitalált, megsejtett; (h
ign) megértve, felfogva, kitalálva,
megsejtve; čar kod'ež jovtnema
megértett elbeszélés

čar kod'iea (meg)értő; értelmes,
éles elméjű/eszű, jóeszű, gyors
felfogású, találékony

čar kod'st'ems (čar koč'ems) meg-
értet

čas óra (mint időegység); vejke
čassto egy óraker; žaro čassto?
hány óraker?, hányker?

časón óra-; časón t'ejiéa órás
(foglalkozás)

čast óra (mint szerkezet); zepse
kañema čast zsebóra

čast'iea (nyelv) módosítószó,
segédszó, partikula

čatamo ingás

čatams (ige) ing

čatavtoms ingat, mozzgat

čatažemems meginog, inog-
ni/ingani kezd

čat'moñema hallgatás (= nem
beszélés); csend

čat'moñems hallgat (= nem be-
szél), csendben van, nem be-
szél/szól; kuvat' čat'moñems so-
káig hallgat

čat'moñiea hallgató (= nem be-
szélő), csendben lévő, nem be-
szélő/szóló; hallgató, szótlán,
szükszavú

čavačamo tükör

čavića (meg)ütő, (meg)verő, megölő, agyonütő, agyonverő; gyilkos

čavka (áll) csóka (*Corvus monedula*)

čavnoma ütés, ütügetés, verés, veregetés, csapkodás

čavnoms üt, ütüget, ver, vereget, csapkod; megöl, agyonüt, agyonver, meggyilkol; **eske čavnoms** szöveget üt/ver

čavo üres; szabad; čavo kudo üres ház; čavo tarka üres/szabad hely; → čavosto

čavola buta, ostoba

čavoma (meg)ütés, (meg)verés, beverés; meggyilkolás, elpusztítás; gyilkosság, emberölés

čavoms (meg)üt, (meg)ver, bever; megöl, agyonüt, agyoncsap, elpusztít, meggyilkol; **lavšosto čavoms** gyengén üt; **kandos lačo čavoms** éket ver a rönkbe; **pona čavoms** gyapjút ver

čavosto üresen, üres kézzel; **kudoš čavosto ašt'i** a ház üresen áll; **čavosto sams** üres kézzel jön/érkezik

čavovks ütés, verés, csapás; **ve-d'eñ čavovks** hullámverés

čavovoms megölik; meghal, elpusztul; **vojnaso čavovoms** a háborúban meghal/elpusztul

čavož (mn ign) megütött, megvert, bevert, megölt, agyonütött, agyonvert, agyoncsapott, elpusztított, meggyilkolt; (h ign) megütve, megverve, beverve, megölve, agyonütve, agyonverve, agyoncsapva, elpusztítva, meggyilkolva; **čavož eske** bevert szög; **čavož lomañ** megölt/meggyilkolt ember

čavšems tetvészkedik, (ki)tetvez

čečej (fn) lép

čečena sörte, borosta; **tuvoñ čečena** disznósörte

čečenav sörtés, borostás

čečej (növény) sás (*Carex*); **čejumař** (növény) tőzegáfonya, foltosáfonya (*Vaccinium oxycoccus*, *Oxycoccus palustris*); (növény) ágas békabuzogány, feketesás (*Sparganium erectum*)

čejadavks mocsár, láp, ingovány

čejadavksoñ mocsári, lápi, mocsár-, láp-; **čejadavksoñ umař** (növény) tőzegáfonya, foltosáfonya (*Vaccinium oxycoccus*, *Oxycoccus palustris*)

čejbulo sással benőtt hely; mocsár, láp, ingovány

čejer egér, (áll) háziegér (*Mus musculus*); **čejerl'evks** kiséger

čejereň egér-; **čejereň vařa** egérlyuk; **čejereňgarfks** (növ) aprószulák, mezei szulák, folyondár (*Convolvulus arvensis*); **čejereň ksnav** (növ) kaszanyűg, kaszanyűgbükköny, kányaborsó (*Vicia cracca*); **čejereňdol** (korhadttól származó) foszforeszkálás

čejev sással benőtt; **čejev erke** sással benőtt tó

čekamo imádkozás

čekams keresztet vet, imádkozik

čekams-pokams keresztet vet, imádkozik

čekař penész; **čekařse vel't'avoms** megpenészedik, bepenészedik, penészsé válik, penésszel bevonódik; **piže čekař** alga, moszat, (növ) békalencse (*Lemna*)

čekařijams megpenészedik, bepenészedik, penészsé válik, penészes lesz; (be)algásodik

čeke gombolyító, tekerceselő, cséve, motolla, vitla, csörlő

čel'ke por; keze nyoma vkinek; **čel'ke nardams** port töröl; **ked'čel'ke** keze nyoma/munkája vkinek, kézimunka, kézimunkázás

čel'kev poros

čel'kijams beporosodik, porossá válik, poros lesz

čel'kiňe virágpor, hímpor

čemeň rozsdá

čemeňev rozsdás; **čemeňev eske** rozsdás szög

čemeňijamo (meg)rozsdásodás, berozsdásodás

čemeňijams (meg)rozsdásodik, berozsdásodik, rozsdás lesz

čemeňijaž (mn ign) megrozsdásodott, berozsdásodott; (h ign) megrozsdásodva, berozsdásodva; **čemeňijaž eske** megrozsdásodott/berozsdásodott szög

čemeňkaj hímgalamb

čemerđ'ems, čemerđ'ams (összse)nyom, kinyom, kicsavar, (ki)sajtolt, (ki)préssel, szétzúz, (ki)mos

čenge → **čéňge**

čengema → **čéňgema**

čengems → **čéňgems**

čengeň → **čéňgeň**

čengež → **čéňgež**

čeňardoma izzás, pislákolás; nyafogás, nyavalygás, nyöszörögés, nyivákolás

čėnardoms izzik, pislákol; nyafog, nyavalyog, nyőszőrőg, nyivákol

čėnge (čėnge) pálinka, vodka, égetett szesz

čėngema (čėngema) megperzselődés, megpörkölődés, (meg)égés, elégés, leégés, kiégés; kitikkadás, szomjazás, szomjúság, szomj; **čėngema číne** égett szag

čėngems (čėngems) megperzselődik, megpörkölődik, megég, elég, leég, kiég, elszenesedik; kitikkad, megszomjazik; **kodstoš čėngš** a ruhaanyag megperzselődött/megégett

čėngeń (čėngeń) (mn ign) megperzselődött, megpörkölődött, megégett, elégett, leégett, kiégett, elszenesedett; kitikkadt, megszomjazott

čėngež (čėngež) (mn ign) megperzselődött, megpörkölődött, megégett, elégett, leégett, kiégett, elszenesedett, kitikkadt, megszomjazott; (h ign) megperzselődve, megpörkölődve, megégve, elégve, leégve, kiégve, elszenesedve, kitikkadva, megszomjazva; **čėngež kodst** megperzselődött/megégett ruhaanyag

čėńks házipálinka, kisüsti pálinka

čėńt'amo megperzselés, leperzselés, megpörkölés, lepörkölés,

megégetés, elégetés, leégetés, kiégetés; kitikkasztás, kimerítés, szomjaztatás

čėńt'ams megperzsel, leperzsel, megpörköl, lepörköl, megéget, eléget, leéget, kiéget; kitikkaszt, kimerít, szomjaztat, szomjúságot okoz; **šėl'meponat čėńt'ams** leperzseli a szempilláját

čėř haj, hajszál; **nurka čėřt'** rövid haj; **pondakš čėřt'** kócos haj; **přačėř** haj, hajszál; **čėřt' bizaksams** összekócolja a haját; **čėřt' sud'řams** haját fésűl; **čėřbaća** (čėř paća) frizura, kibontott/leeresztett haj; **čėřguj** fonalféreg; (áll) közönséges húrféreg (*Gordius aquaticus*); → **čėřbulo**

čėřbulo hajfonat, varkocs, copf; **čėřbulo kodams** hajat/copfot fon

čėřeń haj-; **čėřeń narića** fodrász, borbély

čėřijams kinő a haja, hajasz

čėřkams mozog

čėřks vonal, vonás; **vid'e čėřks** egyenes vonal; **čėřks jutavtoms** vonalat/vonást húz

čėřkstams vonalat/vonást húz, (meg)vonalaz, kihúz, áthúz, aláhúz, kiemel, (ki)hangsúlyoz; **il'ved'eks čėřkstams** aláhúzza a hibát

čet'ams megperzselődik, megpörkölődik, megég, elég, leég, kiég, elszenenedik; kitikkad, szomjazik

čet'avtoms megperzsel, leperzsel, megpörköl, lepörköl, megéget, eléget, leéget, kiéget; kitikkaszt, kimerít, szomjaztat, szomjúságot okoz

čev aprófa, gyújtós; **čev lazoms** aprófát/gyújtóst vág/hasít

čevel'ams (szét)nyom, össze-nyom; nyammog

čevel'd'ams letapos, eltapos, szét-tapos, összetapos, szétnyom, összenyom; **karvo čevel'd'ams** szétnyomja a legyet

čevge a kányafa termése, bangita-bogyó; **čevgečuvto** kányafa, (növ) kányabangita (*Viburnum opulus*)

čevgel' kányafa, (növ) kányabangita (*Viburnum opulus*)

čevks fahasáb, gyújtósnak való fa

čvt'e puha, lágy; enyhe, szelíd, gyengéd; **čvt'e kši** puha/lágy kenyér; **čvt'e vel'kst-alkst** puha vetett ágy; → **čvt'este**

čvt'eči puhaság, lágyság; szelídség, gyengédség

čvt'elgadoma megpuhulás, meglágyulás, megenyhülés

čvt'elgadoms megpuhul, meg-

lágyul, megenyhül

čvt'elgadož (mn ign) megpuhult, meglágyult, megenyhült; (h ign) megpuhulva, meglágyulva, megenyhülve

čvt'emema (meg)puhulás, (meg)lágyulás, (meg)enyhülés

čvt'emems megpuhul, meglágyul, megenyhül

čvt'emež (mn ign) megpuhult, meglágyult, megenyhült; (h ign) megpuhulva, meglágyulva, megenyhülve

čvt'emt'ema (meg)puhítás, (meg)lágypítás

čvt'emt'ems megpuhít, meglágypít

čvt'emt'ež (mn ign) (meg)puhított, (meg)lágypított; (h ign) (meg)puhítva, (meg)lágypítva

čvt'este puhán, lágyan, enyhén, szelíden, gyengéden; **čvt'este acaž tarka** puhán megvetett ágy; **čvt'este pejd'eževems** lágyan/szelíden elmosolyodik; **čvt'este kortams** lágyan szól, szelíden/gyengéden beszél

či nap (mint égitest és mint időegység); elvont jelentésű főnevek képzője; **íšeň či** tegnapi nap; **vandiň či** holnapi nap; **čiň karšo ašt'ems** napozik; **ašoči** fehérség; **čopodači** sötétség; **lavšoči** gyengeség; **mazijči** (maziči) szépség;

nuřkači rövidség; **sokorči** vakság; **šupavči** gazdagság, bőség; **vaňks-či** tisztaság; **čivaldo** napfény; → **činke čop**; → **čin čop**; → **čine³**; → **činek-veňek**; → **čiste**; → **čistenze**; → **čit'**; → **čil'isema**; → **čivalgoma**

čičal'a sógor (a nővér férje); → **šičal'a**

čičav bolha

čičavka (növ) lencse (*Lens culinaris*); → **čičavka**

čičavkaň lencse-; **čičavkaň jam** lencseleves; → **čičavkaň**

čijak a minap, nemrég, mostanában, az imént; **t'e ul'neš čijak** ez a minap történt

čijamo feleségül kérés, megkérés, feleségül ígérés/ajánlás/adás; lánykérés, eljegyzés; **od'irvaň čijamo** a menyasszony megkérése/eljegyzése, lánykérés

čijams feleségül kér, megkér; feleségül ígér/ajánl/ad; eljegyez, udvarol; **od'irva čijams** feleségül kér, megkér, eljegyzi a menyasszonyt

čijavtića leánykérő, menyasszonyt kikérő

čijavtoma feleségül kérés, megkérés, eljegyzés

čijavtoms feleségül kér, megkér,

eljegyez

čijaž (mn ign) feleségül kért, megkért, feleségül ígért/ajánlott/adott, eljegyzett; (h ign) feleségül kérve, megkérve, feleségül ígérve/ajánlva/adva, eljegyezve; **čijaž t'ejt'er** feleségül kért/ígért lány, eljegyzett lány

čijema futás, szaladás, rohanás

čijems fut, szalad, rohan; **laškaž čijems** ügetve fut/szalad; **mekev čijems** visszafut, visszaszalad, visszarohan

čijeň a minapi, a nemrég, az iménti

čijež futva, szaladva, rohanva; **čijež tujems** futva távozik, elrohan

čijića futó, szaladó, rohanó; **vasov čijića** hosszútávfutó

čijňema futkosás, szaladgálás, rohangálás, futkározás

čijňems futkos, szaladgál, rohangál, futkározik; **eřva kov čijňems** mindenhová futkos/szaladgál/rohangál

čijňež futkosva, szaladgálva, rohangálva, futkározva

čikor csikorgás hangját kifejező onomatopoeitikus szó; **čikor t'ejems/meřems** csikorog

čikordića csikorgó; **čikordića** lov

csikorgó hó

čikordoma csikorgás; **lovoń čikordoma** a hó csikorgása

čikordoms csikorog

čikordož csikorogva

čikorgadoms megcsikordul, csikorogni kezd

čikorks csikorgás; **vasov mařavića čikorks** messzire (el)hallatszóló csikorgás

čikor-lakor csikorogva; csikorgó; **čikor-lakor kemt'** csikorgó csizma

čil'isema napkelte, napfelkelte; → **čil'isema jonks**; → **čil'isema jonksoń**; → **čil'isema jondo**; → **čil'isema jono**; → **čil'isema jonov**

čil'isema jondo keletről

čil'isema jonks kelet

čil'isema jonksoń keleti

čil'isema jono keleten

čil'isema jonov keletre, kelet felé, keleti irányba

čil'isemań keleti, napkeleti

činze čop egész nap

čin napi, nap-, nappali; **čin pit'ne** napi ár; **čin l'embe** napmeleg; **čin**

ńimil'av nappali pillangó; → **činžaramo**; → **činžaramoń**

činaz fejedelem, herceg, kán

čin čop egész nap; **čin čop d'revt'ni** egész nap alszik/durmol

čine¹ napocska

čine² szag, illat; **tańt'ej čine** illat, finom/kellemes illat, jó szag; **čurkačine** hagymaszag; **ćećań čine** virágillat

čine³: **iseń čine** (hsz) a tegnapi nap; **vandiń čine** (hsz) a holnapi nap

činek-veńek éjjel-nappal

číneme (áll) nyest (Martes foina); nyuszt (Martes martes)

čínemeń nyest-, nyuszt-; **čínemeń ked'** nyestprém, nyusztprém

činev szagos, illatos; bűdös, bűzös; **činev kal** bűdös hal; **činev seń ćeća** (növ) mezei gólyaorr (Geranium pratense)

čínijamo (meg)bűdösödés

čínijams megbűdösödik; **sivel'eš čínijaš** a hús megbűdösödött

čínijaž (mn ign) megbűdösödött; (h ign) megbűdösödve; **čínijaž kal** megbűdösödött hal

činžaramo (növ) napraforgó

(*Helianthus annuus*); **čínžaramooj** napraforgóolaj; **čínžaramovid'me** napraforgómag; **čínžaramokalgvkst** a napraforgómag héja

čínžaramoń napraforgó-; **čínžaramoń oj** napraforgóolaj

čipaj nap (égitest); **majeń čipaj májusi nap**

čipola sor, sorrend; čipolaso vazod'ems sorrendben dolgozik

čir ferde, görbe, meredek; čirkurgo ferde száj/szájú; **čir šel'me** ferde szem/szemű; → **čiršte**

čiraz úr, uraság, földesúr, földbir-tokos, nemes

čire szél, part, oldal, perem, szegély; kičire útszél, az út széle, útpadka; **latkočire** a szakadék/gödör széle, árokpart; **virčire** erdőszél, az erdő széle; **inevedčire** tengerpart; **l'ejčire** folyópart; → **čirečama**

čirečama lejtő; vandora čirečama enyhe lejtő; **pandoń čirečama** hegyoldal

čiremema elferdülés, elgörbülés, legörbülés, meggörbülés, megdőlés, eldőlés, ledőlés, nekidőlés; **piravtoń čiremema** a kerítés megdőlése/eldőlése

čiremksněms elferdül, elgörbül, legörbül, meggörbül, megdől, el-

dől, ledől, nekidől; meghajlik, elfordul

čiremems elferdül, elgörbül, legörbül, meggörbül, megdől, eldől, ledől, nekidől; meghajlik; **piravksoš čiremš** a kerítés elferdült/megdőlt; **čiremems ojmšeme** ledől pihenni

čiremez (mn ign) elferdült, elgörbült, legörbült, meggörbült, megdőlt, eldőlt, ledőt, nekidőt, meghajolt, meghajlott; (h ign) elferdülve, elgörbülve, legörbülve, meggörbülve, megdőlvé, eldőlvé, ledőlvé, nekidőlvé; meghajolva

čiremt'ems elferdít, elgörbít, legörbít, meggörbít, megdönt; meghajlít; **turvat čiremt'ems** legörbíti az ajkát

čiremt'ež (mn ign) elferdített, elgörbített, legörbített, meggörbített, megdöntött, meghajlított; (h ign) elferdítve, elgörbítve, legörbítve, meggörbítve, megdöntve, meghajlítva

čires (nu) szélére, partjára; **viréńt' čires čijems** az erdő szélére fut; **l'ejéńt' čires lotkams** a folyó partján megáll

čirese (nu) szélén, partján; **viréńt' čirese** az erdő szélén; **l'ejéńt' čirese** a folyó partján

čireste (nu) széléről, partjáról; **viréńt' čireste** az erdő széléről; **l'ejéńt' čireste** a folyó partjáról

čirev (nu) szélére, partjára, széle/partja felé; **Pej čirev mol'ems** a folyó partjára megy

čireva (nu) szélén/partján (mozgásban); **l'ej čireva jutams** a folyó partján halad

čirkams hajlong; leng, mozog, mozgásba jön

čirkavtoms (meg)hajlít, lehajlít; meglendít, (meg)mozgat, mozgásba hoz

čirke ív, körív, görbület, hajlat, kanyar; **pižemečirke** szívárvány; **šel'mečirke** szemöldök

čiršte ferdén, görbén, rézsútosan; **čiršte kasoms** ferdén nő

čirt'ems, **čirt'ams** elferdít, elgörbít, legörbít, meggörbít, megdönt; meghajlít; **vešč čirt'ems** nedönti a csónakot

čirt'ež (mn ign) elferdített, elgörbített, legörbített, meggörbített, megdöntött, meghajlított; (h ign) elferdítve, elgörbítve, legörbítve, meggörbítve, megdöntve, meghajlítva; ferdén, rézsútosan; **čirt'ež vakan** meghajlított tál; **čirt'ež ašt'ems** ferdén/rézsútosan áll

čisla szám; **lamoń čisla** (nyelv) többes szám; **vejkeń čisla** (nyelv) egyes szám

čislań szám-, számú; **lamoń čis-**

lań (nyelv) többes számú; **vejkeń čislań** (nyelv) egyes számú

čiste mindennap, naponta; **er'va čiste** mindennap, naponta

čistenze ébren, éberen

čišl'it'el'noj (nyelv) számnév; **čela čišl'it'el'noj** (mat) egész szám

čit' nappal; → **čit' di vet'**

čit' di vet' éjjel és nappal, éjjel-nappal; **čit' di vet' ojmšems** éjjel-nappal pihen

čivalgoma napnyugta, naplemente, napszállta; **čis ul'neš čivalgomaso** a nap lemenőben/lenyugvóban volt; → **čivalgoma jonks**; → **čivalgoma jonksoń**; → **čivalgoma jondo**; → **čivalgoma jono**; → **čivalgoma jonov**

čivalgoma jondo nyugatról, nyugat felől; **varma puvi čivalgoma jondo** a szél nyugat felől fúj, nyugati szél fúj

čivalgoma jonks nyugat

čivalgoma jonksoń nyugati

čivalgoma jono nyugaton; **čivalgoma jono pižemepel'** nyugaton esőfelhő

čivalgoma jonov nyugatra, nyugat felé, nyugati irányba; **čivalgoma jonov tujems** nyugatra megy, nyugat felé / nyugati irányba indul

čivalgomań nyugati, napnyugati
 čočamo begombolás, bekapcsolás
 čočamopel' (be)gombolnivaló, kapocs, csat; pižeń čočamopel' rézkapocs, rézcsat
 čočams begombol, bekapcsol; pov čočams begombol
 čočko gerenda, oszlop; tumoń čočko tölgygerenda; čočkosto kudo čapoms gerendából házat ácsol
 čočkoń gerenda-, oszlop-; čočkoń kudo gerendaház
 čokšne (čokšńe) este; subutań čokšne szombat este; erva čokšne minden este; talaj čokšne késő este; → čokšneva (čokšńeva)
 čokšneń (čokšńeń) esti, est-; čokšneń čopoda esti sötétség
 čokšneva (čokšńeva) esténként; čokšneva jakan tov esténként odajárok; űed'ľačĩń čokšneva vásárnap estéken, vasárnap esténként
 čol'akadoma megcsendülés, felcsendülés, csicseregés, csiripelés, csivitelés, csipogás; lárma, ricsaj; narmuńeń čol'akadoma madár-csicseregés
 čol'akadoms megcsendül, felcsendül, csicseregni/csiripelni/csi-

vitelni/csipogni/lármázni/ricsajozni kezd; oźaztne čol'akadst' a verebek csicseregni/cshivitelni/lármázni/ricsajozni kezdtek

čol'ed'ema csicseregés, csiripelés, csivitelés, csipogás; narmuńeń čol'ed'ema madárcsicseregés

čol'ed'ems csicsereg, csiripel, csivitel, csipog; oźaztne čol'ed'it' a verebek csicseregnek/cshivitelnek

čol'd'er csengés/csilingelés/csörgés kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó; sul'ikaś čol'd'er tuś az üveg csörögve szétment/szétört; → čol'd'erse

čol'd'erďema csengés, csilingelés, csörgés, csörömpölés; csörgedezés

čol'd'erďems cseng, csilingel, csörög, csörömpöl; csörgedezik; sul'ikat'ńe čol'd'erďit' az üvegek csörögnek/csörömpölnek

čol'd'erďadoms megcsendül, felcsendül, megcsörren, csengeni, csilingelni, csörögni kezd

čol'd'erse csengéssel, csilingeléssel, csörgéssel; csengve, csilingelve, csörögve; sul'ikat'ńe čol'd'erse peveřit' az üvegdarabok csörögve hullnak

čol'ńema csobogás, csörgedezés; csengés, csilingelés; ved'eń čol'ńema vízcsobogás; → šol'ńema

čol'něms csobog, csörgedezik; cseng, csilingel; **ved'eš sastiěne** čol'ni a víz lassan csörgedezik; → šol'něms

čombams elmerül, elsüllyed; el-tűnik, elvész; köpül; **ved's čombams** vízbe merül/vész, vízbe fullad

čombavtoms elmerül, lemerül, alámerül, elsüllyed; bemerít, lemerít, bemárt, belemárt; bedob, beledob (vízbe); **ved's čombavtoms** vízbe merül/merít/márt/dob

čombo (fn) vajköpülő (eszköz)

čombolks (áll) menyét (*Mustela nivalis*)

čop egész nap; **čiin čop** egész nap; **činke čop** egész nap

čopača kísértet, szellem, fantom, rém; **veň čopača** éjszakai kísértet

čopavtoma belemártás, megmártás, belemerítés, megmerítés; lemerülés, elmerülés, alámerülés

čopavtoms belemárt, megmárt, belemerít, megmerít; lemerül, elmerül, alámerül, lebukik, alábukik; **ved's čopavtoms** vízbe márt/merít/merül

čopavtož (mn ign) belemártott, megmártott, belemerített, megmerített; (h ign) belemártva, megmártva, belemerítve, megme-

rítve

čopoda sötét, sötétség; **čopoda ve** sötét éj/éjszaka; **veň čopoda** éjjeli sötétség; → **čopodava**

čopodači sötétség

čopoda-jakšt'ere sötétpiros, vörös, sötétvörös, bordó; **čopoda-jakšt'ere t'us** sötétpiros/bordó szín

čopoda-ožo sötétsárga, okkersárga

čopoda-piže sötétzöld; **čopoda-piže lopat** sötétzöld falevelek

čopoda-seň sötétkék; **čopoda-seň meňel'** sötétkék ég

čopoda-t'uža vörössárga, vörösesbarna, sötétbarna

čopodava sötétben; **čopodava sams** sötétben érkezik

čopolgadoma besötétedés, elsötétedés, besötétülés, elsötétülés, (be)alkonyodás, (be)esteledés; sötétté válás

čopolgadoms besötétedik, elsötétedik, besötétül, elsötétül, bealkonyodik, beesteledik; sötétté válik, sötét lesz; **meňel'és čopolgadš** az ég elsötétült

čopoňbel'ev estefelé, esteledéskor, sötétedéskor, szürkületkor, alkonyatkor; **čopoňbel'ev tujems**

estefelé/esteledéskor/sötéte-
déskor indul el

čopónbel'ks esteledés, sötétedés,
szürkület, alkonyat, alkony, fél-
homály

čopot'ema (be)sötétedés, elsöté-
tedés, (be)sötétülés, elsötétülés,
(be)alkonyodás, (be)esteledés;
szürkület, alkony, alkonyat, fél-
homály

čopot'ems (be)sötétedik, elsöté-
tedik, (be)sötétül, elsötétül, (be)-
alkonyodik, (be)esteledik, sötét
lesz; **kuroksto čopot'i** hamar söté-
tedik

čopot'ež (mn ign) besötétedett,
elsötétedett, besötétült, elsötétült,
bealkonyodott, beesteledett; (h
ign) besötétedvén, (be)alkonyod-
ván, (be)esteledvén; (be)sötéte-
déskor; **čopot'ež či** alkonyat; **čop-
pot'ež tuš** (be)sötétedéskor ment
el

čoškad'ems loccsan; loccsant,
lottyint; **kev langs ved' čoš-
kad'ems** a kőre vizet loccsant

čov hab, tajték

čova vékony, sovány, karcsú;
apró; **čova kodst** vékony szövet,
finom lenvászon; **čova lomań** so-
vány ember; **čova kark samo** kar-
csú derék; **čova jarmak** aprópénz

čovalgadoma megvékonyodás,
elvékonyodás, lesoványodás, vé-

konya/sovánnyá válás; **rungon
čovalgadoma** a test lesoványodá-
sa

čovalgadoms megvékonyodik, el-
vékonyodik, lesoványodik, vé-
konya/sovánnyá válik, vékony/
sovány lesz

čoval'a apró

čoval'at üveggyöngy; **mazij čo-
val'at** szép üveggyöngy; **čoval'at
keřksams** (üveg)gyöngyöt fűz

čovamo köszörülés, fenés, éle-
sítés, dörzsölés, csiszolás, resze-
lés; **pejel'eń čovamo** késfenés,
késélesítés

čovams köszörül, fen, élesít, dör-
zsol, csiszol, reszel, sulykol; **pel'u-
ma čovams** kaszát fen

čovar¹ homok, főveny; **pejčireń
čovar** folyóparti homok/főveny

čovar² mozsár; **čovarso tombams**
mozsárban tör

čovavks reszelék

čovaž (mn ign) köszörült, fent,
élesített, dörzsölt, csiszolt, reszelt;
(h ign) köszörülve, fenne, élesít-
ve, dörzsölve, csiszolva, reszelve;
pšt'iste čovaž pejel' élesre fent
kés; **čovaž modamař** reszelt bur-
gonya

čovijams (fel)habzik, tajtézkik,
habos/tajtékos lesz; **pijaš čovijaš**

a sör felhabzott

čovijavtoms (fel)habosít, habosra ver, tajtékosra hajszol (lovat)

čovijaž (mn ign) felhabzott, (mn) pezsgő; (h ign) tajtékozva; **čovijaž ved'** felhabzott víz

čoviňe vékony, sovány, vékonyka, soványka; **čoviňe ej** vékony jég; **čoviňe ejkakš** sovány gyermek; → **čoviňeste**

čoviňeste vékonyan, soványan; vékonyra; **čoviňeste keřsez kši** vékonyra vágott kenyérszeletek

čovoň nyakszirt, tarkó

čovor együtt, együttesen, keverve, vegyesen; **čovor víř** vegyes erdő

čovordamo (össze)keverés, megkeverés, belekeverés, elvegyítés, elegyítés; meggyúrás; **čapaksoň** **čovordamo** tésztagyúrás

čovordamopel' (fn) keverő(eszköz)

čovordams (össze)kever, megkever, belekever, elvegyít, elegyít; meggyúr; **čapaks** **čovordams** tésztát gyúr

čovorgadoma összekeveredés, belekeveredés, elvegyülés; megbolondulás, megőrülés

čovorgadoms összekeveredik, belekeveredik, elvegyül; megbo-

londul, megőrül

čovorgadož (mn ign) összekeveredett, belekeveredett, elvegyült, megbolondult, megőrült; (mn) bolond, őrült; (h ign) összekeveredve, belekeveredve, elvegyülve, megbolondulva, megőrülve

čovorgal'ema (össze)keveredés, belekeveredés, beleavatkozás, (el)vegyülés, elegyedés

čovorgal'ems (össze)keveredik, belekeveredik, beleavatkozik, (el)vegyül, elegyedik

čovorks keverék, zagyvalék, elegy, egyveleg; **Pišmeň** **čovorks** abrak

čovorašms (össze)kever, megkever, belekever, vegyít, elegyít; gyúr

čovorašoms: **šed'ej** **čovorašoms** émelyeg a gyomra

čovorašvks keverék, zagyvalék, elegy, egyveleg

čovoraž (mn ign) (össze)kevert, megkevert, belekevert, vegyített, elegyített; (h ign) (össze)keverve, megkeverve, belekeverve, vegyítve, elegyítve

čovov habos, tajtékos; **čovov pija** habos sör; **čovov tolkunt** tajtékos hullámok

čovšems köszörül, köszörülget.

fén, feneget, élesít, élesítget, dörzsol, dörzsölget, csiszol, csiszolgat, reszel, reszelget

čudožov aszat, acat; (növ) mezei/vetési aszat/acat (*Cirsium arvense*); → **šudožov**

čud'elma, **čud'ilma** meder

čud'ema folyás, áramlás; **ved'eň** **čud'ema** vízfolyás, vízáramlás; **čud'emaňt' mel'ga** ujems úszik az áramlással

čud'ems folyik, áramlik; **l'eješ čud'i** a folyó folyik

čud'evks folyás, áramlat; meder; **ved'eň čud'evks** vízfolyás, a víz folyása; **l'eješ čud'evks** folyómeder

čud'i folyó, áramló; → **čud'ikerks**

čud'ića folyó, áramló; **čud'ića ved'** folyó víz, folyóvíz

čud'ikerks patak, csermely; **čud'ikerkseš žol'ni** csörgedezik a patak

čud'ilma → **čud'elma**

čugun vas; vasedény

čugunka vas; vasút

čugunkaň vas-; **čugunkaň ki** vasút

čukad'ems kiráz, leráz, felráz,

megráz; kiver, lever; kiszór

čukamo (ki)rázás, lerázás, felrázás, megrázás; kiverés, leverés; (össze)törés, (össze)zúzás, (meg)örlés, (meg)darálás

čukams (ki)ráz, leráz, felráz, megráz; kiver, lever; (össze)tör, (össze)zúz, (meg)őröl, (meg)darál

čulgoma széthasítás, (össze)törés, feltörés; **pešt'eň čulgoma** mogyorótörés, diótörés

čulgoms (szét)hasít, (össze)tör, feltör; **al čulgoms** tojást feltör; **přa čulgoms** törí a fejét

čulgšems (čulkšems) hasít, tör, hasogat, töröget

čulgšet'ema (čulkšet'ema) hasogatás, szaggatás, nyilallás; **pil'geň čulgšet'ema** láb fájás, a láb hasogatása/szaggatása

čulgšet'ems (čulkšet'ems) hasogat, szaggat, nyilall, fáj; **ked'em čulgšet'i** a kezem hasogat/szaggat

čumo bűn, vétke; bűnös, vétke; **čumo t'ejems** bűnt követ el; **čumo lomaň** bűnös ember; **mon čuman** én vagyok a bűnös/vétke; **mejse čumo?** miben vétke?

čumoči bűn, vétke, bűnösség, vétkeesség

čumondića (meg)vádoló, vádló,

ügyész

čumondoma (meg)vádolás, vád

čumondomaň vád-; čumondomaň javol'avtoma vádirat

čumondoms (meg)vádol

čumondož (mn ign) (meg)vádolt; (h ign) (meg)vádolva

čupoňems váj, vájkál

čurams pisil, vazel

čuro ritka, gyér, szórványos; čuro suvt'eme ritka szita; čuro vir ritka/gyér erdő; → čurosto

čurokstomoma megritkulás, meggyérülés

čurokstomoms megritkul, meggyérül

čurolgadoma megritkulás, meggyérülés

čurolgadoms megritkul, meggyérül

čurosto ritkán, ritkára; čurosto sakšnoms ritkán jön; čurosto putoms ritkára rak

čurka (növ) hagyma (Allium), vöröshagyma (Allium cepa); pej-
nečurka (növ) fokhagyma (Allium sativum); čurkačiňe hagymaszag; čurkapra hagymafej, egy fej hagyma

čuvoma (ki)ásás; l'ismaň čuvoma kútásás

čuvoms (ki)ás; latko čuvoms árkot ás; moda čuvoms földet ás

čuvovks árok, gödör; domka čuvovks mély árok/gödör

čuvtiňe fácska, kis fa; tarkaň-tarkaň čuvtiňet' kasit' helyenként kis fák nőnek

čuvto fa; čuvto ozavtoms fát ültet; čuvtojur fagyökér, a fának a gyökere; čuvtopra a fa teteje/koronája

čuvtola fafejű, nehézfejű, korlátolt; kifejezéstelen

čuvtomoma fássá válás, megdermedés, elgémberedés, elzsibbadás; pil'geň čuvtomoma lábzsibbadás, a láb elgémberedése

čuvtomoms fássá válik, megdermed, elgémberedik, elzsibbad; ked'em čuvtomš a kezem elgémberedett/elzsibbadt

čuvtomož (mn ign) fássá vált, megdermedt, elgémberedett, elzsibbadt; (h ign) fássá válva, megdermedve, elgémberedve, elzsibbadva

čuvtoň fa-; čuvtoň kijaks fapadló; čuvtoň kojme falapát; čuvtoň kudo faház; čuvtoň soka faeke

D

da igen

daća földesúrnak járó jobbágyi szolgáltatás, úrbér, obrok

dakšnems igent mond, helyesel

darman erő

dařat-mařat (növ) kéküstökű csormolya (Melampyrum nemorosum)

dat'iv (nyelv) dativus, részeshatározós eset

davaj gyerünk!, rajta!, nosza!; davaj kortnet'ano beszéljünk!

davajt'e gyerünk!, rajta!, nosza!; davajt'e moratano énekeljünk!

davol hóvihar, szélvihar, forgószél; jakšamgovoñ davolt januári hóviharok; vijev davol kepet'et'š erős szélvihar kerekedett; → davolgov; → davolgovon

davolgov február; lovog davolgov havas február

davolgovon februári; davolgovon čit' februári napok

di és, meg; de, pedig; čora di ava férfi és nő; mon mol'an di avol' ton én megyek, nem pedig te

dingad'ems megüt, megver, megcsap

dirnema zörgés, recsegés, röcsögés

dirnems zörög, recseg, röcsög

dirse zörgéssel, recsegéssel, röcsögéssel

dobovams megszerez, beszerez

dojarka fejnő; dojarkaks vazod'ems fejnőként dolgozik

doka bátor, merész, határozott; fürge, ügyes, találékony

doklad előadás, jelentés

domka mély, alapos; domka l'ej mély folyó; domka l'ekšt'avks mély lélegzet; domka smušt' mély értelem; domka sodamočit' alapos ismeretek; → domkasto

domkači mélység

domkalgadoma (el)mélyülés

domkalgadoms (el)mélyül, mély/mélyebb lesz

domkalgavtoma (el)mélyítés, ki-mélyítés

domkalgavtoms (el)mélyít, ki-mélyít

domkasto mélyen, alaposan; mélyre; domkasto udoms mélyen alszik; domkasto vanoms alaposan megnéz; domkasto čuvoms mélyen/mélyre ás

dońd'ad'ems megüt, megver, megcsap

dopol'ńeńija (nyelv) bővítmény;
vid'e dopol'ńeńija (nyelv) tárgy

doprok egészen, teljesen, tökéletesen. alaposan; tagadó mondatban: egyáltalán; **doprok pšilgadiń** teljesen kimelegedtem/megiz-zadtam; **doprok šiziń** teljesen elfáradtam

dornoma zuhogás, zubogás, zúgás, morajlás (vize)

dornoms zuhog, zubog, zúg, morajlik (víz)

došuž gondos; **došuž azor** gondos gazda/házigazda

došužči gondosság

dova özvegy

dovakstomoms megözvegyül, özvegyen marad

dovalgadoms megözvegyül, özvegyen marad; **avaš umok dovalgadš** az asszony régen megözvegyült

dubolgo (növ) réti legyezőfű, bajnóca, legyezőbajnóca (Filipendula ulmaria)

dubordoma dobogás

dubordoms dobog; **l'išmet'ńe dubordit'** a lovak dobognak

dubor-dubor dobogás kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó: dobogva, dobbantva; **dubor-dubor kišt'emste** táncoláskor / tánc közben dobbant

duborso dobogással, dobogva, dobbantva

dubot első lépés (gyermekc); **dubot t'ejems** megteszi az első lépéseket

dubški ágaskodva, meredezve; **dubški št'ams** (fel)ágaskodik, meredezik, égnek mered

dubuški ágaskodva, meredezve; **čert'ńe dubuški št'ašt'** égnek áll a haja

dučamo elverés, megverés

dučams elver, megver, elnás-pángol, eltángál

duga kistestvér, testvérke, öccse/húga vkinek; **dugaj** kisöcsém! (megszólítás)

dul'a körte

dum egészen, teljesen, tökéletesen; → **d'um**

dumams (ki)gondol, gondolkodik, gondolkodik, kitalál, tanakodik

dumams-ařšems tanakodik

durak (fn) buta, ostoba, hülye.

bolond, tökfilkó; **durakkujar** tők; (növ) úritök, dinkatök, főzőtök (Cucurbita pepo)

durakoń (mn) buta, ostoba, hülye, bolond; **durakoń aršemat** ostoba/bolond gondolatok

duraskadoms elbutul, elhülyül

dušman dushman, gonosztevő, ellenség; gonosz

D'

d'ejepričašt'ija (nyelv) határozói igenév, gerundium

d'ejepričašt'ijań (nyelv) határozói igenévi/igeneves; **d'ejepričašt'ijań oborot** (nyelv) határozói igeneves szerkezet

d'ejman semmirekellő, haszontalan, léha, csoze

d'ekabŕa december

d'ekabŕań decemberi; **d'ekabŕań jakšamot** decemberi hidegek

d'el'ams kényeztet, dédelget, babusgat, dajkál; **viška ejkakš d'el'ams** kisgyermeket dédelget/babusgat/dajkál

d'el'ńems fityeg

d'erġun (áll) haris (Crex crex); **d'erġ rangstaš d'erġunoš** rikoltott a haris

d'erġ haris rikoltását kifejező onomatopoeitikus szó; **d'erġ rangstaš d'erġunoš** rikoltott a haris

d'erġkad'ems rikolt (haris)

d'ial'ekt (nyelv) nyelvjárás, tájszólás, tájnyelv, dialektus; **d'ial'ektse kortiċa** tájszólással/nyelvjárást beszélő

d'ial'ektizma (nyelv) nyelvjárásosság, tájszó, dialektizmus

d'ial'ektologija (nyelv) nyelvjárástan, nyelvjárás kutatás, dialektológia

d'iga liba; **d'igalapa** (növ) saspáfrány, ölyvharaszt, sasharaszt (*Pteridium aquilinum*)

d'ijńems cseng, csilingel

d'ikoj vad; **d'ikoj rakšat** vadállatok

d'iktant diktálás, tollbamondás

d'il'eńd'ems cseng, csilingel; **bagajińeš d'il'eńd'i** csilingel a csengettyű

d'il'eńd'ezevems megcsendül, felcsendül, csengeni/csilingelni kezd

d'il'ńems cseng, csilingel

d'ińkad'ems csörrent

d'iŕńema zümmögés, zúgás; ke-

replő (játékszer); **čaramkañ d'ír-
něma** a bűgőcsiga zümmögé-
se/zúgása

d'írñems zümmög, zúg, recseg;
čaramkaš d'írñi a bűgőcsiga züm-
mög/zúg

d'írñezevems zümmögni/zúg-
ni/recsegni kezd, megreccsen

d'iva csoda, csodálatos dolog

d'ivams elcsodálkozik, meglepő-
dik

d'ivavks csodálkozás, meglepő-
dés, csodálat, bámulat, meglepe-
tés

d'ivšems csodálkozik

d'ol'ams kényeztet, dédelget, ba-
busgat, dajkál

d'ogot' kátrány; **d'ogot'lagun** ka-
kukkszegfű; (növ) réti kakukk-
szegfű (*Lychnis flos-cuculi*); **d'o-
got't'ikše** (növ) mezei szegfű (*Di-
anthus deltoides*)

d'orgad'ems meghúz, megránt,
megcibál; kihúz, kiránt

d'orgajems (ki)húzgál, rángat,
ráncigál; **pułodo d'orgajems** far-
kánál fogva húzgál/ráncigál

d'ork sutty; hirtelen mozdulatot
kifejező onomatopoetikus szó;
d'ork sovams hirtelen belép

d'ošova olcsó; → **d'ošovasto**

d'ošovači olcsóság

d'ošovasto olcsón; **d'ošovasto
mikšñems** olcsón árul

d'řagams rúgkapál

d'řexñams sokat/sokáig alszik,
durmol

d'řevt'ñams sokat/sokáig alszik,
durmol; **čín čop d'řevt'ñi** egész
nap alszik/durmol

d'um egészen, teljesen, tökélete-
sen; → **dum**

d'žínkad'ems megcsörren; **val'-
masul'ikaš d'žínkad'š** az ablak-
üveg megcsörrent

d'žínkajems csörög

E

ecema megtöltés, teletöltés, be-
töltés, megtömés, teletömés, be-
tömés, bedugás, eldugás, behato-
lás, áthatolás, keresztülhatolás,
beleavatkozás, beavatkozás

ecems megtölt, teletölt, betölt,
megtöm, teletöm, betöm, bedug,
eldug, behatol, áthatol, keresz-
tülhatol, beleavatkozik, beavat-
kozik

ecévems megtelik, összezsúfoló-
dik, bemászik, behatol, befurako-

dik, átfurakodik, keresztülfurakodik

ecež (mn ign) megtöltött, teletöltött, betöltött, megtömött, teletömött, betömött; (h ign) megtöltve, teletöltve, betöltve, megtömve, teletömve; **t'ikšese ecež ulav** szénával megtöltött/teletömött szekér; **kudoš ul'neš ecež** a ház zsúfolásig tele volt

ećića megtöltő, teletöltő, betöltő, megtömő, teletömő, betömő, bemászó, behatoló, beleavatkozó, beavatkozó; **eřva kov ećića** mindenbe beleavatkozó

ećke vastag, kövér; **ećke piks** vastag kötél; **ećke lomań** kövér ember; → **ećkeste**

ećkeći vastagság, kövérség

ećkela kövérkés, kissé vastag/kövér, molett; **ećkela t'ejt'eřne** kövérkés/molett kislány

ećkelgadoma (meg)vastagodás, (meg)hízás

ećkelgadoms (meg)vastagodik, (meg)hízik, vastag/kövér lesz

ećkelgadož (mn ign) megvastagodott, meghízott; (h ign) megvastagodva, meghízva

ećkelgavtoma (meg)vastagítás, kövérités

ećkelgavtoms (meg)vastagít, kö-

vérít, vastaggá/kövérré tesz

ećkelgavtož (mn ign) (meg)vastagított, kövéritett, vastaggá/kövérré tett; (h ign) megvastagítva, kövéritve

ećkelma vastagság, kövérség; **la-zoń ećkelma** a deszka vastagsága

ećkemems (meg)vastagodik, (meg)hízik, vastag/kövér lesz

ećkeste (**ećkste**) vastagon, kövéren: vastagra; durván; **ećkeste keřsems** vastagra vág; **ećkeste kortams** durván beszél

ej jég; **ejbačalgo** jégkéreg, jégbevonat; **ejgaža** jégkéreg, jégbevonat; síkosság, csúszósság; síkos, csúszós; → **ejžuro**; → **ejžuroń**; → **ejžurov**

ejd'al (növ) köviszeder (*Rubus saxatilis*)

ejd'e gyermek, gyerek; → **ejd'al**

ejd'eń gyermeki, gyermek-, gyerek-; **ejd'eń nalkš** gyermekjáték

ejendamó → **ejeńd'amo**

ejendams → **ejeńd'ams**

ejendavtića → **ejeńd'avtića**

ejendavtoms → **ejeńd'avtoms**

ejenzamo eljegesedés, megfagyás, befagyás, átfagyás, jéggé fagyás,

megdermedés, jegessé/fagyossá válás; **ved'eñ ejenzamo** a víz megfagyása/befagyása / jéggé fagyása

ejenzams eljegesedik, megfagy, befagy, átfagy, jéggé fagy, megdermed, jegessé/fagyossá válik, jeges/fagyos lesz; **l'eješ ejenzaš** a folyó befagyott

ejenzaž (mn ign) eljegesedett, megfagyott, befagyott, átfagyott, jéggé fagyott, megdermedt, jegessé/fagyossá vált; (h ign) eljegesedve, megfagyva, befagyva, átfagyva, jéggé fagyva, megdermedve; **ejenzaž l'ej** befagyott folyó

ejeñ¹ jég-; **ejeñ pando** jéghegy

ejeñ² leg- ...bb (felsőfok); **ejeñbaro** (**ejeñ paro**) legjobb

ejeñd'amo, ejendamo eljegesedés, megfagyás, befagyás, átfagyás, jéggé fagyás, megdermedés, jegessé/fagyossá válás

ejeñd'ams, ejendams eljegesedik, megfagy, befagy, átfagy, jéggé fagy, megdermed, jegessé/fagyossá válik, jeges/fagyos lesz

ejeñd'avtića, ejendavtića (meg)fagyasztó, befagyasztó, jéggé fagyasztó, dermesztő; **ejeñd'avtića varma** dermesztő szél

ejeñd'avtoms, ejendavtoms megfagyaszt, befagyaszt, jéggé fagyaszt, megdermeszt, jegessé/fagyossá tesz

ejev jeges, fagyos; ejev ki jeges út

ejijamo eljegesedés, megfagyás, befagyás, átfagyás, jéggé fagyás, megdermedés, jegessé/fagyossá válás; **ved'eñ ejijamo** a víz megfagyása/befagyása / jéggé fagyása

ejijams eljegesedik, megfagy, befagy, átfagy, jéggé fagy, megdermed, jegessé/fagyossá válik, jeges/fagyos lesz; **šoltlangoš ejijaš** a tó felszíne megfagyott/befagyott

ejijavtoms megfagyaszt, befagyaszt, jéggé fagyaszt, megdermeszt, jegessé/fagyossá tesz

ejkakš gyermek, gyerek; **udića ejkakš** alvó gyermek; **viška ejkakš** kisgyermek; **ejkakš andoms** gyermeket etet/táplál; **ejkakš čačtoms** gyermeket szül; **ejkakš mad'št'ems** lefekteti a gyermeket; → **ejkakšpiñge**; → **ejkakšpiñgeñ**

ejkakšči gyermekkor; **učaskav ejkakšči** boldog gyermekkor; **ejkakščište sajež** gyermekkorától fogva

ejkakšoñ gyermeki, gyermek-, gyerek-; **ejkakšoñ čačtoma** gyermekszülés; **ejkakšoñ nalkšema** gyerekjáték; **ejkakšoñ t'ramo** gyermeknevelés

ejkakšpiñge gyermekkor

ejkakšpiñgeñ gyermekkori; **ej-**

kakšpińgeń jalga gyermekkori barát/barátnő

ejs (nu) -ban/-ben; kudońt' ejs sovams belép a házba; **ejeń** belém, hozzám; **ejzet'** beléd, hozzád; **ejsenze** belé, hozzá

ejsze (nu) -ban/-ben, -val/-vel; kudońt' ejsze lomańt' a házban emberek vannak; **kiskańt' ejsze andtano sivel'd'e** a kutyát hússal etejük; **ejsen** bennem, engem; **ejset'** benned, téged; **ejsenze** benne, őt; **učan ejset'** várlak (téged)

ejsze (nu) -ból/-ből, -tól/-től; kudońt' ejsze l'isś lomań a házból kijött egy ember; **ejsen** belőlem, tőlem; **ejstet'** belőled, tőled; **ejszenze** belőle, tőle; **son javś ejsteń** elvált tőlem

ejska (nu) hasonlóan, hasonlóra; **t'ejt'ereś avanzo ejska kasś** a kislány az anyjához hasonlóra nőtt, a kislány akkorára nőtt, mint az anyja

ejsenze → **ejs**

ejeń → **ejs**

ejzet' → **ejs**

ejźurgov március; **l'embe ejźurgov** meleg március

ejźurgovoń márciusi

ejźuro jégcsap; → **ejźurgov**; → **ejźurgovoń**

ejźuroń jégcsap-

ejźurov jégcsapos, jégcsappal borított

ekše hűvös, hűs, friss; árnyék, árnyékos; **ekše čokśne** hűvös este

ekšelgadoma lehülés, kihülés, fel-frissülés

ekšelgadoms lehül, kihül, elhül, felfrissül, hűvösre fordul, hűvössé válik, hűvös/friss lesz; **koštoś ekšelgadś** a levegő lehült

ekšelgavtoms lehűt, kihűt, hűsít, felfrissít, hűvössé tesz

ekšel'amo (meg)fürdés, (meg)fürdetés, (meg)fürösztés; **l'ejsze ekšel'amo** folyóban fürdés

ekšel'amoń fürdő-, úszó; **ekšel'amoń orśamopel'** fürdőruha

ekšel'ams (meg)fürdik, (meg)fürdet, (meg)füröszt; **l'ejsze ekšel'ams** folyóban fürdik; **ejkakś ekšel'ams** gyermeket fürdet

ekšel'ića (meg)fürdő, (meg)fürdető, (meg)fürösztő; fürdőző; **ekšel'ićat'ne ved'seńt' buldördit'** a fürdőzők a vízben lubickolnak

ekšemems lehül, kihül, elhül, fel-frissül

ekšeńd'ems lehül, kihül, elhül, meghül, felfrissül, elhidegül, hűvösre fordul, hűvössé válik, hű-

vös/friss lesz

ekšes (ekšs) (nu) mögé, árnyékába; **čuvto ekšes arams** a fa mögé áll

ekšese (ekšse) (nu) mögött, árnyékában; **kudoňt' ekšese varma puvi** a ház mögött fúj a szél; **tuvor ekšese ozado ašt'ems** asztalnál ül

ekšeste (ekšste) (nu) mögül, árnyékából; **čize l'išs pandoňt' ekšeste** a nap előbújít a hegy mögül

ekševa (ekška) (nu) mögött/árnyékában (mozgásban); **čize jutas pel't'neň ekševa** a nap a felhők mögött haladt

ekška → ekševa

ekšs → ekšes

ekšse → ekšese

ekšste → ekšeste

ekzamen vizsga; noldamoň ekzamen záróvizsga, képesítővizsga

elat'iv (nyelv) elativus

el' éppen; son el' si éppen jön

el'akadoma vigadás, mulatás, szórakozás, hancúrozás, viháncolás; **vigalom, mulatság**

el'akadoms vigadni/mulatni/szórakozni/hancúrozni/viháncolni

kezd

el'd'e kanca; vašov el'd'e vemhes kanca; el'd'enačko lórom, lósóska, (növ) egyfajta lórom/lósóska (*Rumex confusus*)

el'e (fn) öl; avañ el'e anyai öl, az anya öle; kiňgak el'es ozams valakinek az ölébe ül; **mastorel'e** a természet (lány) öle

el'-el' éppen-éppen, alig-alig

el'i (ksz) vagy; tonavtňat el'i važod'at? tanulsz vagy dolgozol?

el'ked'ems megvakul

el'ňema vigadás, mulatás, szórakozás, hancúrozás, viháncolás; **vigalom, mulatság**

el'ňems vigad, mulat, szórakozik, hancúrozik, viháncol, örvendezik, derül, ujjong

embel' simítógyalu

emež zöldség; **emežt' kastoms** zöldséget termeszt; **emežbiře (emež piře)** veteményeskert, konyhakert, zöldségeskert

emežeň zöldség-; **emežeň jam** zöldségleves

engamoms megnyugszik, lecsillapodik, lecsendesedik, elcsendesedik, elcsitul; **megdermed**

engamtoms megnyugtat, lecsillapít

lapít, lecsendesít, elcsitít

eno igen, természetesen, hát; eno, san igen, jövők

eñaldića kérő, kérlelő, könyörgő, esdeklő, esedező, rimánkodó; kérelmező; eñaldića vajgel' könyörgő hang

eñaldoma kérés, kérlelés, könyörgés, esdeklés, esedezés, rimánkodás; kérelem, kérvény

eñaldoms kér, kérlel, könyörög, esdekel, esedezik, rimánkodik; eñaldan ikel'et' kérlek, könyörögök/rimánkodom neked, esedezem előtted

eñaldovks kérés, kérelem, kérvény

eñaldož kérve, kérelve, könyörögve, esdekelve, esedezve, rimánkodva; eñaldož kortams könyörögve/rimánkodva beszél

eñaldoževems kérni/kérlelni kezd

epšel'damo megértés, felfogás; felfogóképesség

epšel'dams megért, felfog

eř nosza!, rajta!, gyerünk!; eř, kortak! rajta, beszélj!

eřakšnoms él, éldegél, létezik; lakik; paršt'e eřakšnoms jól él

eřamo élet, lét; lakás-, lak-;

mel'avkstomo eřamo gondtalan élet; paro eřamo jó élet, jólét; baškaeřamo egyedüllet; vejsen eřamo együttlét, közös élet; eřamosto az életben; eřamo tarka lakóhely, lakhely, lakás, lakcím

eřamo-ašt'ema létezés, lét; élet-rajz

eřamoči élet, életmód, valóság; vagyon

eřams él, lakik; baška eřams egyedül él, külön lakik; šumb-rasto eřams egészségesen él; ul'ičise eřams bőségben/jólétben/jómódban él; vasolo eřams távol él/lakik; vejke vejkeñ več-kež eřams egymást szeretve él; vejse eřams együtt él/lakik

eřams-ašt'ems él-éldegél; eřaš-ašt'eš egyszer volt, hol nem volt; élt-éldegélt

eřaskadoma → eřazkadoma

eřaskadoms → eřazkadoms

eřaskadož → eřazkadož

eřaskal'ems → eřaskal'ems

eřavi → eřavoms

eřavića kellő, szükséges, nélkülözhetetlen

eřaviks kellő, szükséges, fontos; eřaviks t'ev szükséges/fontos dolog

eraviksči szükségesség, fontosság

eravoma kellés, szükségesség

eravoms kell, szükség/szüksége van, szükséges; **eravi mol'ems tov** oda kell menni; **meze t'et' eravi?** mi kell neked?; **pek eravat miñe-ñek** nagyon kellesz nekünk, nagy szükségünk van rád

eraza élénk, fürge, gyors, mozgékony; **eraza ava** fürge, mozgékony asszony; → **erazasto**

erazasto élénken; fürgén, gyorsan, mozgékonyan; **erazasto važo-d'ems** élénken/fürgén/gyorsan dolgozik; **erazasto kortams** gyorsan beszél

erazkadoma (eraskadoma) felélénkülés, felgyorsulás, élénkké válás, sietség, iparkodás, kapkodás

erazkadoms (eraskadoms) felélénkül, felgyorsul, élénkké válik, élénk lesz; siet, iparkodik, kapkod; **pojezds erazkadoms** vonat-ra siet

erazkadož (eraskadož) (mn ign) felélénkült, felgyorsult; (h ign) felélénkülve, felgyorsulva, sietve, iparkodva, kapkodva; **erazkadož tujems kudov** sietve hazamegy

eraskal'ems (eraskal'ems) felélénkül, felgyorsul, élénkké válik, élénk lesz; siet, iparkodik, kapkod; **a eravi eraskal'ems** nem

kell sietni/kapkodni

erba fűz(fa); (növ) csigolyafűz (Salix purpurea)

erbams fűzfavesszővel megüt/megver/megcsap/odasuhint

erbañ fűz-, fűzfa-; **erbañ či** virágvasárnap

erd'e nesze!, nesztek!, nosza!, rajta!, gyerünk!; **erd'e, jarsado** nesztek, egyetek!

erd'ekstamo (meg)átkozás, elátkozás; (meg)szidás, (meg)feddés, (meg)dorgálás, korholás; átok

erd'ekstams (meg)átkoz, elátkoz; megszid, megfedd, megdorgál, korhol

erejste gyorsan, sebesen; tevékenyen, energikusan, aktívan; → **erekste**

erek gyors, sebes; tevékeny, energikus, aktív; → **erekste**; → **erekšija**

erekste gyorsan, sebesen; tevékenyen, energikusan, aktívan; **erekste mol'ems** gyorsan megy/halad; → **erejste**

erekšija higany; **čivt'ordića** **erekšija** csillogó higany

er-er gyerünk-gyerünk!

erġa nosza!, rajta!, gyerünk!
erġa, lovnok rajta, olvass!

erġaġna nagy szemű/szemcséjű;
figyelemre méltó, jelentős, je-
lentékeny

erġe gyöngyszem; **erġet'** kerġ-
sams/**ned'**ams gyöngyöt fűz; **er-**
gekerġs gyöngysor, gyöngyfűzér

erġed'ema (meg)örvendés; öröm

erġed'ems megörül, megörvend;
pek erġed'iġ nagyon megörültem

erġed'evems megörül, megörvend

erġel'ems örül, örvend

erġed'eż (meg)örülve, (meg)ör-
vendve; örömmel, szívesen; **iġže**
erġed'eż vastoms örömmel várja
a vendéget, szívesen látja a ven-
déget

erġiċa élő, lakó; életképes, élet-
revaló; jómódú, módos, tehetős,
vagyonos; lakos; **oġoġ erġiċa** városi
lakos, városlakó

erġiks életképes, életrevaló; jó-
módú, módos, tehetős, vagyonos

erġke tó; **erġkeġire** tópart

erġkeġ tavi, tó-; **erġkeġ ved'** tavi
víz, a tó vize

erġkiġe tavacska, kis tó

erġme vagyon

erġmev vagyonos, tehetős

erġsems él, éldegél, létezik, szo-
kott lenni, előfordul; **iġt'a erġsi**
így/úgy szokott lenni

erġt'ema (össze)ütés, megütés,
(meg)verés, (meg)csapás

erġt'ems összeüt, összelök, egy-
máshoz lök, megüt, megver, meg-
csap

erġt'evems összeütközik, beleüt-
közik, nekiütközik, nekiütődik,
megüti magát; **palmaġs erġt'**evems
oszlopnak ütközik

erġva minden, mindegyik; **erġva**
narmuġ eġenze moronzo mori
minden madár a saját dalát
énekli; **erġva ċiste** mindennap, na-
ponta; **erġva ċokġsne** minden este;
erġva iġjeste minden évben; **erġva**
ġed'l'a minden héten; → **erġva ki-**
je/ki; → **erġva koda**; → **erġva ko-**
damo; → **erġva koso**; → **erġva kos-**
to; → **erġva kov**; → **erġva kozoġ**; →
erġva meže; → **erġva mežeġ**; →
erġvejkeje

erġva kije/ki mindenki; **erġva kije**
sodi mindenki tudja

erġva koda mindenhogy, min-
denhogyan; **erġva koda erġams**
mindenhogyan él; → **erġva kodat**

erġva kodamo mindenféle; **erġva**
kodamo kevkġt'ema mindenféle
kérdés; **erġva kodamo t'usso**
artġems mindenféle színekkel

(be)fest/(be)mázol

er̄va kodat mindenfélék; er̄va kodat sukst-unžat mindenféle rovarok

er̄va koso mindenhol; er̄va koso ul'ems mindenhol van

er̄va kosto mindenhonnan; er̄va kosto sašt' mindenhonnan jöttek/érkeztek

er̄va kov mindenhová; er̄va kov čijñems mindenhová futkos/szaladgál/rohangál; er̄va kov jakams mindenhová jár; er̄va kov ećića mindenbe beleavatkozó

er̄va kozoñ mindenhová; er̄va kozoñ keñer̄kšñems mindenhová eljut

er̄va meže minden, mindent, mindenféle, mindenfélét; er̄va meže uskoms mindenfélét szállít

er̄va mežeñ mindent, mindennek a ...ja; er̄va mežeñ purnića mindent gyűjtő; er̄va mežeñ řed'ića šel'met' mindent észrevevő/megfigyelő szem; er̄va mežeñ ušodks mindennek a kezdete

er̄vams (meg)vár

er̄vejkeje mindenki

er̄ža (fn) erza; kavto er̄žat két erza; mokšer̄ža (fn) mordvin; → er̄žaks; → er̄žava

er̄žaks er̄žaul, er̄žara; er̄žaks kortams er̄žaul beszél; er̄žaks jutavtoms er̄žara fordít

er̄žañ (mn) erza; er̄žañ buje erza nemzetség/törzs; er̄žañ kel' erza nyelv; er̄žañ raške erza nép

er̄žava erza nő

eske szög; čemeñev eske rozsdás szög; eske čavnomš szöget üt/ver; eskepra szögfej, a szög feje

eston (fn) észti; kavto estont két észti

estonoñ (mn) észti; estonoñ kel' észti nyelv

eš saját, maga; eš ked'se saját kézzel/kezűleg

ešenk → eseñk

ešenze sajátja, maga, az ő saját ...ja; er̄va narmuñ ešenze moronzo mori minden madár a saját dalát énekli

ešeñ sajátom, magam, az én saját ...m; ešeñ t'evem az én dolgom

ešeñek sajátunk, magunk, a mi saját ...unk

ešeñk (esenk) sajátotok, magatok, a ti saját ...tok

ešest sajátjuk, maguk, a ő saját ...juk; ešest t'evest az ő dolguk

ešet' sajátod, magad, a te saját
...d; **ešet' t'evet'** a te dolgod

eškan magamban; **eškan kortiñ**
magamban beszéltem

eškanzo magában; **eškanzo korti**
magában beszél

eškat magadban; **eškat kortit'**
magadban beszéltél

eškel'amo lépés, lépdelés, lépke-
dés, lépegetés

eškel'ams lép, lépdel, lépked,
lépeget; **ki langa eškel'ams** az
úton lépked

eškel'd'amo (át)lépés; **porovt**
troks eškel'd'amo átlépés a kü-
szöbön

eškel'd'ams lép (egyet), egy lé-
pést tesz, átlép; **porovtoñt' eš-**
kel'd'ik lépd át a küszöböt!

eškel'd'íca egyet lépő, egy lépést
tevő, átlépő; **ikel'ev eškel'd'íca** e-
lőrelépő

eškel'íca lépő, lépdelő, lépkedő,
lépegető; **ki langa eškel'íca** az
úton lépkedő

eškel'ks lépés

ešt'enk → **ešt'eñk**

ešt'enze saját magának; **ešt'enze**
sajize elvette saját magának

ešt'eñ saját magamnak; **ešt'eñ sa-**
jija elvettem saját magamnak

ešt'eñek saját magunknak; **ešt'e-**
ñek sajínek elvettük saját
magunknak

ešt'eñk (ešt'enk) saját maga-
toknak; **ešt'eñk sajíñk** elvettétek
saját magatoknak

ešt'est saját maguknak; **ešt'est**
sajiz elvették saját maguknak

ešt'et' saját magadnak; **ešt'et' sa-**
jik elvetted / vedd el saját ma-
gadnak

eškema (össze)ütés, megütés,
(meg)verés, (meg)csapás

eškems összeüt, összelök, egy-
máshoz lök, megüt, megver, meg-
csap

eškevema (össze)ütközés, beleüt-
közés, nekiütközés, nekiütődés;
čuvtos eškevema fába ütközés

eškevems (össze)ütközik, beleüt-
közik, nekiütközik, nekiütődik,
megüti magát; **čuvtos eškeviñ**
fának ütköztem

etaž emelet, szint; **omboće etaž**
első emelet, második szint; **va-**
šeñće etaž földszint, első szint; **a-**
lo etaž alsó szint

evkstams bedug, beledug; be-
csúsztat, belecúsztat, betesz, be-
letesz, felhúz (pl. kesztyűt); →

jovkstams

evkstavoms belemegy, beleillik; befurakodik, beleavatkozik, beleártja magát; → **jovkstavoms**

evt'ema (fel)csévélés, (fel)gombolyítás, feltekerés, felcsavarás, motollálás; **suřen evt'ema** fonál-gombolyítás

evt'ems felcsévél, (fel)gombolyít, felteker, felcsavar, motollál; ide-oda jár, cikázik; **suře evt'ems** fonalat gombolyít

evt'íca felcsévélő, (fel)gombolyító, feltekerő, felcsavaró, motolláló; ide-oda járó, cikázó; **suřen evt'íca** ava fonalat gombolyító asszony

ezga (nu) -on/-en/-ön (mozgásban); **ezgan** rajtam (mozgásban), rám; **ezgat** rajtad (mozgásban), rád; **ezganzo** rajta (mozgásban), rám; **kijaksoń ezga ejkakš jozmoldi** egy gyermek mászik a padlón

ezna sógor (a nővér férje); → **eznal'a**

eznal'a sógor (a nővér férje)

ež- (**ežín, ežit', ež, ežińek, ežid'e, ežit'**) (én/te/ő/mi/ti/ők) nem (múlt idejű tagadóige); **ežiń čar-kod'e** nem értettem; **ežit' jarsa** nem ettél; **ež korta** nem beszélt

ežel'd'ema hazugság, hazudozás

ežel'd'ems hazudik, hazudozik

ežel'd'íca hazug, hazudozó

ežem pad, lóca, ülés, ülőhely, szék; **kuvaka ežem** hosszú pad; **ežembrá** a pad vége, főhely az asztalnál, asztalfő

ežems (nu) helyett; **toń ežems** helyted

ežna ízület

ežd'ema (meg)melegítés, felmelegítés, (fel)hevítés; **ved'eń ežd'ema** vízmelegítés

ežd'ems (meg)melegít, felmelegít, (fel)hevít; **ved' ežd'ems** vizet melegít

ežd'eń (mn ign) (meg)melegített, felmelegített, (fel)hevített; **ežd'eń ved'** (fel)melegített víz

ežd'ež (mn ign) (meg)melegített, felmelegített, (fel)hevített; (h ign) megmelegítve, felmelegítve, felhevítve

ežema megmelegedés, felmelegedés, felhevülés

ežems megmelegszik, felmelegszik, felhevül

ežks (fn) meleg; **čín ežks** napmeleg, a nap melege

ežńema (meg)melegedés, felmelegedés, sütkérezés

ežņems (meg)melegedik, felmelegedik, (fel)melegszik, sütkérezik; **kaštomo langso ežņems** a kemence tetején melegedik

F

fakul't'et (egyetemi/főiskolai) kar, szak, fakultás

famil'ija vezetéknév, családnév; **koda famil'ijat?** mi a vezetékneved?, hogy hívnak?

fasol' bab; (növ) veteménybab (Phasolus vulgaris)

fat'akšnoms kitalál, megsejt, rájön, felfog, észrevesz, megfigyel, észlel, tapasztal; **apak učo fat'akšnoms** váratlanul kitalál/észrevesz

fat'amo kitalálás, megsejtés, felfogás, észrevétel, megfigyelés, észlelés, tapasztalás

fat'ams kitalál, megsejt, rájön, felfog, észrevesz, megfigyel, észlel, tapasztal; **il'ved'eks fat'ams** hibát vesz észre/észlel

fat'avoms kitalálják, megsejtik, felfogják, észreveszik, megfigyelik, észlelik, tapasztalják

fat'avtoms sejtet, rávezet, észrevétet, figyelmeztet

fat'íca kitaláló, megsejtő, észrevező, megfigyelő, észlelő, tapasztaló

taló; találékony

fevral' február; **fevral'ste** februárban

fevral'eñ februári; **fevral'eñ čī** februári nap

finn (fn) finn; **kavto finnt** két finn

finneñ (mn) finn; **finneñ kel'** finn nyelv

flag zászló

forma alak, forma

fotografija fénykép

francuz (fn) francia; **kavto francuzt** két francia

francuzoñ (mn) francia; **francuzoñ kel'** francia nyelv

frukta gyümölcs; **fruktado jaršams** gyümölcsöt eszik

fruktañ gyümölcs-; **fruktañ keñerema** gyümölcsérés, a gyümölcs megérése

furnoma prüszkölés, fűjtetés

furnoms prüszköl, fűjtat, horkan

G

gabordams megragad, elkap, kikap/kiragad vhonnan; **beřemas**

gabordams ölbe kap

gad'ams bepiszkol, összepiszkol, összeken

gad'aviks könnyen piszkolódó

gad'avoms bepiszkolódik, összepiszkolódik, összekenődik

gagakstñems, gagaksñems gágog

gagakstoms gágog

gaj (mn) csengő, zengő, hangos, hangzatos, zengzetes; csengőn, hangosan; → **gajse**

gajgema csengés, zengés, hangzás; **bajagañ gajgema** harang csengése, harangzúgás

gajgems cseng, zeng, csilingel, hangzik, hallatszik, szól

gajgića (mn ign) csengő, zengő, csilingelő, hangzó; **gajgića vajgel'** csengő/zengő/csilingelő hang

gajgstams (**gajkstams**) megcsendül, felcsendül, felzendül, elhallatszik

gajna disznóól

gajñems cseng, zeng, csilingel, hangzik, hallatszik, szól

gajñevt'ems telefonál, telefonon hív

gajñézevems megcsendül, fel-

csendül, felzeng, felhangzik

gajñića (mn ign) csengő, zengő, csilingelő, hangzó

gajse csengőn, zengőn; hangosan

gajt'ev csengő, zengő, hangzó, hangos, zengzetes; **gajt'ev moro** zengő ének; **gajt'ev kortamo** hangos/zengzetes beszéd; → **gajt'evste**

gajt'evste csengőn, zengőn, hangosan; **gajt'evste morams** csengőn/zengőn énekel; **gajt'evste kortams** hangosan beszél

gala liba, lúd

galaχ csavargó, naplopó, mihaszna, semmirekellő

galañ liba-, lúd-; **galañ tolga** libatoll, lúdtoll; **galañ éeća** (növ) orvosi székfű, kamilla (*Matricaria chamomilla*); **galañ kol'ća** aranaka, (növ) közönséges aranaka (*Cuscuta europaea*); **galañ t'ikše** (növ) libapimpó (*Potentilla anserina*)

galdordoms csörög, zörög, csörömpöl; **krandazoš galdordi** a szekér zörög; → **kaldordoms**

galdor-guldor csörögve, zörögve, csörömpölve

galdorso csörgéssel, zörgéssel, csörömpöléssel; csörögve, zörögve, csörömpölve; **galdorso ardi**

krandazoš zörögve fut a szekér;
→ kaldorso

gal'd'erđ'ems zörög, csörög, csörömpöl

gal'd'er-gul'd'er giling-galang, csingilingi; csilingelést kifejező onomatopoeitikus szó

galoj tűzpiros, vérvörös, bíborvörös

gamad'ems megüt, megcsap; prá langa gamad'ems fejen üt

garkstams böffent

garmuñat harmonika; garmuñaso šed'ams harmonikán játszik

gas petróleum

gavav (áll) karvaly (Accipiter nisus)

gavdan sarjú

gavkad'ems vakkant; kiskaš gavkad'š a kutya vakkantott

gavnoma ugatás, csaholás; kiskañ gavnoma kutyaugatás

gavnoms ugat, csahol; kiskaš gavni a kutya ugat/csahol

gaz gáz

gazeta újság; t'ečič gazeta mai újság

geñit'iv (nyelv) genitívus, birtokos eset

geveř-guveř bukfencezve; geveř-guveř keveřems bukfencezve gurul, bukfencezik

geveřse bukfencezve; geveřse keveřems bukfencezve legurul, bukfencezik

giga (áll) vadliba, vadlúd (Anser)

gigaksñems gágog

giger nyirfakéreg; giger prá guj/jozne (áll) vízisikló (Tropidonotus/Natrix natrix)

gigeřen nyirfakéreg-

gilkad'ems kortyint; ved'gopordavks gilkad'ems vizet kortyint

gizmoldoms csúszik

glagol (nyelv) ige

glasnoj (nyelv) magánhangzó

gluχoj süket

gluχojgadoma megsüketülés

gluχojgadoms megsüketül

gluχojgadož (mn ign) megsüketült; (h ign) megsüketülve

gl'ankad'ems csörömpöl

gñotams (ki)préssel, (ki)sajtól

god'ams kerül vhová, odakerül, odacseppen, ott találja magát vhol, eltalál vhová; **aparos god'ams** kínos helyzetbe kerül; **čel's god'ams** célba talál

god'avoms kerül vhová, odakerül, odacseppen, ott találja magát vhol; **apak učo t'ezén god'aviñ** váratlanul odacseppentem / ott találtam magam

gogo bábu, madárijesztő; **olgoñ gogo** szalmabábu

goldor-goldor csörögve, zörögve, csörömpölve

goldorso zörgéssel, csörgéssel, csörömpöléssel; **goldorso prams** csörömpöléssel lecsik

goluboj világoskék, égszínkék

gol'eč (áll) kövicsík, menyhal (Nemachilus barbatulus)

gorobija láda

gorđ'at farkasvakság, szürkületi vakság, tyúkvakság

gorñipov csengettyű; boglárka, zergeboglár, (növ) közönséges zergeboglár (Trollius europaeus)

gorñipovka csengettyűcske, kis csengettyű; **viška gorñipovka** (növ) bogláros szellőrózsa, pápics (Anemone ranunculoides)

gorñipovoñ csengettyű-; **gorñipo-**

voñ dil'ñema csengettyűszó

grabl'a gereblye; **grabl'at'ikše** (növ) bürökgémorr (Erodium cicutarium)

grač varjú, (áll) vetési/fekete varjú (Corvus frugilegus); **grač-l'evks** varjúfióka

grammat'ika (nyelv) nyelvtan, grammatika

grañića határ; **grañićañ tombal'e** a határon túl, külföldön; **grañićañ tombal'd'e** a határon túlról, külföldről; **grañićañ tombal'ev** a határon túlra, külföldre

groχad'ems dörren

guban gubán, polovec, kun

guberñija kormányzóság, járás

gubol-gabol sitty-sutty (gyors mozgás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó); **gubol-gabol št'ams** sitty-sutty feláll/felkel

gubon domb, halom

gubongadoms dombossá/halmossá válik, dombos/halmos lesz

gubonks dombos, halomos

guboř domb, halom, dombocska, halmocska, bucka

gubořgadoms maghajlik, meghajol, meggörbül, meggörnyed.

megvetemedik

gubořks domb, halom, dom-
bocska, halmocska, bucka

gubořksev dombos, halmos, egye-
netlen; **gubořksev tarka** domb-
vidék, dombság

guj kígyó; **gujgal** (áll) réticsík
(*Misgurnus fossilis*); **ińeguj**
sárkány

gujeń kígyós, kígyó-; **gujeń počko**
(növ) foltosbőrök (*Conium ma-
culatum*)

guldordoma bűgás (galambé),
turbékolás; **gul'kań guldordoma**
galamb bűgása/turbékolása; →
kuldordoma

guldordoms bűg (galamb), tur-
békol; **gul'kaś guldordi** a galamb
bűg/turbékol; → **kuldordoms**

gul'ka (áll) galamb (*Columba*);
gul'kaś guldordi a galamb bűg/
turbékol

gumboldoms szivárvány színében
játszik, pompázik, tündököl, ra-
gyog; **veše peřt'-pel'kseś gum-
boldi** az egész környék pompá-
zik/tündököl/ragyog; → **kumbol-
doms**

gurnoms lángol, lobog (tűz);
toloś gurni a tűz lángol/lobog

gurso ropogva (tűzben); **gurso**
paloms ropogva ég

guřams bűjőcskázik, bűjőcskát
játszik

guřĩnese: guřĩnese nalksems
bűjőcskát játszik

guřńema korgás; **potmoń guř-
ńema** gyomorkorgás

guřńems korog; **vačooid'e pot-
mom guřńi** az éhségtől korog a
gyomrom

guřńezevems korogni kezd

gukad'ems meggyullad, kigyul-
lad, fellángol, fellobban, lángra
gyúl

guvnoma bűgás (galambé), turbé-
kolás; lángolás, lobogás (tűz)

guvnoms bűg (galamb), turbékol;
lángol, lobog (tűz); **duruzsol** (tűz)

guvso ropogva (tűzben); **peń-
get'ne guvso kirvažst'** a tűzifa
meggyulladt

X

χimija kémia

χimijań kémiai, kémia-

χlišt'ad'ema (rá)suhintás, (meg)-
csapás, (meg)legyintés

χlišt'ad'ems (rá)suhint, (meg)-
csap, (meg)legyint; **il'evse χliś-
t'ad'ems** vesszővel (rá)suhint/

(meg)csap

χlišt'ajema csapkodás, ütés, ostorozás, korbácsolás

χlišt'ajems csapkod, üt, ostoroz, korbácsol

χlopajemka habszegfű, (növ) hólyagos habszegfű (*Silene cucubalus/inflata/vulgaris*)

I

icirdams megkarmol, megkarcol; **keñžese icirdams** a körmével megkarmol

icirdavoms megkarcolódik, megkarcolja magát; **apak fat'a icirdavoms** észrevétlenül megkarcolja magát

icirams karmol, karcol

icird'ams megüt, megver, megcsap, odasóz; **palkaso icird'ams** bottal megüt/megver/odasóz

ičema (meg)dagasztás, (meg)gyúrás

ičems (meg)dagaszt, (meg)gyúr; **čapaks ičems** tésztát dagaszt/gyúr

ičez (mn ign) (meg)dagasztott, (meg)gyúrt; (h ign) megdagasztva, meggyúrva

id'em vad; **id'em rakša** vadállat;

id'em jakšargo (áll) réce, vadkacsa (*Anas*)

id'ema megmentés, kimentés; **zijando id'ema** megmentés a bajtól, kimentés a bajból

id'emevš rém, szörny, ördög, gonosz szellem

id'emgadoms megvadul, elvadul; **ovše id'emgadoms** teljesen megvadul

id'emka¹ kiváltási/megváltási összeg, váltságdíj

id'emka² vadóc; vadmadár

id'emkstams megvadul, elvadul

id'ems megment, kiment; **zijando id'ems** bajtól megment, bajból kiment

id'erdamo (orv) trachoma (szemgyulladás)

id'erdams leseper, lever; elhesseget, elűz, elutasít

id'evems megmenekül

id'evks megmenekülés, megmentés

id'ež (mn ign) megmentett, kimentett; (h ign) megmentve, kimentve

id'ića megmentő, kimentő; **zijando id'ića** a bajtól megmentő, a

bajból kimentő

ixel'd'ema pityergés, szipogás, nyafogás

ixel'd'ems pityereg, szipog, nyafog

ijardića makacskodó, ellenszegülő, engedetlenkedő; makaes, konok, csökönyös, önféjű

ijardoms makacskodik, ellenszegül, engedetlenkedik; zaklat, alkalmatlankodik, molesztál; **vešema marto ijardoms** kérésekkel zaklat

ije év; **čačoma ije** születési év; **erva ijeste** minden évben; **t'e ijeste** ebben az évben, az idén; **žaro ijese?** hány éves (korban)?, hány évesen?; **ijed'e ijes** évről évre; **ijeñ per't** egy éven át, egész évben; **žaro (toñ) ijed'?** hány éves vagy?; → **ijeñ-ijeñ**

ijeñ évi, éves, év-; **ijeñ piñget'** évszakok

ijeñ-ijeñ évekig, éveken át

ijul' július; **ijul'ste** júliusban

ijul'eñ júliusi; **ijul'eñ čit'** júliusi napok

ijuñ június; **ijuñste** júniusban

ijuñeñ júniusi; **ijuñeñ čit'** júniusi napok

ikel'će (meg)előző, elülső, elő-; **ikel'će kudo** előszoba; **ikel'će val** előszó

ikel'd'ams megelőz; **vešeñ ikel'd'ams** mindenkit megelőz

ikel'd'e (hsz) előlről; (nu) elől; **ikel'd'e udalov jutams** előlről hátra meg; **šel'me ikel'd'e tujems** eltűnik a szeme elől

ikel'e (hsz) elől; (nu) előtt; **ikel'e mol'ems** elől megy; **kudo ikel'e ašt'ems** a ház előtt áll; **obedte ikel'e** ebéd előtt; **šed'ikel'e** azelőtt, korábban, hajdanában, egykor; **veše ikel'e** mindenekelőtt; → **ikel'epel'ks**

ikel'eñ (meg)előző, előbbi, korábbi, egykori, hajdani; **ikel'eñ eřamo** előbbi/korábbi élet

ikel'epel'eñ eljövendő, jövőbeli; előre való; **ikel'epel'eñ ařsema** előre gondolkodás

ikel'epel'ev ezentúl, a jövőben; előre; **ikel'epel'ev sodams** előre tud

ikel'epel'ks homlokzat; jövő; **valdo ikel'epel'ks** fényes/ragyogó jövő

ikel'ev (hsz) előre; (nu) elé; **ikel'ev mol'ems** előre megy; **ikel'ev sodams** előre tud; **šel'me ikel'ev pongoms** szeme elé kerül

ikel'ga (hsz) elől (mozgásban);

(nu) előtt el (mozgásban); **kudo**
ikel'ga jutams a ház előtt el-
megy/elhalad/elvonul; → **ikel'-**
gapaća

ikel'gapaća kötény

ikel'ks elülső rész, eleje vminek;
kaštomikel'ks kályha/tűzhely/
kemence eleje; **kudikel'ks** a ház
előtere, pitvar, tornác; **ortaike'ks**
kapu előtti hely, kapubejáró;
šed'ikel'ks régi kor/idők

ikñema csuklás

ikñems csuklik

ikñet'ems csuklik

ila szokás, szertartás; **šed'ikel'eñ**
ila egykori szokás

ila-kirda szokás; **tašto ilat-kirdat**
régii szokások

ilik erő; **ilikem maštš** elfogyott az
erőm

ilikev erős; **ilikev čora** erős férfi

ilikt'eme erőtlen, gyenge; erőt-
lenül, gyengén

ilikt'emeči erőtlenség, gyengeség

illat'iv (nyelv) illativus

il'a ne (tiltószó imperativus,
egyes szám, 2. személyben); **il'a**
pel'e ne félj!

il'ado ne (tiltószó imperativus,
többes szám 2. személyben); **il'a-**
do pel'e ne féljetek!

il'ams elfullad, elcsuklik (hang)

il'ček-pil'ček össze-vissza, tessék-
lássék, úgy-ahogy, hanyagul

il'ej fűz(fa), (növ) kosárkötőfűz,
nemesfűz (*Salix viminalis*)

il'ešt'ams feltűr, felgyűr (ruhauj-
jat), kifordít; **ožat il'ešt'ams** fel-
tűri/felgyűri a ruha ujját

il'ešt'avks feltűrt/felgyűrt ruhaujj

il'ešt'avoms (ruhaujj) felgyűrő-
dik; **ožan il'ešt'avšt'** a ruhám ujjá
felgyűrődött

il'ev vessző, száraz ág, rőzse,
gally; **jolgaña il'ev** hajlékony
vessző; **il'evse χlišt'ad'ems**
vesszővel (rá)suhint/(meg)csap

il'even vessző-; **il'even kept'ere**
vesszőkosár

il'išams széttol, széthúz; **t'ikše**
il'išams széttolja a szénát

il'išt'ams széttol, széthúz

il'šekšnems elfullad, fuldoklik,
fulladozik

il'šems elfullad, fuldoklik, fulla-
dozik

il'šeževems fuldokolni/fulladoz-

ni kezd

il'tamo, il'tema (el)kísérés, kikísérés; búcsúztatás, útnak indítás; **inžen il'tamo** a vendég/vendégek elkísérése/búcsúztatása

il'tams, il'tems (el)kísér, kikísér; **kudov il'tams** hazakísér

il'tavoms, il'tevems elkísérik, kikísérik, kivezettetik

il'tema → **il'tamo**

il'tems → **il'tams**

il'tevems → **il'tavoms**

il'tñems (el)kísér, kikísér, kísérget

il'ved'ems téved, hibázik, elvét, eltéveszt; **il'a il'ved'e** ne tévedj/hibázz!

il'ved'evks hiba, tévedés, vétség, mulasztás

il'ved'evksev hibás, téves

il'ved'ks (**il'vet'ks**) hiba, tévedés, vétség, mulasztás; **vit'ež-pet'ež** **il'ved'kst** (ki)javított hibák; **il'ved'kst vit'ems** kijavítja a hibát

imeñit'el'noj (nyelv) alanyeset, nominativus

imperat'iv (nyelv) imperativus, felszólító mód

ineššiv (nyelv) inessivus

infñit'iv (nyelv) infinitivus, főnévi igenév

ingel'd'e → **inigel'd'e**

ingel'd'ems → **inigel'd'ems**

ingel'ks → **inigel'ks**

inks → **iniks**

invalid (fn) rokkant, invalidus

inzed'ema gyalulás; **lazoñ inzed'ema** deszkagyalulás

inzed'ems gyalul; **laz inzed'ems** deszkát gyalul

inzed'evks gyalulás

inže → **inže**

inžen → **inžen**

inžeñer → **inžeñer**

inat'a nemzetségfő, törzsfő, törzsfőnök

inazor cár; uralkodó, fejedelem; **inazorava** cárnő, cárné

inazoroñ cári, fejedelmi

ind'er (növ) ükörkelonc (Lonice-ra xylosteum)

ine nagy, hatalmas; **ineči** húsvét; **ineguj** sárkány; **inepaz** Inyepaz

(isten az erza mitológiában); **ínepeňč** merőkanál; → **ínat'a**; → **ínazor**; → **ínazoroň**; → **íneved'**; → **íneved'eň**

ínesket', **ínesket'** kérlek, légy szíves, tessék; **sak, ínesket'** gyere, kérlek!, légy szíves, gyere!

íneved' tenger, óceán; **íneved'čire** tengerpart

íneved'eň tengeri, tenger-, óceán-

íngel'd'e (**íngel'd'e**) fordítva, visszájára, fonákjára; **íngel'd'e vel'avtoms** visszájára fordít, kifordít

íngel'd'ems (**íngel'd'ems**) kifordít, visszájára fordít

íngel'ks (**íngel'ks**) visszája/fonákja/belső fele vminek; **plat'ijaň íngel'ks** a ruha fonákja

ínks (**ínks**) hántolókés

ínšt'itut intézet, főiskola, felsőoktatási intézmény

íńzej (növ) málna (*Rubus idaeus*); **íńzejńed'ks** málnabokor

íńzejbulo (fn) málnás (hely), málnáskert

íńzejeň málna-; **íńzejeň vareňija** málnalekvár, málnadzsem

íńzejks málnabokor

íńže (**ínže**) vendég; **íńže vastoms** vendéget vár/fogad

íńžeň (**ínžeň**) vendég-; **íńžeň kudo** vendégház, szálloda; **íńžeň vastńema** vendégfogadás

íńžeńer (**ínžeńer**) mérnök

irnema morgás, bőgés, ordítás, üvöltés

irnems morog, bőg, ordít, üvölt; **kiskaš irni** a kutya morog

irnezevems morogni kezd, elbődül; **kezejste irnezevems** mérgesen morogni kezd

irnića morgó, bőgő, ordító, üvöltő; **irnića kiska** morgó kutya

irzakadoms érdessé/durvává válik, eldurvul, megkeményedik; **vajgel'eze irzakadš** a hangja érdessé/durvává vált

irzańa érdes, durva, spród, reszelős; **irzańa vajgel'** érdes/reszelős hang

írd'eks borda

írd'ez borda

íred'ema berúgás, lerészegedés; részegség, ittasság

íred'ems berúg, lerészegedik; széngázmérgezést kap

íred'ež (mn ign) berúgott; (mn)

részeg, ittas; (h ign) berúgva, lerészegedve; (mn ign) részegen, ittasan; **iréd'ež lomañ** berúgott/részeg/ittas ember

iréd'ste (irét'ste) részegen, ittasan

irved'ems kicsépel, elcsépel (gabonát)

iskovams tisztáz, felderít, kiderít

istožams megsemmisít, elpusztít, szétrombol, szédül

isak tegnap; **isak siñ** tegnap érkeztem

iseñ tegnapi; **iseñ či** tegnapi nap; **iseñ čid'e ikel'e** tegnapelőtt

ismird'ams hanyagul/tessék-lás-sék megköt/beköt

ist'a így, úgy; **ist'a erši** így/úgy szokott lenni; **nama, ist'a** természetesen/persze így van; **ist'a žo** ugyanígy, ugyanúgy; szintén → **ist'ajak**

ist'ajak így is, úgy is; **P'ijasto ist'ajak erši** néha/olykor így/úgy is szokott lenni

ist'ak csak úgy; **ist'ak maksoms** csak úgy odaad; → **ist'akkak (ist'akak)**

ist'akkak (ist'akak) amúgy is; **ist'akkak maksovliñ** amúgy is adtam volna

ist'akoñ jelentéktelen, nem fontos

ist'amo ilyen, olyan; **ist'amo jakšamoñe** ilyen hidegben; **ist'amo žo** ugyanilyen, ugyanolyan; szintén; → **ist'aška**; → **ist'at**

ist'aña ilyen módon, ilyenféleképpen, pontosan így; **ist'aña t'ejems** pontosan így cselekszik

ist'aška ekkora, akkora

ist'at ilyenek, olyanok; **ist'at žo** ugyanilyenek, ugyanolyanok

išem (áll) szamár (*Equus asinus*)

italijañ (mn) olasz; **italijañ ava** olasz nő; **italijañ čora** olasz férfi; **italijañ kel'** olasz nyelv

it'mamo kajálás, zabálás; kaja

it'mams kajál, tömi a pofáját, sokat eszik, zabál

izamo boronálás; borona

izams boronál; **moda izams** boronálja a földet

izavks boronálás

izerd'ems → **izird'ams**

izir'ams karmol, karcol

izird'ams, izerd'ems megkarmol, megkarcol

izird'avks karmolás, karcolás

izird'avoms megkarcolódik, megkarcolja magát

izńamo (le)győzés; győzelem, diadal

izńams (le)győz; stakačit' izńams legyőzi a nehézségeket; vešeń izńams mindenkit legyőz

izńavks győzelem, diadal; pokš izńavks nagy diadal

izńaž (mn ign) legyőzött; (h ign) legyőzve

izńića (le)győző; győztes

J

ja na, nos, nahát; jaj, hűha; ja, paro na jó; ja, tongak t'esat? hűha, te is itt vagy?

jabunća takaró, terítő

jadams (el)varázsol, megbabonáz, (meg)bűvöl, (meg)igéz

jaχod'ekšńems integet, lenget; jaχod'ekšńeš ked'senze integetet (a kezével)

jaχod'ema intés, (meg)legyintés, (meg)lendítés; lendület; ked'eń jaχod'ema kézlegyintés

jaχod'ems int, (meg)legyint, (meg)lendít; jaχod's ked'senze

intett/legyintett (a kezével)

jaχod'evt'ems intésre/legyintésre késztet; nekilendül

jaχojems integet, lenget, ringat, himbál; šl'apaso jaχojems kalapjával integet, kalapját lengeti

jaχol'ems integet, lenget, ringat, himbál; ked'se jaχol'ems integet (a kezével)

-jak, -gak, -kak is; tagadó mondatban: sem; Šegedsejak Szege-den is; tongak te is; vešt'kak egyszer is; tagadó mondatban: egyszer sem

jakamo járás, menés, vándorlás, gyaloglás, sétálás; viřga jakamo erdőben járás

jakams jár, megy, halad, vándorol, sétál; kepe jakams mezítláb jár; malava jakams közel jár; školav jakams iskolába jár; t'eatrav jakams színházba jár; vasolga jakams távol jár; pandova jakams hegyet mászik; mel'ga jakams ápol, gondoz, gondoskodik; udvarol

jakams-pakams jár-kel, járkál, mendegél, sétál, sétálgat

jakavks járás, menés, járásmód

jakavt járás, menés, járásmód; t'ejt'eřeń jakavtozo mazij a lányjárása szép

jakavtića járató, jártató; szószóló, közbenjáró, vmit kijáró

jakavtoms (ige) járat, jártat, meneszt, vezet, visz; **vasolga jakavtoms** messzire vezet/visz

jakaz-pakaz (mn ign) kitaposott; (h ign) járva-keelve, járkálva; **jakaz-pakaz ki** kitaposott út; **jakaz-pakaz sefed'ems** lábán kihordja a betegséget

jakića járó, menő, haladó, vándorló, sétáló; gyalogos, gyalogjáró; **jakića ejkakš** járó / jární tudó gyermek

jakića-pakića járó-keelő, járkáló, sétáló, sétálgató; gyalogos, járó-keelő

jakšargo (áll) réce, vadkacsa (Anas); **id'em jakšargo** (áll) réce, vadkacsa (Anas)

jakšargoñ réce-, vadkacsa-; **jakšargoñ ñeř** kacsacsőr, a vadkacsa csőre

jakšema járás, járkálás, járogatás, mendegélés, vándorlás; **viřga-pakšava jakšema** erdőn-mezőn járás

jakšems jár, járkál, járogat, mendegél, vándorol; **mekev-vasov jakšems** oda-vissza járkál, ide-oda járkál

jakšt'erđ'ems kipirosodik, kivörösödik, megpirosodik, kipirul,

piroslik, vöröslik

jakšt'erđ'ića kipirosodó, kivörösödő, megpirosodó, kipiruló, pirosló, vörösülő

jakšt'ere piros, vörös; **jakšt'ere t'us** piros/vörös szín; → **jakšt'erešte**; → **jakšt'ereps**

jakšt'ereps (növény) cékla (Beta vulgaris)

jakšt'erešte pirosan, vörösén; pirosra, vörösre; **jakšt'erešte kal'avoms** vörösén izzik; **jakšt'erešte artoms** pirosra/vörösre fest/mázol

jakšt'erğadoma megpirosodás, kivörösödés, kipirulás, elpirulás

jakšt'erğadoms megpirosodik, kivörösödik, kipirul, elpirul, pirossá/vörössé válik, piros/vörös lesz; **umar't'ne jakšt'erğadšt'** az almák megpirosodtak

jakšt'erğadož (mn ign) megpirosodott, kivörösödött, kipirult, elpirult; (h ign) megpirosodva, kivörösödve, kipirulva, elpirulva, pirossá/vörössé válva

jakšt'erğal'ems pirosodik, vörösödik, pirul, piroslik, vöröslik

jakšt'erğavtoma (ki)pirosítás, megpirosítás, bepirosítás, pirosra/vörösre festés/színezés

jakšt'erğavtoms kipirosít, megpi-

rosít, bepirosít, pirosra/vörösre fest/színez

jakšt'ergavtož (mn ign) kipirosított, megpirosított, bepirosított, pirosra/vörösre festett/színezett; (h ign) kipirosítva, megpirosítva, bepirosítva, pirosra/vörösre festve/színezve

jakšt'er kaj (növ) cékla (Beta vulgaris)

jakšt'er kajeň cékla-; **jakšt'er kajeň jam** céklaleves

jakšt'er t': **jakšt'er t'** merems piroslík, vöröslík

jakšamat'a (**jakšamo at'a**) Télapó, Mikulás

jakšamgov január

jakšamgovoň januári; **jakšamgovoň davolt** januári hóviharok

jakšamo hideg, fagy, fagyos; **jakšamo varma** hideg szél; **d'e kabraň jakšamot** decemberi hidegek; **jakšamodoňt' tařkstams** a hidegtől megdermed/átfagy; → **jakšamoňe**; → **jakšamo jonks**; → **jakšamo jonksoň**; → **jakšamo jondo**; → **jakšamo jono**; → **jakšamo jonov**; **jakšamat'a** (**jakšamo at'a**); → **jakšamgov**; → **jakšamgovoň**

jakšamo jondo északról, észak felől; **varmaš jakšamo jondo puv**i a szél észak felől fúj

jakšamo jonks észak; **vasolo jakšamo jonks** messzi/távoli észak

jakšamo jonksoň északi; **jakšamo jonksoň varmat** északi szelek

jakšamo jono északon; **jakšamo jono eřams** északon él/lakik

jakšamo jonov északra, észak felé, északi irányba; **jakšamo jonov ardoms** északra / észak felé / északi irányba utazik

jakšamoňe hidegben; **išt'amo jakšamoňe** ilyen hidegben

jakšavtņema lehülés, kihülés

jakšavtņems (le)hűl, kihűl, fagy, hideg lesz

jakšavtoma lehülés, kihülés

jakšavtoms lehűl, kihűl, fagy, hidegre fordul, hideg lesz

jala állandóan, egyre, egyre csak, tovább, mindig, még mindig; mégis, tagadó mondatban: mégsem; → **jalat'eke**

jalaks öccse vkinek

jalakske öcsike, kisöcs; **šed'ejbel'kskem**, **jalakskem** édes/drága kisöcsém

jalakst-pat'at testvér; öcs és nővér, öcs a nővérével

jalat'eke mégis; tagadó mondat-

ban: mégsem; mindegy; **jalat'eke**
siñ mégis eljöttem

jalav szalag

jalga barát, barátnő, társ, társnő;
ejkakšpiñgeñ jalga gyermekkori
barát/barátnő; **malaviks jalga**
közeli barát/barátnő; **jalgaj** ba-
rátom!, barátnóm! (megszólítás)

jalgaček páros; **jalgaček kemt'**
páros csizma

jalgaksči barátság; **keme jal-**
gaksči tartós barátság

jalgañ baráti, barátnői; **jalgañ**
vastovoma baráti találkozás

jalga-oja barát-társ; **malaviks jal-**
gat-ojat közeli barátok

jalgo gyalog, gyalogosan; **jalgo**
mol'ems gyalog megy

jalt szellő, fuvallat; **šožda jalt**
enyhe szellő, könnyű fuvallat

jam leves; **l'emev jam** zsíros le-
ves; **vecana jam** híg leves; **emežeñ**
jam zöldségleves; **kaloñ jam**
halleves, hallé, halászlé; **sivel'eñ**
jam húsleves

jamks köles, (növ) természetett
köles (*Panicum miliaceum*); dara,
gríz

jamksoñ köles-; dara-, gríz-;
jamksoñ kaša köleskása

jamša vmilyen kettős tárgy,
kettős termés (két egyforma, e-
setleg összenőtt részből álló
tárgy, termés); dupla szál/szö-
vés; **jamšapešt'e** kettős mogyo-
ró/dió

jamšijams kettéoszlik, kettéválik,
kettéágazik, kettéhasad

jamt-kašat ennivaló, étel, leves és
kása; **roštovañ jamt-kašat** ka-
rácsenyi ennivaló/étel

jan ösvény; **t'ejiñe jan** keskeny
ösvény

jangamo kidörzsölés, feldör-
zsölés, feltörés, eltörés, össze-
törés, összezúzás

jangams kidörzsöl, feldörzsöl,
feltör, eltör, összetör, összezúz

jangavoms kidörzsölődik, feldör-
zsölődik, felsebződik; eltörik,
összetörik

jangšema (**jankšema**) kételkedés;
megbánás, sajnálás; bánkódás,
nyugtalanzkodás; kétség, kétely,
részvét, sajnálkozás, szánakozás

jangšems (**jankšems**) kételkedik;
megbán, sajnál; bánkódik. nyug-
talanzkodik; **il'a jangše t'eñ kise**
ne bánkódj emiatt!

janne ösvény, kis ösvény

janvař január; **janvařste** janu-
árban

janvařeń januári; **janvařeń jakšamot** januári hidegek

jarmak pénz, érme; **čova jarmak** aprópénz; **koňovoń jarmakt** papírpénz; **šijań jarmakt** ezüstpénz; **taštaž jarmakt** megtakarított/spórolt pénz; **jarmakt jomavtņems** pénzt veszít; **jarmakt taštams** pénzt gyűjt/megtakarít, spórol

jarmakijams meggazdagodik, meggazdagszik, pénzessé válik, pénzes lesz

jarmakoń pénz-, érme-; **jarmakoń aradž** pénzhiány; **jarmakoń javoma** pénzosztás; **jarmakoń taštamo** pénzgyűjtés, pénzmegtakarítás, spórolás

jarmakov pénzes; **jarmakov važod'ema** pénzes munka

jarmaktomo pénztelen, pénz nélkül; **pénztelenül, pénz nélkül; jarmaktomo lomań** pénztelen ember; **jarmaktomo sams** pénz nélkül jön/érkezik

jarmanka, jarmonka vásár; **kižeń jarmanka** nyári vásár

jarmankań, jarmonkań vásári, vásár-

jarsakšnoma eszegetés

jarsakšnoms eszeget; **eřva mežd'e jarsakšnoms** mindemből eszeget

jarsamka evés, étkezés; étel, ennivaló, táplálék, eledel; **paro jarsamka** jó/finom étel/ennivaló; **veřgizeń jarsamka** (növ) farkasboroszlán (*Daphne mezereum*)

jarsamo evés, étkezés; étel, ennivaló, táplálék, eledel; **tańt'ejste jarsamo** jó étvágyat!

jarsamopel' ennivaló, étel, eledel; **sivel'eń jarsamopel't'** húskélek; **tańst't'eme jarsamopel'** íztelen étel; **tańt'ej jarsamopel'** finom/ízletes étel/eledel; **jarsamopel' purnams** tálal

jarsamopel'eń étkezési, ennivaló-, étel-, ét-; **jarsamopel'eń anokstamo** ételkészítés; **jarsamopel'eń javšema** ételosztás

jarsamo-šimema evés-ivás, étkezés, táplálkozás, lakmározás, evészet-ivászat

jarsamoń-šimemań étkezési, táplálkozási, étkezés-, táplálkozás-; **jarsamoń-šimemań ška** étkezési idő

jarsams-šimems eszik-iszik, étkezik, táplálkozik, lakmározik

jarsams eszik, fogyaszt; **sivel'd'e jarsams** húst eszik; **šangiņese jarsams** villával eszik; **tańt'ejste jarsams** jó étvágyat!

jarsavoms jóllakik, telecszi magát, eltelik vmivel

jarsavtoms megetet, jóllakat, megvendéget, megkínál

jarsaž-šimež (mn ign) jóllakott; (h ign) jóllakva; **jarsaž-šimež lo-mań** jóllakott ember

jarsića evő, fogyasztó; **sivel'd'e jarsića** húsevő, húst fogyasztó

jarsněms eszik, eszeget, (mindent) megeszik, felfal; **emežd'e jarsněms** zöldséget eszik/eszeget

jař rajta!, gyerünk!, na!; **jař, sajik** na fogd / vedd el!

jasmuk (növény) lencse (*Lens culinaris*)

jašl'a bölcsőde; **ejkakš jašl'as maksoms** bölcsődébe adja a gyermeket

jaščik fiók, láda; **šormań jaščik** levelesláda, postaláda

jat ellenség, (fn) idegen

jatoń ellenséges, (mn) idegen; **jatoń vij** ellenségés erő

javams bemelegszik (kályha, kemence); **kaštomoš javaš** a kemence bemelegedett

javavtoms befűt, bemelegít (kályhát, kemencét); **kaštomo javavtoms** befűti a kályhát, befűt a kályhába

javol'avks közlemény, értesítés,

hirdetmény, nyilatkozat

javol'avtoma közlés, tudatás, tudósítás, értesítés, (ki)hirdetés, hírül adás, nyilatkozás, nyilvánosságra hozatal, (be)jelentés; hír, híradás, nyilatkozat; **čumondomań javol'avtoma** vádirat; **javol'avtoma šormadoms** jelentést/nyilatkozatot ír

javol'avtoms közöl, tudat, tudósít, értesít, kihirdet, hírül ad, nyilatkozik, nyilvánosságra hoz, bejelent; **anokči javol'avtoms** kézsültséget jelent be

javoma (el)osztás, szétosztás, felosztás, megosztás, elválasztás, szétválasztás, elkülönítés; elválás, szétválás, elkülönülés; **jarmakoń javoma** pénzosztás; **jalgado javoma** baráttól való elválás

javoms (el)oszt, szétoszt, feloszt, megoszt; elválaszt, szétválaszt, elkülönít; elválk, szétválk, elkülönül; **vejt'e-vejt'e javoms** egyenként/egyeseivel eloszt

javovks rész, részesedés; választék (hajban); (fn) elosztó (tárgy)

javovtića (el)osztó, szétosztó, felosztó, megosztó, elválasztó, elkülönítő; **šeχt'e pokš javovtića** (mat) a legnagyobb közös osztó

javovtoms (el)oszt, szétoszt, feloszt, megoszt, elválaszt, elkülönít; **vejket'ste javovtoms** egyfor-

mán eloszt/szétoszt/feloszt

javož (mn ign) (el)osztott, szétosztott, felosztott, megosztott, elválasztott, szétválasztott, elkülönített, elvált, szétvált, elkülönült; (h ign) (el)osztva, szétosztva, felosztva, megosztva; elválasztva, szétválasztva, elkülönítve, elválva, szétválva, elkülönülve; **javož čora** elvált férfi

javšema (el)osztás, szétosztás, felosztás, megosztás, kiosztás, beosztás, (fel)osztogatás, szétosztogatás; **jarsamopel'eñ javšema** ételosztás

javšems (el)oszt, szétoszt, feloszt, megoszt, kioszt, beoszt, (fel)osztogat, szétosztogat; **jarmakt javšems** pénzt oszt/osztogat

javšića (el)osztó, szétosztó, felosztó, megosztó, kiosztó, beosztó, (el)osztogató, szétosztogató; **jarmakoñ javšića** pénzosztó

jažakšnoms (meg)őröl, széttör, összetör, összezúz, megdarál, ledarál

jažamo (meg)örlés, széttörés, összetörés, összezúzás, megdarálás, ledarálás; **počtoñ jažamo** lisztörlés; kő, malomkő; **jažamo kev** őrlő kő, malomkő

jažams (meg)őröl, széttör, összetör, összezúz, megdarál, ledarál; **počt jažams** lisztet őröl

jažams-tapams összetör, összezúz, szétver

jažavks törés, kár; **a vit'eviks jažavks** kijavíthatatlan törés/kár

jažavoms összetörük, széttörük, tönkremegy; **ulavoš jažavš** a szekér összetört

jažavtića (meg)őrlető, (meg)daráltató; molnár; **počtoñ jažavtića** molnár

jažavtněms őröl, tör, zúz, darál

jažavtoma megőrletés, megdaráltatás, ledaráltatás; **počtoñ jažavtoma** gabonaőrletés

jažavtoms (meg)őröltet, (meg)daráltat, ledaráltat; **počt jažavtoms** gabonát őröltet

jažaz (mn ign) (meg)őrölt, (szét)tört, összetört, összezúzott, (meg)darált, ledarált; (h ign) megőrölve, széttörtve, összetörve, összezúzva, megdarálva, ledarálva; **jažaz tovt** őrölt liszt

jaži őrlő; **počtoñ jaži** gabonaőrő

jažića (meg)őrő, (szét)törő, összetörő, összezúzó, megdaráló, ledaráló; molnár

Jevropa Európa

jokoldoma sántítás, sántikálás, bicegés

jokoldoms sántít, sántikál, biceg;
mol'emste jokoldoms járaskor
sántít/sántikál/biceg

jokoldiça sántító, sántikáló, bi-
cegő; **sánta**; **jokoldiça at'a** sánta
öregember

jol, jolo vessző; **kal'eñ** **jol**
füzfavessző

jolakadoms nyugtalanzkodni/ag-
gódni/izgulni kezd

jolaña → **jolgaña**

joldordoms felzavar, felkavar;
ved' joldordoms felzavarja/fel-
kavarja a vizet

joldorso (gyorsan) ide-oda; **jol-**
dorso ardoms ide-oda utazik

jolgaña, jolaña hajlékony, rugal-
mas, ruganyos, arányos (testal-
katú), karcsú; **jolgaña il'ev** hajlé-
kony vessző; **jolgaña t'ejt'er** a-
rányos testalkatú / karcsú lány

jolo → **jol**

jomakšnoms elveszik, elpusztul,
eltűnik

jomamo elveszés, (el)pusztulás;
jarmakoñ jomamo a pénz elve-
szése

jomamoči elveszés, (el)pusztulás

jomams elveszik, elpusztul, eltű-
nik; **ovše jomams** teljesen/vég-

képp eltűnik; **ved'vařas jomams**
a víz sodrába veszik

jomams-arams eltűnik, elveszik;
ejkakšt, kov jomid'e-arid'e? gyer-
mekek, hova tűntetek?

jomaške elveszett, eltűnt (ember)

jomatoms elveszik, eltűnik

jomavks veszteség; **t'ečiñ jo-**
mavks mai veszteség

jomavtñems veszít, elveszteget,
(egymás után) elveszít/elveszt;
jarmakt jomavtñems pénzt ve-
szít; **lamo ška jomavtñems** sok i-
dőt veszít/elveszteget

jomavtoma elvesztés, elvesztés,
elveszejtés, elpusztítás, eltüntetés

jomavtoms elveszít, elveszt, elve-
szejt, elpusztít, eltüntet; **jarmakt**
jomavtoms pénzt elveszít; **lamo**
ška jomavtoms sok időt elveszít

jomavtož (mn ign) elveszített, el-
vesztett; (h ign) elveszítve, el-
vesztve; **jomavtož jarmakt** elve-
szített pénz

jomaž (mn ign) elveszett; (h ign)
elvesztve; **jomaž ška** elveszett idő

jombola (gyorsan) forgó/pörgő

jomboldoms (gyorsan) forog/pö-
rög; **ve tarkaso jomboldoms** egy
helyben forog

jombolk sutty! (gyors tevékenységet kifejező onomatopoetikus szó); **jombolk** sovaš vařas sutty, bebújt a lyukba

jombolso gyorsan; **jombolso** ve-l'ams gyorsan forog/pörög

jomšems elveszik, (el)tűnik, elmúlik; **veše jomšešt'** minden elveszett

jomšet'ems elveszik, (el)tűnik; **kov jomšet'it'?** hová tűntél?; **jonnom jomšet'i** eszemet veszem

jon¹ ész, értelem; **jonnom jomšet'i** eszemet veszem

jon² jó, rendes, szép; → **jonsto**

jon³ oldal, irány; **vit' jon** bal oldal/irány

jondo (hsz) felől, oldalról; (nu) felől, oldaláról, irányából; **ve jondo mařavoms** egyik oldalról / egy irányból hallatszik; **čil'išema jondo** keletről; **čivalgoma jondo** nyugatról; **jakšamo jondo** északról; **l'embe jondo** délről (égtáj); **obedjondo** délről (égtáj); **pel'evejondo** északról; **avaň jondo** anyai ágon

jondol villám; **jondol** veřgel'i villámlik; **jondol kivčkad'š** felvilant egy villám, villámlott; **jondoljonks** távoli villámlás

jondoldoms villámlik

jondolks villámgyorsan

jonga (hsz) felé/oldalon (mozgásban); (nu) felé/oldalán/irányában (mozgásban); **kavto jonga vannoms** kétfelé szétnéz/figyel; **ve jonga jakams** egyik oldalon megy; **viřeňt' jonga pižeme jutaš** az erdő irányában esett az eső

jonks oldal, irány; **kerš jonks** bal oldal; **vit' jonks** jobb oldal; **mej jonks** visszája/fonákja vminek; **škiňeň jonks** szülőföld; **čil'išema jonks** kelet; **čivalgoma jonks** nyugat; **jakšamo jonks** észak; **l'embe jonks** dél (égtáj); **obedjonks** dél (égtáj); **pel'evejonks** észak

jonkstomoma megjavulás

jonkstomoms megjavul

jono (hsz) felé, oldalon; (nu) felé, oldalán, irányában; **kerš jono** bal oldalon; **vit' jono** jobb oldalon; **toň jono** feléd, irányodban; **ve jono ašt'ems** egyik oldalon áll; **čil'išema jono** keleten; **čivalgoma jono** nyugaton; **jakšamo jono** északon; **l'embe jono** délen (égtáj); **obed jono** délen (égtáj); **pel'evejono** északon; **pel'kstičañt' jono ul'ems** a versenyző oldalán áll

jonov (hsz) felé, oldalra, irányba; (nu) felé, oldalára, irányába; **Ruzajevka jonov ardoms** Ruzajevka felé utazik; **kerš jonov** balra, bal oldalra/irányba; **vit' jonov** jobbra, jobb oldalra/irányba; **kiňbut'i jonov mol'ems** hasonlít va-

lakire; **t'ejt'e'rneš mol'i avanzo jonov** a kislány az anyjára hasonlít; **čil'isema jonov** keletre, kelet felé, keleti irányba; **čivalgoma jonov** nyugatra, nyugat felé, nyugati irányba; **jakšamo jonov** északra, észak felé, északi irányba; **l'embe jonov** délre / dél felé (égtáj), déli irányba; **obed jonov** délre / dél felé (égtáj), déli irányba; **pel'e-vejonov** északra, észak felé, északi irányba

jonsto jól, rendesen; **jonsto t'e-jems** jól csinál, rendesen végez

jontomo esztelen, értelmetlen, céltalan; esztelenül, értelmetlenül, céltalanul, ész nélkül; **jontomo lomaň** esztelen ember

jontomo-jožovtomo érzéketlen, érzéketlen állapotban lévő, semmit sem érzékelő; érzéketlenül, érzéketlen állapotban, semmit sem érzékelve; **jontomo-jožovtomo udoms** érzéketlen állapotban / semmit sem érzékelve alszik

jontomo-luvtomo értelmetlen, zagyva; értelmetlenül, zagyván; **jontomo-luvtomo eřamo** értelmetlen élet; **jontomo-luvtomo eřams** értelmetlenül él

jorams (el)készít, előkészít, felkészül; **peňget' jorams** előkészíti a tűzifát

zorok ügyes, leleményes, tehetséges; ügyesség, képesség, készség, hozzáértés, tehetség

zorokči ügyesség, leleményesség, tehetség, képesség, készség, hozzáértés, rutin

zorokov ügyes, leleményes, tehetséges, hozzáértő, járatos; **zorokov lomaň** ügyes/leleményes ember; → **zorokovsto**

zorokovsto ügyesen, leleményesen, tehetségesen, hozzáértően, járatosan; **zorokovsto ařsems** leleményesen gondolkodik; **zorokovsto t'ev t'ejems** hozzáértően cselekszik, ügyesen teszi a dolgát

zoroktomo ügyetlen, tehetségtelen, hozzá nem értő, alkalmatlan, kontár; ügyetlenül, tehetségtelenül, hozzá nem értően, alkalmatlanul

zoroldoms kicsinosít, kicicomáz, felcicomáz, felékesít

zorotněms (szét)dobál, széthány, eldobál, (el)hajigál; **kevsz zorotněms** kővel dobál

zorotněvems vetődik, szétdobálódik, szétterül; **eřva jonov zorotněvems** minden irányba szétterül

zorotma (el)dobás, (el)hajítás, (el)vetés

zorotms (el)dob, ledob, kidob, (el)hajít, (el)vet; **šukšpřav zorotms** szemétdombra hajít/vet; **kiň-but'i langš kev zorotms** követ dob/vet valakire

jortovića (el)dobható

jortovks dobás, hajítás

jortovoms vetődik, ráveti magát, leveti magát, ráront; **vasov jortovoms** messzire vetődik; **veřev jortovoms** felugrik (akaratlanul, önkéntelenül)

jortož (mn ign) (el)dobott, ledobott, kidobott, (el)hajított, (el)vetett; (h ign) (el)dobva, ledobva, kidobva, (el)hajítva, (el)vetve

jorvaldoma (le)öblítés, kiöblítés; **muškemań jorvaldoma** a mosnivaló kiöblítése

jorvaldoms (le)öblít, kiöblít; **oršamopel't' jorvaldoms** a ruhát kiöblíti

jorvaldož (mn ign) (le)öblített, kiöblített; (h ign) (le)öblítve, kiöblítve

jorval'ema öblítés, öblögetés

jorval'ems öblít, (le)öblöget, kiöblöget; **muškemat jorval'ems** mosnivalót öblít

jovks mese; **jovks kunsoloms** mesét hallgat; **jovkst jovtńems** meséket mond, mesél

jovkske mesécske, kis mese

jovksoń mese-; **jovksoń jovtńića** mesemondó; **jovksoń ušodks** mesekezdet

jovkstams bedug, beledug; becsúsztat, belecsúsztat, betesz, beletesz, felhúz (pl. kesztyűt); **ked' jovkstams** bedugja a kezét; → **evkstams**

jovkstavoms belemegy, beleillik; befurakodik, beleavatkozik, beleártja magát; bedugják, beledugják, becsúsztatják, belecsúsztatják, beleteszik; → **evkstavoms**

jovkstoms rajtakap, rajtaüt, tetten ér

jovtams (el)mond, (el)mesél, elbeszél; **karšoval jovtams** válaszol, felel

jovtaviks elmondható, kimondható; **a jovtaviks mazij** elmondhatatlanul/kimondhatatlanul szép

jovtavoms kimondatik, kimondják; **valoš jovtavš** a szó kimondott, a szót kimondták

jovtaž (mn ign) elmondott, elmesélt; (h ign) elmondva, elmesélve; **jovtažent'eń kemevt'ems** az elmondottakat megerősíti

jovtńema (el)mesélés, elbeszélés; mondandó, mondanivaló; **jovtńemaso éakskavtoms** a mesélésével/mondandójával zaklat; **jovtńemańt' kirt'ams** lerövidíti / rövidebbre szabja a mondandóját/mondanivalóját

jovtńems (el)mond, (el)mesél, mondogat, elbeszél; **jovkst jovt-**

ňems meséket mond, mesél;
mejel'čeks jovtňems befejezésül
(el)mond

jovtńíća elbeszélő, mesélő; **ma-
zijste jovtńíća** szépen mesélő

jozams (meg)dörzsöl, kidörzsöl;
masszíroz

jozavoms kidörzsölődik, elkopik,
kikopik

jozmol-jozmol kígyózva; kígyózó
mozgást kifejező onomatopoeti-
kus szó; **jozmol-jozmol jozmol-
doms** kígyózva tekeredik

jozoldoms csúszik, mászik, kú-
szik, kígyózik, tekeredik, vonag-
lik; **kijaksoń ezga ejkakš jozmol-
di** egy gyermek mászik a padlón;
**jozmol-jozmol/jozmolso jozmol-
doms** kígyózva tekeredik

jozmol gyors, kanyargó mozdu-
lat kifejezésre szolgáló onomato-
poetikus szó; **jozmol** vařas sovaš
sutty, behújt a lyukba

jozmolso tekeredve, kígyózva;
jozmolso jozoldoms kígyózva
tekeredik

jozne kígyó; **giger prá jozne** (áll)
vízisikló (Tropidonotus/Natrix
natrix); **pekšejozne** (áll) rézsikló
(Coronella austriaca); **raužo joz-
ne** (áll) keresztos vipera (Vipera
berus)

jozneń kígyó-; **jozneń pupavks**

kígyómarás; **jozneń kal** (áll)
angolna (Anguilla anguilla); **joz-
neń kel' t'íkše** (növény) kolokán
(Stratiotes aloides)

joznepulo kígyófészek, kígyós
hely

jozoldoms megdörzsöl, megtöröl,
végigsimít; **ked't' jozoldoms** kezét
dörzsöli

jožo érzés, eszmélet, tudat, ön-
tudat, közérzet, hangulat; felület,
felszín; **beřań jožo** rossz hangu-
lat/közérzet; **paro jožo** jó hangu-
lat/közérzet; **vad'řa jožo marto**
jó hangulatban, jókedvvel; **nuva-
žememań jožoso** szendergő álla-
potban, félálomban; **jožos sams**
magához/eszméletre tér; **sońen-
ze jožo saš** magához/eszméletre
tért; **jožoso ul'ems** öntudatánál
van; **paro jožoso ul'ems** jó hangu-
latban van; **jožom apargadš/a-
parkstomš** a közérzetem/hangu-
latom elromlott; → **jožoček**; →
jožomařamo

jožoček egymás mellett; **jožoček
ozams** egymás mellett ül

jožomařamo közérzet; **tolkundaž
jožomařamo** nyugtalan közérzet;
vid'ečín jožomařamo igazságér-
zet

jožos (nu) felületére, felszínére;
vejkeń-vejkeń jožos egymásra; **a-
va jožos l'ekškadoms** anyjához
simul

jožoso (nu) felületén, felszínén;
mastor jožoso a föld felszínén

jožosto (nu) felületéről, felszínéről; **mastor jožosto** a föld felszínéről

jožov ravasz, agyafúrt, furfangos, találékony; **jožov lomań** ravasz ember; → **jožovsto**

jožova (nu) felületén/felszínén (mozgásban); **modańt' jožova** a föld felszínén

jožovči ravasság, agyafúrtság, furfang, találékonyosság, ügyesség; **rivezeń jožovči** a róka ravassága

jožovgadoms ravasszá/ravaszabbá válik, ravasz/ravaszabb lesz; **čiste čis jožovgadoms** napról napra ravaszabb lesz

jožovgal'ems ravaszskodik

jožovsto ravaszul, agyafúrtan, furfangosan, találékonyan; **jožovsto kortams** ravaszul/agyafúrtan beszél

jožovtomo érzéketlen, részvétlen, szívtelen, lelketlen, könyörtelen, érzés nélküli; érzéketlenül, részvétlenül, szívtelenül, lelketlenül, könyörtelenül, érzés nélkül

jožov-važov hízelgő; **jožov-važov valt** hízelgő szavak

jubka szoknya

judma zsák, táska, szatyor, tasak; teknő, vályú

juχad'ema intés, (meg)legyintés, (meg)lendítés

juχad'ems int, (meg)legyint, (meg)lendít; **ked'se juχad'ems** a kezével int/legyint

juχajema integetés, lengetés, ringatás, himbálás

juχajems integet, lenget, ringat, himbál; **puloso juχajems** a farkát himbálja

jukšema kioldás, eloldás, kibontás, kibogozás; **šulmoń jukšema** a csomó kibogozása

jukšems kiold, elold, kibont, kibogoz; **šulmo jukšems** csomót kibogoz

jukšńema kioldozás, eloldozás, kibontás, kibogozás, kibontogatás, kibogozgatás

jukšńems kioldoz, eloldoz, kibont, kibogoz, kibontogat, kibogozgat

jumboldoma tekeredés

jumboldoms tekeredik, tekerőzik; ringatózik, csillog (víz); **guješ jumboldi** a kígyó tekeredik

jumbolso gyorsan, sebesen; **guješ jumbolso jumboldi** a kígyó gyorsan tekeredik

jumborge (áll) ürge (*Citellus citellus*)

jur gyökér, tő; **čuvtojur** fagyökér, a fának a gyökere; **kel'jur** nyelvgyök; **ožajur** karöltő, karkivágás; **valoň jur** (nyelv) szótő, a szónak a töve; → **jurnek**

jurgoms kószál, lödörög, ténferreg, csavarog, kóborol, ógyeleg, lézeng

jurgoms-veškems fűtyül-sűvít (szél), dühöng-tombol (vihar)

jurgož-veškež fűtyülve-sűvítve (szél), dühöngve-tombolva (vihar); **jurgož-veškež varmás puv**i fűtyülve-sűvítve fúj a szél

jurk sutty! (elsuhanás/elillanás kifejezésére szolgáló onomatopetikus szó); **čejeřeš jurk sovaš varaňt'eň** az egér sutty, bebújt a lyukba

jurnek gyökerestül, tövestül; **čuvtoňt' jurnek targams** a fát gyökerestül kihúzza

jurnoms forog, kering, pörög, csóvál

jurso gyorsan forogva/pörögve/keringve; **čaramkaš jurso vel'i** a pörgettyű/búgócsiga gyorsan forog/pörög

jurit lakóhely, lakhely, hajlék; alap/alapzat (házé); **jurit putoms** lerakja az alapot/alapzatot; **jurit-**

ava háziszellem, házimanó, a ház védője/őrzője/védőszelleme

juritomo hajléktalan

juška kályhacsappantyú (a levegő szabályozására), kályhaszelep; orsó; **přaxajuška** a rokka orsója

jutamo (el)menés/(el)haladás/(el)sétálás (vmi mellett), elvonulás, elmúlás; **ved'eň troks jutamo** átkelés a vízen

jutams elmegy/elhalad/elsétál vmi mellett, elvonul, elmúlik, eltelik, elfogy; **kudo ikel'ga jutams** a ház előtt elmegy/elhalad/elvonul; **l'ej čireva jutams** a folyó partján halad; **l'ejeňt' kuvalma jutams** a folyó mentén halad; **ve l'e kunškava jutams** a falu közepén áthalad; **bokava jutams** félrevonul, elvonul/elhalad vmi mellett; **potmov jutams** bevonul, befelé halad; **juv-jav jutams** elsuhan, elillan

jutaň (mn ign) megtett; **jutaň ki** megtett út

jutavtiča átvezető, átvivő; (egyik nyelvről a másikra) (le)fordító; (időt, pénzt) ráfordító, (időt) (el)töltő, (pénzt) (el)költő

jutavtoma átvezetés, átvivés; (le)fordítás (egyik nyelvről a másikra); ráfordítás (időé, pénzé), (el)költés (pénzé); költség

jutavtoms átvezet, átvisz; (le)for-

dít (egyik nyelvről a másikra), ráfordít (időt, pénzt); (el)tölt (időt), (el)költ (pénzt); **čerks jutavtoms** vonalat/vonást húz; **eržaks jutavtoms** erzára fordít; **vengraks jutavtoms** magyarra fordít; **jarmakt jutavtoms** pénzt (el)költ / fordít vmire; **ška jutavtoms** időt eltölt / fordít vmire

jutaž (mn ign) (el)múlt; (h ign) (el)múlva, (el)múlván; **jutaž piŋge** múlt század; **jutaž ška** (el)-múlt idő; **jutaž škañ** (nyelv) múlt idejű; **ñed'l'añ jutaž** egy hét múlva; **škañ jutaž** az idő múlásával/múltával, egy idő múlva

jutića elmenő, elhaladó, elvonuló, elmúló; vándor, járókelő; **ki langa jutića** az úton haladó

jutko köz, térköz, időköz, hézag, távolság; idő; **jutkojožo** közérzet, egészségi állapot

jutkoči szabadidő, anyagi helyzet; **jutkočim araš** nincs szabadidőm; **jutkočim beřaŋgadš** az anyagi helyzetem elromlott

jutkoñ közi, köz-; **kudojutkoñ** házi, ház körüli; **kudojutkoñ t'evt'** házimunka, ház körüli munka

jutkos (**jutks**) (nu) közé; **paro lomañ jutkos pongoms** jó emberek közé kerül

jutkoso (**jutkso**) (nu) között, közt; körében, körül; **kudo jutkoso važod'ems** a ház körül dol-

gozik

jutkosto (**jutksto**) (nu) közül; **sinst jutkosto a tujevat** közülük nem juthatsz ki

jutkov (nu) közé; -ra/-re; **lomañ jutkov l'išems** emberek közé megy; **kardaz jutkov l'išems** kimegy az udvarra; **ul'ća jutkov l'išems** kimegy az utcára

jutkova (nu) között (mozgásban); **lomañ jutkova jutams** emberek között halad

jutks → **jutkos**

jutkso → **jutkoso**

jutksto → **jutkosto**

juv szálla (növényé), pelyva, pihe, pehely; **šožda juv** könnyű pihe/pehely

juv-jav sitty-sutty! (elsuhanás/elillanás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó); **juv-jav jutams** elsuhan, elillan; **lovoš juv-jav pri** a hó alig észrevehetően esik; a hó szállingózik; **juv-jav űejavš** alig látszott

juvk sutty! (elsuhanás/elillanás kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó); **juvk meřems** elsuhan, elillan

juvkad'ems elsuhan, elillan

juvnića (gabonát) rostáló/szele-

K

lő, pelyvától megtisztító; lobogó, lengő, csóváló; **varma mel'ga juvniča flag** a szélben lobogó/lengő zászló

juvnoma rostálás, szelelés, pelyvától megtisztítás; lobogás, lengés, csóválás

juvnoms (gabonát) rostál/szelel, pelyvától megtisztít; lobog, leng, csóvál; **kiskañt' pulozo juvni** a kutya farka lobog; **kiskaš puloszonzo juvni** a kutya a farkát csóválja

juvnož (mn ign) rostált, szelelt, pelyvától megtisztított; (h ign) rostálva, szelelve, pelyvától megtisztítva; lobogva, lengve, csóválva; **kiskañt' pulozo juvnož juvni** a kutya farka (lobogva) lobog/leng; **kiskaš puloszonzo juvnož juvni** a kutya a farkát (lobogva) csóválja

juvod'ema (ki)rostálás, pelyvától való megtisztítás; tilolás; lobogás, csóválás; **šuroñ juvod'ema** gabonarostálás

juvod'ems (gabonát) kirostál, pelyvától megtisztít; tilol; lobog, csóvál; **varma mel'ga juvod'ems** lobog a szélben

juvod'ež (mn ign) kirostált, pelyvától megtisztított, tilolt, csóvál; (h ign) kirostálva, pelyvától megtisztítva, tilolva; lobogva, csóválva

kabala nyugta, elismervény; papír

kabiñet dolgozószoba, kabinet

kactams → **kadstams**

kačaga kecske (áll) házikecske (Capra hircus)

kačadoms szagot/illatot áraszt, illatozik, vmilyen illat van/árad; **pekšeciñe kačadi** hársfaillat van; **od kšičiñ čiče kačadš** új kenyér illata áradt

kačakadoms füstössé válik, füstös lesz, füstöl, füstöt áraszt; **koštoš kačakadš** a levegő füstös lett

kačamo füst; **kačamo noldams** füstöt kiereszt/kibocsát; **kačamodoñt' l'epijams** fuldoklik a füsttől

kačamov füstös, füstölgő; **kačamov tonol** füstölgő zsarátnok

kačo comb; **kačolovaža** combcsont

kadajka elhagyott nő

kadik hadd!; **kadik si** hadd jöjjön!

kadnoma hagyás, hagyogatás

kadnoms hagy, hagyogat; **kiñigat školav kadnoms** a könyveket az iskolában hagyja

kadoma (el)hagyás

kadoms (el)hagy; **t'evenze kadinže omboće čis** a dolgát másnapra hagyta

kadoviks megmaradó, fennmaradó, visszajáró; maradék; **kadoviks šimemapel'** maradék ital

kadovikst (étel)maradék

kadovks maradék, maradvány

kadovokšnoms, kadovkšnoms marad

kadovoms marad; **mon tujan, a ton kadovat** én elmegyek, te pedig maradsz; **kadovs škamonzo** egyedül maradt; **kudos kadovoms** otthon marad; **t'ozoń kadovoms** ott marad

kadož (mn ign) elhagyott; (h ign) elhagyva; **kadož kudo** elhagyott ház

kadstams (kactams) elválaszt (csecsemőt, borjút), elapad a teje; **ejkakš kadstams** gyermeket elválaszt

kajakšnoms hajít, (el)hajigál, dob, (el)dobál, vet; (be)önt, (meg)tölt; (be)szór

kajamo (el)hajítás, kihajítás, (el)dobás, ledobás, (le)vetés; (tex)vetelő

kajams (el)hajít, kihajít, (el)dob,

ledob, (le)vet, odadob, odavet; önt, tölt; megüt, megver, megcsap, ráüt, ráver, rácsap; **pal'to kajams** leveti a kabátját; **lavtov langs pal'to kajams** vállára veti a kabátot; **ved' kajams** vizet önt; **čačkov kajams** szétönt, kétfelé önt

kajardoms beszél, megfoltoz; **kodstpe kajardoms** az anyag végét beszél

kajatoms felhangzik, elhallatszik, felcsendül, elterjed; **kosto-but'i vajgel' kajati** valahonnan hang hallatszik

kajavks adó

kajavkšnoms vetődik, ráveti magát, rátámad, megtámad

kajavoma (rá)támadás, megtámadás

kajavoms vetődik, ráveti magát, rátámad, megtámad; felhangzik, elhallatszik, felcsendül; **kiń-but'i/meže-but'i langs kajavoms** rávetődik/ráveti magát valamire/valakire, rátámad valamire/valakire; **kiskaš vaz langs kajavš** a kutya a borjúra vetette magát / támadt; **šel'mes/šel'ms kajavoms** szembe ötlük, szemet szúr

kajavtoms eldobat, levettet, levetköztet; **pal'to kajavtoms** levetteti vkinek a kabátját

kajaž (mn ign) elhajított, kiha-

jított, eldobott, ledobott, levetett, odadobott, odavetett; (h ign) elhajítva, kihajítva, eldobva, ledobva, levetve, odadobva, odavetve

kajga kajga, guszli (régi erza népi hangszer)

kajgarš (áll) ürge (Citellus citellus)

kajmak túróstáska, túróspirog

kajšema hajigálás, (el)dobálás, ledobálás, levetkőzés

kajšems (el)hajigál, (el)dobál, ledobál, levetkőzik

kajšet'ema visszhang, távoli elhaló hang

kajšet'ems felhangzik, felcsendül, (el)hallatszik, terjed; **moro kajšet'i** felhangzik/felcsendül egy dal

kajševems felhangzik, felcsendül, (el)hallatszik; **ve jondo kajševšt' vajgel't'** egy irányból hangok hallatszottak

kajševt'ems levetkőztet

kaka gyermek, gyerek; **kakaj** gyermekem! (megszólítás)

kakařa görbe; **kakařa surt** görbe ujjak

kakařadoms meggörbül, meggörnyed

kakařadož (mn ign) meggörbült, meggörnyedt; (h ign) meggörbülve, meggörnyedve; **kakařadož surt** meggörbült ujjak

kakl'uška mankó; **kakl'uška langso jakams** mankóval jár

kakstams (ki)öklendez

kakstavoms öklendezik

kakstněms öklendez

kakžal'a sógor (a férj bátyja)

kal hal; **řeztaž kal** sült hal; **kal kundams** halat fog, halászik, horgászik; **kal řeztams** halat süt; **kalluč** halpikkely

kalaća kalács

kalado rozzant, düledező, megromgált, tönkrement, rongyos, kopott, elhasználódott; **kalado kudo** rozzant/düledező ház; **kalado oršamopel'** tönkrement/rongyos/kopott/elhasználódott ruha

kaladoma megrozbanás, összeomlás, leomlás, beomlás, kibomlás, elromlás, tönkremenés, szétmenés, elkopás, elhasználódás

kaladoms megrozban, összeomlik, leomlik, beomlik, kibomlik, elromlik, tönkremegy, szétmegy, elkopik, elhasználódik; **kemt'ne kaladšt'** a csizma elkopott

kaladovks összeomlás, romlás,

(el)kopás, elhasználódás

kaladož (mn ign) megrozzant, összeomlott, leomlott, beomlott, kibomlott, elromlott, tönkrement, szétment, elkopott, elhasználódott; (h ign) megrozzanva, összeomolva, leomolva, beomolva, kibomolva, elromolva, tönkrementve, szétmenve, elkopva, elhasználódva

kalaña porhanyós, omlós, morzsálódó, foszlós, laza; **kalaña moda** porhanyós föld

kalavtñems (szét)rombol, lerombol, lebont, kibont, elront, tönkretesz; **kudot kalavtñems** házakat lerombol/lebont

kalavtoma szétrombolás, lerombolás, lebontás, kibontás, elrontás, tönkretétel

kalavtoms szétrombol, lerombol, lebont, kibont, elront, tönkretesz; **oršamopel' kalavtoms** ruhát tönkretesz

kalavtož (mn ign) szétrombolt, lerombolt, lebontott, kibontott, elrontott, tönkretett; (h ign) szétrombolva, lerombolva, lebontva, kibontva, elrontva, tönkretéve; **kalavtož kudo** lerombolt/lebontott ház; **kalavtož oršamopel'** tönkretett ruha

kalcad'ema kopogás

kalcad'ems megüt, megver, meg-

csap

kalck kopogás/kopogtatás hangját kifejező onomatopetikus szó

kaldordoms csörög, zörög, csörömpöl; **krandazoš kaldordi** a szekér zörög; → **galdordoms**

kaldorso csörgéssel, zörgéssel, csörömpöléssel; csörögve, zörögve, csörömpölve; **kaldorso ardi krandazoš** zörögve fut a szekér; → **galdorso**

kalgamo rágcsálás, ropogtatás

kalgams rágcsál, ropogtat; **čičžaramovid'met' kalgams** napraforgómagot rágcsál

kalgavkst héj (magé); **čičžaramokalgavkst** a napraforgómag héja

kalgo törek

kalgodo kemény, szilárd, merev; **kalgodosto** keményen, szilárdan, mereven

kalgodks (**kalgotks**) (meg)keményedés, (meg)merevedés

kalgodksči (**kalgotksči**) megkeményedés; keménység, szilárdság; **keven' kalgodksči** a kő keménysége

kalgodkstomoms (**kalgotkstomoms**) megkeményedik, megmerevedik, keménnyé/szilárddá/

merevvé válik, kemény/szilárd/
merev lesz; **modás kalgodkstomś**
a föld megkeményedett

kalgodkstomtoms (kalgotkstom-
toms) megkeményít, keménnyé/
szilárddá/merevvé tesz

kalgśema (kalkśema) rágcsálás,
ropogtatás

kalgśems (kalkśems) rágcsál, ro-
pogtat; **pešt'et' kalgśems** mogyo-
rót/diót ropogtat; **vid'met' kalg-**
śems magot rágcsál

kalmamo (el)temetés; **ulovoñ**
kalmamo a halott eltemetése

kalmams (el)temet

kalmavks (el)temetés

kalmavtoms eltemettet

kalmazir (fn) temető; **vel'eñ kal-**
mazir falusi temető

kalmaž (mn ign) eltemetett; (h
ign) eltemetve

kalmo (fn) sír, sírgödör, sírhalom,
sírhant; → **kalmolango**

kalmolango (fn) temető; **kalmol-**
lango jakams temetőbe jár

kalne halacska, kis hal

kaloñ hal-; **kaloñ jam** halleves,
hallé, halászlé; **kaloñ kundamo**
halfogás, halászat; **kaloñ kun-**

di/kundića halász, horgász

kalt-kalt kop-kop (kopogás/ko-
pogtatás hangját kifejező onoma-
topoetikus szó)

kal' fűz(fa), (növ) fehérűz (Salix
alba); **kal'bešt'e (növ)** sulyom
(Trapa natans); **kal'žežgan (kal'**
śežgan) (áll) szajkó, mátyásmadár
(Garrulus glandarius)

kal'ada "kaljada" (karácsonyi
népszokás)

kal'adamo koledálás (karácsonyi
népszokás)

kal'adams koledál (karácsonyi
népszokást végez)

kal'adat "kaljada" (karácsonyi
népdal/ének)

kal'amo (fel)izzítás, (fel)hevítés

kal'ams (fel)izzít, (fel)hevít; **kšñi**
kal'ams vasat izzít

kal'ava rövid, kurta

kal'avat rövidnadrág (gyermeké)

kal'avks izzás, hevülés

kal'avoms (fel)izzik, (fel)hevül;
jakšt'ereste kal'avoms vörösen
izzik

kal'bulo fűzfaliget, (fn) fűzes

kal'ck-kal'ck csörgés/csörömpö-

lés kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó

kal'čad'ema csörög, csörömpöl, csattog; **panžomań kal'čad'ema** kulcsesörgés

kal'čad'ems csörög, csörömpöl, csattog; **panžomatńe kal'čad'st'** a kulcs csörgött

kal'čajems csörög, csörömpöl, csattog; **ružijaso kal'čajems** fegyverét csörgeti, háborúval fenyeget

kal'čakadoms elvásik (savanyú, fanyar ételtől, italtól érzékennyé válik) a foga; **pejeń kal'čakadst'** elvászott a fogam

kal'čańa savanykás-kesernyés, fanyar, rosszízű; **kal'čańa umań** fanyar alma

kal'd'aka zabigyerek, törvénytelen gyermek

kal'd'ams fennakad, megakad, megreked, belesül, összezavar, összekuszál

kal'd'av rossz, hitvány, silány

kal'd'avgadoms elromlik

kal'd'avoms fennakad, beleakad, megakad

kal'd'erđ'ema csörgés, zörgés, csörömpölés; **čova jarmakoń kal'd'erđ'ema** aprópénz csörgése

kal'd'erđ'ems csörög, zörög, csörömpöl; **čova jarmaktne kal'd'erđ'it'** az aprópénz csörög; **val'masul'ikat'ńe kal'd'erđ'it'** az ablaküvegek zörögnek

kal'd'erka (játék)csörgő

kal'd'erkaĵ csörgő, zörgő, csörömpölő; **habszegfű, (növ) hólyagos habszegfű (Silene cucubalus/inflata/vulgaris)**

kal'eń fűzfa-; **kal'eń ĵol** fűzfavessző

kal'met'ikše keserűfű, (növ) borsos keserűfű, vízibors (*Polygonum hydropiper*)

kamakš zápfog

kamaškadoms → **kamažkadoms**

kamaža gyenge, erőtlen, hitvány, silány, rossz

kamažkadoms (kamaškadoms) elgyengül, legyengül, erőtlenedik, elromlik, gyengévé/erőtlené/hitvánnyá/silánnyá válik, gyenge/erőtlen/hitvány/silány lesz; **at'aš kamažkadš** az öregember elgyengült/legyengült

kambrakstams felnyergel, megnyergel; **l'išme kambrakstams** felnyergeli a lovat

kambrastams → **kambrastams**

kambraz¹ csontváz

kambraz² nyereg

kambraztams (**kambrastams**)
felnyergel, megnyergel; l'išme
kambraztams felnyergeli a lovat

kan nemzetség; **kanava** méhki-
rállyő

kanaskadoms → **kanazkadoms**

kanaza nehézkes, lomha

kanazkadoms (**kanaskadoms**)
megmerevedik, megdermed, elne-
hezül, nehézkesé/lomhává válik,
nehézkes/lomha lesz

kandilov hóvihar, hófőrteteg

kandl'ems (**kantl'ems**) hord,
hordoz, visel

kandl'ića (**kantl'ića**) (mn ign)
hordó, hordozó; šormań **kandl'i-**
ića levélhordó, postás

kando tuskó, farönk; **kandos lačo**
čavoms éket ver a rönkbe

kandolaz koporsó; **tumoń kan-**
dolazt tölgyfakoporsó

kandoma (el)hozás, (el)vivés,
hordás, viselés; **peńgeń kandoma**
tűzifahordás; **stalmoń kandoma**
teherhordás

kandoms (el)hoz, (el)visz; **ved'**
kandoms vizet hoz; **šoždasto kan-**
doms könnyedén visz

kandot-kundot (**kandt-kundt**)
kidöntött fák, szálfá, rönk; torlasz
(kidöntött fából)

kandovks torlasz, teher; **lovoń**
kandovks hőtörlesz

kandoz (mn ign) (el)hozott, (el)-
vitt; (h ign) (el)hozva, (el)víve;
kandoz smušt' (nyelv) átvitt érte-
lem

kandt-kundt → **kandot-kundot**

kandtńems, **kantńems** hord, hor-
doz, visel

kanst teher; **staka kanst** nehéz
teher

kantl'ems → **kandl'ems**

kantl'ića → **kandl'ića**

kantńems → **kandtńems**

kanžamo térdhajlat

kańa (ksz) vagy, pedig; **kańa ton**,
kańa avol' vagy te, vagy (pedig)
nem te

kańakov nagyon, erősen; nagyon
messze/messzire; **kańakov orgo-**
d'ems nagyon messzire menekül

kańsav sömör, kelés, kelevény,
tályog, furunkulus; **kańsavg'ikše**
(**kańsav t'ikše**) ebnyelvűfű, (növ)
közönséges ebnyelvűfű, kutya-
nyelvűfű (*Cynoglossum officina-*
le)

kańšoro kendermag; → **kańšoroj**

kańšoroj kenderolaj

kańšt' (növ) kender (*Cannabis sativa*)

kańšt'eń kender-; **kańšt'eń moćudalks** kenderkóc

kańžed'ems elvásik (savanyú, fanyar ételtől, italtól érzékennyé válik) a foga; **pejeń kańžed'it'** elvásik a fogam

kańžed'ks (**kańžet'ks**) savanyú, fanyar étel, ital fogyasztása utáni állapot

kańžordoms csikorog

kańžorks hókása, hódara

kapl'a csepp; **kapl'ań pes šimems** az utolsó cseppig megiszik/kiiszik vmit

kapod'ema megragadás, elkapás

kapod'ems megragad, elkap

kapsta káposzta; **kapstańimil'av** (áll) káposztalepke (*Pieris brassicae*); **kapstapřa** káposztafej; **kapstapańd'a** káposztaágyás; **kapstarosada** káposztapalánta

kapšamo sietés

kapšams siet; **il'a kapša** ne siess!

kapšavtoma siettetés, sürgetés,

noszogatás

kapšavtoms siettet, sürget, noszogat; **t'ev kapšavtoms** siettet/sürgeti a dolgot/munkát

kapšaz sietve; **kapšaz čijems** sietve elfut; **kapšaz tuš** sietve távozott

karado-karšo egymással szembe/szemben; **karado-karšo aravtoms** szembeállít

karakadoms megkeményedik, megmerevedik, megköt, kérgessé válik; **mastorksoš karakadš** a talaj megkeményedett/megkötött

karakavtoms kissé (meg)fagy; **t'eči valske karakavtiže** ma reggel már fagyott egy kicsit

karakš kivájt/kivéselt hely

karamo (ki)vájás, (ki)vésés, (ki)kaparás, (ki)kotrás, (ki)túrás; **čuvtoń karamo** a fa kivájása/kivésése

karams (ki)váj, (ki)vés, (ki)kapar, (ki)kotor, (ki)túr; **čuvto karams** kivájja/kivési a fát

karandaš ceruza; **jakšt'eře karandaš** piros ceruza

karavtoms (ki)vájat, (ki)vését, (ki)kapartat

kardamo (el)tiltás; tilalom; **tar-gamodo kardamo** eltiltás a do-

hányzástól, dohányzási tilalom

kardams megtilt, eltilt, betilt; megállít, leszoktat, megfékez

kardaz udvar; l'išmeš **kardazso** čaŕi a ló az udvaron nyerít

kardića (el)tiltó; állatidomító, állatszelídítő; **targamodo kardića** vrač a dohányzástól eltiltó orvos

kardo istálló, akol

kargo (áll) daru (Grus grus)

kargoé piszkos, szennyes, mocskos, szutykos, maszatos; **kargoé panar** piszkos/szennyes ing

kargočkadoms bepizskolódik, beszennyeződik, bemocskolódik; **oršamopel'em kargočkadš** a ruhám bepizskolódt

kargočkavtoms bepizskol, bepizskít, beszennyez, bemocskol; **ejkakšoš kargočkavtiže panaronzo** a gyermek bepizskolta az ingét

kargoń daru-; **Kargoń ki** (csill) Tejút; **kargoń ksnav** (növ) gypübükköny, sövénybükköny (Vicia sepium)

karks öv; **kšnań karks** derékszíj; **karksso karksams** övet köt/rak/felcsatol

karksamo derék; čova **karksamo** karesú derék; **karksamo vid'ga**

derékig; **karksamopaća** kötény

karksamopel' öv

karksams felövez, övet köt/rak, felcsatol (övet); körülvesz; **karksso karksams** övet köt/rak/felcsatol

karksavoms felövezi magát, felcsatolódik (öv); körülvevődik, körülveszik

karmamo (el)kezdés; kezdet

karmams (el)kezd, hozzáfog, nekifog, nekilát, fog (jövő idő); **karmiń tonavtńeme** (el)kezdttem tanulni; **karman učomo** várni fogok

karmavtoma kényszerítés; parancs

karmavtoms kényszerít, késztet, megparancsol; **karmavtoms t'eveń t'ejeme** dolgozni kényszerít, cselekedni késztet

karmavtož (mn ign) kényszerített; (h ign) kényszerítve, késztetve, megparancsolva

karmot-kurmot cóknök, holmi

karnoma károgás

karnoms károg; **varakaš karni** a varjú károg

karnož károgva; **varakaš karnož** l'ivt'aš a varjú károgva elrepült

karta térkép, kártya

karšo (hsz) szembe/szemben, szemközt, átellenben; (nu) szemben, ellen; **varmaš puvi karšo** a szél szembefúj; **čič karšo ašt'ems** napozik; **karšo mol'ems** ellenez, ellentmond; **karšo mol'ica** ellenség, ellenfél; **karšon** velem szemben, ellenem; **karšot** veled szemben, ellened; **karšonzo** vele szemben, ellene; → **karšoval**

karšoval válasz; **karšoval jovtams** válaszol, felel

karvo (fn) légy; **karvo čeval'd'ams** szétnyomja a legyet; **karvonarmuń** (áll) kormos légykapó (*Muscicapa hypoleuca*); **karvopango** (növény) légyölő galóca (*Amanita muscaria*); **karvoť'ikše** szurokfű; (növény) közönséges szurokfű (*Origanum vulgare*)

kař (háncs) bocskor; **kařť** **kařams** bocskort hűz; **kařť** **kodams** bocskort fon; **kařbil'eks** (**kař pi'eks**) a bocskor füle; **kařbulo** a bocskor hátulja

kařamo lábbeli/cipő felhűzása

kařams lábbelit/cipőt (fel)hűz/(fel)vesz; **kařť** **kařams** bocskort hűz

kařaz derék; gerincoszlop, hátgerinc; **kařazlovaža** gerincoszlop, hátgerinc

kařčigan (áll) héja (*Accipiter*

gentilis)

kařčpulo torlasz (ledöntött fából), rőzserakás

kařks bocskorkötő zsinór/zsinog/madzag

kařmaz összetett termés (pl. dióé)

kařsema lábbeli/cipő felhűzása

kařsemapel' lábbeli, cipő

kařsems lábbelit/cipőt (fel)hűz/(fel)vesz; **kemť** **kařsems** csizmát (fel)hűz

kařť-**prakstat** kapca

kasmo, **kasomo** fejbűb; **kasompra** fejtető, a feje bűbja vkinek; választék (hajban)

kasoma növés, növekedés

kasomo → **kasmo**

kasoms (meg)nő, felnő, növekszik, növekedik, felnevelkedik; **čičste kasoms** ferdén nő

kasoms-kepet'ems (fel)nő, felnevelkedik

kasovks növés, növekedés; növekmény, növény

kasovtoma (meg)növesztés, termesztés, tenyésztés, (fel)nevelés

kasovtoms (meg)növeszt, termeszt, tenyészt, (fel)nevel

kastargo szép nő/leány, asszony; háziszellem, a ház védőszelleme

kastića (meg)növesztő, termelő, termesztő, tenyésztő, (fel)nevelő; **šuroń vid'ića-kastića** szántóvető

kastoma (meg)növesztés, termesztés, tenyésztés, (fel)nevelés

kastoms (meg)növeszt, termel, termeszt, tenyészt, (fel)nevel; **emežt' kastoms** zöldséget termeszt

kastož (mn ign) (meg)növesztett, termesztett, tenyésztett, (fel)nevelt; (h ign) (meg)növesztve, termesztve, tenyésztve, (fel)nevelve

kaška pince, föld alatti helyiség

kaške keresztcsonttájék; **kaškelo-važa** keresztcsont

kaša kása; **jamksoń/suroń kaša** köleskása; **lovsos kaša** tejbekása; **l'ikšań kaša** hajdinakása; **piñemeń kaša** zabkása; **rišeń kaša** rizskása; **kašatvetka** (növ) réti legyezőfű, bajnóca, legyezőbajnóca (Filipendula ulmaria)

kaškams nyüzsög, hemzseg, polyog; **kaškaž kaškams** nyüzsög, hemzseg, egymás hegyén-hátán van

kaškaž nyüzsögve, hemzsegve,

polyogva; **kaškaž kaškams** nyüzsög, hemzseg, egymás hegyén-hátán van

kašt csend, hallgatás; **čokšneń kašt esti** csend; → **kaštmol'ema**; → **kaštmol'ems**

kaštan büszke, gőgös, dőlyfös, önhitt, rátarti, kevély, elbizakodott; **kaštansto** büszkén, gőgösen, dőlyfösen, önhittén, kevélyen, elbizakodottan

kaštanči büszkeség, gőg, dőlyf, önhittség, rátartiság, kevélység, elbizakodottság

kaštangadoms büszkévé/gőgös-sé/önhitté válik, büszke/gőgös/dőlyfös/önhitt/rátarti/kevély/elbizakodott lesz, elbizakodik, elbízta magát

kaštaz koszorú; **kaštaz kodams** koszorút fon

kaštmol'ema hallgatás, csend

kaštmol'ems hallgat, csendben van; **kuvat' kaštmol'i** sokáig hallgat

kaštomo, **kaštom** kályha, tűzhely, kemence; **kaštomo javavtoms/uštoms** befűti a kályhát, befűt a kályhába; **kaštomalks** kályha/tűzhely/kemence alatti rész, kályha/tűzhely/kemence alja; **kaštomežem** ülőhely a kályha/tűzhely/kemence előtt; **kaštom-ikel'ks** kályha/tűzhely/kemence

eleje; **kaštomgijaks** (**kaštom ki-jaks**) kemencefenék, kemencepadló; **kaštomlango** a kemence teteje, fekvőhely a kemencénél; **kaštommeñel'** kemenceboltozat; **kaštomokurgo** a kemence szája, kályhalyuk, kemencenyílás; **kaštomoturba** kályhacső; **kaštomudalks** kályha/tűzhely/kemence hátulja

kaštordoma zizegés, susogás, suhogás; cincogás

kaštordoms' zizeg, susog, suhog; cincog

kaštorks zizegés, susogás, suhogás, nesz; **lopañ kaštorks** levélzizegés, falevelek zizegése

katajams (le)hengerel, lesimít

katardoma sorvadás, bénulás

katardoms elsorvad, elhal, megbénul

katka macska, cica; **blud'ića katka** kóbor macska; **šormav katka** tarka cica; **katkal'evks** macskakölyök, kismacska, kiscica

katkañ macska-; **katkañ kotat** gyújtóványfű, (növ) közönséges gyújtóványfű (*Linaria vulgaris*); **katkañ lapiñe** macskatalp, (növ) parlagi macskatalp (*Antennaria dioica*); **katkañ pñaka** (növ) papsajt, aprómályva (*Malva pusilla*); **katkañ pñaka tvetka** (növ) muskátli (*Pelargonium*); **katkañ pulo**

(növ) hélazab, vadzab (*Avena fatua*)

kav fészker, csűr, éléskamra

kaval (áll) kánya (*Milvus*); **kavald'ikše** (**kaval t'ikše**) árvalányhaj, (növ) pusztai árvalányhaj (*Stipa pennata*)

kavalalks hónalj

kavalalksoñ hónalji, hónalj-

kavañamo megvendégelés, (meg)kínálás, vendégül látás, (vendégeknek felszolgált) étel-ital; **iñžeñ kavañamo** megvendégelés, vendégek megkínálása, vendégül látás

kavañamopel' (vendégeknek felszolgált) étel-ital; **tañt'ej kavañamopel'** finom étel-ital

kavañams (meg)kínál, megvendéget, jól tart; **pñakado kavañams** piroggal kínál

kavañavks (vendégeknek felszolgált) étel-ital; **kavañavks anokstams** (vendégek kínálására) ételt-italt készít

kavañaz (mn ign) (meg)kínált, megvendéget, jól tartott; (h ign) (meg)kínálva, megvendégetve, jól tartva

kavkso nyolc

kavksoće nyolcadik; **kavksoće**

pel'ks nyolcadik rész/fejezet

kavksoŋgemeŋ nyolcvan

kavksoŋgemeŋće nyolcvanadik

kavksošadt nyolcszáz

kavkšt' kétszer, kétszeresen

kavkšt'-kolmokšt' kétszer-háromszor

kavnoma ugatás, csaholás

kavnoms ugat, csahol

kavnož ugatva, csaholva

kavol'amo rágsálás, nyammogás

kavol'ams (lassan) rágsál, nyammog; nužakssto kavol'ams lassan rágsál, lustán nyammog

kavol'avks rágsálnivaló

kavonzams megkettőz, megkét-szerez, megdupláz

kavonzavoms megkettőződik, megkétszereződik, megduplázódik

kavonzaž (mn ign) megkettőzött, megkétszerezett, megduplázott; (h ign) megkettőzve, megkétszerezve, megduplázva

kavoŋeŋek, kavoŋek mi ketten/kettesben; kavoŋeŋek kadoviŋek ketten/kettesben maradtunk

kavoŋeŋk (kavoŋenk) ti ketten/kettesben; kavoŋeŋk kadovid'e ketten/kettesben maradtatok

kavoŋest ők ketten/kettesben; kavoŋest kadovšt' ketten/kettesben maradtak

kavoŋgirda kétszer, kétszeresen, duplán; kavoŋgirda ponams kétszeresen/duplán fon

kavoř porc, porcogó; pil'ekavoř fülkagyló; pulokavoř farokcsont; sudokavoř orrcsont

kavořeŋ porc-

kavořev porcos, porcogós

kavořks csomó, rög, göröngy

kavořksev csomós, rögös, göröngyös; kavořksev ki rögös/göröngyös út

kavšakadoms fellazul, porhanyóssá válik, porhanyós lesz; modaš kavšakadš a föld fellazult / porhanyós lett

kavšakavtnems lazít, porhanyósít, porhanyóssá tesz

kavšakavtoma fellazítás, porhanyósítás

kavšakavtoms fellazít, porhanyósít, porhanyóssá tesz; moda kavšakavtoms fellazítja / porhanyóssá teszi a földet

kavšaňa laza, omlós, porhanyós;
kavšaňa kši laza/omlós kenyér

kavtašket' ikrek

kavto kettő, két; **kavto** *čelkovojt'*
két rubel; **kavto** *minutat* két
perc; **kavto** *pel'kst* két rész; **kavto**
t'ožat kétezer; → **kavtoń-kavtoń**;
→ **kavtov**; → **kavtova**

kavtoldoma kételkedés, kétke-
dés, kétség, kétely; habozás, té-
továzás, bizonytalankodás

kavtoldoms kételkedik, kétkedik;
habozik, tétoázik, bizonytalanko-
dik, határozatlanlankodik

kavtoń-kavtoń kettő-kettő, ket-
tesével, kettőt-kettőt

kavtošadt kétszáz

kavtošadt tišča kétszázezer

kavtov ketté, kétfelé; **kavtov la-**
zoms kettéhasít

kavtova kétfelé; **kavtova vačkams**
kétfelé rak

kazna kincs

kažakadoms eldurvul, megkemé-
nyedik, durvává/keményé/ér-
dessé válik, durva/kemény/édes
lesz

kažamo durva, kemény, édes;
kažamosto durván, keményen,
ridegen

kažema ajándékozás, adományo-
zás, kitüntetés; **kažneń** **kažema**
ajándékozás, ajándékadás

kažems (meg)ajándékoz, (meg)-
jutalmaz; **kažne** **kažems** ajándé-
kot ad

kaževks ajándék

kažež (mn ign) megajándékozott,
megjutalmazott; (h ign) megaján-
dékozva, megjutalmazva

kažne ajándék, kitüntetés; **pit'nej**
kažne drága/értékes ajándék

kažněms (meg)ajándékoz, (meg)-
jutalmaz

kažakadoms eldurvul, durvá-
vá/éredessé válik, durva/éredes lesz

kažaňa durva, éredes, szikkadt;
kažaňa ked' durva bőr; **kažaňa**
kši szikkadt kenyér; **kažaňa laz**
éredes deszka

kažo baj, szükség, ínség, nyomo-
rúság, szerencsétlenség; **kažo t'e-**
jems bajt csinál

kažov szegény, ínséges, nyomorú-
ságos, bajos, szerencsétlen; **kažov**
t'ev szerencsétlen/bajos dolog

kažovci szegénység, ínség, nyo-
morúság, szerencsétlenség

kažvarč hörsög, (áll) közönséges
hörsög (*Cricetus cricetus/vulga-*
ris)

kečamo öröm; kečamo tarka örömforrás

kečams örül, örvend; séd'ejga kečams teljes szívből örül

kečavtoms megörvendezett; jalgat kečavtoms megörvendeztetni a barátait

kečaz örülve, örvendve

keče merítőkánál, merítőedény, merőkánál, merőedény; Kečepulo (csill) Göncölszekér, Nagy Medve

kečkaz horog, kampó; kaloń kundamo kečkaz (hal)horog

kečke fejszenyél, baltanyél; užefe-kečke fejszenyél

kečkeřams → kečkeřems

kečkeřd'ema (fel)öklelés, (meg)döfés, (meg)bökés

kečkeřd'ems (fel)öklel, (meg)döf, (meg)bök; šejaš kečkeřd'i a kecske öklel

kečkeřems, kečkeřams öklel, öklelőzik, döf, döfköd, bök, bököd

kečkeřića öklelős, döfős; kečkeřića skal öklelős tehén

ked' kéz; bőr, héj; kerš ked' bal kéz/kezes; lovažav ked' csontos kéz; sornića ked' reszkető kéz; ašo ked' fehér kezű úriember,

piszkos munkát kerülő ember, munkakerülő; l'išmeń ked' lóbőr; šardoń ked' szarvasbőr; vergizeń ked' farkasbőr; umařeń ked' az alma héja; és ked'se saját kezel/kezúleg; ked't' šl'ams kezét mos; ked' kirđ'ems támogat; ked'se čapams tapsol; ked'se t'ev kézimunka; ked't'e kundaž kézfogva; ked't'e vet'ńems kézfogva vezet/vezetget; ked'-baćíne (ked' paćíne) zsebkendő; ked'holda (ked' polda) csukló; ked'čel'ke keze nyoma/munkája vkinek; kézimunka, kézimunkázás; ked'girga (ked' kirga) könnyökajlat; ked'gunška (ked' kunška) tenyér; ked' kopoř lango kéz hát, kéz felszín, kézfej; ked'lapa kézfej; ked'nardamo kéztörlő; ked'žejeřks (ked' šejeřks) alkar, a keze szára vkinek; ked'ńimil'av (áll) denevér, bőregér (Microchiroptera); → ked'jonks

ked'eń kézi, kéz-, bőr-, ked'eń avoldavks/jaxod'ema kézlegyintés; ked'eń l'epšt'amo kézszorítás; ked'eń nardamo kéztörlő; ked'eń kemt' bőrcsizma

ked'ga (nu) -nál/-nél (mozgásban); t'et'ań-avań ked'ga tuijń szüleimnél jártam

ked'ge edény; avańks ked'get' piszkos/mosatlan edény; bal'ćanoń ked'ge porcelánedény; ked'ges ved' nuřt'ams edénybe vizet tölt

ked'ij tavaszi; ked'ij vid'ema ta-

vaszi vetés

ked'ikši búzakenyér

ked'jonks szerszám, eszköz; **šož-da ked'jonks** könnyű szerszám

ked'ks (ket'ks) karkötő, karperec; **šijań ked'ks** ezüst karkötő/karperec

ked's (nu) -hoz/-hez/-höz; **veše sašt' moń ked's** mindenki megérkezett hozzám; **jalgan promšt' moń ked's** a barátaim nálam gyülekeztek

ked'se (nu) -nál/-nél; **mirď'eń ked'se** férjnél van; **moń ked'se kuvat' ašt'ešt'** sokáig voltak nálam

ked'ste (nu) -tól/-től; **veše tušt' moń ked'ste** mindenki elment tőlem

ked't'-pil'get' (ked't'-pil'gt') végtag(ok)

ked't'eme kéz nélküli, kezetlen, félkezű; kéz nélkül

kej (növ) festőbuzér (*Rubia tinctorum*)

kekerď'ema kotkodácsolás; **sarazon kekerď'ema** a tyúk kotkodácsolása

kekerď'ems kotkodácsol; **sarazoš kekerď'i** a tyúk kotkodácsol

kekše gyanta

kekšema elrejtőzés, elbújás; **kekšema tarka** rejtékhely, búvóhely

kekšems (el)rejtőzik, (el)bújik; (el)rejt; **lomań udalov kekšems** egy ember mögé rejtőzik / bújik el

kekševems (el)rejtőzik, (el)bújik; **vir pots kekševs** az erdő belsejébe rejtőzött

kekšež (mń ign) elrejtőzött, elbújt; (h ign) elrejtőzve, elbújva

kekšńema rejtőzködés, rejtegetés

kekšńems (el)rejtőzik, rejtőzködik

kekšńež elrejtőzve, rejtőzködve

kel' nyelv; **angl'ijań kel'** angol nyelv; **eržań kel'** erza nyelv; **vengrań kel'** magyar nyelv; **kel'bargo** beszédes, bőbeszédű, fecsegő, locsi-fecsi; **kel'břa** nyelvhegy, a nyelv hegye; **kel'jur** nyelvgyök; **kel'gunška** (kel' kunška) nyelvközép, a nyelv közepe; → **kel'vara**

kel'a mint/úgy hírlík/mondják, állítólag; **kel'a, son saš** úgy hírlík, / állítólag megérkezett

kel'amo átgázolás, átkelés

kel'ams átgázol, átkel

kel'e szélesség

kel'ej széles, tágas, tág, bő; **kel'ej ki** széles út; **kel'ej l'ej** széles folyó; → **kel'ejste**

kel'ejgadoma kiszélesedés, kitágulás, kibővülés

kel'ejgadoms kiszélesedik, kitágul, kibővül; **l'eješ kel'ejgadás** a folyó kiszélesedett

kel'ejgadož (mn ign) kiszélesedett, kitágult, kibővült; (h ign) kiszélesedve, kitágulva, kibővülve

kel'ejgavtića kiszélesítő, kitágító

kel'ejgavtoma kiszélesítés, kitágítás, kibővítés

kel'ejgavtoms kiszélesít, kitágít, kibővít; **ki kel'ejgavtoms** kiszélesíti az utat

kel'ejgavtož (mn ign) kiszélesített, kitágított, kibővített; (h ign) kiszélesítve, kitágítva, kibővítve

kel'ejste szélesen, tágan; szélesre, tágira; **kel'ejste panžoms** szélesre tár, tágira nyit; **kurgo kel'ejste avt'ems** nagyra kitátja a száját

kel'ema átgázolás, átkelés; **kel'ema tarka** gázló, átkelőhely a folyón

kel'emems kiszélesedik, kitágul, kibővül

kel'ems átgázol, átkel; **ved'ga kel'ems** átgázol/átkel a vízen

kel'emt'ems kiszélesít, kitágít, kibővít; kiterít, szétterít; szétterpeszt, szétfeszít, széttár

kel'eñ nyelvi, nyelv-; **kel'eñ šupavči** nyelvi gazdagság, a nyelv szókészletének gazdagsága; **kel'eñ osnova** (nyelv) alapnyelv

kel'es (hsz) szélesre, tárva-nyitva; (nu) széltében, szélességében, -on/-en/-ön végig, az egész ...-ban/-ben, az egész -on/-en/-ön; **kel'es panžoms** szélesre tár; **keñkšt'ne kel'es panžož** az ajtók szélesre vannak tárva, az ajtók tárva-nyitva vannak; **paksánt' kel'es jakams** végigjárja a mezőt

kel'ev beszédes, bőbeszédű; **kel'ev ejkakš** beszédes gyermek

kel'evt'ems átkelésre készlet

kel'ev-valov beszédes, bőbeszédű

kel'gems (el)fér, befér, belefér, kifér; **ked'ges kel'gems** belefér az edénybe

kel'gšt'ams (**kel'kšt'ams**) elhelyez, elrendez, szétrak, felállít

kel'kš hártya, mellhártya, hashártya

kel'me hideg; **kel'me košt** hideg levegő; **kel'me ved'** hideg víz; **kel'me koña** hideg homlok/hom-

lokú; **šokšeñ kel'me** őszi hideg;
→ **kel'meste**; → **kel'moj**

kel'mema (meg)fázás, (meg)fagyás, befagyás

kel'mems (meg)fázik, megfagy, befagy; **ked't'ne kel'mit'** fázik a kéz; **l'eješ kel'meš** befagyott a folyó

kel'meste hidegen, hűvösen; **kel'meste oršams** nem melegen / könnyen/lazán öltözik; **kel'meste vastoms** hűvösen/barátságatlanul fogad

kel'mevks fagy, megfagyott/fagyos föld, talajmenti fagy; fagyalt

kel'mevt'ems (meg)fagyaszt, lehűt, kihűt, behűt; **kalt kel'mevt'ems** halat fagyaszt

kel'mež (mn ign) megfázott, megfagyott, befagyott; (h ign) (meg)fázva, megfagyott, befagyott

kel'moj háj

kel'mšems fázik

kel'ne nyelvecske, kis nyelv; **ba-jagañ kel'ne** harangnyelv

kel'nems gázol; **seřej t'ikše pot-mova kel'nems** magas fűben gázol

kel't'eme néma; némán; **kel't'eme lomañ** néma ember

kel'-val szóbeszéd, híresztelés; ékesszólás; közös nyelv; **kel'-val mujems** megtalálja a közös nyelvet

kel't'-valt szóbeszéd, híresztelés; ékesszólás; közös nyelv

kel'vařa száj, szájnnyílás; torok, garat; **kel'vařa pekstams** betömi a száját vkinek

kem csizma; **ked'eñ kemt'** bőrcsizma; **keverd'ež kemt'** nemezcsizma; **kemse ul'ems** csizma van rajta, csizmában van; **kemt' kařšems** csizmát (fel)húz; **kemalks** csizmatalp, a csizma talpa; **kem-kočkařa** csizmasarok, a csizma sarka; **kembrā (kem přa)** csizmaorr, a csizma orra; **kemveřks** csizmaszár, a csizma szára

keme erős, kemény, szilárd, tartós; **keme čid'ardoma** szilárd ellenállás; **keme jalgaksči** tartós barátság; **keme kocht** tartós szövet; **keme piks** erős kötél; **keme pirařvt** szilárd kerítés; **keme uške** erős/tartós huzal; **keme udoma** mély/egészséges álom; → **kemeste**

kemeči erősség, keménység, szilárdság, tartósság; **pikšeñ kemeči** a kötél szilárdsága

kemekstamo megerősítés, megerősödés

kemekstams megerősít, megszilárdít; megerősödik, megszilárdul;

sodamočit' kemekstams megszilárdítja az ismereteit / a tudását

kemekstaž (mn ign) megerősített, megerősödött; (h ign) megerősítve, megerősödve; **kemekstaž meřevks** (nyelv) állandósult szókapcsolat

kemelgadoma megerősödés, megszilárdulás, erőre kapás, erőssé/szilárddá válás

kemelgadoms megerősödik, megszilárdul, erőre kap, erőssé/szilárddá válik, erős/szilárd lesz

kemel'd'ams, kemel'd'ems díszítést varr, kidíszít, feldíszít, kicifráz; **mazijste kemel'd'ams** szépen feldíszít

kemel'd'avks díszvarrás; **kružovaň kemel'd'avks** csipkebetét

kemel'd'ems → **kemel'd'ems**

kemema hit, bizalom; **pazneň kemema** istenhit; **izňamos kemema** a győzelemben vetett hit; és **langs kemema** önbizalom; **kemema tar-ka** remény

kemems (el)hisz, (meg)bízik; **kiň-but'i/meže-but'i langs kemems** hisz/bízik valamiben/valakiben; **vejke vejke langs kemems** egymásban bízik

kemenst tíz pár

kemeň¹ csizma-; **kemeň stića**

cipész

kemeň² tíz; **kemeňs lovoms** tízig számol

kemeňće tizedik; **kemeňće pel'ks** tizedik rész/fejezet

kemeňest tízen; **kemeňest ašt'ešt' toso** tízen álltak ott

kemeste erősen, keményen, szilárdan, tartósan; **kemeste l'epš-t'ams** erősen (meg)szorít; **pil'ge langso kemeste ašt'ems** szilárdan áll a lábán

kemevems bízik, meggyőződik, megbizonyosodik; hihető; **t'e a kemevijak** ez nem is hihető

kemeviks megbízható; **kemeviks lomaň** megbízható ember

kemevks hit, bizalom

kemevt'ems elhítt, meggyőz, (hitében) megerősít, biztosít, reménnyel kecsegtet, reményt kelt; **kemevt't'an toň** meggyőzlek téged

kemevt'ež (mn ign) elhíttetett, meggyőzött, (hitében) megerősített; (h ign) elhítve, meggyőzve, biztosítva, reménnyel kecsegtetve, reményt keltve; meggyőzően; **kemevt'ež jovt'nema** elhíttetett elbeszélés

kemež bízva, bizakodva, magabiztosan, meggyőződéssel; bát-

ran, merészen; **eš langš kemež**
magában bízva, magabiztosan,
önbizalommal

kemgavksovo tizennyolc

kemgavksovoće tizennyolcadik

kemgavksovonst tizennyolc pár

kemgavtovo tizenkettő

kemgavtovoće tizenkettedik

kemgavtovonst tizenkét pár

kemgavtovońest tizenketten

kemgolvovo tizenhárom

kemgolvovoće tizenharmadik

kemgolvovonst tizenhárom pár

kemgotovo tizenhat

kemgotovoće tizenhatodik

kemgotovonst tizenhat pár

kemića hívő, hiszékeny, bizakodó;
pazneń kemića hívő, istenhívő;
pazneń a kemića nem hívő, is-
tentagadó, ateista

kemńil'eje tizennégy

kemńil'ejeće tizennegyedik

kemžísemge tizenhét

kemžísemgeće tizenhetedik

kengel'ams → **keńgel'ems** (keń-
gel'ams)

kengel'ema → **keńgel'ema**

kengel'ems → **keńgel'ems** (keń-
gel'ams)

kengel'ića → **keńgel'ića**

kenkš → **keńkš**

kenže → **keńže**

keńardoma öröm; **keńardoma**
marto örömmel

keńardomań örömteli, örömtel-
jes, öröm-

keńardoms örül, örvend; **ma-
ražeńt'eń keńardoms** a hallottak-
nak örül

keńardovtoms megörvendezett,
örömet szerez; **kunsolicat'ńeń**
keńardovtoms megörvendeztetti
a hallgatókat, örömet szerez a
hallgatóknak

keńardož örülve, örvendve

keńarks öröm; **pokš keńarks**
nagy öröm

keńarksov örömteli, örömteljes,
öröm-; **keńarksov kul'a** örömhír

keńarkšnoma öröm, örvendezés,
ujjongás

keńarkšnoms örül, örvendezik,

ujjong

keńd'al poloska; (áll) ágyi/házi poloska (*Cimex lectularis*)

keńd'e nemez, filc

keńd'ijams összekócolódik, összekuszálódik; **čert'ne keńd'ijašt'** összekócolódott a haja

keńerćt'ems → **keńeršt'ems**

keńere könyök; → **keńerepakar'**; → **keńerepakareń**

keńerema (meg)érés, beérés; **fruktań keńerema** gyümölcsérés, a gyümölcs megérése

keńerems megérik, beérik; ráér, elér, odaér, (még éppen) van/jut ideje, még éppen megtud vmit tenni; **umar't'ne keńeršt'** az almák megértek; **son keńerš jarsamo** még éppen volt ideje enni

keńerež (mn ign) megérett, beérett; (mn) érett; (h ign) megérve, beérve, ráérve, elérve; **keńerež umar'** érett alma

keńerks'ņems megérik, beérik; ráér, elér, odaér, (még éppen) van/jut ideje, még éppen megtud vmit tenni; **er'va kozoń keńerks'ņems** mindenhová eljut

keńerepakar' könyök; **keńerepakar' langs űezed'ems** könyökére támaszkodik

keńerepakareń könyök-; **keńerepakareń lovaža** könyökcson

keńeršt'ems (**keńerćt'ems**) megérlel, időre elkészít, siettet

keńgel'ams → **keńgel'ems**

keńgel'ema (**kengel'ema**) hazudozás; hazugság

keńgel'ems (**kengel'ems**), **keńgel'ams** (**kengel'ams**) hazudik, hazudozik

keńgel'ića (**kengel'ića**) hazudozó; hazug

keńkš (**kenkš**) ajtó; **potstoń keńkš** belső ajtó; **keńkš panžoms** ajtót nyit; **keńkšs bamkad'ema** kopogtatás az ajtón; **keńkškundamo** ajtókilincs

keńžalks körömalja, körömszálka

keńže (**kenže**) köröm, karom, pata; **l'išmeń/alašań keńže** lópata; → **keńžalks**

kepe mezítlábas; mezítláb; **kepe ejkakš** mezítlábas gyermek; **kepe jakams** mezítláb jár

kepe-štapo (anyaszült) meztelen, pucér, csupas; (anyaszült) meztelenül, pucéran, csupaszon

keped'ema (fel)emelés; **ked'eń keped'ema** kézemelés, a kéz felemelése

keped'ems (fel)emel; **ked'** keped'ems kezét emel, felemeli a kezét

keped'evems (fel)emelkedik; **kudońt' vel'kss** keped'evems a ház fölé emelkedik

keped'ež (mn ign) (fel)emelt; (h ign) felemelve

kepet'ema (fel)emelkedés; **čapaksoń** kepet'ema a tészta felemelkedése

kepet'ems felemelkedik, felmegy, feljön, felmászik; keletkezik, támad, kerekedik; **pando práas** kepet'ems felmegy/felmászik a hegy tetejére/csúcsára; **čapaksoš** kepet'et's a tészta felemelkedett/feljött/megkelt; **šum** kepet'et's zaj támadt; **vijev davol** kepet'et's erős szélvihar kerekedett

kepet'ež (mn ign) felemelkedett, felment, feljött, keletkezett; (h ign) felemelkedve, felmenve, felmászva; keletkeztén, kerekedvén

kep'sems (fel)emel, emelget; **veřev-alov** kep'sems le-fől emelget

kepšt'amo (meg)kelesztés

kepšt'ams (meg)keleszt; **čapak** kepšt'ams tésztát keleszt, megkeleszti a tésztát

kept'ere, kept'er kosár; **il'even** kept'ere vesszőkosár

kerš bal; **kerš jonks** bal oldal; **kerš jono** bal oldalon; **kerš jonov** balra, bal oldalra/irányba; **kerš ked'** bal kéz, bal kezes; **kerš pel'e** bal oldalon; **kerš pel'ev** bal oldalra

keršams összekuszál, összezavar, összekever

keršavoms összekuszálódik, összekócolódik, összezavarodik

keršev balra; **keršev mol'ems** balra megy

keř kéreg, háncs

keřamo (le)vágás, elvágás, kivágás

keřams (le)vág, elvág, kivág; **čovińeste** keřams vékonyra vág

keřaš: **keřašt'ikše** (növ) tarackbúza, tarackos búzafű (Agropyron/Elytrigia repens)

keřatoms meginog, megbillen, megroggyan, összecsuclik

keřavks vágás, bevágás, irtás (hely)

keřavoms megvágja magát; **pejel'se** keřavoms késsel megvágja magát

keřavt irtás (hely)

keřaz (fn) lép (méheknél); **keřazmed'** lépesméz; **keřazd'ikše**

keřaz t'ikše (növ) vöröshere, lóhere (*Trifolium pratense*)

keřaz (mn ign) (le)vágott, elvágott, kivágott; (h ign) (le)vágva, elvágva, kivágva; **keřaz sur** elvágott ujj; **čovińeste keřaz** vékonyra vágva .

keřbeved' csepp (olvadó hóé/jégé tetőről/fáról)

keřen háncs-; **keřen-čočkoń paz** az erdő őrzője/védőszelleme

keřet' eke, faeke

keřez, keřez kád, dėsza

keřgata harkály, (áll) feketeharkály (*Dryocopus martius*)

keři: keři suks hernyó

keřks füzér; **erękekeřks** gyöngysor, gyöngyfüzér; **l'ęņekekeřks** háncsfüzér

keřksamo (fel)füzés

keřksams (fel)fűz; **eręet'** keřksams gyöngyöt fűz; **čoval'at keřksams** (üveg)gyöngyöt fűz

keřmandams körülteker, körülcsavar, körülfon; körülvesz, hatalmába kerít

keřme csomó, köteg, nyaláb, kéve; **muřkokeřme** kendernyaláb, egy kéve kender

keřmed'ems körülteker, körülcsavar, körülfon; körülvesz, hatalmába kerít

keřńema kotkodácsolás

keřńems kotkodácsol

keřsema (le)vágás, kivágás, felvágás, felvágdosás, hasogatás

keřsems (le)vág, kivág, felvág, felvágdos, hasogat; **ečkeste keřsems** vastagra vág

keřsevks minta, díszítés; **keřsevksse mazilgavtoms** díszít

keřsez (mn ign) (le)vágott, kivágott, felvágott, felvágdosott; (h ign) (le)vágva, kivágva, felvágva, felvágdosva; **čovińeste keřsez kři** vékonyra vágott kenyérszeletek

kesak gombolyag, motring; **suřkesak** cėrnagombolyag, egy gombolyag cėrna

keskav zsák; **počtkeskav** lisztzsák, egy zsák liszt; **salgeskav** (sal keskav) sózsák, egy zsák só

keřńamo tüszzentés

keřńams tüszzent, tüszzög, prűszköl

ket'ks → **ked'ks**

kev kő; **lapuža kev** lapos kő; **kińbut'i langš kev jortoms** követ dob/vet valakire; **kev langš ved'**

čoškad'ems a kőre vizet loccsant
kevejkeje tizenegy
kevejkejeće tizenegyedik
kevejkseje tizenkilenc
kevejksejeće tizenkilencedik
kevenzamo megkövesedés, megkövülés, kővé válás
kevenzams megkövesedik, megkövül, kővé válik
keveń kő-; **keveń mar** kőrakás, kőhalom; **keveń piřavks** kőkerítés
keveńd'amo megkövesedés, megkövülés, kővé válás
keveńd'ams megkövesedik, megkövül, kővé válik
keveńd'avks megkövesedettség, megkövültség; kövület
keveř kerek, kör alakú, kör-
keveřd'ema (el)gurítás, legurítás, (le)gördítés; ványolás, kallózás, nemezélés
keveřd'ems (el)gurít, legurít, (le)gördít, (meg)hemperget; ványol, kallóz, nemezeli; **kev keveřd'ems** követ gurít/gördít
keveřd'ež (mn ign) (el)gurított, legurított, (le)gördített, (meg)hempergett, ványolt, kallózott,

nemezelt; (h ign) (el)gurítva, legurítva, (le)gördítve, (meg)hempergetve, ványolva, kallózva, nemezelve; **keveřd'ež kemt'** nemezcsizma

keveřema (el)gurulás, legurulás, (le)gördülés

keveřems (el)gurul, legurul, (le)gördül; **geveřse keveřems** bukfencezik, bukfencezve legurul

keveřež (el)gurulva, legurulva, (le)gördülve

keveřkšnems gurul, görög, hempereg, fetreng

kevet'eje tizenöt

kevet'ejeće tizenötödik

kevev köves; **kevev moda** köves talaj

kevkšt'ema (meg)kérdés; kérdés; **vašeńće kevkšt'ema** első kérdés; **vid'e kevkšt'ema** egyenes kérdés; **žarija kevkšt'emat** néhány kérdés

kevkšt'ems (meg)kérd

kevkšt'ńema (meg)kérdés, kérdészködés, érdeklődés

kevkšt'ńems kérdez, kérdészködik, kérdezget, érdeklődik

kevt'čovart nehézség, teher, megpróbáltatás; **kevt'čovart ve-**

l'avtoms hegyeket megmozgat, minden követ megmozgat

kezeřeń ősi, ősrégi, ódon, régi; **kezeřeń šed'amopel'** ősi hangszer; **kezeřeń škańe** régi/ősi időkbën, régen, hajdan, hajdanában

kezov járvány, epidémia

kež harag, düh, méreg; gonoszság; **keženze sašt'** elfogja a méreg; **kež pandoms** megbosszul, bosszút áll; **kežt' savtoms** haragot kelt, kivívja haragját; **kežbeke** harag, düh, méreg; gonoszság

kežd'ams (meg)haragszik, feldühödik, dühbe gurul, haragra gerjed, dühös/mérges lesz; megmakacsolja magát, ellenszegül

kežd'až (mn ign) feldühödött, dühbe gurult, haragra gerjedt; (h ign) (meg)haragudva, feldühödve, dühbe gurulva, haragra gerjedve; haragosan, mérgesen, dühösen; **kežd'až l'išme** feldühödött ló; **kežd'až ašt'ems** feldühödve / dühbe gurulva áll

kežej haragos, mérges, dühös; gonosz, undok; **kežej kiska** dühös kutya; → **kežejste**

kežejči harag, düh, méreg; gonoszság

kežejgadoms megharagszik, feldühödik, dühbe gurul, haragra gerjed, dühös/mérges lesz

kežejste haragosan, mérgesen, dühösen; gonoszul, undokul; **kežejste rangoms** dühösen kiabál/ordít

kežijams (meg)haragszik, feldühödik, dühbe gurul, haragra gerjed, dühös/mérges lesz

kežijavtoms megharagszik, megsértődik

kežijavtož megharagudva, megsértődve

ki¹ ki?, kicsoda?; aki; **ki saš?** ki jött?; **sodan ki t'ese** tudom, ki van itt; **paro šeńeń, ki sířestejak** od jó annak, aki öregkorában is fiatal; **kid'e** kitől?, kiről?; akitől, akiről; **kiń** kit?; akit, akiket; **kińeń** kinek?, kihez?; akinek, akihez, akiknek, akikhez; **kit'** kik?; akik

ki² moly

ki³ út; **kel'ej ki** széles út; **navolo ki** csúszós/síkos út; **ki kel'ejgavtoms** kiszélesíti az utat; **ki onkstams** utat (ki)mér; **ki langa mol'ems** az úton megy; **ki langov purnams** útra készül; **kičire** útszél, az út széle, útpadka; **kiraško** útelágazás; **kiulo** útkeresztződés, keresztút

ki-but'i valaki; **kid'e-but'i** valakitől, valakiről; **kińeń-but'i** valakinek, valakihez; **kit'-but'i** valakik; → **kiń-but'i**

kiča (áll) csíz (*Carduelis spinus*)

kičkeře görbe, ferde, hajlott; kancsal; **kičkeře čuvto** görbe fa; **kičkeře pil'ge** görbe láb/lábú; **kičkeře šel'me** ferde szem/szemű, kancsal

kičkeřgadoms elgörbül, meggörbül, elferdül

kičkeř-kičkeř görbén, ferdén; **kičkeř-kičkeř kortavtoms** hebehurgyán/elhamarkodottan íté

kijak valaki; tagadó mondatban: senki; **sinst ejste kijak** valaki közülük; **kijak arašel' kudoso** senki sem volt otthon; **kid'ejak** valakitől, valakiről; tagadó mondatban: senkitől, senkiről; → **kiňgak**

kijaks padló; **čuvtoň kijaks** fapadló; **kaštomkijaks** kemencefenék, kemencepadló; **kijaks šl'ams** padlót felmos

kijaksoň padló-; **kijaksoň laz** padlódeszka

kijalo sógornő (a fiútestvér felesége)

kije ki?, kicsoda?; aki; **kije saš?** ki jött?; **sodan kije t'ese** tudom, ki van itt; **paro šeňeň, kije sířestejak** od jó annak, aki öregkorában is fiatal; **kid'e** kitől?, kiről?; akitől, akiről; **kiň** kit?; akit, akiket; **kiňeň** kinek?, kihez?; a kinek, akihez, akiknek, akikhez;

kit' kik?; akik

kije-but'i valaki; **kid'e-but'i** valakitől, valakiről; **kiňeň-but'i** valakinek, valakihez; **kit'-but'i** valakik; → **kiň-but'i**

kijejak valaki; tagadó mondatban: senki; **kid'ejak** valakitől, valakiről; tagadó mondatban: senkitől, senkiről; → **kiňgak**

kije-kije ki-ki, valaki; **kije-kije l'ija** valaki más

kike göb, gubanc

kikeňd'ams összetekeredik, összegabalyodik, összegubancolódik; **suřeš kikeňd'aš** a cérna összegabalyodott/összegubancolódott

kikeřka csomó, köteg, nyaláb, tekeres, csokor; **l'eňgekikeřka** háncestekercs

kikijams összetekeredik, összegabalyodik, összegubancolódik

kiks vonal, vonás; **vid'e kiks** egyenes vonal

kikstamo vonalhúzás, aláhúzás

kikstams vonalat húz, aláhúz

kikstněma vonalazás, aláhúzás

kikstněms vonalaz, aláhúz

kilometra kilométer

kil'd'ema befogás (igavonó állaté)
kil'd'ems befog (igavonó állatot)
kil'd'ems-povod'ems befog (igavonó állatot)
kil'd'evems befogja magát (igavonó állatként)
kil'ej nyír(fa), (növ) fehérnyír, közönséges nyír (*Betula pendula*); **kil'ejlopa** nyírfalevél; **kil'ejved'** nyírfalé; **kil'ejbango** (**kil'ej pango**) tinóru, (növ) érdesnyelű tinóru (*Boletus scaber*); **kil'ejnupoń** zuzmó
kil'ejbulo (fn) nyíres, nyírfaliget
kil'ejeń nyír-, nyírfa-; **kil'ejeń tarad** nyírfaág; **kil'ejeń viř** nyírfaerdő
kil'kš hurok, (növényi) hüvely; **ksnavkil'kš** borsóhüvely
kil'kšamo hurkolás
kil'kšams hurkol
kil'kšavoms összegabalyodik, összegubancolódik; **pikses** **kil'kšavás** a kötél összegabalyodott
kil'kšt'ams ráhurkol, hurkot köt; **šulmo kil'kšt'ams** csomót köt
kino film; mozi; **kinoš** **vanovs** a filmet megnézték
kiń úti, út-; **kińal** (növ) erdei-

pajzsika, ördögboroda (*Dryopteris filix-mas*)

kiń-but'i valakit, valakinek a ...ja; **kiń-but'i kis/kise** valakiért, valaki miatt; **kiń-but'i langs** valakire; **kiń-but'i końd'amo** valakihez hasonló; **końovońt' kiń-but'i ked'ste bagordams** valaki kezéből kikapja a papírt

kińemat rüh

kińet'ema vizsketés

kińet'ems vizsket

kińet'st'ems megvakar

kińevt'ema vizsketés

kińevt'ems vizsket

kińeževems vizsketni kezd

kińgak valakit, valakinek a ...ja; tagadó mondatban: senkit, senkinek a ...ja; **kińgak el'es ozams** valakinek az ölébe ül; **kińgak a učoms** senkit sem vár

kińiga, kńiga könyv; **tonavtńema kińiga** tankönyv; **kińiga lovnoms** könyvet olvas

kirda (nu) -szor/-szer/-ször; **kavtoń kirda** kétszer; **lamoń kirda** sokszor

kirdaž kortárs, egykorú

kirgakstńema bőfögés

kirgaktñems bőfög

kirgaktoma bőffentés

kirgaktoms bőffent

kirgams megkapar, lekapar

kirgavks forgács

kirgšems (**kirkšems**) (meg)ka-
par, lekapar, kapargat

kirkad'ems megkapar, lekapar

kirkšems → **kirgšems**

kirmalav bojtörján, (növ) nagy-
bojtörján, közönséges bojtörján
(*Arctium lappa*); **kirmalavnar-
muñ** (áll) tengelice, stiglic (*Car-
duelis carduleis*)

kirmalavbulo (fn) bogáncsos
(hely)

kirnema horkolás, hortyogás,
hörögés

kirnems horkol, hortyog, hörög

kirtams (meg)perzsel, felperzsel,
(meg)pörköl; **tuvo kirtams** disz-
nót perzsel/pörköl

kirtavoms megperzselődik, fel-
perzselődik, megpörkölődik

kirtñems perzsel, pörköl

kirvašt'ema → **kirvažt'ema**

kirvašt'ems → **kirvažt'ems**

kirvašt'íca → **kirvažt'íca**

kirvašt'ks → **kirvažt'ks**

kirvašt'ñems → **kirvažt'ñems**

kirvams lángol, lobog, lobogva ég

kirvažems meggyullad, kigyullad,
lánggra lobban; **peñget'ñe guvso**
kirvažšt' a tűzifa meggyulladt

kirvažt'ema (**kirvašt'ema**) (meg)-
gyújtás, felgyújtás, lánggra lobban-
tás; **toloñ kirvažt'ema** tűzgyújtás

kirvažt'ems (**kirvašt'ems**) (meg)-
gyújt, felgyújt, lánggra lobbant; **tol**
kirvažt'ems tüzet gyújt

kirvažt'íca (**kirvašt'íca**) meggyúj-
tó, felgyújtó, lánggra lobbantó;
gyújtogató

kirvažt'ks (**kirvašt'ks**) (fn) gyúj-
tós

kirvažt'ñems (**kirvašt'ñems**)
(meg)gyújt, gyújtogat

kiraksči a farsang vége, húshagyó
hét

kirakstñema csúszkálás, gurulás,
siklás

kirakstñems csúszik, gurul, siklik,
(le)csúszkál; **koñkaso kirakst-
ñems** korcsolyázik; **salaskese ki-
rakstñems** szánkózik, ródlizik;

sokso **kírakstnems** siel, sízik

kírakstoma (le)csúszás, (le)gurulás, (le)siklás

kírakstoms (le)csúszik, (le)gurul, (le)siklik; **alovbandt kírakstoms** legurul a lejtőn/dombról/hegyről; **ejeñt' langa kírakstoms** siklik a jégen

kírakstož (mn ign) lecsúszott, legurult; (h ign) (le)csúsza, (le)gurulva, bukfacezve; **kušt'ema-va kírakstož valgoms** legurul a lépcsőn

kírams összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik; megrövidül, lerövidül

kírd'ema tartás; **mekšeñ kírd'ema** méhészet, méhtartás; **mel'se kírd'ema** észben/emlékezetben tartás; **ved'eñ kírd'ema** víztartály, víztároló

kírd'ems (vissza)tart, kibír, elvisel, kiáll; **komoroso/mokšnaso kírd'ems** markában tart; **mejse kírd'at med'eñt'**? miben tartod a mézet?; **lad kírd'ems** rendet tart, rendben tart; **luvso kírd'ems** rendben tart; **mel'se kírd'ems** észben/emlékezetben tart, emlékezetbe vés, emlékszik; **panžado kírd'ems** nyitva tart; **převse kírd'ems** észben tart; **ked' kírd'ems** támogat; **kor kírd'ems** türtőzteti magát

kírd'evt'eme engedetlen, szófo-

gadatlan

kírd'ež (mn ign) visszatartott, kibírt, elviselt, kiállt; (h ign) visszatartva, kibírva, elviselve, kiállva

kíre gombolyag

kíremema összehúzódás, összezsugorodás, összegömbölyödés; megrövidülés, lerövidülés

kíremems összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik; megrövidül, lerövidül

kírga nyak; **kírgapakš** ádámcsutka, gége(fő); → **kírgapař**

kírgapař torok, garat; **kírgapař t'et'kšems** kiabál, ordít, üvölt; **l'ekšemañ kírgapař** légcső

kírgaša nyaklánc, nyakék

kírgov nyírfakéreg

kírgovoñ nyírfakéreg-; **kírgovoñ pargo** nyírfakéreg-kosár

kírks kör, keret

kírmams összehúz, összezsugorít; megrövidít, lerövidít; rövidebbre szab, megkurtít

kírmavoms összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik

kírmičams összenyom, összeprésel, összeszorít; összehúzódik,

összezsugorodik, összegömbölyödik

kírnavtnema ugrálás, ugrándozás, szökdelés, szökdécselés

kírnavtnems ugrál, ugrándozik, szökdel, szökdécsel

kírnavtníca ugráló, ugrándozó;
kírnavtníca vašo ugrándozó csikó

kírnavtoma ugrás; **veřev kírnavtoma** magasugrás

kírnavtoms (fel)ugrik, felpattan, felszökken

kírñems összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik; megrövidül, lerövidül

kírñevems összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik

kírpeč téglá; **kírpečt' vačkams** téglát rak

kírpečeñ téglá-; **kírpečeñ kudo** téglaház

kirt'amo összehúzás, összezsugorítás; megrövidítés, lerövidítés, rövidebbre szabás, megkurtítás

kirt'ams összehúz, összezsugorít; megrövidít, lerövidít; rövidebbre szab, megkurtít; **jovtnemañt' kirt'ams** lerövidíti / rövidebbre szabja a mondandóját/mondanivalóját

kirt'avoms összehúzódik, összezsugorodik; megrövidül, lerövidül, összemegy (ruha)

kirt'ñema összehúzás, összezsugorítás; megrövidítés, lerövidítés, rövidebbre szabás, megkurtítás

kirt'ñems összehúz, összezsugorít; megrövidít, lerövidít; rövidebbre szab, megkurtít

kis (nu) -ért, miatt; **šeñ kis** azért, amiatt; **mežeñ-but'i kis** valamiért, valami miatt; **važod'emañ kis pandoms** fizet a munkáért; **kiñ-but'i kis talnoms** nyugtalankodik valaki miatt, izgul valakiért

kise (nu) -ért, miatt; **mol'añ toñ kise** érted megyek; **a mežeñ kise** semmiért, semmiségekért; nincs mit; **kiñ-but'i kise ašt'ems** kiáll valakiért; **a mežeñ kise šovnoms** nincs miért veszekedni; semmiségekért veszekszik

kiska kutya; **azarš/ormaza kiska** veszett kutya; **kežej kiska** dühös kutya; **suskića kiska** harapós kutya; **tonavtož kiska** kiképzett/ido-mított kutya; **kiska uzavtoms** kutyát uszít; → **kiskal'evks**

kiskal'evks kutyakölyök, kiskutya; **kiskal'evkseš avkstaš** a kiskutya vakkantott

kiskañ kutya-; **kiskañ kudo** kutyaház, kutyaól; **kiskañ ongoma** kutyaugatás; **kiskañ meta** kenderkefű, (növény) szőrös kenderkefű

(Galeopsis speciosa)

kiskiŋe kutyus, kiskutya

kiške bőr, test

kišked'ema (meg)verés, testi fe-
nyítés; (meg)szökés

kišked'ems megver, megvesszőz;
megszökik, elrejtőzik

kišt'ema táncolás; tánc; **kišt'ema**
kišt'ems táncot jár; **kišt'emste**
táncoláskor / tánc közben

kišt'ems táncol, táncot jár; **kiš-**
t'ema kišt'ems táncot jár

kišt'ems-morams szórakozik, vi-
gad, mulat; **ojmšemste kišt'ems-**
morams pihenésképpen szórako-
zik

kišt'ež táncolva, táncot járva

kišt'ež-moraž szórakozva, vi-
gadva, mulatva; vidáman

kišt'ica táncoló; táncos

kitkat ravaszság, agyafúrtság,
furfang

kitkav ravasz, agyafúrt, furfangos

kitkavči ravaszság, agyafúrtság,
furfang

kitnema vihogás, kacagás, haho-
tázás

kitnems vihog, kacag, hahotázik

kitordoms izgul, nyugtalanodik;
šed'ejem kitordi izgatott/nyugta-
lan/zaklatott vagyok

kit'-jant utak, út-mód, módszer

kivčk: kivčk meřems felvillan,
felesillan

kivčkad'ema felvillanás

kivčkad'ems felvillan; **jondol**
kivčkad'š felvillant egy villám

kivčkajema villogás, szikrázás

kivčkajems villog, szikrázik

kive ón, cin; kive solavtoms ónt
olvaszt; **kivešel'me** hályogos sze-
mű

kived'ems megkérdez, megtuda-
kol, tudakozódik

kived'ňams megkeményedik,
kérgessé válik; megmerevedik,
megköt; megszikkad

kivenzams megkeményedik, kér-
gessé válik; megmerevedik, meg-
köt; megszikkad

kiveň ónos, ón-

kize nyár; babaň kize vénasszo-
nyok nyara, indiánnyar; **mel'eň**
kize a múlt nyár; **kizekunška** a
nyár közepe/dereka; → **kizeňek-**
t'el'eňek; → kizna

kizeń nyári; **kizeń či** nyári nap;
kizeń čin ašt'ema nyári napforduló;
kizeń jarmanka nyári vásár;
kizeń ojmsëma nyári pihenés,
nyaralás; **kizeń pši** nyári hőség

kizeńek-t'el'eńek télen-nyáron

kiziřa borzas, bozontos, zilált,
kócos

kizirgadoms felborzolódik, összeborzolódik,
összekócolódik, összekuszálódik

kizna nyáron; **lomań mastorso**
kiznajak kel'mat idegen országban
nyáron is fázol

kižnema hörgés

kižnems hörög

kižnića hörgő; rekedt (hangú)

klass osztály

klaššičeskoj klasszikus

kloknića kotkodácsoló, káráló;
kötél

kloknoma kotkodácsolás, kárálás

kloknoms kotkodácsol, kárál, sópánkodik,
óbégat

klub klub

kl'ańskad'ems megcsörren; **val'masul'ikaš**
kl'ańskad'š az ablaküveg megcsörrent

kl'ańskajems csörög

kl'apoc hurok

kl'ej enyv, ragasztó

kl'ejams ragaszt

kńiga → **kińiga**

koct → **kodst**

koctoń → **kodstoń**

koćkeřamo karmolás, kaparás,
vakarás

koćkeřams karmol, kapar, vakar

koćkeřavks karmolás, kaparás,
vakarás

koćkeřd'ams megkarmol, megkapar,
lekapar, kikapar; megvakar

koćkeřd'avks karmolás, kaparás,
vakarás

koćkeřgan piszkavas

koćon torzsa (káposztáé)

koćkamo (ki)választás, (ki)szedés,
felszedés, összeszedés, (össze)gyűjtés

koćkamot választás, választások

koćkams kiválaszt, kiszed, felszed,
összeszed, (össze)gyűjt

kočkařa sarok (testrészt, cipő-)

kočkaž (mn ign) kiválasztott, kiszedett, felszedett, összeszedett, (össze)gyűjtött; (h ign) kiválasztva, kiszedve, felszedve, összeszedve, (össze)gyűjtve

kočkodik (áll) fűrj (Coturnix coturnix)

kočkodikeň fűrj; **kočkodikeň vajgel'** pitypalatty (a fűrj hangja)

kočkoma (ki)gyomlálás

kočkoms (ki)gyomlál

kočkšems (ki)választ, (ki)válogat, (ki)szed, (össze)szedeget, (össze)gyűjt, gyűjtöget

kočom a kenyér vége, sercli; **kšikočom** a kenyér vége, sercli

koda hogy?, hogyan?; ahogy, ahogyan; mint, amint; **koda eřat?** hogy vagy?, hogy élsz?; **koda l'emet'?** hogy hívnak?, mi a neved?; **koda famil'ijat?** mi a vezetékneved?, hogy hívnak?; **koda paro!** milyen jó!; **koda pokš!** milyen nagy!; **koda vasolo?** milyen/mennyire messze?; **koda išt'a?** hogyhogy?; **a tukšni mel'ezeň, koda son vařod'i** (nekem) nem tetszik, ahogyan ő dolgozik

koda-but'i valahogy, valahogyan; **koda-but'i t'ejiže t'even't'** valahogyan megcsinálta/rendezte/elintézte a dolgot

kodajak valahogyan; tagadó mondatban: sehogyan; **kodajak eřavi mujems** valahogyan meg kell találni; **kodajak a mujevi** sehogyan sem tudom megtalálni

kodamo¹ fonás, kötés, szövés

kodamo² milyen?, melyet?, melyik?, melyiket?, mely?, melyet?; amilyen; **kodamo čiste?** melyik nap?; **kodamo ponaso?** milyen színű?; **kodat?** milyenek?, melyek?; **t'eči kodamo čislaš?** hányadika van ma?; **t'eči kodamo čiš?** milyen nap van ma?; → **kodaška**

kodamo-but'i valamilyen

kodamojak valamilyen; tagadó mondatban: semmilyen; **kodamojak t'ev t'ejems** valamilyen dolgot csinál/elvégez; **kodamojak kiňiga a lovnoms** semmilyen könyvet sem olvas; → **kodatkak**

kodams (be)fon, összefon, köt, szó; **čerbulo kodams** hajlat/copfot fon; **kařt' kodams** boeskort fon; **kařtaz kodams** koszorút fon

kodaňa ahogy, ahogyan; mint, amint

kodaška mekkora?; amekkora

kodatkak valamilyenek; tagadó mondatban: semmilyenek; **kodatkak kiňigat a lovnoms** semmilyen könyvet sem olvas

kodavks fonás, kötés, szövés, szőttes

kodavoms fonódik, szövődik

kodaž (mn ign) befont, összefont, fonott, kötött, szótt; (h ign) befonva, összefonva, kötve, szöve

kodgemeń hatvan

kodgemeńće hatvanadik

kodića fonó, kötő, szövő; fonónő, szövőnő

kodorks inda, kacs; **komol'ako-dorks** komlóinda

kodst (koct) vászon, szövet, kelme, ruhaanyag; **čaχmań** kodst kockás szövet; **čova** kodst vékony szövet, finom lenvászon; **nařd'ev** kodst tartós szövet; **šanžavoń** kodst pókháló; **kodstpe** az anyag vége

kodstoń (koctoń) vászon-

kod'emka vetülékfonál

kod'emks vetülékfonál

koj szokás; **tašto** **kojt'** régi szokások; **svad'bań** **kojt'** lakodalmi szokások

koj-kak valahogyan; alig-alig

koj-kije valaki

koj-koda valahogyan, valahogy

koj-kodamo valamilyen

koj-kona valamely, némely

koj-koso valahol, néhol

koj-kosto valahonnan, valamikor

koj-kov valahová

koj-kuva valahol/néhol (mozgásban)

kojme lapát, ásó; **čuvtoń** **kojme** falapát; **kojmese** **moda** **čuvoms** ásóval ássa a földet; **kojmeńed'** lapátnyéi

koj-meže valami, egy s más

kojse (nu) szerint, módon; **tašto** **kojse** régi szokás szerint, régi módon; **moń** **kojse** szerintem, véleményem szerint

kojt'-kirdat rend, alapelvek; **šed'ikel'eń** **kojt'-kirdat** korábbi/hajdani rend/alapelvek

kojt'-ladt szokás

koj-žardo valamikor, néha, némelykor, olykor

koj-žaro valamennyi, néhány, némi; → **koj-žaroška**; → **koj-žars**

koj-žaroška valamennyi, nem sok, néhány, némi

koj-žars valameddig, valamennyi időre

kokad'ems megüt

koklać taréj; koklać p̄ra narmuñ
(áll) búbosbanka (*Upupa epops*)

koknaj dadogó, hebegő

koknoma dadogás, hebegés

koknoms dadog, hebeg

kokorka csomó, rög; **modakokorka**
göröngy; **rudazgokorka**
(**rudaz kokorka**) sárcsomó

kokša kopasz, tar; **kokša p̄ra** kopasz fej

kol alkalmas, tehetséges; **vešemed'e kol** legalkalmasabb; → **kolsto**

kolamo elrontás, tönkretevés, megromgálás, szétrombolás

kolams elront, tönkretesz, megromgál, szétrombol, széttör, összetör, eltör, szétzúz

kolavks rongálás, rombolás, kár, törés, repedés

kolaz (mn ign) elrontott, tönkretett, megromgált, szétrombolt, széttört, összetört, eltört, szétzúzott; (h ign) elrontva, tönkretelve, megromgálva, szétrombolva, széttörve, összetörve, eltörve, szétzúzva

kolgan¹ fakanál

kolgan² koponya; **p̄revt'eme kol-**

gan üres fej; **p̄rakolgan** fej; **kolgand'ikše** (**kolgan t'ikše**) (növ) vérontófű (*Potentilla erecta*)

kolka nyaláb, köteg, csomó; **virgolka** (**vir kolka**) liget, erdőcske

kolmo három; **kolmo ejkakšt** három gyermek; **kolmo lopañ t'ikše** (növ) vidrafű (*Menyanthes trifoliata*)

kolmoće harmadik; **kolmoće pel'ks** harmadik rész/fejezet; → **kolmoćed'e**; → **kolmoñ-kolmoñ**; → **kolmov**

kolmoćed'e háromszor, harmadjára

kolmokšt' háromszor, háromszorosan; **ñil'eš kolmokšt'** háromszor négy

kolmonst három pár

kolmonzams megháromszoroz

kolmoñgirda háromszor, háromszorosan

kolmoñ-kolmoñ három-három, háromasával, háromat-háromat

kolmošadt háromszáz

kolmošadt tišča háromszázezer

kolmov három felé

koloba olajpogácsa

kolońgemeń harminc	romlik
kolońgemeńće harmincadik	kol'ems-kaladoms megzavarodik, összezavarodik, szétzilálódik, megbomlik; elromlik, megromlik, tönkre megy, megrongálódik
kolońgemeń kavkso harmincnyolc	
kolońgemeń kavto harminckettő	kol'gema csepegés
kolońgemeń kolmo harminchárom	kol'gems csepeg
kolońgemeń koto harminchat	kol'i ha, hogyha; kol'i mol'at, aźo! ha akarsz, menj!
kolońgemeń nil'e harmincnégy	kol'ńaj szeszélyes, elkényeztetett
kolońgemeń śisem harminchét	kol'ńema hancúrozás, csintalankodás, pajkoskodás, szertelenkedés, rakoncátlankodás, rendetlenkedés; kényeztetés
kolońgemeń vejke harmincegy	
kolońgemeń vejkse harminckilenc	
kolońgemeń vet'e harmincnöt	kol'ńems hancúrozik, csintalanodik, pajkoskodik, szertelenkedik, rakoncátlankodik, rendetlenkedik
koloz kalász	
kolozijams kalászosodik, kalászbaba szökken	kol'ńevks elkényeztetett (pl. gyermek), kedvenc, libling
kolsto ügyesen, hozzáértően; kolsto t'ejems ügyesen/hozzáértően cselekszik	kol'ńevt'ema (el)kényeztetés
kolśems (el)ront, tönkretesz, (meg)rongál	kol'ńevt'ems (el)kényeztet
kol'ema (el)romlás, megromlás, tönkremenés, megrongálódás	kol'ńevt'eź (mn ign) (el)kényeztetett; (h ign) (el)kényeztetve
kol'ems (el)romlik, megromlik, tönkre megy, megrongálódik; si-vel'es kurok kol'i a hús gyorsan	komparat'iv (nyelv) comparativus, összehasonlító eset; közép-fok (melléknév)

komado meghajolva, lehajolva, hajlottan, féloldalasan; **komado ašt'ems** meghajolva/hajlottan áll

komadońbal furunkulus, kelés

komams (meg)hajol, lehajol, meghajlik, lehajlik

komavtoma meghajlítás, lehajlítás, lehajtás, meghajtás; felfordítás

komavtoms meghajlít, lehajlít, lehajt, meghajt; felfordít; **tarad komavtoms** faágot lehajlít/lehajt; **vakan komavtoms** tálat felfordít

komavtož (mn ign) meghajlított, lehajlított, lehajtott, meghajtott, felfordított; (h ign) meghajlítva, lehajlítva, lehajtvá, meghajtvá, felfordítva

komboldoms hullámzik

kombolks hullám

komol'a komló, (növ) felfutó komló (*Humulus lupulus*); **komol'akodorks** komlóinda; **vet'keń komol'a** kakukkfű, (növ) keskenylevelű/északi kakukkfű (*Thymus serpyllum*)

komoro marék, marok; **komoro kird'ems** markában tart

komś húsz; **komś tišeat** húszezer

komśems (meg)hajol, lehajol

komśkavksovo huszonnyolc

komśkavksovoće huszonnyolcadik

komśkavtovo huszonkettő

komśkavtovoće huszonkettedik

komśkolmovo huszonhárom

komśkolmovoće huszonharmadik

komśkotovo huszonhat

komśkotovoće huszonhatodik

komśńil'eje huszonnégy

komśńil'ejeće huszonnégyedik

komśvejkeje huszegy

komśvejkejeće huszonegyedik

komśśiśemge huszonhét

komśśiśemgeće huszonhetedik

komśvejkseje huszonkilenc

komśvejksejeće huszonkilencedik

komśvet'eje huszonöt

komśvet'ejeće huszonötödik

kona melyik?; ami, amely, amelyik; aki; **kona mińek ejste?** melyikünk?, ki közülünk?; **lomańeś, kona mońeń eřavi** az az ember, aki/amelyik nekem kell; **konań**

amit, amelyeket, amelyiket, akit;
konat amik, amelyek, akik

kona-but'i valamelyik, valaki;
kona-but'i ejstest šerǵed's valaki
közülük/valamelyikük felkiáltott;
konań-but'i valamelyiket, valakit

konajak valamelyik; tagadó mon-
datban: semelyik; konańgak vala-
melyiket; tagadó mondatban: se-
melyiket

kona-kona valamelyik, némelyik,
némely, néhány; kona-kona jal-
ganzo večkit' muzika néme-
lyik/néhány barátja szereti a
zenét

konata melyik?; ami, amely, a-
melyik; aki

končkese → końčkese

končńems → końčńems

končtams → końčtams

końa homlok; kel'ej końa széles
homlok; końalovaža homlok-
csont

końaks homlokzat, (tető)orom,
tetőgerinc

końams behuny, hunyorít; šel'-
met' końams behunyja a szemét

końčkese (končkese): końčkese
nalkšems hunyócskát/szembekő-
tősdit játszik

końčńems (končńems) pislog,
hunyorog, hunyorgat, kacsingat

końčtams (końčtams) pislant,
hunyorít

końd'amo (nu) hasonló; moń
końd'amo hozzám hasonló; kiń-
but'i końd'amoks ul'ems ha-
sonlít/hasonlóan valakihez

końik (fa)ágy; końik langso
ágyon

końov papír, papiros; ašo końov
fehér papír; końovbanks (końov
panks) papírdarab

końovoń papír-; końovoń jarmakt
papírpénz; końovoń taparks pa-
pírtekercs, papírgöngyöleg

kopačams betakar, befed, bebur-
kol

kopańa boglya; t'ikšekopańa szé-
naboglya

kopjor (növ) kapor (Anethum
graveolens)

kopolso vágatva, vágózva, vág-
tában, nyargalva; kopolso ar-
doms vágat, vágózik, nyargal,
vágatva száguld

kopordams kortyint, hörpint;
ved't'e kopordams vizet kortyint

kopordavks kortyintás; korty;
ved'gopordavks (ved' kopor-
davks) egy korty víz

koporks kortyintás; korty

kopoř → **kopoře**

kopořams kortyol, hörpöl, szür-
csöl, kortyolgat; **čajd'e kopořams**
teát kortyolgat

kopoře, kopoř (fn) hát, far (lóé);
kopoře meńd'ams meghajlítja a
hátát; **kopoře vid'emt'ems** kie-
gyenesíti a hátát; **ked' kopoř**
lango kézhát, kézfelszín, kézfej

kopsams elver, megver, kiver, el-
náspángol, eltángál, elporol

kor természet (emberé), karak-
ter, jellem; **kor kiřd'ems** türtöz-
teti magát

kornoma horkolás, hortyogás

kornoms horkol, hortyog

kornož horkolva, hortyogva

korodoma védelem, védekezés,
megóvás, megőrzés, bekerítés,
elkerítés, körülkerítés; féltékeny-
ség

korodoms megvéd, megóv, meg-
őríz, bekerít, elkerít, körülkerít;
féltékenykedik

korom takarmány, abrak **korom**
anokstams takarmányt készít

korš (áll) kánya (Milvus); **pokš**
přa korš (áll) bagoly (Strix), fü-
lesbagoly (Asio otus), nagy fü-

lesbagoly, uhu (Bubo bubo)

koršams kortyol, hörpöl, szürcsöl

korštams kortyint, kikortyol, (ki)-
hörpint

kortamka beszélgetés, párbeszéd

kortamo beszéd, beszélgetés; **a-**
mazij kortamo csúnya beszéd;
bojka kortamo gyors beszéd;
gajt'ev kortamo hangos beszéd;
ojmečiń kortamo meghitt beszél-
getés; **talajeń kortamo** hajda-
ni/régi beszélgetés; **ulkoń korta-**
mo iménti/minapi beszélgetés

kortams beszél, szól; **amazijste**
kortams csúnyán beszél; **čevt'este**
kortams lágyan szól, szelíden/
gyengéden beszél; **ečke vajgel'se**
/ **ečkeste kortams** durván beszél;
eřazasto kortams gyorsan beszél;
eřžaks kortams erzául beszél;
gajt'evste kortams hangosan be-
szél; **kuvakasto kortams** hosz-
szan/vontatottan beszél; **l'ijado**
kortams másról beszél; **mazijste**
kortams szépen beszél; **převejste**
kortams okosan/értelmesen be-
szél; **veřgavajgel't' kortams** han-
gosan beszél

kortavks nyelvjárás, tájszólás;
megállapodás, megegyezés

kortavtića kuruzsló, vajákos

kortavtoma beszélgetés; ráolva-
sás, varázsige, megigézés, megba-
bonázás; pletyka

kortavtoms beszéltet; (el)ítél, megró, korhol; ráolvas, ráolvasással/kuruzslással gyógyít/megvéd, megbűvöl, elvarázsol, megigéz, megbabonáz; **kiček-kiček** **kortavtoms** hebehurgyán/elharmarkodottan íté

kortavtoz (mn ign) elvarázsol, megbabonázott, megbűvölt, megvitatt, megbeszél; (h ign) elvarázsolva, megbabonázva, megbűvölve, megvitatva, megbeszélve

kortnema beszélgetés, társalgás, csevegés

kortnems beszél, beszélget, társalog, cseveg; **šed'ejškava kortnems** szívből/őszintén beszél

kořas (nu) szerint, nyomán, alapján, nézve, folytán, következtében; **ladoñ kořas** szokás szerint, rendszerint; **planoñ kořas važod'ems** terv szerint dolgozik; **šumbračín kořas** egészségi állapota folytán/következtében; **moñ kořas** szerintem

kořéaga cserépkorsó

kořma etető, tápláló, eltartó, családfenntartó; **kořmaj** táplálóm!, eltartóm! (megszólítás)

kořsakadoms megavasodik, megáporodik, megdohosodik; **avas/áporodott/dohos** lesz; **oješ kořsakadš** a vaj megavasodott

kořsaña **avas**, áporodott, dohos;

kořsaña košt áporodott levegő

kořzat farkasvakság, szürkületi vakság, tyúkvakság

kosks → **kozks**

koskstams → **kozkstams**

koso hol?, ahol; **koso ul'nit'?** hol voltál?; **koso savi eřams, toso savi kuloms** ahol élni kell, ott kell meghalni (is)

koso-but'i valahol; **koso-but'i va-solo** valahol messze

kosojak valahol; tagadó mondatban: sehol

koso-koso itt-ott, imitt-amott, helyenként

kosto honnan?, ahonnan; **kosto sat?** honnan jössz?; **kosto saš, tozoñ tuš** ahonnan jött, oda is ment

kosto-but'i valahonnan; **kosto-but'i mařavi moro** valahonnan egy dal hallatszik; **kosto-but'i vajgel' kajati** valahonnan hang hallatszik

kostojak valahonnan; tagadó mondatban: sehonnan

kosto-kosto innen-onnan, olykorolykor, valamikor, némelykor, néha

kostoñ honnan való/valósi?, ho-

vá való/valósi?; **kostoňat?** honnan való vagy?, hová valósi vagy?; **kostoň'ado?** honnan valósiak vagytok?, hová valósiak vagytok?

koškaňa kissé száraz, sovány, szikár, ösztövé; **koškaňa čuvto** kissé száraz fa; **koškaňa lomaň** sovány/szikár ember

koške száraz; **koške kši** száraz kenyér; **koške t'ikše** száraz fű; **koške koz/kozks/kozoma** száraz köhögés; → **koškeste (koškste)**

koškelda pattanás, pörsenés

koškeldav pattanásos, pörsenéses

koškeldijams pattanásos/pörsenéses lesz

koškema (ki)száradás, elszáradás, megszáradás, felszáradás; **modaň** **koškema** a föld kiszáradása

koškems (ki)szárad, elszárad, megszárad; felszárad

koškeste (koškste) szárazon; **ved'ste koškeste l'íšems** szárazon jön ki a vízből; **koškeste kortams** szárazon beszél

koškež (mn ign) kiszáradt, elszáradt, megszáradt, felszáradt; (h ign) kiszáradva, elszáradva, megszáradva, felszáradva

košt'amo (ki)szárítás, megszáritás

košt'ams (ki)szárít, megszárit

košt'az (mn ign) (ki)szárított, megszáritott; (h ign) (ki)szárítva, megszáritva

koš → **košo**

koškše kétszersült

košo, koš kunyhó, kalyiba; **kaloň** **kundičaň** **košo** halászkunyhó

košt levegő; **kel'me košt** hideg levegő; **kořsaňa košt** áporodott levegő; **l'et'ke/načko košt** nedves/nyirkos levegő; **ojmekošt** lélegzés, légzés; **koštoš asati** nem elég a levegő

koštamo (ki)száradás, megszáradás

koštams kiszárad, megszárad

koštavtoms kiszárít, megszárit, felszárit

koštoň levegő-, lég-, légi-

kota cipő, lábbeli

kotkudav (áll) hangya (Formica); **kotkudavtne bizmoldit'** a hangyák nyüzsögnek; **kotkudavbize (kotkudav pize)** hangyaboly; **kotkudavoj** hangyasav

kotkudavoň hangya-

kotnoma kotkodácsolás

kotnoms kotkodácsol

koto hat; → **kotov**

kotoće hatodik; **kotoće pel'ks** hatodik rész/fejezet; → **kotoćed'e**

kotoćed'e hatodszor, hatodjára

kotokšt' hatszor

kotonst hat pár

kotońest (ők) hatan/hatosban

kotońgirda hatszor, hatszorosan

kotośadt hatszáz

kotov hat felé

kot'ań végbél

kot'mams nyüzög, hemzseg, sérénykedik, tüsténtkedik, polyog

kov¹ hold; hónap; **peškše kov** telihold, holdtölte; **pel'gov** félhold; **pel' kov** fél hónap; **mol'íca** kov folyó hó; **śokšeń kovt** őszi hónapok; **ożokov** október; **davolgov** február; **ejźurgov** március; **jakšamgov** január

kov² hová?, ahová; **kov mol'at?** hová még?

kov-but'i valahová, valamerre

kovgak valahová; tagadó mondatban: **sehová**; **kovgak mol'ems** valahová még; **kovgak a mol'ems**

sehová sem megy

kovol¹ felhő; **piżemekovol** esőfelhő

kovol² (nagy) teknő

kovoldams kicsépel, elcsépel

kovoldo honnan?, merről?; **kovoldo sat?** honnan jössz?

kovoldoń honnan/hová valósi?; **kovoldoń ton lomańes?** hová valósi ember vagy?

kovolga hol?/merre? (mozgásban); **kovolga jakat?** hol?/merre? jársz?

kovolksoń honnan/hová valósi?

kovolo hol?, merre?

kovolov¹ felhős, borús; **kovolov meńel'ks** borús idő

kovolov² hová?, merre?; **kovolov sirgit'?** hová/merre indultál?

kovol'ams siránkozik, jajgat, jajveszékél; (el)sirat

kovta blúz, pulóver; **kovtas t'e-jińgadás** a pulóver szűk lett

koz köhögés; **koške** **koz** száraz köhögés

kozks (kosks) köhögés; **koške** **kozks** száraz köhögés; **staka** **kozks** nehéz köhögés

kozkstams (koskstams) köhint

kozo hová?, merre?; ahová, amerre; **kozo mol'at?** hová mégy?; **kozo pačkod'at, tozo šukoňak** ahová megérkezel, ott köszönj!

kozoma köhögés; **koške kozoma** száraz köhögés; **staka kozoma** nehéz köhögés

kozoms köhög; **koške kozomaso** **kozoms** szárazon köhög

kozoň hová?, merre?, ahová, amerre; **kozoň putoms čuvtoňt?** hová kel a fát ültetni?; **kozoň il'a varšta** — **viř** amerre csak nézel: erdő

kozoňgak valahová, valamerre; tagadó mondatban: sehová, semerre; **kozoňgak sovams** valahová bemegey

koža (fn, mn) gazdag; → **kožasto**

kožaci gazdagság, vagyon

kožajka feleség

kožakadoms meggazdagodik, meggazdagszik, vagyonosodik

kožasto gazdagon; **kožasto efams** gazdagon él

kožav (mn) gazdag, vagyonos, módos, tehető; **kožav lomaň** gazdag/vagyonos ember

kožl'ec turbolya, (növ) útszéli

turbolya (*Anthriscus trichospermus*)

kožodoms (ki)szárít, megszárit

kraj vidék, körzet; széle/pereme vminek

krajga (nu) szélén/peremén (mozgásban); **val'ma krajga varštams** a kissé kinyitott ablakon kinéz; kicsit kinyitva az ablakot, kinéz

krajse (nu) szélén, peremén; **vel'e krajse** a falu végén/szélén; **ki krajse ašt'ems** az út szélén áll

krandaz kocsi, szekér; **šožda krandaz** könnyű szekér

kromoždokšnoms sántít, biceg

kromoždoms sántikál

křeňč (křeňč) (áll) holló (*Corvus corax*)

křeža tömör, tömött, zömök, tömzsi

křisa patkány, pocok, (áll) házipatkány (*Rattus rattus*)

křon (növ) torma (*Armoracia rusticana*); **křon čovams** tormát reszel

křosnava keresztanya

křost kereszt, fészület; **křost kandoms** keresztet visz/cipel/hord,

viszi a maga keresztjét

krostams megkeresztel, keresztet vet, megkeresztelkedik

kšnav (növ) borsó (*Pisum*); **piže kšnav** zöldborsó

kstij eper, szamóca, (növ) erdei-szamóca (*Fragaria vesca*); **kstijguro** (**kstij kuro**) epres/szamócás hely

kstijbulo epres/szamócás hely

kši kenyér; **ašo kši** fehér kenyér; **čevt'e kši** puha/lágy kenyér; **koške kši** száraz kenyér; **raužo kši** fekete kenyér; **ojse kši va-d'ems** kenyeret megken vajjal; **kšikočom** a kenyér vége, sercli; **kšikuvo** kenyérháj; **kšipamořks** kenyérmorzsa; **kšipař** dagasztó-teknő; **kšipečt'** egy szelet/karék kenyér; **kšisuskomo** egy falat kenyér, kenyérdarab; **kšišuvořks** kenyérkovász

kšiń kenyér-; **kšiń pańića** pék

kši-sal kenyér-só; étel, élelem; ennivaló; megvendéglés, vendéglátás; **šukpra kšit'-salot** kis köszönöm a vendéglátást, köszönet a vendéglátásért

kšna szíj

kšnań szíj-; **kšnań karks** derék-szíj

kšnat, **kšnat** kanyaró

kšńi (fn) vas; **kšńi kal'ams** vasat izzít

kšńiń (mn) vas, vas-; **kšńiń pińks** vas abroncs

kšumań retek, (növ) kertiretek (*Raphanus sativus*)

kšuvavtoms elűz, elhajt, elkerget, kihajt

kučkan (áll) sas (*Aquila*)

kučt'amo (meg)csiklandozás, csiklandóosság

kučt'ams (meg)csiklandoz

kučt'aviks csiklandós

kučkordoma (meg)rúgás, belerúgás

kučkordoms (meg)rúg, belerúg

kučkorks rúgás

kučkořams rúg, rugdos

kučńema (szét)küldés, küldözgetés

kučńems (szét)küld, küldözget

kučoma (el)küldés

kučoms (el)küld

kučovks küldemény, csomag

kučoź (mn ign) (el)küldött; (h

ign) elküldve; **vasov kučoŹ lomañ**
messzire elküldött ember

kuda násznagy; → **kudava**²

kudava¹ háziszellem, házimanó,
ház védő szelleme

kudava² násznagy (nő)

kudazor házigazda; **kudazorava**
háziasszony

kudazoron házigazdai; **kudazo-**
ron t'evt' házigazdai teendők

kudikel'ks a ház előtere, pitvar,
tornác

kudo ház; lakás, szoba; otthon;
čavo **kudo** üres ház; čuvtoñ **kudo**
faház; **ikel'če kudo** előszoba; **ku-**
do čapoms házat ácsol; **kudo t'e-**
jems házat épít; **kudos kadovoms**
otthon marad; **kudos sovams** be-
megy/belép a házba; **kudonumo-**
lo (áll) házinyúl (*Oryctolagus*
cuniculus domesticus); **kudopot-**
mar padlás, padlásszoba; →
kudoso; → **kudov**; → **kudava**¹; →
kudazor; → **kudazoron**; → **kudi-**
kel'ks; → **kudojutkoñ**; → **ku-**
dopra

kudojutkoñ házi, ház körüli; **ku-**
dojutkoñ t'evt' házimunka; **ku-**
dojutkoñ t'even t'ejica háztar-
tásbeli

kudoñ házi, ház-; **kudoñ azorava**
háziasszony; **kudoñ t'evt'** há-
zimunka; **kudoñ t'evt' t'ejems** há-

zimunkát végez; **kudoñ t'ejica**
házépítő, építész; **kudoñ čapica**
ács; **kudoñ právt** családftő

kudoñ-kardazon házi; **kudoñ-**
kardazon t'evt' házimunka

kudopra háztető; **olgoñ kudopra**
szalma háztető, zsúptető

kudoso otthon; házban; **kudoso**
ul'ems otthon van; **kudoso čara-**
mo otthoni sürgés-forgás; **kijak**
arašel' kudoso senki sem volt ott-
hon; **t'eke kudosoñt'** eri ugyan-
abban/ugyenebben a házban la-
kik

kudot-aškot (**kudot-aškt**) gaz-
daság, háztartás

kudot-čit' birtok, gazdaság, ház
melléképületekkel

kudov haza; **kudov il't'ams** ha-
zakísér; **kudov mol'ems** haza-
megy; **kudov vel'avtoms** hazatér

kuja háj, zsír; kövér, hájas, zsíros;
tuvoñ kuja disznózsír, sertészsír;
kuja sivel' zsíros hús

kujalgadoma elhájasodás, elzsí-
rosodás, elhízás

kujalgadoms elhájasodik, elzsí-
rosodik, elhízik

kujalgadož (mn ign) elhájaso-
dott, elzsírosodott, elhízott; (h
ign) elhájasodva, elzsírosodva, el-
hízva

kujar (növ) uborka (*Cucumis sativus*); **kujard'ikše** (**kujar t'ikše**) borágó, (növ) kertiborágó (*Borago officinalis*)

kujav hájas, zsíros

kujme kosár, kas; **šurodo peškše**
kujme gabonával teli kosár

kuko (áll) kakukk (*Cuculus canorus*); **kukol'evks** kakukkfióka; **kukolokšo** (növ) cikória, mezei katáng (*Cichorium intybus sativum*)

kukoń kakukk-; **kukoń kota** (növ) szarkaláb (*Delphinium consolida*, *Consolida regalis*); **kukoń ponkst** gyöngyvirág, (növ) májusi gyöngyvirág (*Convallaria majalis*); **kukoń šel'ved't'** kakukkszegfű, (növ) réti kakukkszegfű (*Lychnis flos-cuculi*)

kukońkaj, **kukońka** (növ) fürtös salamonpecsét (*Polygonatum multiflorum*)

kukordoms kakukkol; **kuko**
kukordi kakukk kakukkol

kukořgadoma összehúzódás, összezsugorodás, összegömbölyödés

kukořgadoms összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyödik

kukořgal'ems összehúzódik, összezsugorodik, összegömbölyö-

dik

kukovams kakukkol

kukškadoms odaszorul, odasimul, odalapul, nekinyomódik; **avańt' jožos kukškadoms** anyjához simul

kulaga "kulaga" (rozslisztból és a kányafa bogyójából készült étel)

kuldordoma bűgás, turbékolás; → **guldordoma**

kuldordoms bűg (galamb), turbékol; → **guldordoms**

kuloma halál

kuloms meghal, elhunyt; **koso savi eřams**, **toso savi kuloms** ahol élni kell, ott kell meghalni (is)

kulov hamu

kulovijams hamuval beborítódik, hamu borítja be

kulovijavtoms hamuval beborít/befed

kulovov hamus, hamuval borított/fedett

kulovtoms megöl, meggyilkol

kulož (mn ign) meghalt, elhunyt; halott, holt; (h ign) meghalva; holtan; **kulož lomań** halott ember; **kulož mad'ems** holtan fekszik

kulšems (meg)hal, elhuny (egy-
más után)

kulšića epilepsziás, nyavalyatö-
rős

**kul'a hír; keňarksov kul'a öröm-
hír; kul'a pačt'ams hírt közöl**

kul'amo¹ hallás

kul'amo² hátulsó pár előre fűss
(játék)

kul'ams (meg)hall; **beňaňste ku-
l'ams** rosszul hall

kuma koma

kumaža térd; **kumažava** térdig;
kumaža langso ašt'ems térden
áll, térdel

kumbo, kumba szőnyeg

kumboldoms szívárvány színében
játszik, pompázik, tündököl, ra-
gyog; → **gumboldoms**

kumbolks szívárványlás, pompa,
tündöklés, ragyogás

kumbra kagyló, kaurikagyló;
kumbrašo mazilgavtož pulaj
kagylókkal díszített pulaj (hátsó
kötény)

kumuža láz; **kumužaso sefe-
d'ems** lázas beteg, lázas betegen
fekszik

kunčema → **kundšema**

kunčems → **kundšems**

kundamo fogás; fogantyú, fogó,
kilincs; **kaloň kundamo** halfogás,
halászat; **keňkškundamo** ajtóki-
lincs

kundams (meg)fog, megragad,
nekifog, nekilát; **kal kundams**
halat fog, halászik, horgászik;
t'evs kundams munkába fog,
munkához lát; **l'em kundams**
(meg)említ, (meg)emlékezik

kundatoma (meg)bénulás, (meg)-
merevedés

kundatoms megbénul, megme-
revedik; megreked, elakad, meg-
akad

kundatož (mn ign) megbénult,
megmerevedett; (h ign) meg-
bénulva, megmerevedve; **kunda-
tož ked'** megbénult kéz

kundavks fogás, zsákmány

kundavoms megkapaszkodik, be-
lekapaszkodik; **převs kundavoms**
észre tér

kundaž (mn ign) (meg)fogott,
megragadott; (h ign) (meg)fogva,
megragadva, nekifogva, nekilátva

kundi (mn ign) fogó; **kaloň kundi**
halász, horgász

kundića (mn ign) fogó; **kaloň**
kundića halász, horgász

kundo fedő, fedél; keret, ráma, foglalat; tok, tartó; melegágy

kundot-kandot (**kundt-kandt**) kidöntött fák, szálfák, rönk; torlasz (kidöntött fából)

kundšema (**kuncšema**), **kunšema** (meg)fogás, kifogás, (ki)halászás

kundšems (**kuncšems**), **kunšems** tart, (meg)fog, kifog, kihalás

kundt-kandt → **kundot-kandot**

kunsolića hallgató; **radioń kun-solića** rádióhallgató; **kunsolićat'neń keńardovtoms** megörvendezteteti a hallgatókat, örömet szerez a hallgatóknak

kunsoloma (meg)hallgatás, (oda)figyelés, engedelmesség; **mo-roń kunsoloma** dalhallgatás, zenehallgatás

kunsoloms (meg)hallgat, (oda)figyel, engedelmesség, szót fogad; **jovks kunsoloms** mesét hallgat; **valtneń kunsolińže sornož** remegve/reszketve hallgatta a szavakat

kunst hanyatt, a hátán, a hátára; **piže t'ikše langso kunst mad'ež** ašt'ems hanyatt fekszik a fűben

kunšema → **kundšema**

kunšems → **kundšems**

kunška közép, középpont, a kö-

zepe vminek; ošoń **kunška** a város közepe, városközpont; **kel'gunška** (**kel' kunška**) nyelvközép, a nyelv közepe; **kizekunška** a nyár közepe/dereka; **ked'gunška** (**ked' kunška**) tenyér

kunškas (hsz) közepre; (nu) közepére, közepe felé; **kunškas** l'íšems közepre áll; **viř kunškas pongoms** az erdő közepére kerül

kunškaso (hsz) közepén; (nu) közepén; (mn) középső; **veše ašt'ešt' kunškaso** mindenki közepén állt; **viřeńt' kunškaso pokš kužo** az erdő közepén egy nagy tisztás van; **kunškaso sur** középső

kunškasto (hsz) középről; (nu) közepéből, közepéről; **kunškasto tujems** középről elmegy; **viř kunškasto** l'íšems az erdő közepéből előjön

kunškava (hsz) közepén (mozgásban); (nu) közepén; **kunškava jakams** közepén jár; **vel'e kunškava jutams** a falu közepén áthalad

kurakš bokor, cserje; **ińžejku-rakš** málnabokor

kurda (áll) ponty (*Cyprinus carpio*)

kurgan cserépedény, korsó, köcsög

kurgo száj, nyílás; **avt'ež kurgo**

(ki)tátott száj; **čír kurgo** ferde száj/szájú; **l'ísmakurgo** kútszáj; **kaštomkurgo** a kemence szája, kályhalyuk, kemencenyílás; **kurgo avt'něms** tátja a száját; **kurgo kel'ejste avt'ems** nagyra kitátja a száját; **kurgomeňel'** szájpaddás; **kurgotpotmo** szájüreg

kurgšema (kurkšema) borotválás, borotválkozás

kurgšems (kurkšems) (le)borotvál, (meg)borotválkozik

kurijams bokrosodik

kurka (áll) pulyka (Meleagris gallopavo); **kurkanolgo** kankalin, (nőv) tavaszi kankalin (Primula veris/officinalis)

kurkšema → **kurgšema**

kurkšems → **kurgšems**

kurmot-karmot cókómók, holmi, cucc; **kurmo-karmo marto** cókómókosztul, az összes holmijával együtt

kurmoškadoms → **kurmožkadoms**

kurmoža meggörbült, meghajolt, hullámos, megvetemedett

kurmožkadoms (kurmoškadoms) meggörbül, meghajlik, hullámos lesz, megvetemedik

kuro bokor, cserje; utca, kör,

környék, hely; **l'omžorguro (l'omžor kuro)** zelnicemeggybokor; **kstijguro (kstij kuro)** epres/szamócás hely; **pangokuro** gombás hely; **vel'ekuro** faluközpont; → **kuroň-kuroň troks**

kurodoma körülvevés, körülzárás, bekerítés; külvilág

kurodoms körülvesz, körülfog, körülzár, bekerít

kurok hamar, gyorsan (időre); **kurok' suňd'eřgadi** hamar/korán sötétedik/esteledik / kezd alkonyodni; **sivel'eš kurok kol'i** a hús gyorsan romlik; → **kuroksto**

kuroksto hamar, gyorsan (időre); nemsokára, hamarosan, rövidesen; **kuroksto tujems** hamar/gyorsan/nemsokára/hamarosan elmegy; **kuroksto čopot'i** hamar sötétedik

kurokstomoms siet, iparkodik

kuroň-kuroň: kuroň-kuroň troks árkon-bokron át

kurs évfolyam, tanfolyam, kurzus; **ušodića kurs** kezdő tanfolyam/kurzus

kuřinka háztömb, lakónegyed

kuřnik "kurnyik" (lakodalmi pirog)

kuřsa vízfordórúd, válljárom; **kuřsa vel'd'e ved' kandoms** víz-

hordórúddal vizet hoz

kuřsakst (csill) Mérleg (csillagkép)

kuřl'akadoms megpuhul, meg-lágyul, megkocsonyásodik

kuřl'at gyümölcskocsonya (liszt-tel készült, savanykás gyümölcs-pép); **pińnemekuřl'at** zablisztból készült cibere

kuřt'ema → **kuřt'ema**

kuřt'embe → **kuřt'embe**

kuřt'ems → **kuřt'ems**

kuř¹ bár, noha, jóllehet; **kuř me-že t'ejt', mol'ems** erávi tégy bár-mit, menni kell!

kuř²: a **kuř** a **kař** halkán, csend-ben, hangtalanul, nesztelenül

kuřtams (meg)penészedik

kuřtavks penész; **kuřtavksso vel't'avoms** megpenészedik, bepené-szedik, penészessé válik, penész-szel bevonódik

kutmordamo (meg)ölelés

kutmordams (meg)ölel, átölel, átkarol

kutmořams ölel, ölelget

kuř'akstńems bukfencezik; vág-tat

kuř'akstńež bukfencezve; vágat-va; **kuř'akstńež ardoms** vágatva szárguld, vágat

kuř'akstoms bukfencet vet, ci-gánykereket hány

kuř'kavtoms (meg)csiklandoz

kuř'meře (fn) hát; **kuř'meřeń** **troks norgoms** hátba vág

kuva hol (mozgásban)?; ahol (mozgásban); **kuva jakit'?** hol jártál?

kuva-but'i valahol (mozgásban)

kuvajak valahol (mozgásban); tagadó mondatban: sehol (moz-gásban)

kuvaka hosszú; **kuvaka ežem** hosszú pad; **kuvaka ki** hosszú út; → **kuvakasto**

kuvakasto hosszan, hosszasan, vontatottan; **kuvakasto kortams** hosszan/vontatottan beszél

kuvalgadoma meghosszabbodás, megnyúlás

kuvalgadoms meghosszabbodik, megnyúlik

kuvalgavtoma meghosszabbítás, megnyújtás, prolongálás

kuvalgavtoms meghosszabbít, megnyújt, prolongál; **ožat kuval-gavtoms** meghosszabbítja/lee-

reszti a ruha ujját

kuvalks hossz, hosszúság, hossz-
méret

kuvalma (nu) mentén, miatt,
-ról/-ről; **l'ejeñt'** **kuvalma ju-**
tams a folyó mentén halad; **jal-**
gañ kuvalma ařsems a barátra
gondol

kuvalmo hossz, hosszúság, hossz-
méret

kuvalmo-kel'e hosszúság-széles-
ség, kiterjedés, terület

kuvalmoñ hossz-, hosszúság-; **ku-**
valmoñ onks hosszmérték

kuvalt (nu) mentén, miatt,
-ról/-ről; **ejkakšoñ kuvalt ař-**
sems gyermekére gondol

kuvat' sokáig, hosszú ideig; hosz-
szasan; **kuvat' čat'moñems** sokáig
hallgat; **kuvat' učoź svad'ba** so-
káig várt esküvő; **moñ ked'se ku-**
vat' ašt'ešt' sokáig voltak nálam;
kuvat' ežt' miřa sokáig nem bé-
kültek ki; → **kuvat's**

kuvat's hosszú időre, sokáig

kuvo¹ csőr

kuvo² héj; **kšikuvo** kenyérhéj

kuvonzams megkérgesedik, be-
gyógyul, beheged, beforr; **aržoš**
kuvonzaš a seb begyógyult/behe-
gedt

kuvšema nyögés, nyöszörgés,
nyögdécselés, sóhajtás, sóhajto-
zás

kuvšems nyög, nyöszörög, nyög-
décsel, sóhajt, sóhajtozik; **sta-**
kasto kuvšems nehezen lélegzik

kuvta nyaláb, csomó, köteg, cso-
kor; **čėčakuvta** virágcsokor, bok-
réta

kuvtoldoma ragyogás, csillogás

kuvtoldoms ragyog, csillog, villog,
fénylik

kuvt'ol (növényi) hüvely; **ksnav-**
kuvt'ol borsóhüvely

kuz fenyő(fa), (növ) lucfenyő
(*Picea abies/excelsa*)

kuzbulo lucfenyőerdő, fenyves

kuzoñ lucfenyő-; **kuzoñ viř** lucfe-
nyőerdő

kužema felmenés, felfelé menés,
felemelkedés, felmászás, felkú-
szás; **pando přas kužema** hegy-
mászás

kužems felmegy, felemelkedik,
felmászik, felkúszik

kužñems (fel)mászik, (fel)mász-
kál, többször megmás, (fel)-
kúszik, felkapaszkodik

kužt'ema (kušt'ema) lépcső; **kuž-**
t'emava kužems a lépcsőn fel-

megy; **kužt'emava** valgoms a lépcsón lemegy; → **kužt'embe**

kužt'embe (**kušt'embe**) (fn) feljáró, lépcsőtornác

kužt'ems (**kušt'ems**) felemel, felvesz, felszed, felvisz

kužo tisztás, népi körtánc helye; **viřeń kužo** erdei tisztás

kvadrat négyzet

kvadratoń négyzet-; **kvadratoń metra** négyzetméter; **kvadratoń vajgel'be** négyzetkilométer

L

labordoma fecsegés, locsogás; **t'e ańsák labordoma** ez csak fecsegés

labordomači szószátyárság, bőbeszédűség

labordoms fecseg, locsog, cseveg; **vengraks / vengrań kel'se labordoms** folyékonyan cseveg magyarul

labordića fecsegő, locsogó, csevegő, szószátyár, bőbeszédű

laćems → **lad'sems**

lačo ék, pecek; **kandos lačo čavoms** éket ver a rönkbe

lad szokás, mód, rend; megegye-

zés, egyetértés, összhang; **ladoń końas** szokás szerint, rendszerint; **lad kirđ'ems** rendet tart, rendben tart; **lad t'ejems** rendet csinál, rendbe hoz; **ladso eřams** egyetértésben él; **vejseń lad mujems** megtalálja a közös nyelvet

ladorman terebélyes, vaskos, zömök, köpcös, tömzsi

lads (meg)egyezően, egyetértően, egyetértve, (össze)egyeztetve, összhangban; összehangoltan; jól

ladso (nu) -hoz/-hez/-höz hasonlóan, mint, módjára, -ként; **rudazoš šovoń ladso ped'i** a sár az agyaghoz hasonlóan ragad, a sár úgy ragad, mint az agyag

lad'amo megegyezés, beleegyezés, jóváhagyás; egyetértés, jó viszony, összhang; rendezés, szervezés, teremtés, létesítés; feleség/férj ajánlása, házasságközvetítés

lad'ams megegyezik, megállapodik; elrendez, rendbehoz; megszervez, eligazít, helyreállít, beállít; megfelel, illik; feleségül ígér, férjül/feleségül ajánl

lad'ića alkalmas, megfelelő, (oda)illő; szerző; **lad'ića ška** alkalmas/megfelelő idő; **moroń lad'ića** dalszerző

lad'sems (**laćems**) (el)rendez, rendbehoz; (meg)szervez, eligazít, helyreállít, beállít; szerez; meg-

nyugtat, lecsendesít; feleségül
ígér, férjül/feleségül ajánl; **št'ixt'**
lad'sems (verset) költ

lad'siica (el)rendező, rendbeho-
zó; (meg)szervező, eligazító, hely-
reállító, beállító; szerző; **št'ixen'**
lad'siica (fn) költő

lagordoms nyikorog, csikorog;
recseg, ropog, pattog

lagorso nyikorgással, csikorgás-
sal; recsegéssel, ropogással; nyi-
korogva, csikorogva; recsegve, ro-
pogva

lagoŕa ágas-bogas, szétágazó,
szerteágazó, terebélyes; **lagoŕa**
čuvto ágas-bogas fa

lagoŕnams lesüllyed, lesüpped;
elterül, elterpeszkedik

laχaŕ dézsa, teknő

lajšema sírás, zokogás, siránko-
zás, siratás

lajšems sír, zokog, siránkozik,
(el)sirat

lajševems kisírja magát

lajševt'ems sírásra fakaszt, meg-
ríkat; (el)sirat

lajšiica síró, zokogó, siránkozó,
(el)sirató; siratóasszony

lakamo forrás

lakams (fel)forr; **ved'es laki** a víz
forr

lakavks hab; **lakavks sajems** le-
szedi a habot

lakavtoma (fel)forralás

lakavtoms (fel)forral; **lovso la-
kavtoms** tejet forral

lakavtož (mn ign) (fel)forralt; (h
ign) (fel)forralva; **lakavtož ved'**
forralt víz

lakived' forrásban lévő víz

lakordoms nyikorog, csikorog;
čarit'ne lakordit' a kerekek nyi-
korognak

lakšema (meg)faragás, kifaragás

lakšems (meg)farag, kifarag

lakševks forgács

lakštordoma recsegés, ropogás,
pattogás; fecsegés, locsogás, szó-
szátyárkodás

lakštordoms recseg, ropog, pat-
tog; fecseg, locsog, szószátyár-
kodik

lakštorkaj fecsegő, locsogó, szó-
szátyár

lakšt'ad'ems megüt, megver,
megcsap

lakšt'ajemka habszegfű, (növ)

hólyagos habszegfű (*Silene cucubalus/inflata/vulgaris*)

lamař zelnicemeggy, madárcse-resznye, zelnice/májusfa bogyója

lamařks (növ) zelnice, májusfa (*Padus avium*)

lambakš émelyítő, émelygős

lambamo édes; édesség, édes volta vminek; **lambamo šukorot** édes lepény; **lambamosal** timsó; → **lambamosto**

lambamoči édesség, édes volta vminek

lambamopel' édesség, nyalánkság, desszert

lambamo-řizaňa savanykás-édes; **lambamo-řizaňa umař** savanykás-édes alma

lambamosto édesen; **lambamosto anokstams** édesen/édesre készít/főz

lambaškadoms megédesedik, édessé válik, édes lesz

lambaškavtoms megédesít, édessé tesz

lambavtoma (be)kovászolás, (meg)savanyítás (kovással)

lambavtoms¹ (be)kovászol, (kovással) (meg)savanyít

lambavtoms² felakaszt

lamo sok, sokat; **pek lamo** nagyon sok/sokat; **lamo t'usoň** sokszínű; **lamo ška jomavtņems** sok időt veszít/elveszteget; **šed'e lamo** több; → **lamoň-lamoň**

lamoči sokaság, tömeg; nagy mennyiség/szám

lamokšči sokaság, tömeg; nagy mennyiség/szám

lamokstamo sokszorozás, sokszorosítás; szorzás

lamokstams (meg)sokszoroz, sokszorosít; (meg)szoroz

lamokšt' sokszor; **lamokšt' lotk-šems** sokszor megáll

lamolgadoma (meg)sokasodás, (meg)sokszorozódás, (meg)gyarapodás

lamolgadoms megsokasodik, megsokszorozódik, meggyarapodik, sok lesz

lamolgadož (mn ign) megsokasodott, megsokszorozódott, meggyarapodott; (h ign) megsokasodva, megsokszorozódva, meggyarapodva

lamolgavtoma (meg)sokszorozás, sokszorosítás; (meg)szorzás

lamolgavtoms (meg)sokszoroz, sokszorosít; (meg)szoroz

lamolgavtož (mn ign) (meg)sokszorozott, sokszorosított, (meg)szorzott; (h ign) (meg)sokszorozva, sokszorosítva, (meg)szorozva

lamoń sok-, többes; **lamoń čisla** többes szám; **lamoń čislań** többes számú

lamońgirda (**lamoń kirda**) sokszor, sokszorosan; többször, többszörösen

lamoń-lamoń sokat, nagy mennyiségben

lańčems → **lańčems**

langa (hsz) felszínen/rajta (mozgásban); (nu) felületén/felszínén / -on/-en/-ön (mozgásban); **ki langa mol'ems** az úton megy; **e-jeńt' langa kirakstoms** siklik a jégen; **čamaumař langa pl'ešt'a-d'ems** arcul csap/legyint; → **langšek-langšek**; → **langapaća**; → **langapřev**

langaks borító, (védő)borítás, (védő)kötés; **todovlangaks** párnahuzat

langapaća felsőkendő

langapřev könnyelmű, gondatlan; korlátolt agyú, gyengeelméjű

langijams teherbe esik, terhes lesz

lango felület, felszín; idő; **ked' kopor' lango** kézhát, kézfelszín,

kézfej; **mastorlango** földfelszín, a föld felszíne; világ; **meńel'lango** mennybolt, égbolt; **modalango** földfelszín, a föld felszíne; **ved'lango** vízfelület, vízfelszín; **kal-molango** temető; **kařtomlango** a kemence teteje, fekvőhely a kemencénél; **ařolgadomalango** virradat, hajnal, hajnalhasadás; **nu-jemalango** aratási idő, az aratás ideje; **vid'emalango** vetési idő, a vetés ideje

langov (nu) -ra/-re; **ki langov purnams** útra készül

langs (hsz) felszínre, rá; (nu) -ra/-re; **langs l'išems** felszínre jön, előjön; **kiń-but'i/meže-but'i langs kajavoms** rávetődik/ráveti magát valamire/valakire, rátámad vkire; **kiń-but'i/meže-but'i langs kemems** hisz/bízik valami-ben/valakiben; **langs vanoms** kinézetre, kinézésre, ránézésre; **langozon** rám; **kińigańt' lavša langs putoms** a könyvet a polcra teszi; **kev langs ved' čořkad'ems** a kőre vizet loccsant; **keńerepa-kař langs řežed'ems** könyökére támaszkodik; **kiń-but'i langs kev jortoms** követ dob/vet valakire

langso (hsz) felszínen, rajta; (nu) felületén, felszínén, -on/-en/-ön; **langso ukřnoms** a felszínen úszik; **langson** rajtam; **sonze langso pejd'ems** rajta nevet; **luganar langso** a réten; **pi'l'ge langso kemeste ařt'ems** szilárdan áll a lábán; **kumaža langso ařt'ems** térden áll, térdel

langsto (hsz) felszínről, róla; (nu) felületéről, felszínéről, -ról/-ről;
lavša langsto kińiga sajems le-
vesz a polcraól egy könyvet

langšek-langšek egymásra, egy-
más tetejére, egymás fölé

lańčems (lančems) (le)guggol

lańd'ado (le)guggolva

lańd'ams leguggol

lapa kézfej, lábfej; mancs, pracli;
szárny; **ked'lapa** kézfej; **pil'gelapa**
lábfej; **lapat vit'ems (el)indul**

lapad'ems megpofoz

lapakadoms megijed, megrémül

lapaksams rosszul ír, elír

lapaz eresz, lapos tető, fedél

lapnoms fityeg; **karkson peze**
lapni az övem vége fityeg

lapod'ems megpofoz

lapšara sík, sima, lapos

lapšargadoms elerőtlenedik, el-
ernyed, elgyengül, meggyengül

lapškadoms elerőtlenedik, eler-
nyed, elgyengül, meggyengül; el-
veszik, elkallódik; elveszti a fejét

lapuškadoma → **lapužkadoma**

lapuškadoms → **lapužkadoms**

lapuškavtoma → **lapužkavtoma**

lapuškavtoms → **lapužkavtoms**

lapuža lapos; **lapuža kev** lapos
kő; **lapuža lato** lapos tető

lapužkadoma (lapuškadoma)
összelapulás, belapulás

lapužkadoms (lapuškadoms)
összelapul, belapul

lapužkavtoma (lapuškavtoma)
összelapítás, belapítás

lapužkavtoms (lapuškavtoms)
összelapít, belapít

lasks → **lazks**

lastoms → **laztoms**

lastotoms → **laztotoms**

laškams üget

laškaž ügetve; **laškaž čijems**
ügetve fut/szalad

lašt'ams (fel)nyergel; **l'išme lašt'-**
t'ams lovat felnyergel

lašt'e lovon, lóháton; **lóra**; **lašt'e**
ardoms lovagol; **lašt'e ardića** lo-
vaglió; **lašt'e ozams** lóra ül

lašmo völgy, horpadás, mélyedés;
lašmovańt' mol'ems a völgyben
megy

lašmov völgyes, (be)mélyedésses, kátyús

lašso zajjal, zúgással; állandóan, szünet/megállás nélkül; **ved'es** **lašso čud'i** zúdul a víz

latalks istálló, akol, csűr, pajta, szín, fészter

latkijams szakadékkossá/árkos-sá/gödrössé/kátyússá válik, szakadékos/árkos/gödrös/kátyús lesz

latko szakadék, árok, gödör, kátyú; **latko čuvoms** árkot ás; **latkočire** szakadék/gödör széle, árokpart

lato csűr, szín, fészter; eresz, tető; → **latalks**

lat'akadoms szétmegy, elkopik, elhasználódik, elszakad, szétszakad, kiszakad

lat'akař kopott/elhasznált hánCBS-bocskor

lat'aňa rozszant, roskatag, düledéző; alacsony; **lat'aňa kudiňe** rozszant házacska

laužňams ugatva ráugrik/rávetődik

lauža (fn) habaró, keverő, habverő

lav korpá; **rožeň lav** rozskorpá; **přasonzo lamo lavt** korpás a feje

lavckad'ems megüt, megver, megcsap

lavgamo fecsegés, locsogás; **t'e aňsak lavgamo** ez csak fecsegés

lavgams fecseg, locsog, cseveg

lavgića fecsegő, locsogó; szószátyár, bőbeszédű

lavsad'ems megüt, megver, megcsap; **palkaso lavsad'ems** bottal megüt/megver

lavš bölcső; **lavš likavtoms/u-t'akstněms** bölcsőt ringat; **lavšse ut'akstněma** bölcsőben ringatás

lavša polc; **lavša langš putoms** polcra tesz

lavšo gyenge; **lavšo vačkod'ema** gyenge ütés; → **lavšosto**

lavšoči gyengeség

lavšomgadoms elgyengül, meggyengül, gyengévé válik, gyenge lesz

lavšomoma (el)gyengülés, meggyengülés; gyengeség

lavšomoms elgyengül, meggyengül, gyengévé válik, gyenge lesz

lavšomtoma (el)gyengítés, meggyengítés

lavšomtoms (el)gyengít, meggyengít; gyengévé tesz

lavšosto gyengén; **lavšosto čavoms** gyengén út

lavtov váll; **kel'ej lavtov** széles váll; **lavtovlovaža** vállcsont

lavtovoń váll-; **lavtovoń likavtoma** vállrándítás

laz deszka, léc; **kazańa laz** érdes deszka; **kijaksoń laz** padlódeszka; **tumoń laz** tölgfyadeszka; **laz inzed'ems** deszkát gyalul

lazks (lasks) rés, repedés, hasadék, hézag

laznoms (fel)hasít, széthasít, (fel)vág, (fel)darabol, hasogat; **peńget'** **laznoms** fát vág/hasogat

laznotoms (szét)hasadozik, (meg)repedezik

lazoma (fel)hasítás, széthasítás, felvágás, feldarabolás

lazoms (fel)hasít, széthasít, (fel)vág, feldarabol; **čev lazoms** aprófát/gyújtóst vág/hasít; **kavtov lazoms** kettéhasít

lazovks hasadás, repedés

lazovoms széthasad, megreped

laztoms (lastoms) széthasad, megreped

laztotoms (lastotoms) széthasad, megreped

lažadoms zokogni/bömbölni/bögnni/ordítani kezd, felzokog, felüvölt, felordít

lažakadoms¹ felzúg, zúgni/susogni/süvöltteni/morajlani kezd

lažakadoms² megavasodik, megdohosodik

lažamo siránkozás, jajveszékelés; sirató (ének)

lažams siránkozik, jajveszékel

lažańa avas, dohos; **lažańa modamar** dohos burgonya/krumpli

lažniča zúgó, susogó, süvöltő, morajló, zsi-bongó

lažnoma zúgás, susogás, süvöltés, morajlás, zsi-bongás

lažnoms zúg, susog, süvölt, morajlik, zsi-bong

lažso zúgással, susogással, süvöltéssel, morajlással, zsi-bongással; zúgva, susogva, süvöltve, zsi-bongva; **ved'eš lažso čud'i** a víz morajlik

lijk: lijk t'ejems/meřems ledob, lehány, levet

lijkad'ems ledob, lehány, levet

lij-laj lengés kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó

lij-lij lengés kifejezésére szolgáló

onomatopoetikus szó

lijñems leng, lobog

lijse: **lijse čijems** könnyedén fut

likad'ems meglendít, meginog;
meglendül, nekilendül

likast: **likast mefems/t'ejems**
meginog; meglendül, megtánto-
rodik

likavtoma ringatás, lengetés, in-
gatás, hintáztatás, himbálás,
(meg)rándítás; **lavtovoñ likavto-
ma** vállrándítás

likavtoms ringat, lenget, ingat,
hintáztat, himbál, (meg)rándít,
rándít egyet; **lavš likavtoms**
bölcsőt ringat

likim-lakim ringva, lengve, inog-
va, himbálózva

likšt'ad'ems (meg)ringat, (meg)-
lendít

limbakstñems, **limbaksñems** i-
nog, leng; hullámzik; **ved'eš lim-
bakstñi** a víz hullámzik

limbams inog, leng; hullámzik;
fejse ved'eš vijejste limbaš a fo-
lyóban a víz erősen hullámzott

lipad'ems pislant, hunyorít

lipajems pislog, hunyorog; **šel'-
mese lipajems** pislog, hunyorog

litams kóborol, lődörög, csava-
rog, csatangol, ténfereg, kószál,
őgyeleg

litica kóborló, lődörgő, csavargó

lokšej (áll) hattyú (Cygnus)

lokšejeñ hattyú-; **lokšejeñ tolga**
hattyútoll

lokšo ostor, korbács; **lokšoso**
čoχad'ems ostorral/korbáccsal
megcsap/rácsap; **lokšoso pañems**
ostorral hajt

lomañ ember; emberi, idegen; **od**
lomañ fiatal ember; **paro lomañ**
jó/rendes ember; **lomañ kel'se**
pškad'ems emberi nyelven meg-
szólal/szól; **lomañ mastorso kiz-
najak kel'mat** idegen országban
nyáron is fázol

lomañeñ emberi, idegen; **lo-
mañeñ pra** emberi fej; **lomañeñ**
lomañ idegen ember

lomañksči emberség, emberies-
ség, humánus

londadokšnoms leomlik, beomlik

londadoma leomlás, beomlás

londadoms leomlik, beomlik; **po-
tolokoš londadš** a mennyezet be-
omlott

londadož (mn ign) leomlott, be-
omlott; (h ign) leomolva, beo-
molva

lopa (fa)levél; **kil'ejlopa** nyírfa-levél; **tumolopa** tölgyfalevél; **ri-pańa lopat** hervadt/fonnyadt levelek; **praž lopat** lehullott levelek; **lopat nocordams** leveleket letép; **lopat'ńe l'ibordit'** a levelek susognak/zizegnek; **lopańed'ks** levélnyel, a levél nyele

lopań (fa)levél-, levelű; **kolmo lo-pań t'ikše** (növ) vidrafű (Meyanthes trifoliata)

lopav (fa)leveles, lombos; **lopav vir** lomboserdő

lopavt'ems benedvesít, megnedvesít, átnedvesít

lopavt'ńema benedvesítés, megnedvesítés; mosás

lopavt'ńems benedvesít, megnedvesít, átnedvesít; (ki)mos

lopavt'ńića mosó; mosónő

lopijams levélbe/zöldbe borul, kizöldül; **čuvtot'ńe lopijit'** a fák zöldbe borulnak, a fák kizöldülnek

lopod'ems megázik, átázik, felázik, átnedvesedik; **kińigaš lopod's** a könyv átázott/átnedvesedett

loškavtoms ömlik, ömleni kezd; **pižemeš loškavti** ömlik az eső, elkezd ömleni az eső

lošše: **lošše pižems** záporosó esik,

zuhog az eső; úgy esik, mintha dézsából öntenék

lošt'erđ'ems ömlik; **šel'ved't'ńe lošt'erđ'st'** ömlött a könnye

lošt'erđadoms ömleni kezd

lošt'ams megüt, megver, megcsap, ráüt, ráver, rácsap; összeprésel

lotkamo megállás, megszűnés; **lotkamo tarka** megálló, megállóhely, állomás

lotkams megáll, leáll, megszűnik, abbamarad, megszakad, félbeszakad; **l'ejeńt' čires lotkams** a folyó partján megáll; **alamńes lotkams** egy kicsit / egy kis időre megáll

lotkavoms megáll (önkéntelenül), abbamarad

lotkavtića megállító, leállító, megszüntető, megszakító, félbeszakító; **vereń lotkavtića t'ikše** (növ) őszi vérfű (Sanguisorba officinalis)

lotkavtoma megállítás, leállítás, megszüntetés, megszakítás, félbeszakítás

lotkavtoms megállít, leállít, megszüntet, megszakít, félbeszakít

lotkšema megállás; **lotkšema tarka** megálló, megállóhely, állomás; **avtobusoń lotkšema tarka** autóbusz-megálló

lotkšems megáll, szűnik; **lamokšt'** lotkšems sokszor megáll; **apak** lotkše megállás nélkül, szüntelenül

lov hó; **čikordića** lov csikorgó hó; **počaňa** lov porhó; **kandilov** hóvihar, hóföregteg; **lov pri** esik a hó

lovaža csont; **ud'emev** lovaža velős csont; **kačolovaža** combcsont; **koňalovaža** homlokcsont; **lavtovlovaža** vállcsont; **lovažaud'em** csontvelő, gerincvelő

lovažan csont-; **lovažan pejel'ne** csontnyelű zsebkés; **lovažan plašt'a** csontgomb

lovažav csontos; **lovažav ked'** csontos kéz

lovijams hóval borítódik be, havas lesz; **prasto pil'ges** lovijams a fejtől a lábáig havas lesz

lovnića (fel)olvasó

lovnoma (el)olvasás; **kuroksto** lovnoma folyékony olvasás; **mel's tujež** lovnoma kifejező olvasás

lovnoms (el)olvas; **kiñiga** lovnoms könyvet olvas; **kiñigañt' pes** lovnoms végigolvassa/kiolvassa/elolvassa a könyvet; **mařamga** lovnoms hangosan/fennhangon olvas

lovnož (mn ign) (el)olvasott; (h ign) (el)olvasva; **lovnožen čarkod'ema** az olvasottak megértése

Lovnáške Hópelyhecske (mesealak)

lovoma számolás, számítás; **lovomañ luvt** a számolás szabályai; **lovomañ kořas** számítás szerint

lovoms (meg)számol, megolvas, számít/tart/gondol vminek/vmilyennek; **kemeňs** lovoms tízig számol; **pokšoks** lovoms nagyinak számít/tart/gondol

lovoň hó-; **lovoň acavks/vel't'avks** hótakaró; **lovoň kandovks** hótorlasz

lovov havas; **lovov davolgov** havas február; **lovov počt** porhó

lovovoms elszámol, leszámol vki-vel/vmivel

lovso tej; **čapamo** lovso savanyú tej; **pot'elovso** anyatej; **skaloň** lovso tehéntej; **šejalovso** kecsketej; **lovso lakavtoms** tejet forral; **lovsoš čapaškadš** a tej megsavanyodott; **lovsos kaša** tejbekása

lovsoň tej-; **lovsoň jam** tejleves

lovsov tejes, tejelő; **lovsov skal** tejelő/fejős tehén

lovtaňa sápadt, halvány, halovány

lovtaškadoms elsápad, elhalványodik, elhalványul, sápadttá válik, sápadt lesz

lovtaškavtoms (el)sápaszt, (el)-

halványít, sápadttá tesz

luč pikkely; **kalluč** halpikkely

luga rét, mező; **ćećav luga** virágos rét; → **luganar**

luganar rét, mező, pázsit, gyeplő; (növény) madárkeserűfű (*Polygonum aviculare*); **luganar langso** a réten

lukostoms (lukozdoms) ringleng, leng, inog, himbálózik

lukš héj; **allukš** tojánhéj; **pešt'elukš** a mogyoró héja, dióhéj

luńka (házisör kieresztésére szolgáló) csap

lupcovams üt, ver, csap

luš mélyen; **luš udoms** mélyen alszik; alszik, mint a bunda; → **lušso**

lušmo völgy, (be)mélyedés, horpadás

lušmot-lašmot völgyek és szakadékok

lušmov völgyes, (be)mélyedésszerű, kátyús

lušso mélyen; **lušso udoms** mélyen alszik; alszik, mint a bunda

lutams elvázolt, levázolt, lehánt, lefejt; **leńge lutams** kérget lehánt

lutko kéreg, héj, hancs; **leńgelutko** hancskéreg, a hárs lehántott, fekete rétege

lutkot-latkot völgyek és szakadékok

luv alap, lényeg; rend; norma, szabály; számolás, szám; **luvso kirđ'ems** rendben tart; **lovomań** **luvt** a számolás szabályai; **šormadomań** **luvt** helyesírási normák

luvod'ems elválík, leválík, lehámlik, lepattogzik, lepotyog

lužadoms sír, siránkozik, jajveszékkel, elsirat; lustálkodik, henyél

lužakadoms sírva fakad, elsírja magát

lužal'ems lustálkodik, henyél

lužamoms megnyugszik

lužaña szomorú, bánatos, bús, mélabús; **lužaña moro** szomorú/mélabús dal; → **lužañašto**

lužañašto szomorúan, bánatosan, búsán, mélabúsán; **lužañašto avarkš'ems** bánatosan sírdogál; **lužañašto morams** bánatosan/mélabúsán énekel

lužom (be)mélyedés, horpadás

L'

l'abamo zabálás

l'abams zabál

l'ad ördög; **l'adoš sajevl'ize** az ördög vigye el!

l'eberd'ams szétnyom, összenyom, agyonnyom; **pil'gese l'eberd'ams** széttapos, letapos, letipor

l'ečt'amo → **l'ed'st'amo**

l'ečt'ams → **l'ed'st'ams**

l'ečt'něma → **l'ed'st'něma**

l'ečt'něms → **l'ed'st'něms**

l'ečamo (meg)gyógyítás, kigyógyítás, gyógykezelés, kúrálás

l'ečams (meg)gyógyít, kigyógyít, gyógykezel, kúrál

l'ed'ema (le)kaszálás; (le)lövés

l'ed'ems (le)kaszál; (le)lő; **t'ikše l'ed'ems** szénát kaszál; **pel'umaso l'ed'ems** (kaszával) kaszál; **ružijaso l'ed'ems** fegyverrel lő

l'ed'evks kaszálás

l'ed'ež (mn ign) lekaszált, lelövött; (h ign) lekaszálvá, lelőve

l'ed'ića (mn ign) kaszáló; (fn) kaszás; (mn ign) lövő, (fn) lövész

l'ed'něma kaszálás; lövés, lövöldözés; **tokavkska l'ed'něma** célba lövés/lövöldözés

l'ed'něms kaszál; lő, lövöldöz

l'ed'nićá lövöldöző, lövész; **vad'ra l'ed'nićá** kitűnő lövész, mestertlövész

l'ed'st'amo (**l'ečt'amo**) (vissza)emlékezés

l'ed'st'ams (**l'ečt'ams**) eszébe jut, emlékszik

l'ed'st'něma (**l'ečt'něma**) (vissza)emlékezés

l'ed'st'něms (**l'ečt'něms**) eszébe jut, emlékszik, (vissza)emlékezik, felidéz; **son l'ed'st'ni talajeń kortamo** egy hajdani/régi beszélgetésre emlékezik, eszébe jut egy hajdani/régi beszélgetés

l'ej folyó; **domka l'ej** mély folyó; **l'eješ čud'i** a folyó folyik; **l'ejeń troks jutams** átkel a folyón; **l'ejga ujněms** folyóban úszik; **l'ejse ekšel'ams** folyóban fürdik; **l'ejčire** folyópart; **l'ejpotmaks** folyómeder; → **l'ejbramo** (**l'ej pramo**); → **l'ejbřa** (**l'ej přa**)

l'ejbramo (**l'ej pramo**) a folyó torkolata; **l'ejbrasto l'ejbramos** a folyó forrásától a torkolatáig

l'ejbřa (**l'ej přa**) a folyó forrása; **l'ejbrasto l'ejbramos** a folyó forrásától a torkolatáig

l'ejeń folyó-, folyami; **l'ejeń čud'evks** folyómeder; **l'ejeń ved'** folyóvíz, a folyó vize

l'ejks fiatal hársfa

l'ejné folyócska, kis folyó

l'ekams elfullad, kifullad, liheg, zihál; lefetyel, szürcsöl

l'ekcija előadás

l'eksema lélegzés, légzés

l'eksemañ légzési, légző; **l'eksemañ kirgapañ** légcső

l'eksems lélegzik; **stakasto l'eksems** nehezen lélegzik

l'eksez lélegezve

l'ekst'ams fellélegzik, felsóhajt

l'ekst'avks lélegzet; **domka l'ekst'avks** mély lélegzet

l'ekš dér, zúzmará

l'ekšat émelygés, gyomorégés; gyomornedv

l'ekšev deres, zúzmarás

l'ekšijams (meg)deresedik, deressé/zúzmarássá válik, deres/zúzmarás lesz

l'ekškadoms elrejtőzik, odaszorul, odasimul, odalapul; **ava jožos l'ekškadoms** anyjához simul

l'el'a bátyja vkinek; bácsi; **l'el'aj** bátyám! (megszólítás)

l'em¹ név, keresztnév; elnevezés, megnevezés, (mű)cím; (nyelv) főnév; **ul'cañ l'em** utcanév; **t'et'a l'em** apai név, "otcsesztvo"; **koda l'emet'**? hogy hívnak?, mi a neved?; **l'em kundams** (meg)említ, (meg)emlékezik

l'em² pattanás, kelés, furunkulus

l'em³ zsír

l'embe meleg; **l'embe ška** meleg idő; **čin l'embe** napmeleg; **komš gradust l'embe** húsz fok meleg, plusz húsz fok; → **l'embe jondo**; → **l'embe jonks**; → **l'embe jonksoñ**; → **l'embe jono**; → **l'embe jonov**; → **l'embeste**

l'embe jondo délről (égtáj)

l'embe jonks dél (égtáj)

l'embe jonksoñ déli (égtáj)

l'embe jono délen (égtáj)

l'embe jonov délre / dél felé (égtáj), déli irányba

l'embelgadoma felmelegedés, megmelegedés

l'embelgadoms felmelegszik, felmelegedik, megmelegszik, megmelegedik

l'embelgavtoma felmelegítés, megmelegítés

l'embelgavtoms felmelegít, meg-

melegít

l'embeńd'ema felmelegedés,
megmelegedés

l'embeńd'ems felmelegszik, fel-
melegedik, megmelegszik, meg-
melegedik

l'embeste melegen; **l'embeste or-
šams** melegen öltözik

l'embeža meleg; **l'embeža či** me-
leg nap

l'emd'ema elnevezés, elkeresz-
telés, névadás

l'emd'ems (el)nevez, elkeresztel,
nevet ad, hív vhogyan/vminek

l'emeń¹ név-; **l'emeń** névt'íca
névmutató

l'emeń² zsíros, zsír-

l'emev¹ pattanásos

l'emev² zsíros; **l'emev jam** zsíros
leves

l'emijams¹ bezsírozódik, össze-
zsírozódik

l'emijams² pattanásossá válik,
pattanásos lesz

l'emt'eme név nélküli, névtelen,
anonim; név nélkül, névtelenül;
l'emt'eme sur gyűrűsujj (névtelen
ujj)

l'eńge (l'enge) háncs; **l'eńge vat-
kams** lehánt; **l'eńgekerks** háncs-
füzér; **l'eńgekikerka** háncste-
kercs; **l'eńgelutko** háncskéreg; a
hárs lehántott, fekete rétege

l'eńged'ems (l'enged'ems) lehánt

l'eńgeks (l'engeks) fiatal hársfa

l'eńgeń (l'engeń) háncs-; **l'eńgeń
pargińe** háncskosár

l'epamoma kialvás, elalvás

l'epamoms kialszik, elalszik, ki-
hunyt, elhal

l'epańa tapadós, ragadós, raga-
csos; **topol'eń l'epańa** lopat a
nyírfa ragacsos levelei, ragacsos
nyírfalevelek; **l'epańa końov** légy-
papír, légyfogó

l'epe égerfa, (növ) éger (Alnus)

l'epeń égerfa-; **l'epeń sud** éger-
fakéreg, égerfaháncs

l'epepulo égerfaerdő

l'epijams fuldoklik, fulladozik,
megfullad; **kačamodońt' l'epi-
jams** fuldoklik a füsttől

l'epšt'amo (össze)nyomás; (meg)-
szorítás; **koštoń l'epšt'amo** lég-
nyomás; **ked'eń l'epšt'amo** kéz-
szorítás

l'epšt'ams (össze)nyom, (össze)-
szorít, megszorít; elnyom, agyon-

nyom, megfojt; **ked'** **P'epšt'ams** kezét (meg)szorít; **kemeste P'epšt'ams** erősen (meg)szorít

P'epšt'áz (mn ign) (össze)nyomott, (össze)szorított, megszorított, elnyomott, agyonnyomott, megfojtott; (h ign) (össze)nyomva, (össze)szorítva, megszorítva, elnyomva, agyonnyomva, megfojtva

P'esks → **P'ezks**

P'et'ems kell, muszáj

P'et'ke nedves, nyirkos; nedveség, nyirkosság; **P'et'ke košt** nedves/nyirkos levegő; → **P'et'kešte** (**P'et'kste**)

P'et'keči nedvesség, nyirkosság

P'et'ked'ems megnedvesedik, átnedvesedik

P'et'kemems megnedvesedik, átnedvesedik

P'et'kešte (**P'et'kste**) nedvesen, nyirkosan; **P'et'kešte puvi** varmaš nyirkos szél fúj

P'evěžnams szétfoszlik, szétrongyolódik, elrongyolódik; **pikseš** **P'evěžnaš** a kötél szétfoszlott

P'evks állat kölyke/kicsinye; fióka; **čejerl'evks** kiséger; **katka-P'evks** macskakölyök, kismacska, kiscica; **kiskal'evks** kutyakölyök, kiskutya; **šejal'evks** kecskegida;

veřgizl'evks farkaskölyök; **kuko-P'evks** kakukkfióka; **narmuň-P'evks** madárfióka; **šajt'anl'evks** ördögfióka

P'evkse vemhes, hasas; **P'evkse** feve vemhes juh

P'evksijams lekölykezik, lefial, megellik

P'evš áztatott/puhított faháncs

P'evšijams szétfoszlik, szétrongyolódik, elrongyolódik

P'evštapo csutak

P'ezdamo segítség

P'ezdams segít; **važod'emaso P'ezdams** segít a munkában

P'ezdića segítő; segítőtárs

P'eze segítség; haszon, nyereség, előny

P'ezev hasznos, nyereséges, jövedelmező, előnyös; **P'ezev t'ev** hasznos dolog

P'ezevči haszon, hasznosság

P'ezks (**P'esks**) segítség; haszon, nyereség, előny; **ojaň P'ezks** baráti segítség

P'ibordoms susog, zizeg; röpköd, röpdős, szálldos, csapong; **lopat'ne P'ibordit'** a levelek susognak/zizegnek; **pišmartne P'ibor-**

dit' a seregélyek röpdösnek

Pibork szárnyzuhogást kifejező onomatopoetikus szó; narmuñés Pibork Pivt'ás a madár szárnyát suhogtatva elrepült

Piborso susogással, suhogással; susogva, suhogva, szárnyával csapkodva/csapdosva; Pevkstne Piborso Pivt'nit' a fiókák szárnyukkal csapkodva röpdösnek

Píca személy; (nyelv) glagoloñ vašeñce Píca az ige első személye

Píja más, másik, másféle; kije-kije Píja valaki más; Píja vel'eñ t'ej-t'ef másik faluból való lány; Píjido kortams másról beszél; Píjido mastor külföld; Píja mastoroñ külföldi, idegen országbeli; → Píjaks; → Píjasto

Píjadoms marad; kudos Píjadós otthon maradt

Píjaks mássá, másképp(en), más-ként; Píjaks t'ejems mássá tesz, másképp cselekszik, megmásít, megváltoztat, módosít; Píjaks kortaž másként szólva, más szóval

Píjakstomoma (meg)változás

Píjakstomoms (meg)változik

Píjakstomtoms (meg)változtat

Píjalgadoms (meg)változik

Píjalgavtoms (meg)változtat

Píjanaz len, (növ) házilen (Linum usitatissimum); Píjanaz vid'ems lent vet

Píjanazon len-; Píjanazon sel'ge lenrost; Píjanazon vid'me lenmag

Píjasto néha, olykor, időről-időre; Píjasto íst'ajak erši néha/olykor így/úgy is szokott lenni; Píjasto jakil'in t'eatrav néha színházba jártam

Píjema felvetés/felhúzás/kihúzás (fonálé); alap, alapzat, váz, keret

Píjems felvet/felhúz/kihúz (fonalat)

Píkša (növ) hajdina, pohánka (Fagopyrum esculentum/sagittatum/vulgare); Píkšapulokst hajdinaocsú

Píkšañ hajdina-, pohánka-; Píkšañ jamkst/kaša hajdinakása

Pípad'ems pislant, hunyorít

Pípajems pislog, hunyorog

Pípal'ej katicabogár, (áll) hét-pettyes katicabogár (Coccinella septempunctata)

Pípnema pislákolás

Pípnems pislákol; meñel'se Pípnit' t'ešt'et' az égen csillagok pislákolnak

l'isema kijövés, kijövetel, előjövétel, kimenés, kimenet, kibújás; **kudońt' potsto l'isema** házból való kijövés/kijövetel; **čil'isema** napkelte, napfelkelte; **mird'eńeń l'isema** férjhez menés

l'isems kijön, előjön, kimegy, kibújik, előbújik; sikerül; **kudońt' potsto l'isems** kijön a házból; **ved'ste koškeste l'isems** szárazon jön ki a vízből; **kunškas l'isems** középre áll; **mird'eńeń l'isems** férjhez megy; **převste l'isems** elmegy az esze, megőrül, megbolondul

l'isems-sovams ki-be jön, ki-be járkál

l'isevks fiatal vetés, hajtás, sarj, csíra

l'isma kút; **l'ismasto ved' targams** vizet húz a kútból; **l'ismakurgo kútszáj;** → **l'ismapra**

l'ismań kút-; **l'ismań čuvoma** kútásás

l'ismapra forrás, kútfő; **viřeń l'ismapra** erdei forrás

l'isme ló, (áll) háziló (*Equus caballus*); **beřakške l'isme** vézna/gebe ló; **l'isme lašt'ams** lovat felnyergel; **l'ismese ardoms** lovagol; **l'isme mel'ga jakams** lovat ápol

l'ismeń ló-; **l'ismeń ked'** lóbor; **l'ismeń pulo** lófarok; **l'ismeń čo-**

vorks abrak

l'it'eratura irodalom

l'ivčakadoms hajlékonyá/rugalmassá/lazává válik, fellazul, megpuhul, meglágyul

l'ivčańa hajlékony, rugalmas, laza, puha, lágy; **l'ivčańa rungo** hajlékony test

l'iveškadoms → **l'ivežkadoms**

l'ivež izzadság, verejték, veríték

l'ivežijams (meg)izzad, leizzad, verejtékezik; **pšid'e l'ivežijams** (meg)izzad a hőségától

l'ivežkadoms (**l'iveškadoms**) (meg)izzad, leizzad, verejtékezik

l'ivkst himlő; **varmal'ivkst** bárányhimlő

l'ivt'amo (el)repülés, (el)szállás

l'ivt'ams (el)repül, (el)száll; **narmuńt'ne l'ivt'it'** a madarak repülnek; **narmuńeš l'ibork l'ivt'aš** a madár szárnyát suhogtatva elrepült

l'ivt'ema kivívés, kihozás

l'ivt'ems kivisz, kihoz, kitesz, kivesz; **mot'ke l'ivt'ems** kiveszi a belső részeket; **langs l'ivt'ems** leleplez, feltár, felfed, kiderít, megmutat

l'ivt'et'ems pattanásos/kiütéses
lesz

l'ivt'et'evks pattanás, kiütés

l'ivt'íca (el)repülő, (el)szálló;
l'ivt'íca narmuñ repülő madár

l'ivt'ñems¹ kivisz, kihord

l'ivt'ñems² repül, száll, röpköd,
röpdös, szálldos, szálldogál; **veř-
ga** l'ivt'ñems magasan repül/
száll

l'omz'ij (áll) kullancs (Ixodes ri-
cinus)

l'omz'or zelnicemeggy, madár-
cserezsnye, zelnice/májusfa bo-
gyója; **l'omz'orguro** (l'omz'or ku-
ro) zelnicemeggybokor

l'omz'orks (növ) zelnice, májusfa
(Paḏuṣ; avium)

l'oza éle vminek; **pejel'l'oza** a kés
éle

l'ukad'ems (meg)ringat, (meg)-
lendít

l'ukšt'ad'ems (meg)ringat, (meg)-
lendít; ugrik; **lavš** l'ukšt'ad'ems
bölcsőt ringat

l'ukšt'ajems ringat, lenget; **nuřa-
moso** ejkakš l'ukšt'ajems gyerme-
ket hintáztat

M

madamo palló

mact verem, pince; **ej marto**
mact jégverem

maćej lúd, liba, (áll) házilúd (An-
ser anser domesticus); **maćej-
l'evks** kisliba; **maćejtolga** lúdtoll,
libatoll

maćejeñ lúd-, liba-; **maćejeñ tolga**
lúdtoll, libatoll

mačt'ems → **mad'st'ems**

mačka anyós (a feleség anyja)

mad'ema (le)fekvés; kialvás (fé-
nyé, tűzé)

mad'ems (le)fekszik; kialszik
(fény, tűz); **krovat'eñ nučk** ma-
d'ems keresztben/keresztbe fek-
szik az ágyon; **tološ kaštomoso**
sastiñe mad's a tűz a kemencé-
ben lassan kialudt

mad'ež (mn ign) lefeküdt; kialudt
(fény, tűz); (h ign) fekve; kialud-
va (fény, tűz); **mad'ež ašt'ems**
fekszik, fekvő helyzetben van;
mad'ež ašt'ema fekvés, fekvő-
helyzet

mad'st'ems (mačt'ems) lefektet,
elaltat; elolt, kiolt (fényt, tüzet);
ejkakš mad'st'ems lefekteti a
gyermeket; **tol** mad'st'ems eloltja
a tüzet

maj május; majeń pe május vége

majeń májusi; majeń či májusi nap

majsema kínládás, gyötrődés, szenvedés

majsemači kín, gyötrelem

majsemań kínzó, gyötrő; majsemań sefed'ks kínzó fájdalom

majsems kínládik, gyötrődik, szenved

mako (növ) mák (Papaver somniferum)

makoro konkoly, (növ) vetési konkoly (Agrostemma githago)

maksaka (áll) vakondok, vakond (Talpa europaea)

maksazej (áll) vakondok, vakond (Talpa europaea)

maksniems ad, adogat

makso máj

maksoma (oda)adás

maksoms (oda)ad; ejkakš jaśl'as maksoms bölcsődébe adja a gyermeket; íst'ak maksoms csak úgy odaad; mekev maksoms visszaad; val maksoms szavát adja; vasońgomoroso maksoms két márékkal ad; prěvt' maksoms tanácsol, tanácsot ad, javasol, ajánl

maksoń¹ férjhez adott; maksoń pat'a férjhez adott nővér

maksoń² máj-; maksoń prákińet' májas pirog

maksož (mn ign) (oda)adott; (h ign) (oda)adva; maksož jarmakt (oda)adott pénz; maksož val adott szó

makšijams elkorhad

makšo korhadt/redves/odvas fadarab; makšovařa üreg, odú

makšov korhadt, redves, odvas; makšov poj korhadt nyárfa

malaćek egymás közelében/mellett; malaćek eřams egymás közelében/mellett/tőszomszédságában lakik; t'et'a marto malaćek ozado ašt'it' apjával egymás mellett ülnek; t'e ovše malaćek ez egészen közel van

malakstomoma közeledés, közelgés

malakstomoms közeledik, közeleg

malas (hsz) közel, közelre, közelebb; (nu) közelébe; -hoz/-hez/-höz; malas sams közel/közelebb jön; moń malas sak gyere hozzám közel/közelebb!

malaso (hsz) közel; (nu) közelében, -nál/-nél; malaso ašt'ems közel áll/van; kudońt' malaso

ašt'ems a ház közelében áll/van

malasoń közeli; malasoń rašket'
közeli rokonok

malasto (hsz) közelből, közletről;
(nu) közeléből, -tól/-től; **malasto**
tujems a közelből indul; **čuvtońt'**
malasto tujems a fa közeléből
indul

malav (hsz) közel, közelebb;
(msz) majdnem, szinte; (nu) kö-
zelébe; **malav sak** gyere köze-
lebb!; **malav šado** élkövojt'
majdnem száz rubel

malava (hsz) közel (mozgásban);
(nu) közelében (mozgásban); **ma-
lava jakams** közel jár; **kudo ma-
lava jutams** a ház közelében ha-
lad/vonul

malavgadoms közeledik, köze-
leg, (meg)közelít

malaviks közeli, közell álló; **ma-
laviks jalga** közeli barát/barátnő

malaviksči közelség

mal'enka mérőedény

mamams (gyer) iszik, hörpöl

mamštams kortyint, hörpint; piál

mańčema → **mańčema**

mańčemań → **mańčemań**

mańčems → **mańčems**

mańčevems → **mańčevems**

mańčeviks → **mańčeviks**

mańčevks → **mańčevks**

mańčez → **mańčez**

mańčica → **mańčica**

mando bot, pálca; šijań mando
ked'senze ezüstpálca/ezüstpálcá-
val a kezében

maniń tavalyelőtti; **maniń t'el'es**
jakšamol' a tavalyelőtti tél hideg
volt

manit' tavalyelőtt, a tavalyelőtti
évben

mańamo becsapás, (meg)csalás,
megtévesztés, félrevezetés, (el)-
árulás

mańams becsap, rászed, megcsal,
megtéveszt, félrevezet, elárul, el-
csal, elcsábít

mańavks becsapás, csalás, árulás;
hiba, tévedés, elnézés, baklövés,
melléfogás; **mańavks noldams**
hibát/baklövést követ el, mel-
léfog

mańavoms becsapódik, csalódik,
csalatozik; téved, hibázik, mel-
léfog

mańčema (mańčema) becsapás,
csalás, megtévesztés, félrevezé-
tés, (el)árulás

mańčemań (mančemań) család, ámitó, fondorlatos, hazug, hazudozó

mańčems (mančems) becsap, rászéd, (meg)csal, megtéveszt, félrevezet, elárul, elcsábít, csalogat, csábítgat

mańčevems (mančevems) becsapódik, csalódik, csalogatik

mańčeviks (mančeviks) becsapható, rászédhető, hiszékeny; **mańčeviks ejkakš** hiszékeny gyermek

mańčevks (mančevks) becsapás, csalás, ámitás, fondorlat, árulás, hazugság

mańčež (mančež) (mn ign) becsapott, rászédett, megcsalt, megtévesztett, félrevezetett, elárult, elcsábított, csalogatott; (h ign) becsapva, rászédve, megcsalva, megtévesztve, félrevezetve, elárulva, elcsábítva, csalogatva, csábítgatva

mańčića (mančića) csaló, áruló

mańej derű, derült idő; derűs, derült, verőfényes; **mańej či** derült idő, verőfényes nap; **t'eči mańej ma** derült idő, ma süt a nap; → **mańejste**

mańejči derű, derültség, derült idő

mańejgadoms kiderül, derűs-sé/derültté válik, derült/derűs

lesz

mańejste derűsen, derűlten, ragyogóan, pompásan; **mańejste ežd'i čiš** a nap ragyogóan süt

mańeńd'ems kiderül, derűssé/derültté válik, derült/derűs lesz

mańića csaló, áruló

mańši (fn) vogul

mańšiń (mn) vogul; **mańšiń kel'** vogul nyelv

mar rakás, kupac, halom; **keveń mar** kőrakás, kőhalom; **mars va-l'ams** halomba temet/rak, kupacba rak

maraka (áll) muslica, muslinca (*Drosophila melanogaster*)

maral'a hős, vitéz, dalia

marams összerak, felrak, felhalmoz; **peńget'** **marams** tűzifát összerak/felrak

marav (áll) muslica, muslinca (*Drosophila melanogaster*)

maraž szil(fa), (növ) vénicszil (*Ulmus laevis*)

marě (növ) laboda, paréj (*Atriplex*)

marčoń paréj-

marčov paréjas

marka bélyeg; márka

marnoms dorombol

mart március; **martsto** márciusban

marto (nu) -val/-vel; **keňardoma** **marto** örömmel; **vad'ra jožo marto** jó hangulatban, jókedvvel; **šeň marto** azzal (együtt); **sodaviks marto** **vasod'ems** ismerőssel találkozik; **jalga marto vejse** barátjával együtt; **marton** velem; **martot** veled; **martonzo** vele; **martonzo sajems** magával visz

martoň márciusi

mařamga hangosan, fennhangon; **mařamga lovnoms** hangosan/fennhangon olvas

mařamo hallás; érzés; **vad'ra mařamo** jó/finom hallás; **jožomařamo** közérzet; **sed'ejmařamo** szívéllyesség, mély érzés, érzékenység, együttérzés, tapintat

mařams (meg)hall; érez, érzékel, észlel; **paršt'e/vad'fasto mařams** jól hall; **ajmel'd'ema mařams** szédülést érez; **taňšt' mařams** ízt érez, érzi vminek az ízét; **vižks mařams** szégyent érez, szégyenkezik

mařatoms hallatszik; érződik

mařaviks hallható; érezhető; hangos; **mařaviks vajgel'** hallható/erős hang; → **mařaviksste**

mařaviksste hallhatóan; érezhetően; hangosan; **mařaviksste bašića** hangosan beszélgető; **mařaviksste vajkstams** hangosan felsóhajt; **mařaviksste čarad's puřgiŋe** hangosan dörgött az ég (a mennydörgés)

mařavića (el)hallatszó; érződő; **vasov mařavića šejeřema** messzire (el)hallatszó kiáltás

mařavoms hallatszik; érződik, tűnik; **čalgavkst mařavit** lépések hallatszanak; **kosto-but'i mařavi moro** valahonnan egy dal hallatszik; **mařavš kiňgak ukstamo** vkinek a lélegzése/sóhajtása hallatszott; **moňeň mařavi** nekem úgy tűnik

mařaž (mn ign) (meg)hallott, érzett, érzékelt, észlelt; (h ign) (meg)hallva, érezve, érzékelve, észlelve; **mařažeňt'eň keňardoms** a hallottaknak örül

mařšekšņems hall, érez

mařsems hall, érez

mařsevems hallatszik, érződik, tűnik; hallható, érezhető, érzékelhető

mařsevića hallható, érezhető, érzékelhető; **a mařsevića t'evt'** érzékelhetetlen dolgok

mařsevks hír, híresztelés, szóbeszéd, pletyka

mastačej főnemes, főúr

mastor föld, ország, állam, haza, világ; **čači mastor** szülőföld; **P'ija/ombo mastor** külföld, idegen ország; **obedjonksoń mastort** déli országok; **veše mastorgańt'** országszerte; **mastoralks** föld alatti üreg/helyiség, pokol; **mastorava** földanya; **mastorčama** táj; tájék, vidék, terep; **mastorel'e** a természet (lág) öle; **mastorlango** földfelszín, a föld felszíne; világ; → **mastumar'**

mastorks talaj; padló; **pot'meža mastorks** nyirkos talaj; **čuvtoń mastorks** fapadló; **mastorksos** karakadás a talaj megkeményedett/megkötött

mastoro földön, talajon; padlón; **mastoro ašt'ems** a földön/a talajon áll

mastoroj (növ) föld alatt növő, kellemetlen szagú, gyógyhatású gomba (orosz **вещика вонючая**)

mastoroń földi, állami, föld-, ország-, állam-; **P'ija/ombo mastoroń** külföldi, idegen országbeli; **ve mastoroń lomańt'** honfitársak; **mastoroń mijema-ramamo** állami kereskedelem

mastorov földre, talajra; padlóra; **mastorov valgoms** földre ereszkedik

mastumar' eper, szamáca, (növ) kertieper, kertiszamáca (**Fraga-**

ria moschata)

mašt'a farsang vége, húshagyóhét

mašina gép; autó, gépkocsi

maštiks láz, lázas betegség; **sonze maštiks čavi** láz gyöttri, lázas beteg

maštnems öl, pusztít, megsemmisít, gyilkol; tönkretesz

maštnet'ems megharagszik, bosszankodik, felizgatja magát, acsarkodik; **št'ako maštnet'ems** hiába/feleslegesen izgatja magát

maštoma¹ képesség, tudás, hozzáértés, jártasság, készség

maštoma² megölés, elpusztítás, megsemmisítés, meggyilkolás; gyilkosság, emberölés; **es prań maštoma** önpusztítás, öngyilkosság

maštoms¹ megöl, elpusztít, megsemmisít, meggyilkol, tönkretesz; elfogy; **ilikem mašt's** elfogyott az erőm

maštoms² tud, képes; **mašti lovnomo**, **šormadomo** tud írni, olvasni

maštoviks alkalmas, megfelelő

matka anyós (a feleség anyja)

matrams összenyom, összeprésel, elzsibbad; **pil'gem** matráz

elzsibbadt a lábam

mat'ed'evems elalszik, álomba merül

mat'emat'ika matematika

mavksnema, mjavksnema nyávo-
gás

mavksnems, mjavksnems nyávog

mavnoma nyávogás

mavnoms nyávog

mazij, mazi szép, szépség; mazij
čama szép arc; mazij on szép
álom; mazij t'ejt'er szép lány; →
mazijste

mazijči, maziči szépség; ar-
tovksoñ mazijči a rajz szépsége

mazijste szépen; mazijste ke-
mel'd'ams szépen feldíszít; ma-
zijste kortams szépen beszél; ma-
zijste šormadoms szépen ír

mazildoms (szépségében) pom-
pázik/tündöklök

mazilgadoma megszépülés

mazilgadoms megszépül, (meg)-
szépíti/(fel)ékesíti/(ki)csinosítja
magát

mazilgadož (mn ign) megszépült;
(h ign) megszépülve

mazilgavtoma (meg)szépítés,

(fel)díszítés, (fel)ékesítés, (ki)csi-
nosítás; mazilgavtomga díszítés-
re, díszítés céljából

mazilgavtoms (meg)szépít, (fel)-
díszít, (fel)ékesít, (ki)csinosít, de-
korál.

mazilgavtož (mn ign) (meg)szé-
pített, (fel)díszített, (fel)ékesített,
(ki)csinosított; (h ign) megszépít-
ve, feldíszítve, felékesítve, kicsi-
nosítva; kumbraso mazilgavtož
pulaj kagylókkal díszített pulaj
(hátsó kötény)

maža sekély; maža l'ej sekély fo-
lyó; maža tarka zátony, sekély
hely

mažargo szépség (emberre),
szép/gyönyörű nő; alkukssoñ ma-
žargo valóságos szépség, gyönyör-
ű nő

mečke labda; fežinañ mečke
gumilabda

med' méz; čecañ med' virágméz;
pekšeñ med' hárszméz; keražmed'
lépesméz; med'arvo mézital, nek-
tár; → med'gov; → med'govoñ

med'eñ méz-; med'eñ šukoro mé-
zeskalács, mézeslepény

med'ev mézes

med'gov július

med'govoñ júliusi

med'ma a jég felszínén lévő víz

mej: **mej jonks** visszája/fonákja vminek; **mej jondo vel'avtoms** visszájára fordít, kifordít; **mej sel'me** kancsal, bandzsa; **mej sel'me čoriŋe** kancsal fiú; → **mejev**; → **mejgeŋert'**

mejel'će utolsó; **mejel'će minutasto** az utolsó percben/pillanatban; **mejel'će pel'ev** a vége felé (időre); végül; → **mejel'ćed'e**; → **mejel'ćek**; → **mejel'ćeks**

mejel'ćed'e utoljára; **mejel'ćed'e ŋejija** utoljára láttam

mejel'ćek egymás után, sorban; **mejel'ćek mol'ems** egymás után megy; **mejel'ćek ašt'ems** sorban áll

mejel'ćek-mejel'ćek egymás után, folyamatosan, lépésről lépésre

mejel'ćeks utolsóként, utolsónak; befejezésül, végül; **mejel'ćeks sams** utolsóként/utolsónak érkezik; **mejel'ćeks kadovoms** utolsónak marad; **mejel'ćeks jovtŋiems** befejezésül (el)mond

mejel'gadoms ferdén/görbe szemmel néz

mejel'ks méhlepény, placenta; utolsó gyermek, utód

mejel'kst maradék, maradvány; következmény

mejev ferdén, rézsútosan; fordítva, visszáján, fonákján; **mejev vanoms** ferdén/görbe szemmel néz; **šl'apa mejev putoms** a kalapot fordítva teszi fel

mejev gadoms ferdén/görbe szemmel néz

mejgeŋert' visszakézből; **mejgeŋert' vačkod'ems** visszakézből megüt

mej'l'e (hsz) utána, azután, később, majd; (nu) után; **mon mej'l'e siŋ** én azután/később jöttem; **obedte mej'l'e** ebéd után; **šed'e mej'l'e** később, azután, aztán; **vandid'e mej'l'e** holnapután

mejs miért?

mejse? miben?, mivel?; **mejse kir'd'at med'ent'?** miben tartod a mézet?; **mejse čumo?** miben vétkes?; **mejse čamat šl'ik?** mivel mostad az arcod?; **mejse tujat?** mivel mész/indulsz?; **mejse t'e-veš?** mi a helyzet?

mejse-but'i valamiben

mejste miből?; **mejste t'ejež kudoš?** miből készült a ház?; **mejste meže** ha valami történe

mekev vissza, újra; **tov/tovolov di mekev** oda és vissza; **mekev čijems** visszafut, visszazalad, visszazarohan; **mekev maksoms** visszazaad; **mekev sams** visszajön; **mekev vel'avtoms** visszafordul; →

mekevlank

mekevlank ellenkezőleg, fordítva; **mekevlank putoms** fordítva teszi le

mekev-vasov előre-hátra, oda-vissza, ide-oda

meks miért?; amiért; **šeks** meks mert; azért, mert

meks-but'i valamiért; **meks-but'i** saš jött valamiért

meksñems kérdezősködik, kikérdez, kikérdezet; ingerel; boszszant

mekš méh, (áll) háziméh (*Apis mellifera/mellifica*); **mekšava** méhkirálynő; **mekševal'e** méhraj

mekšeñ méh-; **mekšeñ** biznema méhzümmögés; **mekšeñ kird'ema** méhészet, méhtartás; **mekšeñ** roj méhraj; **mekšeñ šta** méhviasz

mel' kedv, hangulat, gondolat, vélemény; **paro mel'se** szívesen, jókedvvel; **ve mel'se** egyetértve, egyetértésben, egyhangúlag, egy szívvel-lélekkel; **mel' mol'ems** megun, beleun, ráun; **mel' mol's-t'ems** untat; **mel' mol'st'ića** unalmas, untató, molesztáló, tolakodó; **mel' sams** kedve van/lesz, akar, szeretne; **mel' ul'ems** kedve van, akar, szeretne; **araš mel'em** nincs kedvem; **mel' vanoms** kedvét keresi; tisztel, becsül; **mel's sams** elhatározásra jut, rájön

vmire; **ve mel's sams** egyetért; **mel's tujems** tetszik; **mel'zeñ tuš** nekem tetszik; **mel's tujića** tetsző; **mel'se kird'ems** észben/émlékezetben tart, emlékezetbe vés, emlékszik; **mel'se kird'ema** észben/émlékezetben tartás; → **mel'saparo**; → **mel'sparo**; → **mel'sparon**

mel'at tavaly, a múlt évben

mel'at-manit' réges-régen, rég, régen; **mel'at-manit' t'e t'evės** ul'ñeš réges-régen történt

mel'avks gond, gondoskodás, törődés; bánat, szomorúság; **ku-dojutkoñ mel'avks** a házról való gondoskodás, a házzal való törődés; **mel'avksos prams** bánatba merül, nekibúsul

mel'avkstomo gondtalan, közömbös; gondtalanul, közömbösen, gond nélkül; **mel'avkstomo eřamo** gondtalan élet; **mel'avkstomo eřams** gondtalanul él

mel'avtića gondoskodó, gondos; **mel'avtića t'et'at-avat** gondos szülők

mel'avtoma gond, gondoskodás, törődés; bánat, szomorúság

mel'avtoms gondoskodik, törődik; aggódik, aggódalmaskodik, nyugtalankodik; bánkódik, szomorkodik, búsul

mel'd'e-valdo kedvetlenül, kellet-

lenül, nem szívesen

mel'eń¹ hangulati, gondolati; kedv-, hangulat-, gondolat-, vélemény-; **mel'eń mol'ema** megúnás, megcsömörlés

mel'eń² tavalyi, múlt évi; **mel'eń kize** a múlt nyár; **mel'eń norov** a tavalyi/múlt évi termés; **mel'eńd'e ikel'e** tavalyelőtt, a tavalyelőtti évben

mel'ga (hsz) utána, mögötte, hátul; (nu) után; **mel'gan** utánam, mögöttem; **mel'gat** utánad, mögötted; **mel'ganzo** utána, mögötte; **mel'ga jakams** ápol, gondoz, gondoskodik; udvarol; **l'išme mel'ga jakams** lovat ápol; **ejkakš mel'ga jakams** gondoskodik a gyermekről; **mel'ganzo jakams** udvarol neki; **mel'ganzo pańšems** üldöz/kerget vkit; → **mel'ga mel'ček**

mel'gaks (fn) -utó, követő; **val-mel'gaks** (nyelv) névutó

mel'gakst maradék, maradvány, hulladék

mel'ga mel'ček egymás után

mel'ks ösztönzés, vágy, kívánság, óhaj

mel'saparo rosszkedv, nem tettség, elégedetlenség; sértés, megbántás; **mel'saparošo ašt'ems** rosszkedvű

mel'sparo öröm, jókedv, jó érzés, élvezet, megelégedés; **mel'sparoso** örömmel, szívesen; **pokš mel'sparoso** nagy örömmel, a legnagyobb örömmel, nagyon szívesen; **mel'sparo t'ejems** örömet szerez; **mel'sparoso ašt'ems/ul'ems** jókedvű

mel'sparon dicsérő, elismerő, hízelgő

mel'teme kedvetlen, kelletlen; kedvetlenül, kelletlenül, nem szívesen

mel'temeči kedvetlenség, kelletlenség, közömbösség, részvétlenség; apátia

meńčems → **meńčems**

meńčevks → **meńčevks**

mengev → **meńgev**

meńčems (**meńčems**) (meg)hajlít, behajlít, (meg)görbít, hajlítgat, görbítget

meńčevks (**meńčevks**) hajlat, (be)hajtás; hajlítás, görbület, kanyar, kanyarulat, kerülő

meńd'ams, **meńd'ems** (meg)hajlít, behajlít, (meg)görbít, (össze)hajt; **kopoře meńd'ams** meghajlítja a hátát; **końov meńd'ams** papírt összehajt; **vet'eńgirda meńd'ams** ötszörösen összehajt; **čirkeks meńd'ams** járomba hajt, leigáz

meńd'avks hajlat, (be)hajtás; görbület, kanyar, kerülő, törés

meńd'avoms hajlik

meńd'az, **meńd'ež** (mn ign) (meg)hajlított, behajlított; (h ign) (meg)hajlítva, behajlítva; **meńd'az uske** meghajlított drót

meńd'ems → **meńd'ams**

meńd'erđ'amo (fel)törés (dióé, mogyoróé stb.)

meńd'erđ'avks héj (dióé, mogyoróé stb.)

meńd'ež → **meńd'az**

meńekšńems, **meńkšńems** kitör; kiszabadul, megszabadul, szabaddá válik

meńel' menny, mennybolt, ég, égbolt; boltozat; **pel't'eme meńel'** felhőtlen/derült ég; **kaštommeńel'** kemenceboltozat; **kurgomeńel'** szájpadrás; **meńel'es vańskadš** az ég kitisztult; **meńel'günška** (**meńel' kunška**) mennybolt, égbolt; **meńel'lango** mennybolt, égbolt

meńel'eń égi; ég-; **meńeleń t'us** égszínké; **meńeleń kev** meteorit

meńel'ks időjárás; idő; **načko meńel'ks** nyirkos idő/időjárás; **kovoľov meńel'ks** borús idő

meńema kitörés, kiszabadulás,

megszabadulás, szabaddá válás

meńems kitör, kiszabadul, megszabadul, szabaddá válik; kiszakad, elszakad, kikerül; **polonsto meńems** fogságból (ki)szabadul

meńgev (mn) elbizakodott, fennhéjázó; pökhendi; (nu) nélkül; **meńgevan** jelenlétem nélkül, nélkülém

meńiks hajlat, (be)hajtás; (be)hajlítás, görbület, kanyar, kerülő

meńkšńems → **meńekšńems**

meńst'amo (**meńst'ema**) kiszabadítás, megszabadítás, szabadon bocsátás, szabaddá tétel, elengedés, kihagyás

meńst'ams (**meńst'ems**) kiszabadít, megszabadít, szabadon bocsát, szabaddá tesz, elenged, kihagy

meńst'avoms (**meńst'evems**) kiszabadul, megszabadul, megmenekül

meńt'uk menyhal, (áll) folyami menyhal (Lota lota/vulgaris)

meńat azt mondják, úgy mondják, mondjuk; **t'eke meńat** mint mondják, mintha mondanák

meńema parancs, parancsolás, rendelkezés, utasítás

meńems mond, (meg)parancsol,

megenged, javasol; hív/nevez
vhogyan/vminek; **nuřkińeste me-
řems** röviden mond; röviden
szólva, egyszóval; **meřan t'et'** lov-
noms megparancsolom, hogy ol-
vass; **mońeń a meřit'** nekem nem
engedik/javasolják; **koda meřit'**
t'eńeń? ezt hogy hívják/nevezik?

meřevks kifejezés; **kemekstaž me-
řevks** (nyelv) állandósult szókap-
csolat; **valmeřevks** (nyelv) köz-
mondás, szólás, szólásmondás,
szállóige

meřež mondva, (meg)parancsol-
va; hívva/nevezve vhogyan/vmi-
nek; **nuřkińeste meřež** röviden
szólva, egyszóval

meřkams összegyűr, összenyom,
szétnyom, összelapít, összezúz;
oršamopel' meřkams összegyűri a
ruháját

mestojimeńija (nyelv) névmás

mešt'e mell, mellkas, kebel; **kel'ej**
mešt'e széles mellkas; **mešt'es**
tismad'ems mellbe taszít/vág

mešt'eń mell-; **mešt'eń** lovaza
mellkas, mellcsont

mešt'ev melles, nagy mellű, széles
mellkasú

metra méter; **kvadratoń** metra
négyzetméter; **kavto** metrat két
méter

met'kaz (áll) gyík (Lacerta)

mevt' vitorla; **varmamevt'** szélvi-
torla

mežd'e mitől?, miről?, mit?;
mežd'e pel'at' mitől félsz?; **mež-
d'e kortat'** miről beszélsz?; **mež-
d'e jarsat'** mit eszel?; **mežd'e**
ařsat' mire gondolsz?

mežd'ejak valamitől, valamiről,
valamit; tagadó mondatban: sem-
mitől, semmiről, semmit; **mež-
d'ejak pel'an** félek valamitől;
mežd'ejak a pel'an semmitől sem
félek; **jarsan mežd'ejak** eszem
valamit; **a jarsan mežd'ejak** sem-
mit sem eszem

meže mi?, mit?; ami, amit, amik,
amiket; **meže t'et' eřavi?** mi kell
neked?; **meže t'ejems?** mit lehet
tenni/csinálni?; → **mežd'e**; →
mežeks; → **mežeń**; → **mežt'**

meže-but'i valami, valamit; **sodi**
son meže-but'i t'ed'e? tud ő erről
valamit?; → **mežeń-but'i**

mežejak valami, valamit; tagadó
mondatban: semmi, semmit; **t'e-
se mežejak a išt'a** itt valami nincs
rendben; **mežejak langs apak va-
no** mindennek/mindezeknek el-
lenére/dacára

mežeks minek?, miért?; aminek,
amiért; **mežeks son t'et' eřavi?**
minek/miért kell ő neked?; **a**
mežeks nincs miért

mežeń milyen?, amilyen

mezeń-but'i valaminek a ...ja;
mezeń-but'i kis valamiért, valami miatt

mezt' mik?, **miket?**; **mezt' t'ej-
ňat?** mit csinálsz?, mivel foglal-
kzol?

mezt'kak valamik, valamiket; ta-
gadó mondatban: semmik, sem-
miket

meždomet'ija (nyelv) indulatszó

mežd'evel' (növ) boróka, boró-
kafenyő (*Juniperus*)

meže pénztelenség, pénzszüke,
szükség, ínség, nincstelenség

mijav, **mija** (áll) hód (*Castor
fiber*)

mijavoń, **mijań** hód-, hódprém-;
mijavoń šive hódprémgallér

mijaz kalászszáлка, toklász

mijema eladás, árusítás, értékes-
ítés

mijemań eladási, értékesítési; **mi-
jemań pit'ne** eladási ár

mijema-ramamo kereskedelem;
mastoroń mijema-ramamo álla-
mi kereskedelem

mijemań-ramamoń kereskedelmi

mijemapel' áru, árucikk, portéka

mijems elad, árul, (ki)árusít

mijež (mn ign) eladott, árult,
(ki)árusított; (h ign) eladva,
árulva, (ki)árusítva

mik sőt, még, még ... is; **veše
važod'št'**, **mik ejkakštnejak** min-
denki dolgozott, még a gyerme-
kek is

mikšněma eladás, árusítás, érté-
kesítés; **vid'mekseń mikšněma** ve-
tőmageladás; **mikšněma kudo**
áruház, bolt

mikšněms elad, eladogat, árul,
(ki)árusít; **d'ošovasto mikšněms**
olcsón árul

mikšnića eladó, elárusító, árus,
kereskedő

mil'e evező, evezőlapát

mil'ed'ems evez

mil'iciońer rendőr

mil'l'ion millió

minuta perc; **vejke minuta** egy
perc; **kavto minutat** két perc;
mejel'će minutasto az utolsó
percben/pillanatban

miń (személyes nm) mi; → **mi-
ńek**; → **mińeńek**; → **mińš**

mińek bennünket, a mi ...unk, a
mienk; **siń vastimiž mińek** ők
vártak bennünket; **mińek pokšt'a-**

nok-babanok nagyszüleink, őseink, elődeink; **t'e kińigaš mińek** ez a könyv a mienk; **mińek ejste közülünk**

mińeńek nekünk, hozzánk; pek eřavat mińeńek nagyon kellesz nekünk, nagy szükségünk van rád; **sak mińeńek gyere el hozzánk!**

mińeń-šunoń (mn) mindenféle, különféle, különböző; **mińeń-šunoń vajgel't'** különféle hangok

mińet'-šunot (fn) mindenféle, mindenfélét, hetet-havat

mińš mi magunk

miřams kibékül, békét köt; kuvat' ežt' miřa sokáig nem békültek ki

miřd'e férj; miřd'eń ked'se férj-nél van; miřd'eńeń l'isems férjhez megy; miřd'eńeń l'isema férjhez menés

miřd'eń férjes

miřd'et'-polat (miřd't'-polat) házastársak, házaspár, férj és feleség

miřom mindenki együtt

miřara brokát

mit'alkat tótágast, tótágast állva

mizoldoma mosolygás; mosoly

mizoldoms mosolyog

mizolks mosoly; vicc, tréfa, élc

mjata menta, (növ) egyfajta menta (*Mentha longifolia*)

mjatań menta-; **mjatań čine** mentaillat

mjavksńema → **mavksńema**

mjavksńems → **mavksńems**

močaraž gyengeség; rossz közérzet

moče erő; **močem** arás nincs erőm; **veše močeńt' purnams** minden erejét összeszedi; → **močaraž**

močka kóc, csepű

močudalks kóc, csepű, szösz; **kańšt'eń močudalks** kenderkóc

moda föld, talaj; **raužo moda** fekete föld, csernozjom; **norov moda** termékeny/termő talaj, termőföld; **kevev moda** köves talaj; **moda čuvoms** földet ás; **modas** nérgems földbe tapos; **modas peznavtoms** földbe szúr; **modalango** földfelszín, a föld felszíne; **modamekš** (áll) poszméh, dongó (*Bombus*); **modanumolo** (áll) ugróegér (*Alactaga*); **modapokol'** göröngy; **modaval'avks** földhányás; → **modalks**; → **modamař**; → **modamařeń**

modalks föld alatti üreg/helyi-

ség, pokol

modamař (növ) burgonya, krumpli (*Solanum tuberosum*); **čovaž modamař** reszelt burgonya; **targaž modamař** kiásott krumpli; **modamařt' feztams** krumplit süt; **modamařt' vatksems** burgonyát/krumplit hámoz; **modamařned'ks** burgonyaszár, burgonyabokor, krumplibokor; **modamařvatksévkst** krumplihéj

modamařeň burgonya-, krumpli-; **modamařeň počt** burgonyaliszt

modaň földi, föld-; **modaň onkstića** földmérő; **modaň važod'ema** földmunka

modaň-ved'eň kétéltű

modav földes, földdel kevert, földben gazdag

modavtomo földtelen, föld nélküli; föld nélkül

modijams bekeni/bepiszkítja magát földdel, földes lesz

mod'eřams (le)nyom, szétnyom, agyonnyom, (el)tapos, letapos, összetapos, széttapos

mod'eřd'ams szétnyom, agyonnyom, eltapos, letapos, összetapos, széttapos; **pil'gese mod'eřd'ams** lábbal (szét)tapos

mod'eřd'avks benyomódás, behorpadás

mokej féllábú, egy lábú

moknoma motyogás, dűnnyögés, mormogás, morgás

moknoms motyog, dűnnyög, mormog, morog

mokrića pinceászka, (áll) érdes pinceászka (*Porcellio scaber*)

mokšava moksa nő

mokšerža (fn) mordvin; **mokšeržat** mordvinok, mordvinság

mokšeržaň (mn) mordvin; **mokšeržaň narod** mordvin nép

mokšna ököl, marok; **mokšnaso** **bankad'ems/čapod'ems** ökölrel megüt; **mokšnaso kiřd'ems** marokában tart

mokšo (fn) moksa; **kavto mokšot** két moksa; → **mokšoks**; → **mokšava**; → **mokšerža**; → **mokšeržaň**

mokšoks moksául, moksára; **mokšoks kortams** moksául beszél; **mokšoks jutavtoms** moksára fordít

mokšoň (mn) moksa; **mokšoň kel'** moksa nyelv

mol'ema menés, haladás, járás; **mol'emste** menéskor, menvén, menve, amikor megy; **mel'eň mol'ema** megunás, megcsömörlés

mol'ems megy, halad; **a mol'an**

nem megyek; kov mol'at? hová mégy?; mol'ań toń kise érted megyek; ki langa mol'ems az úton megy; kovgak mol'ems valahová megy; ikel'e mol'ems elől megy; ikel'ev mol'ems előre megy; jalgo mol'ems gyalog megy; kudov mol'ems hazamegy; pangos mol'ems gombázni megy, gombát szedni megy; vejse mol'ems együtt megy; vid'este mol'ems egyenesen megy; pizeme mol'i az eső esik; kińbut'i jonov mol'ems hasonlít valakire; t'ejt'eńneń mol'i avanzo jonov a kislány az anyjára hasonlít; karšo mol'ems ellenez, ellentmond; mel' mol'ems megun, beleun, ráun

mol'evks menés, haladás, járás, mozgás

mol'ića menő, haladó; járókelő; mol'ića lomań menő ember; mol'ića kov folyó hó

mon én; t'e mon ez én vagyok; mon tujan, a ton kadovat én elmegyek, te pedig maradsz; a mon mol'an nem én megyek; → monś; → moń; → mońeń

monś én magam; monś t'ejija t'eveńt' én magam végeztem el a munkát/dolgot; → monśeń

monśeń enyém, sajátom; kudoś monśeń a ház az enyém

moń engem, az én ...m, az enyém; vastomak moń fogadj engem!; t'e moń t'et'am ez az én

apám; moń pińgeste jelenlétemben/előttem; t'e moń ez az enyém; moń ked's hozzám; moń ked'se nálam; moń ked'ste tőlem; moń kojse szerintem, véleményem szerint; moń końd'amo hozzám hasonló; moń pel'ev felém; moń peńka körülöttem; moń tarkas helyettem; moń tarkaso a helyemben; moń turtov nekem, számomra, részemre; moń vaksoso mellettem

mońeń nekem, hozzám; son mońeń eńavi ő kell nekem; mońeń mańavi nekem úgy tűnik; mońeń a meńit' nekem nem engedik/javasolják; sak mońeń gyere el hozzám!

moramo éneklés, dalolás

moramoń zenei, zene-; moramoń škola zeneiskola

morams (el)énekel, (el) dalol; moro morams dalt énekel; gajt'evste morams csengőn/zengőn énekel; operaso morams operában énekel

moravtńems (el)énekeltet, (el)daloltat; egyházi éneket, zsoltárt énekel

moravtoma (el)énekeltetés, (el)daloltatás; egyházi/templomi éneklés, zsoltáréneklés

moravtoms (el)énekeltet, (el)daloltat; egyházi éneket, zsoltárt énekel

moraž (mn ign) (el)énekelt, (el)-dalolt; (h ign) (el)énekelve, (el)-dalolva; **moraž moro** (el)énekelt dal; **moraž tujems** énekelve távozik

moraževems énekelni kezd, dalra gyújt/fakad, rázendít (dalra)

morčka (növ) kucsmagomba (Morchella)

morga hely a kemence előtt; **morgaežem** pad a kemence előtt, a kemence előtti pad

morgijams csomóssá/görcsös-sé/bütykössé válik

morgo csomó, görcs, bütyök (deszkában, gerendában stb.)

morgov csomós, görcsös, bütykös, bogos

morića éneklő, daloló; énekes, dalnok; **vajgel'ev morića** erős/szép hangú énekes; **morića nar-muń** énekesmadár

morkov (növ) sárgarépa (Daucus carota/sativus)

moro ének, dal, nóta; **gajt'ev moro** zengő ének; **moro morams** dalt énekel; **moro poladoms** dalt szerez

moroń ének-, dal-, nóta-; **moroń lad'ića** dalszerző; **moroń poladića** dalszerző, zeneszerző; **moroń kunsoloma** dalhallgatás, zene-

hallgatás; **moroń rangstića/targića** előénekes

morséms énekel, énekelget

mořa tenger; **mořačire** tengerpart

Moskov Moszkva; **Moskovso** Moszkvában; **Moskovov** Moszkvába

mošams betöm/eltömít/bedugaszol (mohával)

motkod'ema motyogás, dünnyögés, mormogás, morgás

motkod'ems motyog, dünnyög, mormog, morog; **sudo alo motkod'ems** az orra alatt dünnyög/motyog

motordoma morgás, mormogás, dörmögés

motordoms morog, mormog, dörmög; **sudo alo motordoms** az orra alatt mormog, magában morog

mot'ke belső részek, belek, zsigerek, belsőségek; **mot'ke P'iv-t'ems/targams** kiveszi a belső részeket

mućamo kíntás, gyötetés, sanyargatás, nyúzás

mućams kínozt, gyötört, sanyargat, nyúz; **kiska mućams** kutyát kínozt

mućića kínozt, gyötört, sanyargató,

nyúzó

mučkams (át)kutat, kutakodik

mujema (meg)találás, rátalálás, meglelés

mujems (meg)talál, rátalál, (meg)lel; **kel'-val** / **vejseñ lad mujems** megtalálja a közös nyelvet

mujevems megkerül, előkerül, (meg)találtatik, megtalálják; **kodajak a mujevi** sehogyan sem lehet megtalálni

mujevks talált tárgy, lelet

mujež (mn ign) (meg)talált, rátalált, (meg)lelt; **(h ign)** (meg)tálálva, rátalálva, meglelve

mujuk kalászszálla, toklász

mukoro ülep, fenék

mukoř tuskó, tönk, rönk

mukstams felbőg (szarvasmarha)

mukstñems bőg (szarvasmarha)

mukšnoms talál; **pangot mukšnoms** gombát talál

muñamo (el)varázsolás, varázslás; varázslat

muñams (el)varázsol

muñića varázsló

murdams visszatér, visszafordul, megfordul; **vit'ev murdams** jobbra fordul

murdavks forduló, kanyar

murnoma dorombolás

murnoms dorombol

muřñema (le)szidás, összeszidás, szidalmazás, korholás, (meg)dorgálás, becsmélés, ócsárolás

muřñems (le)szid, összeszid, szidalmaz, korhol, (meg)dorgál, becsmérel, ócsárol; **alamñed'e muřñems** egy kicsit/picit/picikét leszid/megdorgál

muskol'amo kigúnyolás, kicsúfolás, gúnyolódás, csúfolódás; gúny

muskol'ams kigúnyol, kicsúfol, gúnyolódik, csúfolódik, gúnyt űz vkiből/vmiből

muškema (ki)mosás

muškema-čovamo (ki)mosás

muškemañ mosás-; **muškemañ poroška** mosópor; **muškemañ sa-poñ** mosószappan

muškemat mosnivaló, szennyes (ruha); **muškemañ jorvaldoma** a mosnivaló kiöblítése; **muškemañ načtoma** a mosnivaló beáztatása

muškems (ki)mos

muškems-čovams (ki)mos

muškića-čovića (ki)mosó; mosónő

muškaj farkas

muškaz sérv; **počomuškaz** köldöksérv

muško (növ) kender (*Cannabis sativa*); **muškokerme** kendernyaláb, egy kéve kender; **muškopiré** kenderföld, kenderrel bevetett föld/mező

muškoñ kender-; **muškoñ vid'me** kendermag

muškov kenderes

mut'ams (meg)zavar, felzavar, felkavar; **lázít**, zavart/nyugtalanlanságot kelt, vizályt szít; **megrágalmaz**; **ved'** **mut'ams** a vizet felzavarja/felkavarja

mut'ića **lázító**, zavargást/nyugtalanlanságot keltő, vizályt szító

muzgorđ'ema morgás, dörögés

muzgorđ'ems morog, dörög, elégedetlenkedik, zúgolódik

muzej múzeum

N

na na, nos; na, kiñigañt' **sajik** na feled / vedd el a könyvet!

naboj bátor, merész, vitéz, szilaj, féktelen, rakoncátlan, csintalan, pajkos, vadóc; **naboj ćoriñet'** csintalan kölykök

nabojći bátorság, merészség, vitézség, szilajság, féktelenség, rakoncátlanság, csintalankodás, csínytevés, pajkosság, szertelenség

nabojgadoms felbátorodik, bátorrá/merésszé/szilajjá/féktelenné/rakoncátlanná/csintalanná válik; **bátor/merész/szilaj/féktelen/rakoncátlan/csintalan** lesz

nabojgal'ems vitézkedik, rakoncátlankodik, csintalankodik, pajkoskodik, szertelenkedik

načko nedvesség, nyirkosság; nedves, nyirkos; **načko košt** nedves/nyirkos levegő; **načko meñel'ks** nyirkos időjárás; **načko peñget'** nedves tűzifa; → **načkosto** (**načksto**)

načkoći nedvesség, nyirkosság

načkola nedves, nyirkos

načkoma átázás, átnedvesedés

načkoms átázik, átnedvesedik; **pačk** **načkoms** átázik, bőrig ázik; **čačk-pačk** **načkoms** csurómvizes lesz, teljesen átázik, bőrig ázik; **seřs** **načkoms** tetőtől talpig / teljesen átázik; bőrig ázik

načkosto (**načksto**) nedvesen,

nyirkosan; **načkosto** l'išš ved's-
teñt' nedvesen jött ki a vízből

načtnems (meg)nedvesít, bened-
vesít, beáztat; **nardamo načtnems**
benedvesíti a törülközőt

načtoma megnedvesítés, bened-
vesítés, beáztatás; **muškemañ**
načtoma a mosnivaló beáztatása

načtoms megnedvesít, benedve-
sít, átnedvesít, beáztat

načtož (mn ign) megnedvesített,
benedvesített, beáztatott; (h ign)
megnedvesítve, benedvesítve, be-
áztatva; **načtož vid'met'** beázta-
tott magvak

najan kacér; gőgös, dőlyfös, büsz-
ke; makacs, csökönyös, nyakas;
najan t'ejt'eř kacér lány; **najan**
čora gőgös/dőlyfös/büszke férfi;
najan l'išme makacs/csökönyös/
nyakas ló; → **najansto**

najanči kacérság; gőgösség, büsz-
keség; makacsság, csökönyösség,
nyakasság

najangadoms kacérrá/gőgössé/
büszkévé/makaccsá/csökönyös-
sé/nyakassá válik; gőgös/büsz-
ke/makacs/csökönyös/nyakas
lesz

najangal'ema kacérkodás, koket-
tálás, flörtölés; makacskodás

najangal'ems kacérkodik, ko-
kettál, flörtöl; gőgöskodik, ma-

kacskodik, nyakaskodik

najansto kacéran; gőgösen, dőly-
fösen, büszkén; makacsul, csökö-
nyösen; **najansto pejd'eževems**
kacéran felnevet

najav nyíltan; **najav kortams**
nyíltan/őszintén beszél; **najav t'e-**
jems nyíltan cselekszik

najman bazár, piac, vásár; **naj-**
manso bazárban, piacon; **tundoñ**
najman tavaszi vásár

najmun üzér, kupec

naksado rothadt, korhadt, pos-
hadt

naksadoma rothadás, korhadás,
poshadás

naksadoms (el)rothad, (el)kor-
had, (meg)poshad

naksadož (mn ign) (el)rothadt,
(el)korhadt, (meg)poshadt; (h
ign) (el)rothadva, (el)korhadva,
(meg)poshadva

naksar'ka rothadék, korhadék

naksavtoma (meg)rothasztás,
(el)korhasztás

naksavtoms (meg)rothaszt, (el)-
korhaszt

naksavtož (mn ign) (meg)rot-
hasztott, (el)korhasztott; (h ign)
(meg)rothasztva, (el)korhasztva

nal nyíl; **nal noldams** nyilat kilő, kiereszti a nyilát

nalkoms játszik; cikázik, szikrázik, tündöklik

nalkstams elkedvetlenedik, meg-un, beleun, elege van, megelégel, elmegy a kedve; **nalkstiń ejstet'** meguntalak, elment a kedvem tőled

nalkstavks teher; **staka nalkstavks** súlyos teher

nalkstavtoms elkedvetlenít, kedvét szegi; untat, zaklat; **eńaldomaso nalkstavtoms** kérésekkel untat/zaklat

nalkséma játszás, játszadozás; cikázás, szikrázás; játék; **ejkakšoń nalkséma** gyerekjáték; **št'olkoso nalkséma** cserépjáték

nalksémań játék-; **nalksémań lavka** játékbolt

nalksémapel' játék, játékszer; **ejkakšoń nalksémapel't'** gyermekjátékok

nalkséмка játék, játékszer

nalkséms játszik, játszadozik; cikázik, szikrázik; **guńínese nalkséms** bújócskát játszik; **końčkese nalkséms** hunyócskát/szembekötősdit játszik; **sasińese nalkséms** fogócskát játszik, fogócskázik; **ńakaso nalkséms** babával játszik

nalksíca játszó; játékos; színész; **šaxmatso nalksíca** sakkjátékos

nalkš játék, játékszer; **ejd'eń nalkš** gyermekjáték

nalkške játék, játékszer

nalne nyilacska, kis nyíl

nama természetesen, persze, hogyne, magától értetődően; **nama, íst'a** természetesen/persze így van

napušt'ams nekiiramodik, futásnak ered

nar fű, gyepp, pázsit; rét, (fn) kaszáló (hely); **narged'** gyepp, pázsit; **nargila** gyepp, pázsit

naramo (meg)nyírás, lenyírás

narams (meg)nyír, lenyír

nardamka törülköző

nardamo megtörlés, letörlés; törülköző; **ked'nardamo** kéztörlő; **nardamo načtńems** benedvesíti a törülközőt

nardams (meg)töröl, letöröl; **čel'ke nardams** port töröl

nardava karácsonyi jóslás/jövendölés (gyűrűk vizesvödörbe rejtésével)

nardavkst ételmaradék

nardaž (mn ign) (meg)törölt, le-törölt; (h ign) (meg)törölve, le-törölve

nardńema (nartńema) törlés, törölgetés

nardńemka (nartńemka) (fn) törlő, törlőruha, törlőröngy, tör-lőgumi, radír

nardńems (nartńems) töröl, (meg)törölget, letörölget

nardńevems (nartńevems) tö-rülkőzik

narića nyíró; fodrász, borbély; čereň narića fodrász, borbély

narijams befüvesedik, fű nő-vi/lepi be

narmuń madár; P'iv't'ića narmuń repülő madár; narmuń't'ne P'iv-t'it' a madarak repülnek; morića narmuń énekesmadár; narmuń-ńeń madárcsőr, a madár csőre; narmuńšolmo madárszárny, a madár szárnya; → narmuń'evks

narmuńeń madár-; narmuńeń čí-P'ed'ema/čol'akadoma/čol'ed'ema madárscicsérgés; narmuńeń pize madárfészek; narmuńeń polk/staja madárraj; narmuńeń šalt madárricsaj; narmuńeń vešksta-mo madárfütty

narmuń'evks madárfióka; čil'e-d'ića narmuń'evks csicsérgő/csi-ripelő/cshivelő madárfióka

narod nép; mokšeržań narod mordvin nép

narodoń népi, nép-

naroń réti, rét-

narošna szándékosan, szántszán-dékkal, akarattal, készakarva; narošna t'ejiže p'ranzo seřed'i-ćaks szándékosan/szántszándék-kal betegítette meg magát

nartńema → nardńema

nartńemka → nardńemka

nartńems → nardńems

nartńevems → nardńevems

narvamo kiköltés

narvams kikölt; čipakat narvams csibéket kikölt

narvavks kiköltött fiókák, fésze-kaľja; čipakań narvavks egy fé-szekaľja kiscsirke

narvavoms kikel (tojásból)

narvićka kotlós; kotlóstyúk

nařazams szépen felöltöztet, ki-csinosít, felékesít, feldíszít; szé-phen felöltözik, kicsinosodik, rend-be szedi magát

nařazavks ruha, öltözék; dísz

nařd'e erősség, szilárdság, kitar-

tás, erő

nařd'ev erős, szilárd, tartós, kitartó; **nařd'ev kodst** tartós szövet

nařd'evči erősség, szilárdság, tartósság, erős/szilárd/tartós volta vminek

nařd'evt'eme erőtlen, gyenge; erőtlenül, gyengén

nařd'evt'emeči erőtlenség, gyengeség

nařgamo kigúnyolás, gúnyolódás, csúfolás, csúfolódás, megcsúfolás, meggyalázás

nařgams kigúnyol, gúnyolódik, kicsúfol, csúfolódik, megcsúfol, meggyaláz

nařgíca gúnyolódó, csúfolódó; zsarnok

nařt'emks üröm, (növ) fehér-üröm (*Artemisia absinthium*); **sepej**, **prok nařt'emks** keserű, mint az üröm

nařt'emkseň üröm-; **nařt'emkseň čiňe** ürömillat, ürömszag

nařt'emksev ürmös, örömmel benőtt

nařt'emksijams örömmel nővi/lepi be

nařt'emkspulo örömmel benőtt

hely

naslug a jég felszínén levő víz

nasmod'ems mefüt, megver, megcsap, odasóz

nastrug gyalu

natoj sőt; sőt, még ... is/sem; már, egészen

nat' valószínűleg, nyilvánvalóan, bizonyára; **nat'**, **tuš** valószínűleg elment

nauka tudomány

navams bemárt, belemárt

navogadoms csúszóssá/síkossá válik, csúszós/síkos lesz

navolks nyálka

navolo csúszós, síkos, nyálkás, nyálas; **navolo ki** csúszós/síkos út

navoz, **navos** trágya, ganaj

navozijams trágyas lesz

navšems márt, mártogat

navtamo orrfújás

navtams orrot fúj/töröl, kifújja az orrát

nazola teher; **nazola sajems** leveszi a terhet

no de, hanem

nocaksams ráncigál, huzigál, cibál, zilál, borzol; **čerď'e nocaksams** összeborzolja a haját

nock: **nock t'ejems** megránt, ránt egyet; **nock uskoms** meghúz

nockad'ems megránt, ránt egyet; meghúz; **korticańt' ožado nocad'ems** megrántja a beszélő ruháját; **šel'mečirkeze nockad's** felhúzta a szemöldökét

nockajems ráncigál, rángat, huzigál, cibál; **pil'ed'e nockajems** fülénél fogva ráncigálja/rángatja, ráncigálja/cibálja a fülét

nockovtoms megránt, ránt egyet; **ožď'at nockovtoms** megrántja a gyepelőt; **ožado nockovtoms** megrántja vkinek a ruháját

nockovtovoms megrándul, össze-rezzen, megremeg; **tarkasto nockovtovoms** felpattan a helyéről

nocordams letép, leszakít; **čuvstosto lopat nocordams** a fáról leveleket tép le, letépi a fáról a leveleket

nocofams tép, szakít, tépdes, szaggat

nogaj nogaj, tatár; **nogajpalaks** (növ) fodrosbogáncs (*Cardus crispus*)

nogod: **nogodso kajsems** jósol, jö-

vendőt mond (eldobva vmiből (babszemből, szilvamagból) negyven darabot)

nojabŕa november

nojabŕań novemberi; **nojabŕań čopoda** novemberi sötét

nokams alkalmazkodik, hozzászokik; próbál, igyekszik, törekszik; **jakšamońeń nokams** alkalmazkodik/hozzászokik a hideghez

noksnems noszogat, ösztökél

nokstams nógat; **alašańt' langsnokstams** nógatja a lovat

nola lé, nedv

nolams megnyal, lenyal, felnyal, kinyal

nolaštoms → **nolažtoms**

nolav leveses, nedvdús

nolavoms megnyalja a száját

nolaža csúsós, síkos; **nolaža ki** csúsós út

nolažtoms (**nolaštoms**) elcsúszik, megcsúszik, lecsúszik; **ej langsonolažtoms** elcsúszik a jégen

noldamo elengedés, eleresztés, leengedés, leeresztés, kiengedés, kieresztés, kibocsátás, kiadás

noldamoń záró-, képesítő-; **noldamoń ekzamen** záróvizsga, képesítővizsga

noldams (el)enged, (el)ereszt, leenged, leereszt, kienged, kiereszt, kibocsát, kiad; **kačamo noldams** füstöt kiereszt/kibocsát; **mańavks noldams** hibát/baklövést követ el, melléfog; **nal noldams** nyilat kilő, kiereszti a nyilat

noldavoms elered, kiszabadul, elszabadul

noldaž (mn ign) (el)engedett, (el)eresztett, leengedett, leeresztett, kiengedett, kieresztett, kibocsátott, kiadott; (h ign) (el)engedve, (el)eresztve, leengedve, leeresztve, kiengedve, kieresztve, kibocsátva, kiadva

noldića elengedő, eleresztő, kiengedő, kibocsátó; ügyelő; **ved'eń noldića** vízáteresztő; **ved'eń a noldića** vízálló, vízhatlan

noldńems (noltńems) enged, ereszt, bocsát

nolgař (fn) taknyos, tejfelesszájú

nolgijams taknyossá válik, taknyos lesz

nolgo takony; **nolgotulo** takonypóc

nolgov taknyos; **nolgov ejkakš** taknyos gyerek

nolšems nyal, (meg)nyalogat, lenyalogat, nyaldos

nolšt: **nolšt t'ejems** megnyal, (meg)nyalint

nolštams megnyal, (meg)nyalint

noltńems → **nodtńems**

nol' nulla, zérus

nominat'iv (nyelv) nominativus, alanyaeset

nona azok

norgoms megcsap, megüt, megver; **ku'tmefeń troks norgoms** hátra vág

noriguj sárkány

normal' eper, szamóca, (növ) kertieper, kertiszamóca (*Fragaria moschata*)

normal'eń eper-, szamóca-; **normal'eń vafeńija** eper dzsem

noronkaj (áll) pacsirta (*Alauda*)

norov¹ gabona, termés, termény; termékeny, termő; **mel'eń norov** a tavalyi/múlt évi termés; **norov nujems-pivsems** betakarítja a termést; **norov moda** termékeny/termő talaj, termőföld; **norovava** a termékenység istennője; → **norovžorč**

norov² természet (emberé), ka-

rakter, jellem; **vešola** norov
vidám természet; **vijev norov** e-
rős/szilárd jellem

norovams igyekszik, törekszik

norovića igyekvő, törekvő

norovov szeszélyes, bogaras, hó-
bortos; **nřakacs**, önféjű

norovžorč (áll) pacsirta (Alauda)

noskoma szipogás, szipákolás

noskoms szipog, szipákol

noška tompa, életlen; **noška pe-
jel'** tompa/életlen kés

noškači tompaság, életlenség;
tompultság

noškalgadoms eltompul, tompává
válík, tompa lesz

noškalgavtoms (el)tompít, tom-
pává tesz

noškamoms eltömpul, tompává
válík, tompa lesz

noškstams nekiiramodik, fu-
tásnak ered, eleered

novol'ems lehanyatlík, leereszke-
dik, lerogy; lelóg; **křeslas** no-
vol'ems karosszékbe ereszkedik;
ked'eń novol'st' kezem lelógott

novol'evks csúszás, csuszamlás

novta kantár; **alašań'** **přas novta**
putoms felkantározza a lovat

nozordams megkarmol, megkar-
col; megüt, megcsap; **ked' nozor-
dams** megkarmolja a kezét; **iš-
me lokšoso nozordams** ostorral
megcsapja a lovat

nozordavks karmolás, karcolás

nozořams karmol, megkarcol

nu na, no, nos

nučka unoka

nučkińe kisunoka

nučk (nu) keresztül, keresztben,
keresztbe; **pakšań-pakšań nučk**
tujems árkon-bokron át elindul,
nekivág; **krovat'eń nučk mad'ems**
keresztben/keresztbe fekszik az
ágyon

nučkamo kimerülés, elcsigázó-
dás, elerőtlenedés; kimerültség

nučkamoma kimerülés, elcsigá-
zódás, elerőtlenedés; kimerültség

nučkamoms kimerül, elcsigázó-
dik, eltikkad, elalél, elerőtlene-
dik; megéhezik, kiéhezik

nučkams¹ kimerül, elcsigázódik,
eltikkad, elalél, elerőtlenedik;
megéhezik, kiéhezik

nučkams² (rá)könyököl

nučkaž (mn ign) kimerült, elcsigázódott, (el)tikkadt, (el)alélt, elerőtlenedett; (h ign) kimerülve, elcsigázódva, (el)tikkadva; (el)alélva, elerőtlenedve, megéhezve, kiéhezve

nučko (áll) csuka (*Esox lucius*)

nučk-pačk keresztül-kasul

nud'ej (növény) nád (*Phragmites communis/vulgaris*); játék

nud'ejbulo (fn) nádas

nud'ején nád-; **nud'ején kasovkst** nádas

nud'ñems tétlenkedik, henyél, tessed

nujema aratás; → **nujemalango**

nujemalango aratási idő, az aratás ideje; **saš nujemalangoš** elérkezett az aratás ideje

nujemañ aratási; **nujemañ ška** aratási idő, az aratás ideje

nujems (le)arat

nujems-pivsems learat-kicsépel, betakarít; **norov nujems-pivsems** betakarítja a termést

nujež (mn ign) (le)aratott; (h ign) learatva

nujíca arató

nula rongy; **nulasto** náka rongybaba

nulat-valat ringy-rongy, cókmók, holmi

nulav rongyos; szakadt; **nulav oršamopel'** rongyos/szakadt ruha

nulgod'ema undorodás; undor, utálat

nulgod'ems undorodik, utál

nulgod'íca undorodó, utálkozó

nulgod'ks (**nulgot'ks**) undorító, utálatos, visszataszító, ocsmány, ellenszenves; **nulgod'ks lomañ** utálatos/ellenszenves ember

nulijamo elrongyolódás, szétrongyolódás, rongyossá válás

nulijams elrongyolódik, szétrongyolódik, rongyossá válik, rongyos lesz

nulijaž (mn ign) elrongyolódott, szétrongyolódott; (h ign) elrongyolódva, szétrongyolódva

nulkijams becsipásodik, csipás lesz; **šel'met'ñe nulkijašt'** a szemem becsipásodott

nulko csipa

nulkov csipás

nulnoms ing, leng, himbálózik

numolne nyulacska, kis nyúl

numolo (áll) nyúl (*Lepus*); **ku-**
donumolo (áll) házinyúl (*Orycto-*
lagus cuniculus domesticus)

numoloń (áll) nyúl-; **numoloń**
ked' nyúlbőr; **numoloń pil'ge**
nyúlláb, a nyúl lába

nunolkaj galagonya, (növ) egy-
fajta galagonya (*Crataegus san-*
guinea)

nupal' padlásszoba, manzárd szo-
ba

nupoń moha; **ašo nupoń** (növ)
rénszarvaszuzmó, rénzuzmó
(*Cladonia rangiferina*); **kil'eju-**
poń zuzmó; **nupońcej** mocsár,
láp, ingovány

nupońd'ams mohával betöm/el-
tömít/bedugaszol

nupońd'avks moharéteg

nupońev mohás, mohával be-
nőtt/beborított

nupońijams bemohosodik, mohás
lesz, moha növi/borítja be

nurdo szán, szánkó, szekér, ko-
csi; **vejke nurdo t'ikše** egy szekér
széna

nuřakadoms ringani/ringatózni/
himbálózni kezd

nuřakstńems ring, ringatózik,

himbálózik

nuřakstoms megringat, meglen-
dít

nuřamka hintaszék

nuřamo ringás, ringatózás, him-
bálózás

nuřamot hinta; **nuřamoso nuř-**
šems hintázik, hintáztat

nuřams ring, ringatózik, himbá-
lózik

nuřatoms meginog, megreteg,
megrezzen

nuřgadoms lekonyul, lekókad, le-
horgad; elszontyolodik

nuřgamoms eltikkad, kitikkad,
elalél, elerőtlenedik; kiéhezik

nuřgems csepeg, csöpög, folyik;
függ, lóg, csüng; **bajgeń-bajgeń**
nuřgems cseppenként folyik; **suře**
vel'd'e nuřgems egy hajszálon/
cérnaszálon függ/múlik; → **nuř-**
gams

nuřka rövid, kurta; **nuřka čert'**
rövid haj; **nuřka ponkst** rövid
nadrág; **nuřka škańe** rövid idő a-
latt, rövid időn belül

nuřkači rövidség; **škań nuřkači**
az idő rövidsége

nuřkalgadoma megrövidülés, le-
rövidülés

nuřkalgadoms megrövidül, lerövidül, rövidebbé válik, rövidebb lesz

nuřkalgadož (mn ign) megrövidült, lerövidült, rövidebbé vált; (h ign) megrövidülve, lerövidülve, rövidebbé válva

nuřkalgavtoma megrövidítés, lerövidítés

nuřkalgavtoms megrövidít, lerövidít

nuřkalgavtož (mn ign) megrövidített, lerövidített; (h ign) megrövidítve, lerövidítve

nuřkiěne rövid, rövidke; **nuřkiěne přeč** rövid ész/eszű; → **nuřkiěneste**

nuřkiěneči rövidség

nuřkiěneste röviden; **nuřkiěneste meřems** röviden mond; röviden szólva, egyszóval; **nuřkiěneste meřez** röviden szólva, egyszóval

nuřkiěngadoms megrövidül, lerövidül, rövidebbé válik, rövidebb lesz

nuřkiěngavtoms megrövidít, lerövidít; **ožat nuřkiěngavtoms** megrövidíti a ruha ujját, rövidebbre veszi a ruha ujját; **ška nuřkiěngavtoms** lerövidíti az időt

nuřsema ringás, ringatózás, himbálódzás; ringatás; hinta; **nuřa-**

moso nuřsema hintázás, hintáztatás

nuřsems ring, ringatózik, himbálózik; ringat; **nuřamoso nuřsems** hintázik, hintáztat

nuřt'amka tölcser

nuřt'amo megtöltés, beleöntés, beöntés

nuřt'ams (meg)tölt, (bele)önt, beönt; **ked'ges ved' nuřt'ams** edénybe vizet tölt

nuřt'něms tölt, töltöget, önt, öntöget

nusmakadoma elszomorodás, nekikeseredés, szomorúság, bánat; levertség, csüggedés

nusmakadoms elszomorodik, nekikeseredik, elcsügged, levertté/csüggedtté válik

nusmańa szomorú, bánatos, elkeseredett, levert, csüggedt; **nusmańa čama** szomorú arc; **nusmańa varštavks** szomorú/bánatos tekintet/pillantás; → **nusmańasto**

nusmańači szomorúság, bánat, elkeseredettség, csüggedtség

nusmańasto szomorúan, bánatosan, elkeseredetten, leverten, csüggedten; **nusmańasto vanoms** szomorúan/bánatosan/elkeseredetten néz

nuvara lekonyult, kókadt, bánatos, levert, csüggedt; **nuvara taradt** lekonyult faágak

nuvargadoms lekonyul, elkókad, lekókad, lehorgad; elszontyolodik; **cécat'ne nuvargadst'** a virágok lekonyultak; **viřes nuvargadš** az erdő elkókad

nuvargadož (mn ign) lekonyult, elkókad, lekókad; (h ign) lekonyulva, elkókadva, lekókadva; **ki-l'ejeñ nuvargadož taradt** a nyírfa lekonyult ágai

nuvargavtoms elkókaszt, lehoraszt; elszontyolodásra késztet

nuvaža álmos, aluszékony

nuvažemema (el)szunnyadás, elszenderedés; szendergés, álmoság; **nuvažemema sajiže** erőt yett rajta az álmoság, elkapta az álmoság

nuvažememañ szunnyadó, szendergő, álmos; **nuvažememañ jo-žo** szendergő állapotban, félálomban

nuvažemems elszunnyad, elszenderedik

nuvažemt'ems elszenderít, álmoságot hoz/kelt

nuvaževema szunnyadás, szendergés, álmoság

nuvaževemañ szunnyadó, szen-

dergő, álmos

nuvaževems elszunnyad, elszenderedik

nuvšema szunyókálás, bóbiskolás, szendergés, álmoság

nuvšems szunyókál, bóbiskol, szendereg

nužaks lusta, rest, tunya; **nužaks tonavtñica** lusta diák; → **nužakssto**

nužaksći lustaság, restség, tunyaság

nužakssto lustán, tünyn; **nužakssto tonavtñems** lustán tanul

nužaldoma lustálkodás, henyélés, tespedés

nužaldoms lustálkodik, henyél, tesped

nužalgadoma ellustulás, eltu-nyulás

nužalgadoms ellustul, eltunul

nužalgadož (mn ign) ellustult, eltunult; (mn ign) ellustulva, eltunulva

nuža szükség, nincstelenség, ínség, szegénység, nyomor

nužaći szükség, nincstelenség, ínség, szegénység, nyomor

Ń

ńaka baba; **ńakaso** nálkéms bá-bával játszik; **nulasto** ńaka rongybaba

ńed' nyél, fogantyú, fogó, markolat; **kojmeńed'** lapátnyél; **lokšońed'** ostornyél; **pejel'ńed'** a kés nyele/markolata; **peńčńed'** kanálnyél, a kanál nyele

ńed'akšnoms felfűzőget, felaggat, felerősítget

ńed'ams felfűz, felakaszt, felerősít; bekapaszkodik, megkapaszkodik, megragad; **erget' ńed'ams** gyöngyöt fűz

ńed'avks tusa, közelharc, csata, ütközet, összecsapás

ńed'ks (**ńet'ks**) szár, szál, nyél; szár és levélzet (gyök növények föld feletti része); **t'ikšeńed'ks** fűszál; **lopańed'ks** levélnyél, a levél nyele; **modamańńed'ks** burgonyaszár, burgonyabokor, krumplibokor; **ińzejńed'ks** málnabokor

ńed'l'a (fn) hét; **erva ńed'l'a** minden héten; **ńed'l'ań jutaž** egy hét múlva; **si ńed'l'asto** a jövő/következő; → **ńed'l'aći**; → **ńed'l'aćin**

ńed'l'aći (fn) vasárnap; **t'eći ńed'l'aći** ma vasárnap van; **ńed'l'aćiste** (hsz) vasárnap; → **ńed'l'aćiva**

ńed'l'aćin vasárnapi; **ńed'l'aćin bazar** vasárnapi piac; **ńed'l'aćin čokšneva** vasárnapi estéken, vasárnap estéenként; **ńed'l'aćin ojmšema** vasárnapi pihenés

ńed'l'aćiva vasárnaponként; **ńed'l'aćiva ojmšet'ano** vasárnaponként pihenünk

ńed'l'ań heti, egyhetes

ńegat'ivnoj tagadó

ńej most; **ńej tujan** most elmegyek

ńejaviks látható; érzékelhető, megfigyelhető, észrevehető

ńejavks látvány; látomás, jelenés, vízió, kísértet, fantom

ńejavoms látszik, látható; megmutatkozik, előtűnik; **vasoldo ńejavi** messziről látszik/látható; **juv-jav ńejavš** alig látszott

ńejema (meg)látás; találkozás, viziontlátás; **ńejemazonok** viszontlátásra!

ńejems (meg)lát; **vasolov ńejems** messzire lát; **mejel'ćed'e ńejija** utoljára láttam

ńejeń mostani, jelenlegi, mai; **ńejeń ška** jelen idő; **ńejeń škań** jelen idejű

ńejevks látvány; látomás, jelenés, vízió, kísértet, fantom

ńejjica látó

ńejke (most) mindjárt, rögtön, a-zonnal, tüstént, nyomban; ńejke si mindjárt/rögtön jön

ńekak úgy látszik, valószínűleg, bizonyára; ńekak, piżeme tuji úgy látszik, eső lesz

ńeke ugyanezek, éppen/pontosan ezek

ńel'gema elvevés, elszedés, elragadás

ńel'gems elvesz, elszed, elragad; mecke ńel'gems elveszi a labdát

ńel'gića elvevő, elszedő, rabló, bitorló

ńemeć (fn) német; kavto ńemeć' két német

ńemećeń (mn) német; ńemećeń kel' német nyelv

ńeř csőr; orr, ormány; (kés)hegy; narmuńńeř madárcsőr, a madár csőre; jakšargoń ńeř kacsacsőr, a vadkacsa csőre; šeńżeń ńeř kacsacsőr, a kacsa csőre; tuvońeř a disznó orra/ormánya; pejel'ńeř késhegy, a kés hegye

ńeřams szurkál, bökdös

ńeřata varsa

ńeřatoms kicsírázik, kisarjadzik, kikel

ńeřavkst vetés, hajtás, sarj, csíra

ńeřavtoms kicsírázik, kisarjadzik, kikel; (ki)csíráztat; modamařt'ńe ńeřavtst' a burgonya kicsírázott; vid'met' vid'emado ikel'e ńeřavtoms csíráztatja a magot a vetés előtt

ńeřgaz (áll) borz (Meles meles)

ńeřgems beletapos; rudazs ńeřgems sárba tapos; modas keveńt' ńeřgems a követ beletapossa a földbe

ńeřgstams (ńeřkstams) beleszúr, belebök, beledőf; surso ńeřgstams ujjal belebök

ńeřńema untatás, kunyerálás, nyafogás

ńeřńems untat, kunyerál, nyafog

ńeřńića untató, kunyeráló; nyafogó, nyafka; ńeřńića ejkakaš nyafogó/nyafka gyermek

ńeške méhkas, kaptár; ńeškepiře méhes; ńeškevani méhész; ńeškevel'e méhraj

ńet' ezek

ńet'ks → ńed'ks

ńevel'd'ems megkopaszt, kitép, megtép, megnyúz, lenyúz; saraz ńevel'd'ems megkopasztja a tyúkot

ńewel'd'eż (mn ign) megkopasztott, kitépett, megtépett, megnyúzott, lenyúzott; (h ign) megkopasztva, kitépve, megtépve, megnyúzva, lenyúzva

ńewel'ema hámlás, vedlés, kopás

ńewel'ems (le)hámlík, (le)vedlík, (el)kopík

ńeვენ'ća szecska (szalmából)

ńewt'ams megkopaszt, kitép, megtép; **saraz ńewt'ams** megkopsztja a tyúkot

ńewt'aż (mn ign) megkopasztott, kitépett, megtépett; (h ign) megkopasztva, kitépve, megtépve; **ńewt'aż saraz** megkopasztott tyúk

ńewt'ema (meg)mutatás, bemutatás, rámutatás; utalás, hivatkozás; **asatikseń ńewt'ema** rámutatás a hiányosságokra/fogyatékokra; **ńewt'ema sur** mutatóujj

ńewt'emań mutató-; **ńewt'emań sur** mutatóujj; **ńewt'emań mes-tojimeńija** (nyelv) mutató névmás

ńewt'ems (meg)mutat, bemutat; **babań pešt'e ńewt'ems** fügét/fityiszt mutat; **užo, mon t'et' ńewt'an** várj csak, majd én megmutatom neked!

ńewt'evks példa, mutatvány, útmutató; **vad'ra ńewt'evks** jó péld-

da

ńewt'eż (mn ign) (meg)mutatott, bemutatott; (h ign) megmutatva, bemutatva; **ńewt'eż il'ved'evks** megmutatott hiba

ńewt'ića (be)mutató; **l'emeń ńewt'ića** névmutató

ńewt'ńems (meg)mutat, megmutogat

ńeže támasz, támaszték

ńežed'ekšńems támaszkodik

ńežed'ema támaszkodás, támasz, támaszték

ńežed'ems támaszkodik, nekidől; (meg)támaszt; **keńerepakar langš ńežed'ems** könyökére támaszkodik

ńežemonda hosszú bot

ńi feleség; **ńiks sajems** feleségül vesz

ńikńet'ems szipog, hüppög, csuklik (a sírástól)

ńikšema szagolgatás, szimatolás, szaglászás

ńikšems (meg)szagol, szimatol, szaglászik

ńikšt'ams megszagol, szippant egyet

ńil'e négy; ńil'e ejkakšt négy
gyermek; → ńil'ev

ńil'écie negyedik; ńil'écie pel'ks
negyedik rész/fejezet; → ńil'écie-
d'e

ńil'écéd'e negyedszerre, negyed-
ízben

ńil'ekšt' négyszer

ńil'ema (le)nyelés

ńil'emat torokgyulladás, mandu-
lalob, torokgyík, (orv) angina

ńil'ems (le)nyel; čelańek ńil'ems
egészben lenyel

ńil'enk → ńil'eńk

ńil'enst négy pár

ńil'enzams megnégyszerez

ńil'enzavoms megnégyszereződik

ńil'eńek mi négyen/négyesben

ńil'eńest ők négyen/négyesben

ńil'ėngemeń negyven

ńil'ėngemeńće negyvenedik

ńil'ėngemeń kavkso negyven-
nyolc

ńil'ėngemeń kavto negyvenkettő

ńil'ėngemeń kolmo negyvenhá-

rom

ńil'ėngemeń koto negyvenhat

ńil'ėngemeń ńil'e negyvennégy

ńil'ėngemeń śisem negyvenhét

ńil'ėngemeń vejke negyvenegy

ńil'ėngemeń vejkse negyvenki-
lenc

ńil'ėngemeń vet'e negyvenöt

ńil'ėngirda négyszer, négyszere-
sen, négyrét; końovońt' ńil'ėń-
girda meńd'ams a papírt négyrét
hajtja

ńil'eńk (ńil'enk) ti négyen/né-
gyesben

ńil'eń-ńil'eń négy-négy, négyesé-
vel, négyet-négyet

ńil'ėsadt négyszáz

ńil'ev négy felé, négyrét; końo-
vońt' ńil'ev meńd'ams a papírt
négyrét hajtja

ńil'evks (fn) nyelet, korty; vejke

ńil'evks egy korty

ńil'evems lenyelődik, lenyelik

ńil'ged'ema megcsömörlés, telí-
tődés

ńil'ged'ems megcsömörlik, elte-
lik, tele/elege/torkig van

ńil'ks kocsány, szár, szál, a tű foka; **ćećañil'ks** a virág szára, virágszál; **salmuksńil'ks** a tű foka

ńil'ńems nyelv, nyeldek

ńil't'akadoms émelyeg; elege/torkig van; **ńil't'akadiń t'eń** ejste elegendem van belőle, torkig vagyok vele

ńil't'ańa émelyítő, émelygős, érzélgős; **ńil't'ańa vajgel'** érzélgős hang

ńimil'av lepke, pillangó; **ašo ńimil'av/kapstańimil'av** (áll) káposztalepke (Pieris brassicae); **ćiń ńimil'av** nappali pillangó

ńirežd'ema szipogás, hüppögés, sírdogálás, keseregés

ńirežd'ems szipog, hüppög, sírdogál, kesereg

ńiške Nyske (isten az erza mitológiában); **ńiške paz** Nyske isten

ńizańa anyós (a feleség anyja)

ńizel'd'ems vicsorog, vicsorít; vigyorg; **kiskaš ńizel'd'íńze pejenze** a kutya a fogát vicsorította

ńurğams csepeg, csöpög, folyik; függ, lóg, csüng; → **ńurğems**

ńurğams csepeg, csöpög, folyik; függ, lóg, csüng; → **ńurğems**

O

obed ebéd; obed pid'ems-pañems ebédet főz/készít; **obedte ikel'e** ebéd előtt; **obedte mejl'e** ebéd után; → **obedjondo**; → **obedjonks**; → **obedjonksón**; → **obedjono**; → **obedjonov**; → **obedžka** (obedška)

obedamo ebédelés

obedams (meg)ebédel; **kudoso obedams** otthon ebédel

obedjondo délről (égtáj)

obedjonks dél (égtáj)

obedjonksón déli (égtáj); **obedjonksón mastort** déli országok

obed jono délen (égtáj)

obed jonov délre / dél felé (égtáj), déli irányba

obedžka (obedška) dél (idő), ebédidő; **obedžkasto** délben, ebédidőben; **obedžkańe** délben, ebédidőben

obid'ams megsért, megbánt

obizams megsért, megbánt

obřad szertartás; **svad'bań obřad** esküvői szertartás

obstojat'el'stva (nyelv) határozó; **tarkań obstojat'el'stva** (nyelv) helyhatározó

obuča természet (emberé), karakter, jellem; **vjev obuča** erős/szilárd jellem

obuška foka vminek; **užereobuška** a fejsze foka

očko teknő

od új; fiatal, ifjú; **avol' od** nem új/fiatal; **paro šeñeñ**, ki síres-tejak **od** jó annak, aki öregkorában is fiatal; **šed'e od** fiatalabb, újabb; **od kudo** új ház; **od čora** fiú, legény, fiatalember; fiatal férfi; **od lomañ** fiatal ember; **odava** mostohaanya; **odd'et'a** (**od t'et'a**) mostohaapa; → **odov**; → **ods**; → **odsto**; → **od'irva**

odar tőgy

odaškadoms → **odažkadoms**

odaškavtoms → **odažkavtoms**

odaža káposztalevél; **odažalopa** (növ) martilapu (Tussilago farfara)

odažkadoms (**odaškadoms**) elsápad, sápadttá válik, sápadt lesz

odažkavtoms (**odaškavtoms**) elsápaszt, sápadttá tesz

odksči (**otksči**) fiatalság, fiatalkor, ifjúság, ifjúkor

odkspora (**otkspora**) fiatalság, fiatalkor, ifjúság, ifjúkor

odkstomoms (**otkstomoms**) megfiatalodik, megújul

odkstomtoms (**otkstomtoms**) megfiatalít, megújít

odnasum barát, barátnő; szerető, kedvese vkinek

odne fiatalka

odolgadoms megfiatalodik

odoñija boglya, kazal, asztag

odov újra, újból, ismét, még egyszer; **odov t'ejems** újra megcsinál, még egyszer megcsinál/elkészít

ods újjá; újra, ismét; újonnan; **ods čačoms** újjászületik; **ods čačoma** újjászületés; **ods l'ad'ams** újjáépít, helyreállít, restaurál; **ods t'ejems** újjáalakít, átalakít, átdolgoz; újjáépít, átépít; **ods t'ejema** újjáalakítás, átalakítás, átdolgozás; újjáépítés, átépítés; **ods vel'mev't'ems** újjáéleszt, újraéleszt

odsto fiatalon; fiatal korban; **odsto sodil'iñ lamo morot** fiatal koromban sok dalt tudtam

od'ams (játékban) vezet/igyekszik/törekszik/iparkodik

od'i; **od'i jalga** játszótárs

od'irva menyasszony; menyecske, fiatalasszony; **avarkšnića** **od'irva** sírdogáló menyecske; **od'irva čijams** feleségül kér,

megkér, eljegyzí a menyasszonyt

od'írvañ menyasszony-; menyecske-, fiatalasszony-; **od'írvañ čijamo** a menyasszony megkérése/ eljegyzése, lánykérés

oj¹ jaj!

oj² vaj, olaj; **čínžaramooj** napraforgóolaj; **kañšoroj** kenderolaj; **kotkudavoj** hangyasav; **pičeoj** fenyőgyanta; **ojse kši vad'ems** kenyeret megken vajjal; **oješ kořšakadš** a vaj megavasodott; **ojbel'** ürüzsír

oja barát, barátnő

ojači barátság

ojaksči barátság

ojañ baráti, barátságos; **ojañ l'ezks** baráti segítség

ojat-jalgať barátok, barátnők, cimborák

ojev vajas, olajos; **ojev šukoro** vajaslepény; → **ojevste**

ojevste vajasán, olajosán; vajasra, olajosra; **ojevste vad'ems** jól beken vajjal/olajjal

ojjams bevajazódik, beolajozódik, vajassá/olajossá válik, vajas/olajos lesz

ojjavnoms bevajaz, beolajoz

ojkstams feljajdul

ojmamo nyugalom, megnyugvás; pihenés; **šed'ejojmamo** lelki nyugalom, megnyugvás

ojmams megnyugszik, lecsillapodik, elcsendesedik, lecsendesedik, elcsitul; megpihen

ojmavks nyugalom, megnyugvás

ojmavnoms megnyugtat, lecsillapít, lecsendesít, elcsitít, pihentet; **ejkakš ojmavnoms** megnyugtatja/lecsillapítja/elcsitítja a gyereket

ojmaževems lepihen, pihenni kezd

ojme lélek, lélegzet; lelkiismeret; **ojmekošť** lélegzés, légzés

ojmeči szívélyesség, őszinteség

ojmečín szívélyes, őszinte, bensőséges, meghitt; **ojmečín kortamo** meghitt beszélgetés

ojmeñ lelki; **ojmeñ maziči** lelki szépség

ojmet'ks (a halottra emlékeztető) emléktárgy

ojmšema pihenés; **kizeñ ojmšema** nyári pihenés, nyaralás; **ñed'l'ačín ojmšema** vasárnapi pihenés; **ojmšemste kišt'ems-morams** pihenésképpen szórakozik

ojmšems pihen, pihenget; **ned'-**
lačiva ojmšet'ano vasárnapon-
ként pihenünk; **čiremems ojmše-**
me ledől pihenni

ojmšiča (mn ign) pihenő

ojšems letelepedik, elhelyezke-
dik, helyet foglal, leül

ojševems elhelyezkedik

ojševt'ems elhelyez, leültet

ojt'-vel'kst tejtermék(ek)

okojníki végre, végül, végül is; **o-**
kojníki sas végre megérkezett

okol'ča falu vége/széle/környé-
ke

okt'abŕa október; **okt'abŕasto**
október

okt'abŕaň októberi; **okt'abŕaň**
čit' októberi napok

olams kifakul, színét veszti

olaňa fakó, színehagyott, kifakult

olavtoms kifakít, elszíntelenít,
színtelenné tesz

olaž (mn ign) kifakult; (h ign)
kifakulva

olgo szalma; **olgošuvorks** egy cso-
mó/marék szalma

olgoň szalma.; **olgoň gogo** szal-

mabábu; olgoň kudopŕa szalma
háztető, zsúptető; **olgoň lato**
szalmatető

ologa rúd, pózna

oloža fémmel bevon

ol'a szabadság

ol'ači szabadság

ol'aksči szabadság

ol'akstomoma megszabadulás,
felszabadulás

ol'akstomoms megszabadul, fel-
szabadul, szabaddá válik

ol'akstomtoma megszabadítás,
felszabadítás

ol'akstomtoms megszabadít, fel-
szabadít, szabaddá tesz, szabadon
bocsát

ol'aň szabad

ombo más, másik; másféle; **ombo**
mastor külföld, idegen ország;
ombo mastoroň külföldi, idegen
országbeli

omboče második, másik; **omboče**
či második nap; **omboče čine**
(hsz) másnap; **omboče etaž** első
emelet, második szint; **omboče**
pel'ks második rész/fejezet; **vejke**
— **omboče** egyik — másik

omboňgirda másodszor, még

egyszer

on álom; **mazij on** szép álom

onava esküvői kibitka (fedeles kocsi, amin a menyasszonyt viszik)

ongića ugató; **ongića kiska** ugató kutya

ongij ugató

ongoma ugatás; **kiskañ ongoma** kutyaugatás

ongoms ugat; **kiskaš ongi** a kutya ugat

ongož ugatva

onks mérték; **kuvalmoñ onks** hosszmérték

onkstamo mérés; mérőeszköz

onkstams (meg)mér, kimér, lemér; **ki onkstams** utat (ki)mér

onkstića mérő; **modañ onkstića** földmérő

onkšt' zabla; **onkšt' pořems** zabláját rágja

onkšt'ams felkantároz, felszer számoz

ono íme ott, ott ni, nini

opamoms elcsendesedik, lecsendesedik, lecsillapodik, csillapul,

elcsitul, megnyugszik

opamovtoms elcsendesít, lecsendesít, lecsillapít, elcsitít, megnyugtat

opams elakad, beleakad, megreked, ott reked

opaña fülledt meleg/levegő; **fülledt; ušoso opaña** fülledt meleg van; **opaña ve** fülledt éjszaka

opañadoms befülled, fülledtté válik, fülledt lesz

opera opera; **operaso morams** operában énekel

opšt: **opšt mol'ema** csend, béke, nyugalom; **opšt mol'ems** hallgat, csendben van; **opšt meřems** elcsendesedik, lecsendesedik; lecsillapodik, csillapul, elcsitul, elhallgat, megnyugszik

optat'iv (nyelv) optativus, óhajtó mód

optat'iveñ (nyelv) optativusi, óhajtó módú

or (szörme)bunda; **oroš ašt'i pek pit'nejste** a bunda nagyon sokba kerül

ordadoma sértődés, megbántódás; szeszély

ordadoms megsértődik, megbántódik; rossz néven vesz; szeszélyeskedik, makacskodik

ordakš sértődékeny; szeszélyes, kiszámíthatatlan, bogaras, hóbor-tos; szeszélyes gyermek

ordal'ems megsértődik, meg-bántódik; rossz néven vesz; sze-szélyeskedik

orgaň élesztős; **orgaň čapaks** élesztős tészta

orgat élesztő

orgod'ema (el)menekülés, (meg)-szökés

orgod'ems elmenekül; megszö-kik; elfut, elszalad

orgod'evems megmenekül

orgod'ež (mn ign) (el)menekült, (meg)szökött; (h ign) (el)mene-külve, megszökve, elfutva, elsza-ladva

orgod'íca (el)menekülő; szöke-vény

orma betegség, kór, vész, baj; **ožo** **orma** sárgaság; **šed'ejorma** szív-betegség, szívbaj; **urgat'ež** **orma** nyavalyatörés, epilepsziás roham; **ormameňks** gyógyszer, orvosság

ormalgadoma megbetegedés; be-tegség

ormalgadoms megbetegszik, meg-betegedik, beteg lesz

ormaskadoms → **ormazkadoms**

ormaskal'ems → **ormazkal'ems**

ormav beteg; **ormav lomaň** beteg ember

ormaza veszett; **ormaza kiska** veszett kutya

ormazkadoms (**ormaskadoms**) megveszik, esztét veszti, feldühö-dik

ormazkal'ems (**ormaskal'ems**) dühöng, tombol

oromka tölcser

orovt rakás, halom, kupac

orožija jós, varázsló, kuruzsló

orožijamo jóslás, varázslás, ku-ruzslás

orožijams jósol, varázsol, ku-ruzsol

oršakšnoms (fel)öltözik, (ruhát) felölt/felvesz

oršamo (fel)öltözés; ruha, ru-házat, öltözék, öltözet, viselet

oršamopel' ruha, ruházat, öltö-zék, öltözet, viselet; **vaňks orša-mopel'** tiszta ruha; **ekšel'amoň** **oršamopel'** fürdőruha; **oršamo-pel'** **stams** ruhát varr

oršams (fel)öltözik, (ruhát) fel-ölt/felvesz; **l'embeste oršams** melegen öltözik; **šoždasto or-**

šams nem melegen / könnyen/
lazán öltözik

oršams-kašems öltözik, öltöz-
ködik, ruházódik; öltöztet

oršavks ruházat, öltözék, öltözet,
viselet

oršavkst-kaševkst ruházat, öltö-
zék, öltözet, viselet

oršavt ruházat, öltözék, öltözet,
viselet

oršaž (mn ign) felöltözött, (ru-
hát) (fel)öltött; (h ign) felöltözve,
(ruhát) (fel)öltve

oršněms (fel)öltözik, (fel)öltözkö-
dik, (ruhát) (fel)ölt/(fel)vész

orta kapu; **ortaikeľ'ks** kapu előt-
ti hely, kapubejáró; **ortakočkařa**
ajtósarok, sarokvas, ajtópánt; **or-
talango** kapu előtti hely, kapube-
járó

orvo kelés, tályog, furunkulus

original eredetije vminek

oska labda

osks → **ozks**

osnova alap; (nyelv) tő, szótő; **ke-
ľeň osnova** (nyelv) alapnyelv

osnovnoj fő, alapvető

ostatka utolsó; **ostatka raz** utoljájá-

ra; → **ostatkado**; → **ostatkaks**

ostatkado utoljára, utolsó alka-
lommal

ostatkaks utolsónak, utolsóként;
ostatkaks sams utolsónak/utol-
sóként érkezik

oš város

oške városka, kisváros

ošoň városi, város-; **ošoň eřića** vá-
rosi lakos, városlakó; **ošoň kunš-
ka** a város közepe, városközpont

otksĕi → **odksĕi**

otkspora → **odkspora**

otkstomoms → **odkstomoms**

otkstomtoms → **odkstomtoms**

otraz cipő

otroska hajtás, sarj

otvečamo felelet, válasz

otvečams felel, válaszol

ot'ma szakadék, (be)mélyedés

oveš teljes erővel/erejével/erő-
ből/erejéből; **oveš ĕijems** teljes e-
rővel fut

ovše teljesen, egészen, végképp;
tagadó mondatban: egyáltalán;
ovše jomams teljesen/végképp

eltűnik; ovše pšilgadiń teljesen kimelegedtem/megizzadtam; t'e ovše malaček egészen közel van; ovše valdomgadš már egészen megvirradt

ovto (áll) medve (Ursus); at'a-kaovto hím medve; → ovtoumař, ovtumař; → ovtoumařeń

ovtola mackós, ügyetlen, suta, csetlen, lompos

ovtoń medve-; ovtoń pize medve-barlang; ovtoń čurka (növ) medvehagyma (Allium ursinum); ovtoń bajaga (növ) harangvirág (Campanula); ovtoń bal'aga hóvirág, (növ) kikeleti hóvirág (Galanthus nivalis)

ovtořnik kedd; ovtořnikste kedden

ovtořnikeń keddi

ovtot-vergizt (ovtt-vergizt) vadállat(ok), fenevad(ak)

ovtoumař, ovtumař (növ) vadrózsa, gyepürózsa, csipkerózsa (Rosa canina)

ovtoumařeń vadrózsa-, gyepürózsa-, csipkerózsa-; ovtoumařeń jagoda csipkebogyó, hecsedli

ovtumař → ovtoumař

ozado ülve; ozado ašt'ema ülő helyzet; ozado ašt'ems ül, ülő helyzetben van; ozado ašt'ekš-

ñems elüldögél-vhol

ozamka ülőke, ülés, szék

ozamo (le)ülés; ülőke, ülés, szék; ozamo tarka ülőhely

ozams (le)ül, felül; jožoček/malaček ozams egymás mellett ül; kíngak el'es ozams valakinek az ölébe ül

ozavks üledék, lerakódás

ozavoms leül (váratlanul, önkéntelenül)

ozavtoms (le)ültet; čuvto ozavtoms fát ültet

ozks (osks) ima, imádság, fohász; áldozat; ozks veř'ams áldozatot mutat be

oznića imádkozó, fohászkodó; oznića ava imádkozó asszony

oznoma imádkozás, fohászkodás; feláldozás

oznomań imádkozó; imádkozási; imádságos, ima-; oznomań kudo imaház

oznoms imádkozik; fohászkodik; (fel)áldoz

ozornoj hatalmas, óriási; ozornoj kudo hatalmas ház/épület

ozorovams pajkoskodik, csintalankodik, huncutkodik, mókázik

ozorovića pajkoskodó, csintalan-
kodó; pajkos, huncut, csintalan

ożamo hancúrozás, lármázás;
bajlódás, vesződés; bíbelődés,
pizsmogás, pepecselés

ożams hancúrozik, lármázik;
bajlódik, vesződik, bíbelődik,
pizsmog, pepecsel; **kudoso ożams**
otthon pepecsel

ożasket' → **ożazket'**

ożata áldozópap

ożaz (áll) veréb (Passer); **ożaztne**
čil'ed'it' a verebek csiripel-
nek/csvitelnek

ożazket' (**ożasket'**) (csill) Fiastyúk

ożazon' veréb-; **ożazon' pize**
verébfészek; **ożazon' višpil'a** ne-
felejcs, (növ) parlagi nefelejcs
(*Myosotis arvensis*)

ożića bajlódó, vesződő, pizsmogó,
pepecselő

oža (ruha)ujj; **t'ejiŋgavtož** ożat
(le)szűkített ruhaujj; **ożat i-**
l'ešt'ams feltűri/felgyűri a ruha
ujját; **ożat kuvalgavtoms** meg-
hosszabbítja/leereszti a ruha uj-
ját; **ożat nurkiŋgavtoms** megrö-
vidíti a ruha ujját, rövidebbre
veszi a ruha ujját; **ożado noc-**
kad'ems/nockovtoms megrántja
vkinek a ruhaujját; **ożajur**
karöltő, karkivágás; **ożape** fel-
hajtás (ruhaujjon), kézelő,

mandzsetta

ožd'a kantárszár, gyeplő; **ožd'at**
nockovtoms megrántja a gyeplőt

ožiŋe sárgácska; sárgás

ožo sárga, sárgaság; **ožo t'us** sár-
ga szín; **ožo orma** sárgaság; **ožo**
kurkanolgo kankalin, (növ) egy-
fajta kankalin (*Primula officina-*
lis); **ožo l'il'ija** (növ) pireneusi li-
liom (*Lilium pyrenaicum*); **ožo**
pulo (áll) sárgarigó, aranymálin-
kó (*Oriolus oriolus*); **ožo romaš-**
ka (növ) körömvirág (*Calendula*
officinalis); **ožo tvetka** (növ) bog-
láros szellőrózsa (*Anemone ran-*
nunculoides); **ožo ved'lukš** tavi-
rózsa, (növ) sárga tavirózsa, sár-
ga vízitök (*Nuphar luteum*); →
ožokov; → **ožokovoŋ**

ožokov október

ožokovoŋ októberi

ožola sárgás

ožoldoms sárgállik

ožolgodoms megsárgul, elsárgul,
sárgává válik, sárga lesz; **fotog-**
rafijaš ožolgasd a fénykép meg-
sárgult

ožoza sárgás

ožoza-jakšt'eře narancssárga, na-
rancsszínű

P

pača kendő; szárny; **pařsejeń**
pača selyemkendő; **narmuńeń**
pača madárszárny, a madár szárnya

pačkams bepiszkít, beszennyez, bemocskol

pača (áll) menyét (*Mustela nivalis*)

pačalgo serpenyő, palacsintasütő

pačalkše palacsinta

pačk (hsz. nu) át, keresztül; **pačk kel'mems** áthúl, átfagy; **pačk načkoms** átázik, bőrig ázik; **suvoń pačk** a ködön át; **tandadomań pačk** az ijedségtől, az ijedtségtől, a réműlettől; **pačkl'ivks** pattanás, pörsenés, sömör

pačkod'ema megérkezés

pačkod'ems megérkezik, eljut, elér, odaér; **Pejeń vid's pačkod'ems** eljut a folyóig; **bujs pačkod'ems** célba ér

pačkol'ems (meg)érkezik, (el)jut, elér

pačt'amo közlés, tudatás, eljuttatás

pačt'ams közöl, tudat, eljuttat; **kul'a pačt'ams** hírt közöl; **val pačt'ams** üzen

pajme keresztgerenda, keresztfa

pajstomo szerencsétlen, nyomorult

pajstomoči szerencsétlenség, nyomorúság

pakams jár, kel

pakař fészű; csont

pakoro konkoly. (növény) vetési konkoly (*Agrostemma githago*)

pakša mező; **pakšaciřkun** (áll) szöcske (*Tettigonia*); **pakšapovo** (áll) fogoly (*Perdix perdix*); **pakšačuřka** (növény) egyfajta mezeihagyma (*Allium rotundum*)

pakšań mezei, mező-; **pakšań t'evt' t'ejems** mezei munkát végez

pakša gyermek, gyerek

pakštordoms recseg, ropog, patog, csikorog; **peńget'ńe pakštordit'** a tűzifa ropog

pakšt'ad'ems pukkant, durrant, csattant

pal darab, falat, szelet; **sivel'bal** (**sivel' pal**) húsdarab, hússzelet

palaks (növény) csalán (*Urtica*); **pićipalaks** (növény) nagy csalán (*Urtica dioica*); **palaksnarmuń** (áll) vörös begy (*Erithacus rubecula*)

palaksoń csalán-

palamo (meg)csókolás; csók; **pši palamo** forró csók

palams (meg)csókol; **pšiste palatan** forrón csókollak

palikandal kén

palimoda tőzeg

palmañ oszlop, pillér; **palmañs ért'evems** oszlopnak ütközik

paloma (meg)égés, elégés

paloms (meg)ég, elég, leég; **ćatorso/pukštorso paloms** ropogva ég

palšems csókol, csókolgat, össze-csókol

pal'a ing

pal'd'ams ráragad, beleragad, rátapad, hozzátapad; megakad, felakad, beleakad, fennakad

pal'd'ej sógor (a lánytestvér férje)

pal'to kabát; **t'el'eñ pal'to** télikabát; **pal'to kajams** leveti a kabátját

pamořd'ems szétmorzsol, porrá tör/zúz, összetör, összezúz

pamořems szétmorzsalódik, szétmállik

pamořks morzsa, darabka, törmelék; **kšipamořks** kenyérmor-

zsa

pamšams eszeget, eddegél, nyammog

panadića tolakodó, lerázhatatlan; **kullancs** (emberről)

panadoms tolakodik, alkalmatlankodik

panar ing; **ćorañ panar** férfiing

panarnese ruhátlan, pucér, mez-telen

panaroñ ing-; **panaroñ pov** inggomb

panct → **panst**

panctams → **panstams**

pandalks hegyalja, hegyláb, a hegy lába

pandalov a hegyről lefelé

pando hegy; **seřej pando** magas hegy; **ejeñ pando** jéghegy; **pan-dova jakams** hegyet mászik; **pandočama** lejtő, hegyoldal; → **pandalks**; → **pandalov**; → **pandopřa**

pandoma¹ (meg)fizetés, kifizetés

pandoma² (meg)foltozás

pandoms¹ (meg)fizet, kifizet; **važod'emañ kis pandoms** fizet a munkáért; **kež pandoms** megbosszul, bosszút áll

pandoms² (meg)foltoz, foltot tesz; **panks pandoms** megfoltoz, foltot tesz

pandoń hegyi, hegy-; pandoń čičama hegyoldal; **pandoń prá** hegycsúcs, hegytető; **pandoń t'okš** a hegy csúcsa, hegycsúcs, hegytető, hegyorom

pandopra hegycsúcs, hegytető; **ašoldiča pandoprat** fehérló hegycsúcsok

pandov hegyes; pandov tarka hegyes terep

pandovks fizetés, bér, díj

pandovoms kifizetődik

pandovtoms (meg)fizettet, kifizettet

pandož¹ (mn ign) (meg)fizetett, kifizetett; (h ign) (meg)fizetve, kifizetve

pandož² (mn ign) (meg)foltozott; (h ign) (meg)foltozva

pangams bepiszkolódik, összepiszkolódik, beszenyeződik, összekenyődik

pangijams gomba növi/lepi be; nyálkássá válik

pango (növ) gomba (Fungus); **paro pango** ehető gomba; **saltoń pangot** sózott gomba; **ašo pango** (növ) vargánya, ehető/közönsé-

ges tinóru (Boletus edulis); **karvopango** (növ) légyölő galóca (Amanita muscaria); **pangos mo'l'ems** gombázni megy, gombát szedni megy; **pangokuro** gombás hely

panks folt, rongydarab; **panks pandoms** megfoltoz, foltot tesz; **końovbanks** (końov panks) papírdarab

panks foltos

panst, panct kantár; **panstved'me** kantárszár

panstams, panctams felkantároz, felszerszámoz

panžado (mn ign) (ki)nyitott, felnyitott, megnyitott; (h ign) (ki)nyitva, (ki)tárva; **panžado val'ma** nyitott ablak; **panžado kiřd'ems** nyitva tart

panžakaj krumplispirog

panžikov május

panžikovoń májusi

panžoma (ki)nyitás, felnyitás, megnyitás; zár, lakat; **panžoma pongavtoms** lakatot tesz

panžomań zár-, lakat-, kulcs-; **panžomań kal'čad'ema** kulcs-csörgés

panžomat kulcs; **panžomatńe kal'čad'st'** a kulcs csörgött

panžoms (ki)nyit, felnyit, megnyit, (ki)tár; keňkš panžoms ajtót nyit; kel'ejste panžoms szélesre tár, tágra nyit; kel'es panžoms szélesre tár

panžovks virág

panžovoms kinyílik

panžož (mn ign) (ki)nyitott, felnyitott, megnyitott; (h ign) (ki)nyitva, (ki)tárva; keňkšt'fie kel'es panžož az ajtók szélesre vannak tárva, az ajtók tárva-nyitva vannak

paňd'a¹ ágyás, virágágy; kapsta-paňd'a káposztaágyás

paňd'a² hagyd abba!, elég!

paňema¹ (el)hajtás, (el)űzés, (el)kergetés

paňema² sütés

paňems¹ (el)hajt, (el)űz, (el)kerget; lokšoso paňems ostorral hajt

paňems² (meg)süt, kisüt; přakat paňems pirogot süt; obed pi-d'ems-paňems ebédet főz/készít

paňež¹ (mn ign) (el)hajtott, (el)űzött, (el)kergetett; (h ign) (el)hajtva, (el)űzve, (el)kergetve

paňež² (mn ign) (meg)sütött, kisütött; (h ign) megsütve, kisütve

paňsema hajtás, űzés, üldözés, kergetés, hajszolás

paňsems hajt, űz, üldöz, kerget, hajszol; szétkerget, szétzavar; mel'ganzo paňsems üldöz/kerget vkit

paňzej (áll) barázdabillegető (Motacilla alba)

paramo bőgés, bégetés

params bőg, béget

pargo kosár, vesszőkosár, hánckosár; kiřgovoň pargo nyírfakéreg-kosár; peňčpargo kanalaskosár (háromszögletű fonott kosár a kanalak részére a kemence mellett)

parija sógornő (a férj húga)

park park

parkstams prüşköl egyet; horkant

parma gerenda, tuskó, farönk

parne csikó

paro jó, rendes, derék, helyes; paro eřamo jó élet, jólét; paro jožo jó hangulat, jó közérzet; paro lomaň jó/rendes ember; paro mel'se szívesen, jókedvvel; koda paro! milyen jó!; šed'e paro jobb; → paršt'e

paroči jóság, érték, kincs; gaz-

dagság, vagyon

parokstomoms megjavul

parokstomtoms megjavít, jóvá/
jobbá tesz

paroldo színéről/színoldaláról
vminek; **paroldo vad'ašams** szí-
nén/színoldalán vasal

parolgadoms megjavul

parolgavtoms megjavít, jóvá/
jobbá tesz

parolks a ruha színe/színoldala

paršt'e jól, rendesen, helyesen;
paršt'e kortat jól/helyesen be-
szélsz

pař bődön, dézsa, teknő; **ča-
pakspař/kšipař** dagasztóteknő;
pivt'embař (**pivt'ema pař**) köpü,
köpülősajtár; **pařbotmaks** (**pař
potmaks**) a bődön/dézsa/teknő
feneke

pařak talán, esetleg; lehet, hogy
...; **pařak, son si** talán eljön

pařams gőzöl, gőzölődik, gőzfür-
dőt vesz, szaunázik

pařavt'nema gúnydaléneklés;
gúnydal

pařavt'nems gúnydalt énekel

pařina parlag, ugar; **pařina alo
pakša** parlagon heverő föld

pařka bődön, dézsa, teknő

pařsej selyem

pařsejeñ selyem-; **pařsejeñ paća**
selyemkendő

pař'a nővére/nénje vkinek, nagy-
néni; **pař'aj** nővérem!, néném!,
néni! (megszólítás)

pař'at-jalakst testvér

pař'at-sazort lánytestvér

pař'kaj idősebb sógornő (a férj
húga)

paz isten; **iñepaz** Inyepaz (isten
az erza mitológiában); **ñiške paz**
Nyiske isten (isten az erza mi-
tológiában); **pazneñ kemema** is-
tenhit; **pazneñ kemića** hívó, isten-
hívó; **pazneñ a kemića** nem hívó,
istentagadó, ateista; **pazoñ eřamo
tarka** mennyország; → **pazava**;
→ **pazavañ**

pazaugol → **pazavaugol**

pazava ikon, (pravoszláv) szent-
kép; istennő; **pazavaugol, pa-
zaugol** ikonosztáz

pazavañ istennői

pazavaugol → **pazava**

pazoñ isteni; **pazoñ t'ešks** anya-
jegy

pažavks magház

paže (növ) kender (Cannabis sativa)

pažeń kender-, kendervászón-

pe vég; **ped'e** pes elejétől a végéig; **ped'e pev** elejétől a végéig; → **peček**; → **ped'e peček**; → **pes**

peća péntek; **pečasto** pénteken

pečaka sült krumpli

pečań pénteki

peček: **peček-peček** egymás után/mögött; **peček-peček mol'ems** egymás után/mögött megy

pečems → **ped'sems**

pečer'd'ems csepeg, csepereg, szemerkél, szítál (eső); **pižeme pečer'd'i** csepereg/szemerkél/szítál az eső; → **počer'd'ems**

pečka tűzhely, kályha, kemence

pečatamo (le)pecsételés, (ki)nyomás, (ki)nyomtatás

pečatams (le)pecsétel, (ki)nyom, (ki)nyomtat

pečataž (mn ign) lepecsételt, ki nyomott, (ki)nyomtatott; lepecsételve, kinyomva, (ki)nyomtatva

pečkema¹ átgázolás, átkelés, átmenés, átjárás (hegyen, folyón)

pečkema² (le)vágás; **rakšań peč-**

kema az állat'levágása

pečkems¹ átgázol, átkel, átmegey, áthalad; **l'ejeńt'alka tarkava peč-**kems a folyó sekély részén átkel

pečkems² (le)vág

pečkež (mn ign) levágott; (h ign) levágva

pečt' darab, szelet; **kšipečt'** egy szelet/karéj kenyér

pečt'ams átvisz (folyón, hegyen)

pedińst'itut tanárképző/pedagógiai főiskola

ped'amo¹ (meg)fejés, (meg)szűrés, átszűrés

ped'amo² (rá)tapadás, odatapadás, hozzátapadás, (rá)ragadás, odaragadás, beleragadás

ped'ams¹ (meg)fej, (meg)szűr, leszűr, átszűr

ped'ams² rátapad, odatapad, hozzátapad, ráragad, odaragad, beleragad

ped'avtńema tapasztás, ragasztás

ped'avtńems (oda)tapasztgat, hozzátapasztgat, (fel)ragasztgat, ráragasztgat, odaragasztgat

ped'avtoma odatapasztás, hozzátapasztás, felragasztás, ráragasztás, odaragasztás, megragasztás,

összeragasztás

ped'avtoms odatapaszt, hozzátapaszt, felragaszt, ráragaszt, odaragaszt, megragaszt, összeragaszt

ped'e pecek egymás után

ped'e pes → **pe**

ped'lij (áll) pióca, nadály (Hirudo)

ped'sems, pečems (rá)tapad, odatapad, hozzátapad; ráragad, odaragad, beleragad; összekapcsolódik, kapcsolatba/összeköttetésbe lép vkivel

pej (fn) fog; **kiskaš** nízeld'ínze **pejenze** a kutya a fogát vicsorította; **pejzalaske** állkapocs, állcsont; **pejzivel'** foghús, íny

pejd'ekšněma, pejet'kšněma gúny, gúnyolódás, csúfolódás

pejd'ekšněms, pejet'kšněms kigúnyol, kicsúfol, kinevet, gúnyolódik, csúfolódik

pejd'ema nevetés

pejd'emka vicc, tréfa

pejd'ems nevet; **sonze langso** **pejd'ems** rajta nevet

pejd'ež nevetve

pejd'eževems felnevet, elneveti magát, elmosolyodik; **najansto**

pejd'eževems kacéran felnevet; **čevt'este** **pejd'eževems** lágyan/szelíden elmosolyodik

pejd'íca nevető; **pejd'íca ejkakš** nevető gyermek

peječt'ems → **pejed'st'ems**

pejed'nams fogaz, rovátkol, recéz, fogakkal/fogazattal ellát

pejed'st'ems (**peječt'ems**) (meg)nevetett

pejel' kés; **noška** **pejel'** tompa/életlen kés; **pšt'i** **pejel'** éles kés; **pejel' pšt'ilgavtoms** kést élésít; **pejel'se** **keřavoms** késsel megvágja magát; **pejel'l'ozá** a kés éle; **pejel'něd'** a kés nyele/markolata; **pejel'něř** késhegy, a kés hegye; **pejel'eš** **aržijaš** a kés kicsorbult; → **pejel'gudo** (**pejel' kudo**)

pejel'ems nevet, nevetgél, kuncog, vihog

pejel'eň kés-; **pejel'eň čovamo** késfenés, késelésítés

pejel'gudo (**pejel' kudo**) hüvely, tok; **pejel'gudosto** **pejel' targams** kihúzza hüvelyéből a kést

pejel'ne késecske, kiskés, zsebkés; **lovažan** **pejel'ne** csontnyelű zsebkés

pejenzams fogaz, rovátkol, recéz, fogakkal/fogazattal ellát

pejenzaž (mn ign) fogazott, ro-
vátkolt, recézett, fogakkal/foga-
zattal ellátott; (h ign) fogazva,
rovátkolva, recézve, fogakkal/fo-
gazattal ellátva

**pejeň fog-; pejeň pičkavtiča fog-
orvos**

pejet'kšněma → **pejd'ekšněma**

pejet'kšněms → **pejd'ekšněms**

pejev (mn) fogas, nagyfogú

pejňe fogacska, kis fog; **pejňe-
čurka** (növ) fokhagyma (*Allium
sativum*)

pek nagyon; **pek lamo** nagyon
sok/sokat; **pek jožov** nagyon ra-
vasz; **pek eravi** nagyon kell

pekalks a has alja, altest

peke has, gyomor; **pokš peke**
nagy has/hasú; terhes, állapotos,
várandós; **pekem/peket'/pekeze**
vačs/vačomš megéheztem/megé-
hezttél/megéhezett; **pekeked'** has-
hártya; → **pekalks**; → **pekenučk**

pekenučk derékon; **pekenučk sa-
jems** derékon kápja/ragadja

pekev terhes, állapotos, várandós

pekijams teherbe esik, terhes/ál-
lapotos lesz

pekstamka kulcs, (fn) zár

pekstamo (be)zárás, (be)csukás;
(fn) zár, rezesz

pekstams (be)zár, (be)csuk

pekstavoms bezáródik, becsukó-
dik

pekstaž (mn ign) (be)zárt, (be)-
csukott; lecsukott, letartóztatott,
(mn) őrizetes; (h ign) (be)zárva,
(be)csukva; lecsukva, letartóztat-
va; **keňkšeš potsto pekstaž** az aj-
tó belülről be van zárva; **kudoň
val'malaztne ul'ňest'** pekstaž a
ház spalettái be voltak csukva

pekše hársfa, (növ) hárs (*Tilia*);
→ **pekšečíně**

pekšečíně hársfaillat; **pekšečíně
kačadi** hársfaillat van

pekšeň hárs-, hársfa-; **pekšeň
med'** hársmez

pekšepulo hársfaliget, hársfaerdő

pel'¹ felhő, felleg; **ašnaza pel't'**
fehéres/halvány felhők

pel'² (szn) fél; **pel' či** fél nap; **pel'
ije** fél év; **pel' kov** fél hónap;
pel'gel' beszédhibás; **pel'gov** fél-
hold; → **pel'e**; → **pel's**

pel'askadoms → **pel'azkadoms**

pel'aza veszett, kerge, bolond,
hülye

pel'azkadoms (pel'askadoms)

megveszik, megkergül, megbo-
londul, meghülyül

pel'ca: val'mapel'cat ablakkeret,
ablaktok

pel'd'e (hsz) oldalról, felől; (nu)
oldaláról; felől, -tól/-től; **tona**
pel'd'e (hsz) túloldalról; (nu)
túloldaláról, a másik oldaláról;
ul'cañ tona pel'd'e az utca túlol-
daláról; **jalgañ pel'd'e** sorma sa-
jems levelet kap a barátjától

pel'd'ema sodrás

pel'd'ems sodor; **suřet' pel'd'ems**
cérnát sodor

pel'e (szn) fél; (hsz) oldalon; (nu)
oldalán; **pel'e vel'e** a fél falu; **kerš**
pel'e bal oldalon; **tona pel'e** (hsz)
túloldalon; (nu) túloldalán, a má-
sik oldalán; **kudoš tona pel'e** a
ház a túloldalon van; **ul'cañ tona**
pel'e az utca túloldalán; → **pel'²**;
→ **pel'eve**; → **pel'eveñ**

pel'ema¹ félelem, rettegés, rémü-
let

pel'ema² (ki)fúrás, (át)lyukasztás

pel'emači félelem

pel'ems¹ fél, retteg; **il'a pel'e** ne
félj!

pel'ems² (ki)fúr, (át)lyukaszt

pel'enzamo (el)felezés

pel'enzams (el)felezés, megfelez

pel'enzavtoms befelhősödik, be-
borul, felhős lesz

pel'ešemat dudva, gaz, gyom

pel'ev¹ felhős; **pel'ev meñel'** fel-
hős ég

pel'ev² (hsz) oldalra, felé; (nu)
oldalára, felé; **kerš pel'ev** bal ol-
dalra; **mejel'če pel'ev** a vége felé
(időre); végül; **tona pel'ev** (hsz)
túloldalra; (nu) túloldalára, a má-
sik oldalára; **ul'cañ tona pel'ev** az
utca túloldalára; **moñ pel'ev** fe-
lém; **at'añt' pel'ev varštams** az ö-
regember felé pillant

pel'eve éjfél; → **pel'eveñe**; → **pe-**
l'evet'; → **pel'evejondo**; → **pel'e-**
vejonks; → **pel'evejonksoñ**; →
pel'evejono; → **pel'evejondo**

pel'evejondo északról

pel'evejonks észak

pel'evejonksoñ északi

pel'evejono északon

pel'evejonov északra, észak felé,
északi irányba

pel'eveñ éjféli; **pel'eveñ ška** éjféli
óra

pel'eveñe éjfélikor; **pel'eveñe siñ**
kudov éjfélikor jöttem/érkeztem
haza

pel'evet' éjfélkor; **pel'evet' sin kudov** éjfélkor jöttem/érkeztem haza

pel'ež' félve, félénken

pel'ež² (mn ign) kifúrt, átlyukasztott; (h ign) kifúrva, átlyukasztva

pel'eževema félelem, rettegés, rémület

pel'eževems félni kezd, megijed, megrémül

pel'ića félős, félénk, gyáva

pel'ijams befelhősödik, beborul, felhős lesz

pel'ilat bilincs, béklyó

pel'ga oldalán (mozgásban); **kiñt' kavto pel'ga mol'ems** az út két oldalán halad

pel'ka hüvelykujj

pel'ks rész, részlet; fejezet; **přa-pel'ks** fejrész; **vaseñće pel'ks** első rész/fejezet; **kavto pel'kst vejšeñd'ams** a két részt egyesíti

pel'kske részecske, kis rész

pel'kstamo versenyzés, vetélkedés, vitatkozás; verseny

pel'kstams versenyez, vetélkedik, vitatkozik

pel'ne felhőcske, kis felhő

pel'ñems fél, aggódik

pel's félbe, félig, felerészben, félig-meddig, részben; **pel'skulož** félholt; **pel'snaksado** félig rothadt; **pel'spijež** félig megfőtt

pel'teme felhőtlen, derült; felhőtlenül, felhő nélkül; **pel'teme meñel'** felhőtlen/derült ég

pel'uma kasza; **aržijaž pel'uma** kicsorbult kasza; **pel'uma čovams** kaszát fen; **pel'umaso l'ed'ems** (kaszával) kaszál

penč → **peñč**

penčke → **peñčke**

penčt'-vakant → **peñčt'-vakant**

penge → **peñge**

penged'ems → **peñged'ems**

penget' (pengt') → **peñget'**

penkš → **peñkš**

penkšev → **peñkšev**

penkšijams → **peñkšijams**

penzamo (ki)kérdőzgetés, (ki)faggatás, (ki)puhatolás, (ki)fürkészés; megrovás, korholás

penzams kikérdőzget, kifaggat, kipuhatol, kifürkész; megró, kor-

hol, szemrehányást tesz

penzaž kikérdezgetve, kifaggatva, kipuhatolva, kifürkészve; részletesen, behatóan, tüzetesen

peñaćamo panaszkodás; panasz

peñaćams panaszkodik

peñaćavks panasz

peñaćića panaszkodó; panaszos

peñč (peñč) kanál; **ínepeñč** mérőkanál; **peñčned'** kanálnyel, a kanál nyele; **peñčpargo** kanalaskosár (háromszögletű fonott kosár a kanalak részére a kemence mellett)

peñčke (peñčke) kanálka, kiskanál

peñčt'-vakant (peñčt'-vakant) edény; **peñčt'-vakant šl'ams** (el)mosogat

peñerva sógornő (az öcs felesége a férj nővére számára)

peñge (penge) hasábfa

peñged'ems (penged'ems) lehánt

peñget' (penget', peñgt', pengt') tűzifa; **načko peñget'** nedves tűzifa; **tolov peñget'** lángoló/izzó tűzifa; **peñget' laznomš** fát vág/hasogat; **peñget' maramš** tűzifát összerak/felrak; **peñget' síremt'ems** tűzifát meggyújt; **peñget'ne**

pakštordit' a tűzifa ropog; **peñget'ne síremšt'** a tűzifa meggyulladt

peñka tuskó, tönk

peñks (penks) hab, tajték; hártya

peñksév (penksév) habos, tajtékos; hárttyás; sáros, piszkos, mocskos, szennyes

peñksijams (penksijams) habos-sá/tajtékossá válik, habos/tajtékos lesz; hárttyával bevonódik; besárosodik, bepiszkolódik, beszennyeződik; sárossá/piszkossá/mocskossá válik; sáros/piszkos/mocskos/szennyes lesz

pera toll (íráshoz)

peréc (növ) bors (Piper)

peremena (iskolai, óráközi) szünet, tízperc

pergavtomš kifog/leszerszámoz (igavonó állatot)

perged'ems felbont, felfejt, szétfejt; felbomlik, felfeslik, szétfeslik

perka (hsz, nu) körül; **moñ perka** körülöttem

perft' (nu) át, keresztül; **ijeñ perft'** egy éven át, egész évben

perft'ams csepeg

perft'im "pertyim" (erza női fej-

dísz)

peřt'-pel'd'e körül, körös-körül, mindenfelől, mindenhonnan

peřt'-pel'ev köré, körös-köré, mindenfelé, mindenhová

peřt'-pel'ga körül, körös-körül;
peřt'-pel'ga varštams körülnéz

peřt'-pel'ks környezet, milió; környék

pes (hsz) végig; (nu) végéig, -ig;
ped'e pes elejétől a végéig

peřked'ema megtelés, jóllakás

peřked'ems megtelik, jóllakik, betelik, telítődik, tele van/lesz; **kudoš peřked's lomańd'e** a ház megtelt emberekkel

peřked'ež (mn ign) megtelt, jóllakott, betelt, telítődött, tele lett; (h ign) megtelve, jóllakva, (be)-telve, telítődve

peřks mogyoróbokor, (növ) közönséges mogyoró (*Corylus avellana*); **peřks guj** (áll) rézsikló (*Coronella austriaca*)

peřkse tele, teli; **peřkse kov** telihold, holdtölte; **peřkse utomo** teli pajta; **šurodo peřkse kujme** gabonával teli kosár; **žepes peřkse** a zseb tele van

peřksese terhes, állapotos, várandós; **peřksese ava** terhes

nő/anya

peřt'amo megtöltés

peřt'ams megtölt; **přas peřt'ams** színültig tölt

peřt'až (mn ign) (meg)töltött; (h ign) (meg)töltve

peřt'e mogyoró, dió; **peřt'et' kalgšems** mogyorót/diót ropogtat; **peřt'elukš** a mogyoró héja, dióhéj; **peřt'etov** mogyoróbél, dióbél

peřt'eń mogyoró-, dió-; **peřt'eń čulgoma** mogyorótörés, diótörés

petka kévekereszt, keresztkéverakás

petna folt, pecsét

petnav foltos, pecsétes

pet'ad'ems cseppen, csöpöppen

pet'ems (ételt tejjel/tejföllel) felhígít, (fel)javít, megjavít, (meg)gyógyít; megtisztít; **lovsoso jam** **pet'ems** tejjel felhígítja a levest

pet'erď'ems csepeg, csöpög, hull; **šel'veď't'ńe** **pet'erď'it'** hull a könnye

pet'erše csepegéssel, csöpögéssel; csepegve, csöpögve, hullva

pet'kel' törő, súlykoló; tengely

pet'namo csepegés, csöpögés, csepergés, csöpörgés, szivárgás

pet'nams csepeg, csöpög, cseperg, csöpörög, szivárog

pet'navks csepp, csöpp

pet'navtoma csepegtetés, csöpögtetés, hullatás

pet'navtoms csepegtet, csöpögtet, hullat

peverd'ema (szét)szórás, (el)szórás, (le)hullatás, elhintés, szét-hintés

peverd'ems (szét)szór, elszór, (le)hullat, elhint, széthint

peverems (szét)szóródik, elszóródik, (le)hull, (le)potyog

pevt'eme végtelen, vég nélküli, véget nem érő; végtelenül, vég nélkül; **pevt'eme ki** végtelen út

pezema fejmosás

pezemks karó; **pezemks peznavtoms** karót leszúr

pezems (meg)mos (fejet)

peznams belefúródik, beleakad, beleragad, belesüpped

peznavtoms (le)szúr, beleszúr, belebök, belesüppeszt; **číčiga peznavtoms** rúdat/karót/póznát leszúr; **modas pezemks peznav-**

toms karót a földbe szúr

pežeŕa apró; **pežeŕa inžejt'** apró málna

pežgata, pižgata (áll) sarlósfecske (Apus apus)

pežgun (áll) sarlósfecske (Apus apus)

pežed'ema bűn, véték, vétség; eskü

pežed'ems (meg)esküszik, esküt tesz, esküvel fogad

pežed'kstams (**pežet'kstams**) (meg)esküszik, esküt tesz, esküvel fogad

pežet' bűn, véték, vétség

pežet'ems vétkezik, bűnt követ el

pežet'kstams → **pežed'kstams**

pićema (**pid'sema**) főzés, főzögetés; (meg)égetés

pićems (**pid'sems**) főz, főzöget; (meg)éget

pićevems (**pid'sevems**) megég, megégeti magát

pićevks (**pid'sevks**) égési seb

pićipalaks csalán, (növ) nagy csalán (*Urtica dioica*)

piće fenyő(fa), (növ) erdeifenyő

(*Pinus silvestris*); **pičeoj** fenyőgyanta; **pičevir** fenyőerdő; **pičekivge** (áll) búbosbanka (*Upupa epops*); **pičeumar** (növ) feketeáfonya (*Vaccinium myrtillus*)

pičeñ (erdei)fenyő-; **pičeñ oj** fenyőgyanta

pičepulo erdeifenyő-erdő, fenyves

pičet' vese

pičkamo (meg)gyógyulás, felgyógyulás, begyógyulás, felépülés

pičkams meggyógyul, felgyógyul, begyógyul, felépül, rendbe jön, lábadozik

pičkavtića (meg)gyógyító; orvos; **pejeñ pičkavtića** fogorvos

pičkavtoma (ki)herélés, kasztrálás; (meg)gyógyítás, (ki)kúrálás; (gyógy)kezelés, kúra

pičkavtoms (ki)herél, kasztrál; (meg)gyógyít, (ki)kúrál, (gyógy)kezel

pičkaž (mn ign) (meg)gyógyult, felgyógyult, begyógyult, felépült, rendbe jött; (h ign) meggyógyulva, felgyógyulva, begyógyulva, felépülve

pičksema gyógyulás; **pičksema kudo** kórház

pičksems gyógyul

pid'ema (meg)főzés

pid'ema-pañema sütés-főzés, kotyvasztás; kotyvalék

pid'ems (meg)főz

pid'ems-pañems süt-főz, (ételt) készít, kotyvaszt; **obed pid'ems-pañems** ebédet főz/készít

pid'evks első fogás (étel)

pid'evks-pañevks étel, kotyvalék

pid'ež (mn ign) (meg)főzött; (h ign) (meg)főzve; **pišverekste pid'ež** al lágyra főzött tojás

pid'ića főző; szakács

pid'ića-pañića sütő-főző; szakács

pid'sema → **pićema**

pid'sems → **pićems**

pid'sevems → **pićevems**

pid'sevks → **pićevks**

pija sör; **čovov pija** habos sör; **pijaš čovijaš** a sör felhabzott

pijems (meg)fő

pijems-paloms szenved, kínlódik, gyötrődik

pijež (mn ign) (meg)főtt; (h ign) megfőve; **pel'spijež** félig megfőtt

piks kötél; **ečke piks** vastag kötél;
piks ponams kötelet fon

pikšema forrás, forrongás

pikšems forr, forrong; szenved

pikšt'erđ'ems recseg, ropog, pat-
tog; ficánkol

pikšt'erđ'ems-átordoms recseg-
ropog, pattog-kopog, csikorog-
nyikorog

pikšt'erđnams kifícamít, kifíca-
modik

pikšt'ad'ems megfricskáz, frics-
kát ad

pila fűrész

pil'ams (le)fűrészsel, elfűrészsel

pil'avkst fűrészpor

pil'e fül; **pil'ed'e** nockajems fülé-
nél fogva ráncigálja/rángatja,
ráncigálja/cibálja a fülét; **pil'e-**
kavor' fülkagyló; **pil'epot'e** fül-
cimpa; **pil'ep'ra** a fülkagyló felső
része; **pil'eva'ra** fülnyílás

pil'eks fülbevaló; kalász; **pil'eks-**
ééca (növ) piros gyűszűvirág (*Di-*
gitalis purpurea)

pil'galks talp

pil'galo a lába alatt

pil'galon' láb alatti

pil'galov a lába alá; **pil'galov va-**
noms a lába alá néz

pil'ge láb; **čípuškav pil'ge** kirepe-
dezett/sebes láb; **kičke'ra pil'ge**
görbe láb; **pil'geñ čípuškijašt'** a
lábam kirepedezett/kisebesedett;
pil'gem targati görcsöl a lábam;
pil'gem matraš'/tarmazkadš' el-
zsibbadt a lábam; **pil'ge langš**
čalgams lábára lép/tapos; **pil'ge**
langso ašt'ems (meg)áll a lábán;
pil'gečalgavks/pil'geki lábnyom;
pil'gelapa lábfej; **pil'gepeke** láb-
ikra; **pil'gepolda** boka; **pil'gepuk-**
šo comb; **pil'gesan** ín (lábón);
pil'gesur lábujj; **pil'geše'ka** láb-
szár; → **pil'galks**; → **pil'galo**; →
pil'galon'; → **pil'galov**

pil'geñ láb-; **pil'geñ čulgšet'ema**
láb-fájás, a láb hasogatása/szagga-
tása; **pil'geñ targoževks** lábdaga-
dás, lábpuffadás

pil'gi'ne lábacska, kis láb

pil'i'ne fülecske, kis fül

pil'ukš éles/finom hallású; bóbi-
tás, búbos

pindoldoma csillogás, villogás, ra-
gyogás

pindoldoms csillog, villog, ragyog,
fénylik, tündöklík

pinge → **pi'nge**

pinged'ema → **pi'nged'ema**

pinged'ems → **pińged'ems**

pingeń → **pińgeń**

pingeste (pingste) → **pińgeste**

pinks → **pińks**

pińe kutya, eb, (áll) házikutya (Canis familiaris domesticus); **pińevaće** kutyaszar

pińeme zab, (növ) abrakzab (Avena sativa); **pińemet'ikše** (növ) hélazab, vadzab (Avena fatua)

pińemeń zab-; **pińemeń** kaša zabkása; **pińemeń** kuśl'at zablisztból készült cibere

pińeń kutya-, eb-; **pińeń** eřamo kutya élet; **pińeń** čecej (orv) árpa (szemen); → **pińeńbapst**

pińeńbapst (növ) csucsor, kutya-bogyó (Solanum); **raužo pińeńbapst** (növ) feketecsucor, ebszóló, kányabogyó (Solanum nigrum)

pińge (pinge) kor, korszak, időszak, évszázad, élet; **ejkakšpińge** gyermekkor; **t'ejt'erksćiń pińge** leánykora/lánykora vkinek; **ijeń pińget'** évszakok; **jutaž pińge** múlt század; **pińgezenze** élete végéig; → **pińgeste** (pingeste, pińgste, pingste)

pińged'ema (pinged'ema) abron-csozás

pińged'ems (pinged'ema) abron-csoz

pińgeń (pingeń) koros, ősrégi; évszázados; -kori; **pińgeń** koj ősrégi/évszázados szokás, tradíció; **ejkakšpińgeń** gyermekkori

pińgeste (pingeste, pińgste, pingste) (nu) életében, idejében; jelenlétében, előtt; **t'et'ań pińgeste** apám életében/idejében/jelenlétében; **moń pińgeste** kortams jelenlétemben/elöttem beszél

pińks (pinks) abroncs

piřamo elkerítés, bekerítés, körülvevés

piřams elkerít, bekerít, körülvesz

piřavks kerítés, palánk; sövény; **keveń piřavks** kőkerítés; **piřavks** soś čiremś a kerítés elferdült/megdől

piřavt kerítés, palánk; **keme piřavt** szilárd kerítés

piře kert, konyhakert, veteményeskert; istálló, akol, ól; **so-kaž piře** felszántott kert; **emež-biře** (emež piře) veteményeskert, konyhakert, zöldségeskert; **umař-biře** (umař piře) almáskert; **tuvoń piře** disznóól; **neškepiře** méhes; **piře vid'ems-sokams** kertet művel; **piřese tandavks** kerti madár-ijesztő

piřeň kerti, konyhakerti; **piřeň t'ikšet'** konyhakerti növények

piřet'-kardazt épület, építmény

pišmar (áll) seregély (*Sturnus vulgaris*); **pišmargudo** (**pišmar kudo**) seregélydúc

pišveřek lágy (tojás); **pišveřek al lágytojás**; → **pišveřekste**

pišveřekste lágyra, félig megfőzve; **pišveřekste pid'ež al** lágyra főzött tojás

pišt'aka szerencsétlen, nyomorult

pišt'ema nélkülözés, nyomorgás, szenvedés

pišt'ems szüksége van, szükséget szenved/lát. nélkülözik, nyomorog

pit'er zacskó, tarisznya

Pit'er Szentpétervár, Pétervár (város)

pit'erĵaj (áll) bíbic (*Vanellus vanellus*)

pit'ne ár, érték; **alkiñe pit'net'** alacsony árak; **čič pit'ne** napi ár; **mijemaň pit'ne** eladási ár; **vejket' pit'ne** egységár; **pit'net' alkiñgavtoms** leszállítja az árakat; **pit'net'ne alkiñgadšt'** csökkentek az árak; **žaro pit'neze?** mennyibe kerül?

pit'nej drága, értékes; **pit'nej kazñe** drága/értékes ajándék; **pit'nej oršamopel'** drága ruha; → **pit'nejste**; → **pit'nev**

pit'nejgadoma (meg)drágulás

pit'nejgadoms megdrágul, felértékelődik

pit'nejgavtoma (meg)drágítás, drágává tétel

pit'nejgavtoms megdrágít, drágává tesz

pit'nejste drágán; **oroš ašt'i pek pit'nejste** a bunda nagyon sokba kerül

pit'nev drága, értékes; → **pit'nej**

pivcems (palacsintatésztát) dagaszt

pivsema cséplés

pivsems (ki)csépel, elcsépel

pivsića cséplő(munkás)

pivt'elovso író (a vajkészítés mellékterméke)

pivt'ema köpülés; **pivt'embar** (**pivt'ema pař**) köpü, köpülő-sajtár; → **pivt'elovso**

pivt'ems köpül

pize fészek, vacok, tanya (állaté), hajlék; **narmuñeň pize** madárfé-

szek; **oźazon** pize verébfészek;
ukskañ pize darázfészek; **ovtoñ**
pize medvebarlang; **kotkudavbize**
(**kotkudav pize**) hangyaboly

pize-aško gazdaság

piziñe kis fészek, kis vacok

pižakadoms felindul, felgerjed,
felhevül, felizgatja/felbosszantja
magát

pižamoms felindul, felgerjed,
felhevül, felizgatja/felbosszantja
magát

pižeme eső; **šokseñ** pižeme őszi
eső; **pižeme mol'i** az eső esik; **pi-
žeme pećerd'i** csepereg/szemer-
kél/szítal az eső; **pižeme tuji** eső
lesz; **pižemes bajgi** az eső csepe-
reg; **pižemeš loškavti** ömlik az e-
ső, elkezd ömleni az eső; **piže-
mečirke** szivárvány; **pižemeko-
vol/pižemepel'** esőfelhő; **piže-
mepurgavks** esőcseppek, perme-
tező/szemer-kélő/szítaló eső; **pi-
žemesuks** földgiliszta, (áll) kö-
zönséges földgiliszta (*Lumbricus*
terrestris)

pižemeñ eső-

pižemet-varmat esős/borús/bo-
rongós/kellemetlen idő; **šokseñ**
pižemet-varmat borongós, őszi i-
dő

pižemev esős

pižems esik (eső); **pižeme piži** az

eső esik

pižgata → **pežgata**

pižgatajev szeplős; **pižgatajev ča-
ma** szeplős arc

pižol berkenyebogyó; **pižolčuvto**
berkenyefa, (növ) madárberkenye
(*Sorbus aucuparia*)

pižolks berkenyefa, (növ) ma-
dárberkenye (*Sorbus aucuparia*)

pižakadoma (fel)kiáltás

pižakadoma felkiált

pižaz (áll) cinege, cinke (*Parus*)

piže¹ zöld; éretlen, kicsi (gyer-
mekre); **piže t'us** zöld szín; **piže**
ksnav zöldborsó; **piže ejkakš** kicsi
gyermek; **piže čekař** moszat, alga,
(növ) békalencse (*Lemna*); **piže**
ožaz (áll) cinke, cinege (*Parus*);
piže vatrakš (áll) kecskebéka
(*Rana esculenta*); → **pižaz**

piže² (fn) réz

pižela zöldes

piželdoms, piželdems zöldell

piželgadoms kizöldül, megzöldül,
zölddé válik, zöld lesz

piželgal'ems (ki)zöldül, meg-
zöldül, zölddé válik, zöld lesz; **va-
solo piželgal'it' vir't'** a távolban
kizöldültek az erdők

piželgavtoms megzöldít, zölddé tesz, zölddel beültet

pižeń (mn) réz, réz-; **pižeń čoča-mopel'** rézkapocs, rézcsat; **pižeń jarmakt** rézpénz

piže-ožo zöldessárga; harsány; **piže-ožo vajgel'se** 'pižnems harsány hangon kiabál

pižnema kiabálás, ordítás, üvöltözés

pižnems kiabál, ordít, üvöltözik

pižnež kiabálva, ordítva, üvöltözve

pižnića kiabáló, ordító, üvöltöző

plašt'a gomb; **lovažań** **plašt'a** csontgomb

plat'ija (női) ruha; **zborov** **plat'ija** ráncos/plisszírozott ruha

plot'ničams ácsol, ács munkát végez

plot'nik ács

pl'ešt'ad'ems megcsap, meglegyint, megpaskol; **čamaumař** **langa** **pl'ešt'ad'ems** arcul csap/legyint

pl'et'amo (be)fonás, összefonás

pl'et'ams (be)fon, összefon

pl'et'ića (mn ign) fonó

pobraska mese, monda, rege

poćerd'ema csepegés, csepergés, szemerkélés

poćerd'ems csepeg, csepereg, szemerkél, szítál (eső); **pižeme** **poćerd'i** csepereg/szemerkél/szítál az eső; → **pećerd'ems**

poćerše csepegéssel, csepegyve, cseperegve, szemerkélve

počakadoms megszárad, kiszárad, megkeményedik, megszikkad, szétmorzszálódik; összekuszálódik, szétzilálódik; porhanyós/omlós/szemcsés/laza lesz

počaksams (fel)túr, (össze)turkál, porhanyósít

počańa száraz, kemény, szikkadt; porhanyós, omlós, morzszálódó, szemcsés, laza; kusza, zilált, bozontos, borzas, kócos; **počańa** **lov** porhó

počkavtoms átfúr, kilyukaszt, átllyukaszt, kiszúr, kipukkaszt, kifakaszt

počko szár/nyél/kocsány (növényé); cséve

počkod'ems átfúródik, kilyukad, átllyukad, kipukkad, kifakad; **šiškaš** **počkod's** a kelés kifakadt

počo köldök; **počomuškaz** köldöksérv

počodoma (be)hintés, (be)szórás, meghintés, megszórás

počodomapel' szórónivaló, hintőpor, púder

počodoms behint, beszór, meghint, megszór

počodks (**počotks**) hintés, szórás; hintett/szört anyag

počt liszt; **modamařen počt** burgonyaliszt; **rožeň počt** rozsliszt; **tovžuropočt** búzaliszt; **počt jažams** lisztet őröl; **počt suvt'něms** lisztet szítál/rostál; **počtkeskav** liszteszsák, egy zsák liszt

počtijams beliszteződik, lisztes lesz

počtoň liszt-; **počtoň jažamo** lisztörlés; **počtoň jažavtíca** molnár; **počtoň jažavtoma** gabonaőrletés; **počtoň práka** lisztespirog

počtov lisztes; **počtov ked't'** lisztes kéz

podkov patkó

podkovams megpatkol

pod'l'ežašej (nyelv) alany

poj nyárfa, (növ) rezgőnyár (*Populus tremula*)

pojarka egyéves bárány

pojavamo megjelenés, feltűnés, jelentkezés, megnyilvánulás

pojavams megjelenik, feltűnik, jelentkezik, mutatkozik, megnyilvánul

pojavavks megjelenése vminek; magzat, embrió

pojbulo nyárfaliget, nyárfaerdő, (fn) nyárfás (hely)

pojema poéma

pojeň nyárfá-

pojet (fn) költő

pojezd vonat

pokaj "pokaj" (erza női ing)

pokams: čekams-pokams keresztet vet, imádkozik

pokol' csomó, rög; **modapokol'** göröngy; **rudazbokol'** (rudaz pokol') sárcsomó

pokol'ev csomós, rögös

pokordamo (meg)sértés, (meg)bántás

pokordams megsért, megbánt

pokordavks sértés, bántás

pokordavoms megsértődik, sértve érzi magát, megbántódik

pokordaž (mn ign) megsértett, megbántott; (h ign) megsértve, megbántva

pokordića (meg)sértő, (meg)-bántó

pokořams sért, sérteget

pokrat pokrat (jósláshoz, kuruzsláshoz használt, kb. 40 szem bab)

poksardams (fel)túr, (ki)kapar, kiváj, kiás

poksařams (fel)túr, összetúr, (össze)turkál, kapirgál, vájkál, ásogat; **piřese poksarřams** a (konyha)kertben ásogat/kapirgál

poksařaž (mn ign) (fel)túr, összetúrt, (össze)turkált; (h ign) (fel)túrva, összetúrva, (össze)turkálva, kapirgálva, vájkálva, ásogatva; **poksařaž moda** feltúrt/összetúrt föld

pokš nagy; **pokš keřarks** nagy öröm; **koda pokš!** milyen nagy!; **pokš lomaň** nagy ember; felnőtt; **pokš peke** nagy has/hasú; terhes, állapotos, várandós; **pokš přa** nagy fej/fejű; **pokš přa korš** (áll) bagoly (Strix), fülesbagoly (Asio otus), nagy fülesbagoly, uhu (Bubo bubo); **pokš mel'sparoso** nagy örömmel, a legnagyobb örömmel, nagyon szívesen; **pokš šukpřa** nagyon köszönöm, köszönöm szépen; **pokšoks lovoms** nagynak számít/tart/gondol; → **pokšt'a**

pokšči nagyság, terjedelem, kiterjedés

pokškavtněma fontoskodás, kérkedés, hencegés, nagyképűsködés

pokškavtněms fontoskodik, kérkedik, henceg, nagyképűsködik

pokškavtněž fontoskodva, kérkedve, hencegve, nagyképűen; **pokškavtněž vet'ams přa** nagyképűen viselkedik

pokšolgadoma növés, növekedés, megnagyobbodás

pokšolgadoms megnő, megnagyobbodik, nagyobbá válik

pokšolgavtoma (meg)növelés, (meg)nagyobbítás, (fel)nagyítás

pokšolgavtoms megnövel, megnagyobbít, felnagyít

pokšolma nagyság, méret, terjedelem, térfogat

pokšt'a nagyapa; **pokšt'aj** nagyapa! (megszólítás)

pokšt'at-babat nagyszülők; ős, előd; **mińek pokšt'anok-babanok** nagyszüleink, őseink, elődeink

pola házastárs, hitves, férj, feleség

poladića folytató; szerző; **moron** poladića dalszerző, zeneszerző

poladks (polatks) megtoldás, hozzátoldás, meghosszabbítás; toldalék, pótlás, potlék; folytatás, kiegészítés

poladoma (meg)toldás, meghosszabbítás, folytatás, helyettesítés

poladoms megtold, meghosszabbít, folytat, helyettesít; szerez (dalt, művet stb); **moro poladoms** dalt szerez

poladovks megtoldás, hozzátoldás, meghosszabbítás; toldalék, pótlás, potlék; folytatás, kiegészítés

poladovoms megtoldatik, hozzátoldódik, folytatódik, kiegészül

poladoz (mn ign) megtoldott, meghosszabbított, folytatott, helyettesített; (h ign) megtoldva, meghosszabbítva, folytatva, helyettesítve

polatks → **poladks**

polavks változás, változtatás, módosítás; egy váltás ruha

polavtnema cserélés, váltás, cserélgetés, váltogatás; átöltözés

polavtnems cserél, vált, cserélget, váltogat; átöltözik

polavtoma (ki)cserélés, felcserélés, megcserélés, összecserélés, (fel)váltás, (meg)változtatás

polavtoms (ki)cserél, felcserél, megcserél, összecserél, (fel)vált, megváltoztat

polavtoz (mn ign) (ki)cserélt, felcserélt, megcserélt, összecserélt, (fel)váltott, megváltoztatott; (h ign) (ki)cserélve, felcserélve, megcserélve, összecserélve, (fel)váltva, megváltoztatva

polda boka; ízület; csípő; **pil'gepolda** boka; **ked'bolda (ked'polda)** csukló

polk csapat, sereg, raj; **narmuñeñ polk** madárraj

polok: **poloklango** függőpolc, függőpriccs, szaunapad

polon fogság, rabság; **polons pongoms** fogságba esik

poloñams foglyul/rabul ejt, fogságba/rabságba vet

poloñavoms fogságba kerül; ott találja magát vhol, odacseppen, odakerül, ott terem; **viñs poloñavoms** az erdőben találja magát

polgaña (ki)dülledt, kigúvadt; **polgaña sel'me ejkakš** (ki)dülledt szemű gyermek

pol'd'er csepegés hangját kifejező onomatopoeitikus szó; **pol'd'er pol'd'er** csepp, csepp; → **pol'd'erse**

pol'd'erd'ems csepeg; ömlik, árad

pol'd'erse csepegéssel, csepegve; ömölve, áradva; **pol'd'erse čud'it' šel'ved'enze** könnybe lábad a szemre

pomidor (növ) paradicsom (*Lycopersicon esculentum*, *Solanum lycopersicum*)

pominams megemlíti, emleget, emlékezik

pominkat megemlékezés, halotti tor

pona szőr; gyapjú, prém, szőrme, bunda; szín; **šel'mepona** szempilla; **řeveň pona** birkagyapjú; **pona čavoms** gyapjút ver; **kodamo ponaso?** milyen színű?; **ponasuře** gyapjúfonál

ponamo fonás, sodrás

ponams fon, sodor; **piks ponams** kötelet fon

ponaň szőr-; gyapjú-; **ponaň suře** gyapjúfonál

ponaškadoms kiszőrösödik; kitollasodik, megtollasodik; összegubancolódik; szőrös/tollas/borzas/bozontos/gubancos/kócos lesz; **čert'ne ponaškadšt'** a haj összekócolódott

ponav szőrös, gyapjas, prémes, bundás; **ponav kiska** bundás kutya; **ponav šukštorov** egres, (növ) kertiegres (*Ribes grossularia/uvacrispa*)

ponaz méz; virágor

ponaž (mn ign) fonott, sodort; (h ign) fonva, sodorva; **ponaž šuks** fonott szalag

pondakš borzas, bozontos, gubancos, kócos; **pondakš čert'** kócos haj

pondakškadoms → **pondaškadoms**

pondakškavtoms → **pondaškavtoms**

pondaša borzas, bozontos, gubancos, kócos

pondaškadoms, **pondakškadoms** összeborzolódik, összegubancolódik, összekócolódik; összekuszálódik

pondaškavtoms, **pondakškavtoms** összeborzol, összegubancol, összekócol; összekuszál

pondo pud (16,38 kg); **pondo tovžuro** egy pud búza

pongavtnems (fel)akaszt, (fel)függeszt, felakasztgat

pongavtnevems fennakad

pongavtněž (mn ign) (fel)akasztott, (fel)függesztett; (h ign) (fel)akasztva, (fel)függesztve

pongavtoms felakaszt, felfüggeszt; (függesztve) tesz; **panžoma**

pongavtoms lakatot tesz

pongavtovoms fennakad

pongavtož (mn ign) felakasztott, felfüggesztett; (h ign) felakasztva, felfüggesztve

pongo kebel, mell

pongoma vhová jutás/kerülés; **zijans pongoma** bajba jutás, bajba kerülés

pongoms jut/kerül vhová, előkerül, odakerül, rákerül, bekerül; fulladozik; **polons pongoms** fogságba esik; **šel'me ikel'ev pongoms** szeme elé kerül; **ved've-l'avksos pongoms** örvénybe kerül; **viř kunškas pongoms** az erdő közepére kerül; **zijans pongoms** bajba jut/kerül; **přas pongoms** fejébe száll, berúg, lerészegedik; **lovažas pongoms** egy csont miatt fulladozik

ponijams kiszőrösödik, meggyapjasodik, szőrössé/gyapjassá/bundássá válik, kinó a szőre/gyapja/bundája

ponijavtoms kiszőrösít, szőrét/gyapját/bundáját megnöveszti

ponkst nadrág; **nuřka** **ponkst** rövid nadrág

ponkst-panart ruha, ruházat; fehérnemű

ponžavtića rostáló

ponžavtoms rostál (gabonát), pelyvától megtisztít

pońd'el'ńik hétfő; **pońd'el'ńikste** hétfőn

pońd'el'ńikeń hétfői

por kréta; **porso vad'ńeviń** krétával összekentem magamat

porksamo szétverés, összetörés

porksams szétver, összetör

porksaž (mn ign) szétvert, összetört; (h ign) szétverve, összetörve

poroška por; **muškemań poroška** mosópor

porov krétás; **porov ked't'** krétás kéz

porovt küszöb; **porovt troks** **eskel'd'amo** átlépés a küszöbön

pořéka (növ) paprika (*Capsicum annum*)

pořema (meg)rágás

pořems (meg)rág; **onkšt'** **pořems** zabláját rágja

pořéž (mn ign) (meg)rágott; (h ign) (meg)rágva

pořevks megrágott étel

pořića rágó, rágcsáló

pořks megrágott étel

pořnems rágcsál

pořtřet arckép, képmás, portré

pospango pöfeteggomba, (növ)
pöfeteg (*Lycoperdon*)

post böjt; **vel'ikoj post** nagyböjt

postav pohárszék; **postav langso**
pohárszéken

postovams böjtöl, böjtöt tart

posuda edény

potamo hátralépés, meghátrálás,
visszavonulás

potams hátralép, (meg)hátrál,
visszavonul

potaña porhanyós, laza

potavks visszalépés, meghátrálás,
visszavonulás

potavtoms hátráltat, meghátrá-
lásra késztet, visszaléptet; hátra
hajt, visszavon, visszaver, vissza-
utasít

potića hátralépő, meghátráló,
visszavonuló

potmaks fenék, meder; **adbot-
maks** (ad **potmaks**) a pokol fene-
ke; **pařbotmaks** (pař **potmaks**) a
bödön/dézsza/teknő feneke; **l'ej-
botmaks** (l'ej **potmaks**) folyóme-

der

potmakstomo feneketlen

potmar kis tartóhely, pohárszék;
kudopotmar padlás, padlásszoba

potmo belseje vminek; belső
(rész); **kurgopotmo** szájüreg;
potmom guřni korog a gyomrom

potmos (nu) -ba/-be, belsejébe;
kudořt' **potmos sovams** belép a
házba / a ház belsejébe

potmov (hsz) be, befelé, bele;
(nu) belsejébe; **potmov jutams**
bevonul, befelé halad; **viřeřt'**
potmov sovams behatol az erdő
belsejébe/sűrűjébe

potmova (nu) -ban/-ben / belse-
jében (mozgásban); **seřej t'ikše**
potmova kel'nems magas fűben
gázol; **eř potmova ařšems** magá-
ban gondol

potmura borús, komor; **potmura**
ři borús nap; **potmura vanovt** ko-
mor tekintet

potmurgadoms beborul, elborul,
elkomorul, elkomorodik, borús-
sá/komorrrá válik, borús/komor
lesz

potolok mennyezet, plafon

potomdams betöm, bedug

potomks tömés, dugasz, dugó;
potomksso pot'l'ams dugóval be-

dugaszol

potomoms bedugul, eldugul, be-
tömődik, eltömődik, eltömítődik;
megsüketül; **kaštomoturbaš** po-
tomš a kályhacső bedugult

potpanar alsóing

pots (hsz) be, befelé; (nu)
-ba/-be, belsejébe; **pots prams**
beesik

potso (hsz) bent, belül; (nu)
-ban/-ben, belsejében; **potso aš-**
t'ems bent/belül van; **t'ikše pot-**
so udoms fűben alszik

potsto (hsz) bentről, belülről;
(nu) -ból/-ből, belsejéből; **keńk-**
šeš potsto pekstaž az ajtó be-
lülről be van zárva; **kudońt'**
potsto l'išems kijön a házból

potstoń belső; **potstoń keńkš** bel-
ső ajtó; **potstoń pravt** édesgyer-
mek

pot'amo szopás, szívás

pot'ams szopik, szív

pot'avtića fejő, szoptató; fejőnő,
szoptatódajka

pot'avtoma (meg)fejés; szoptatás

pot'avtoms (meg)fej; szoptat; **skal**
pot'avtoms tehenet fej

pot'e mell, emlő, kebel; **pot'epřa**
mellbimbó; **pot'elovso** anyatej

pot'ića szopó; szopós; **pot'ića ej-**
kakš szopós gyermek

pot'l'ams bedugaszol; **sul'ika**
potomksso pot'l'ams dugóval be-
dugaszolja a palackot

pot'meža nyirkos; nyers; leveses,
lédús, nedvdús; zamatos; **pot'-**
meža mastorks nyirkos talaj;
pot'meža ve nyirkos éjszaka

pot'mežd'ems szivárog; fénylik,
ragyog

pov gomb; **panaroń pov** inggomb;
pov čočams begombol

povamo megfojtás, felakasztás

povams megfojt, felakaszt

povavoms megfullad, fennakad

povne gombocska

povo (áll) császármadár (Tetras-
tes bonasia)

povod'ema felakasztás, felfüg-
gesztés; odakötés, megkötés

povod'ems felakaszt, felfüggeszt;
odaköt, megköt

povol'ema felaggatás, felrakás;
odakötözés, megkötözés

povol'ems felaggat, felrak; oda-
kötöz, megkötöz

povtořamo (meg)ismétlés

povtořams megismétel, elismétel,
utána mond

poza kvász (savanykás, erjesztett
ital)

pozakadoms zavarossá válik, za-
varos lesz; elbágyad, elbódul

pozaňa zavaros, bágyadt, fényte-
len; **pozaňa šel'met'** bágyadt/
fénytelen szemek

pozname fingik, szellent

praksta kapca, kapcarongy

pramo (le)esés, elesés, (le)hullás;
ved'eň pramo vízesés

prams (le)esik, elesik, (le)hull,
eldől, kidől, ledől; **lov pri** esik a
hó; **alov prams** leesik, lehull;
mel'avksos prams bánatba merül,
nekibúsul; **pots prams** beesik;
verd'e prams felülről/fentről le-
esik; **zeřk prams** puffan

pravtoms leejt, elejt, (le)hullat,
kidönt, ledönt

pravtož (mn ign) leejtett, elejtett,
kidöntött, ledöntött; (h ign) le-
ejtve, elejtve, kidöntve, ledöntve;
pravtož pejel' leejtett/elejtett kés

prazdnovams ünnepel

praž (mn ign) leesett, elesett,
lehullott; (h ign) leesve, elesve,
lehullva; **praž lopat** lehullott le-
velek

pražďňik ünnep

projav látszat, látomás, kísértet,
fantom

prok mint, mintha; **sepej, prok**
nařt'emks keserű, mint az üröm

prolat'iv (nyelv) prolativus

promks gyűlés, összejövetel;
promks vet'ams gyűlést vezet;
promksov t'erď'emks gyűlésre
(meg)hívás

promo (áll) bögöly (Tabanus)

promoma összegyűlés, gyüleke-
zés

promoms összegyűlik, gyüleke-
zik; **jalgan promšt' moň ked's** a
barátaim nálam gyülekeztek

prošt'amo (el)búcsúzás, búcsú;
megbocsátás, bocsánat

prošt'ams elbúcsúzik, búcsút
vesz; **měgbocsát**

přa (fn) fej, fő; teteje vminek,
csúcs; maga (visszaható névmás);
lomaňeň přa emberi fej; **čuf-**
kapřa hagymafej, egy fej hagyma;
čuvtopřa a fa teteje/koronája;
eskepřa szögfej, a szög feje;
kasmopřa fejtető, a feje búbja
vkinek; választék (hajban); **kel'-**
břa nyelvhegy; **kembřa** (kem přa)
csizmaorr, a csizma orra; **ku-**
dopřa háztető; **l'ejbřa** (l'ej přa) a
folyó forrása; **l'išmapřa** forrás,

kútfő; **pandopra** hegycsúcs, hegytető; **sudopra** orrhegy; **pra** čul-goms törí a fejét; **pra** šnams magát dicséri, dicsekszik, kérkedik, henceg, hetvenkedik; **pra** vet'ams viseli magát vhogyan, viselkedik; **pras** pongoms fejébe száll, berúg, lerészegeedik; **pračer** haj, hajszál; **prakolgan** fej; **prape** az ágy feje/fejrésze; **prapel'ks** fejrész; **praud'em** agyvelő; → **prabezark**s; → **prak**s; → **prańek-pil'geńek**; → **praspaca**; → **prasur**e

prabezarks tolakodó fráter; **prabezark**seks ul'em s tolakodónak lenni

pradića befejező, elvégező, elvégző

pradoma befejezés, elvégzés, bevégzés, bevégzés

pradoms befejez, elvégez, bevégz; **škola pradoms** iskolát befejez/elvégez

pradovks befejezés

pradovoms befejeződik, véget ér

pradož (mn ign) befejezett, elvégzett, bevégzett; (h ign) befejezve, elvégezve, bevégzve

praxa rokka; **pra**xajuška a rokka orsója

praka pirog (töltött lepény); **počtoń praka** lisztespirog; **sivel'**

břaka (sivel' **praka**) húsospirog; **sivt' marto praka** töltött pirog; **topoń praka** túróspirog; **prakat pańems** pirogot süt; **prakado ka**vańams piroggal kínál

prakińe pirogocska, kis pirog; **maksoń prakińet'** májas pirogocskák

praks elsőrendű áru/minőség

praks az ágy feje/fejrésze; párna, vánkos

prakst-alkst ágynemű

prań fej-, maga-, ön-; **prań seřed'ema** fejfájás; **prań šnamo** dicsekvés, kérkedés, hencegés, hetvenkedés, öndicséret; **prań šnica** magát dicsérő, dicsekvő, kérkedő, hencegő, hetvenkedő; **prań vet'amo** magatartás, viselkedés; **eš prań maštoma** önpusztítás, öngyilkosság

prańek-pil'geńek mindenestül, egészben, szőröstül-bőröstül

pras (hsz) tetejéig, színültig, csúcsig; (nu) tetejére, csúcsára; **pras pešt'ams** színültig tölt; **pando pras kepet'em**s felmegy/felmászik a hegy tetejére/csúcsára; **pando pras kužems** felmászik a hegy tetejére/csúcsára; **pando pras kužema** hegymászás

praso (hsz) tetőn, csúcson; (nu) tetején, csúcán; **pando praso** a hegy tetején/csúcán

přaspaća törülköző, kendő

přasto (hsz) tetőről, csúcsról; (nu) tetejéről, csúcsáról; **přasto pil'ges** a fejtől a lábáig; **pando přasto** a hegy tetejéről/csúcsáról

přasuré koszorú, fűzér; **přasuré kodams** koszorút fon

přat-pil'get' (**přat-pil'gt'**) végtag, végtagok

přavks tartalomjegyzék

přavt főnök, vezető, elnök; **kudoň přavt** családfő; **školaň přavt** iskolaigazgató

předloženíja (nyelv) mondat; **prostoј předloženíja** (nyelv) egyszerű mondat; **složnoj předloženíja** (nyelv) összetett mondat

přejamo rothadás, poshadás

přejams (el)rothad, (meg)poshad

přejavtoma rothasztás

přejavtoms rothaszt, rothadást okoz

přev ész, értelem, elme; **nuřkiňe přev** rövid ész/eszű; **šořda přev** könnyelmű, meggondolatlan, gondatlan; **převs kundavoms** észre tér; **převs putoms** kiokosít, kioktat, rávezet; **převse kiřd'ems** észben tart; **převste l'ísems** elmegy az esze, megőrül, megbolondul; **převt' maksoms** tanácsol,

tanácsot ad, javasol, ajánl; **převt' sajems** összeszedi az eszét, megjön az esze

převej okos, eszes, értelmes, ésszerű, bölcs; **převej lomaň** okos ember; **převejat** okos vagy; → **převejste**

převejči okosság, eszeség, értelmesség, ésszerűség, bölcsesség

převejgadoma (meg)okosodás, okossá/okosabbá válás, észre térés

převejgadoms megokosodik, kiokosodik, okossá/okosabbá válik, okos/okosabb lesz, megjön az esze, észre tér

převejgavtoma kiokosítás, okossá/okosabbá tétel, észre térítés

převejgavtoms kiokosít, okossá/okosabbá tesz, észre térít

převejste okosan, eszesen, értelmesen, ésszerűen, bölcsen; **převejste kortams** okosan/értelmesen beszél

převijams megokosodik, kiokosodik, okossá/okosabbá válik, okos/okosabb lesz, megjön az esze, észre tér

převt'eme esztelen, ostoba, buta; esztelenül, ostobán, bután, ész nélkül; **převt'eme lomaň** ostoba/buta ember; **převt'eme kolgan** üres fej

převt'emeči esztelenség, ostoba-
ság, butaság

přičašt'ija (nyelv) melléknévi
igenév, participium

přilagat'el'noj (nyelv) melléknév

přimamo (el)fogadás, átvétel

přimams (el)fogad, átvesz, fel-
vesz

psaka macska, (áll) házimacska
(*Felis catus/domestica*); **avaka-**
psaka nőtény macska

psakañ macska-; **psakañ** angor-
damo macskakarmolás, a macska
karmolása

psakiñe kismacska, cica, kiscica

pši forró; forróság, hőség; **pši** či
forró nap; **pši ved'** forró víz; **pši**
palamo forró csók; **kizeñ pši**
nyári hőség; **pšid'e l'ivežijams**
(meg)izzad a hőségtől; **pšid'e**
t'el'kemems kimerül a hőségtől;
→ **pšiste**

pšilgadoms kimelegszik, kimele-
gedik, felhevül, megizzad; **dop-**
rok/ovše pšilgadiñ teljesen kime-
legedtem/megizzadtam

pšilgadož (mn ign) kimelegedett,
felhevült, megizzadt; (h ign) ki-
melegedve, felhevülve, megiz-
zadva

pšilgavtoms felhevít, megizzaszt

pšiste forrón; **pšiste palams** for-
rón csókol; **pšiste večkems** forrón
szeret

pškižaka hasmenéses ember, be-
szari

pškižema hasmenés, fosás

pškižems hasmenése van, fosik

pšt'id'ema rúgás

pšt'id'ems rúg egyet, megrúg,
hátrarúg; **vijevste pšt'id'ems** erő-
sen rúg egyet/megrúg

pšt'ijems rúg, rugdal, rugdalózik,
rúgkapál; **alašat'ñe pšt'ijit'** a lo-
vak rugdalóznak

pškad'ekšñems megszólal, szól;
megszólít

pškad'ema megszólalás, szólás;
megszólítás

pškad'ems megszólal, szól; meg-
szólít; **lomañ kel'se pškad'ems**
emberi nyelven megszólal/szól

pškad'ića megszólaló, (vkihez/
vkiért) szóló

pšt'i éles; **pšt'i pejel'** éles kés; →
pšt'iste

pšt'iči élesség

pšt'id'ems feltűz, felköt; leszorít,
beszorít; **jubka pšt'id'ems** szok-
nyát feltűz/felköt

pšt'ikst bélgörccs, hascsikarás, kólika

pšt'ilgadoma kiélesedés, élessé válás

pšt'ilgadoms kiélesedik, élessé válik, éles lesz

pšt'ilgavtoma (ki)élesítés, megélesítés

pšt'ilgavtoms (ki)élesít, megélesít; **pejel'** pšt'ilgavtoms kést élesít

pšt'iste élesen, élesre; **pšt'iste vanoms** éles szemmel/szúrósan/merően/áthatóan néz; **pšt'iste čovaž pejel'** élesre fent kés

puχlaña habkönnyű, levegős, lágy (pl. kenyér); pihés, bolyhos; **puχlaña kši** habkönnyű/levegős/lágy kenyér; **puχlaña čert'** pihés haj

pujarmo zúza

pukšo comb, far; **pil'gepukšo** comb

pukšt recsegés/ropogás/csikorgás zaja; **pukšt t'ejems** recseg, ropog, csikorog; → **pukšt'**

pukšt-lakšt recsegés/ropogás/csikorgás zaja

pukštordíca recsegő, ropogó, pattogó, csikorgó; **pukštordíca peňget'** ropogó tűzifa

pukštordoma recsegés, ropogás,

pattogás, csikorgás

pukštordoms recseg, ropog, pattog, csikorog

pukštorso recsegéssel, ropogással; recsegve, ropogva; **pukštorso paloms** ropogva ég

pukšt' recsegés/ropogás/csikorgás zaja; **pukšt' jakšamo** csikorgó hideg; → **pukšt**

pukšt'ad'ems pikkant, durrant, csattant; **ružijaso pukšt'ad'ems** puskával durrant, elsüti a puskát

pukšt'at'ems kipukkad, szétpukkad, elpattan, szétpattan, meghasad, elreped

pulaj "pulaj" (erza hátsó kötény)

pulakš tarkó, nyakszirt

puliñe farkinca

pulo¹ fark; hajfonat, copf, varkocs; **l'išmeñ pulo** lófarok; **čer-bulo** hajfonat, varkocs, copf; **pulodo targams** farkánál fogva kihűz; **puloso juvnoms** farkat csóvál; **pulokavor'** farkocsont; **puloker'** "pulokerj" (mordvin női fejdísz); → **puloček-peček**

pulo² fás hely, liget, erdőcske; vmilyen növényvel benőtt / állattal benépesült hely; **kal'bulo** fűzfaliget (fn) fűzes; **kil'ejbulo** (fn) nyíres, nyírfaliget; **kuzbulo** lucfenyőerdő, fenyves; **l'epepulo**

égerfaerdő; **pekšepulo** hársfaliget, hársfaerdő; **pičepulo** erdei-fenyő-erdő, fenyves; **pojbulo** nyárfaliget, nyárfaerdő, (fn) nyárfás (hely); **tumopulo** (fn) tölgyes (hely), tölgyliget, tölgyerdő; **ukštorbulo** juharliget, juharerdő; **viřbulo** liget, erdőcske; **čejbulo** sással benőtt hely; mocsár, láp, ingovány; **ińzejbulo** (fn) málnás (hely), málnáskert; **kirmalavbulo** (fn) bogáncsos (hely); **kstijbulo** epres/szamócás hely; **nud'ejbulo** (fn) nádas; **nařt'emkspulo** örömmel benőtt hely; **šil'd'ejbulo** (fn) zombékos (hely); zombékos/mocsaras hely; **joznepulo** kígyófészek, kígyós hely

puloček-peček egymás után/mögött

pulokst ocsú; **l'ikšapulokst** hajdinaocsú

pult kéve, nyaláb; **roźbult** (roź **pult**) rozskéve

pultakšnoms (el)éget

pultamo (el)égetés, megégetés, elhamvasztás

pultams (el)éget, megéget

pultaž (mn ign) (el)égetett, megégetett; (h ign) (el)égetve, megégetve

pultića égető, sajtó

pul' por

pul'ams porzik, (le)porol

pul'ev poros; **pul'ev ki** poros út

pul'ijakšnoms (be)porosodik; porossá válik, poros lesz

pul'ijams beporosodik; porossá válik, poros lesz

pul'kad'ems csobban, loccsan, felcsap

pul'kams csobog, lubickol

pul'žado térdelve, térden állva; **pul'žado ašt'ems** térden áll

pul'žams (le)térdel, térdre esik/ereszkedik

pul'žavtoms (le)térdepeltet

puńa (áll) császármadár (Tetrastes bonasia)

pupakšnoms szurkál, csipked

pupamo (meg)szúrás, (meg)csípés, (meg)marás

pupams (meg)szúr, (meg)csíp, (meg)mar

pupavks szúrás, csípés, marás; **jozneń pupavks** kígyómarás

pupaž (mn ign) megszúrt, megcsípett, megmart; (h ign) megszúrva, megcsípve, megmarva

pupića szűrő, csípő, maró; szű-

rós, tuskés

puporka → **pupořka**

puporkav → **pupořkav**

pupořd'ams, pupořd'ems megbotlik, botladozik

pupořka, puporka pattanás, pörsenés

pupořkav, puporkav pattanásos, pörsenéses

pupořkšněms megbotlik, botladozik

pupstams megszúr, megcsíp, megmar

purcuz → **pursuz**

purdamo (meg)fordítás, elfordítás; (meg)fordulás, elfordulás, befordulás

purdams (meg)fordít, elfordít; (meg)fordul, elfordul, befordul

purdavks fordulat, forduló, kanyar, kanyarulat

purdněms (purtněms) fordít, (meg)forgat, elforgat

purgams fröcsköl, (ki)fröccsen, kifakad

purgavks finom cseppek, permet; **pižemepurgavks** esőcseppek, permetező/szemerklő/szítáló eső

purgondamo kifakadás, kirügyezés, virágnylás; **purgondamo ška** virágnylás ideje

purgondams kifakad, kibújik/kinyílik (rügy, bimbó), kirügyezik

purgondavks rügy, bimbó; **ćećaň purgondavks** virág bimbója

purgšems (purkšems) fröcsköl, spriccel, fecskendezik

purgševks (purkševks) finom cseppek, permet

purnakšnoms (össze)gyűjt, (össze)szed, készül, készülődik

purnamo (össze)gyűjtés, (össze)szedés, készülés, készülődés, szedelőzködés

purnamš (össze)gyűjt, (össze)szed, készül, készülődik, szedelőzködik; **t'ikše purnamš** szénát szed; **uštomapel't' purnamš** tüzelőt gyűjt; **veše moćeňt' purnamš** minden erejét összeszedi; **ki langov purnamš** útra készül; **jaršamapel' purnamš** tálal

purnamš-seňnams készül, készülődik; **ki langov purnamš-seňnams** útra készül

purnavks gyülekezet; gyűjtemény, válogatás

purnavoms gyülekezik, összegyűlik; **vejs purnavoms** egybegyűlik, összegyűlik

puřnaž (mn ign) (össze)gyűjtött, összeszedett; (h ign) (össze)gyűjtve, összeszedve, készülve, készülődve, szedelőzködve

puřnića (össze)gyűjtő; **er̄va me-žeń puřnića** mindent gyűjtő

puřmomoms gyülekezik, összegyűlik

puřsuz, puřcuz malac

puřńems → **puřdńems**

puře méhsőr

puřgińe mennydörgés; **mařaviks-
ste ćarad'ś puřgińe** hangosan
dörgött az ég (a mennydörgés);
puřgińekev kovakő, tűzkő; **puřgi-
ńepalaks** bogáncs, (növ) fodros-
bogáncs (*Carduus crispus*); →
puřgińećirke

puřgińećirke szivárvány; **puřgi-
ńećirkeń śisem t'ust'** a szivárvány
hét színe

puřgińeń mennydörgés-; **puřgi-
ńeń ćarad'ema** mennydörgés,
villámcsapás; **puřgińeń ćarno-
ma/zeńnema** mennydörgés

puřńems megsavanyodik, össze-
megy (tej); **lovsoś puřńeś** a tej
megsavanyodott/összement

puřńež (mn ign) megsavanyodott,
összement (tejről); (mn) savanyú;
(h ign) megsavanyodva, össze-
melve (tejről); **puřńež** lovso a-

ludttej

pusmo csokor, köteg

pustaćej (áll) sármány (Embe-
riza)

puśńems szipog, szipákol; megsa-
vanyodik, összemegy (tej)

puśńems-noskoms szipog, szipá-
kól

pušt pörkölt/pirított zabliszt

puštamo (meg)pörkölés, (meg)-
pirítás; elhervasztás, megfony-
nyasztás

puštams(meg)pörköl,(meg)pirít;
elhervaszt, megfonnyaszt; **ksnavt**
puštams borsót pörköl/pirít

puštaž (mn ign) (meg)pörkölt,
(meg)pirított; (h ign) (meg)pör-
köelve, (meg)pirítva; **puštaž**
ksnavt pörkölt/pirított borsó

putkot'ema felhólyagosodás

putkot'ems felhólyagosodik

putkot'evks hólyag, vízhólyag

putkot'ež (mn ign) felhólyagoso-
dott; (h ign) felhólyagosodva

putńems (le)tesz, (le)rak, elhe-
lyez

putoma (le)tevés, (le)rakás, fel-
rakás

putoms (le)tesz, (le)rak, feltesz, felrak, beletesz, belerak; **ežem** alov **putoms** pad alá tesz; **lavša** langs **putoms** polcra tesz; **jurt** **putoms** lerakja az alapot/alapzatot; **vejs** **putoms** összerak, egybeilleszt; **převs** **putoms** kiokosít, kioktat, rávezet

putož (mn ign) letett, lerakott, elhelyezett; (h ign) letéve, lerakva, elhelyezve; **putož** **ked'ge** letett/lerakott/elhelyezett edény

puvamo (el)fújás, lefújás, szétfújás

puvams (el)fúj, lefúj, szétfúj; **varma** **puvi** fúj a szél

puvavks fuvallat, lehelet; **varmañ** **puvavks** fuvallat, szellő

puvordams megfordít, megteker, megcsavar, megsodor; tördel

puvorams forgat, teker, csavar, sodor

puvorəms megkérgesedik, bütykös/bőrkeményedéses lesz

puvorəks bütyök, bőrkeményedés, tyúkszem

puvorəksev kérges, bütykös, bőrkeményedéses; **puvorəksev** **ked't'** kérges kéz

puvtams (fel)kelt, (fel)ébreszt

puvtića (fel)ébresztő

puvšems (el)fúj, szétfúj, fújdogál

puziř hólyag, buborék; **sapoñeñ** **puziř** szappanbuborék

pužoma (el)hervadás, (el)fonnyadás, megfonnyadás

pužoms (el)hervad, (el)fonnyad, megfonnyad; **ćećaš** **pužš** a virág elhervadt; **lopat'ne** **pužit'** a levelek elfonnyadnak

pužoms-paloms elsatnyul, elsorvad, elcsenevészesedik; eleped

pužož (mn ign) (el)hervadt, (el)fonnyadt, megfonnyadt; (h ign) (el)hervadva, (el)fonnyadva, megfonnyadva; **pužož** **ćeća** (el)hervadt virág

R

raćakadića elágazó, szétágazó

raćakadoma elágazás, szétágazás

raćakadoms elágazik, szétágazik

raćakadož (mn ign) elágazó, szétágazó; (mn) ágas-bogas; **raćakadož** **kal'** ágas-bogas fűzfa

raćakavtoms elágaztat, szétágaztat

raćaña elágazó, szétágazó, ágas-bogas, terebélyes; **raćaña** **čuvto** ágas-bogas/terebélyes fa

rajon megye, körzet	rana seb
raka (áll) rák (Astacus)	rangića kiáltó, kiabáló, ordító, üvöltő
rakakšnoms nevet, kacag	rangoma kiáltás, kiabálás, ordítás, üvöltés
rakamo nevetés, kacagás	rangoms kiált, kiabál, ordít, üvölt; kežejste rangoms dühösen kiabál/ordít
rakams nevet, kacag	rangstams (rankstams) felkiált, felordít, felüvölt
rakañ rák-; rakañ kudo kagyló	rangstavks (rankstavks) kiáltás, kiabálás, ordítás, üvöltés
rakavtoms (meg)nevetet	rangstića (rankstića) (fel)kiáltó; moroñ rangstića előénekes
rakaževems felnevet, felkacag	rañamo megsebesítés, megsebzés
rakša állat, jószág, barom; ló; id'em rakša vadállat	rañams megsebesít, megsebez
rakšañ állat-; ló-; rakšañ l'emt' állatnevek	raške rokon, rokonság; nép; eřzañ raške erza nép
ramamo (meg)vásárlás, (meg)vétel	raškeñ rokon-, rokonság-; nép-; raškeñ l'emt' rokonságnevek
ramams (meg)vásárol, (meg)vesz; kši ramams kenyeret vásárol/vesz	raškevt'eme rokotalan; rokotalanul
ramavks (be)vásárlás, vétel	rašt' íz, zamat; řizaña rašt' savanykás íz
ramavoms megvásárolják, megveszik	rašt't'eme íztelen; íztelenül; rašt't'eme jarsamopel' íztelen étel
ramavtoms (meg)vetet	raško elágazás, szétágazás; kiraš-
ramaž (mn ign) (meg)vásárolt, (meg)vett; (h ign) (meg)vásárolva, (meg)véve	
ramića (meg)vásárló, (meg)vevő	

ko útelágazás; čuvtoraško a fa szétágazása

raškondakšnoms elágazik, leágazik, szétágazik

raškondams elágazik, leágazik, szétágazik

raškov elágazó, szétágazó, ágas-bogas, terebélyes

raštamo (meg)szaporodás, elszaporodás, gyarapodás, (meg)sokasodás; tenyészás, születés, világra jövetel

raštams (meg)szaporodik, elszaporodik, gyarapodik, (meg)sokasodik; tenyészik, születik, világra jön; szül, világra hoz

raštavoms születik, világra jön

raštavtoms (meg)szaporít, elszaporít, gyarapít, sokszorosít, tenyészít; szül, világra hoz

raštića szaporodó, gyarapodó, sokasodó; tenyésző, születő, világra jövő; szülő; raštića ava szülő nő

raužkadoma (rauškadoma) megfeketedés, elfeketedés; bepiszkolódás

raužkadoms (rauškadoms) megfeketedik, elfeketedik; bepiszkolódik

raužkadož (rauškadož) (mn ign)

megfeketedett, elfeketedett, bepiszkolódott; (h ign) megfeketedve, elfeketedve, bepiszkolódva

raužkal'ems (rauškal'ems) (meg)feketedik, elfeketedik

raužo fekete; raužo kši fekete kenyér; raužo t'us fekete szín; raužo vírez fekete bárány; raužo moda fekete föld, csernozjom; raužo jozne (áll) keresztes vipera (Vipera berus); raužo piñeňbapst (növ) feketecsucsor, ebszőlő, kányabogyó (Solanum nigrum); raužo varaka (áll) vetésivarjú, feketevarjú (Corvus frugilegus)

raužoldoms feketéllik

Rav Volga (folyó)

ražď'ekšněms → ražed'ekšněms

ražď'ema → ražed'ema

ražď'ems → ražed'ems

ražď'evks → ražed'evks

ražed'ekšněms, ražd'ekšněms (meg)karmol, (meg)vakar, vakaragat; (ki)tépdes

ražed'ema, ražd'ema (meg)karmolás, (meg)vakarás; (ki)tépés, eltépés, széttépés

ražed'ems, ražd'ems (meg)karmol, (meg)vakar; (ki)tép, eltép, széttép

ražed'evks, ražd'evks karmolás, vakarás

robota munka, dolog

robotams dolgozik

robot'nik dolgozó, munkás

rod nemzetség, törzs, (fn) nem; **lomańeń rod** az emberi nem

rodoń nemzetségi, törzsi

rod-pl'ema nemzetség, törzs, rokonság

rod'na rokon

rod'naksči rokonság, rokoni viszony/kapcsolat

rod'nat-rašket' rokon, rokonság, atyafiság; **vasoldoń rod'nat-rašket'** távoli rokonság

roj raj; **mekšeń roj** méhraj

rokamo rőfögés

rokams rőfög

roman regény

rosa harmat; **valskeń rosa** reggeli harmat

rosada palánta; **kapstarosada** káposztapalánta

rosav harmatos

rospux szivacs

rošt'ams kicsírázik, kisarjadzik

rošča liget

roškse rozskenyér, fekete kenyér; **od šuroń roškse** új gabonából készült rozskenyér

roštova, roštuva karácsony

roštovań, roštuvań karácsonyi; **roštovań jamt-kašat** karácsonyi ennivaló/étel

rovck puff!, zsupsz! (leesés hangját kifejező onomatopoetikus szó); **rovck praš ved'eńt'eń** zsupsz, beleesett a vízbe

rovnoj sima, sík, egyenes; rovnoj ki sima út

rovńams elegyenget, kiegyenlít, kisimít, elsimít

rovńavoms kiegyenlítődik, egyenlővé válik

roza rózsza

rozofams tönkretesz, elpusztít, szétrombol, megsemmisít

rož rozs, (növ) termesztett rozs (*Secale cereale*); **avarož** (növ) anyarozs (*Claviceps purpurea*); **rožava** (növ) anyarozs (*Claviceps purpurea*); **rožbult (rož pult)** rozskéve

rožeń rozs-; **rožeń kši** rozskenyér; **rožeń lav** rozskorpa; **rožeń počt/tov** rozsliszt

rožnams tönkreteş, elpusztít, szétrombol, szétzúz

rožodomoma nekiesés; megnyugvás

rožodomoms nekiesik, ráveti magát; megörül; megnyugszik

rožomoma nekiesés; megnyugvás

rožomoms nekiesik, ráveti magát; megörül; megnyugszik

rožomtoma megörvendezettés; megnyugtató

rožomtoms megörvendezett; megnyugtató; **šed'ej rožomtoms** megörvendezetteti a szívét/lelkét

ruća "rucja" (erza női felsőing)

rućat-paćat (női) felsőruha

ručka toll (íróeszköz)

rudaskadoma → **rudazkadoma**

rudaskadoms → **rudazkadoms**

rudaskavtoma → **rudazkavtoma**

rudaskavtoms → **rudazkavtoms**

rudaz sár, piszok, szenny, mocskok; **vecana rudaz** latyak, locspocs; **rudazs** ífégems sárba ta-

pos; rudazbokol' (rudaz pokol') / rudazgokorka (rudaz kokorka) sárcomó

rudazijamo besározódás, bepiszkolódás, beszennyeződés, bemocskolódás

rudazijams besározódik, bepiszkolódik, beszennyeződik, bemocskolódik

rudazkadoma (rudaskadoma) besározódás, bepiszkolódás, beszennyeződés, bemocskolódás

rudazkadoms (rudaskadoms) besározódik, bepiszkolódik, beszennyeződik, bemocskolódik

rudazkavtoma (rudaskavtoma) besározás, bepiszkolás, beszenyezés, bemocskolás

rudazkavtoms (rudaskavtoms) besároz, bepiszkol, beszennyez, bemocskol

rudazov sáros, piszkos, szennyes, mocskos; **rudazov ki** sáros út

rukšna levél (növényé); **rukšna-ropa** (növ) közönséges bojtorján (Arctium lappa)

rukšt'ad'ema összeütés/összecsapás (kézé), tapsolás

rukšt'ad'ems összeüt/összecsap (kezet), tapsol; **kavto ked' rukšt'ad'ems** összecsapja a két kezét, tapsol

rumaňa fakó, leszürkült (hordástól, mosástól), elszíntelenedett

rumoms megkékül, bekékül, elkékül

rumoź (mn ign) megkékült, bekékült, elkékült; (mn) fakó, (mn ign) leszürkült (hordástól, mosástól), elszíntelenedett; (h ign) megkékülve, bekékülve, elkékülve, kifakulva, leszürkülve (hordástól, mosástól), elszíntelenedve

rumštamo (meg)harapás, leharapás, elharapás; bekapás

rumštams megharap, leharap, elharap; bekap

rungo test, törzs, alak; **l'ivčaňa**
rungo hajlékony test

rušmo pigmentfolt

ruz (fn) orosz; **lamo ruzt** sok orosz; **ruzava** orosz nő; → **ruzoks**

ruzijams eloroszosodik

ruzoks oroszul, oroszra; **ruzoks kortams** oroszul beszél; **ruzoks jutavtoms** oroszra fordít

ruzoń (mn) orosz; **ruzoń kel'** orosz nyelv

ružija puska, fegyver; **ružijaso l'ed'ems** fegyverrel lő; **ružijaso pukšt'ad'ems** puskával durrant, elsüti a puskát; **ružijaso kal'čajems** fegyverét csörgeti, hábo-

rúval fenyeget

R

řaboj himlőhelyes, ragyás

řad sor; → **řadšek**

řadšek sorban; **řadšek ašt'ems** sorban áll

řecept recept; **řecept šormadoms** receptet ír

řed'amo észrevétel, megfigyelés

řed'ams észrevesz, megfigyel

řed'ams-sud'ams megbeszél, megvitat, magtárgyal, megítél

řed'aviča észrevehető, megfigyelhető, érzékelhető, figyelemre méltó, szembeötlő, feltűnő

řed'iča észrevevő, megfigyelő; **eřva mežeń řed'iča šel'met'** mindent észrevevő/megfigyelő szem

řemed'ems béget

řemšams rág; rágódik/kérődzik vmin

řeńgems (řeńgems) könyörög, kérlel; kunyerál

řepešt'a irtásos földterület a mezőn, irtás, imádkozóhely a mezőn

řeps (növ) tarlórépa (Brassica ra-

pa)

řespubl'ika köztársaság

řestamo → **řeztamo**

řestams → **řeztams**

řestaž → **řeztaž**

řešmed'ems megüt, megcsap

řešt'ed'ema ütés, csapás; hajítás, dobás; rázás

řešt'ed'ems (meg)üt, (meg)csap; (el)hajít, (el)dob; (meg)ráz

řešt'ed'evems megüti magát, nekiütközik

řešams megold, megfejt, elhatároz, eldönt; **zadača řešams** feladatot megold

řeve juh, birka, (áll) házijuh (*Ovis aries*); **řevel'evks** bárány

řeveň juh-, birka-; **řeveň pona** birkagyapjú

řezema (el)sorvadás, (el)satnyulás, elepedés, sorvadozás, hosszú betegskedés

řezems (el)sorvad, (el)satnyul, eleped, sorvadozik, hosszan betegskedik

řeztamo (**řestamo**) (meg)sütés

řeztams (**řestams**) (meg)süt; **kal**

řeztams halat süt; **modamart'** **řeztams** krumplit süt

řeztaž (**řestaž**) (mn ign) (meg)sütött; (mn) sült; (h ign) (meg)sütve; **řeztaž kal** sült hal

řežňams → **řežňems**

řežňema megsavanyodás, összemelés (tejé)

řežňems, **řežňams** megsavanyodik, összemegy (tej)

řifma rím

řiknems zokog

řikse zokogással, zokogva; **řikse avard'ems** zokogva sír

řikšt'ed'ema (el)dobás, félredobás, kidobás, elhajítás, kihajítás; megrázás, kirázás

řikšt'ed'ems eldob, félredob, kidob, elhajít, kihajít; megráz, kiráz

řikšt'ed'evems nekiütődik, nekiütközik, beleütközik

řipakadoma elhervadás, elfonynyadás, petyhüdtté válás, elernyedés, lekonyulás

řipakadoms elhervad, elfonnyad, petyhüdtté válik, elernyed, lekonyul

řipakadož (mn ign) (el)hervadt,

(el)fonnyadt, petyhüdt, (el)ernyedte, lekonyult; (h ign) elhervadva, elfonnyadva, elernyedve, lekonyulva; hervadtan, fonnyadtan, ernyedten

řipaňa hervadt, fonnyadt, petyhüdt, ernyedte, lankadt; **řipaňa lopat** hervadt/fonnyadt levelek

řis (növ) rizs (*Oryza sativa*)

řiseň rizs-; **řiseň kastoma** rizstermelés; **řiseň kaša** rizskása

řisks → **řizks**

řisksev → **řizksev**

řisovams rajzol; **karandašso řisovams** ceruzával rajzol

řísme lánc; **řířneň řísme** aranylánc

řířněms → **řířt'něms**

řísse: **řísse šel'ved't'ne čud'it'** árad/ömlik a könnye

řířt'něms, **řířněms** szemerkél, csepereg, szitál; árad, ömlik

řířt'amo ütés, verés, csapás; **vijev řířt'amo** erős ütés

řířt'ams (meg)üt, (meg)ver, (meg)csap

řířt'ed'ems megüt, megver, megcsap, odacsap

řířt'íca (meg)ütő, (meg)verő

řiveške → **řivežke**

řivež (áll) róka (*Vulpes vulpes*); **ašo řivež** (áll) sarkiróka (*Alopex lagopus*); **řivežl'evks** rókakölyök

řivežeň róka-; **řivežeň pil'geki** rókanyomok

řivežke (**řiveške**) rókácska, kistróka

řizakadoms megsavanyodik; megfájdul, megsajdul, fájni/szúrni kezd

řizaňa¹ savanykás-édes, édeskés-savanykás

řizaňa² sógornő (a feleség nővére); **řizaňa pat'a** sógornő (a feleség nővére)

řizks (**řisks**) bánat, szomorúság, bú

řizksev (**řisksev**) szomorú, bánatos, sanyarú

řiznekšněms bankódik, szomorkodik, búsul

řiznema bankódás, szomorkodás, búsulás; bánat, szomorúság

řizněms bankódik, szomorkodik, búsul

řizněms-majšems izgul, szenved, kínlódik, gyötrődik

řiznevks bánat, szomorúság, bú

řiznića bánkódó, szomorkodó, búsuló

S

saban faeke

sabl'a szablya, kard

sactoms → **satstoms**

sad kert; **umařzad** (umař sad) almáskert

sařar cukor

sajema elvevés, elvétel, bevétel; megkapás; fogadás

sajems (el)vesz, (el)visz; levesz, leszede; (meg)kap; (el)fogad; **sajik** fogd / vedd el!; **l'adoš** sajevl'iže az ördög vigye el!; **ńiks** sajems feleségül vesz; **martonzo** sajems magával visz; **lavša** langsto **kińiga** sajems levesz a polcról egy könyvet; **nazola** sajems leveszi a terhet; **lakavks** sajems leszedi a habot; **šorma** sajems levelet kap; **pekenučk** sajems derékon kapja/ragadja; **nuvařemema** sajize erőt vett rajta az álmodás, elkapta az álmodás; **převt'** sajems összeszedi az esztét, megjön az e-sze

sajeń (mn ign) (el)vett, (meg)kapott; (mn) hites; **sajeń pola** elvett/hites feleség/házastárs

sajevems elveszik (vkitől, vmitől); megkapják

sajevt' (mn ign) elvett; **išak sajevť** pola tegnap elvett feleség

sajež (mn ign) (el)vett, (meg)kapott; (mn) hites; (h ign) (el)véve, megkapva; (nu) fogva; **sajež pola** elvett/hites feleség/házastárs; **ejkakščiste** **sajež** gyermekkorától fogva

sajńems (el)vesz, (el)visz; (meg)kap

sakaliřams megszakállasodik, ki-nő a szakáll, szakállas lesz

sakalo szakáll

sakalov szakállas

sakšnoms (meg)érkezik, (meg)jön; **čurosto** sakšnoms ritkán jön; **ulkot'** sakšnoš az imént / ebben a percben / nemrég/mostanában érkezett/jött

sal só; **lambamosal** timsó; **sal-diřks** sótartó; **salgeskav** (sal keskav) sózsák, egy zsák só; **salved'** sós lé, páclé

salamo (el)lopás, tolvajlás

salams (el)lop

salasket' szánkó, ródli; **salaskese** **kiřakstńems** szánkózik, ródlizik

salava titkos; titokban, titkon,

lopva, lopakodva; **salava t'et'** jovtasa titokban elmondom neked

salavači titok, rejtély

salavań titkos; titokban, titkon, lopva, lopakodva

salaž (mn ign) (el)lopott; (h ign) (el)lopva; **salaž jarmakt** lopott pénz

salića (el)lopó; tolvaj

saliĵamo megszózóadás, beszózóadás, sóssá válás

saliĵams megszózódik, beszózódik, sóssá válik, sós lesz

saliĵavtoms megszóz, beszóz, elsőz, sóssá tesz

salmuks tú; **salmuksńil'ks** a tú foka

salmuksoń tú-; **salmuksońzali** (áll) szitakötő (Libellula)

salov sós; **salov tańšt'** sós íz

saltńiems (meg)sóz, besóz

saltoma (meg)sózás, besózás

saltomo sótlan; sótlanul, só nélkül; **saltomo jarsamopel'** sótlan étel

saltoms (meg)sóz, besóz

saltoń (mn ign) (meg)sózott; **saltoń pangot** sózott gomba

saltovks sózás; sózott élelmiszer

saltož (mn ign) (meg)sózott; (h ign) (meg)sózva; **saltož kalt** sózott hal

samaj éppen; leg-...bb (felsőfok); **samaj son** éppen ő; **samaj tańt'ej** legfinomabb

samal'ot repülőgép

samo (meg)érkezés, érkezte/(el)jövele vminek; **kizeń samo** a nyár elővele

samovar szamovárr

sams (meg)érkezik, elérkezik, (meg)jön, eljön, beköszönt; **ańsak siń** csak most jöttem/érkeztem; **ki/kije saš?** ki jött?; **kel'a, son saš** úgy hírlík, / állítólag megérkezett; **okojńiki saš** végre megérkezett; **veše sašt' mońeń** mindenki megérkezett hozzám; **saš nujemalangoš** elérkezett az aratás ideje; **sak gyere!**; **son nejke si mindjárt/rögtön jön**; **pańak, son si talán eljön**; **kadik si hadd jöjjön!**; **čavosto sams** üres kézzel jön/érkezik; **mejel'éeks sams** utolsóként/utolsónak érkezik; **mekev sams** visszajön; **mel' sams** kedve van/lesz, akar, szeretne; **mel's sams** elhatározásra jut, rájön vmire; **ve mel's sams** egyetért; **vašeńéeks sams** elsőként/először érkezik; **jožos sams** magá-

hoz/eszméletre tér; **kež sams** elfogja a méreg; **saš t'el'es** beköszöntött a tél

san (fn) ér, ín; **pił'gesan** ín (lábbon); **vajgel'eń sant** hangszálak, hangszalagok

sanijams eresedik, inasodik, eres-sé/inassá válik, eres/inas lesz

sanov eres, (mn) inas

sańd'amo → **sańd'ema**

sańd'ams → **sańd'ems**

sańd'avks → **sańd'evks**

sańd'avtoms → **sańd'evt'ems**

sańd'ej gyékény, (növ) széleslevelű gyékény (*Typha latifolia*)

sańd'ema, sańd'amo (ki)irtás

sańd'ems, sańd'ams kiirt

sańd'evks, sańd'avks irtás, kiirtott erdő

sańd'evt'ems, sańd'avtoms kiirtat

sańt'avt sűrű erdő, az erdő sűrűje; bozót

Saran Szaranszk (város); **Saran ošso** Szaranszk városban

Saranskoj Szaranszk (város); **Saranskojse** Szaranszkban; **Saranskojev** Szaranszkba

sapoń szappan; **muškemań** sa-poń mosószappan

sapońeń szappan-; **sapońeń puziř** szappanbuborék

sapońev szappanos

saraske → **sarazke**

saraz tyúk; **alijića saraz** tojó tyúk; **saraz** **ńevel'd'ems/ńevt'ams** megkopasztja a tyúkot; **ńevel'd'ež/ńevt'až** **saraz** megkopasztott tyúk

sarazke (**saraske**) tyúkokcska

sarazoń tyúk-; **sarazoń jam** tyúk-leves

sardijams szálkásodik, szálkássá válik, szálkás/szilánkos/fullánkos/tüskés lesz

sardo száлка, szilánk, fullánk, tüske; **sardo targams** kihúzza a szálkát/tüskét

sardov szálkás, szilánkos, fullánkos, tüskés

sarks, sarks here (méh); here, élősdí, élősködő, ingyenélő; semmittevő, naplopó, mihaszna

sasamo utolérés, elérés

sasams utolér, elér, odaér

sasavoms utolérik, elérik

sasiñese fogócska; **sasiñese nalk-
šems** fogócskát játszik, fogócská-
zik

sastiñe lassan, lassacskán; csend-
ben, csendecskén, halkan; **ved'és**
sastiñe čol'ni a víz lassan csörge-
dezik; **sastiñe avargadoms** csend-
ben/halkan elsírja magát; **sastiñe**
vel'ams-čarams csendben tús-
téntkedik

sasto lassú; csendes, halk; **lassan**;
csendesen, halkan

sati (mn) elég, elegendő; **sati**
kortams elég/elegendő beszélni,
elég a beszédből

satiška (mn) elég, elegendő; **sa-
tiška sašt' lomañt'ned'e** elég/e-
legendő ember érkezett

satoms (ige) elég, elegendő, jut,
telik, futja; **kšiš sati t'ečis** a ke-
nyér elég/elegendő mára

satovks (mn) elég, elegendő

satstoms (sactoms) elér, felér, ki-
nyújt, megnyújt; elégnek/ele-
gendőnek kell lennie, jutnia kell;
kšiš satsti ned'pas a kenyérnek
elégnek/elegendőnek kell lennie
egy hétig

savkšnoms kell, muszáj

savoms kell, muszáj, kénytelen;
**koso savi eřams, toso savi ku-
loms** ahol élni kell, ott kell meg-
halni (is)

savtoma előhozás, előidézés, fel-
keltés, kiváltás, létrehozás, oko-
zás

savtoms előhoz, előidéz, felkelt,
kivált, létrehoz, okoz; **kežt' sav-
toms** haragot kelt, kivívja ha-
ragját

sazor húga vkinek

sazorka húgocska, kis hóg

sborov ráncos

sbort ránc

sbořams (össze)ráncol

sed' híd

sed'amo hídépítés

sed'ams hidat épít/emel

sed'avks padló, padlódeszka, bur-
kolat; rév; állvány, dobogó, pó-
dium

seks piszok, mocsok, szenny, kosz

seksev piszkos, mocskos, szeny-
nyes, koszos; **seksev panar** piz-
kos ing

seksijams bepiszkolódik, bemocs-
kolódik, beszennyeződik, piz-
kos/mocskos/szenyyes/koszos
lesz

sel' (fn) öl

sel'ge rost, szál; l'ijanazoń sel'ge
lenrost

sel'gev rostos, szálás

sel'gijams rostos/szálás lesz

seme kefe

semed'ems kikefél, lekefél

seń kék; seń sel'me kék szem/
szemű; čínev seń éća (növ) me-
zei gólyaorr (Geranium pratense);
seńgev rézgálic, kékkő; →
seńste

seńaža kékes, kéklő; seńaža me-
nel' kéklő égbolt

seńej harcsa, (áll) lesőharcsa
(Silurus glanis)

seńežd'ems kéklik; meńel'es se-
ńežd'i az ég kéklik

seńste kéken, kékre; seńste ar-
toms kékre fest

seńškadoma megkékülés, elké-
külés, bekékülés, kékké válás

seńškadoms megkékül, elkékül,
bekékül, kékké válik, kék lesz

seńškadož (mn ign) megkékült,
elkékült, bekékült, kékké vált; (h
ign) megkékült, elkékült, beké-
kült, kékké vált; seńškadož me-
nel' elkékült / kékké vált égbolt

seńškaj gácsér, hímkacsa

seńškavtoma bekékítés, kékké te-
vés, kékre festés/színezés

seńškavtoms bekékít, kékké tesz,
kékre fest/színez

seńšt': seńšt' meřems kéknek
tűnik/látszik, kéklik

sepe epe; keserű íz, keserűség

sepej keserű; sepej, prok nar-
t'emks keserű, mint az ürm

sepev keserű, epés

sepijams megkeseredik, keserűvé
vállik, keserű lesz

sepškadoms megkeseredik, ke-
sernyössé válik, kesernyős lesz

sepšt': sepšt' meřems kesernyős;
šukorot'ne sepšt' meřit' a le-
pények kesernyősek

seř magasság, termet; mélység
(vize); seř venzavtoms kinyúj-
tózik, nyújtózkodik; → seřćek; →
seřs

seřa makk; mirigy; dudor, duzza-
nat, daganat; sérv; tumoseřa
makk (tölgyfái)

seřćek egymás mellett, párhuzá-
mosan; seřćek ašt'emks egymás
mellett áll

seřed'ema betegeskedés, beteg-
ség; fájás; kumuřaso seřed'ema
lázás betegség; prań seřed'ema

fejfájás

seřed'ems betegeskedik, gyengélkedik, megbetegedik; fáj; **jakaz-pakaz seřed'ems** lábán kihordja a betegséget; **kumuxaso seřed'ems** lázas beteg, lázas betegen fekszik; **pejem seřed'i** fáj a fogam

seřed'íca betegeskedő, gyengélkedő; beteg; **seřed'ícaš šumbral-gadš** a beteg meggyógyult/felépült/rendbe jött; **narošna t'ejiže p'ranzo seřed'ícaš** szándékosan/szántszándékkal betegítette meg magát

seřed'ks (**seřet'ks**) fájdalom, bánat, gyötrellem, kín; betegség; **majšemaň seřed'ks** kínzó fájdalom

seřej magas; mély (pl. víz); **seřej pando** magas hegy; **seřej ved'** mély víz; → **seřejste**

seřejgadoms magassá válik, magasra nő, magas lesz

seřejste magasan, magasra; **seřejste kasoms** magasra nő

seřet'ks → **seřed'ks**

seřge (áll) veresszárnyú koncér (Rutilus rutilus)

seřs tetőtől talpig, egészen, teljese- sen, teljességgel, mindenestül, bőrig; **seřs načkoms** tetőtől talpig / teljesen átázik; bőrig ázik

sestams kinyúlík

sestavtoms kinyújtózik, elnyújtózik, nyújtózkodik, erőlködik

set'me csend; csendes, nyugodt, békés; szelíd, jámbor; **set'me či** csendes nap; **set'me lomaň** csendes/nyugodt/szelíd/jámbor ember; → **set'meste**

set'meči csend, nyugalom, szelídség, jámborság

set'melgadoms elcsendesedik, elcsitul, elhallgat; megnyugszik

set'meste csendesen, nyugodtan, békésen, szelíden, jámboran; **set'meste kortams** csendesen/nyugodtan beszél

sevema megevés, elfogyasztás

sevems megeszik, elfogyaszt

sevevt'ems megetet

sevića káros, ártalmas

sevt'něma (gyapjú)kártolás

sevt'něms (gyapjút) kártol

sevt'něž (mn ign) kártolt; (h ign) kártolva; **sevt'něž ponat** kártolt gyapjú

seznema piszmogás, pepecselés

seznems piszmog, pepecsel

seznića pizmogó, pepecselő

si jövő, érkező, (el)következő; si
ned'p'asto a jövő/következő héten

sića jövő, érkező, (el)következő;
sića ška jövő idő; sića škañ jövő
idejű

sij genny

sijavks gennyes duzzanat, fekély

sijavtoms elgennyesedik

sime (fn) nem; avañ sime nőnem;
ćorañ sime hímnem

sinst őket, az ő ...juk, övék;
ćarkod'iz inst megértették őket;
sinst kudost az ő házuk

siñ ők; siñ ul'ñest' toso ők ott
voltak; → sinst; → siñenst; →
siñs

siñenst nekik, hozzájuk; meze si-
ñenst maksit'? mit adsz nekik?;
sovatano siñenst beugrunk hoz-
zájuk

siñs ők maguk; siñs meršt' ist'a
ők maguk mondták így

sirgamo megmozdulás, elmoz-
dulás, elindulás, útra kelés, fel-
kelés, megkelés (tésztaé), erjedés

sirgams megmozdul, elmozdul,
elindul, útra kel, felkel, megkel
(tészta), megerjed; kovolov sir-
git'? hová/merre indultál?

sirgavtoms megmozdít, elmozdít,
mozgósít, (el)indít, felkelt

sirgošt'ems → sirgozt'ems

sirgožema (fel)ébredés, (fel)esz-
mélés

sirgožems felébred, felkel, fel-
eszmél

sirgožež felébredve, felkelve; fel-
ébredvén, felkelvén

sirgozt'ems (sirgošt'ems) fel-
ébreszt, felkelt

sirgšems (sirkšems) mozgolódik,
útra kel, felkel

sirk: sirk a t'ejems meg sem
rezdül/mozdul; koštoškak sirk ež
t'eje a levegő meg sem rezdült

sirkšems → sirgšems

sirfe öreg, idős, vén; sirfe lomañ ö-
reg ember; → sirfeste

sirfeči öregkor, öregség, vénség;
sirfečiste öregkorban, öregkorá-
ban

sirfed'ema (meg)öregedés

sirfed'ems megöregszik, megvénül

sirfed'ež-maštož megöregedvén,
mikor megöregedett, öregkorára,
öregségére; sirfed'ež-maštož ka-
dovš škamonzo öregkorára/öreg-
ségére egyedül maradt

sířemems izzásba/tűzbe jön, meggyullad; **peńget'ńe sířemst'** a tűzifa meggyulladt

sířemt'ema (fel)izzítás, izzásba/tűzbe hozás, (fel)hevítés, feltüzelés, meggyújtás, felgyújtás

sířemt'emka gyújtós, (fn) tüzelő, tűzrevaló; **koške sířemt'emka** száraz gyújtós/tűzrevaló

sířemt'ems (fel)izzít, izzásba/tűzbe hoz, (fel)hevít, feltüzel, meggyújt, felgyújt; megüt, ráüt, rácsap **peńget' sířemt'ems** tűzifát meggyújt

sířeste öregen, vénen; **paro šeńeń, ki sířestejak** od jó annak, aki öregkorában is fiatal

sířežd'ema aranyló/aranyos csillogás/ragyogás/tündöklés

sířežd'ems aranylik, aranyként csillog/ragyog/tündöklík

sířežd'íca aranyló, csillogó, ragyogó, tündöklő

sířkaj nagymama (az apa anyja); öregember, öregasszony; nagynéni (az anya nővére)

sířks ablakkeret

sířńe (fn) arany

sířńema elöregedés, aggkori gyengeség, marazmus

sířńems elöregszik, elöregedik, aggkori gyengeségben szenved

sířńeń (mn) arany, arany-; **sířńeń říśme** aranylánc

sířńíca elöregedő, aggkori gyengeségben szenvedő

sířt'ema (fel)izzítás, izzásba/tűzbe hozás, (fel)hevítés, feltüzelés

sířt'ems (fel)izzít, izzásba/tűzbe hoz, (fel)hevít, feltüzel; megüt, ráüt, rácsap

sířža boszorkány

sivel' hús; **ćipakań sivel'** csirkehús; **skaloń sivel'** marhahús; **veřek sivel'** nyers hús; **sivel'd'e jarsams** húst eszik; **sivel'bal** (sivel' pal) húsdarab, hússzelet; **sivel'braka** (sivel' práka) hússoprog

sivel'eń hús-; **sivel'eń jam** hússzelet; **sivel'eń jarsamopel't'** hússzelet

sivel'ev hússos

sivt' töltelék; **sivt' marto práka** töltött pirog

skal tehén; **lovsov skal** tejelő/fejős tehén; **skal pot'avtoms** tehenet fej; **skaloj** vaj

skaloń tehén-, marha-; **skaloń lovso** tehéntej; **skaloń sivel'** marhahús; **skaloń stada** tehéncsorda

skazujemoj (nyelv) állítmány	jesítés; szolgálat
skimems fogy, csökken, apad	služams szolgál, szolgálatot teljesít
skirdams megcsíp	služba szolgálat
skirams csíp, csipked	smel bátor, merész, vakmerő; smelste bátran, merészen, vakmerően
skiratoms összeszorul, elszorul (szív), eleped, nyugtalankodik	smelči bátorság, merészség, vakmerőség
skiravks csípés, csipet	smelgadoms felbátorodik, felbuzdul, bátor/merész lesz
skirk izgalom / rossz lelkiállapot kifejezésére szolgáló onomatopetikus szó; skirk t'ejems/meřems izgalomba jön; sed'eješ skirk t'ejš szíve összeszorult/elszorult	smelgavtoms (fel)bátorít, biztat, buzdít
skokad'ema (fel)ugrás	smušt' jelentés, értelem; domka smušt' mély értelem; kandož smušt' (nyelv) átvitt értelem; araš smušt'eze nincs jelentése/értelme
skokad'ems (fel)ugrik, felpattan	smušt'ev jelentéssel bíró, értelmes, jelentős, jelentésszerű
skokajems ugrál	snartņems igyekszik, törekszik, (meg)próbál, próbálkozik
skul'ptor szobrász	snartoma igyekvés, törekvés, (meg)próbálás, próbálkozás; kísérlet, próba
skul'ptura szobor	snartoms igyekszik, törekszik, (meg)próbál, próbálkozik kísérlet, próba
skupoj fukar, fősvény, zsugori	snimamo (le)fényképezés
skupojči fukarság, fősvényesség, zsugoriság	
skupojgadoms fukarkodik, fukarrá/fősvényé/zsugorivá válik, fukar/fősvény/zsugori lesz	
slota enyhe időjárás, enyhülés, olvadás	
služams szolgálás, szolgálattel-	

sñimams (le)fényképez

sod korom

sodamo¹ tudás, ismeret; **soda-**
mojovks találóskérdés, rejtvény

sodamo² vő

sodamoči tudás, ismeret; **domka**
sodamočit' alapos ismeretek; **soda-**
močit' kemekstams megszilár-
dítja az ismereteit / a tudását

sodams tud, ismer; **sodan ki t'ese**
tudom, ki van itt; **sodi son meže-**
but'i t'ed'e? tud ő erről valamit?;
odsto sodil'in lamo morot fiatal
koromban sok dalt tudtam; **ike-**
l'ev sodams előre tud; **eřamoń**
tańst' **sodams** ismeri az élet ízét

sodaviks ismerős, ismert; híres;
sodaviks marto vasod'ems ismerőssel találkozik; **a sodaviks** ismeretlen

sodavoms (meg)ismerszik, felismerődik; **jalgat'ne sodavit' zija-**
jansto bajban ismerszik meg a barát

sodavtoms meglátogat

sodaž (mn ign) tudott, ismert, (mn) ismeretes; (h ign) tudva, ismerve; **sodaž t'ev** tudott/ismert dolog

sodića tudó, ismerő, hozzáértő, szakértő

sodijams bekormozódik, kormos lesz

sodijavtoms bekormoz

sodnoms megkötöz, odakötöz, felkötöz, összekötöz

sodoms megköt, odaköt, felköt

sodov kormos; **sodov ked't'** kormos kéz

soglasnoj (nyelv) mássalhangzó

soglašams beleegyezik, rááll, hozzájárul

soka eke; **čuvtoń soka faeke**

sokamo szántás

sokams (fel)szánt; **alkińeste sokams** sekélyen szánt

sokams-izams (fel)szánt-(el)boronál, megművel

sokardams összetúr, beletúr, feltúr, megkotor, megpiszkál, matat

sokařams turkál, vájkál, kotor, piszkál, matat; nyüzsög, hemzseg

sokavks szántó föld, felszántott föld

sokavt (mn ign) felszántott; **umoń sokavt moda** régen felszántott föld

sokaž (m ign) felszántott, (h ign) felszántva; sokaž píre felszántott kert

sokića (mn ign) szántó; (fn) földművelő, földműves

sokor vak, világtalan; sokor lo-
mañ vak ember; → sokorsto

sokorči vakság

sokorgadoma megvakulás

sokorgadoms megvakul

sokorgavtoma megvakítás, elva-
kítás

sokorgavtoms megvakít, elvakít

sokorsto vakon, világtalanul; so-
korsto mol'ems vakon megy

soks sí, síléc, sítalp; soksso ki-
rakstñems siel, szízik

sola puha, lágy, kenetteljes; sola
val lágy szó; sola vajgel' kenettel-
jes hang

solamo (el)olvadás, felolvadás,
megolvadás; feloldódás

solams (el)olvad, felolvad, megol-
vad; feloldódik; megpuhul, meg-
lágyl, ellágyl

solaña puha, lágy; folyékony; ke-
netteljes

solavks olvaszték, olvadás; tun-

doñ solavks tavaszi olvadás

solavtñems (fel)olvaszt, megol-
vaszt; felold

solavtoma (fel)olvasztás, megol-
vasztás; feloldás

solavtoms (fel)olvaszt, megol-
vaszt; felold; kive solavtoms ónt
olvaszt

solavtoms-kalavtoms meghat,
megindít

solavtož (mn ign) (fel)olvasztott,
megolvasztott, feloldott; (h ign)
(fel)olvasztva, megolvasztva, fel-
oldva

solaž (mn ign) (el)olvadt, felol-
vadt, megolvadt, feloldódott; (h
ign) (el)olvadva, felolvadva, meg-
olvadva, feloldódva; solaž lov
(el)olvadt hó

soldat katona

son ó; son moñeñ eřavi ó kell ne-
kem; → sonś; → sonze; → so-
ñenze

sonś ó maga; sonś t'ejize t'evenť'
ó maga végezte el a munkát/dol-
gót

sonze őt; az ő ...ja; il't'ínek sonze
elkísértük őt; sonze l'emeze Nína
az ő neve Nyina

soñenze neki, hozzá; t'e eřavi so-
ñenze ez kell neki; sovan soñenze

benézek/beugrom hozzá

sor szemét, piszok, szenny

sorakadoms megremeg, remegni kezd, megrezzen, összerezzen

sorakavtoms megremegtet

sorijamo bepiszkolódás, beszeny-nyeződés, elszennyeződés

sorijams bepiszkolódik, beszeny-nyeződik, elszennyeződik, szemetes/piszkos/szennyes lesz

sorijavtoms bepiszkol, beszeny-nyez, szemetessé/piszkossá tesz

sork megremegés/megrezzenés kifejezésére szolgáló onomato-poetikus szó; sork t'ejems/me-fems megremeg, megrezzen

sorks remegés

sorkstams¹ megremeg, megrezzen, összerezzen

sorkstams² megszárad, kiszárad, elszárad, felszárad

sormams ráncol, redőz, gyűr

sormavks ránc, redő, gyűrődés

sormavoms ráncosodik, ráncolódik, gyűrődik

sormsèvež összeráncolódott; ráncos; sormsèvež oršamopel' összeráncolódott/ráncos ruha

sornića remegő, reszkető; sorni-ća ked' reszkető kéz; sornića vaj-gel' remegő hang

sornoma remegés, reszketés

sornoms remeg, reszket

sornovtoms megráz, megremeg-tet, felráz, leráz, kiráz

sornož remegve, reszketve; valt-neñ kunsoliñže sornož remeg-ve/reszketve hallgatta a szavakat

sorov szemetes, piszkos, szenny-es; sorov šuro szemetes gabona

sořams szemetel; bepiszkol, be-szenynez

sořavks szemét, piszok, hulladék

sotams megszárad, kiszárad, fel-szívódik, beszívódik, beivódik

sotavtoms megszárit, kiszárit, fel-szív, beszív, felitat

sovamo belépés, bejövetel

sovams bemegy, belép, benéz/betér/betoppan/beugrik vhová/vkihez; kudos sovams bemegy/belép a házba; sovan tíneñk be-nézek/beugrom hozzátok

sovavtñems bevezet, behoz, be-hord, bevisz

sovavtoma bevezetés, behozás, bevétel

sovavtoms bevezet, behoz, bevisz; **viška ejkakš sovavtoms kudosa** a kisgyermeket bevezeti/behozza a házba; **vejs sovavtoms egyesít**

sovavtož (mn ign) bevezetett, behozott, bevitt; (h ign) bevezetve, behozva, bevíve

sovića belépő, bejövő; kudosa sovića čora a házba belépő férfi

sovšems bejár, betér

sradoma szétszóródás, elszóródás, eloszlás, szétoszlás, szétterülés, elterjedés

sradoms szétszóródik, elszóródik, eloszlik, szétoszlik, szétterül, elterjed

srašt'ams megrémít, megijeszt, elborzaszt

spravneńija összehasonlítás; (nyelv) hasonlat, fokozás

sravtńems szétszór, szétszórogat, szétdobál, szétterít, széttereget, kiterít, kitereget; sravtńems t'ikše koškeme szétszórja/szétteríti a szénát száradni

sravtoma szétszórás, elszórás, eloszlátás, szétoszlátás, szétterítés, kiterítés, kiterjesztés

sravtoms szétszór, elszór, eloszlát, szétoszlát, szétterít, kiterít, kiterjeszt

stada csorda, nyáj; skaloń stada tehéncsorda

stadań csorda-, nyáj-; stadań vanića pásztor

staja raj, falka, csapat; narmuńeń staja madárraj; vergizeń staja farkasok falkája

staka nehéz, súlyos; staka čalgavks nehéz/nehézkés járás; staka kevkšt'ńema nehéz kérdés; staka nalkstavks súlyos teher; → stakasto

stakači nehézség, súlyosság, nehéz/súlyos volta vminek; stakačit' izńams legyőzi a nehézségeket

stakalgadoma elnehezülés, elnehezedés, megnehezedés, nehézzé/nehezebbé/súlyossá/súlyosabbá válás

stakalgadoms elnehezül, elnehezedik, megnehezedik, nehézzé/nehezebbé/súlyossá/súlyosabbá válik, nehéz/nehezebb/súlyos/súlyosabb lesz

stakalgavtoma megnehezítés, nehézzé tétel

stakalgavtoms megnehezít, nehézzé tesz

stakasto nehezen, súlyosan, nehézkésen; stakasto kuvšems/l'ekšems nehezen lélegzik

stalmo súly, nehézség, teher

stalmoň súly-, nehézség-, teher-;
stalmoň kandoma teherhordás

stambarne lassacskán; csendes-
sen, halkan; óvatosan; **stambarne**
mol'ems lassan/csendesen/hal-
kan/óvatosan megy

stambaro lassan; csendesen, hal-
kan; óvatosan; **stambaro l'ek-**
šems lassan/csendesen/halkan
lélegzik

stamo (meg)varrás

stams (meg)varr; **oršamopel'**
stams ruhát varr

starajams törekszik, igyekszik, i-
parkodik

stardoms utolér

stavks varrás, (fn) varrat

stavtoms (meg)varrat

staž (mn ign) (meg)varrott,
(meg)varrt; (h ign) (meg)varrva;
staž oršamopel' megvarrt ruha

stića varró; varrónő; **kemeň sti-**
ća cipész

stojka hordó, dézsa

stol' asztal

stol'ešník abrosz, (asztal)terítő

stomams kifáraszt, kimerít, meg-
terhel, háborgat, kínoz, gyötör

stud'ent egyetemi hallgató

stukams kopog, kopogtat, zörget;
val'mas stukams az ablakon ko-
pog/kopogtat

stuvtića feledékeny

stuvtniems (el)felejt; **il'a stuvtné**
jalgat ne felejtse el a barátait!

stuvtoma (el)felejtés

stuvtoms (el)felejt; **ežija stuvto**
nem felejtettem el

stuvtovoms elfelejtődik; **veše**
t'evt'ne stuvtovšt' minden elfelej-
tődött, mindent elfelejtettek

stuvtož (m ign) elfelejtett; (h ign)
elfelejtve; **stuvtož valt** elfelejtett
szavak

subuta szombat; **subutasto**
szombaton; **subutasto subutas**
szombattól szombatig

subutaň szombati, szombat-;
subutaň čokšne szombat este

sudo orr; **sudokavof** orrcsont; **su-**
dopra orrhegy; **sudovařa** orrlyuk,
orrnyílás

sudodoma lehántás

sudodoms lehánt (fakérget)

sudodovks hánccs

sudokstomo nátha

sud'ramo (meg)fésülés, kifésülés

sud'rams (meg)fésül, kifésül;
čeft' sud'rams haját fésül

suχord'ems epekedik; nyomorog,
nyomorban él

suks féreg, kukac, hernyó; **sukst-
ne buzmoldit'** a férgek nyü-
zsögnek/hemzsegnek; **kefi suks**
hernyó; **pižemesuks** földgiliszta,
(áll) közönséges földgiliszta
(Lumbricus terrestris); **sukspra**
pattanás, mitesszer

suksijams megférgesedik, férges-
sé/kukacossá válik, férges/kuka-
cos lesz

suksov férges, kukacos, hernyós;
suksov pešt'et' férges/kukacos
mogyoró/dió

sukst-unžat rovar; **erva kodat**
sukst-unžat mindenféle rovarok

sul'ej árnyék

sul'ika üveg; palack; **val'masu-
l'ika** ablaküveg; **sul'ika potomks-
so pot'l'ams** dugóval bedugaszol-
ja a palackot; **sul'ikašt'el'ks** ü-
vegszilánk

sul'ikañ üveg-

sul't' visszhang, fuvallat

sumañ daróckaftán; **sumañ-
brakstat** (**sumañ prakstat**) kapca,
kapcarongy

sumboŕa borús, komor; **sum-
boŕasto** borúsan, komoran

sumboŕgadoms beborul, elko-
morul, borússá/komorrá válik,
borús/komor lesz

suñd'erĝadoma alkonyat, szürkü-
let, (be)sötétedés; **suñd'erĝado-
ma ška** alkonyat/szürkület/besö-
tétedés ideje

suñd'erĝadoms (be)alkonyodik,
(be)sötétedik, (be)esteledik, al-
konyodni/szürkülni kezd; **kurok**
suñd'erĝadi hamar/korán sötéte-
dik/esteledik, korán kezd alko-
nyodni

suñd'erĝadož bealkonyodván,
besötétedvén, (be)esteledvén; al-
konyatkor, szürkületkor, (be)sö-
tétedéskor

suñd'erĝov november

suñd'erĝovoñ novemberi

suñd'erĝsev alkonyati, szürkületi,
félhomályos

superlat'iv (nyelv) felsőfok (mel-
léknév)

sur ujj; **kakaŕa surt** görbe ujjak;
kunškaso sur középsőujj; **l'em-
t'eme sur** gyűrűsujj (névtelen
ujj); **ñevt'ema sur** mutatóujj; **pil'-
gesur** lábujj; **surso ñerĝstams**
ujjal belebök; **surbrá** ujjbegy,
ujjhegy; **surgudo** gyűszű

surbuna nyüst

surbundams nyüstöt készít

surks gyűrű; **šijań surks** ezüstgyűrű

suro köles, (növ) természetett köles (*Panicum miliaceum*)

suroń köles-; **suroń kaša** köleskása

suře fonál, cérna; **ponasuře** gyapjúfonál; **suře evt'ems** fonalat gombolyít; **suřet' pel'd'ems** cernát sodor; **suřet' št'erđ'ems** fonalat fon; **suře vel'd'e nuřgems** egy hajszálon/cérnaszálon függ/múlik; **suřetaparks** cérnagombolyag, egy gombolyag cérna; → **suřekesak**

suřekesak cérnagombolyag, egy gombolyag cérna; **suřekesak aškordams** cernát/fonalat gombolyít

suřeń fonál-, cérna-; **suřeń aškordavks** egy spulni cérna, fonál-gombolyag; **suřeń evt'ema** fonál-gombolyítás

suřińe fonálka, kis fonál, sugár, kis sugár

suřńems borzong, rázza a hideg

suřńevtems (meg)borzongat, (meg)dermeszt, rázza a hideg

suřseme fésű

suskića harapós; **suskića kiska** harapós kutya

suskoma harapás, (rovar)csípés

suskomo harapás, falat, darab; **kšisuskomo** egy falat kenyér, kenyérdarab

suskoms (meg)harap, leharap, beleharap, megcsíp, bekap; **kšid'e vešt'-kavkšt'** **suskoms** egyet-kettőt/néhányat harap a kenyérből

sutnoma vizsketés

sutnoms vizsket

suť'amoms elszundít, elszunyókál, elbóbiskol; **alamos suť'amoms** egy kicsit / egy kis időre elszundít/elbóbiskol

suv köd; **suvoń pačk** a ködön át

suvakadoms elködösül, elhomályosul, ködbe burkolózik, ködös lesz

suvnoms füstöl

suvod'ems szitál (eső), szemerkél, csepereg; elködösít, elhomályosít, ködbe burkol

suvozej (áll) siketfajd, süketfajd (Tetrao urogallus)

suvtamo (meg)füstölés, befüstölés, tömjénezés

suvtams (meg)füstöl, befüstöl,

tömjénez

suvtica (meg)füstölő, befüstölő

suvt'eme szita, rosta; **čuro suvt'eme** ritka szita

suvt'něma (át)szitálás, (meg)rostálás

suvt'něms (át)szítal, (meg)rostál (pl. lisztet); szítal (eső), szemerkél, csepereg; **počt suvt'něms** lisztet szítal/rostál

suzma "szuzma" (vászonon keresztül szűrt, sűrű, savanyú tej, túróhoz hasonló étel)

svad'ba esküvő, lakodalom, menyegző; **kuvat' učož svad'ba** sokáig várt esküvő

svad'baň esküvői, lakodalmi, lakodalmas, nász-; **svad'baň kojť'** lakodalmi szokások; **svad'baň obrad** esküvői szertartás

sval mindig; **sval t'esan** mindig itt vagyok

sveža friss, üde; **svežasto** frissen, üdén

svežači frissesség, üdeség

svežalgadoma felfrissülés, felüdülés

svežalgadoms felfrissül, felüdül; **ušoš svežalgadš** kint felfrissült a levegő

svežalgavtoma felfrissítés, felüdítés

svežalgavtoms felfrissít, felüdít

svišt' nyomtató súly, prés, nyomásra szolgáló rúd

svišt'ams (oda)szorít, (hozzá)nyom, összenyom; (meg)feszít

svjatoj szent

svjatojči szentség

Š

šado száz

šadoće századik

šadokšt' százszor

šaldokšnoms ócsárol, becsmérel, pocskondiáz, gyaláz

šaldoma elítélés, megrovás, korholás, rosszallás, ócsárolás, becsmérelés, pocskondiázás, megszegyenítés

šaldoms elítél, megró, megfedd, (meg)szid, (meg)dorgál, korhol, rosszall, ócsárol, becsmérel, pocskondiáz, (meg)gyaláz, megszegyenít, megbecstelenít

šalgo túske, tövis; **tülevél**, szálka; **fullánk**

šalgoms beleszúr, beledöf, átszúr,

megszúr, leszúr, ledőf

šangiŋe villa, villácska, kis villa;
šangiŋese jarsams villával eszik

šangl'ej mellékfolyó

šango (szénahányó) villa, vasvilla;
šangoso t'ikše purnams vasvil-
lával szénát szed

šangora beteges, fájdalmas, szí-
vet tépő; bozontos, borzas, kócos

šangordoms fáj, sajog; berzenke-
dik, felborzolódik, égnek áll/me-
red

šangorks fájdalom, fájás

šangstams (šankstams) megder-
med, átfagy; t'e jakšamodoŋt'
doprok šangstiŋ ettől a hidegtől
teljesen átfagytam

šarcad'ems megcsap, odacsap,
megüt, odavág

šardaj (növ) örvénygyökér,
örménygyökér (Inula helenium)

šardo szarvas, (áll) jávorszarvas
(Alces alces)

šardoŋ (jávör)szarvas-; šardoŋ
ked' szarvasbőr

šarko serke, tetűpete

šarkov serkés, serkével borított,
tetves; šarkov čert' tetves haj

šatkiŋe szikrácska, kis szikra; to-
loŋ šatkiŋe tűzszikra

šatko szikra

šatordoma recsegés, ropogás,
pattogás, sercegés

šatordoms recseg, ropog, pattog,
serceg

šatork: šatork t'ejems recseg, ro-
pog, pattog, serceg

šatorso recsegéssel, ropogással;
recsegve, ropogva, pattogva, ser-
cegve; šatorso praš čvotpraš a
fa koronája recsegve leesett

šav száлка

šavadića irigykedő, irigy

šavadoma irigykedés, irigység

šavadoms irigykedik, irigyel

šavadož irigykedve, irigyelve

šavd'iks nyak, tarkó

šavordoms kidönt, ledönt, fel-
dönt, felborít, megdönt

šavořems kidől, ledől, feldől,
eldől, bedől, összedől, kiborul,
felborul

šavořkšŋems dülöngél, támolyog,
tántorog

šavořks: t'ikšešavořks lekaszált

széna

šavov szálkás

šavtams gyökerestől kitép/kihúz/kiránt

še az; šet' azok; še škañe akkor, abban az időben; še škas addig, addig az ideig; → šed'e; → šeks; → šeñ →; šeñeñ; → šese; → šes-te

šedla nyereg

šedoj (mn) ősz

šedojgadoms megőszül

šed' šzén

šed'amo (hangszeren) játszás, (hangszeres) játék

šed'amopel' hangszer; kezeřeñ šed'amopel' ősi hangszer

šed'ams (hangszeren) játszik; garmuñaso šed'ams harmonikán játszik

šed'avks (hangszeres) játék

šed'e ...bb (középfok); šed'e be-řeñ rosszabb; šed'e lamo több; šed'e mejl'e később, aztán, aztán; šed'e od fiatalabb, újabb; šed'e paro jobb; → šed'ejak; → šed'ikel'e; → šed'ikel'eñ; → šed'ikel'ks

šed'ejak még inkább/jobban,

még ...bb (középfok); šed'ejak od még fiatalabb/újabb

šed'ej (fn) szív; šed'ejem tokni a szívem dobog; šed'ejem zujk mef's a szívem megdobbant/megremegett; šed'ejeñ sorakadož szíve megremegevn, szívét megre-megtetve; šed'eješ skirk t'ejš szíve összeszorult/elszorult; šed'ej rožomtoms megörvendezteti a szívét/lelkét; šed'ejbeñč (anat) napfonat, szívgödör; šed'ejgird'e-ma türelem; šed'ejmařamo szívélyesség, mély érzés, érzékenység, együttérzés, tapintat; šed'ejnil'ks reménység; šed'ejojmamo lelki nyugalom, megnyugvás; šed'ejorma szívbetegség, szív baj; šed'ejs tokića szívbe markoló, lelket megérintő; → šed'ejga; → šed'ejbel'ks; → šed'ejškava; → šed'ejškavañ; → šed'ejmařića

šed'ejbel'ks kedves, édes/drága (megszólításkor), szíve csücske vkinek; šed'ejbel'kskem kedvesem, édesem, drágám, szívem csücske; šed'ejbel'kskem, jalakskem édes/drága kisöcsém

šed'ejeñ szív-, szívélyes, lelki, őszinte; šed'ejeñ toknoma szívdobogás, szívverés

šed'ejga teljes szívből, szívvel-lélekkel; šed'ejga kečams teljes szívből örül

šed'ejmařića szívélyes, mély érzésű, érzékeny, együttérző, tapintatos; šed'ejmařića avavt együtt-

érző, tapintatos anyós

šed'ejškava szívélyesen, szívből, őszintén; šed'ejškava kortníems szívből/őszintén beszél

šed'ejškavañ szívélyes, szívbéli, őszinte

šed'ejt'eme szívtelen, érzéketlen; szívtelenül, érzéketlenül

šed'íca (hangszeren) játszó; zenész, muzsik

šed'ikel'e azelőtt, korábban, hajdanában, egykor; šed'ikel'e t'e ul'ńeš ez azelőtt/korábban történt

šed'ikel'eñ korábbi, hajdani, egykori; šed'ikel'eñ ila egykori szokás; šed'ikel'eñ koj't'-kirdat korábbi/hajdani rend/alapelvek

šed'ikel'ks régi kor/idők

šeχ leg- ...bb (felsőfok); šeχ mazij legszebb

šeχt'e leg- ...bb (felsőfok); šeχt'e mazij legszebb; šeχt'e pokš javovtića (mat) a legnagyobb közös osztó

šeja kecske, (áll) házikecske (Capra hircus); šejal'evks kecskegida

šejañ kecske-

šejamo nyerítés

šejams nyerít

šejed'e gyakori, sűrű; šejed'e viř sűrű erdő

šejed'ste (šejet'ste) gyakran, sűrűn; šejed'ste sakšnoms gyakran jön; šejed'ste tandal'ems gyakran megijed

šejel' sün, sündisznó, (áll) kelet-európai sün (Erinaceus europaeus roumanicus)

šejel'eñ sün-, sündisznó-

šejeřema kiáltás, kiabálás; vasov mařavića šejjeřema messzire (el)hallatszó kiáltás

šejeřems kiált, kiabál

šejeříca kiáltó, kiabáló

šejeřks szár (növényé); ked'žejeřks (ked' šejjeřks) alkar, a keze szára vkinek

šejet'ste → šejed'ste

šeke ugyanaz

šeks azért, ezért; mert; šekskak azért is, ezért is; tagadó mondatban: azért sem, ezért sem; šeks meks mert; azért, mert

šel'aka gácsér (a kacsza hímje)

šel'ej szil(fa), (növ) vénicszil (Ulmus laevis)

šél'ge köpés, köpet, nyál

šél'gems köp (egyet)

šél'gev nyálas, nyálasszájú, tejfelesszájú, zöldfűlű

šél'me szem; čír šél'me ferde szem/szemű; kičkeře šél'me ferde szem/szemű, kanccsal; šél'me ikel'd'e tujems eltűnik a szeme elől; šél'me ikel'ev pongoms szemme elé kerül; šél'met' koňams behunyja a szemét; šél'me šavadsoms sóvárog, irigykedik; šél'meň šavadož sóvárogva, irigykedve; šél'mes/šél'ms kajavoms szembe ötlík, szemet szúr; šél'mese lipajems pislog, hunyorog; šél'meašo szemfehérje; šél'meava szembogár, pupilla; šél'mečama arc, arculat, ábrázat; šél'mečírke szemöldök; šél'meker szemhéj; šél'mepona szempilla; šél'mevařa szemgödör, szemüreg; šél'mevarštavks (szem)pillantás, tekintet; → šél'ved'; → šél'ved'ev

šél'med'ems szemmel (meg)ver, megbabonáz, megigéz

šél'meň szem-

šél'mevt'eme vak, világtalan; vakon, szem nélkül

šél'miňe szemecske

šél'mukšt szemüveg

šél'ved' könnyű; šél'ved't'ňe pe-

t'erđ'it' hull a könnye; říše šél'ved't'ňe čud'it' árad/ömlík a könnye; šél'ved't'ňe t'urše čud'it' a könnye patakokban ömlík / patakzik

šél'ved'ev könnyes

šeme, šem tapló

šemija család; pokš šemija nagy család

šenks → šeňks

šeň azt, annak a ...ja; šeň kis azért, amiatt; šeň marto azzal (együtt)

šeňeň annak; paro šeňeň, ki sířestejak od jó annak, aki öregkorában is fiatal

šeňks (šenks) (áll) kócsag, gém (Egretta)

šeňt'abřa szeptember; šeňt'abřasto szeptemberben

šeňt'abřaň szeptemberi

šeraboj orbáncfű, (növ) lyukaskelvelű/közönséges orbáncfű (Hypericum perforatum)

šeroj szürke

šerojgadoms megszürkül, elszürkül

šerojšt' szürkés; šerojšt' meřems szürkés

šereda szerda; šeredasto szerdán

šeredaň szerdai

šerged'ema (fel)kiáltás, (össze)-hívás

šerged'ems (fel)kiált, összehív; žarokšt' son šerged'št'? hányszor kiáltott?

šerka lábszár; pil'gešerka lábszár

šerņems szarik, kakál

šese ott; šese ton ul'ñit' ott voltál

šeske (akkor) mindjárt, rögtön, azonnal

šeste akkor, ekkor

šeske (áll) szúnyog (Culex)

šešt'ems → šezt'ems

šežal (áll) bélgiliszta, bélféreg (Oxyura); šežald'ikše (šežal t'ikše) (növ) gilisztaüző varádics (Tanacetum/Chrysanthemum vulgare)

šežema (le)szakítás, (le)tépés, elszakítás, eltépés, szétszakítás, széttépés

šežems (le)szakít, (le)tép, elszakít, eltép, szétszakít, széttép

šeževema (le)szakadás, elszakadás, szétszakadás, kiszakadás

šeževems leszakad, elszakad, szétszakad, kiszakad

šežež (mn ign) (le)szakított, letépett, elszakított, eltépett, szétszakított, széttépett; (h ign) (le)szakítva, letépve, elszakítva, eltépve, szétszakítva, széttépve

šežgan (áll) szarka (Pica pica/rustica/caudata)

šežņema szakítás, tépés, (le)szaggatás, (le)tépdesés, elszaggatás, szétszaggatás

šežņems szakít, tép, (le)szaggat, (le)tépdes, elszaggat, szétszaggat; čačk šežņems széttép, széjjeltép, szétszaggat, széjjelszaggat

šežņež (mn ign) szakított, tépett, (le)szaggatott, elszaggatott, szétzaggatott; (h ign) szakítva, tépve, (le)szaggatva, elszaggatva, szétzaggatva

šezt'ems (šešt'ems) leszakad, elszakad, szétszakad, kiszakad

Šibir Sibéria

šij tetű

šija¹ (fn) ezüst

šija² ott (mozgásban)

šijaka kincs, kedves, kedvenc; ton moň šijakam te vagy a kincsem; šijaka jalga kedves barát/barátnő

šijań (mn) ezüst, ezüst-; **šijań jarmakt** ezüstpénz; **šijań mando** ezüstpálca; **šijań surks** ezüstgyűrű

šijaždoms ezüstösen csillog, ezüstben játszik, (ezüstként) tündöklük/fénylik/ragyog

šijev tetves

šijevgadoms megtetvesedik, tetves lesz

šil'd'ej zombék; mocsár, láp

šil'd'ejbulo (fn) zombékos (hely); zombékos/mocsaras hely

šil'd'ejev (mn) zombékos

šil'ge szemölcs, bibircsók, pattanás, pörsenés

šil'gev szemölcsös, bibircsókos, pattanásos, pörsenéses

šil'gijams szemölcsös/bibircsókos/pattanásos/pörsenéses lesz

šimd'ema (meg)ítatás

šimd'ems (meg)ítat, inni ad

šimd'ems-andoms (meg)etet-(meg)ítat, megvendégel; táplál, eltart

šimema ivás

šimemapel' innivaló, ital

šimems (meg)iszik, kiiszik; **kapl'ań pes šimems** az utolsó cseppig megiszik/kiiszik vmit

šimems-jarsams eszik-iszik, táplálkozik, lakmározik

šimića ivó, iszákos, részeges

šimńems iszik, iszogat, iddogál, részegeskedik

šinońim (nyelv) szinonima, rokon értelmű szó

šintaksis (nyelv) mondat, szintaxis

šínd'ems (el)tör, letör, összetör, széttör; **čačk šínd'ems** széttör, kettétör

šínd'evems (el)török, letörök, összetörök, széttörök

šínd'evks törés, törött tárgy

šínd'ež (mn ign) (el)törött, eltört, letört, összetört, széttört; (h ign) (el)törve, letörve, összetörve, széttörve

šíńšt' fuvallat; **varmašíńšt'** szel-lő, fuvallat

šíńt'fems tör, tördel, tördelget, letöröget, széttöröget

šírt' kőris(fa), (növ) magaskőris (Fraxinus excelsior)

šírt'eń kőris-

šísem (szn) hét; **puřgínečírkeň**
šísem t'ust' a szivárvány hét színe

šísemeće hetedik; **šísemeće pel'ks**
hetedik rész/fejezet

šísemžadt hétszáz

šive gallér; **mijavoň šive** hód-
prémgallér

šived'ema felfogadás, felbélés,
(munkára) alkalmazás

šived'ems felfogad, felvesz, felbé-
rel, (munkára) alkalmaz

šived'ež (mn ign) felfogadott, fel-
vett, felbérelt, (munkára) alkal-
mazott; (h ign) felfogadva, felvé-
ve, felbérelve, (munkára) alkal-
mazva; **šived'ež važod'íca** felfoga-
dott/felvett dolgozó/munkás

šived'íca (mn ign) felfogadó, fel-
vevő, felbérlő, (munkára) alkal-
mazó

šiveks hám, iga

šivema (el)törés, összetörés, szét-
törés

šivems eltörik, összetörik, szét-
törik

šiverd'ams beszeg

šiverks szegély, perem; csík, sáv

šivevks törés

šízema elfáradás, kifáradás, ki-
merülés

šízems elfárad, kifárad, kimerül;
doprok šíziň teljesen elfáradtam

šízevt'ems elfáraszt, kifáraszt, ki-
merít

šízež (mn ign) elfáradt, kifáradt,
megfáradt; (mn) fáradt, kimerült;
(h ign) elfáradva, kifáradva; (mn)
fáradtan, kimerülten; **šízež ava**
megfáradt/kimerült asszony; **šízež**
ašt'ems fáradtan/kimerülten áll

šízgemeň hetven

šízgemeňće hetvenedik

škamon én egyedül, magam; **ka-**
doviň škamon egyedül maradtam

škamonzo ő egyedül, maga; **ka-**
dovš škamonzo egyedül maradt;
zijanoš škamonzo a jaki a baj
nem jár egyedül

škamot te egyedül, magad; **ka-**
dovit' škamot egyedül maradtál

šl'aňika üveg

šl'ega gerenda, dorong, rúd, póz-
na

šl'uňa köpet, köpés, nyál

šokaň (áll) szarvas (Cervus)

šokš (fn) ősz; **talaj šokš** késő ősz;
→ **šokšňa**

šokšeñ őszi; šokšeñ kel'me őszi
hideg; šokšeñ kovt őszi hónapok;
šokšeñ pižeme őszi eső; šokšeñ
vir' őszi erdő

šokšña ősszel; šokšña san kudov
ősszel érkezem haza

šolgoma becsukódik, (be)zárás

šolgoms becsuk, bezár, elzár, le-
zár; šolgik keñkšeñt' csukd/zárd
be az ajtót!

šolgovoms becsukódik, bezáródik,
bezárul

šolmo szárny; narmuñšolmo ma-
dárszárny, a madár szárnya

šolmvtomo szárnyatlan, szár-
nyaszegett; szárnyaszegetten,
szárny nélkül

šolt (mesterséges) tó; šoltlango a
tó felszíne

šoltams (gáttal) elzár, eltorlaszol,
elrekeszt

šopića titkolódzó

šopoma (el)titkolás

šopoms eltitkol; eřavi šopoms t'e
t'even't' el kell titkolni ezt a dol-
got

šoralks alsó ág; a férjezett
asszony copfja

šorkad'ems elreccsent, elrop-

pant, (recsegéssel/ropogással) el-
harap/leharap/beleharap; eltör,
letör

šorma levél, írás, díszítés, deko-
rálás, hímzés; šorma sajems le-
velet kap; šorma šormadoms le-
velet ír

šormactoms → šormadstoms

šormadića író; šormadićañ vej-
šeñd'avks íróegyesület

šormadoma (meg)írás; vid'e šor-
madoma szabályos írás

šormadomañ írási, írás-; šorma-
domañ luvt helyesírási normák

šormadomapel' íróeszköz

šormadoms (meg)ír, leír; šorma
šormadoms levelet ír; avañksste
šormadoms csúnyán ír; baška
šormadoms különír; mazijste šor-
madoms szépen ír; vid'este šor-
madoms helyesen ír

šormadovks írás, felirat; šorma-
dovks vit'ems-pet'ems kijavít-
ja/javítgatja az írást

šormadož (mn ign) (meg)írt,
(meg)írott, leírt; (h ign) (meg)-
írva, leírva; išak šormadož šorma
tegnap (meg)írt levél

šormadstoms (šormactoms)
(meg)írat, leírat

šormalgadoms megtarkul, tarká-

vá/sokszínűvé/cifrává válik, tarka/sokszínű/cifra lesz

šormaň levél-; šormaň jaščik levelesláda, postaláda; šormaň kandl'íca levélhordó, postás

šormav tarka, sokszínű, cifra; šormav katka tarka cica

šornoma recsegés, ropogás

šornoms recseg, ropog

šotor recsegés/ropogás hangját kifejező onomatopoetikus szó; → šotorso

šotordoma recsegés, ropogás, pattogás

šotordoms recseg, ropog, pattog

šotorks recsegés, ropogás, pattogás; šotorks mařavi recsegés/ropogás hallatszik

šotorso recsegéssel, ropogással, pattogással; recsegve, ropogva, pattogva; šotorso pořems ropogtat, ropogtatva rág

šovnića veszekedő, civódó, civakodó; szitkozódó

šovnoma veszekedés, civódás, civakodás; szitkozódás

šovnoms veszekedik, civódik, civakodik; szitkozódik; a mežeň kise šovnoms nincs miért veszekedni; semmiségéért veszekszik

šovnovtoms összeveszít

šovoň agyag, cserép; rudazoš šovoň ladso ped'i a sár az agyaghoz hasonlóan ragad; a sár úgy ragad, mint az agyag

šovoňeň agyag-, cserép-; šovoňeň tutuška agyagsíp; šovoňeň čakš cserépfazék, cserépedény; šovoňeň vakan cseréptál

šovoňev agyagos, cserepes

št'ado állva; felálló; št'ado ašt'ems áll, álló helyzetben van; št'ado ašt'ema állás, álló helyzet

št'ako hiába, feleslegesen, haszontalanul, sikertelenül; ingyen, ingyenesen; št'ako mašt'net'ems hiába/feleslegesen izgatja magát; št'ako sams hiába/feleslegesen jön; št'ako l'ezdams ingyen segít; št'ako ašt'ems henyéi; št'ako ašt'ema henyélés, naplopás, munkakerülés; št'akoči hétköznapi munkanap

št'akoň hiábavaló, felesleges, haszontalan, sikertelen; szokásos, (meg)szokott; jelentéktelen, semmitmondó, komolytalan; št'akoň tažamo hiábavaló/felesleges szitkozódás/szidás/szidalmazás

št'amo felkelés, felállás

št'ams (fel)kel, feláll; valske št'ams reggel felkel; bokas št'ams mellé áll

št'avtñiems kelt, kelteget, állít, állítgat

št'avtoma felkeltés, felállítás

št'avtoms felkelt, felállít

št'ena (fn) fal

št'ix vers, költemény; **št'ixt' lad'sems** (verset) költ

št'ixeñ vers-, költemény-; **št'ixeñ lad'sića** (fn) költő

št'ixotvořeñija vers, költemény

št'ixotvořeñijañ vers-, költemény-

šudoma (meg)átkozás, elátkozás

šudoms (meg)átkoz, elátkoz

šukoñakšnoms hajlong, köszönget

šukoñamo meghajlás, üdvözet, köszönés, köszöntés

šukoñams meghajol, üdvözöl, köszön, köszönt; **šukoñak** köszönj!

šukoñavks meghajlás, üdvözet

šukoñića meghajló, üdvözlő, köszönő

šukoro lepény; **lambamo šukorot** édes lepény; **med'eñ šukoro** mézeskalács, mézeslepény; **ojev šu-**

koro vajaslepény

šukpřa meghajlás, üdvözet; köszönöm; **jovtak t'enze moñ pel'd'e šukpřa** add át neki üdvözletemet!; **šukpřa kšit'-salot kis** köszönöm a vendéglátást, köszönet a vendéglátásért; **pokš šukpřa** nagyon köszönöm, köszönöm szépen

šuks szalag, zsinór; öv; **ponaž šuks** fonott szalag

šulgamo melltű, csat

šulmamo (meg)kötés, összekötés, rákötés, odakötés, bekötés

šulmams (meg)köt, összeköt, ráköt, odaköt, beköt

šulmaž (mn ign) (meg)kötött, összekötött, rákötött, odakötött, bekötött; (h ign) (meg)kötve, összekötve, rákötve, odakötve, bekötve

šulmīca (meg)kötő, összekötő; **šulmīca val** (nyelv) kötőszó

šulmo csomó, bog; köteg; **šulmo jukšems** csomót kibogoz; **šulmo kil'kšt'ams** csomót köt

šulmov csomós, bogos

šulmšems köt, (meg)kötöz, összekötöz, bekötöz

šulo (anat) bél

šumordoma bánkódás, búsulás, szomorkodás, kesergés, epekedés; bánat, bú, szomorúság, keserűség; **pokš šumordoma** nagy bánat/szomorúság

šumordoms bánkódik, búsul, szomorkodik, kesereg, epekedik, elemészt magát

šumorgadoma elszomorodás; bánat, bú, szomorúság, búbanat

šumorgadoms elszomorodik, bánkódni/búsulni/szomorkodni kezd, eleped, elemészt magát

šupalgadoma (meg)gazdagodás

šupalgadoms meggazdagodik, meggazdagszik, gazdag lesz

šupalgavtoms (meg)gazdagít, gazdagá tesz

šupav gazdag; **šupav lomań** gazdag ember; → **šupavsto**

šupavči gazdagság, bőség; **taštaž šupavči** felhalmozott gazdagság; **kel'eń šupavči** nyelvi gazdagság, a nyelv szókészletének gazdagsága

šupav-kapav gazdag, dúsgazdag, pénzeszsák

šupavsto gazdagon, bőkezűen, fényűzően, jómódúan; **šupavsto eřams** gazdagon/fényűzően/jómódúan él

šurakš (mn) szarvas; **šurakš**

rakšat szarvas állatok

šurdov-šardov ágas-bogas

šuro¹ gabona; **sorov šuro** szemetes gabona; **šurodo peškše kujme** gabonával teli kosár

šuro² szarv

šuroń¹ gabona-; **od šuroń roškše** új gabonából készült rozskenyér; **šuroń juvod'ema** gabonarostálás; **šuroń vid'ema** gabonavetés; **šuroń vid'ića** gabonavető, magvető; **šuroń vid'ića-kastića** szántóvető

šuroń² szarv-

šurov¹ gabonás, gabonában gazdag; **šurov ije** gabonában gazdag év

šurov² (mn) szarvas; **šurov rakšat** szarvas állatok

šuva pelyva, polyva

šuvań pelyva-, polyva-

šuvav pelyvás, polyvás

šuvijams pelyvával borítódik, pelyvás lesz

šuvoma (ki)élesítés, (ki)élezés, (ki)hegyezés, (meg)fenés

šuvoms kiélesít, kiélez, kihegyez, megfen, kifen, köszörül, csiszol

šuvordamo (össze)szorítás

šuvordams összeszorít, össze-
nyom, összeprésel

šuvorks göb, bog, csomó, marék;
olgošuvorks egy csomó/marék
szalma

šuvoŕa sületlen; **šuvoŕa kši** sü-
letlen kenyér

šuvorŕks sületlen kenyér, kenyér-
kovász; **kšišuvorŕks** kenyérkovász

Š

šabra szomszéd; **paro šabra** jó
szomszéd; → **šabraček**

šabraček szomszédosan, a szom-
szédban; **šabraček eŕams** a szom-
szédban lakik

šabrań szomszédos, szomszéd-;
šabrań ava szomszédasszony

šajt'an sátán, ördög; **šajt'anl'evks**
ördögfióka

šalakadoms felzúg, felzúdul, zúg-
ni/zajongni/lármázni/ricsajozni
kezd, zajt csap

šalakał'ems zúg, zajong, lármázik,
ricsajozik, zshivajog, zshivong

šalnoma zúgás, zajongás, lármá-
zás, ricsajozás, zshivajgás, zsi-
bongás

šalnoms zúg, zajong, lármázik, ri-
csajozik, zshivajog, zshivong

šalt zúgás, zaj, lárma, ricsaj, zsi-
vaj; **varmań šalt** a szél zúgása;
narmuńeń šalt madárricsaj

šaltad'ems megüt, megver, ráüt,
rávág, rácsap

šančse vágatva, vágtaázva; **šančse**
ardoms vágat, lovagol

šanžav pók

šanžavoń pók-; **šanžavoń kodst**
pókháló

šaršav függöny

šaštńema mozgatás, tologatás

šaštńems mozgat, tologat

šaštoma elmozdítás, eltolás, oda-
tolás, széttolás; mozgás; elmoz-
dulás, eltolódás

šaštoms elmozdít, eltol, odatul,
széttol; mozog; elmozdul, eltoló-
dik

šatamo lengés, ingás, ringás,
mozgás; támoľygas, tántorgás; kó-
szálás, kóborlás, lóđorgés, tén-
fergés

šatams leng, inog, ring, mozog;
támolyog, tántorog; kószál, kóbo-
rol, lóđörög, ténfereg; **ušova ša-
tams** kint kószál/kóborol/lóđö-
rög/ténfereg

šatavtoma meľlengetés, meľginga-
tás, meľmozgatás, meľmozdítás

šatavtoms meglenget, megingat,
megmozgat, megmozdít, labilissá
tesz

šekšata harkály, (áll) feketehar-
kály (Dryocopus martius)

šekšatañ harkály-

šeñže (šenže) (áll) kacsza (Anas)

šeñžen (šenžen) kacsza-; šeñžen
ñer kacsacsőr, a kacsza csőre

šerže ősz haj

šeržej (mn) ősz, deres, ősz hajú;
→ šeržev

šeržejadića (meg)őszülő; šeržej-
gadića čert' őszülő haj

šeržejadoms megőszül

šeržev (mn) ősz, deres, ősz hajú;
šeržev pra ősz fej; šeržev at'a ősz
/ ősz hajú öregember; → šeržej

šeržijakšnoms (meg)őszül

šeržijamo (meg)őszülés

šeržijams megőszül

šeškems eltapos, letapos, kitapos,
megtapos, széttapos, összetapos,
eltipor, letipor, megtipor, szét-
tipor, összetipor

šičal'a sógor (a nővér férje); →
čičal'a

šikad'ems megbök, belebök, o-
dabök; bokas šikad'ems oldalba
bök

šildordoms megkavar, felkavar,
meglötyögtet; jam šildordoms
megkavarja/felkavarja a levest

šildořams kavár, lötyögtet

šiltajems csuklik

šišams befed, betakar, beborít,
beburkol, bevon, elfed, eltakar,
lefed, letakar

šiška dudor, duzzanat, kelés;
šiškaš počkod'š a kelés kifakadt

šiškav dudoros

šival'ña szabóműhely, szabász-
műhely, varróműhely

šiveč szabó, szabász

šivečeñ szabó-, szabász-; šivečeñ
t'ev szabászmunka; šivečeñ t'ev
t'ejems szabászmunkát végez,
szabóskodik

ška idő; jarsamoñ-šimemañ ška
étkezési idő; jutaž ška (el)múlt
idő; lad'ića ška alkalmas/megfe-
lelő idő; lamo ška sok idő; l'em-
be ška meleg idő; ñejeñ ška jelen
idő; pel'eveñ ška éjfélel óra; síća
ška jövő idő; tonavtoma ška taní-
tási/képzési idő; umokoñ/umoñ
ška régi/hajdani idők; žaro škaš/
škazo? hány óra (van)?, mennyi
az idő?; ška jutavtoms időt eltölt

/ fordít vmire; **škaň jutaž** az idő múlásával/múltával, egy idő múlva; **ška nuřkiŋgavtoms** lerövidíti az időt; → **škaňe**; → **škas**; → **škasto**

škams¹ (meg)szül, világra hoz

škams² pelyvától megtisztít, összetör, összezúz, megőröl, megdarál

škams-t'rams (fel)nevel; **kolmo ejkakšt škams-t'rams** három gyermeket nevel

škaň idejű, idő-; ideiglenes, időszaki, időszakos; **jutaž škaň** múlt idejű; **ňejeň škaň** jelen idejű; **sića škaň** jövő idejű

škaňe vmilyen időben /idő alatt; **kezeřeň škaňe** régi/ősi időkben, régen, hajdan, hajdanában; **nuřka škaňe** rövid idő alatt, rövid időn belül; **obedžkaňe** délben, ebéd-időben; **še škaňe** akkor, abban az időben; **t'e škaňe** ekkor, ebben az időben; **ve škaňe** egy időben, egyszerre, egyidejűleg, azonos időben, ugyanakkor

škaň-škaň időről-időre, időnként, olykor-olykor

škas ideig; **še škas** addig, addig az ideig; **t'e škas** eddig, eddig az ideig

škasto időben, jókor; **obedžkasto** délben, ebédidőben; **žaro škasto?** milyen/melyik időpontban?,

hánykor?; → **škastonzo**

škastonzo időben, idejében; **t'e-veš t'ejež škastonzo** a dolgot/munkát időben/idejében elvégezték

škel'ks hártya, burok

škefge (növ) szümcső (*Bunias orientalis*)

škiňeň szülő-, édes-; **škiňeň jonks** szülőföld; **škiňeň ava** szülőanya, édesanya; **škiňeň t'et'a** édesapa

škola iskola; **moramoň škola** zeneiskola; **škola p'radoms** iskolát befejez/elvégez; **školav jakams** iskolába jár

školaň iskolai, iskola-; **školaň p'ravt** iskolaigazgató; **školaň va-žod'ema** iskolai feladat, lecke

škot'amo tolakodás, zaklatás, háborgatás, molesztálás, untatás; megbírálás, kritizálás

škot'ams tolakodik, zaklat, háborgat, molesztál, untat; megun, elege van; megbírá, kritizál

škot'ića tolakodó, zaklató, háborgató, molesztáló, untató; megbíráló, kritizáló

šligan "slügan" (erza női fejdísz)

šliganka "slüganka" (erza női fejdísz)

šlirkajems szívja az orrát

šl'amo (meg)mosás, kimosás, lemosás, elmosás, felmosás

šl'amo-nardamo (meg)mosakodás, mosdás; (ki)takarítás, rendbehozás

šl'ams (meg)mos, kimos, lemos, elmos, felmos; **ašosto šl'ams** fehérre/tisztára mos; **ked't' šl'ams** kezét mos; **kijaks šl'ams** padlót felmos; **peñčt'-vakant šl'ams** (el)mosogat

šl'ams-nardams (meg)mosakszik, (meg)mosakodik; (ki)takarít, rendbe hoz

šl'avoms megmosakszik, megmosakodik, elmosódik, kimosódik, lemosódik; megmossák, kimosásák, lemossák, elmossák, felmossák; meg/ki/le/el/fel van/lesz mosva; **rudazoš šl'avš** a pizkok lemosódott, a pizkok le lett mosva; **kijaksoš šl'avš** a padlót felmossák, a padló fel lett mosva

šl'až (mn ign) (meg)mosott, kimosott, lemosott, elmosott, felmosott; (h ign) (meg)mosva, kimosva, lemosva, elmosva, felmosva

šl'eberd'ema orrszívás; locsogás, fecsegés

šl'eberd'ems szívja az orrát; locsog, fecseg

šnamo (meg)dicsérés, dicsőítés, magasztalás; dicséret; **přaň šnamo** dicsekvés, kérkedés, hencegés, hetvenkedés, öndicséret

šnams (meg)dicsér, dicsőít, magasztal; **přa šnams** magát dicséri, dicsekszik, kérkedik, henceg, hetvenkedik

šnaž (mn ign) (meg)dicsért, dicsőített, magasztalt; (h ign) megdicsérve, dicsőítve, magasztalva; **přaň šnaž** magát dicsérve, dicsekedve, kérkedve, hencegve, hetvenkedve

šnića (meg)dicsérő, dicsőítő, magasztaló; **přaň šnića** magát dicsérő, dicsekvő, kérkedő, hencegő, hetvenkedő

šokšams átnedvesedik, elvize nyősödik (testrészt); **ked't'ne šokšašt'** a kéz átnedvesedett

šoldor lottyintás/lötytyintés kifejezésére szolgáló onomatopoeitikus szó

šoldordoms megkavar, felkavar, meglötyögtet

šol'nema csobogás, csörgedezés; csengés, csilingelés; → **čol'nema**

šol'nems csobog, csörgedezik; cseng, csilingel; → **čol'nems**

šorkad'ems (meg)szúr, (meg)dőf, (meg)bök

šoržav csorbóka, (növ) szelíd-csorbóka (*Sonchus oleraceus*)

šožda könnyű, könnyed; enyhe; **šožda jalt** enyhe szellő, könnyű fuvallat; **šožda kodst** könnyű szövet; **šožda krاندaz** könnyű szerkér; **šožda varmiŋe** könnyű/enyhe szellő; **šožda přev** könnyelmű, meggondolatlan, gondatlan; → **šoždasto**

šoždači könnyűség, könnyedség, könnyebbség, könnyű/könnyed volta vminek

šoždalgadoma megkönnyebbülés, könnyűvé/könnyebbé válás

šoždalgadoms megkönnyebbül, könnyűvé/könnyebbé válik

šoždalgavtoma (meg)könnyítés, könnyebbé tétel

šoždalgavtoms megkönnyít, könnyebbé tesz

šoždasto könnyen, könnyedén; **šoždasto tonavtŋems** könnyen tanul; **šoždasto oršams** nem melegen / könnyen/lazán öltözik; **šoždasto kandoms** könnyedén visz

šoždiŋe könnyű, könnyed; **šoždiŋeste** könnyen, könnyedén

šta viasz; **mekšeŋ šta** méhviasz; → **štatol** gyertya

štado meztelen, mezítelen, csu-

pasz, pucér, fedetlen, ruhátlan, leplezetlen; meztelenül, mezítelenül, csupaszon, pucéran, fedetlenül, ruhátlanul; leplezetlenül, nyíltan

štadoma lemeztelenedés, kitakarózás, levetkőzés, feltáruulás, lepleződés, meztelenné/mezítelenné/csupaszá/pucérrá válás

štadoms lemeztelenedik, lemezteleníti magát, kitakarózik, levetkőzik, feltáruul, lepleződik, megszabadul; meztelenné/mezítelenné/csupaszá/pucérrá válik, meztelen/mezítelen/csupasz/pucér lesz

štaŋ viasz-; **štaŋ štatol** viaszgyertya

štapo meztelen, mezítelen, csupasz, pucér, fedetlen, ruhátlan

štapoči meztelenség, mezítelenség

štapškadoms lemeztelenedik, lemezteleníti magát, levetkőzik, meztelenné/mezítelenné/csupaszá/pucérrá válik, meztelen/mezítelen/csupasz/pucér lesz

štatol gyertya; **palića štatol** égő gyertya

štatoloŋ gyertya-; **štatoloŋ valdo** gyertyafény

štadoma az álmoság elmúlása

štomoms lemeztelenedik, le-

mezteleníti magát, levetkőzik, meztelenné/mezítelenné/csupaszsza/pucérrá válik, meztelen/mezítelen/csupaszs/pucér lesz

štatoms: **udomam** štatotš kiment az álom a szememből, az álomságom elmúlt

štavtoma lemeztelenítés, lecsupaszítás, levetkőztetés, felfedés, leleplezés, feltárás

štavtoms lemeztelenít, lecsupaszít, levetkőztet, felfed, leleplez, feltár

št'el'ks szilánk, repesz; **sul'ika-št'el'ks** üvegszilánk

št'eme boglya, kazal; **t'ikšešt'eme** szénaboglya, szénakazal

št'eralks orsónehezék

št'erđ'ema (meg)fonás; **ked'se št'erđ'ema** kézi fonás

št'erđ'ems (meg)fon; **suřet' št'erđ'ems** fonalat fon

št'erđ'evks fonál

št'erđ'ež (mn ign) (meg)font, fonnott; (h ign) megfonva; **št'erđ'ež suře** fonál

št'erđ'ića (mn ign) (meg)fonó; (fn) fonó(nő)

št'erē orsó, guzsaly; **čuvtoň št'erē** faorsó; → **št'eralks**

št'eret'-pakart' fonáshoz használt eszközök, fonodai felszerelés

št'olko játékban használt pénzformájú cserépdarab; **št'olkosonalkšema** cserépjáték

št'urba halles, halászlé

šuba bunda

šudožov aszat, acat; (növ) mezei/vetési aszat/acat (*Cirsium arvense*); → **čudožov**

šukšpra szemétdomb; **šukšpravjortoms** szemétdombra hajít/vet

šukštorov (növ) ribizli, ribiszke (*Ribes*)

šukštorovoň ribizli-, ribiszke-; **šukštorovoň pid'evks** ribizlilekvár

šukšt'ad'ems megüt, megcsap, ráüt, rácsap, odacsap

šumbordoms belepottyan

šumbra egészséges; **šumbra či!** jó napot! (egészséges napot!); **šumbrat!** szervusz!; **šumbratado!** szervusztok!; **šumbrakši** (szertartáshoz használatos) friss kenyér; → **šumbrasto**

šumbrači egészség

šumbračiň egészségi, egészség-

šumbrakstnema köszönés, üdvözlés, köszöntés

šumbrakstněms köszön, üdvözöl,
köszönt; veše šumbrakstněšt'
vejke vejke marto mindenki üd-
vözölte egymást

šumbrakstoma köszönés, üdvöz-
lés, köszöntés

šumbrakstoms köszön, üdvözöl,
köszönt

šumbralgadoms meggyógyul, fel-
gyógyul, felépül, rendbe jön,
egészséges lesz; seřed'ićaš šumb-
ralgadš a beteg meggyógyult/fel-
épült / rendbe jött

šumbrasto egészségesen; šumb-
rasto eřams egészségesen él

šumbrasto-paršt'e épen-egészsé-
gesen; šumbrasto-paršt'e vel'av-
toms kudov épen-egészségesen
hazatér

šumbraškadoms meggyógyul,
felgyógyul, felépül, rendbe jön,
egészséges lesz

šumordams befejez, bevégez; va-
žod'ema šumordams befejezi a
munkát

šumorks egészséges

šunžams megdöglük, elpusztul,
kimúlik

šurřma üröm, (növ) feketeüröm
(*Artemisia vulgaris*)

šušmo hófúvás, hótorlasz, hó-

bucka; lovšušmo hófúvás, hó-
torlasz, hóbucka

šved (fn) svéd; kavto švedt két
svéd

švedeń (mn) svéd; švedeń kel'
svéd nyelv

T

tago ismét, újra, újból, megint;
tagojak továbbra is, és ismét/újra

tajmaskadoms → tajmazkadoms

tajmaskadož → tajmazkadož

tajmaza nyugodt, csendes, békés;
szelíd, félénk; merev, rideg; taj-
mazasto nyugodtan, csendesen,
békésen; szelíden, félénken; me-
reven, ridegen

tajmazkadoms (tajmaskadoms)
megnyugszik, lecsillapodik, el-
csendesedik, lehiggad; megdöb-
ben, meghökken, megdermed,
megmerevedik

tajmazkadož (tajmaskadož) (mn
ign) megnyugodott, lecsillapodott,
elcsendesedett, lehiggadt, meg-
döbbent, meghökkent, megder-
medt, megmerevedett; (h ign)
megnyugodva, lecsillapodva, el-
csendesedve, lehiggadva, meg-
döbbenve, meghökkenve, meg-
dermedve, megmerevedve; (mn
ign) döbbenten, dermedten; taj-
mazkadož ašt'ems döbbenten/

dermedten áll

ta-ki valaki

ta-koda valahogy

ta-kodamo valamilyen, valmiféle

ta-koso valahol

ta-kosto valahnnan

ta-kov valahová

takšardoma dülöngélés, kacszás, lassú, bizonytalan járás

takšardoms dülöngél, kacszázik, lassan, bizonytalanul jár

talaj késő; késői, kései; későn, régen; **talaj čokšne** késő este; **talaj šokš** késő ősz; **talaj uš mad'š** **udomo** már régen lefeküdt aludni; → **talajs**

talajči késői/régi/ősi volta vminek; régiség, ősiség, hajdankor

talajeň késői, kései, hosszadalmas, hosszan/sokáig/hosszú ideig tartó, tartós, huzamos; hajdani, régi; **talajeň kortamo** egy hajdani/régi beszélgetés; **talajeň ška jutaš** hosszú idő telt el

talajs későig, sokáig, sok/hosszú időre; **talajs tujems** sok/hosszú időre megy el

talakadića megzavarodó, meghökkenő, fejét vesztő

talakadoma zavartság, zavarodottság, meghökkenés, (fn) zavar

talakadoms nyugtalankodni/aggályoskodni kezd, zavarba jön, megzavarodik, összezavarodik, meghökken, elveszti a fejét

talakadož (mn ign) összezavarodott, meghökkent; (mn) nyugtalan, izgatott, felindult, zavart; (h ign) megzavarodva, összezavarodva, meghökkentve, fejét vesztve; (mn) nyugtalanul, izgatottan, felindultan, zavartan

talakal'ems nyugtalankodik, aggályoskodik, megzavarodik, összezavarodik, ijedezik

talakavtnems összezavar, összekuszál

talakavtoms zavarba hoz, megzavar, összezavar, meghökkent

talnoma nyugtalankodás, izgulás, idegeskedés, nyugtalanság, izgalom, idegesség

talnoms nyugtalankodik, izgul, idegeskedik

talnož (mn) nyugtalan, izgatott, ideges; (h ign) nyugtalankodva, izgulva, idegeskedve; (mn) nyugtalanul, izgatottan, idegesen; **talnož učoma** nyugtalan/izgatott/ideges várakozás

tal'ika rész, részesedés; **vejket'** **tal'ikas javoms** egyenlő részre

oszt; **es tal'ikańt' vešems** a saját részét kéri

tamaša csoda, csodálatos dolog/esemény/eset; **a čarkod'eviks tamaša** érthetelen/különös eset; **mežeń tamašat?** mi a csoda?

tamašan csodálatos, különös, furcsa, meglepő, megmagyarázhatatlan; **tamašan t'ev** csodálatos dolog

tandadića ijedős, félénk, bátortalan; **tandadića t'ejt'erńe** ijedős/félénk kislány

tandadoma ijedség, ijedtség, rémület; **tandadomań pačk** az ijedéstől, az ijedtségtől, a rémülettől; **tandadomadońt' tarmazkadoms** az ijedtségtől megmerekedik

tandadoms megijed, megrémül; **pek tandadiń** nagyon megijedtem/megrémültem

tandadoz (mn ign) megijedt, megrémült; (mn) ijedt, rémült; (h ign) megijedve, megrémülve; (mn) ijedten, rémülten; **tandadoz ardoms** ijedten/rémülten fut/szalad

tandal'ems ijedezik, rémüldözik, megijed, megrémül; **šejed'ste tandal'ems** gyakran megijed

tandal'ež (mn ign) megijedt, megrémült; (mn) ijedt, rémült; (h ign) ijedezve, rémüldözve; (mn)

ijedten, rémülten; **tandal'ež e-rams** ijedezve/ijedten él

tandal'ića ijedező, rémüldöző, félénk, bátortalan

tandavks madárijesztő; ijesztő, rémítő, rémisztő, borzasztó, szörnyű, borzalmas, rettenetes; **piřese tandavks** kerti madárijesztő; **tandavks lomań** ijesztő/borzasztó/borzalmas ember

tandavtńema ijesztés, ijesztgetés, megfélemlítés

tandavtńems ijeszt, rémít, ijesztget, rémítget, megfélemlít

tandavtoma megijesztés, megrémítés

tandavtoms megijeszt, megrémít

tandavtož (mn ign) megijesztett, megrémített; (h ign) megijesztve, megrémítve; **tandavtož lomań** megijesztett/megrémített ember

tanok erő; **tanokom maštš** elfogyott az erőm

tańšt' íz; édesség; **salov tańšt'** sós íz; **tańšt' mařams** ízt érez, érzi vminek az ízét; **eřamoń tańšt' sodams** ismeri az élet ízét; **tańšt' ramams** édességet vásárol/vesz

tańšt't'eme íztelen; íztelenül; **tańšt't'eme jarsamopel'** íztelen étel

tańškadoma megédesedés, ízletessé/ízessé/finommá/édessé/édesebbé válás

tańškadoms megédesedik, ízletessé/ízessé/finommá/édessé/édesebbé válik, ízletes/ízés/finom/édes lesz

tańškavtoma (meg)édesítés, ízesítés; ízletessé/ízessé/finommá tétel

tańškavtoms (meg)édesít, ízesít; édessé/édesebbé/ízletessé/ízesség/finommá tesz; **tańškavtik jamońt' vel'ksse** ízesítsd a levest tejföllel/tejszínnel!

tańt'ej ízletes, ízes, finom; édes; kellemes; **tańt'ej jarsamopel'** finom/ízletes/édes étel/eledel; **tańt'ej čine** illat, finom/kellemes illat; → **tańt'ejste**

tańt'ejgadoma megédesedés, ízletessé/ízessé/finommá/édessé/édesebbé válás

tańt'ejgadoms megédesedik, ízletessé/ízessé/finommá/édesség/édesebbé válik, ízletes/ízés/finom/édes lesz

tańt'ejgavtoma (meg)édesítés, ízesítés; ízletessé/ízessé/finommá tétel

tańt'ejgavtoms megédesít, ízesít; édessé/édesebbé/ízletessé/ízesség/finommá tesz

tańt'ejgavtož (mn ign) (meg)édesített, ízesített; (h ign) (meg)édesítve, ízesítve; **ojse tańt'ejgavtož kaša** vajjal ízesített kása

tańt'ejste ízletesen, ízesen, finoman; édesen, édesdeden, negédesen, mézesmázosan; kellemesen; **tańt'ejste jarsams** jó étvágyat!; **tańt'ejste udoms** édesen/édesdeden alszik; **tańt'ejste kortams** negédesen/mézesmázosan beszél

tapamo szétverés, összetörés, szétzúzás, összezúzás, megsemmisítés, összetapasás

tapams szétver, összetör, szétzúz, összezúz, megsemmisít, összetapos

tapardakšnoms begöngyölget, beburkolgat, bebugyolálgat, becsavargat, betekerget, becsomagolgat; körülkerít

tapardamo begöngyölés, beburkolás, bebugyolálás, becsavarás, betekerés; körülcsavarás, körültekerés, (be)csomagolás

tapardams begöngyöl, beburkol, bebugyolál, becsavar, beteker, körülcsavar, körülteker, becsomagol; bekerít, körülkerít; **tapardik ejkakšońt' sed'e l'embeste** melegebben bugyoláld be a gyermeket!

tapardavks tekercs, göngyöleg, csomag

tapardavoms beburkolózik, bebugyolálja magát, becsavarodik, rátekerődik, rágöngyölődik; belekeveredik

tapardaž (mn ign) begöngyölt, beburkolt, bebugyolált, becsavart, betekert, becsomagolt, bekerített, körülkerített; (h ign) begöngyölve, beburkolva, bebugyolálva, becsavarva, betekerve, becsomagolva, bekerítve, körülkerítve

taparks tekercs, göngyöleg, gombolyag, csomag; **koňovoň taparks** papírtekercs, papírgöngyöleg; **suřetaparks** cérnagombolyag, egy gombolyag cérna

tapařamo (be)göngyölés, (be)burkolás, (be)bugyolálás, (be)csavarás, (be)tekerés, (be)csomagolás, gombolyítás; összegubancolás, összekuszálás, összezagyválás

tapařams (be)göngyöl, (be)burkol, (be)bugyolál, (be)csavar, (be)teker, (be)csomagol, gombolyít; összegubancol, összekuszál, összezagyvál

tapařaž (mn ign) (be)göngyölt, (be)burkolt, (be)csavart, (be)teker, (be)csomagolt, összekuszált, összezagyvált; (h ign) begöngyölve, beburkolva, becsavarva, betekerve, becsomagolva, összekuszálva, összezagyválva; **tapařaž kodst** becsomagolt kelme/ruhaanyag

tapavks szilánk, repesz, repeszdarab, cserépdarab, törmelék; zűrzavar, felfordulás

tapavt szétvert, összetört, szétzúzott, összezúzott

tapšems szétver, összetör, szétzúz, összezúz, megsemmisít, pusztít, rombol, összetapos

tarad (fa)ág, gally; **kil'ejěň tarad** nyírfaág; **tarad komavtoms** fát leghajlít/lehajt

taradijams ágas-bogassá válik, ágas/ágas-bogas lesz

taradoň (fa)ág-, gally; **taradoň čatorks** faág recsegése

taradov ágas, ágas-bogas, gallyas; **taradov tumo** ágas-bogas tölgyfa

tarakan (áll) közönséges csótány, svábbogár (*Blatta orientalis*)

taraska (áll) veresszárnyú koncér (*Rutilus rutilus*)

tarck → **tarsk**

tarč csökönyös, tüzes; **tarč alaša** csökönyös ló, tüzes paripa

targamo¹ dohányzás, cigarettázás; **targamodo kardamo** eltiltás a dohányzástól, dohányzási tilalom

targamo² kihúzás, kiszedés, előhúzás, előszedés; kiásás

targamopel' dohány, cigaretta, füstöltnivaló

targams¹ dohányzik, cigarettázik

targams² kihúz, kiszed, előhúz, előszed, elővesz; kiás; **čuvto jurnek targams** a fát gyökerestül kihúzza; **l'ismasto ved' targams** vizet híz a kútból; **pejel'gudosto pejel' targams** kihúzza hüvelyéből a kést; **pulodo targams** farkánál fogva kihúzza; **mot'ke targams** kiveszi a belső részeket

targañ (mn ign) kihúzott, kiszedett, előhúzott, előszedett, elővett; kihímzett, kivarrt; kinyújtott

targatoma görcs

targatoms görcsbe rándul, megfogja a görcs, görcsöl; **pil'gem targati** görcsöl a lábam

targatovoms görcsbe rándul, megfogja a görcs, görcsöl

targatož (mn ign) görcsbe rándult; (h ign) görcsbe rándulva, görcsölve; (mn) görcsösen

targavks cigarettavég, csikk

targavoms¹ kidohányozza/agyondohányozza magát, eleget/sokat dohányzik

targavoms² kihúzódik, kihúzza magát, meghúzódik, kinyúlik, megnyúlik, elnyúlik, kitágul

targaž (mn ign) kihúzott, kiszedett, előhúzott, előszedett, elővett, kiásott; (h ign) kihúzva, kiszedve, előhúzva, előszedve, elővéve, kiásva; **targaž čuvto** kihúzott fa; **targaž modamař** kiásott krumplic

targića¹ (mn ign) dohányzó; (mn) dohányos

targića² kihúzó, kiszedő, előhúzó, előszedő, elővevő; kiásó; **moron targića** előénekes

targožema (meg)dagadás, feldagadás, (meg)duzzadás, felduzzadás, (fel)puffadás, (fel)püffedés

targožems megdagad, feldagad, megduzzad, felduzzad, felpuffad, felpüffed

targoževks dagadás, daganat, duzzanat, puffadás, püffedés; **pil'geñ targoževks** lábdagadás, lábpüffedés

targožež (mn ign) (meg)dagadt, feldagadt, (meg)duzzadt, felduzzadt, (fel)puffadt, (fel)püffedt; (mn) ödémás; (h ign) megdagadva, feldagadva, megduzzadva, felduzzadva, felpuffadva, felpüffedve; **targožež šel'met'** (meg)dagadt szem

targšema (tarkšema) kihúzgálás, kiszedegetés, előhuzigálás, előszedegetés

targšems (tarkšems) (ki)húzgál,

(ki)szedeget, (elő)huzigál, előszedeget, előkotor

tarka hely, tér; **a sodaviks tarka** ismeretlen hely; **ašt'ema tarka** tartózkodási hely; **čači tarka** szülőhely; **čamož tarka** megüresedett hely; **čavo tarka** üres/szabad hely; **eřamo tarka** lakóhely, lakóhely, lakás, lakcím; **gubořksev tarka** dombvidék, dombság; **kekšema tarka** rejtkehely, búvóhely; **kel'ema tarka** gázló, átkelőhely a folyón; **lotkamo/lotkšema tarka** megálló, megállóhely, állomás; **maža tarka** zátony, sekély hely; **ozamo tarka** ülőhely; **pandov tarka** hegyes terep; **udoma tarka** ágy, fekvőhely, fekhely; **važod'ema tarka** munkahely

tarkaň helyi, helybeli, hely-; **tarkaň obstojaťel'stva** (nyelv) meghatározó; **ve tarkaň lomaňt'** egy helyről való emberek, földije vki-nek

tarkaň-tarkaň helyenként, néhol, itt-ott; néha, némelykor, olykor, olykor-olykor, hébe-hóba; **tarkaň-tarkaň čuvtiňet' kasit'** helyenként kis fák nőnek; **tarkaň-tarkaň išt'ajak eři** olykor/olykor-olykor úgy is szokott lenni

tarkas (nu) helyébe, helyett; **moň tarkas** helyettem

tarkaso (nu) helyében, helyett; **moň tarkaso** a helyemben

tarks (fn) hét; **lamo tarkst** sok

hét

tarkšema → **targšema**

tarkšems → **targšems**

tarmazkadoma (tarmaskadoma) (meg)merevedés, (el)zsisbbadás, (el)gémberedés

tarmazkadoms (tarmaskadoms) megmerevedik, elzsisbbad, elgémberedik, érzéketlenné válik; **tandadomadoňt'** tarmazkadoms az ijedtségtől megmerevedik; **pil'gem tarmazkadš** elzsisbbadt a lábam

tarmazkadož (tarmaskadož) (mn ign) megmerevedett, elzsisbbadt, elgémberedett; (h ign) megmerevedve, elzsisbbadva, elgémberedve; **tarmazkadož ked'** elzsisbbadt/elgémberedett kéz

tarmazkal'ems (tarmaskal'ems) (meg)merevedik, (el)zsisbbad, (el)gémberedik, érzéketlenné válik

tarniča rázkódó, rezgő, remegő, reszkető, borzongó; fukar, fősvény, zsugori

tarnoma rázkódás, rezgés, remegés, reszketés, borzongás; **přaň tarnoma** fejremegés, a fej remegése; **ked'eň tarnoma** kézreszketés, kézremegés, a kéz reszketése/remegése

tarnoms rázkódik, rezeg, remeg, reszket, borzong, inog; **ked'em**

tarni reszket/remeg a kezem

tarnovtoms (meg)ráz, felráz, kiráz, leráz

tarsk, tarck: tarsk/tarck mefems/t'ejems összerezzen

tarskad'ems összerezzen

tarso: tarso sornoms erősen remeg/reszket, didereg/vacog

tarvaz sarló

tarđ'ema megdermedés, megfagyás, átfagyás, didergés, vacogás

tarđ'ems megdermed, megfagy, átfagy, didereg, vacog; fukarkodik; **jakšamodoňt' ked'eň tarđ'it'** a hidegtől a kezem megdermed

tarđ'iea megdermedő, megfagyó, átfagyó, didergő, vacogó; fukarkodó

tarĕks metsző, dermesztő, fagyos; dermesztő hideg, erős fagy; **tarĕks varma** fagyos szél

tarĕksev metsző, dermesztő, fagyos; **tarĕksev šokš** dermesztő/fagyos ősz

tarĕkstams megdermed, megfagy, átfagy, didereg, vacog; **jakšamodoňt' tarĕkstams** a hidegtől megdermed/átfagy

tarĕkstaž (mn ign) megdermedt, megfagyott, átfagyott; (h ign)

megdermedve, megfagyva, átfagyva

tasta (áll) sáska (Acrida)

taštamgov szeptember

taštamgovon' szeptemberi

taštamo felhalmozás, (össze)gyűjtés, megtakarítás, (meg)spórolás; **jarmakoň taštamo** pénzgyűjtés, pénzmegtakarítás, spórolás

taštams felhalmoz, összegyűjt, megtakarít, (meg)spórol; **jarmakt taštams** pénzt gyűjt/megtakarít, spórol; **vij taštams** erőt gyűjt

taštaž (mn ign) felhalmozott, összegyűjtött, megtakarított, (meg)spórolt; (h ign) felhalmozva, összegyűjtve, megtakarítva, megspórolva; **taštaž šupavĕi** felhalmozott gazdagság; **taštaž jarmakt** megtakarított/spórolt pénz

taštiĕa takarékos, gondos; **taštiĕa azor** takarékos/gondos gazda

tašto régi, ódon, ócska; **tašto kojť** régi szokások; **tašto kojse** a régi módon, a régi szokás szerint; **tašto kudo** régi/ódon ház

taštola elég/kicsit régi, régies

taštomiĕa elöregedő, elavuló

taštomĕšnoms elöregszik, előre-

gedik, elavul

taštomoma előregedés, elavulás;
kiñigañ taštomoma a könyv
elavulása

taštomoms előregszik, előregedik,
elavul

taštomož (mn ign) előregedett,
elavult; (h ign) előregedve, el-
avulva; **taštomož val** elavult szó

tataj játék, játékszer

tatar (fn) tatár; **kavto tatart két**
tatár

tataroñ (mn) tatár; **tataroñ kel'**
tatár nyelv

tauša "kaljada" (karácsonyi nép-
dal/ének)

taušams koledál (karácsonyi nép-
szokást végez)

tavada ár, árvíz, áradás

tavadks (**tavatks**) takaró, borító,
fedő, fedél, terítő

tavadne fedő, fedél

tavadoma betakarás, befedés, be-
borítás, beburkolás, beterítés

tavadoms betakar, befed, beborít,
beburkol, beterít

tavatks → **tavadks**

taz (áll) rühatka (*Sarcoptes sca-
bici*)

taza erős, szilárd, kemény; gaz-
dag

tazijamo (meg)rühesedés, rühes-
sé válás, rühvel való (meg)fer-
tőződés

tazijams megrühesedik, rühessé
válík, rühes lesz

tazijavtoma rühvel való (meg)-
fertőzés

tazijavtoms rühessé tesz, rühvel
megfertőz

tazov rühes

tazt rühesség

tažamo káromkodás, szitkozó-
dás, átkozódás, szidás, szidalma-
zás, átkozás, gyalázás, ócsárolás;
št'akoñ tažamo hiábavaló/feles-
leges szitkozódás/szidás/szidal-
mazás

tažams káromkodik, szitkozódik,
átkozódik, szid, szidalmaz, átkoz,
gyaláz, ócsárol; **ejkakš tažams**
gyermeket szid/szidalmaz

tic színültig, zsúfolásig, dugig; **že-
peš tic pešké** a zseb dugig tele
van; **kudoš tic pešked'š lomañd'e**
a ház zsúfolásig megtelt embe-
rekkel

tingaj (áll) süvöltő (*Pyrrhula*)

pyrrhula/rubicilla)

tiń ti; → **tińeńk** (tińenk); → **tińk** (tink); → **tińś**

tińeńk (tińenk) nektek, hozzátok; **meže tińeńk eřavi?** mi kell nektek?; **sovatano tińeńk** benézünk/beugrunk hozzátok

tińk (tink) titeket, a ti ...tok, tiétek; **mon čařkod'id'iz tińk** megértettelek titeket; **tińk kudońk** a ti házatok; **t'e kudo tińk** ez a ház a tiétek

tińś ti magatok, és ti, hát ti

tirdas makacs, csökönyös, szélszélyes

tirdaskadoms makacskodni/szélszélyeskedni/csökönyösködni kezd, megmakacsolja magát

tirdaz (áll) rigó (Turdus)

tismad'ems meglök, ellök, eltaszít; megüt, megver, rácsap, rávág; **mešt'es tismad'ems** mellbe taszít/vág

tišča ezer; **kavto tiščat** kétezer; **komś tiščat** húsezer; **kavtośadt tišča** kétszázezer; **kolmośadt tišča** háromszázezer

tiž-laž sisterség/sustorgás kifejezésére szolgáló onomatopoeikus szó

tižnema sisterség, sustorgás

tižnems sisterség, sustorog

tižnež sisterséggel, sustorogva

tock váratlan, gyors cselekvés kifejezésére szolgáló onomatopoeikus szó; **tock št'ams** hirtelen feláll, felpattan

točams élesít, köszörül, fen, hegyez

točt'ams megtölt, teletölt, megtöm, jóllakat, megetet

todov párna, vánkös; **todovlan-gaks** párnahuzat

toχmad'ems meglök

toj menyasszonydíj; **tojbřaka** (toj přaka) menyasszonyi pirog

tojara bokor, cserje

tojardoms bokrosodik, bokrossá válik

tokamo (meg)érintés

tokams (meg)érint, hozzáér, hozzányúl, bánt, eltalál, elér, odaér, célba talál

tokat'ems odakerül, odacseppen, ott találja magát vhol

tokavks cél, céltábla, célpont; **tokavkska l'ed'ńema** célba lövés/lövöldözés

tokavoms megérintődik, megé-

rintik, hozzáérnek, hozzányúlnak

tokavtoms érintésre késztet, hozzáértet; megérint, hozzáér, hozzányúl

tokića (meg)érintő; **šed'ejs tokića** szívbe markoló, lelket megérintő

toknoma dobogás/verés/kalapálás (szívé); **šed'ejeñ toknoma** szívdobogás, szívverés

toknoms dobog/ver/kalapál (szív); **šed'ejem tokni** a szívem dobog

toknož dobogva, verve, kalapálva (szívről); **šed'ejeñ toknož čijs kudov** szívdobogva rohant haza

tokšema érintés, érintgetés, pizskálás

tokšems érint, érintget, pizskál; **il'a tokše** ne pizskálj/pizskáld!, hagyj/hagyd békén!

tol (fn) tűz; **tološ kaštomoso mad's** a tűz a kemencében kialudt; **tol kirvažt'ems** tüzet gyújt; **tol mad'st'ems** eloltja a tüzet; **tolbargo** nagy tűz, füstgomolyag; **tolgev** tűzkő, kovakő; → **tolbañd'a**; → **tolgel'**; → **tolgel'ev**

tolbañd'a tábortűz, pásztortűz, tűz (a szabadban); **tolgel'ev tolbañd'a** égő tábortűz; **veñ tolbañd'a** éjszakai tábortűz/pásztortűz

tolga toll (madáré); **lokšejeñ tol-**

ga hattyútoll

tolgañ toll-

tolgav tollas

tolgel' tűznyelv, láng

tolgel'ev tűznyelven, lángoló, égő; **tolgel'ev tolbañd'a** égő tábortűz

tolgijamo tollasodás

tolgijams tollasodik

tolgijaž (mn ign) tollasodott; (h ign) tollasodva; **tolgijaž narmuñl'evkst** tollasodott madárfiókák

tolk értelem; **tolkozo aras** nincs értelme

tolkañt'ams, **tolkañt'ems** kiizasztja magát, elbágyad, kimerül

tolkov értelmes; **tolkov tonavtñi-ća** értelmes diák

tolkovamo (meg)magyarázás, értelmezés, megvilágítás (értelmileg), kommentálás; magyarázat; **valoñ tolkovamo** szómagyarázat

tolkovams (meg)magyaráz, értelmez, megvilágít (értelmileg), kommentál

tolkovaž (mn ign) (meg)magyarázott, értelmezett, (értelmileg) megvilágított, kommentált; (h ign) (meg)magyarázva, értelmezve, (értelmileg) megvilágítva,

kommentálva

tolktomo értelmetlen; értelmetlenül; **tolktomo t'ev** értelmetlen dolog; **tolktomo t'ejems** értelmetlenül cselekszik/végez

tolkun hullám; **čovov tolkunt** tajtékos hullámok

tolkundamo hullámzás, háborgás

tolkundams hullámzik, háborog

tolkundaž (mn ign) háborgó, felindult, (mn) nyugtalan, viharos; (h ign) háborogva, felindultan, nyugtalanul; **tolkundaž jožomafamo** nyugtalan közérzet

toloń tűz-, láng-; **toloń kirvaž-t'ema** tűzgyújtás; **toloń šatkińe** tűzszikra

tolov tüzes, lángoló, izzó, szenvedélyes; **tolov peńget'** lángoló/izzó tűzifa

tombaka mély; lápos, mocsaras, ingoványos; **tombaka l'ej** mély folyó; **tombaka tarka** lápos/mocsaras/ingoványos hely

tombalango a kemenceszáj előtere

tombal'd'e (nu) túloldaláról, a másik oldaláról; **viřeń tombal'd'e sašt'** az erdő másik oldaláról jöttek

tombal'e (nu) túloldalán, a másik

oldalán; **viřeń tombal'e važod'st'** az erdő túloldalán dolgoztak

tombal'ev (nu) túloldalára, a másik oldalára; **viřeń tombal'ev tušt'** az erdő másik oldalára mentek

tombal'ks túloldala/másik oldala vminek; **l'ejėń tombal'ks** a folyó túloldala

tombamakso véraláfutás, vérömleny

tombamo (meg)ütés, (meg)sértés (fizikailag); (le)döngölés, letiprás; (ki)cséplés, összezúzás, összetörés; ütés, zúzódás, törés, sérülés, sebesülés; → **tombamakso**; → **tombaver'**

tombams megüt, megsért (fizikailag); ledöngöl, letipor; kicsépel, összezúz, összetör; tilol

tombaver' véraláfutás, vérömleny

tombavks ütés, zúzódás, törés, sérülés, sebesülés

tombavoms megüti magát, megsérül; **pil'gem tombav's** a lábam megsérült

tombaž (mn ign) megütött, (fizikailag) megsértett, ledöngölt, letiport, kicsépelte, összezúzott, összetört, tilolt; (h ign) megütve, (fizikailag) megsérítve, ledöngölve, letiporva, kicsépelve, összezúzva, összetörve, tilolva

tomšems megüt, megsért (fizikailag), megsebez; döngöl, tipor; csépel; zúz, tör; tilol; kimerít, kifáraszt, elcsigáz

tomševems megüti/megsérti/megsebzzi magát; kimerül, kifárad, elcsigázódik

tomšez (mn ign) megütött, (fizikailag) megsértett, megsebzett, zúzott, tört, törött, kimerített, kifárasztott, elcsigázott; (h ign) megütve, (fizikailag) megsértve, megsebezve, zúzva, törve, kimerítve, kifárasztva, elcsigázva

ton te; tongak t'esat? te is itt vagy?; → **tonš** ; → **toń** ; → **tońet'**

tona az, amaz; **tonat** azok, amazok; → **tonači**; → **tonačiń**; → **tona pel'd'e**; → **tona pel'e**; → **tona pel'ev**

tonači túlvilág

tonačiń túlvilági; **tonačiń eřamo** túlvilági élet

tonadoma (meg)szokás

tonadoms megtanul, megszokik, alkalmazkodik; **tonadoms šormadomo** megtanul írni; **tonadoms ujńeme** megtanul úszni

tonadož (mn ign) (meg)tanult, (meg)szokott; (mn) szokásos; (h ign) megtanulva, megszokva; **tonadož t'ev** tanult/megszokott/szokásos dolog

tona pel'd'e (hsz) túloldalról; (nu) túloldaláról, a másik oldaláról; **ul'čań tona pel'd'e** az utca túloldaláról

tona pel'e (hsz) túloldalon; (nu) túloldalán, a másik oldalán; **ku-doš tona pel'e** a ház a túloldalon van; **ul'čań tona pel'e** az utca túloldalán

tona pel'ev (hsz) túloldalra; (nu) túloldalára, a másik oldalára; **ul'čań tona pel'ev** az utca túloldalára

tonata amaz

tonavtića tanító, tanár, oktató; **vel'eń tonavtića** falusi tanító

tonavtńema (meg)tanulás, tanulmányozás; **tonavtńema kińiga** tankönyv

tonavtńems (meg)tanul, tanulmányoz; **paršt'e tonavtńems** jól tanul; **šoždasto tonavtńems** könnyen tanul

tonavtńež (mn ign) (meg)tanult, tanulmányozott; (h ign) tanulva, tanulmányozva; **tonavtńež jovks** (meg)tanult mese

tonavtńića tanuló, diák, tanítvány, (egyetemi/főiskolai) hallgató; **ařićića tonavtńića** gondolkodó diák; **nužaks tonavtńića** lusta diák; **tolkov tonavtńića** értelmes diák

tonavtoma (meg)tanítás, betanítás, oktatás, (ki)képezés, idomítás; **tonavtoma ška** tanítási/képzési idő

tonavtomań tanítási, oktatási, képzési; tanítás-, oktatás-, képzés-; **tonavtomań ška** tanítási/képzési idő

tonavtoms (meg)tanít, betanít, oktat, (ki)képez, idomít; **son paršt'e tonavti** jól tanít

tonavtož (mn ign) megtanított, betanított, oktatott, (ki)képzett, idomított; (h ign) megtanítva, betanítva, oktatva, (ki)képezve, idomítva; **tonavtož lomań** képzett ember; **tonavtož kiska** kiképzett/idomított kutya

tondamo kedvében járás, kedvére tevés; (el)találás; **čel's tondamo** célba találás

tondams kedvében jár, kedvét keresi, kedvére tesz, eltalál, betalál, beletalál, célba talál; **čel's tondams** célba talál

tondavoms kerül/jut/vetődik vhová, odacseppen, ott találja magát vhol; **a sodaviks tarkas tondavoms** ismeretlen helyre kerül/vetődik/cseppen, ismeretlen helyen találja magát

tongoma (be)dugás, kidugás; (lábbeli) felhúzása

tongoms (be)dug, kidug; (lábbe-

lit) (fel)húz; **žeps ked' tongoms zsebre dugja** a kezét; **kemt' tongoms** csizmát húz

tongońems dug, (be)dugdós, (be)gyömöszöl

tonna tonna; **kavto tonnat két tonna**

tonol üszök, üszög, zsarátnok; **kačamov tonol** füstölgő zsarátnok

tonolijams elüszkösödik, üszkös-sé/üszögössé válik, üszkös/üszögös lesz

tonš te magad, és te, hát te; **tonš t'ejik t'veñt'** te magad végezd el a munkát/dolgot!; → **tonšet'**; → **toń**; → **tońet'**

tonšet' a tiéd, a sajátod; **kudoš tonšet'** a ház a tiéd/sajátod

toń téged, a te ...d, tiéd; **večkt'an toń** szeretlek téged; **toń kudot** a te házad; **žaro toń ijjet'?** hány éves vagy?

tońet' neked, hozzád; **tońet' kije eřavi?** ki kell neked?, kire van szükséged?; **san tońet'** eljövök hozzád

topad'ems dobbant, toppant

topavtića teljesítő, végrehajtó, megvalósító

topavtńems (meg)ölt, teletölt, (meg)töm, teletöm, telít, kitölt.

betölt, teljesít, végrehajt, megvalósít

topavtoma megtöltés, kitöltés, betöltés; telítés; teljesítés, végrehajtás, megvalósítás, kielégítés

topavtoms jóllakat, megtölt, teletölt, megtöm, teletöm, telít; kitölt, betölt, teljesít, végrehajt, megvalósít, kielégít; **élañek topavtoms** teljesen betölt, tökéletesen teljesít/megvalósít/kielégít

topavtoviks teljesíthető, végrehajtható, megvalósítható; **topavtoviks vešema** teljesíthető kérés; **a topavtoviks vešema** teljesíthetetlen kérés

topavtovoms megtöltik, kitöltik, betöltik, teljesítik, végrehajtják, megvalósul; **vešemaťñe topavtovost' paršt'e** a követelményeket jól teljesítették

topavtož (mn ign) megtöltött, teletöltött, megtömött, teletömött, telített, kitöltött, betöltött, teljesített, végrehajtott, megvalósított, kielégített; (h ign) megtöltve, teletöltve, megtömve, teletömve, telítve, kitöltve, betöltve, teljesítve, végrehajtva, megvalósítva, kielégítve; **topavtož vešema** teljesített kérés

topaznarmuñ (áll) meggyvágó (*Coccothraustes coccothraustes*)

topo tőrő; töltelék

topoda (mn) sötét

topod'ema jóllakás, megtelés, betelés, telítődés, kiteljesedés, teljesülés, megvalósulás, kielégülés

topod'ems jóllakik, megtelik, betelik, eltelik, telítődik, tele lesz, kiteljesedik, teljesül, megvalósul, kielégül

topod'ež (mn ign) jóllakott, megtelt, betelt, eltelt, telítődött, kiteljesedett, teljesült, megvalósult, kielégült; (h ign) jóllakva, megtelve, betelve, eltelve, telítődve, kiteljesedve, teljesülve, megvalósulva, kielégülve

topol' nyár(fa), (növ) fehérnyár, ezüstnyár (*Populus alba*)

topoñ tőrő-, tőrös; **topoñ práka** tőrőspirog

tor esküvői szertartáskor használt rituális kés

torcad'ems megver, megüt, ráver, ráüt, rácsap, rávág

torkaj (áll) pacsirta (*Alauda*)

torla (növ) kökény (*Prunus spinosa*)

tormod'ema száguldás, vágatás, nyargalás

tormod'ems száguld, vágat, nyargal; nekiiramodik, száguldani/vágatni/nyargalni kezd

tornoma csobogás, csörgedezés

tornomka vízcsobogás, vízesés

tornoms csobog, csörgedezik;
čud'ikeřkseš torni a patak csörgedezik

torod'ems ömlik, folyik, csorog, árad; megszűr, leszűr, átszűr

torożemema (meg)dagadás, feldagadás, megduzzadás, felduzzadás

torożemems (meg)dagad, feldagad, megduzzad, felduzzad; **vid'met'ne torożemšt'** a magok megduzzadtak

torożemež (mn ign) megdagadt, feldagadt, megduzzadt, felduzzadt; (h ign) megdagadva, feldagadva, megduzzadva, felduzzadva; **torożemež vid'met'** megduzzadt magok

tortat üledék, lerakódás, zacc; sörélesztő

tortav üledékes, lerakódásos, zavaros, homályos; **tortav ved'** üledékes/zavaros víz

tortijamo zavarossá/homályossá válás, felzavarodás, elhomályosodás

tortijams zavarossá/homályossá válik, felzavarodik, elhomályosodik

tořsej árboç, rúd, pózna, oszlop, pillér

tořsejks vitorla

tosko, tosk ott, ott helyben, éppen ott; **tosko kel'mešt'** ott helyben megfagytak

toso ott; **siń ul'nešt'** toso ők ott voltak; **t'ese t'ejt'erne**, a **toso čorińe** itt egy kislány; ott meg egy kislány; **koso savi eřams**, **toso savi kuloms** ahol élni kell, ott kell meghalni (is)

tosoń ottani, ott lévő; **tosoń eřića** ottani lakos

tosto onnan; **tosto siń** onnan jöttem

tostoń onnani, onnan való; **tostoń tujića** onnan távozó

tošt'ed'ems, **tošt'ad'ems** fellök, felöklel

tošt'ejems, **tošt'ajems** lök, lökdös, öklel

tořkad'ems (meg)rúg

tořkamo sűgás, suttogás, sűgdosás, sűgdolozás

tořkams sűg, suttog, sűgdos, sűgdolozik

tořkaž sűgva, suttogva, sűgdosva, sűgdolozva; **tořkaž kortams** suttogva beszél

tošna bánat, szomorúság; **bána-**
tos, szomorú

tošnači bánat, szomorúság

totmad'ems megrűg

tov¹ liszt; **bél**, bele vminek; **jažaz**
tovt örölt liszt; **rožeñ** **tov** rozsliszt;
pešt'etov mogyoróbél, dióbél; **tovt**
zikad'ems lisztet szór; → **tovžuro**;
→ **tovžuroñ**

tov² oda; **čokšneva jakan** **tov**
esténként odajárok; **eřavi mo-**
l'ems **tov** oda kell menni; **tov di**
mekev oda és vissza

tovoldo onnan, arról az oldalról,
abból az irányból, túloldalról; **to-**
voldo sams onnan / abból az i-
rányból jön

tovoldoñ onnani, onnan való, o-
davalósi; **tovoldoñ lomañ** onnan
való / odavalósi ember

tovolks túloldal, túlsó oldal; **l'ejeñ**
tovolks a folyó túlsó oldala

tovolksoñ túloldali, túlsó oldali,
túlsó oldalon lévő; **l'ejeñ to-**
volksoñ pakšat a folyó túlsó ol-
dalán lévő mezők

tovolo ott, azon az oldalon,
arrafelé, abban az irányban, túlol-
dalon; **tovolo ul'ems** ott/arrafelé
van

tovoloñ ottani, ott lévő; **tovoloñ**
eřičat ottani lakosok

tovolov oda, arra az oldalra,
arrafelé, abba az irányba, túl-
oldalra; **tovolov ardoms** arrafelé
/ abba az irányba utazik; **bil'et**
tovolov di mekev jegy oda és
vissza, retúrjegy

tovov lisztes; **tovov ked't'** lisztes
kéz

tovžuro búza; **pondo tovžuro** egy
pud búza; **tovžuropočt** búzaliszt

tovžuroñ búza-; **tovžuroñ pačalk-**
šet' búzából készült palacsinta

tozoñ, **tozo** oda; **t'ozoñ kadovoms**
ott marad

translat'iv (nyelv) translativus

trojiča szentháromság; pünkösöd

troks (fn) keresztfa, keresztge-
renda; (mn) kereszt-, haránt-;
(hsz) át, keresztül, keresztben;
(nu) át, keresztül; **trokski** ke-
resztút; **trokspiks** heveder, gurt-
ni; **l'ejeñ troks jutams** átkel a fo-
lyón; **kuroñ-kuroñ troks** árkon-
bokron át

trokska (nu) át, keresztül; **l'ejeñt'**
trokska jutams átkel a folyón;
trokskan rajtam keresztül

trut'ams zabál, fal, habzsol

tujema¹ elmenés, (el)indulás,
(el)távozás

tujema² elvívés, elvitel, elhozás,

elhozatal, behozatal, import

tujems¹ elmegy, (el)indul, (el)távozik; **ńej tujan** most elmegyek; **ton tujat, a mon kadovan** te elmégy, én pedig maradok; **boj-kasto tujems** gyorsan távozik; **čijež tujems** futva távozik, elrohan; **kudov tujems** hazaindul, hazamegy; **kuroksto tujems** hamar/gyorsan/nemsokára/hamarosan elmegy; **paksań-paksań nučk tujems** árkon-bokron át elindul, nekivág; **mel's tujems** tetszik

tujems² (el)visz, (el)hoz

tujgun rendetlen, elhanyagolt, lompos, piszkos, gondozatlan, gyalázatos

tujjica elmenő, (el)induló, (el)távozó; **tostoń tujjica** onnan távozó

tukšnoma¹ elmenés, (el)indulás, (el)távozás, szétszéledés

tukšnoma² elvívés, elvitel, elhozás, elhozatal; kihordás, kiszállítás, kézbesítés; **kudos tukšnoma** házhoz szállítás

tukšnoms¹ elmegy, (el)indul, (el)távozik, szétszéled; **mel's tukšnoms** tetszik; **tukšni mel'ezeń** (nekem) tetszik

tukšnoms² (el)visz, (el)hoz; kihord, szállít, (meg)szerez, szert tesz

tuldaskadoms kiugrik, kiáll, kie-

melkedik, kinyúlik

tuldaskavtoms kidug, kinyújt

tulgańa keletlen, sületlen; **tulgańa kši** keletlen/sületlen kenyér

tulkad'ema (meg)lökés, ellökés, eltaszítás, lelökés, fellökés, belökés, belelökés, beletaszítás, kilökés, kitaszítás; **ulavoń tulkad'ema** a szekér meglökése

tulkad'ems meglök, ellök, eltaszít, lelök, fellök, belök, belelök, beletaszít, kilök, kitaszít; **ulav tulkad'ems** meglöki a szekeret

tulkad'evks lökés, löket

tulkad'ica (meg)lökő, ellökő, eltaszító, lelökő, fellökő, belökő, belelökő, beletaszító, kilökő, kitaszító

tulkajema lökés, lökdösés, taszítás, taszigálás, tuszkolás

tulkajems lök, lökdös, taszít, taszigál, tuszkol

tulo dugó, dugasz, ék, zár, tolózár, retesz; **nołgotulo** takonypóc

tulodoma (be)dugás, (be)dugaszolás, bereteszelés, (retesszel) bezárás

tulodomapel' bedugnivaló, dugó, dugasz, ék, zár, tolózár, retesz

tulodoms (be)dug, (be)dugaszol,

dugót tesz, éket ver, beretteszel,
(retesszel) bezár

tult-talt indíték, alkalom, ürügy;
tult-talt vešněms alkalmat/ürü-
gyet keres

tul'evks, tuvol'evks malac; **čírni-
ća tul'evks** visító malac

tul'evkseň, tuvol'evkseň malac;
tul'evkseň čírňema malacvisítés

tumo tölgy(fa), (növ) kocsányos-
tölgy (*Quercus robur*); **tumolopa**
tölgyfalevél; **tumoviř** tölgyfaerdő;
tumoat'akš (áll) sas (*Aquila*)

tumoň tölgy-, tölgyfa-; **tumoň
čurka** tölgyfatuskó; **tumoň čočko**
tölgygerenda; **tumoň kandolazt**
tölgyfakoporsó; **tumoň laz** tölgy-
fadeszka; **tumoň lopa** tölgyfalevél

tumopulo (fn) tölgyes (hely),
tölgyliget, tölgyerdő

tunda tavasszal; **tunda šuroň vi-
d'ema ška** tavasszal van a gabo-
navetés ideje

tundo tavasz; **mazij tundo** szép
tavasz; → **tunda**

tundoň tavaszi; **tundoň či** tavaszi
nap; **tundoň najman** tavaszi vá-
sár; **tundoň vid'ema-sokamo** ta-
vaszi szántás-vetés

tuň egészen, teljesen; tagadó
mondatban; egyáltalán; **tuň čopo-
da** teljesen sötét; **tuň aras** me-

l'em egyáltalán nincs kedvem

tuňke telt, pufók, dagi

tupavks-tapavks jelentéktelen,
igénytelen (külső), szedett-ve-
dett; **langs vanoms son tupavks-
tapavks** kinézetre jelentéktelen

tupoj tompa

tupojči tompaság

tupor-tapor nehézkes, esetlen,
suta, ügyetlen; nehézkesen, eset-
lenül, sután, ügyetlenül; **tupor-ta-
por mol'em**s nehézkesen/esetle-
nül/sután megy; **tupor-tapor mo-
l'ema** nehézkes/esetlen/suta já-
rás

turba cső; **kaštomoturba** kály-
hacső

turmeči gerle, (áll) vadgerle
(*Streptopelia turtur*).

turo (nu) körülbelül, megköze-
lítőleg, hozzávetőlegesen; **vet'e
vajjel'beň turo** körülbelül öt ki-
lométer

tur-tar nehézkesen, esetlenül, su-
tán; ügyetlenül; **tur-tar přa ve-
t'ams** sután viselkedik

turtov (nu) -nak/-nek, számára,
részére; **moň turtov** nekem, szá-
momra, részemre

turva ajak; **turvaso čamkams** az
ajkával cuppog; **avas čiremt'ínže**

turvanzo az asszony legörbítette ajkát

turvañ ajak-

turvav vastag ajkú

tusto sűrű; **tusto viř** sűrű erdő; → **tustosto**

tustolgadoma (be)sűrűsödés, összesűrűsödés

tustolgadoms (be)sűrűsödik, összesűrűsödik, sűrű lesz

tustolgavtoma (be)sűrítés, összesűrítés

tustolgavtoms (be)sűrít, összesűrít

tustolma sűrűség

tustomoms (be)sűrűsödik, összesűrűsödik, sűrű lesz

tustomtoms (be)sűrít, összesűrít

tustosto sűrűn, sűrűre; **tustosto anokstams** sűrűre készít

tutko (áll) compó, nyálkás compó, cigányhal (Tinca tinca)

tutma (madár)begy

tutmad'ems meglök, ellök, eltaszít

tutmav begyes

tutuška síp; **šovoñeñ tutuška** agyagsíp

tuva ott (mozgásban); **tuva jutams** ott jár/halad/vonul

tuvo disznó, sertés (áll) házisertés (*Sus scrofa domesticus*); **tuvoñer** a disznó orra/ormánya; **tuvonar** (növ) madárkeserűfű, porcsinkeserűfű, disznópázsit (*Polygonum aviculare*); → **tuł'evks**, **tuvoł'evks**; → **tuł'evkseñ**, **tuvoł'evkseñ**

tuvoñ disznó-, sertés-; **tuvoñ čečena** disznósörte; **tuvoñ kuja** disznósír, sertészsír; **tuvoñ piře** disznóól; **tuvoñ sivel'** disznóhús, sertéshús

tuvor¹ asztal; **tuvor ekšese ozado ašt'ems** asztalnál ül

tuvor² csapda, kelepce, (átv) tör

tuvtal ok, indíték, alakalom, ürügy

tuvtaltomo ok nélküli; ok nélkül

tuvtoms elejt, leejt, kiejt, eldob, ledob, kidob, ledönt, kidönt

tužo lassú, kényelmes, komótos, nehézkes, lomha; **tužosto** lassan, kényelmesen, komótosan, nehézkesen, lomhán

tvetka virág; **katkañ přaka tvetka** (növ) muskátli (*Pelargonium*)

T'

t'aka gyermek, gyerek; t'akaj
gyermekem! (megszólítás)

t'amaka darab, falat

t'e ez; t'e ańsak labordoma/lav-
gamo ez csak fecsegés; t'e mon ez
én vagyok; t'e sonze mel's tukšni
ez tetszik neki; t'e kińigaš mińek
ez a könyv a mienk; ; t'e ijeste
ebben az évben, az idén; t'e ška-
ńe ekkor, ebben az időben; t'e
škas eddig, eddig az ideig; →
ńet'; → t'ed'e; → t'eń'; → t'eńeń

t'eatra színház; t'eatrav jakams
színházba jár

t'eatrań színházi, színház

t'eći ma; t'eći kodamo čislaš?
hányadika van ma?; t'eći kodamo
čiš? milyen nap van ma?; t'eći
mańej ma derült idő, ma süt a
nap; t'eći ńed'l'aći ma vasárnap
van

t'ećin mai; t'ećin čis a mai napig

t'ed'e ettől, erről; sodi son meze-
but'i t'ed'e? tud ő erről valamit?;
t'ed'e baška ezenkívül

t'ed'ed'e az idén, ebben az évben

t'ed'eved'e ezen az éjszakán, ma
éjjel; t'ed'eved'e beńańste udiń e-
zen az éjszakán rosszul aludtam

t'ej ide; sak t'ej gyere idel;

varštak t'ej nézz ide!

t'eja keskeny, szűk, szoros

t'ejalgadoma elkeskenyedés, le-
keskenyedés, (le)szűkülés, össze-
szűkülés, keskennyé/szűkké/szo-
rossá válás; oršamopel'eń t'ejal-
gadoma a ruha szűkké válása

t'ejalgadoms elkeskenyedik, le-
keskenyedik, (le)szűkül, össze-
szűkül, keskennyé/szűkké/szo-
rossá válik, keskeny/szűk/szoros
lesz; oršamopel't'ńe t'ejalgadšt'
a ruhák szűkek lettek

t'ejalgavtoma elkeskenyítés, le-
keskenyítés, (le)szűkítés, össze-
szűkítés; oršamopel'eń t'ejalgav-
toma a ruha leszűkítése

t'ejalgavtoms elkeskenyít, lekes-
kenyít, (le)szűkít, összeszűkít

t'ejalgavtož (mn ign) elkeskenyí-
tett, lekeskenyített, leszűkített,
összeszűkített; (h ign) elkeske-
nyítve, lekeskenyítve, leszűkítve,
összeszűkítve; t'ejalgavtož ki le-
keskenyített út

t'ejema (meg)csinálás, megtétel,
tevés, végrehajtás, elvégzés, tel-
jesítés, megvalósítás, létesítés, el-
követés, (fel)építés; anoksto t'e-
jema készre csinálás; kudoń t'e-
jema házépítés; ladoń t'ejema
rendcsinálás, rendbe hozatal; ods
t'ejema újjáalakítás, átalakítás,
átdolgozás; újjáépítés, átépítés

t'ejems (meg)csinál, (meg)tesz, végrehajt, elvégez, teljesít, megvalósít, létesít, létrehoz, elkövet, (fel)épít; **meže t'ejat?** mit csinálsz?; **anoksto t'ejems** készre csinál; **čumo t'ejems** bünt követ el; **dubot t'ejems** megteszi az első lépéseket; **kolsto t'ejems** ügyesen/hozzáértően cselekszik; **kudo t'ejems** házat épít; **kudoń t'evt' t'ejems** házimunkát végez; **lad t'ejems** rendet csinál, rendbe hoz; **l'ijaks t'ejems** mássá tesz, másképp cselekszik, megmásít, megváltoztat, módosít; **mel'sparo t'ejems** örömet szerez; **meže t'ejems?** mit lehet tenni/csinálni?; **odov t'ejems** újra megcsinál, még egyszer megcsinál/elkészít; **ods t'ejems** újjáalakít, átalakít, átdolgoz; újjáépít, átépít; **tolktomo t'ejems** értelmetlenül cselekszik/végez; **koda-but'i t'ejize t'event'** valahogyan megcsinálta/(el)rendezte/elintézte a dolgot

t'ejevema vmivé válás, (át)változás, (át)alakulás; keletkezés, képződés, képzés, alkotás; megvalósulás, végrehajtás; **ved'eks t'ejevema** vízzé válás; **valoń t'ejevema** (nyelv) szóképzés; **t'even' t'ejevema** munkavégzés

t'ejevems válik, átváltozik, tettei magát, keletkezik, képződik, történik, megvalósul; (meg)csinálják; **t'evés t'ejevems** a dolog megvalósult, a munkát/dolgot megcsinálták

t'ejevks tevékenység, ténykedés,

cselekedet; a munka eredménye, az elkészült / a megcsinált dolog

t'ejéz (mn ign) (meg)csinált, (meg)tett, (el)készített, végrehajtott, elvégzett, teljesített, megvalósított, létesített, létrehozott, (fel)épített; (h ign) (meg)csinálva, (meg)téve, (el)készítve, végrehajtva, elvégezve, teljesítve, megvalósítva, létesítve, létrehozva, (fel)építve; **alkińeste t'ejéz kudo** alacsonyra épített ház; **mejste t'ejéz kudoś?** miből készült a ház?; **t'evés t'ejéz űkastonzo** a dolgot/munkát időben/idejében elvégezték

t'ejica (meg)csináló, megtevő, (el)végző, megvalósító, létrehozó, alapító, építő; **bockań t'ejica** kádár, bodnár, pintér; **čason t'ejica** órás (foglalkozás); **t'even' t'ejica** munkavégző; **kudojutkoń t'even' t'ejica** háztartásbeli; **kudoń t'ejica** házépítő, építész

t'ejine keskeny, szűk, szoros, szűkecske; **t'ejine jan** keskeny ösvény; → **t'ejineste**

t'ejineste szűken, szorosan; szűkre, szorosra; **t'ejineste staž** szűkre szabott

t'ejingadoma elkeskenyedés, lekeskenyedés, (le)szűkülés, összeszűkülés, keskenyé/szűkké/szorossá válás

t'ejingadoms elkeskenyedik, lekeskenyedik, (le)szűkül, össze-

szűkül. keskeny/szűkké/szorossá válik. keskeny/szűk/szoros lesz; **kiš t'ejíngadš** az út elkeskenyedett; **kovtas t'ejíngadš** a pulóver szűk lett

t'ejíngavtoma elkeskenyítés, lekeskenyítés, (le)szűkítés, összeszűkítés

t'ejíngavtoms elkeskenyít, lekeskenyít, (le)szűkít, összeszűkít

t'ejíngavtož (mn ign) elkeskenyített, lekeskenyített, (le)szűkített, összeszűkített; (h ign) elkeskenyítve, lekeskenyítve, (le)szűkítve, összeszűkítve; **t'ejíngavtož ožat** (le)szűkített ruhaujj

t'ejnema csinálás, csinálgatás, foglalkozás, foglalatoskodás, tevékenykedés, munkálkodás

t'ejnems csinál, csinálgat, tesz, foglalkozik, foglalatoskodik, tevékenykedik, munkálkodik; **mežt' t'ejnat?** mit csinálsz?, mivel foglalkozol?

t'ej-tov ide-oda; **t'ej-tov jakams** ide-odajár

t'ejt'er lány; **čijaž t'ejt'er** feleségül kért/ígért lány, eljegyzett lány; **najan t'ejt'er** kacér lány; **mazij t'ejt'er** szép lány

t'ejt'erka leányka, kislány; **añel'-kaj t'ejt'erka** elkényeztetett/kedvenc kislány

t'ejt'erksči lányság, hajadon állapota vkinek

t'ejt'erksčiñ leány-, lány-, hajadoni, hajadon-; **t'ejt'erksčiñ piñge** leánykora/lánykora vkinek

t'ejt'erñe leányka, kislány; **tandadiča t'ejt'erñe** ijedős/télénk kislány; **t'ejt'erñeš mol'i avanzo** jonov a kislány az anyjára hasonlít

t'eke¹ mint, mintha; **t'eke meřat** mint mondják, mintha mondanák

t'eke² ugyanaz, ugyancz; **t'eke kudosoñt' eri** ugyanabban/ugyenekben a házban lakik

t'ela test

t'elav testes, kövér, húsos

t'el'e tél; **saš t'el'eš** beköszöntött a tél; **maniñ t'el'eš jakšamol'** a tavalyelőtti tél hideg volt; → **t'el'ña**

t'el'eñ téli; **t'el'eñ čit'** téli napok; **t'el'eñ pal'to** télkabát

t'el'ešams elijeszt, megijesz, megfélemlít, feldúl, felizgat

t'el'evizor televízió

t'el'kemema kimerülés, elfáradás, elerőtlenedés; kimerültség, fáradtság; **pšid'e t'el'kemema** kimerülés a hőségtől

t'el'kemems kimerül, ellankad, elfárad, elerőtlenedik; **pšíd'e t'el'kemems** kimerül a hőségből

t'el'na télen; **t'el'na vel'avtoms kudov** télen hazatér

t'enze neki; **jovtak t'enze moń pel'd'e šukpřa** add át neki üdvözetemet!

t'eń¹ ezt, ennek a ...ja; **t'eń ejste** ebből, ettől, belőle, tőle

t'eń² nekem; **maksik t'eń** add nekem!; **šormadt t'eń** írj nekem!

t'eńeń ennek; **meže merít' t'eńeń?** ezt hogy hívják/nevezik?

t'eńsema (fel)seprés, kiseprés, leseprés, elseprés

t'eńsems (fel)seper, kiseper, leseper, elseper

t'eńšt' seprű

t'eřavtńema megpróbálás, kipróbálás; próba, kísérlet

t'eřavtńems (meg)próbál, kipróbál, megkísérel; próbálkozik, igyekszik, iparkodik

t'eřavtoma megpróbálás, kipróbálás; próba, kísérlet

t'eřavtoms megpróbál, kipróbál, megkísérel; igyekszik, iparkodik; **t'eveń t'ejeme t'eřavtoms** megpróbálja/megkísérel/igyekszik a

munkát/dolgot elvégezni

t'eřd'ekšńems hív, (el)hívogat, kihívogat, felszólítgat

t'eřd'ema (meg)hívás, felszólítás; **promksov t'eřd'ema** (meg)hívás a gyűlésre

t'eřd'ems (meg)hív, elhív, kihív, felszólít; **promksov t'eřd'ems** gyűlésre (meg)hív

t'eřd'ež (mn ign) meghívott, elhívott, kihívott; (h ign) meghívva, elhívva, kihívva; **promksov t'eřd'ež lomań** gyűlésre meghívott ember.

t'eřd'íca (mn ign) (meg)hívó

t'eřge kocsonya, zselé; nyálka, nyák

t'eřgev kocsonyás, zselés; nyálkás, nyákos

t'eřgijams megkocsonyásodik, kocsonyássá válik, kocsonyás lesz

t'eřńema rázkódás, rezgés, remegés, reszketés, borzongás; fodrozódás

t'eřńems rázkódik, rezeg, remeg, reszket, borzong; fodrozódik

t'eřńevt'ems (meg)ráz, kiráz, (meg)rezegtet, (meg)remegtet, megrendít

t'eřt' béklyó

t'ert'amo megbéklyózás, béklyóba verés

t'ert'ams megbéklyóz, béklyóba ver, béklyót tesz (lóra); **l'is'me t'ert'ams** lovat megbéklyóz / béklyóba ver, béklyót tesz a lóra

t'ert'az (mn ign) megbéklyózott, béklyóba vert; (h ign) megbéklyózva, béklyóba verve; **t'ert'az skal** megbéklyózott / béklyóba vert tehát

t'ert'nema megbéklyózás, béklyóba verés

t'ert'nems megbéklyóz, béklyóba ver

t'ese itt; **t'ese t'ejt'er'ne**, a toso éor'ne itt egy kislány, ott meg egy kislány; **t'ese mezejak a ist'a** itt valami nincs rendben; **kije t'ese?** ki van itt?; **ton t'esat?** te itt vagy?; **t'esan** itt vagyok

t'eseñ itteni, idevaló, idevalósi, helybeli; **t'eseñ er'ica** itteni/helybeli lakos

t'eske, **t'esk** itt, itt helyben, éppen itt; **t'eske ašt'ems** éppen itt van/áll; **t'esk kadovoms** itt (helyben) marad

t'eskeñ itteni, idevaló, idevalósi, helybeli; **t'eskeñ er'ica** itteni/helybeli lakos

t'eske-t'eske éppen itt

t'esna szűk, szoros; → **t'esnasto**

t'esnači szűk/szoros volta vminek

t'esnalgadoms összeszűkül, összszeszorul, összezsúfolódik, szűk/szoros lesz

t'esnasto szűken, szorosan, zsúfoltan; **t'esnasto er'ams** zsúfoltan lakik

t'este innen; **va t'este!** hess innen!

t'esteñ inneni, innen való, helybeli; **t'esteñ lomañ** innen való/helybeli ember

t'esteñ-tostoñ innen-onnan való; **t'esteñ-tostoñ lomañt'** innen-onnan való emberek

t'este-tosto innen-onnan, mindenfelől; **t'este-tosto purniz** innen-onnan összeszedték

t'esmad'ems beszeg; megüt, megver, meglök

t'ešks jel, jelzés, ismertetőjel, jegy; **pazoñ t'ešks** anyajegy; **ve-d'eñ t'ešks** vízjel

t'eškstams megjelöl, megjegyez, megünnepel

t'eškstaž (mn ign) megjelölt, megjegyzett, megünnepelt; (h ign) megjelölve, megjegyvezve, megünnepelve

t'eškstića megjelölő, megjegyző,

megünnepelő, megünnepelő

t'ěšt'e csillag; **čiv't'ordića/čiv't'erd'ića t'ěšt'e** ragyogó/fénylő/tündöklő csillag; **meňel'se l'ipnit'** **t'ěšt'et'** az égen csillagok pislákolnak; **t'ěšt'et'ikše** zászpa, (növ) fehérzászpa, ördögrokolya (Veratrum album)

t'ěšt'eň csillag-

t'ěšt'et'-kovt (t'ěšt't'-kovt) csillagok és a hold

t'ěšt'ev csillagos

t'ěšt'ev't'eme csillagtalán, csillag nélküli; csillag nélkül; **t'ěšt'ev't'eme meňel'** csillag nélküli égbolt

t'ěšt'ijams csillagos lesz

t'ěšt'iňe csillagocska, kis csillag

t'et' neked; **meže t'et' eřavi?** mi kell neked?; **meňan t'et' lovnoms** megparancsolom (neked), hogy olvass; **užo, mon t'et' ňev't'an** várj csak, majd én megmutatom neked!; **salava t'et' jovtasa** titokban elmondom neked

t'et'a apa; **t'e moň t'et'am** ez az én apám; **škiňeň/t'iriň t'et'a** édesapa; **t'et'aj** apám! (megszólítás); **t'et'al'em** apai név, "otcesztvo"

t'et'aksči apaság

t'et'aň-avaň szülői, szülő-; **t'et'aň-**

avaň čaňt' szülői áldás; **t'et'aň-avaň kudo** szülői ház

t'et'at-avat szülők; **mel'avtića t'et'at-avat** gondos szülők

t'et'at-čorat apa és fia, apa a fiával

t'et'at-t'ejt'ert' apa és lánya, apa a lányával

t'et'ava józan

t'et'kema kinyitás, felnyitás, kitárás, feltárás; kiterjesztés, elnyújtás, kinyújtás, kitágítás

t'et'kems kinyit, felnyit, kitár, feltár; kiterjeszt, elnyújt, kinyújt, kitágít

t'et'kež (mn ign) kinyitott, felnyitott, kitárt, feltárt, kiterjesztett, elnyújtott, kinyújtott, kitágított; (h ign) kinyitva, felnyitva, kitárva, feltárva, kiterjesztve, elnyújtva, kinyújtva, kitágítva

t'et'kšems (ki)nyit, (ki)nyitogat, kitár, kiterjeszt; **kiřgapař t'et'kšems** kiabál, ordít, üvölt

t'ev dolog, ügy, tett, tennivaló, teendő, munka, feladat; **aražeň t'ev** felesleges/haszontalan dolog; **eřaviks t'ev** szükségesség/fontos dolog; **ešet' t'evet'** a te dolgozol; **kudazoroň t'evt'** házigazdai teendők; **kudojutkoň t'evt'** házimunka, ház körüli munka; **kudoň t'evt'** házimunka; **ked'se t'ev** ké-

zimunka; **l'ezev t'ev** hasznos dolog; **mejse t'eves?** mi a helyzet?; **sodaž t'ev** tudott/ismert dolog; **tamašań t'ev** csodálatos dolog; **tolktomo t'ev** értelmetlen dolog; **t'evem aras** nincs dolgom; **t'even alamo** nem sok dolgom van; **koda-but'i t'ejiže t'evenť** valahogyan megcsinálta/rendezte/eliminálta a dolgot; **t'evs anokstamo** munkához készülés/készülődés; **t'evs kundams** munkába fog, munkához lát; **t'evaraž** tétlenség, dologtalanság

t'eval'avt tüdő

t'eval'avt-maksot zsiger, belső szerv, szervek

t'evat'e éppen ez, éppen ezt; **t'evat'e knigańt'** lovník ezt a könyvet olvasd!

t'eev dolgoz, (mn) munkás, tevékeny, ügyes

t'evt'eme dologtalan, tétlen, munka nélküli; dologtalanul, tétlenül, dolog/munka nélkül; **t'ev-t'eme lomań** dologtalan/tétlen ember; **t'evt'eme ašt'ems** tétlenül áll; **t'evt'eme ojms'ems** tétlenül pihen

t'ezeń, t'eze ide

t'ija itt (mozgásban); **t'ija jutams** itt jár/halad/vonul

t'ijańa itt (mozgásban); **t'ijańa jutams** itt jár/halad/vonul

t'ija-tuva itt-ott (mozgásban); **t'ija-tuva jakams** itt-ott jár

t'ikše fű; széna; növény; **koške t'ikše** száraz fű; **piže t'ikše** (zöld) fű; **piřeń t'ikšet'** konyhakerti növények; **ved'se kasića t'ikše** vízi növény; **t'ikše čeval'd'ams** letapossa a fűvet; **t'ikše bagořams** szénát összegereblyéz; **t'ikše l'e-d'ems** szénát kaszál; **t'ikše pur-nams** szénát szed; **t'ikšebagor-davks** egy nyaláb széna; **t'ikšeko-pańa** szénaboglya; **t'ikšeńed'ks** fűszál; **t'ikšesavořks** lekaszált széna; **t'ikšešt'eme** szénaboglya, szénakazal; **t'ikšeulav** szénásszekér, szénaszállítmány; **t'ikševač-kavks** szénarakás

t'ikšev füves, szénás

t'ikšijams befűvesedik, fű nővi/lepi be, füves lesz

t'ing'e (t'inge) szérű

t'ing'ine (t'ing'ine) szérücske, kis szérű

t'iramo nevelés, táplálás, eltartás, ellátás

t'irams nevel, táplál, eltart, ellát; **kolmo ejkakšt t'irams** három gyermeket nevel

t'irića nevelő, tápláló, eltartó

t'iriń hazai, szülő-, édes-, anya-; **t'iriń ava** szülőanya, édesanya; **t'iriń t'et'a** édesapa; **t'iriń kel'**

anyanyelv

t'okš csúcs, tető, orom; csúcs-pont, tetőpont; **pandoń t'okš** a hegy csúcsa, hegycsúcs, hegytető, hegyorom

t'okškad'ems megbök, megdöf, felöklel

t'okškajems bökdös, döfköd, öklélőzik

t'ošak matrac, ágybetét, derékalj, szalmazsák

t'oškajems önt, öntöget, locsol; **ved' t'oškajems** vizet önt/locsol

t'oškavtoms leönt, ráönt, kiönt, rázuhint, kiloccsant, kilottyint; **t'oškavtik ved'eńt'** öntsd/loty-tyintsd ki a vizet!

t'oža ezer; **kavto t'ožat** kétezer

t'ožakšt' ezerszer

t'ožań ezer; **kavto t'ožań** kétezer

t'ramo nevelés, táplálás, eltartás, ellátás, megélhetés; **ejkakšoń t'ramo** gyermeknevelés

t'ramo-kastoma (fel)nevelés

t'ramo-raštamo (fel)nevelés, tenyésztés

t'rams (fel)nevel, eltart, ellát

t'rams-kastoms (fel)nevel; **kavto**

ejkakšt t'rams-kastoms két gyermeket nevel

t'rams-raštams (fel)nevel, tenyészt

t'rams-vanoms (fel)nevel, táplál, eltart, ellát; **viška ejkakš t'rams-vanoms** kisgyermeket nevel

t'ravks növendék; nevelt/fogadott/eltartott gyermek/családtag

t'ravoms nevelődik, nevelkedik, nevelik, táplálják, eltartják; **lamo skalt t'ravit'** sok tehenet nevelnek/táplálnak

t'raž (mn ign) nevelt, táplált, eltartott, ellátott; (h ign) nevelve, táplálva, eltartva, ellátva

t'rića nevelő, tápláló, eltartó, ellátó; családfenntartó

t'rića-kastića nevelő, tápláló, eltartó, ellátó; családfenntartó

t'rića-vanića nevelő, tápláló, eltartó, ellátó; családfenntartó

t'rošńik kopek, kopejka; **kavto t'rošńikt'** két kopek/kopejka

t'uk pech, reménytelen/kilátástalan helyzet; (átv) zsákutca/holtvágány/vég; **t'uk saš** reménytelen/kilátástalan helyzet állt/következett be

t'ungol'd'ema lenézés, megvetés, lebecsülés, semmibevevés; undo-

rodás, irtózás; meglepődés, csodálkozás, elámulás

t'ungol'd'ems lenéz, megvet, lebecsül, semmibe vesz; undorodik, irtózik; meglepődik, elcsodálkozik, elámul

t'ungol'd'ež (mn ign) lenézett, megvetett, lebecsült, semmibe vett; (h ign) lenézve, megvetve, lebecsülve, semmibe véve; (mn ign) lenézően, megvetően, lebecsülően; (h ign) undorodva, irtóztva

t'ungol'ks lenézett/megvetett/lebecsült / semmibe vett ember, szemérmetlen/hitvány/rendetlen/elviselhetetlen alak; lenézett, megvetett, szemérmetlen, rendetlen, elviselhetelen

t'uniŋa valótlanág, nem létező/komolytalan dolog; **t'uniŋat t'ejnems** komolytalan dolgokat csinál

t'uřema harcolás, küzdés, verekedés, csatázás, hadakozás, viaskodás; harc, küzdelem, csata, viadal

t'uřems harcol, küzd, verekszik, verekedik, csatázik, hadakozik, viaskodik

t'uřadoma összeverekedés, összetűzés

t'uřadoms összeverekedik, összetűz, harcolni/küzdeni/vere-

kedni/hadakozni/viaskodni kezd

t'uřgan (fn) harcos, verekedő

t'uřića harcoló, küzdő, verekedő, csatázó, hadakozó, viaskodó

t'uřma börtön; **t'uřmaso ašt'ems** börtönben van

t'uřse: t'uřse čud'ems patakokban ömlik, patakzik; **šel'ved't'ne t'uřse čud'it'** a könnye patakokban ömlik / patakzik

t'us szín; külalak, külső, kinézet; **jakst'ere t'us** piros/vörös szín; **ožo t'us** sárga szín; **piže t'us** zöld szín; **raužo t'us** fekete szín; **erva kodamo t'usso artnems** mindenféle színekkel (be)fest/(be)mázol

t'usoŋ színű; **piže t'usoŋ** zöld színű; **lamo t'usoŋ čeca** sokszínű virág

t'uřa sárga, vörössárga, barna; → **t'uřasto**

t'uřala sárgás, vörössárga

t'uřalgadoms megsárgul, elsárgul, sárgává válik, sárga lesz; **lopat'ne t'uřalgadšt'** a levelek megsárgultak/elsárgultak

t'uřalgadož (mn ign) megsárgult, elsárgult; (h ign) megsárgulva, elsárgulva; **t'uřalgadož t'ikše** megsárgult fű

t'uřasto sárgán; **t'uřasto cvet'ams**

sárgán virágzik

t'uzt: t'uzt merems sárgállik, vöröslík

U

ucor-acor nehézkes/suta/esetlen/ügyetlen mozgás/menés kifejezésére szolgáló onomatopoeikus szó

ucordamo (meg)ütés, (meg)verés, (meg)csapás, (el)lopás, (el)csórás

ucordams megüt, megver, megcsap, ellop, elcsór

ucorso gyorsaság/sietség/kapkodás kifejezésére szolgáló onomatopoeikus szó; **ucorso valgs kaštomo langsto** gyorsan leereszkeedik/leszáll a kemence tetejéről

uá gerincoszlop, hátgerinc; tarkó

uáaska boldogság, szerencse, sors; **valdo uáaska** ragyogó boldogság; **urozoń uáaska** árvasors, árvák sorsa

uáaskav boldog, szerencsés; **uáaskav ejkakšči** boldog gyermekkor; **uáaskav lomań** boldog/szerencsés ember; → **uáaskavsto**

uáaskavsto boldogan, szerencsésen; **uáaskavsto eřams** boldogan él

učiáa (meg)váró

učiťel'ńiáa tanárnő, tanítónő

učńema várás, várakozás

učńems vár, várakozik

učoma (meg)várás, várakozás; **talnoź učoma** nyugtalan/izgatott/ideges várakozás

učoms (meg)vár; **bajt'ak savs učoms** jócskán/jó sokat kellett várni; **kińgak a učoms** senkit sem vár

učovoms (meg)várják, kivárják; **okojńiki učovs od ijés** végre beköszöntött az új év

učovtoms (meg)várat, (meg)várakoztat

učoź (mn ign) (meg)várt; (h ign) (meg)várva; **kuvat' učoź svad'ba** sokáig várt esküvő

udalamo siker, boldogulás

udalams sikerül

udalavks siker

udaléa hátulsó, hátsó

udaldo (hsz) hátulról; (nu) mögül; **udaldo mařavs vajgel'** hátulról hang hallatszott; **lomańť-ńeń udaldo jutaś ikel'ev** az emberek mögül előrejött

udalga (hsz) hátul (mozgásban); (nu) mögött (mozgásban); **udalga mol'ems** hátul megy; **piřet'neń udalga mol'ems** a kertek mögött megy

udalks hátsó rész, hátulja vminek; **kařtomudalks** kályha/tűzhely/kemence hátulja

udalo (hsz) hátul; (nu) mögött; **udalo ařt'ems** hátul áll; **kudo udalo ařt'ems** a ház mögött áll

udalov (hsz) hátra, vissza, hátrafelé, visszafelé; (nu) mögé; **udalov varřtams** hátranéz, hátrapillant; **lomań udalov kekřems** egy ember mögé rejtőzik / bújik el

udića alvó; **udića ejkakř** alvó gyermek; **udića vel't'ams** betakarja az alvót

udoma alvás, álom; **keme udoma** mély/egészséges álom; **udomam řtatotř** kiment az álom a szememből, az álomosságom elmúlt; **udoma tarka** ágy, fekvőhely, fekvőhely

udoms alszik; **beřańste udoms** rosszul alszik; **domkasto udoms** mélyen alszik; **tańt'ejste udoms** édesen/édesdeden alszik

udoř (mn) álmos, álmatag; (h ign) alva; **udoř vanovks** álmos tekintet

udřema alvás, éjszakázás, (meg)-

hálás, megszállás

udřems alszik, éjszakázik, (meg)hál, megszáll vhol

ud'em velő; **lovařaud'em** csontvelő, gerincvelő; **přaud'em** agyvelő

ud'emeń velő-

ud'emev velős; okos, eszes, értelmes; **ud'emev lovařa** velős csont; **ud'emev lomań okos/eszes/értelmes ember**

ud'emijams megokosodik, okossá válik, okosabb lesz, megjön az esze

uř hű!, jaj!

ujema úszás; **ved' alga ujema** víz alatti úszás

ujems úszik; **řud'emańt' mel'ga ujems** úszik az áramlással; **ved' alga ujems** víz alatt úszik

ujeř úszva; **ujeř jutams tona pel'ev** úszva jut át a túloldalra

ujića úszó

ujkřńems úszik, úszkál

ujńema úszás, úszkálás; **l'ejga ujńema** folyami úszás

ujńems úszik, úszkál; **l'ejga ujńems** folyóban úszik; **tonadoms ujńeme** megtanul úszni

ujněž úszva, úszkálva

ujníća úszó, úszkáló

ukska darázs; **ukskat'ńe** bizakadst' a darázsak zűmmögni/dongani kezdtek

ukskań darázs-; **ukskań pize** darázfészek

uksnoma hányás, okádás

uksnoms hány, okád

uksnovks hányadék, okádék

uksnovoms elhányja magát, hányni kezd; **ejkakšoś meks-but'i** **uksnovś** a gyermek valami miatt hányni kezdett

uksnoževems hányingere/hányhatnékja lesz, émelyegni kezd

ukstamo (fel)lélegzés, (fel)sóhajtás; **mařavś kińgak ukstamo** valakinek a lélegzése/sóhajtása hallatszott

ukstams fellélegzik, felsóhajt, lélegzetet vesz; **stakasto ukstams** egy nehéz lélegzetet vesz

ukstńema lélegzés, sóhajtás

ukstńems lélegzik, sóhajtozik, sóvárog, epekedik; **stakasto ukstńems** nehezen lélegzik

ukšnoms úszik, úszkál; **langso ukšnoms** a felszínen úszik; **ved'**

alga ukšnoms víz alatt úszik

ukštor juhar(fa), jávorfa, (növ) koraijuhar (Acer platanoides)

ukštorbulo juharliget, juharerdő

ukštoroń juhar-

ulalks toka

ulav szekér, lovaskocsi, kocsirakomány, fuvar, szállítmány, teher; **t'ikšeulav** szénásszekér, szénaszállítmány

ulko imént, ebben a percben, nemrég, mostanában, minap, újabban; **t'e ulko ul'ńeś** ez az imént / nemrég/mostanában történt

ulkoń iménti, az imént történt, minapi; **ulkoń kortamo** iménti/minapi beszélgetés

ulkot' imént, ebben a percben, nemrég, mostanában, minap, újabban; **ulkot' sakšnoś** az imént / ebben a percben / nemrég/mostanában érkezett/jött

ulo (fn) áll; → **ulalks**

ulov halott, elhunyt, holttest, hulla, tetem; **ulovoń kalmamo** a halott eltemetése

ul'ća utca; **ul'ćań tona pel'e** az utca túloldalán

ul'ćań utcai, utca-; **ul'ćań l'em**

utcanév

ul'ema (meg)lét, létezés, jelenlét; lehetséges, valószínűleg, bizonyára

ul'ems (meg)van, létezik; **ul'i** – arasz? van-e?; **jožoso ul'ems** öntudatánál van; **kiń-but'i końd'amoks ul'ems** hasonló/hasonlóan valakihez; **kudoso ul'ems** otthon van; **mel' ul'ems** kedve van, akar, szeretne

ul'ići vagyonosság, bőség, jólét, jómód, gazdagság; **ul'ičise eřams** bőségben/jólétben/jómódban él

ul'i-paro tulajdon, vagyon, birtok, javak, holmi, cókók, cucc; **moń ul'i-parom** az én holmim/javaim

ul'iparov vagyonos, tehetős; **u-l'iparov lomań** vagyonos/tehetős ember

ul'ma horog

ul'mamo horgászás, (horoggal) halászás; **kaloń ul'mamo** (horoggal) halászás/halászás

ul'mams horgászik, (horoggal) halászik; **l'ejeń kalt ul'mams** folyami halakat fog (horoggal)

ul'mića horgász

ul'ńema lét, létezés, tartózkodás

ul'ńems van, létezik, tartózkodik; (meg)történik, előfordul; **koso**

ul'ńit'? hol voltál?; **t'e ulko ul'ńés** ez az imént / nemrég/mostanában történt

uma mezszye, földdarab, földterület, telek

umař alma; **umařt'ńe keńeřst'** az almák megérttek; **umařčuvto** almafa, (növ) nemesalma (*Malus domestica*); **umařbire** (umař piře) almáskert; → **umařgov**; → **umařgovon**

umařeń alma-; **umařeń ked'** az alma héja

umařev almás

umařgov augusztus

umařgovon augusztusi

umařina almafa, (növ) nemesalma (*Malus domestica*)

umařks almafa, (növ) nemesalma (*Malus domestica*)

umbodoma kivájás, kivésés, kikaparás, kikotorás, kapiszkálás

umbodoms kiváj, kivés, kikapar, kikotor, kapiszkál

umbrav (növ) mezei sóska (*Rumex acetosa*)

umbravon sóska-; **umbravon jam** sóskafeves

umok régen, régóta; **umok vast-**

ñeviñek régen találkoztunk

umokoñ régi, hajdani, egykori;
umokoñ ška régi/hajdani idők

umoñ régi, hajdani, egykori;
ódon; **umoñ ška** régi/hajdani idők; **umoñ kudo** régi/ódon ház

undijams odvasodik, üregesedik,
odvassá/üregessé válik, odvas/üreges lesz

undo odu, üreg, lyuk

undov odvas, üreges; **undov čvto**
odvas/üreges fa

unks púp

unksov púpos

unža bogár

unžiñe bogárka, kis bogár

uñiveršit'et egyetem; **Šegedeñ u-**
ñiveršit'et szegedi egyetem; **u-**
ñiveršit'etse tonavtñems egyete-
men tanul

upram makacs, konok; **upramsto**
makacsul, konokul

upramči makaesség, konokság

ur mókus, (áll) közönséges mó-
kus (*Sciurus vulgaris*); kopek,
kopejka, garas

ura hurrá!

uradoma (le)tekerés, lecsavarás,
(le)gombolyítás, feltekerés, fel-
csavarás, felgombolyítás, (fel)-
csévélés; (el)pusztulás, kimúlás

uradoms (le)teker, lecsavar, (le)-
gombolyít, felteker, felcsavar, fel-
gombolyít, (fel)csévél; (el)pusztul,
kimúlik, megdöglik; **suřet'**
uradoms fonalat gombolyít

urakadoma jajgatás, jajveszé-
kelés, (fel)üvöltés, (fel)ordítás

urakadoms feljajdul, felüvölt, fel-
ordít, jajgatni/üvölteni/ordítani
kezd

urgal'ema (meg)támadás, rátá-
madás, megrohanás, nekirontás,
rárontás, rárohanás

urgal'ems nekiesik, megtámad,
rátámad, megrohan, nekiront,
ráront, rárohan, rátör; kitör (vi-
har); elkap (betegséget), meg-
fertőz

urgat'ems nekiesik, megtámad,
rátámad, megrohan, nekiront, rá-
ront, rárohan, rátör; kitör (vihar);
elkap (betegséget), megfertőz

urgat'ež: **urgat'ež orma** nyava-
lyatörés, epilepsziás roham

urgat'íca (meg)támadó, rátáma-
dó, megrohanó, nekirontó, rá-
rontó, rárohanó, rátörő, kitörő

urgat'ks emlőgyulladás, tejmi-
riggyulladás

urníca jajgató, üvöltő, ordító, vonító, bömbölő, bőgő; **urníca kiska** vonító kutya

urnoma jajgatás, jajveszékelés, üvöltés, ordítás, vonítás, bömbölés, bőgés; **kiskañ urnoma** kutyavonítás, a kutya vonítása

urnoms jajgat, üvölt, ordít, vonít, bömböl, bőg

urnovtoms kidob, eldob, félredob, kihajít, elhajít, félrehajít

urnoževems feljajdul, felüvölt, félordít, jajgatni/üvölteni/ordítani/vonítani/bömbölni/bőgni kezd

uro ár (szerszám); **pšt'i uro** éles ár

urok (iskolai) óra, lecke

uroñbulo zsurló, (növ) mezei zsurló (*Equisetum arvense*)

uropej szemfog, agyar

uroskadoma → **urozkadoma**

uroskadoms → **urozkadoms**

uroskadož → **urozkadož**

uroz árva; **urozoks kadovoms** árván marad

urožči árvaság

urozkadoma (**uroskadoma**) elár-

vulás, árván maradás

urozkadoms (**uroskadoms**) elár-
vul, árván marad, árva lesz

urozkadož (**uroskadož**) (mn ign) elár-
vult, árván maradt; (h ign) elár-
vulva, árván maradva

urozoñ árva-; **urozoñ učaska** ár-
vasors, árvák sorsa

urožej; **urožej pej** szemfog, agyar

urso keservesen; **urso avarđ'ems** keservesen sír, zokog

urad rend

uradamo rendbehozás, rendbe-
rakás, megtisztítás, kitisztítás, ki-
takarítás, eltakarítás, betakarítás

uradams rendbe hoz/rak, meg-
tisztít, kitisztít, kitakarít, eltaka-
rít, betakarít

uradavoms rendbe hozza/szedi
magát, megtisztul, kitisztul

uradči rend

uradića rendbe hozó/rakó, taka-
rító; **kudoñ uradića** a házat rend-
be hozó/rakó / takarító

uradnoj rendes, tiszta, takaros,
gondos, tisztességes, becsületes

uradnojči rendesség, tisztaság; ta-
karosság, gondosság, tisztesség,
becsületesség

uradnojgadoms rendessé/tisztává/takarossá/gondossá/tisztességgé/becsületessé válik, rendes/tiszta/takáros/gondos/tisztességes/becsületes lesz

uradtomo rendetlen, tisztátalan, gondozatlan, ápolatlan; rendetlenül, tisztátalanul, gondozatlanul, ápolatlanul, rend nélkül

uraz sógornó (a báty felesége)

ure szolga, szolgáló, rabszolga, rab

ured'ev násznagy (a menyasszonyt a vőlegény házába kísérő férfi)

ured'even násznagy-

ureksči szolgálás, rabszolgaság, rabság; házasság (= férjezettség)

urksnema rőfögés

urksnems rőfög

urkstamo rőffenés

urkstams rőffen

urnema sírás, zokogás, (el)síratás, sírátkozás; (fn) sirató (ének)

urnems sír, zokog, (el)sírat, sírátkozik, sívalkodik

urníca síró, zokogó, (el)sírató;
urníca ava siratóasszony

urva menyek vkinek; → **urval'a**

urvakstoma (meg)házasodás, (meg)nősülés, házasságkötés

urvakstoms (meg)házasodik, (meg)nősül, házasságot köt; megházasít, összeházasít, megnősít

urvakstož (mn ign) (meg)házasodott, (meg)nősült, házasságot kötött, megházasított, összeházasított, megnősített; (mn) házas, nős; (h ign) (meg)házasodva, (meg)nősülve, házasságot kötve, megházasítva, összeházasítva, megnősítve; **urvakstož lomañ** házasember, nős ember

urval'a a menyasszony fiútestvére vagy legközelebbi férfitroka, aki részt vesz a menyasszony megesketésében

urvat-avavt meny és anyós, meny az anyósával

uskića (el)vivő, (el)vezető, (el)húzó, (el)szállító; fuvaros, kocsis

uskoma (el)vezetés, (el)húzás, (el)szállítás

uskoms (el)visz, (el)vezet, (el)húz, (el)szállít; **alov uskoms** le-
húz; **erva meže uskoms** minden-
félét szállít; **nock uskoms** meg-
húz

uskož (mn ign) (el)vitt, (el)vezetett, (el)húzott, (el)szállított; (h ign) (el)víve, (el)vezetve, (el)húz-

va, (el)szállítva; **uskož t'ikše** elvitt/elszállított széna

uskšema hordás, vezetés, húzás, szállítás, fuvarozás, hurcolás, cipelés, vonszolás

uskšems visz, hord, vezet, húz, szállít, fuvaroz, hurcol, cipel, vonszol; **peŋget'** **uskšems** tűzifát szállít/fuvaroz

uskševems (el)viszik, (el)vezetik, (el)húzzák, (el)szállítják, elhordják

uskševks szállítmány, fuvar

uskšića vivő, hordó, vezető, húzó, szállító, fuvarozó, hurcoló, cipelő, vonszoló; fuvaros, kocsis

ustav viselkedés, magatartás, természet (emberé), életmód, életforma; testalkat; járás, menés

ustavamo (el)kezdés, megkezdés, kezdet; **jovksoŋ jovtŋemaŋ ustavamo** mesemondás kezdete

ustavams (el)kezd, megkezd; elkezdődik, megkezdődik

ustavića (el)kezdő, megkezdő, kezdeményező, elindítója vminek; **t'even ūstavića** a munka/dolog kezdeményezője/elindítója

ustavavks kezdet

ustavavoms (el)kezdődik, megkezdődik, elrendeződik, rendbe

jön

ušija sziget, öböl

uškaz (növ) tarackbúza, tarackos búzaű (Agropyron/Elytrigia repens)

uške vezeték, drót, huzal; **keme uške** erős/tartós huzal; **meŋd'až uške** meghajlított drót

uškeŋ vezeték-, drót-, huzal-

uškeřaj, uškiřaj (áll) barázdabilgető (Motacilla alba)

uš már; **majeŋ pe uš** már május vége van; **talaj uš mad's udomo** már régen lefeküdt aludni

ušman harcos, katona

ušo külső rész, kívül, nem otthon; **ušoš svežalgadš** kint felfrissült a levegő; → **ušoso;** → **ušov**

ušodića (el)kezdő; **ušodića kurs** kezdő tanfolyam/kurzus

ušodks (ušotks) kezdet; **er'va mežeŋ ušodks** mindennek a kezdete; **jovksoŋ ušodks** mesekezdet

ušodoma (el)kezdés, megkezdés; **tonavtŋemaŋ ušodoma** a tanulás elkezdése/megkezdése

ušodoms (el)kezd, megkezd; **ušodan jarsamo** enni kezdek; **ušodiŋ tonavtŋeme** elkezdtem tanulni

ušodovks kezdet

ušodovoms (el)kezdődik, megkezdődik

ušodož (mn ign) elkezdett, megkezdett; (h ign) elkezdve, megkezdve; **ušodož t'ev** elkezdett/megkezdett munka

ušotks → **ušodks**

ušolks külső rész, kívül, nem otthon

ušoñ külső, kül-, kinti; **ušoñ važod'ema** kinti munka

ušoso kint; **ušoso jakšamo** kint hideg van; **ušoso ašt'ems** kint áll

ušov ki, kifelé; **ušov l'išems** kimegy, kifelé megy

uštića (be)fűtő; **kaštomoñ uštića** kályhafűtő

uštoma (be)fűtés, tüzelés

uštomapel' fűtőanyag, tüzelőanyag, tüzelő; **uštomapel't' purnams** tüzelőt gyújt

uštoms (be)fűt, tüzel; **kaštomo uštoms** befűti a kályhát, befűt a kályhába

uštož (mn ign) (be)fűtött; (h ign) (be)fűtve; **uštož kudo** (be)fűtött ház

utkodoms lehánt; (el)lop, (el)csór

utomó, utom csűr, pajta, hombár, magtár; **peškse utomo** teli pajta

ut'akstněma, ut'aksněma ringatás, himbálás, hintáztatás, ringás, himbálózás, ringatózás, hintázás; **lavšse ut'akstněma** bölcsőben ringatás

ut'akstněmat, ut'aksněmat hinta

ut'akstněms, ut'aksněms ringat, himbál, hintáztat, ring, himbálózik, ringatózik, hintázik; **ejkakš ut'akstněms** gyermeket ringat; **lavš ut'akstněms** bölcsőt ringat

ut'akstoms ringat, himbál, hintáztat

uvardoma (el)pusztulás, kimúlás; → **vradoma**

uvardoms (el)pusztul, kimúlik, megdöglik; → **vradoms**

uwnoma zúgás, susogás, süvöltés, üvöltés; **varmañ uwnoma** szélzúgás, a szél zúgás/susogása/süvöltése

uwnoms zúg, susog, süvölt, üvölt; **přam uwni** zúg a fejem; **varmaš uwni** zúg/susog/süvölt a szél

uvol-avol imbolygás/dülöngélés kifejezésére szolgáló onomatopoetikus szó; **uvol-avol mol'ems** imbolyogva megy, támolyog, tántorog

uvso zúgással, zajjal; áradva; **uvso**

P'iši kačamoš árad a füst

neked!

uvt zúgás

V

uvt'amo (le)húzás, lehajlítás, lenyomás; kútgém; **taradoń uvt'amo** az ág lehúzása/lehajlítása

va íme, lám; **hess!**, **huss!**; **va son!** lám itt van (ő)!; **va t'este!** hess innen!

uvt'ams (le)húz, lehajlít, lenyom, ránehezedik; **tarad uvt'ams** lehúzza/lehajlítja az ágat

vačar piac, bazár

uvt'až (mn ign) lehúzott, lehajlított, lenyomott; (h ign) lehúzva, lehajlítva, lenyomva; **uvt'až tarad** lehúzott/lehajlított ág

vače ürülék, szar; **pińevače** kutya-szar

uvt'ńems (le)húz

vačkams (össze)rak, rárak, felrak; falaz, épít; **kavtova vačkams** két-felé rak; **kírpečt' vačkams** téglát rak

uzavtoma (fel)uszítás, (fel)ingerlés

vačkań (mn ign) (össze)rakott, rárakott, felrakott

uzavtoms (fel)uszít, (fel)ingerel; **kiska uzavtoms** kutját uszít

vačkavks rakás, farakás; **t'ikševačkavks** szénarakás

užeře fejsze, balta; **užeřese bangovtoma/čapod'ema** fejszecsapás; **užeřekečke** fejszenyel; **užeřeobuška** a fejsze foka

vačkavoms összerakódik, össze-tevődik, belefér

uža sarok, szöglet

vačkaž (mn ign) (össze)rakott, rárakott, felrakott; (h ign) (össze)rakva, rárakva, felrakva

užgal sügér, (áll) csapósügér, réti durbincs (*Perca fluviatilis*)

vačkod'ema ütés, csapás; **lavšo vačkod'ema** gyenge ütés

užinamo (meg)vacsorázás; vacsora

vačkod'ems megüt, megver, megcsap, ütést mér vkir/vmire; **mejgeńeft' vačkod'ems** visszakézből megüt

užinams (meg)vacsorázik

užo várj!; **užo, mon t'et' ńevt'an** várj csak, majd én megmutatom

vačkod'evems nekiütődik, nekiütözik, megüti magát

vačkod'ks (**vačkot'ks**) ütés, csapás; **vijev vačkod'ks** erős ütés

vačkrojems (meg)üt, (meg)ver, (meg)csap, ütést mér vkir/vmire

vačkot'ems (neki)ütődik, (neki)ütközik, (váratlanul) feltűnik/mutatkozik vhol, (oda)kerül vho-vá

vačkot'ks → **vačkod'ks**

vačo éhes; éhesen, éhen; **vačo vergiz** éhes farkas; **vačo ašt'ems** éhezik

vačoči éhség; **vačočid'e potmom gur'ni** az éhségtől korog a gyomrom

vačodo éhes; éhesen, éhen; **vačodo kiska** éhes kutya; **vačodo ašt'ems** éhezik

vačomoms megéhezik, kiéhezik; **pek vačomoms** nagyon megéhezik/kiéhezik; **pekem/peket'/pekeze vačomš** megéheztem/megéheztél/megéhezett

vačoms megéhezik, kiéhezik, éhes lesz; **pekem/peket'/pekeze vačš** megéheztem/megéheztél/megéhezett

vačomtoms éhezett

vadov (áll) héja (Accipiter), kánya (Milvus)

vad'aša sima, sík, egyenletes

vad'ašams (ki)simít, (meg)simogat, (ki)vasal; **prava vad'ašams** fejét (meg)simogatja; **paroldo vad'ašams** színén/színoldalán vasal

vad'aža sima, sík, egyenletes

vad'ema bekenés, bemázolás

vad'emapel' kenőanyag, kenőcs, paszta

vad'ems beken, megken, bemázol; **ojse kši vad'ems** kenyeret megken vajjal

vad'evks kenet, (be)kenés; ecsetvonás

vad'něma (be)kenés, megkenés, (be)kenegetés, (be)maszatozás

vad'němapel' kenőanyag, kenőcs, paszta

vad'něms (be)ken, megken, (be)kenegét, (be)maszatozás; **ojse kši vad'něms** kenyeret megken vajjal

vad'něvems bekenődik, bemázolódik, bepiszkolódik, összekeni magát; **porso vad'něviň** krétával összekentem magamat

vad'něž (mn ign) bekent, megkent; (h ign) bekenve, megkenve; **ojse vad'něž kši** vajjal megkent kenyér

vad'ra jó, szép, rendes, helyes, csinos, takaros; **vad'ra jožo marto**

jó hangulatban, jókedvvel; **vad'ra l'ed'nića** kitűnő lövész, mesterlövész; **vad'ra mařamo** jó/finom hallás; **vad'ra ñevt'evks** jó példa; → **vad'řasto**

vad'raći jóság

vad'řakstomoms megjavul, megszépül, jobbra fordul

vad'řalgadoms megjavul, megszépül, jobbra fordul; **jořom vad'řalgadś** a közérzetem/hangulatom megjavult / jobbra fordult

vad'řasto jól, szépen, rendesen; **vad'řasto mařams** jól hall; **vad'řasto tonavtñems** jól tanul; **vad'řasto lovnoms** szépen olvas; **vad'řasto pořems** jól/rendesen meg-
rág

vaj jaj!, ó!

vajakšnoms elsüllyed, elmerül, vízbe fullad; **l'ejs vajakšnoms** folyóba fullad

vajamo elsüllyedés, elmerülés, vízbe fulladás; **ved's vajamo** vízbe fulladás

vajams elsüllyed, elmerül, vízbe fullad; **ved's vajams** vízbe fullad

vajavtoms elsüllyeszt, elmerít, alámerít, vízbe merít/fojt; **muřko vajavtoms** kendert vízbe merít

vajgel' hang; **alkiñe vajgel'** mély

hang; **avařd'ića vajgel'** síró/síránkozó hang; **ćipovka vajgel'** magas/vékony/csilingelő hang; **e-ñaldića vajgel'** könyörgő hang; **mařaviks vajgel'** hallható/erős hang; **sornića vajgel'** remegő hang; **veřgavajgel't'** kortams hangosan beszél; **vajgel'se a-vařd'ems** hangosan sír; **piže-ožo vajgel'se pižñems** harsány hangon kiabál; → **vajgel'be**

vajgel'be verszta, kilométer; **vet'e vajgel'bet'** öt kilométer; **kvadra-toñ vajgel'be** négyzetkilométer

vajgel'eñ hang-; **vajgel'eñ sant** hangszálak, hangszalagok

vajgel'ev hangos, erős/szép hangú; **vajgel'ev morića** erős/szép hangú énekes

vajgel'ks visszhang

vajgel't'eme hangtalan, hang nélküli, néma, gyenge hangú; hangtalanul, hang nélkül, némán; **vajgel't'eme ařt'ems** hangtalanul/némán áll

vajkstams feljajdul, felsóhajt, felsikolt; **mařaviksste vajkstams** hangosan felsóhajt

vajkstñema jajgatás, sóhajtozás, nyöszörgés

vajkstñems jajgat, sóhajtozik, nyög, nyöszörög, óbégat

vajśems elsüllyed, elmerül, vízbe

fullad

vakan tál; **šovoñeñ vakan** cse-
réptál

vaknoms kuruttyol, brekeg

vaks arasz; **vet'e vakst** öt arasz

vakska (hsz) el; (nu) mellett /
mellett el (mozgásban); **vakska**
tujems elmegy, elhalad; **son jutaš**
kudoñt' **vakska** elment/elhaladt
a ház mellett

vakss (nu) mellé; -hoz/-hez/-höz;
kaštomoñt' **vakss mol'ems** a kály-
ha mellé megy

vaksso (nu) mellett, -nál/-nál;
kaštomoñt' **vaksso ašt'ems** a
kályha mellett áll

vakssto (nu) mellől, -tól/-től;
kaštomoñt' **vakssto tujems** a
kályha mellől elmegy

val szó; **ikel'će val** előszó; **sola**
val lágy szó; **šulmíca val** (nyelv)
kötőszó; **val maksoms** szavát
adja; **val vid'este šormadoms** a
szót helyesen írja; **val pačt'ams**
üzen; **valmel'gaks** (nyelv) névutó;
valmeřevks (nyelv) közmondás,
szólás, szólásmondás, szállóige;
valmol'evks mondat; **valvel'avks**
hasonlat, allegória

valakadoms kisimul, kivasalódik

valakavtñems (ki)simít, (ki)vasal

valakavtoms kisimít, kivasal

valaña sima, sík, egyenletes; sí-
kos, csúszós, sikamlós; **valaňasto**
simán, egyenletesen

valdiñe kis fény

valdo fény, világosság; fényes, vi-
lágos, ragyogó; **čivaldo** napfény;
štatołoñ valdo gyertyafény; **valdo**
ikel'epel'ks fényes/ragyogó jövő;
valdo kudo világos ház; **valdo**
učaska ragyogó boldogság; →
valdoñe; → **valdosto**; → **valdova**

valdoči fényesség, világosság

valdo-jakšt'ere halványpiros, ró-
zsaszín; **valdo-jakšt'ere t'us** hal-
ványpiros szín, rózsaszín

valdomgadoms kivilágosodik,
megvilágosodik, világossá válik,
kiderül, megvirrad; **ovše valdom-**
gadš már egészen megvirradt

valdomoms (ki)világosodik, meg-
világosodik, kiderül, (meg)virrad,
hajnalodik

valdoñe világosban, napvilágnál,
sötétedés előtt; **valdoñe kudov ve-**
l'avtoms sötétedés előtt / vilá-
gosban hazatér

valdo-ožo világossárga

valdo-piže világoszöld

valdo-señ világoskék

valdosto fényesen, világosan; **valdosto paloms** fényesen ég; **valdosto kortams** világosan beszél

valdo-t'ůža okkersárga, narancsárga, világosbarna

valdova világosban, napvilágnál, sötétedés előtt

valgoma leengedés, lebecsátás, leeresztés; leereszkedés, leszállás, lejövetel, lemászás; lejtő, ereszkedő; **čivalgoma** napnyugta, naplemente, napszállta

valgoms leereszkedik, leszáll, lejön, lemegy, lemászik; **kužt'emava valgoms** a lépcsőn lemegy; **mas-torov valgoms** földre ereszkedik

valgońems leereszkedik, leszáll, lejön, lemegy, lemászik

valgstoms (**valkstoms**) leenged, lebecsát, leereszt, leszállít

valka lassú, kényelmes, ráérős, komótos; **valkasto** lassan, kényelmesen, ráérősen, komótosan

valks szótár, szókincs, szókészlet; **eržań-vengrań valks** erza-magyar szótár; **eržań-ruzoń valks** erza-orosz szótár

valkstoms → **valgstoms**

valnoma öntés, (meg)öntözés, (meg)locsolás; **modań valnoma** a föld öntözése/locsolása

valnoms önt, (meg)öntöz, (meg)locsol; **moda valnoms** földet (meg)öntöz/(meg)locsol

valnovoms ömlik

valoma (le)öntés, kiöntés, előntés; **ved'eń valoma** vízöntés, a víz kiöntése

valoms (le)önt, kiönt, előnt; **ved' valoms** vizet önt

valoń szó-; **valoń jur** (nyelv) szótó, a szónak a töve; **valoń tolkovamo** szómagyarázat; **valoń t'ejevema** (nyelv) szóképzés

valovks tócsa, pocsolya

valovoms (ki)ömlik, rázúdul, előnti vmi; **šed'ejeń langs valovs** čapamo a szívét előntötte a keserűség

valske reggel, délelőtt; holnap; **t'eći valske** ma reggel; **valske št'ams** reggel felkel

valskeń reggeli, délelőtti; holnapi; **valskeń rosa** reggeli harmat; **valskeń či** holnapi nap

valtomo szótlan, szűkszavú, hallgatag; szótlantul, szűkszavúan, hallgatagon, szó nélkül

valtoms leereszt, leszállít vhonnan

val'amo betemetés, eltemetés

val'ams (be)temet, eltemet, meg-
töm, teletöm, (tele)rak; **mars va-
l'ams** halomba temet/rak, ku-
pacba rak

val'avks (föld)hányás; **modava-
l'avks** földhányás

val'ma ablak; **panžado val'ma**
nyitott ablak; **val'mava vanoms**
ablakon kinéz; **val'malango** ab-
lakpárkány, ablakdeszka; **val'ma-
pel'cat** ablakkeret, ablaktok;
val'mašel'me ablakszem, ablak-
üveg; → **val'maldo**; → **val'mal-
doń**; → **val'malga**; → **val'malks**;
→ **val'malo**; → **val'malov**; →
val'malaz; **val'masul'ika**

val'malaz spaletta; **kudoń val'-
malaztne ul'nešt' pekstaž** a ház
spalettái be voltak csukva

val'maldo az ablak alól; **val'mal-
do mařas vajgel'** az ablak alól
hang hallatszott

val'maldoń az ablak alóli

val'malga az ablak alatt el (moz-
gásban); **val'malga jutams** az
ablak alatt halad el

val'malks ablak alatti hely; **t'ik-
šev val'malks** füves ablak alatti
hely

val'malo az ablak alatt; **val'malo
nalkšems** az ablak alatt játszik

val'malov az ablak alá; **val'malov
l'išems** az ablak alá jön

val'mamo (halott)siratás

val'mams meghal, elhunyt, el-
pusztul; kihúny (tűz)

val'mań ablak-

val'masul'ika ablaküveg; **val'ma-
sul'ikaš d'žínkad's/kl'ańskad's**
az ablaküveg megcsörrent

val'mavtoms elpusztít, megöl,
meggyilkol

val't'ams kifarag, megfarag

vana nos, íme, lám, tessék

vandi holnap; **vandid'e mejl'e**
holnapután; → **vandis**

vandiń holnapi; **vandiń ċi** holnapi
nap; **vandiń ċińe** (hsz) a holnapi
nap

vandis holnapig; a holnapi vi-
szontlátásra! (köszönés)

vandoldoms csillog, villog, ra-
gyog, fénylik; **l'eješ vandoldi** a
folyó csillog

vandolgadoms megcsillan, felcsil-
lan, felvillan, felragyog

vandora lejtős, lankás; **vandora
pando** lejtős/lankás hegy

vandorgadoms lejtőssé/lankássá
válik, lejtős/lankás lesz

vani megfigyelő, őr, pásztor;

neškevani méhész

vanića megfigyelő, őr, pásztor;
stadań vanića pásztor

vannoms néz, nézeget, alaposan megnéz, szemügyre vesz, szemmel tart, figyel, őriz; **kavto jonga vannoms** kétfelé szétnéz/figyel

vanoma (meg)nézés, megtekintés, (meg)őrzés; **val'mava vanoma** ablakon kinézés

vanoms (meg)néz, (meg)őriz; **vanta!** nézd csak!, lám csak!; **blagojste vanoms** dühösen/mérgesen néz; **domkasto vanoms** alaposan megnéz; **nusmańasto vanoms** szomorúan/bánatosan/elkeseredetten néz; **pil'galov vanoms** a lába alá néz; **pšt'iste vanoms** éles szemmel/szúrósan/merően/áthatóan néz; **val'mava vanoms** ablakon kinéz

vanovks pillantás, tekintet; **udoz vanovks** álmos tekintet

vanovoms megnézik; **kinoś vanovś** a filmet megnézték

vanovt pillantás, tekintet; **potmura vanovt** komor tekintet

vanoz (mn ign) (meg)nézett; (h ign) megnézve

vanstića őr; **vireń vanstića** erdőőr

vanstoma védés, óvás, védelem

vanstomači óvatosság, elővigyázatosság; takarékoság

vanstoms (meg)véd, (meg)óv, (meg)őriz, vigyáz; **veńbert' vans-toms utomo** egész éjszaka/éjjel őrzi a pajtát/magtárt

vanstovoms védekeznek, megőrződik, megmarad

vanstož (mn ign) (meg)védett, (meg)óvott, (meg)őrzött; (h ign) (meg)védve, (meg)óvva, (meg)őrizve, vigyázva

vańat-mańat (növ) kéküstökű csormolya (*Melampyrum nemorosum*)

vańks tiszta; **vańks ked'get'** tiszta edény; **vańks oršamopel'** tiszta ruha; → **vańksste**

vańksći tisztaság; **kel'eń vańksći** a nyelv tisztasága, nyelvi tisztaság

vańksste tisztán, rendesen, takarosan, precízen; **vańksste kortams** tisztán/érthetően beszél; **vańksste oršams** rendesen/takarosan öltözik; **vańksste šormadoms** rendesen ír; **vańksste t'e-venze t'eji** rendesen/precízen végzi a dolgát/munkáját

vańskadoma megtisztulás, kitisztulás, tisztává válás

vańskadoms megtisztul, kitisztul, tisztává válik, tiszta lesz; **meńel'es vańskadś** az ég kitisztult

vańskavtnems (meg)tisztogat, kিতisztogat

vańskavtoma (meg)tisztítás, kিতisztítás, (ki)takarítás, feltakarítás; **kudoń vańskavtoma** a ház / az otthon kitakarítása/feltakarítása

vańskavtoms (meg)tisztít, kিতisztít, (ki)takarít, feltakarít; **vid'met' vańskavtoms** magot tisztít; **kudo vańskavtoms** lakást takarít

vańskavtoź (mn ign) (meg)tisztított, kিতisztított, (ki)takarított, feltakarított; (h ign) (meg)tisztítva, kিতisztítva, (ki)takarítva, feltakarítva

varaka varjú, (áll) dolmányos varjú (*Corvus cornix*, *Corvus corone cornix*); **varakaś karni/varni** a varjú károg

varakań varjú-; **varakań piźe** varjúfészek; **varakańbal** (növ) vöröshere, lóhere (*Trifolium pratense*); **varakań śel'me** farkaszőlő, (növ) négylevelű farkaszőlő (*Paris quadrifolia*)

varčams megpróbál, kipróbál, próbára tesz; megvizsgál, megtekint; megkóstol, megízlel; kivész, kihúz, elővesz; **paćińe varčams** zsebkendőt vesz elő

vardo ellenség, ellenfél; rabszolga, szolga, szolgáló

vardoń ellenséges; **vardońźuro** ördögujja, belemnit

vardońci ellenségeskedés, ellenséges érzés/érzet

varma szél; **blagoj varma** erős/csípős szél; **ejeńd'avtića varma** dermesztő szél; **jakśamo varma** hideg szél; **vijev varma** erős szél; **varma puv** fúj a szél; **varmaś uvni** zúg/susog/süvölt a szél; **varmal'ivkst** bárányhimlő; **varmamevt'** szélvitorla; **varma-ved'gev** szélmalom; **varma-śińt'/varmazeχel'** szellő, fuvallat

varmalgadoms feltámad a szél

varmań szél-; **varmań puvavks** fuvallat, szellő; **varmań krاندaz** fátyolvirág, (növ) buglyos fátyolvirág (*Gypsophila paniculata*)

varmańkaj kankalin, (növ) tavaszi kankalin (*Primula veris/officinalis*)

varmaśkadoms feltámad a szél

varmav szeles; **varmav ċi** szeles nap/idő

varmavtomo szélmentes, szélcsendes; **varmavtomo ċi** szélcsendes nap/idő

varmaźej vérese, (áll) kékvérese, hamvasvérese, vöröslábú vérese (*Falco vespertinus*)

varmińe szellő, szellőcske; **śoźda varmińe** könnyű/enyhe szellő

varnoma károgás

varnoms károg; **varakaš varni** a varjú károg

varnož károgva; **varakaš varnož** l'ivt'aš a varjú károgva elrepült

varsod'ems megüt, megver, megcsap, odacsap; **vijevste varsod'ems** erősen megüt/megcsap/odacsap

varsod'evems megüti magát

varštamo ránézés, rátekintés, rápillantás, odanézés, odatekintés, odapillantás; **perť'-pel'ga varštamo** körülnézés

varštams ránéz, rátekinť, rápillant, odanéž, odatekint, odapillant; **varštak t'ej** nézz ide!; **at'ańť pel'ev varštams** az öregember felé pillant; **perť'-pel'ga varštams** körülnéz; **udalov varštams** hátra-néz, hátrapillant

varštavks pillantás, tekintet; **nusmańa varštavks** szomorú/bánatos tekintet/pillantás; **šel'mevarštavks** (szem)pillantás, tekintet

vařa lyuk, nyílás, rés, hézag; **čejeřeń vařa** egérlyuk; **kel'vařa** száj, szájnyílás; torok, garat; **pil'evařa** fülnyílás; **šel'mevařa** szemgödör, szemüreg; **sudovařa** orrlyuk, orrnyílás

vařalgadoma kilyukadás, átlyukadás

vařalgadoms kilyukad, átlyukad;

oršamopel'eš vařalgadš a ruha kilyukadt

vařalgavtoma kilyukasztás, átlyukasztás

vařalgavtoms kilyukaszt, átlyukaszt

vařav lyukas; **vařav panar lyukas**/rongyos ing; **vařav kel'** feleségő/pletykás ember

vařavgadoma kilyukadás, átlyukadás

vařavgadoms kilyukad, átlyukad

vařavgavtoma kilyukasztás, átlyukasztás

vařavgavtoms kilyukaszt, átlyukaszt

vařga egyujjas kesztyű; **l'embe vařgat** meleg kesztyű

vařijamo kilyukadás, átlyukadás; **vedrań vařijamo** a vödör kilyukadása

vařijams kilyukad, átlyukad; **ked'ge vařijaš** az edény kilyukadt

vařijavtoma kilyukasztás, átlyukasztás

vařijavtoms kilyukaszt, átlyukaszt

vasod'ema találkozás

vasod'ems találkozik; **sodaviks**

marto vasod'ems ismerőssel találkozik

vasolbaba anyai nagymama

vasolbod'a anyai nagyapa

vasolbokšt'a (**vasol pokšt'a**) anyai nagyapa

vasoldo messziről, távolról; **vasoldo** **nejavoms** messziről látszik/látható

vasoldoñ messzi, távoli; **vasoldoñ** **rod'nat-rašket'** távoli rokonság

vasolga messze, távol (mozgásban); **vasolga jakams** távol jár; **vasolga jakavtoms** messzire vezet/visz

vasolks távolság, messzeség; **señ** **vasolkst** kéklő messzeség

vasolksči távolság, táv, távoliség

vasolo (hsz) messze, távol; (mn) messzi, távoli; **koda vasolo?** milyen/mennyire messze?; **koso-but'i** **vasolo** valahol messze; **vasolo eřams** távol él/lakik; **vasolo jak-šamo jonks** messzi/távoli észak

vasolov messze, messzire; **vasolov** **nejems** messzire lát

vasol pokšt'a → **vasolbokšt'a**

vasoñbejel't' olló; **pšt'i** **vasoñbejel't'** éles olló

vasoñgomoro két marok, két marék; **vasoñgomoroso maksoms** két marékkal ad

vasov messze, messzire; **vasov jortovoms** messzire vetődik; **vasov kučož lomañ** messzire elküldött ember; **vasov mařavića šejeřema** messzire (el)hallatszó kiáltás; **vasov čijića** hosszútávfitó

vasta feleség, férj, házastárs, hitves

vastñema találkozás, találkozó, fogadás, fogadtatás; **iñžeñ** **vastñema** vendégfogadás

vastñems fogad, találkozik, találkozzat; **vejke vejke** **marto** **vastñems** egymással találkozik

vastñevems találkozik; található; **a umok** **vastñeviñek** nem régen találkoztunk

vastoma találkozás, találkozó, fogadás, fogadtatás; **vastomazonok** vizionlátásra!

vastoms fogad, találkozik; **iñže** **vastoms** vendéget vár/fogad; **jalga** **vastoms** barátal találkozik; **kel'meste** **vastoms** hűvösen/barátságatlanul fogad

vastovoma találkozás; **jalgañ** **vastovoma** baráti találkozás

vastovoms találkozik; **moñeñ** **ajutko** **vastovoms** nincs mikor találkozzom, nincs időm / nem é-

rek rá találkozni

vašeň első; vašeň lov első hó

vašeňće első; vašeňće kevkšt'ema első kérdés; vašeňće etaž földszint, első szint; → vašeňćed'e; → vašeňćeks

vašeňćed'e először, legelőször; vašeňćed'e eřamoso először az életben

vašeňćeks elsőként, elsőnek; vašeňćeks sams elsőként/elsőnek érkezik

vaškamo kímélet, gyengédség, (el)kényeztetés, dédelgetés

vaškams lustálkodik, henyél, heverészik

vaškavtoms (meg)kímél, (el)kényeztet, dédelget; siře lomaňt' vaškavtoms öreg embereket (meg)kímél

vašňa először, előbb, kezdetben, eleinte; vašňajak először is

vašijams lecsikózik, csikót ellik

vašo csikó; kiřnavtńića vašo ugrándozić csikó

vašov vemhes (kanca, szamár); vašov el'd'e vemhes kanca

vata após (a feleség apja)

vatkams lehánt, lenyúz, megnyúz,

megkopaszt, meghámoz, kidörzsol, lehorzsol; l'eńge vatkams lehánt

vatkavks horzsolás, kidörzsolés; héj

vatkavoms lehámlik, leválik; ke-d'em vatkavš lehámolt a kezem

vatkšems (le)hánt, (le)nyúz, (meg)hámoz; modamařt' vatkšems burgonyát/krumplit hámoz

vatkševks horzsolás, kidörzsolés; héj; modamařvatkševkst krump-lihéj

vatola daróc, pokróc

vatordoma brekegés, kuruttyolás, vartyogás; vatrakšoň vatordoma békakuruttyolás

vatordoms kuruttyol, brekeg, vartyog; vatrakštne vatordit' a békák kuruttyolnak/brekegnek

vatrakš (áll) béka (Rana); piže vatrakš (áll) kecskebéka (Rana esculenta)

vatrakšoň béka; vatrakšoň vatordoma békakuruttyolás; vatrakšoň čiňžaramo (növ) subás farkasfog (Bidens tripartitus)

vat'erđ'ems sápag, sápítózik, óbégat

vaz borjú; viška vaz kis borjú

vazijams megborjazik, leborjazik, borjút ellik

vazon borjú-: **vazon sivel'** borjúhús

vazov vemhes (tehén); **vazov skal** vemhes tehén

vazdams megnyugtat, elcsendesít, lecsendesít, megvigasztal

vazo¹ munkás, dolgozó; szolga

vazo² kelés, tályog

vazo³ támasz, támaszték, pillér, dúc, cölöp

vazod'ema dolgozás, fáradozás; munka, dolgozat; **modań vazod'ema** földmunka; **školań vazod'ema** iskolai feladat, lecke; **vazod'emań kis pandoms** fizet a munkáért; **vazod'emaso l'ezdams** segít a munkában; **vazod'ema tarka** munkahely

vazod'ems dolgozik, fáradozik; **tonavtńat el'i vazod'at?** tanulsz vagy dolgozol?; **eřazasto vazod'ems** élénken/fürgén/gyorsan dolgozik

vazod'ića dolgozó; munkás; **šived'ez vazod'ića** felfogadott/felvett dolgozó/munkás

vazov tevékeny; gyengéd, szelíd; figyelmes; **vazovsto** tevékenyen; gyengéden, szelíden; figyelmesen

ve¹ egy, egyik; csak; **ve ije** egy év; **ve čin** egynapos; **ve jono** egyik oldalon; **ve jondo** egyik oldalról, egy irányból; **ve jondoń** idegen, kívülálló, külső, ismeretlen; **ve mastoroń lomańt'** honfitársak; **ve vel'eń/tarkań lomańt'** egy faluból/helyről való emberek, földije vkinek; **ve mel'se** egyetértve, egyetértésben, egyhangúlag, egy szívvel-lélekkel; **ve mel's sams** egyetért; **ve škańe** egy időben, egyszerre, egyidejűleg, azonos időben, ugyanakkor; **čorast ve Št'opa** csak Sztyopa fiuk; → **veluv**

ve² éj, (fn) éjjel, éjszaka; **čopoda ve** sötét éj/éjszaka; **opańa ve** fülledt éjszaka; **pel'eve** éjfél; → **vet'**

vecajam híg tejbekása (kolesből); **vecajamdo jarsams** tejbekását eszik

vecakadoms felhígul

vecana híg, folyékony, cseppfolyós, folyós; **vecana jam** híg leves; **vecana lovso** híg/sovány tej; **vecana rudaz** latyak, locspocs; → **vecanasto**; → **vecajam**

vecanasto hígan, hígra; **čapaksoš t'ejevš vecanasto** a tészta hígra sikerült

vecema¹ a ruha nyaka, nyakkivágás

vecema² → **ved'sema**

većemka a ruha nyaka, nyakkivágás

većems → **ved'sems**

većt' → **vet'st'**

većkababa anyai nagymama

većkabod'a anyai nagypapa

većkema szeretet, szerelem; **avañ**
većkema anyai szeretet

većkems szeret; **većkt'an** szeretlek; **p'siste većkems** forrón szeret

većkevems (meg)tetszik, (bele)szert, megszeret; **kiñigaš većkevi** a könyv tetszik

većkeviks szeretett; kedves, kedvenc; **većkeviks kiñigam** kedvenc könyvem

većkež (mn ign) szeretett; (h ign) szeretve; **većkež tarka** szeretett hely; **vejke vejkeñ većkež eřams** egymást szeretve él

većkića (mn ign) szerető; (mn) szerelmes

vedra vödör; **vedra vel't'ams** lefedti a vödört

vedrat-vakant edény, edénykészlet

vedruk együtt; ugyanakkor, egyidejűleg, egyszerre, egy időben;

vedruk sams együtt jön; ugyanakkor/egyszerre érkezik

vedun boszorkány, varázsló

vedunči boszorkányság, varázslat

veduvams varázsol

ved' víz; **alkiñe ved'** sekély víz; **čadived'** ár, árvíz; **čud'ića ved'** folyó víz, folyóvíz; **kel'me ved'** hideg víz; **seřej ved'** mély víz; **ved'ežd'ems** vizet melegít; **ved' kandsoms** vizet hoz; **ved' nuřt'ams** vizet tölt; **ved' valoms** vizet önt; **ved's čombams** vízbe merül/vész, vízbe fullad; **ved's čombavtoms** vízbe merül/merít/márt; **ved's vajams** vízbe fullad; **ved't'e kopordams** vizet kortyint; **ved'se kasića t'ikše** vízi növény; **ved'at'a** víziszellem, vízimanó; **ved'ava** víziszellem, víziistennő, vízitündér, sellő; **ved'bača (ved' pača)** (áll) vidra (*Lutra lutra*); **ved'bajge** víz-csepp; **ved'bajgiñe** víz-cseppecske; **ved'bal'aga** (növ) fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*); **ved'baran** (áll) szalonka (*Scolopax*); **ved'baraška** (áll) vízicsiga (*Planorbis spirorbis*); **ved'bařej** mozsát, alga; **ved'bejel'** (áll) pióca, nádály (*Hirudo*); **ved'bešt'e** (növ) sulyom (*Trapa natans*); **ved'buka** (áll) vízibogár, vízipók; unka (*Bombina*); **ved'čika** (áll) szalonka (*Scolopax*); **ved'gal'** (növ) csőregefűz (*Salix fragilis*); **ved'gatka (ved' katka)** (áll) pézsmapocok (*Ondathra zibethica*); **ved'gopordavks (ved' kopor-**

davks) egy korty víz; **ved'grisa** (**ved' křisa**) (áll) hódpatkány, nutria (*Myocastor coypus*); **ved'ínžej** (növ) hamvasszeder (*Rubus caesius*); **ved'lango** vízfelület, vízfelszín; **ved'laz** fa vödörfedél, fa fedő/fedél; **ved'lukš** (növ) fehér tündérrózsa (*Nymphaea alba*); **ved'met'kaz** (áll) gőte (*Triturus*); **ved'nulko** moszat, alga; **ved'zaraz** (**ved' saraz**) (áll) haris (*Crex crex*); **ved'zuro** öböl; → **ved'bramo** (**ved' pramo**); → **ved'břa** (**ved' přa**); → **ved'gev**; → **ved'vařa**; → **ved'vel'avks**

ved'bramo (**ved' pramo**) vízesés, torkolat; **ved'břasto ved'bramos** a folyó forrásától a torkolatáig, forrástól a torkolatig

ved'břa (**ved' přa**) forrás (folyóé); **ved'břasto ved'bramos** a folyó forrásától a torkolatáig, forrástól a torkolatig

ved'eň vízi, víz-: **ved'eň čaramo** örvény; **ved'eň čavovks** hullámverés; **ved'eň čol'ňema** vízcsobogás; **ved'eň čud'ema** vízfolyás, vízáramlás; **ved'eň čud'evks** vízfolyás, a víz folyása; **ved'eň ežd'ema** vízmelegítés; **ved'eň javoma** vízválasztó; **ved'eň kird'ema** víztartály, víztároló; **ved'eň noldića** vízátteresztő; **ved'eň a noldića** vízálló, vízhatlan; **ved'eň pramo** vízesés; **ved'eň t'ešks** vízjel; **ved'eň uskšića** vízholdó, vízszállító; **ved'eň vanstoma tarka** víztároló, vízgyűjtő

ved'ev vizes, vizenyős

ved'gemeň ötven; **ved'gemeňška** körülbelül/mintegy ötven

ved'gemeňće ötvenedik

ved'gemeňkšt' ötvenszer

ved'gev vízimalom, malom; **var-maved'gev** szélmalom

ved'ijams vízesés/vizenyőssé válik, vizes/vizenyős lesz, vizet ereszt; **meňel'kseš ved'ijaš** az időjárás csapadékos lett

ved'me vég, fonáltöredék, foszlány; kantárszár, vezetőszerű, póráz; **panstved'me** kantárszár

ved'ňe vizecske, kis víz

ved'řekš üsző

ved'vařa örvény, forgatag, a víz sodra; lék; **ved'vařas jomams** a víz sodrába veszik

ved'vel'avks örvény; **ved'vel'avksos pongoms** örvénybe kerül

vejenst egy pár; **vejenst kemt'** egy pár csizma

vejeň csak, kizárólag; **t'ese kasit'** **vejeň ašo pangot** itt kizárólag fehér gombák nőnek

vejeňgirda egyszer, egyszeresen; **vejeňgirda sokams** egyszeresen szánt

vejke egy, egyik; **vejke minuta** egy perc; **vejke čassto** egy óra-
kor; **vejkeñ pes** egytől egyig; **vej-
ke** — **omboće** egyik — másik

vejkeksći egység, egyneműség,
egyöntetűség, homogenitás

vejkeñ egyes, egy-; **vejkeñ čisla**
(nyelv) egyes szám; **vejkeñ čislañ**
(nyelv) egyes számú

vejkeñd'ams egyenlővé/hasonló-
vá válik, egyenlő/hasonló lesz, ki-
egyenlítődik; **egyenlővé/hasonló-
vá tesz**, kiegyenlít

vejkeñd'avoms egyenlővé/hason-
lóvá válik, egyenlő/hasonló lesz,
kiegyenlítődik

vejkeñgirda egyszer, egyszeresen

vejkeñ vejkeñ egyenként, egyesé-
vel; **vejkeñ vejkeñ sasams** egyen-
ként utolér

vejkest vejkest egymást; **vejkest**
vejkest sodit' ismerik egymást

vejket' egyenlő, egyforma, egy és
ugyanaz; **vejket'** tal'ikas **javoms**
egyenlő részre oszt; **vejket'** **pit'ne**
egységár; → **vejket'ste**

vejket'ksći egyenlőség, egyezés

vejket'ste egyformán, ugyanúgy;
vejket'ste aršičat egyformán gon-
dolkodók; **vejket'ste javovtoms**
egyformán eloszt/szétoszt/fel-
oszt

vejket'st'ams egyenget, kiegyen-
lít, kiegyenesít

vejket'st'avoms kiegyenlítődik,
kiegyenesedik

vejke vejke egymás, egymást;
vejke vejke langš kemems egy-
másban bízik; **vejke vejke marto**
vastniems egymással találkozik;
veše šumbrakstnešt' vejke vejke
marto mindenki üdvözölte egy-
mást

vejke vejkeñ egymást, egymásnak
a ...ja; **vejke vejkeñ langš kemems**
egymásban bízik; **vejke vejkeñ**
večkež eřams egymást szeretve él

vejkiñe egyedüli, egyetlen; **vejki-
ñeste** egyedül, magányosan

vejkse kilenc

vejkseće kilencedik; **vejkseće**
pel'ks kilencedik rész/fejezet; →
vejksećed'e

vejksećed'e kilencedikként; **vej-
ksećed'e san** kilencedikként érke-
zem

vejksesk't' kilencszer

vejksengemeñ kilencven

vejksengemeñće kilencvenedik

vejksesadt kilencszáz

vejs egybe, össze; **vejs purnavoms**
egybegyűlik, összegyűlik; **vejs pu-**

toms összerak, egybeilleszt; **vejs**
sovavtoms egyesít

vejse együtt; **jalga marto vejse**
barátjával együtt; **vejse eřams**
együtt él/lakik; **vejse mol'ems**
együtt megy

vejsen együttes, együtt-, közös,
társas; **vejsen eřamo** együttlét,
közös élet; **vejsen lad mujems**
megtalálja a közös nyelvet

vejsend'amo egyesülés, egyesítés

vejsend'ams egyesül, egyesít;
kavto pel'kst vejsend'ams a két
részt egyesíti

vejsend'avks egyesület, társaság;
šormadičan vejsend'avks íróe-
gyesület

vejsend'avoms egyesül

vejsengadoms egyesül

vejt'e-vejt'e egyenként, egyesével;
vejt'e-vejt'e javoms egyenként/e-
gyesével eloszt

veluv együtt, együttesen, közösen,
egyetértve; **veluv tujems** együtt
távozik; → **veluvso**

veluvso együtt, együttesen, közö-
sen, egyetértve, egyetértésben;
veluvso eřams együtt/egyetér-
tésben él

vel'akadoms forogni/pörögni/
kavarogni kezd

vel'amo forgás, fordulat

vel'amoččaramo sürgés-forgás

vel'ams forog, pörög, kering;
jombolšo vel'ams gyorsan fo-
rog/pörög

vel'ams-čarams sűrög-forog, for-
golódik, sündörög, tüsténtkedik;
sastiņe vel'ams-čarams csend-
ben tüsténtkedik

vel'aškadoms forogni/pörög-
ni/kavarogni kezd; **přam vel'aš-
kadš** elszédültem, szédülni kezd-
tem

vel'avks forgás, fordulat; **čariņ**
vel'avks kerékforgás

vel'avtnems forgat, (meg)fordít,
(meg)fordul; visszafordít, vissza-
fordul, forgolódik; (meg)változik;
kiņigaņ lopat vel'avtnems a
könyv lapjait forgatja, könyvet la-
poz

vel'avtoma forgatás, megfordítás.
elfordítás; megfordulás, elfordu-
lás; visszatérés; **kudov vel'avtoma**
hazatérés

vel'avtoms forgat, megfordít,
megfordul; visszafordít, vissza-
fordul, visszatér; átváltoztat,
(meg)változik; **iņgel'd'e / mej**
jondo vel'avtoms visszájára for-
dít, kifordít; **kevt'-čovart vel'av-**
toms hegyeket megmozgat, min-
den követ megmozgat; **kudov ve-**
l'avtoms hazatér; **mekev vel'av-**

toms visszafordul

vel'avtovks megfordítás, elfordítás; megfordulás, elfordulás

vel'avtovoms visszafordul, visszatér

vel'az-čaraž sűrögve-forogva, forgolódvá, sündörögve, tüsténtkedve; bukfencezve, pörögve; vel'az-čaraž tujems tüsténtkedve távozik

vel'd'e (nu) révén, keresztül, által, útján, segítségével, közvetítésével; kuřsa vel'd'e ved' kandoms vízhordórúddal vizet hoz; moň vel'd'e val pačt'ams rajtam keresztül / velem üzen

vel'd'erma füstnyílás (falon, háztetőn)

vel'e falu; eržaň vel'e erza falu; vel'ekuro faluközpont; → vel'e-ńek

vel'eň falusi, községi, falu-; vel'eň tonavtića falusi tanító

vel'eńek az egész falu, falustul; vel'eńek tušt' az egész falu elment

vel'íne falucska, kis falu

vel'ks¹ a felső része vminek; takaró, terítő; tető, fedél; l'embe vel'ks meleg takaró

vel'ks² tejföl, tejszín; taňškavtik

jamoňt' vel'ksse ízesítsd a levest tejföllel/tejszínnel; vel'ks sajems leföölöz

vel'kseň tejfölös, tejföl-

vel'kses → vel'kss

vel'kska (nu) felett/fölött (mozgásban); čuvtot'neň vel'kska a fák fölött

vel'kss, vel'kses (nu) fölé; čuvtot'neň vel'kss a fák fölé; kudoňt' vel'kss keped'evems a ház fölé emelkedik

vel'ksse (nu) felett, fölött; čuvtot'neň vel'ksse a fák felett

vel'ksste (nu) fölülről, tetejéről

vel'kst-alkst (meg)vetett ágy; čevt'e vel'kst-alkst puha vetett ágy

vel'mema feléledés

vel'mems feléled, magához tér, újjáéled, újjászületik

vel'mevt'ema felélesztés, felélénkítés; toloň vel'mevt'ema a tűz felélesztése

vel'mevt'ems feléleszt, felélénkít; tol vel'mevt'ems tüzet feléleszt; ods vel'mevt'ems újjáéleszt, újjáraéleszt

vel't' nagyon, túl, túlságosan, meglehetősen; vel't' paro nagyon

jó

vel't'amo takaró, terítő; tető, fedő

vel't'ams betakar, beborít, befed, letakar, eltakar; **udića vel't'ams** betakarja az alvót; **vedra vel't'ams** lefedi a vödrot

vel't'avks (fn) takaró, terítő; tető, fedő; **lovoń vel't'avks** hótakaró

vel't'avoms betakarózik, beburkolózik, beborítódik, bevonódik; **čekařse/kuřtavksso vel't'avoms** megpenészedik, bepenészedik, penésszé válik, penésszel bevonódik

vel't'až (mn ign) betakart, beborított, befedett, letakart, eltakart; (h ign) betakarva, beborítva, befedve, letakarva, eltakarva

vel't'ńems betakar, beborít, befed

vel't'ńevems betakarózik, beburkolózik, beborítódik, bevonódik

veńč → **veńč**

veńčamo → **veńčamo**

veńčams → **veńčams**

vengra (fn) magyar; **kavto vengrat** két magyar; → **vengraks**

vengraks magyarul, magyarra; **vengraks kortams** magyarul beszél; **vengraks jutavtoms** magyarra fordít

vengrań (mn) magyar; **vengrań kel'** magyar nyelv

venzav égimeszelő, (jól) megtermett, nagydarab, természetes, tagbyszakadt, nyakigláb, lakli

venzavtoms kinyújtja a tagjait/végtagjait; **seř venzavtoms** kinyújtózik, nyújtózkodik

veń éjjeli, éjszakai; **veń anamaz** éjszakai szellem/kísértet; **veń čudavks** éjszakai látomás/kísértet; **veń čopača** éjszakai kísértet; **veń čopoda** éjjeli sötétség; **veń tolbańd'a** éjszakai tábortűz/pásztortűz

veńbert' egész éjszaka/éjjel; egy éjen át; **veńbert' vanstoms utomo** egész éjszaka/éjjel őrzi a pajtát/magtárt

veńč (**veńč**) csónak, ladik, hajó; **čuvtoń veńč** faladik; **veńčste ved'amol'ams** a csónakból meri/mereti a vizet

veńčamo (**veńčamo**) megesketés, esküvő

veńčams (**veńčams**) (meg)esket, összead vkít, (meg)esküszik (egyházilag), házasságot köt; **t'ejt'eřeš ísak veńčas** a lány tegnap esküdött / kötött házasságot

veńel'e kinn, kint, kívül, a szabadban

veńel'ev ki, kívülre, a szabadba; **veńel'ev l'íšems** kimegy a sza-

badba

veñel'ks (fn) kinn, kint, szabad levegő; időjárás; **čopoda veñel'ks** sötét idő

veñemems kinyúlik, megnyúlik, elnyúlik

veñemevt'ems kinyújt, megnyújt, elnyújt

veñemež (mn) kinyúlt, megnyúlt, elnyúlt; (h ign) kinyúlva, megnyúlva, elnyúlva; nyújtózkodva

veñšt'amo kinyújtás, megnyújtás, átnyújtás; **kiñigañ veñšt'amo** a könyv átnyújtása

veñšt'ams kinyújt, megnyújt, átnyújt; **peñč veñšt'ams** kanalat átnyújt

veñšt'evems nyúlik, nyújtózkodik

veñšt'ñems (ki)nyújt, megnyújt; **ked't' veñšt'ñems** kezét nyújt

veñ-veñek egész éjszaka/éjjel; éjelente, éjszakánként

veñ-veška egész éjszaka/éjjel; éjelente, éjszakánként; **veñ-veška čokov čokordi** egész éjszaka/éjjel / éjelente/éjszakánként csalogány dalol

verka élénk, eleven, fürge, gyors, ügyes; **verkasto** élénken, elevenen, fürgén, gyorsan, ügyesen

veř vér; **veřbeke** (áll) sűvöltő (Pyrrhula pyrrhula/rubicilla)

veřce felső, felül/fenn lévő

veřd'e (hsz) felülről, fentről; **veřd'e prams** felülről/fentről leesik

veřd'eñ; **veřd'eñ pri** csapadék

veře (mn) felső; (hsz) fenn, fent; **veře tarka** felső hely; **veře eřams** fent lakik; → **veřeval'ma**

veřed'emems rátapad vkire, zaklat, alkalmatlankodik, tolakodik

veřek nyers; **veřek al** nyers tojás; **veřek sivel'** nyers hús

veřeñ véres, vér-; **veřeñ lotkavtića t'ikše** (növ) őszi vérfű (Sanguisorba officinalis)

veřet'-alot kétszintes, egyemeletes; **veřet'-alot kudo** kétszintes/egyemeletes ház

veřev¹ (hsz) fel, felfelé; **veřev jortovoms** felugrik (akaratlanul, önkéntelenül); **veřev kužems** felmászik; **veřev kířnavtoma** magasugrás; → **veřevbandt**

veřev² véres

veřev-alov fel-le, fel és alá; **veřev-alov kepšems** le-föl emelget; **veřev-alov kužems-valgoms** le-föl járkál

veřeval'ma füstnyílás (falon, ház-tetőn)

veřevbandt a lejtőn/dombra/hegynek fel; **veřevbandt mol'ems** a hegynek fel/felfelé megy

veřga fenn/fent/magasán (mozgásban); **veřga l'ivt'ñems** magasan repül/száll; → **veřgavajgel'**

veřgaks a felső része vminek; **ćulkaveřgaks** gumi harisnyakötő

veřgavajgel' másodszólam, kísé-rőszólam; → **veřgavajgel't'**

veřgavajgel't' fennhangon, hangosan; **veřgavajgel't' blaušt'ams** hangosan rikácsol; **veřgavajgel't' kortams** hangosan beszél

veřged'ema (meg)gyújtás, szikragyújtás; **veřged'ema kev** kovakő, tűzkő

veřged'emapel' tűzgyújtó, tűzszerszám, tűzkő

veřged'emat kiütés, pattanás, herpesz

veřged'ems meggyújt; **tol veřged'ems** tüzet gyújt

veřgel'ems (meg)gyújt, gyújtogat; **jondol veřgel'i** villámlik

veřgińgev kovakő, tűzkő

veřgiz (áll) farkas (Canis lupis); **at'akaveřgiz** hím farkas; **ava-**

kaveřgiz nőstény farkas; **veřgiz-l'evks** farkaskölyök; **veřgizl'eńge** kutyabenge, (növ) közönséges kutyabenge (Frangula alnus, Rhamnus frangula)

veřgizeń farkas-; **veřgizeń ćal-gavks** farkasnyom; **veřgizeń ked'** farkashőr; **veřgizeń jarsamka** (növ) farkasboroszlán (Daphne mezereum); **veřgizeń pil'ekst** kecskerágó, (növ) bibircses kecskerágó (Euonymus verrucosus)

veřijams bevérzik, összevérezi/vérrel összekeni magát, véres lesz

veřks¹ felső része vminek

veřks² szemgyulladás

veřksev gyulladt, gyulladós; **veřksev śel'met'** gyulladt szem

ves súly

veše mind, minden; mindenki, mindannyian; egész, összes; **veše jomšešt'** minden elveszett; **veše sašt'** mindenki megérkezett; **veše ikel'e** mindenekelőtt; **veše mas-torgańt'** országszerte; **veše mo-ćeńt' purnams** minden erejét összeszedi; **veše śumbrakstńešt'** **vejke vejke marto** mindenki üdvözölte egymást; → **vešeń**

vešejams befejeződik, bevégződik, elfogy; **jarmaktne vešejašt'** a pénz elfogyott

vešeme minden, összes; → **vešemed'e**

vešemed'e leg- ...bb (felsőfok);
vešemed'e kol legalkalmasabb;
vešemed'e paro legjobb

vešemeze összesen, együttvéve;
vešemeze kolmo čelkovojt' összesen három rubel

vešeń mindent, mindenkit, mindennek/mindenkinek a ...ja; **vešeń ikel'd'ams** mindenkit mege-lőz; **vešeń izńams** mindenkit legyőz; **vešeń ikel'e aravtoms** mindenek elé helyez

vešol'a vidám; **vešola norov** vidám természet

vešol'ači vidámság

vešt' egyszer; **vešt' varštams** egyszer odanéz/odapillant; **vešt'kak** egyszer is; tagadó mondatban: egyszer sem

vešt'-kavkšt' egyszer-kétszer, néhányszor; **vešt'-kavkšt' l'ekšt'ams** egyszer-kétszer/néhanyszor felsóhajt; **kšid'e vešt'-kavkšt' suskoms** egyet-kettőt/néhanyszor harap a kenyérből

vešema kérés, óhaj; követelmény; **topavtoviks vešema** teljesíthető kérés; **a topavtoviks vešema** teljesíthetetlen kérés; **topavtož vešema** teljesített kérés; **vešema marto ijardoms** kérésekkel zaklat; **vešemat'ne topavtovšt'** parás-

t'e a követelményeket jól teljesítették

vešems (meg)kér, kikönyörög; **és tal'ikańt' vešems** a saját részét kéri

vešiča kérő, kérelmező

veška útjelző pózna, cövek

veškema füttyülés, síp

veškems füttyül, sípol; sziszeg (kígyó); susog, füttyül (szél)

veškežem pohárszék, kályha előtti pad/ülőhely

veškeževems füttyülni kezd

veškstamo füttyentés, fütty; **nar-muńeń veškstamo** madárfütty

veškstams füttyent, füttyül egyet

veškšems füttyörészik

vešńema keresés, kutatás, keresgélés

vešńems (meg)keres, felkutat, keresgél; **tult-talt vešńems** alkalmat/ürügyet keres

vešńež (mn ign) (meg)keresett, felkutatott; (h ign) (meg)keresve, felkutatva, keresgélve

vet' (hsz) éjjel, éjszaka; **čit' di vet'** éjjel és nappal

vet'amo vezetés, irányítás; **přaň**
vet'amo magatartás, viselkedés

vet'amopel' kantárszár, vezető-
szár, póráz

vet'ams (el)vezet, elvisz; **promks**
vet'ams gyűlést vezet; **ozks ve-**
t'ams áldozatot mutat be; **přa ve-**
t'ams viseli magát vhogyan, vi-
selkedik

vet'avoms (meg)történik, végbe-
megy

vet'e öt; vet'e ejkakšt öt gyerek

vet'eće ötödik; **vet'eće kevkšt'ema**
ötödik kérdés

vet'ekšt' ötször

vet'enzams (meg)ötszöröz

vet'ėngirda ötször, ötszörösen;
vet'ėngirda meňd'ams ötszörösen
összehajt

vet'eň-vet'eň öt-öt, ötösével, ö-
töt-ötöt

vet'ėsadt ötszáz

vet'ića vezető, vezér

vet'ke (fn) csuvas

vet'keň (mn) csuvas; **vet'keň kel'**
csuvas nyelv; **vet'keň komol'a** ka-
kukkfű, (növ) keskenylevelű/é-
szaki kakukkfű (*Thymus serpyll-*
lum)

vet'něms vezet, vezetget, visz;
ked't'e vet'něms kézenfogva ve-
zet/vezetget

vet'šema (većema) vezetés, ve-
zetgetés, visz

vet'šems (većems) vezet, vezet-
get, visz; **sudodo vet'šems** orránál
fogva vezet

vet'št' (većt') kantárszár, vezető-
szár, póráz; **novtavet'št'** kan-
társzár, vezetőszár

vežaške kisujj

vežava a (leg)fiatalabb/(leg)if-
jabb asszony a rokonságban

vežeňš (leg)fiatalabb/(leg)ifjabb;
vežeňš čora a legfiatalabb férfi

vežgel' nyelvcsap, uvula

vid'e egyenes, helyes, igaz; sza-
bályos, szabályszerű; őszinte; így
van, úgy van; **vid'e kevkšt'ema** e-
gyenes kérdés; **vid'e ki** egyenes
út; **vid'e kiks** egyenes vonal; **vid'e**
šormadoma szabályos írás; **vid'e**
dopol'něňija (nyelv) tárgy; →
vid'ejak; → **vid'este**; → **vid'ste**

vid'eći becsület, becsületesség, e-
gyenesség, igazság, igazságosság

vid'ečín becsületes, igazságos, i-
gazságnak megfelelő, igazság-;
vid'ečín jožomařamo igazságér-
zet

vid'ejak valóban, tényleg; **son, vid'ejak, ez udo** valóban/tényleg nem aludt

vid'elgadoma kiegyenesedés

vid'elgadoms kiegyenesedik, kihúzza magát

vid'elgavtoma kiegyenesítés

vid'elgavtoms kiegyenesít

vid'ema vetés; **ked'ij vid'ema** tavaszi vetés; **vid'emalango** vetési idő, a vetés ideje

vid'emañ vetési, vetés-; **vid'emañ plan** vetési terv

vid'ema-sokamo szántás-vetés, földművelés; **tundoñ vid'ema-sokamo** tavaszi szántás-vetés

vid'emems kiegyenesedik, kihúzza magát

vid'ems (el)vet, bevet; **l'ijanaz vid'em**s lent vet

vid'ems-sokams szánt-vet, földet művel; **piře vid'em**s-sokams keretet művel

vid'emt'ems kiegyenesít; **kopoře vid'em**t'ems kiegyenesíti a hátát; **uške vid'em**t'ems huzalt egyenesít

vid'e-**paro** igazi, valódi; igazán, igazából, valóban, tényleg

vid'este egyenesen, helyesen, pontosan; **vid'este mol'em**s egyenesen megy; **val vid'este** sormadoms a szót helyesen írja; → **vid'ste** (**vit'ste**)

vid'evems elvetik, el van vetve

vid'evks vetés; **šokseñ vid'ev**kst őszi vetés

vid'ež (mn ign) bevetett; (h ign) bevetve; **vid'ež moda** bevetett föld

vid'ga (nu) -ig / -nál/-nél / mellett/közelében (mozgásban); **kumaža vid'ga** térdig; **karksamo vid'ga** derékig

vid'ića vető, vetőmunkás, magvető; **šuroñ vid'ića** gabonavető, magvető

vid'ića-**sokića** szántóvető, földműves, paraszt

vid'me mag; **čínžaramo vid'me** napraforgómag; **l'ijanazoñ vid'me** lenmag; **muškoñ vid'me** kendermag; **paro modas vid'meš** praš jó földbe került/hullott a mag; **vid'met'** **neravtoms** magot csíráztat

vid'meks mag, vetőmag

vid'meseñ mag-, vetőmag-; **vid'me**señ **mikšnema** vetőmageladás

vid's (nu) -ig, -hoz/-hez/-höz;

mellé, közelébe; **Kočkurovasto Tavla vid's** Kocskurovától Tavláig; **P'ején vid's pačkod'ems** eljut a folyóig

vid'se (nu) -nál/-nél, mellett, közelében; **kunška vid'se eřams** a központ közelében lakik

vid'ste (**vit'ste**) egyenesen; **vid'ste mol'ems** egyenesen megy; → **vid'este**

vigińe szövőborda, takácsborda

vij erő; **alašań vij** lóerő; **jatoń vij** ellenséges erő; **vij taštams** erőt gyűjt

vijemema megerősödés

vijemems megerősödik

vijemgadoma megerősödés

vijemgadoms megerősödik

vijems (el)visz

vijemt'ema megerősítés

vijemt'ems megerősít

vijenzamo megerősödés, megerősítés

vijenzams megerősödik, megerősít

vijev erős; **vijev bažamo** erős akarat/vágy; **vijev davol** erős szélvihar; **vijev norov/obuća** erős/szi-

lárd jellem; **vijev varma** erős szél; → **vijevste**

vijevči erő, erősség

vijevgadoms megerősödik

vijevste erősen; **vijevste limbams** erősen hullámszik; **vijevste pšt'd'ems** erősen rúg egyet/megrúg

vijse erővel, erősen; **vijse kir'd'ems** erősen tart

vijt'eme erőtlen, gyenge; erőtlennül, gyengén

vijt'emeči erőtlenség

vikšńems (ki)hímez, kivarr; **ma-zijste vikšńems** szépen hímez

vikšńevks hímzés, kivarrás; **eřza vikšńevkst'** erza hímzések

virnovtoms félredob, félrevet, eldob, elvet, elhajít, kihajít, kidobál, kihajigál

viř erdő; **lopav viř** lomboserdő; **šokšeń viř** őszi erdő; **viřat'a** erdei szellem, az erdő istene/védnöke/védelmezője/oltalmazója; **viřat'akš** (áll) a nyírfajd (Lyrurus tetrix) hímje, nyírfajdkakas; **viřbaran** (áll) lappantyú, kecskefejő (Caprimulgus europaeus); **viřbovo** (viř povo) (áll) császármadár (Tetrastes bonasia); **viřbulo** liget, erdőcske; **viřgal** (áll) ónos jász (Idus melanotus, Leuciscus idus); **viřgatka** (viř katka) (áll) hiúz

(Lynx lynx); **viřgolka** (viř kolka) liget, erdősce; **viřgul'ka** (áll) gerle, vadgerle, gilice (Streptopelia turtur); **viřožaka** (áll) keresztcsőrű pinty (Loxia curvirostra); **viřutka** (áll) réce, vadkacsa (Anas); **viřzaraz** (viř saraz) (áll) a nyírfajd (Lyrurus tetricus) nősténye; → **viřava**; → **viřčire**

viřava erdei szellem, az erdő istennője/védnökője; **viřavaň** **pračert'** (növ) pusztai árvalányhaj (Stipa pennata); **viřavaň** **suřseme** (növ) erdeipajzsika, ördög-borda (Dryopteris filix-mas)

viřkad'ems cikázik

viřčire erdőszél, az erdő széle; **viřčirese** az erdőszélen

viřeň erdei, erdő-; **viřeň** **l'isma-přa** erdei forrás; **viřeň** **vanstiča** erdőőr

viřev erdős; **viřev** **tarka** erdős hely

viřez bárány; **raužo** **viřez** fekete bárány

viřezijams megellik (juh, birka), bárányt ellik

viřga-pakřava erdőn-mezőn; **viřga-pakřava** **ardtnems** erdőn-mezőn futkos/szaladgál/rohangál/száguldozik; **viřga-pakřava** **azgoňd'ems** erdőn-mezőn kóborol/kószál; **viřga-pakřava** **jakřema** erdőn-mezőn járás

viřks → **viřks**

viřksčiči → **viřksčiči**

viřksteme → **viřksteme**

viřkstemečiči → **viřkstemečiči**

viř (növ) tönkölybúza (Triticum spelta); → **viřpil'av**

viřka kis, kicsi, apró; **viřka** **ejkakř** kisgyermek; **viřka** **gořňipovka** (növ) bogláros szellőrózsa, pápica (Anemone ranunculoides); **viřka** **picipalaks** (növ) aprócsalán (Urtica urens)

viřkačiči kicsiség, kicsinyesség, kicsi/kicsiny volta vkinek/vminek

viřkalgadoma (meg)kisebbedés, csökkenés, kisebbé válás

viřkalgadoms (meg)kisebbedik, csökken, kisebbé válik, kisebb lesz

viřkalgavtoma kisebbítés, kicsinyítés, csökkentés

viřkalgavtoms kisebbít, kicsinyít, csökkent

viřkiňe kis, kicsi, kicsike, apró, apróka; **viřkiňe** **ejkakř** kisgyermek; → **viřkiňeste**

viřkiňeste kicsi/kis korban; **viřkiňeste** **t'ese** eríň kicsi/kis korban itt éltem/laktam

viškiŋgadoms (meg)kisebbedik, csökken, kisebb lesz

viškiŋgavtoms kisebbít, kicsinyít, csökkent

višpil'av tüdőfű, (növény) egyfajta tüdőfű (*Pulmonaria obscura*)

vit' jobb; **vit' jonks** jobb oldal; **vit' jono** jobb oldalon; **vit' jonov** jobbra, jobb oldalra/írányba; → **vit'ev**

vit'ema (meg)javítás, (meg)reparálás

vit'emems kiegyenesedik, kihúzza magát

vit'ems kiegyenesít, megjavít, kijavít, kielégít

vit'ems-pet'ems (meg)javít, kijavít, helyrehoz, (meg)reparál, javítgat; **šormadovks vit'ems-pet'ems** kijavítja/javítgatja az írást

vit'erđ'ems csicsereg, csipog

vit'ev jobbra; **vit'ev vel'avtoms** jobbra fordul

vit'evems kijavítja magát, helyesbít, kijavítják, megjavítják

vit'eviks kijavítható; **vit'eviks jažavks** kijavítható törés/kár; **a vit'eviks** kijavíthatlan

vit'ež-pet'ež (mn ign) (meg)javított, kijavított, helyrehozott,

(meg)reparált, javítgatott; (mn ign) (meg)javítva, kijavítva, helyrehozva, (meg)reparálva, javítgatva; **vit'ež-pet'ež il'ved'kst** (ki)javított hibák

vit'kstams bevall, beismer; **vešešed'ejste vit'kstams** őszintén bevall/beismer

vit'ste → **vid'ste**

vižd'elgadoma szégyen, szégyenérzet

vižd'elgadoms (el)szégyelli magát, megszégyenül

vižd'elgavtoma megszégyenítés, szégyenérzetkeltés

vižd'elgavtoms megszégyenít, szégyenérzetet kelt

vižd'ema szégyenkezés, szégyenlősség

vižd'ems szégyenkezik, szégyelli magát

vižks (višks) szégyen, szégyenérzet; **vižks mařams** szégyent érez, szégyenkezik; **vižksčama** (višksčama) szégyen, szégyenérzet

vižksči (višksči) szégyenlősség

vižksteme (višksteme) szégyentelen, szemérmetlen, szemtelen, lelkiismeretlen, becstelen; szégyentelenül, szemérmetlenül, szemtelenül, lelkiismeretlenül, becste-

lenül, szégyen nélkül; **vižksteme lomań** szemérmetlen/szemtelen ember

vižkstemeći (viškstemeći) szemérmetlenség, szemtelenség

vižnems zúg, süvít, süvölt, fűtyül (szél)

vižod'ems zúg, üvölt

vojna háború; **vojnaso čavovoms** a háborúban meghal/elpusztul

vokat'iv (nyelv) vocativus, megszólító eset

vokzal pályaudvar, vasútállomás

vradoma (el)pusztulás, kimúlás; → **uwardoma**

vradoms elpusztul, kimúlik, megdöglik; **l'išmeš vradš** a ló elpusztult/kimúlt; → **uwardoms**

vrač orvos; **pejeń vrač** fogorvos

Z

zadača feladat; **zadača řešams** feladatot megold

zadańija feladat, lecke; **staka zadańija** nehéz feladat

zakon törvény, szabály

zal terem; szalon, társalgó (szoba), fogadószoba, nappali (szoba)

zańat'ija (iskolai) óra/foglalkozás

zapjatoj (nyelv) vessző

zatořams meggyúr, megdagaszt

zavod gyár, üzem; **zavodso važod'ems** gyárban/üzemben dolgozik

zavtork reggeli; **šožda zavtork** könnyű reggeli

zavtorkams (meg)reggelizik

zbor ránc, redő, hajtás (ruhán)

zborov ráncos, redős, rakott (ruha), plisszírozott; **zborov plat'ija** ráncos/plisszírozott ruha

zbořams ráncol, redőz, plisszíroz

zdiń léckerítés, karókerítés, palánk

zdořams veszekszik, civakodik, civódik

zeχel' fuvallat; **varmazexel'** szelőlő, fuvallat

zeχel'd'ems fújdogál, lengedez

zeχel'k a szél elcsendesedését, a fájdalom csökkenését kifejező onomatopoetikus szó; **varmaš zeχel'k meřš** a szél elcsendesedett

zeχel'ńams elcsendesedik, megnyugszik

zeme lényeg, magva/veleje vmi-

nek; szilárdság, ellenállóképesség

zeřk puff!; **zeřk prams** puffan

zeřkad'ems eldördül, dörögni/
dübörögni kezd

zeřkstams eldördül, megremeg

zeřńema dörgés, dübörgés; **puřgi-
ńeń zeřńema** mennydörgés

zeřńems dörög, dübörög, zúg

zeřńevt'ems lezuhan, lehuppan;
l'iřme langsto zeřńevt'ems lezuhan a lóról

zeřńeżevems eldördül, dörög-
ni/dübörögni kezd

zeřt' dorej, dübörgés, zúgás; **zeřt'
mol'ems** dörög, dübörög, zúg

zeznema pityergés, picsozás

zeznems pityereg, picsoz, mor-
mog, dünnyög

zgil'amo gúny, gúnyolódás

zgil'ams (ki)gúnyol, gúnyolódik;
jalga langso zgil'ams a barátján
gúnyolódik

zgil'íca gúnyolódó; **zgil'íca óora**
gúnyolódó férfi

zijan baj, kár, ártalom, hátrány;
zijando id'ems megment a bajtól,
kiment a bajból; **zijans pongoms**
bajba jut/kerül; **zijanoś ška-**

monzo a jaki a baj nem jár e-
gyedül

zijanov bajos, káros, ártalmas,
hátrányos; **zijanov t'ev** bajos/ká-
ros/ártalmas dolog

zijńems zúg, dudál (szél), süvít

zijse csörömpöléssel, csörgéssel;
csörömpölve, csörgöve

zijt' borzongás

ziked'ems (ki)szór, beleszór, szét-
szór; **tovt ziked'ems** lisztet szór

ziřkad'ems villámot szór; **šel'me-
se ziřkad'ems** a szeme villámot
szór

zlidař csavargó

zlidařd'ema csavargás, kóborlás,
kószálás, lézengés

zlidařd'ems csavarog, kóborol,
kószál, lézeng, lebzsel, cselleng,
csámborog, lődörög, őgyeleg, tén-
fereg

zlid'amo csavargás, kóborlás, kó-
szálás, lézengés

zlid'ams csavarog, kóborol, kó-
szál, lézeng, lebzsel, cselleng,
csámborog, lődörög, őgyeleg, tén-
fereg

zlid'ńa csavargó

zobńa gyomor; falánk, mohó,

torkos

zobuňa háncskosár, vesszőkosár

zořa hajnal, hajnalhasadás, virradat, pirkadat; **valskeň zořa** hajnali pirkadat

zořuva pirosság, pír

zujk: **zujk meřems** megdobban, megremeg; **šed'ejem zujk meřs** a szívem megdobbant/megremegett

zujněms remeg, reszket, rezeg, reng, rázkódik; **val'masul'ikat'ne zujnit'** az ablaküvegek rezegnek

zujt' borzongás; **rungovan zujt' mol'it'** hideg borzongás futkos rajtam / fut végig a testemen

zvařams kalapál

Ž

žabamo őszi szántás; **šokšeň žabamo** őszi szántás

žabams őszi szántást végez; **moda žabams** földet szánt

žardija régen, rég; **žardija t'ese ul'niň** régen/rég voltam itt

žardo mikor?; amikor; **žardo sat?** mikor jössz/érkezel?

žardo-but'i valamikor, valaha; **žardo-but'i san** jövők valamikor

žardojak valamikor, valaha; tagadó mondatban: **semmikor, soha; žardojak a san** semmikor/soha sem jövők

žarija néhány, valamennyi; **žarija kevkšt'em**at néhány kérdés

žarijakšt' néhányszor; **žarijakšt' suskoms** néhányszor harap

žaro hány?, mennyi?; ahány, amennyi; **žaro čassto?** hány óra-kor?, hánykor?; **žaro ijese?** hány éves (korban)?, hány évesen?; **žaro pit'neze?** mennyibe kerül?; **žaro škasto?** milyen időpontban?, melyik időpontban?, hánykor?; **žaro škaš/škazo?** hány óra (van)?, mennyi az idő?; **žaro (toň) ijjet'?** hány éves vagy?; → **žaroška**; → **žars**

žaro-but'i valahány, valamennyi; **žaro-but'i vajgel'bet'** valahány kilométer

žaroće hányadik?, ahányadik

žarojak valahány, valamennyi; tagadó mondatban: **sehány, semmennyi; žarojak kevkšt'em**at **makst** valahány kérdést tegyél fel!

žarokšt' hányszor?, mennyiszor?; ahányszor, amennyiszor; **žarokšt' son šerģed'st'?** hányszor kiáltott?

žaroška körülbelül mennyi/mennyit?; körülbelül/mintegy annyi/annyit

žars meddig?, mikorra?; amíg, ameddig, amikorra, mialatt; még; **žars t'ese karmat eřamo?** meddig fogsz itt lakni?

žars-but'i valameddig, valamikorra

žepe zseb

žńardo amikor; **žńardo vel'avtat mekev** amikor visszatérsz

žńardojak valamikor, valaha; tagadó mondatban: semmikor, soha; **žńardojak a vel'avtan** semmikor/soha sem térek vissza

žńarija néhány, valamennyi; **žńarija kři raman** valamennyi kenyeret veszek

žńaro ahány, amennyi; → **žńarořka**; → **žńars**

žńaroće ahányadik

žńarokřt' ahányszor, amennyiszor

žńarořkas meddig?, mennyi időre?; ameddig, amennyi időre; **žńarořkas sit'?** mennyi időre jöttél?

žńars amíg, ameddig, amikorra, mialatt; még; **žńars t'ese ul'at** amíg/ameddig/mialatt itt lesz

Ž

žaba gyermek, gyerek

žadnoj mohó

žadnojči mohóság

žerd'a gerenda

žerd'ine gerendácska, kis gerenda, léc

žoj csobogás, csörgedezés, csilingelés hangját kifejező onomatopoeikus szó; → **žojse**

žojk csobogás, csörgedezés, csilingelés hangját kifejező onomatopoeikus szó

žojkad'ems kilötyögtet, kilötytyent, kilötyköl; cseng, csilingel, csörög; **ved' žojkad'ems** kilötytyenti a vizet

žojńems csobog, csörgedezik; cseng, csilingel, csörög; → **žol'ńems**

žojse csobogva, csörgedezve; csengve, csilingelve

žol'd'eřd'ems cseng, csilingel, csörög; **řijań jarmaktńe žol'd'eřd'it'** csengnek/csilingelnek az ezüstpénzek

žol'ńems csobog, csörgedezik; cseng, csilingel, csörög; **čud'ikerķses žol'ńi** csörgedezik a patak; → **žojńems**

žol'se csobogva, csörgedezve;
csengve, csilingelve; žol'se čud'i
ved'eš csobogva/csörgedezve fo-
lyik a víz

žurnal folyóirat

studia uralo-altaica *supplementa*

József Attila Tudományegyetem, Szeged

1. K. Palló Margit: *Régi török eredetű igéink*. 1982.
2. "Dvinán innen, Dvinán túl". Jubileumi tanulmányok. 1986.
3. Sipőcz Katalin: *A vogul nyelv színevei*. 1994.
4. Gulya János: *A mondatszerkezetek rendszere a vahi osztyákban*. 1994.
5. Forgács Tamás: *A valenciáelmélet nyelvtörténeti alkalmazásának elméleti és gyakorlati kérdései*. 1996.
6. Csepregi Márta: *Szurguti osztyák chrestomathia*. 1998.
7. Manova, Nagyeczda: *Komi-zürjén nyelvkönyv*. 1998.
8. Mészáros Edit - Širmankina, Raisa: *Erza-mordvin—magyar szótár*. 1999.

ISSN 0237-8574

ISBN 963-482-343-2